ἀκοή, καὶ τὰ ἄλλα Epiph.*haer*.9.4(p.202.17; M.41.229D); **3.** *eye*; **a.** lit., *Hom.Clem*.3.34; Gel.Cyz.*h.e*.3.19.35(M.85.1353B); **b.** met., of the mind's eye etc. ὡς ἀγαθὸς πύκτης, ἀμετεώριστον ἔχε τὸ τῆς ψυχῆς β. Bas.*hom*.3.4(2.20B; M.31.208A); τοῦ φρονήματος τὸ β. Mac.Mgn.*apocr*.2.21(p.44.3); τῷ τῆς διανοίας β. Gel.Cyz.*h.e*.2.19.22 (M.85.1280C); σκότος...τῆς ψυχῆς τῷ β. *Lit.Jac*.(p.178.10); hence αὐτὸς γὰρ ἐπ' αὐτὴν εἶχεν τὸ β. τῇ γνώμῃ στηριζόμενον (*he had his eye on it*) Philost.*h.e*.4.6(M.65.520C).

βλέπ-ω, A. c. prep. or dependent clause; **1.** *perceive, understand* ὅταν ~ητε...οὕτως ἐγκαταλελεῖφθαι αὐτούς *Barn*.4.14; ~εις οὖν ὅτι ἡ μετάνοια σύνεσίς ἐστι μεγάλη Herm.*mand*.4.2.2; ~εις δὲ πολλοὺς... μετανενοηκότας id.*sim*.8.6.6; abs. ἵνα οἱ μὴ ~οντες ~ωσι Or.*Cels*. 7.39(p.190.10; M.11.1476D); Chrys.*hom.45.2 in Mt*.(7.477D); **2.** *consider, mark* ~ετε, ἐπὶ τίνων τέθεικεν *Barn*.13.6; β. μή *consider whether* ~ετε μὴ τὸν χρηματίσαντα τῷ ἑκατοντάρχῃ ἄγγελον, τὸν ἅγιον τῶν ἁγίων σωτῆρα εἶπεν Didym.*Trin*.2.8(M.39.588A); **3.** *look to, have regard* to μὴ πρὸς ἀπέχθειαν ~ων, ἀλλὰ πρὸς ἀλήθειαν Gel. Cyz.*h.e*.2.20.8(M.85.1281D); εἰς...ὁμόνοιαν...β. *ib*.2.7.39(1242B); πρὸς τὴν ἀνάζευξιν ἔβλεπεν Thphyl.*exc.Rom*.(p.226.22; M.113.933D); **4.** *look reverently* towards τὸ πρὸς τὴν κτίσιν ~ειν...πρὸς τὴν ἀληθινὴν θεότητα ~ειν Gr.Nyss.*Eun*.5(2 p.103.24,26; M.45.681D); **5.** with ἵνα or μή *take heed that, beware lest* ~ε μήποτε...βλάψῃς σου τὴν σάρκα Herm.*vis*.3.10.7; id.*sim*.1.5; Chrys.*hom.12.2 in Col*.(11.414A); ‡Jo. D.*Const*.13(M.95.329B); **6.** *have reference* to τὸ μὴ πρὸς τὸν...σταυρωθέντα ~ειν τοῦ ἀποστόλου τὸν λόγον Gr.Nyss.*Eun*.6(2 p.143.27; M. 45.729B); **7.** *result* in ἡ καινὴ αὕτη σοφία πρὸς ἀτιμίαν οἴεται ~ειν *ib*. 4(2 p.99.21; 677A); **8.** *look towards, face*; of a building, Clem.*str*.7.7 (p.33.2; M.9.461A).

B. c. acc.; **1.** *consider, have regard to* μηδεὶς κατὰ σάρκα ~έτω τὸν πλησίον Ign.*Magn*.6.2; *Barn*.10.11; Chrys.*hom.5.1 in 1Cor*.(10.33E); hence *consider as* οὐ ~ει τοὺς ἀνθρώπους ἀνθρώπους *ib*.9.4(78E); **2.** *have reference to* οὐδὲν ἂν εἴη ἐμποδὼν μὴ οὐχὶ τὸν αὐτὸν [sc. τὸν σωτῆρα] ~ειν καὶ τὴν παροῦσαν Eus.*d.e*.7.3(p.347.17; M.22.565B); **3.** *look up to, admire* κοινὸν δ' ὥσπερ ἄγαλμα δι' ἀρετὴν τοῖς ὁμοδόξοις ἐβλέπετο Philost.*h.e*.3.6(M.65.489A); **4.** *look out, seek* ~ε μοι βιβλίον Jo.Mosch.*prat*.134(M.87.2997A); **5.** *examine, feel* χερσὶ γηραιαῖς με νήπιον ~ῃς Geo.Pis.*carm*.52.1; **6.** exeg. Phil.3:2 ~ετε τοὺς κύνας; no clear parallel for rendering *beware of*, but cf. εἴπατε Ἀρχίππῳ, ~ε τὴν διακονίαν...φοβοῦντός ἐστι τοῦτο τὸ ῥῆμα πανταχοῦ, ὡς ὅταν λέγῃ, '~ετε τοὺς κύνας', '~ετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν'...καὶ πανταχοῦ οὕτω φησὶν ὅταν φοβῇ. '~ε, φησί, τὴν διακονίαν' Chrys.*hom.12.2 in Col*.(11.414A).

C. ptcpl.; **1.** ὁ ~ων, ἡ ~ουσα *seer, prophet(ess)*, Hipp.*haer*.5.8 (p.89.14; M.16.3139B); Thdt.*qu.17 in 1Reg*.(1.369); **2.** τὰ ~όμενα *the visible universe*, Or.*princ*.4.2.1(p.308.3; M.11.360A); Chrys.*hom. 35.8 in Gen*.(4.360E); **3.** ~ων *true* τὸν ~οντα πλοῦτον Didym.*Ps*. 30:11(M.39.1313C).

βλεφαρίζω, *wink*, Clem.*paed*.3.11(p.274.26; M.8.645A).

βλέφαρον, τό, *eyelid* ὀφθαλμοὺς καὶ β. καὶ ὦτα...εὑρίσκοντες γεγραμμένα τοῦ θεοῦ...μεταλαμβάνομεν εἰς ἀλληγορίαν τὰ γεγραμμένα Or.*Jo*.13.22(p.245.24; M.14.436B); τὰ β. καὶ αἱ ὀφρύες, τὸ τῶν θεοπτικῶν νοήσεων φρουρητικόν Dion.Ar.*c.h*.15.3(M.3.332B).

***βλήσκ-ω**, *cast* τόπος ἔνθα ~ονται οἱ φάρμακοι *Apoc.Paul*.38 (p.60); *ib*.41(p.62).

βλητέον, *one must cast, put* τὸν μηδέποτε παλαιούμενον τῆς ἀληθείας νοῦν εἰς τὸν καινὸν ἄνθρωπον β. Bas.*hom.in Ps*.32(1.137C; M. 29.337B).

βλήχημα, τό, *bleating*, Bas.*hex*.6.6(1.55E; M.29.132A); ‡Caes.Naz. *dial*.111(M.38.988).

***βληχηματώδης**, *bleating*, Nil.*epp*.2.236(M.79.321A).

***βληχηρός**, = foreg., of the noise made by locusts eating, Cyr. *Joel*.17(3.215D conj. βληχράν).

***βληχητικός**, = βληχηματώδης, Bas.*hom.in Ps*.28(1.114E; M.29. 281D).

[*]**βλήχομαι**, *bleat*, ‡Caes.Naz.*dial*.64(M.38.932).

βληχώδης, *bleating*, *Const.App*.8.40.3.

βλοσυρέω** (βλοσσυρέω**), *look grim* βλοσσυροῖ τὸ ὄμμα αὐτοῦ †Anast.S.*relat*.20(p.72.2); †Jo.D.*B.J*.12(M.96.976B).

***βλοσυρία, ἡ**, *brazen-facedness*, ‡Caes.Naz.*dial*.109(M.38.981).

βλύσις, ἡ, *gushing forth, flow* εἰκὼν τῆς...θεοτόκου ἐκ τῆς... παλάμης...τὴν τοῦ μύρου β. προχέουσα Germ.CP *ep.dogm*.4(M.98. 185B).

βλύσμα, τό, *bubbling up*, Geo.Pis.*Pers*.2.12(M.92.1213B).

βλυστάν-ω, 1. intrans., *gush forth* ὡς ὕδωρ...ἄλλους ἐξ ἄλλων νοτίζον καὶ πάλιν πρὸς ἄλλους ~ον Isid.Pel.*epp*.1.274(M.78.344C); met. σοφίαν πρὸς τὰς χρείας ποικίλως ~ουσαν Max.*cap*.2.29(M.90. 1232B); **2.** trans., *pour forth* αἱ τῶν ὑδάτων πηγαὶ...τὸ ὕδωρ ~ουσι ‡Chrys.*jej*.4(9.799A); met. ὦ στεναγμὸς...~ων φιλόχριστα νάματα ‡Chrys.*hom.in Ps.83*(5.608C).

***βοασμός, ὁ**, *cry*, *Exorc*.13(p.336).

βο-άω, 1. *cry aloud* in entreaty; **a.** in gen. σύνετε, ~ῶ, ὅτι... Just.*dial*.24.1(M.6.528B); **b.** of God appealing to men ἐπὶ τὸ λουτρὸν...παρακαλεῖ μονονουχὶ ~ῶν καὶ λέγων Clem.*prot*.10(p.69.4; M.8.208A); Hipp.*haer*.5.8(p.92.4; M.16.3143B); **c.** in prayer, *1Clem*. 34.7; ταύτην...πρὸς τὸν θεὸν ὤφειλες ~ῆσαι τὴν φωνήν...σὺ δὲ ταῦτα ...πρὸς τὸν θεὸν οὐκ ἐβόησας τὴν φωνήν σου Mel.*pass*.76,77 p.12.24, 31; Meth.*symp*.4.3(p.48.18; M.18.89C); Thdt.*qu.9 in Num*.(1.222); **2.** *call for* οὐρανόθεν βασιλῆος ἀρηγόνα χεῖρα ~ήσας †Apoll.*met.Ps*. 17:7(M.33.1332B); **3.** *proclaim*; **a.** ref. sacred proclamation of Eleusinian hierophant, Hipp.*haer*.5.8(p.96.17; M.16.3150C); **b.** of promulgation of philosophical tenets Παρμενίδης...τὸν κόσμον ἀγέννητον λέγων εἶναι ~ᾷ Thdt.*affect*.2(p.65.6; 4.757); **c.** in divine revelation and teaching, hence freq. introducing scriptural citations; of Christ, Serap.*Man*.36(p.54; M.18.1216B); Nonn.*par.Jo*.8:30(M.43. 817B) al.; ἐν εὐαγγελίοις ὁ αὐτὸς υἱὸς ~ᾷ, 'ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν' Gel.Cyz.*h.e*.2.15.5(M.85.1257D); Cosm.Ind.*top*.2(M.88.124A); of God, Logos, or H. Ghost speaking through prophets, Just.*dial*.24.3(M. 6.528C); *ib*.25.1(529A); Clem.*paed*.2.10(p.214.24; M.8.512A); Eus. *e.th*.2.22(p.132.7; M.24.957D); Thdt.*Ezech*.2:5(2.697); of preaching of prophets, Just.*dial*.12.1(500B); Meth.*symp*.4.4(p.50.9; M.18.92C); Acac.Mel.*hom*.(p.91.33; M.77.1472B); of any utterances of inspired writers, Eus.*Marcell*.1.1(p.3.30; M.24.717A); id.*e.th*.1.20(p.83.3; 869A); Cyr.*Jo*.1.3(4.24B); Thdt.*Ps*.9:1(1.656); Cosm.Ind.*top*.2(125B); of scriptural teaching ~ῶσιν αἱ θεῖαι γραφαί Cyr.*Jo*.1.3(4.24B); Gel. Cyz.*h.e*.2.16.15(M.85.1264B); of Law's commandments, Thdt.*h.e*.1. 21.7(3.802); of precepts of NT ~ᾷ τὸ θεῖον ἐπίταγμα Nil.*epp*.2.25 (M.79.212A); **4.** *talk of, declare* εἰ στρατιὴν πτερόεσσαν ἢ αἰθέρος ἔργα βοήσω Nonn.*par.Jo*.3:12(M.43.768B); *ib*.5:39(792B); of Christian confessors ~ῶντας ὅτι εἰσὶ Χριστιανοί CAnc.(314)*can*.3; hence **a.** *reveal, make manifest*, of persons or things τῶν πραγμάτων ἁπάντων αὐτὰ ~ώντων Chrys.*hom.17.6 in Mt*.(7.230D); Cyr.*Os*.34(3.62C); **b.** *noise abroad, celebrate*; κακῶς β. *defame* λοιδοροῦνταί τε καὶ κακῶς ἡμᾶς ~ῶσι Jo.Eleem.*v.Tych*.3(p.114); pass., *be extolled, be famous*, Eus.*h.e*.5.1.1(M.20.408C); id.*v.C*.1.8(p.11.7; M.20.921A); Firm.*ep*.44(M.77.1512C); in bad sense, *be notorious*, Chrys.*hom.1.6 in Mt*.(7.14A).

***βοεργάζ, τό**, *coffer*, rendering of בָּאַרְגָּז (1Reg.6:8) found in LXX by Thdt.*qu.10 in 1Reg*.(1.365) where MSS read βερεχθάν, βερσεχθάν, ἀργόζ.

βοή, ἡ, *cry*; **1.** of divine or heavenly utterances οὐ παρεδέξατο τὴν βοὴ⟨ν τὴν⟩ θείαν τὴν πρὸς αὐτόν Or.*engast*.7(p.291.14 conj. for βοήθειαν M.12.1024C); ταῖς τῶν ἀγγέλων ἐξ οὐρανοῦ φερομέναις β. Meth.*symp*.3.6(p.32.17; M.18.69A); **2.** of inspired utterances, Eus. *Marcell*.2.3(p.48.20; M.24.805A); id.*e.th*.2.23(p.134.18; M.24.961D); **3.** of prayer οὐ φωνὴν δὲ ἐνταῦθα καὶ β. τὴν κραυγὴν νοητέον, ἀλλὰ τὴν τῆς ψυχῆς προθυμίαν. ... ὁ θεὸς πρὸς σιγῶντα...ἔφη Μωσῆν· τί βοᾷς πρός με; β. τὴν σιγὴν ὀνομάζων διὰ τὴν σπουδαίαν τῆς διανοίας εὐχήν Thdt.*Ps*.3:4(1.627); Nonn.*par.Jo*.9:31(M.43.829B); **4.** of acclamation, Meth.*symp*.11(p.133.6; M.18.209A); *ib*.(p.135.2; 212A); **5.** *baa, bleating* of sheep βρυγμοὺς λεόντων, β. προβάτων, κραυγὰς ὀνάγρων Gr.Mag.*dial*.(tr.Zach.)3(M.*PL*.77.226A).

***βοήδιον, τό**, v. βοΐδιον.

βοήθεια, ἡ, 1. *help, aid*, medical ἡ τῶν...νοσημάτων β. ἰατρικὴ καλεῖται Clem.*paed*.1.2(p.93.10; M.8.256A); *Const.App*.2.41.5; divine, hence equivalent to *grace*, Clem.*str*.6.17(p.514.21; M.9.393A); τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ β. ἐπ' ἀνθρώποις αἰτοῦ id.*fr*.44(p.223.15); Or.*princ*.3. 1.17(p.226.3; M.11.284A); τὴν ἀπὸ τοῦ θεοῦ β. id.*Jo*.20.5(p.333.19; M.14.584D); β. γὰρ δεόμεθα ἵνα μὴ ἄλλο τι παρὰ τὴν ἀλήθειαν φρονήσωμεν [i.e. in reading scripture] id.*dial*.11(p.146.6); ἔφθασεν ἐπὶ σε [i.e. convert requesting baptism] ἡ β. τοῦ θεοῦ *A.Thom*.B 27(p.34. 11); Bas.*hom.in Ps*.45(1.173E; M.29.424B); μὴ ἀποστήσῃς ἀφ' ἡμῶν τὴν σὴν β. *Lit.Jac*.(p.168.8); **2.** military *force* ἐκύκλωσεν ἡ β. τὸν οἶκόν σου *A.Xanthipp*.25(p.76.16); *Narr.Jos*.2.4(p.463); Pall.*v. Chrys*.9(p.51.14; M.47.30).

βοήθημα, τό, *means of assistance, aid, resource*, Clem.*paed*.1.8 (p.128.3; M.8.328B); Or.*Cels*.4.78(p.348.8; M.11.1149C); ὁ θεὸς... κατέπεμψεν...τὸ ἄριστον καὶ εὐκλεέστατον β., τὴν ἁγνείαν Meth.*symp*. 4.2(p.47.11; M.18.89A); of Inc. δι' ὀργάνου θνητοῦ, καταλλήλου β., τοῖς θνητοῖς εἰς ὁμιλίαν κατῄει Eus.*l.C*.14(p.241.23; M.20.1408C); medic., *remedy*, Or.*Jo*.1.35(40; p.45.8; M.14.92D); Eus.*l.C*.14(p.242. 30; 1409D); Chrys.*paralyt*.5(3.41A).

βοηθός, ὁ, 1. *helper*, of God and Christ Χριστὸν...τὸν...β. τῆς ἀσθενείας ἡμῶν *1Clem.*36.1; Just.*dial.*30.3(M.6.540A); ἐπὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, ἐφ' ὧν μαρτύρων καὶ β. αἱ ἐντολαὶ... φυλάσσεσθαι ὀφείλουσιν Clem.*ecl.*13(p.140.21; M.9.704D); ταπεινῶν ἐστι θεὸς...β. Or.*Jo.*13.28(p.252.16; M.14.448B); καλεῖν τὴν σοφίαν παραστῆναί οἱ βοηθόν Meth.*symp.*10.1(p.121.14; M.18.192B); β. καὶ κύριε τῶν ἁπάντων Serap.*euch.*3.1; **2.** *assistant secretary* ὁ καθωσιωμένος β. τοῦ θείου κονσιστορίου CChalc.*act.*14(*ACO* 2.1.3 p.64.39; H.2.572D); Evagr.*h.e.*2.18(p.74.22; M.86.2560B); **3.** *member of a* βοήθεια of troops or police, Marc.Diac.*v.Porph.*27.

βόησις, ἡ, *loud utterance, shouting*, ‡Pion.*v.Polyc.*18.

[*]**βοητός, ὁ,** for βοηθός, ‡Petr.I Al.*phys.*22.

βοθρεύω, 1. *dig a pit* or *ditch*, Thdr.Stud.*poen.*1.79(M.99.1744B); **2.** *plant in a trench*, Jo.Eleem.*v.Tych.*10(p.120); *ib.*41(p.152).

βοθρίζω, *bury in a pit*; met., *submerge, overwhelm* τοὺς Χριστοῦ στρατιώτας...κενοδοξίᾳ καὶ γαστριμαργίᾳ βοθρίσας †Cyr.*hom.div.*14 (5^2.415E).

βόθρος, ὁ, *pit*, met. κατασπᾷ [sc. Satan] σε εἰς β. κακῶν Cyr.H. *catech.*2.3; τὸν τῆς παρανομίας β. ‡Ath.*Apoll.*1.21(M.26.1129B); εἰς β. πορνείας †Cyr.*hom.div.*14(5^2.415E); β. ... διαβολικόν, τὴν πλεονεξίαν Cyr.*Lc.*12:15(M.72.733A).

βοΐδιον, τό, *calf, heifer*, Ath.*h.Ar.*56(p.215.4; M.25.761A); Gr. Naz.*or.*26.18(M.35.1252A); Chrys.*fr.in Jer.*31:18(M.64.976C); in form βοήδια, τά *oxen*, *Mir.Geo.*5(p.47.11).

***βοϊλᾶς, ὁ,** *boyar, Slav nobleman*, Thphn.*chron.*p.367(M.108. 877C).

***βοκάλιος, ὁ,** (Lat. *vocalis*) *singer*; of Hebrew psalm-singers, Cosm.Ind.*top.*5(M.88.248D); *Chron.Pasch.*p.86(M.92.244B).

***βολβιτόω,** *make of cow-dung*; perf. ptcpl. pass., *savouring of cow-dung, stinking* ἡ κοπρώδης αὐτοῦ καὶ βεβολβιτωμένη φωνή Gr. Nyss.*Eun.*12(1 p.340.26; M.45.1060B).

βολβός, ὁ, 1. *eye-ball*, ‡Jo.D.*Artem.*61(M.96.1308D); **2.** a kind of shell-fish, *T.Sal.*6.10(p.27.13; M.122.1325B).

βολή, ἡ, 1. *bolt* κεραυνῶν β. Const.ap.Eus.*v.C.*17(p.178.14; M.20. 1284C); **2.** *ray*, Eus.*l.C.*13(p.237.7; M.20.1400B); fig. τὰς β. τῶν θαυμάτων Geo.Pis.*carm.*24.2; **3.** *glance*, met. οὐσία...νοῦ μόνου ληπτὴ βολαῖς Gr.Naz.*carm.*1.2.10.91(M.37.687); **4.** *casting away, putting off* οὐ κατὰ β., ἀλλὰ κατὰ πρόσληψιν Cyr.*Ps.*76:11(conj. for καταβολήν M.69.1192C; perh. read κατ' ἀποβολήν).

βολίς, ἡ, *missile, javelin*, fig. τὴν τῆς κατάρας β. Gr.Mag.*dial.*(tr. Zach.)3(M.*PL.*77.254A).

βολιστικός, *capable of sinking* or *sounding*, of a sounding-lead πῶς...ἡ τῶν σωμάτων [edd. ὑδάτων] φύσις, β. κατὰ φύσιν ὑπάρχουσα, ὁρᾶται ἄδυτος καὶ ἀβόλιστος ἐν τοῖς ὕδασι τῆς Μαρμαρικῆς Πενταπόλεως; ‡Ath.*qu.Ant.*136(M.28.684A) [where, if ὑδάτων should be read, βολιστική = *capable of being sounded*].

***βομβαίνω,** *babble, talk nonsense*, Nil.*epp.*3.174(M.79.465B).

βομβ-έω, A. intrans.; **1.** *buzz*, Hipp.*haer.*4.28(p.55.26, v.l. ἐπιβομβεῖ M.16.3091B); of bees, Meth.*res.*2.2(p.333.7; M.41.1165B); of the heart, *beat audibly, thump* ἐβόμβει ἡ καρδία μου *T.Zeb.*2.5; hence **2.** *talk meaninglessly, chatter idly*; of Paul of Samosata and Nestorius, Sophr.H.*ep.syn.*(M.87.3161C).

B. trans., *buzz round* μέλιτται κηρίον ~οῦσαι Chrys.*stat.*2.1(2.21A).

***βόμβημα, τό,** *buzzing*, hence *idle chatter* τὰ ἐξ ἀπιστίας β. Leont.H.*Nest.*4.19(M.86.1685B).

βόμβησις, ἡ, 1. *buzzing, empty noise*, hence *tiresome repetition* of a sound τὴν δοκοῦσαν εἶναι β. εἰς λειότητα μετέβαλον [sc. LXX], φήσαντες, 'ἔζησε δὲ Ἀδὰμ τριάκοντα καὶ ἐννακόσια ἔτη' [i.e. for Hebr. and AQ 'ἐννακόσια ἔτος καὶ τριάκοντα ἔτος'] Epiph.*mens.*2(M.43. 240B); **2.** *crowd, multitude*, Gr.Naz.*or.*42.5(M.36.464C).

βομβύκιον, τό, *small buzzing insect*; hence met., *useless trifling* τοιαῦτά τινα κινεῖ β. [sc. ὁ διάβολος] Ath.*ep.Amun.*(M.26.1172A).

[*]**βόμβυλος, ὁ,** (= βομβύλιος II, *LS*), *vessel, jar*, Thdt. *provid.* 4(4.539).

***βομβωνάρια, τά,** *linen drawers*, Cosm.Ind.*top.*5(M.88.213C); Jo.Mal.*chron.*12 p.288(M.97.436A).

***βοόζυξ,** *like an ox-yoke*; of crescent moon, Eudoc.*Cypr.*1.71 (M.85.836A).

βοοστάσιον, τό, *ox-stall*, Bas.*hex.*9.3(1.82E; M.29.193B); Chrys. *hom.52.4 in Mt.*(7.534C); *ib.88.4*(830D).

βοράτινος, *of juniper* δένδρα...ἀρκεύθινα καὶ β. *M.Thdot.*1 11 (p.67.30).

***βορβοριανοί, οἱ,** name of adherents of a Gnostic sect, also called βορβορῖται, βαρβηλιωταί, ναασσινοί, κοδδιανοί, notorious for evil living (βόρβορος = *mud*), Ephr.2.242C; Epiph.*haer.*26.3(p.279. 18; M.41.336D); Philost.*h.e.*3.15(M.65.505C); Thdt.*haer.*1.13(4.304).

βορβορῖται, οἱ, = foreg., Epiph.*haer.*25.2(p.268.21); Tim.CP *haer.*(M.86.20A).

***βορβοροκοίλιστος,** *wallowing in mud* χοῖρος β. †Anast.S.*relat.* 49(p.70).

βόρβορος, ὁ, *mud*; smeared on children's foreheads as apotropaic charm against evil eye, Chrys.*hom.12.7 in 1Cor.*(10.107C); met., *moral filth*, Clem.*prot.*10(p.68.8; M.8.205A); Dion.Al.ap.Eus. *h.e.*7.7.2(M.20.648B); Cyr.*Am.*53(3.307D).

βορβορόω, *smear with mud*, Chrys.*hom.12.7 in 1Cor.*(10.107D); *make muddy* ἡ βεβορβορωμένη θάλασσα *T.Abr.*A 19(p.101.14); met., *defile*, Cyr.H.*procatech.*4; id.*catech.*6.34; Ephr.3.165E; Chrys.*hom. 12.2 in Col.*(11.414F); Nil.*epp.*3.171(M.79.464C); πῶς...διαμένοιεν ἂν ...οὐχὶ βεβορβορωμένη [sc. ἡ ἐκκλησία]; Thdr.Stud.*epp.*1.48(M.99. 1080A).

βορβορώδης, *filthy*, met. β. βίῳ Clem.*q.d.s.*1.1(p.159.10 not.; M.9.604A); Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.345D); Nil.*epp.*3.171(M.79.464C); τὸ β. τῶν Νικολαϊτῶν Areth.*Apoc.*5(M.106.536D).

βορβόρωσις, ἡ, *defilement*, Thdr.Stud.*epp.*1.6(M.99.928C).

[*]**βορδονάριος, ὁ,** v. βουρδωνάριος.

***βορδόνη, ἡ,** v. *βορδώνη.

***βορδόνιον, τό,** *young mule*, Jo.Mosch.*prat.*101(M.87.2960B); *ib.* 125(2988B).

[*]**βορδών,** v. βουρδών.

***βορδώνη, ἡ,** *female mule*, Thphn.*chron.*p.155(v.l. βορδόνη M.108. 421A).

βορεινός, *northern*, Ath.*fr.Cant.*(M.27.1356A); Bas.*hex.*7.4(1.67B; M.29.157B); Cyr.S.*v.Sab.*37(p.126.14).

***βορειοτικός,** *northern*, Or.*sel.in Ezech.*8(M.13.796C).

***βορρόφορος, ὁ,** *north wind*, Thdr.Stud.*epp.*1.3(M.99.917C).

βοσκημα, τό, *fed beast*, plur. *cattle*; met., of heretics and their herds of followers, Epiph.*haer.*13.2(p.207.2; M.41.237C); *ib.*42.11 (p.107.10; 709D).

***βοσκητός, ὁ,** *herdsman*, ‡Barth.Edess.*Muham.*(M.104.1449D).

βοσκός, ὁ, *grass-eating ascetic*; of Mesopotamian monks, Soz.*h.e.* 6.33.2(M.67.1395A); of monks in Palestine, Evagr.*h.e.*1.21(p.30.24; M.86.2480B); Jo.Mosch.*prat.*21(M.87.2868B); Leont.N.*v.Sym.*14(M. 93.1688C).

βόσκ-ω, *graze*; hence *live as an ascetic eating grass* περὶ τὴν Νεκρὰν θάλασσαν ἔβοσκε Jo.Mosch.*prat.*159(M.87.3028A); med. ἀναχωρητὴς εἰς τὰ ὄρη ταῦτα ἦν...πολλὰ ἔτη ποιήσας ~όμενος *ib.*84(2941A).

***βότα, τά,** (Lat. *vota*) *dies votorum* (3rd Jan.), in class. times day of *nuncupatio* of vows for emperor's safety and of payment of vows for previous year (cf. Pliny, *panegyricus* 94.2; Tert.*de corona* 12); as day of pagan rejoicing τὰς λεγομένας καλάνδας, καὶ τὰ λεγόμενα β. ... ἐκ τῆς τῶν πιστῶν πολιτείας περιαιρεθῆναι βουλόμεθα CTrull.*can.*62.

βοτάνη, ἡ, *herbage, plant*, met. ἵνα μὴ τοῦ διαβόλου β. τις εὑρεθῇ ἐν ὑμῖν Ign.*Eph.*10.3; ἀλλοτρίας β. ἀπέχεσθε, ἥτις ἐστὶν αἵρεσις id. *Trall.*6.1; ἀπέχεσθε τῶν κακῶν β. ἅστινας οὐ γεωργεῖ...Χριστός id. *Philad.*3.1; Clem.*str.*6.7(p.461.25; M.9.281A) cit. s. γῆ; Gr.Thaum. *pan.Or.*7(p.19.24; M.10.1073D).

***βοτανοφάγιον, τό,** *diet of herbs*, Ephr.3.166F.

βότρυς, ὁ, *bunch of grapes*, met., exeg. Gen.49:11 αἵματι... σταφυλῆς...τῆς ἁγίας σαρκὸς αὐτοῦ ὡς β. ἐπὶ ξύλον θλιβείσης Hipp. *antichr.*11(p.10.18; M.10.737A); in eucharist ἀπὸ τῆς ἀμπέλου τρεῖς β. ἀποθλίψαντες ἐν ποτηρίῳ συγκοινωνήσατέ μοι *A.Mt.*25(p.253.1); of Christ, Gr.Nyss.*hom.3 in Cant.*(M.44.829C); ἡ ἄμπελος [sc. BMV] τὸν β. βλαστήσασα τῆς ζωῆς Abr.Eph.*occurs.*9(p.454.6); of the prophets, Clem.*paed.*2.2(p.167.24; M.8.409A); of graces, Meth.*symp.* 5.5(p.59.4; M.18.105B) cit. s. ἄμπελος; also neut., met., of truth, Or.*Jo.*1.30(33; p.37.20; M.14.80A) cit. s. ἄμπελος.

[*]**βοττίον, τό,** v. [*]βουττίον.

βούβρωστις, ἡ, name of an insect, ? = βούπρηστις, *a poisonous beetle*, Phot.*nomoc.*9.25(M.104.768C).

***βοῦγλιν, τό,** *dagger*, Jo.Mal.*chron.*18 p.493(M.97.713B).

βούγλωσσος, ὁ, *bugloss, ox-tongue*, a species of plant; of a golden βούγλωσσος among spoils stolen by Achan (Jos.7:21; γλῶσσαν LXX), Niceph.Ur.*v.Sym.*60(M.86.3041C).

βουζύγιος, *pertaining to the yoking* of an ox with an ass, ref. Dt.22:10 οὐκ ἂν ἐκφύγοιεν τὴν β. ἀράν Clem.*str.*2.23(p.189.24; M.8. 1089A).

βουθήλεια, ἡ, *cow*, Hier.(tr.Sophr.Pal.)*vir.ill.*57(p.38.1).

***βουθυτία, ἡ,** *sacrifice of oxen*, *Pers.*(p.26.12).

***βουκάκρατον, τό,** *bread steeped in wine*, ‡Ath.*Melch.*(M.28.529C).

***βουκέλλατος, ὁ,** *biscuit bread*, Pall.*h.Laus.*18(p.48.8; M.34. 1051B).

βουκίν, τό, v. βουκίον.

***βούκινον, τό,** (Lat. *bucina*) *trumpet*, Jo.Mosch.*prat*.152(M.87.3017B).

βουκί(ο)ν ([*]**βουκκίον**), **τό,** *biscuit, morsel of bread, Apophth. Patr*.(M.65.88A); βουκκία Dor.*doct*.11.8(M.88.1745A); Anast.S.*hod*.2 (M.89.57A).

βουκόλησις, ἡ, *deception, beguilement*, Or.*Cels*.2.79(p.201.27; M.11.920B).

βούκρανον, τό, *ox-head*, hence the constellation *Taurus*, Meth.*symp*.8.14(p.102.9; M.18.165B).

***βουκτασία, ἡ,** *slaughter of oxen*, Gr.Naz.*carm*.2.2(epigr.)87.4 (M.38.124A).

βουλαῖος, *of the council*, epithet of Themis, Synes.*regn*.20(15; p.46.4; M.66.1093A).

***βουλευματικός,** *able to take counsel, purposive* ὁ ἄνθρωπος...β. ἐστι ζῷον Melet.*nat.hom*.30(M.64.1276D, v.l. βουλευτικόν).

βούλευσις, ἡ, *deliberation* μετὰ τὴν βούλησιν, ζήτησις, καὶ σκέψις· καὶ μετὰ ταῦτα, εἰ τῶν ἐφ' ἡμῖν ἐστι, γίνεται βουλή, ἤγουν β. Jo.D.*f.o*.2.22(M.94.945A).

βουλευτήριον, τό, 1. *council*; of the senate, Synes.*regn*.20(15; p.46.2; M.66.1093A); of local councils, Isid.Pel.*epp*.2.146(M.78.596A); **2.** hence the *curia*, ref. Christians enrolled as *curiales* during the last persecution, released from their obligations by Constantine and Licinius, Eus.*v.C*.2.20(p.49.16; M.20.997C); ref. simoniacal ordination sought in order to evade curial *munera*, Pall.*v.Chrys*.15 (p.90.12,16; M.47.51); ref. ineligibility of *curiales* for ordination, CIllyr.*ep*.ap.Thdt.*h.e*.4.9.5(3.962); **3.** of Church τὸ κοινὸν τῶν ψυχῶν β. †Bas.*Is*.106(1.452E; M.30.289B); **4.** *counsel, deliberation*, Serap.*ep.mon*.7(M.40.932D); of the deliberative faculty of the mind τῆς ψυχῆς τὸ β. Chrys.*hom.59.6 in Mt*.(7.603C); Thdt.*Ps*.118:112(1.1466); of the counsel of God, Gr.Nyss.*or.1 in Gen.1:26*(M.44.260B).

βουλή, ἡ, I. *deliberation, counsel, design*;

A. of men; **1.** *deliberation* β. δέ ἐστι ζήτησις περὶ τοῦ πῶς ἂν ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασιν διεξάγοιμεν Clem.*str*.2.15(p.150.10; M.8.1008C); its objects, like those of προαίρεσις, are matters falling within the scope of free choice, Melet.*nat.hom*.synops.(M.64.1116D); and man's possession of this faculty argues that his actions are not determined, Nemes.*nat.hom*.39(M.40.764B); associated with προαίρεσις which is ὄρεξις βουλευτική, Melet.(l.c.); and defined as a function of the appetitive will ὄρεξις ζητητική, Max.*opusc*.(M.91.16B); Jo.D.*f.o*.2.22(M.94.945A); where, however, it is equated with βούλευσις and dist. from προαίρεσις which is defined as ὀρέξεως καὶ βουλῆς καὶ κρίσεως σύνοδος Max.*opusc*.(13A); equated with σκοπός as object of deliberation, Thdt.*Ps*.13:6(1.684); **2.** *counsel*; **a.** of good counsel as a Christian virtue, *1Clem*.2.3; Clem.*ecl*.65(p.155.13; M.9.728D); and as gift of H. Ghost (cf. Is.11:2), Just.*dial*.39.2(M.6.560C); bestowed esp. on Daniel, *ib*.87.4(684B); **b.** of evil counsel, *Did*.2.6; Herm.*sim*.6.3.5 etc.; esp. πονηρὰ β. *evil impulse* (perh. equivalent to Hebr. יֵצֶר הָרָע), Herm.*vis*.1.2.4; id.*sim*.9.28.4; **c.** β. λαμβάνω *intend*, Gel.Cyz.*h.e*.1.4.2(M.85.1201B); λαμβάνει β. τινος Leont.N.*v.Jo.Eleem*.11(p.21.11); also β. εἶχες *ib*.(p.22.13); **3.** *will*; of man's free will, Meth.*symp*.5.1(p.53.11; M.18.97A); id.*fr.mart*.2(p.520.6) cit. s. συμπέρασμα; ἐν τῇ β. κείσθω τῇ σῇ [sc. the decision whether or not to follow the counsel of perfection (Mt.19:21)] Chrys.*poenit*.6.3(2.321E).

B. of God; **1.** of Father; **a.** *counsel*; **i.** in gen. οὐδὲν λέληθεν τὴν β. αὐτοῦ *1Clem*.27.6; Just.*dial*.103.3(M.6.716C) et freq.; **ii.** ref. Creation, Herm.*vis*.1.3.4; as cause of creation of angels and spirits, *Hom.Clem*.3.33; nothing created apart from it, Meth.*res*.1.36(p.277.6; M.41.1101C); of God's counsel in creating man ἐν...τῇ πρώτῃ β. λέγων ὁ θεός, 'ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα', καὶ τὸ 'καθ' ὁμοίωσιν' προσέθηκεν· δεικνὺς ὅτι καὶ προαίρεσιν ἡμῖν αὐτεξουσίαν ἐμβαλεῖ,...ἐν δὲ τῇ κατασκευῇ ὕστερον μόνον εἶπε τὸ 'κατ' εἰκόνα' ‡Bas.*struct.hom*.1.20(1.333A; M.30.29C); identical with God's δύναμις, Gr.Nyss.*hex*.7 (M.44.69A); perfect and incontrovertible, Cyr.*glaph.Gen*.1.3(1.7A); **iii.** ref. continuous providence, Meth.*res*.2.10(p.350.6); **iv.** as defining duration of man's life, ‡Ath.*qu.Ant*.113(M.28.668C); **v.** its immutability signified in scripture by God's 'oath', ‡Cyr.*Trin*.12 (6^2.18E; M.77.1148C); **vi.** as the source of all good, Gr.Nyss.*tres dii* (M.45.129A); **vii.** served by seraphim, Meth.*res*.1.49(p.303.13; M.18.280A); revealed by angels, Dion.Ar.*c.h*.8.2(M.3.241A); esp. by Christ as ἄγγελος μεγάλης β. (Is.9:6) Just.*dial*.126.1(M.6.768C); β. τῆς μεγάλης μέγαν ἄγγελον *CIG* 4.9595a; Ath.*Ar*.3.63(M.26.457A); †Bas.*Is*.226(1.550A; M.30.512C); Cyr.*Is*.1.5(2.155C); Thdt.*Is*.9:6(p.49.17; 2.235); Dion.Ar.*c.h*.4.4(M.3.181D); executed by Son, Eus.*e.th*.3.3(p.155.30; M.24.1000B); *Symb.Sirm*.1 *anath*.18(p.255.32; M.26.737D); ‡Ath.*dial.Trin*.2.9(M.28.1169A); **viii.** ref. generation of Son by Father's βουλή: οὐκ ἔστιν ἀνθρώπινον ἔργον, ἀλλὰ τῆς β. τοῦ προβάλλοντος αὐτὸν πατρός Just.*dial*.76.1(M.6.652C); *ib*.100.4(709C) cit. s. δύναμις; γεγεννῆσθαι ἀπὸ τοῦ πατρός, δυνάμει καὶ β. αὐτοῦ, ἀλλ' οὐ κατὰ ἀποτομήν *ib*.128.4(776B); this doctrine asserted by Arians τὸ γὰρ κεφάλαιον εἶναι...ἐπὶ τὴν β. τοῦ πατρὸς ἀνενεγκεῖν τοῦ υἱοῦ τὴν γένεσιν, καὶ μὴ πάθος ἀποφῆναι τοῦ θεοῦ τὴν γονήν Ast.Soph.*fr*.18 ap.Eus.*Marcell*.1.4(p.19.14; M.24.756A); and refuted by orthodox who maintained that Son is himself Father's βουλή, Ath.*Ar*.3.63(M.26.457A); *ib*.3.67(464C); *ib*.2.2(152A) cit. s. ἐνούσιος; αὐτός...ἐστιν ἡ ζῶσα καὶ ἐνυπόστατος β. τε καὶ θέλησις τοῦ γεννήσαντος αὐτόν Cyr.*Jo*.5.5(4.527D); id.*hom.pasch*.29(5^2.337E); id.*thes*.7(5^1.54E); id.*dial.Trin*.2(5^1.455A); **ix.** ref. Inc. and death of Christ λόγος αὐτοῦ ὑπάρχων...τῇ β. αὐτοῦ γενόμενος ἄνθρωπος Just.*1apol*.23.2(M.6.364A); id.*dial*.75.4(M.6.652C); *ib*.87.2(684A); τοῦ ὑπομείναντος κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς β. ... παθεῖν *ib*.95.2(701C); Gel.Cyz.*h.e*.2.24.6(M.85.1300B); Max.*opusc*.(M.91.48C); **b.** plur., *commandments* of God, Dion.Ar.*ep*.8(M.3.1085A); **c.** *will*, equivalent to βούλησις, dist. from οὐσία of God ἡ οὐσία τοῦ θεοῦ τὸ μὴ εἶναι οὐσία οὐ δέχεται· ἡ δὲ β. ... δέχεται τὸ μὴ βούλεσθαι ‡Just.*qu.Chr*.3.1(M.6.1432A); **2.** of Son; *will*; **a.** ref. pre-existent Christ subsisting by his own will θελήματι καὶ β. ὑπέστη πρὸ χρόνων καὶ πρὸ αἰώνων πλήρης θεός Ar.*ep.Eus*.(p.3.1; M.42.212B); **b.** ref. harmony of Son's will with Father's, ‡Dion.Al.*fr.in Lc.22:42*(p.235.11; M.10.1598C); of their identity, Thdr.Mops.*fr.in Jo*.5:19(p.326.5; M.66.744C); **c.** ref. unity of Christ's will in Nestorius' view, Nest.*fr*.B 9(p.224.15)ap. CLater.*act*.5(H.3.896C) cit. s. θέλημα; **3.** of Trin., *will*, ref. unity of will in Godhead οὔτε γὰρ χρόνῳ διαιρεῖται ἀλλήλων τὰ πρόσωπα τῆς θεότητος, οὔτε τόπῳ, οὐ β. Gr.Nyss.*comm.not*.(M.45.180C); Sever.*creat*.5.2(M.56.472); συντρέχει τῆς ἁγίας τριάδος εἰς μίαν β. τε καὶ γνώμην ἀεὶ τὰ θελήματα Cyr.*Jo*.4.1(4.334B); Gel.Cyz.*h.e*.2.15.4 (M.85.1257D).

II. *senate* β. σύγκλητος; of Rome, Eus.*h.e*.5.21.4(M.20.488B); of CP, Philost.*h.e*.2.9(M.65.472B); abs., Eus.*h.e*.2.2.3(140B); hence *senate-house* ὁ μὲν ἐπὶ τὴν β. βαδίζει, ὁ δὲ ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν Ath.*gent*.43(M.25.85D); of eccl. elders as σύμβουλοι τοῦ ἐπισκόπου...συνέδριον καὶ β. τῆς ἐκκλησίας *Const.App*.2.28.4.

βούλημα, τό, I. *act of will, will, purpose*;

A. of men; ref. free will involving moral responsibility οἰκείῳ τοίνυν β., καὶ οἰκείᾳ ἐξουσίᾳ ἢ στεφανοῦται ἢ τιμωρεῖται ὁ ἄνθρωπος Nil.*epp*.2.328(M.79.361A).

B. of God; **1.** ref. God's power, Gr.Nyss.*Eun*.12(1 p.279.13; M.45.985D); οὐδὲν ἐναντιοῦται τῷ αὐτοῦ β. Epiph.*haer*.70.7(p.239.20; M.42.350C); δύναμιν...μόνῳ...τῷ οἰκείῳ β. μετρουμένην ‡Cyr.*Trin*.7 (6^2.8A; M.77.1132A); Jo.D.*f.o*.1.8(M.94.808C); **2.** ref. Creation γῆν... ἥδρασεν ἐπὶ τὸν ἀσφαλῆ τοῦ ἰδίου β. θεμέλιον *1Clem*.33.3; μόνον αὐτοῦ τὸ β. κοσμοποιΐα Clem.*prot*.4(p.48.16; M.8.164A); Gr.Naz.*or*.20.9 (M.35.1076B); Gr.Nyss.*Eun*.12(1 p.281.6; M.45.988D); **3.** ref. Son's generation: (Arian) οὕτω καὶ αὐτὸς τῷ β. τοῦ θεοῦ, οὐκ ὢν πρότερον, γέγονεν Ath.*ep.Aeg.Lib*.12(M.25.565B); (orthodox) ἀμεσός ἐστι τοῦ υἱοῦ ἡ πρὸς τὸν πατέρα συνάφεια, καὶ οὐκ ἐξωθεῖται οὐδὲ ἐξείργεται ὑπὸ τῆς ἀδιαστάτου συναφείας τὸ β. τὸ τῇ ἀγαθῇ φύσει διὰ παντὸς ἐνυπάρχον Gr.Nyss.*Eun*.8(2 p.182.10; M.45.776B); **4.** ref. procession of H. Ghost ἐκ τοῦ πατρὸς β. ἀφορμᾶται Gr.Nyss.*tres dii*(M.45.129A); **5.** ref. Son as agent of Father's will, Just.*dial*.61.1(M.6.613C); *ib*.103.3(717A); Bas.*Eun*.2.20(1.257B; M.29.617C); **6.** of God's will ref. Inc. and Atonement, *1Clem*.8.5; Just.*dial*.103.3(M.6.717A); Clem.*paed*.1.6(p.106.10; M.8.281B); **7.** of God's providence exercised over Church by angels, Or.*or*.31.6(p.398.21; M.11.556B); **8.** of God's will as standard and guide of human morality, Tat.*orat*.7 (p.7.18; M.6.820B); Or.*Jo*.19.3(p.301.14; M.14.529A); Gr.Nyss.*or.dom*.4(p.70.18; M.44.1164A); **9.** as implanted in soul καὶ ἐν τοῖς ἐσφαλμένοις ἴχνη τινὰ σῴζει τοῦ θεοῦ β. Or.*mart*.47(p.43.4; M.11.629B); **10.** ref. identity of will in Father and Son, ‡Dion.Al.*fr.in Lc.22:42*(p.234.3; M.10.1598B); θρησκεύομεν οὖν τὸν πατέρα...καὶ τὸν υἱόν...ὄντα δύο τῇ ὑποστάσει πράγματα, ἓν δὲ τῇ ὁμονοίᾳ καὶ τῇ συμφωνίᾳ καὶ τῇ ταυτότητι τοῦ β. Or.*Cels*.8.12(p.230.2; M.11.1533C); Bas.*Spir*.18(3.16A; M.32.100C); οὐ μόνον κοινὰ τὰ ἔργα ἀλλὰ καὶ... τοῦ β. ἡ ταυτότης Thdr.Mops.*fr.in Jo*.5:19(p.326.5; M.66.744B); **11.** ref. one will in Trin. ἐν γὰρ...τὸ β. τοῦ θεοῦ ἐν μιᾷ ταυτότητι Clem.*str*.6.16(p.504.14; M.9.369C); κατὰ τὸ ἓν καὶ ταὐτὸ τῆς θεότητος ...κίνημά τε καὶ β. καὶ τὴν τῆς οὐσίας ταυτότητα Gr.Naz.*or*.20.7(M.35.1073A); οὐδεμιᾶς παρατάσεως ἐν τῇ τοῦ θείου β. κινήσει ἀπὸ τοῦ πατρὸς διὰ τοῦ υἱοῦ ἐπὶ τὸ πνεῦμα γινομένης Gr.Nyss.*tres dii*(M.45.129B).

II. *principle, norm* καθαρὰν ἀποδεικνύουσαν τὴν πολιτείαν καὶ

ἀποκαθισταμένην εἰς τὸ β. τῆς φύσεως τοῦ λόγου Or.*Jo.*32.21(p.462.27; M.14.800D); τὸ β. τῆς φύσεως καταμαθεῖν ἔστιν, ἐξ ὧν οὐ διαφερόμεθα πρὸς ἀλλήλους ‡Nil.*Epict.*33(M.79.1297D).

III. *purport, meaning, intention*; of meaning of divine revelation οἱ προφῆται ἐν τῷ λέγειν οὐ τὰ ἴδια ἀλλὰ τὰ τοῦ θείου β. Or.*or.* 28.8(p.380.14; M.11.528C); τὸ β. τοῦ ἐν τοῖς προφήταις πνεύματος id. *Cels.*6.19(p.89.31; M.11.1320A); of the 'mind' of Church in formulation of doctrine τηροῦμεν καὶ τὸ β. τῆς ἐκκλησίας *ib.*5.22(p.23.20; 1216B); of sense of a passage or thesis of a writer, Clem.*str.*2.9 (p.135.20; M.8.977C); τὸ β. μυστικόν Or.*hom.4.1 in Jer.*(p.22.7; M.13.284C); β. ... τῶν γραμμάτων *ib.19.11*(p.167.1; 485C); οὐκ ἔχων... ἐκ τῶν θείων γραφῶν τὸ ἑαυτοῦ κατασκευάσαι β. Marcell.*fr.*76 ap. Eus.*Marcell.*1.4(p.20.14; M.24.756C).

βούλησις, ἡ, I. *will, purpose*;

A. in gen. τὴν μὲν θέλησιν νοῦν εἶναι ὀρεκτικόν...τὴν δὲ β. εὔλογον ὄρεξιν ἢ τὴν περί τινος θέλησιν Clem.*fr.*41(p.220.22)ap.Max.*Pyrr.* (M.91.317C); usu. in good sense, dist. from ἐπιθυμία: ὥστ' ἂν τὸ μὲν ἀστεῖον β. ὀνομάσαι, ἥν ὁρίζονται εὔλογον ὄρεξιν, τὸ δὲ φαῦλον ἐπιθυμίαν, ἥν φασιν εἶναι ἄλογον ὄρεξιν Or.*Jo.*20.22(20; p.355.20; M.14.621C); but λέγονται γάρ [sc. in scripture] τινες εἶναι καὶ θεοῦ ἐπιθυμίαι, ὀνομαζομένων οὕτως αὐτοῦ τῶν β. *ib.*20.23(20; p.356.1; 624A); β. also used of evil desire or purpose παρόντος χρόνου τῆς ἀνοσίου β. Const.ap.Gel.Cyz.*h.e.*3.1.3; β. οἶδα, νοῦ ῥοπὴν καὶ συνδρομὴν τῶν ὅσσ' ἐφ' ἡμῖν Gr.Naz.*carm.*1.1.34.35(M.37.948A); in rel. to evil τὸ κακὸν παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ...παρὰ τὴν β. ... στέρησις ἄρα ἐστὶ τὸ κακόν...καὶ μηδαμῶς μηδαμῇ μηδὲν ὄν Dion.Ar.*d.n.*4.32(M.3.732D); dist. from προαίρεσις: τὴν αὐτὴν...ἀναλογίαν ἣν ἔχει τὸ βουλητὸν πρὸς τὸ βουλευτόν, ἔχειν τὴν β. φασι πρὸς τὴν προαίρεσιν· εἴπερ ταῦτα μόνα προαιρούμεθα, ἃ δι' ἡμῶν οἰόμεθα δύνασθαι γενέσθαι. βουλόμεθα δὲ καὶ τὰ μὴ δι' ἡμῶν οἷά τε γενέσθαι Max.*opusc.*(M.91.13C); β. γὰρ εἶναί φασιν, οὐ τὴν ἁπλῶς φυσικήν, ἀλλὰ τὴν ποιάν· τουτέστι, τὴν περί τινος θέλησιν *ib.*(21A).

B. ref. men; **1.** of free will, Meth.*res.*1.37(p.278.14; M.18.293B); ὁ ἄνθρωπος...αὐτοδέσποτον β. καὶ αὐτοπροαίρετον πρὸς τὴν αἵρεσιν... τοῦ καλοῦ λαβών *ib.*1.38(p.280.10; M.41.1105A); οὐ προφθάνει τὰς ἡμετέρας β., ἵνα μὴ λυμήνηται τὸ αὐτεξούσιον ἡμῶν· ὅταν δὲ ἡμεῖς ἑλώμεθα, τότε πολλὴν εἰσάγει τὴν βοήθειαν ἡμῖν Chrys.*hom.12.3 in Heb.*(12.124D); **2.** of man's will, rendered ineffective by his lack of corresponding δύναμις, Gr.Nyss.*Eun.*9(2 p.210.12; M.45.808C); of weakness of man's will as a cause of evil, Dion.Ar.*d.n.*4.35(M.3.736A); ref. the 'gnostic' ἡ β. καὶ ἡ κρίσις καὶ ἡ ἄσκησις ἡ αὐτή Clem.*str.*2.16(p.153.23; M.8.1016B).

C. ref. God; **1.** in gen., *1Clem.*9.1; plur., Or.*Jo.*20.23(p.356.1; M.14.624A); ποίησις θεοῦ, αὐτή ἐστιν ἡ β. Isid.Pel.*epp.*1.353(M.78.384C); dist. from οὐσία of God, ‡Just.*qu.Chr.*3.1(M.6.1429C); equated with God's wisdom, Cyr.*thes.*7(5^{1}.51D); power, Gr.Nyss.*hex.*7(M.44.69A); and Spirit in Church, Const.ap.Socr.*h.e.*1.9.44 (M.67.93A); as illuminating minds of heavenly hierarchy, Dion.Ar.*c.h.*1.4(M.3.376B); **2.** in Creation, ‡Just.*qu.Chr.*2.7(M.6.1428B); Bas.*Eun.*2.21(1.257B; M.29.617C); Gr.Nyss.*hex.*5(M.44.69A); *Const.App.* 5.7.18; of divine purpose in Creation συνάναρχον...τῇ μακαρίᾳ φύσει τὴν περὶ τῶν...δημιουργεῖσθαι μελλόντων ἐκέκτητο β. Zach.Mit.*opif.*(M.85.1097A); **3.** of Providence, ref. distinction between God's positive will for good and his permission of evil οὐθ' οἱ διωκόμενοι βουλήσει τοῦ θεοῦ διώκονται,...ἀλλὰ μὴν οὐδὲν ἄνευ θελήματος τοῦ κυρίου Clem.*str.*4.12(p.286.8; M.8.1293D); τῶν γὰρ γινομένων ἃ μὲν κατὰ β. γίνεται, ἃ δὲ κατ' εὐδοκίαν, ἃ δὲ κατὰ συγχώρησιν Or.*fr.57 in Lc.*(p.261); οὐ μὴν ἐνέργειαν καλοῦμεν τὴν β. κακῶν γὰρ ἀναίτιος ὁ θεός Thdt.*haer.*5.23(4.456); in sustaining the universe, *Const. App.*7.35.2; in miracles, *ib.*8.1.7; **4.** of divine purpose of redemption, Dion.Ar.*d.n.*2.6(M.3.644C); **5.** ref. generation of Son; **a.** by will of Father, especially in Arian doctrine, *Symb.Ant.*(345)2 (p.252.8; M.26.728C); Eun.*apol.*23(M.30.860A); καθὸ καὶ εἰκόνα βουλήσεως ὀνομάζουσιν Bas.*Eun.*1.24(1.235D; M.29.565B); *Lit.*ap.*Const. App.*8.12.7; Cyr.*thes.*6(5^{1}.43B); *ib.*7(51A); ‡Jo.D.*Artem.*65(p.155.7 n.; M.96.1313A) cit. s. θέλησις; **b.** denial of this doctrine by orthodox, Ath.*Ar.*3.62(M.26.453B–456A) cit. s. ἀνάγκη; and assertion that Son is βούλησις of Father υἱὸν δέ, τοῦτ' ἔστι τὴν τοῦ πατρὸς β. Const.*ep.*(Opitz 3 p.58.4); εἴ τις βουλήσει τοῦ θεοῦ ὡς ἓν τῶν ποιημάτων γεγονέναι λέγοι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀνάθεμα ἔστω *Symb.Sirm.*1 *anath.*24; ἐπεὶ φύσει καὶ μὴ ἐκ β. ἐστὶν ὁ υἱός Ath.*Ar.* 3.66(M.26.461C); *ib.*3.67(465B); *ib.*2.2(149C); γεννηθέντος δὲ τοῦ υἱοῦ ἐκ πατρὸς ἀληθινῇ γεννήσει, οὐ ποιήσει τῇ ἐκ β. Apoll.*fid.sec.pt.*34 (p.180.16; M.10.1117C); ὡς μήτε ἐκβάλλειν τοῦ δόγματος τὴν ἐπὶ τῷ υἱῷ β. τοῦ γεννήσαντος, οἷον στενοχωρουμένην ἐν τῇ συναφείᾳ τῆς... ἑνότητος, μήτε...τὴν ἀδιάστατον διαλύειν συνάφειαν, ὅταν ἐνθεωρῆται τῇ γεννήσει βούλησις Gr.Nyss.*Eun.*8(2 p.181.19; M.45.773D); οὐ β. γεννᾷ τὸν υἱόν, ἀλλὰ φύσει Cyr.*thes.*7(5^{1}.53D); ἤτοι σοφία, ἤτοι β., ἢ ἕτερόν τι τῶν ὅσα καθ' ἑαυτὰ οὐκ ἐνυπόστατα μέν, ἐνυπάρχει δὲ ὅμως τῶν ὄντων τισίν...ἐνυπόστατος ὢν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, τῇ ἀνυποστάτῳ β. κατ' οὐδὲν ἔσται προσεοικώς *ib.*8(61Df.); *ib.*15(153B) cit. s. ἐνούσιος; ‡Ath.*dial.Trin.*2.9(M.28.1169C); **6.** of unity of will subsisting bet. Father and Son, ‡Paul.Sam.*fr.*3(p.339.14) cit. s. προκοπή; Eun.*apol.*24(M.30.860B) cit. s. ἐνέργεια; Bas.*Eun.*4(1.282E; M.29.680C); ὡς μία θεότης, οὕτω καὶ β. Gr.Naz.*or.*30.12(p.126.16; M.36.120A); Chrys.*anom.*7.6(1.511B); Isid.Pel.*epp.*1.353(M.78.384C); **7.** of the one will of Trin., Sophr.H.*ep.syn.*(M.87.3157A).

D. ref. Christ; **1.** of Christ's will to reveal himself, Clem.*exc. Thdot.*5(p.107.7; M.9.656C); to suffer, ‡Dion.Al.*fr.Lc.22:43*(p.243.2); **2.** of one will in Christ μία αὐτοῦ ἡ φύσις ἐστὶ καὶ ἡ β. καὶ ἡ ἐνέργεια Aët.*fr.*ap.*Doct.Patr.*41(p.312.6); *ib.*(p.311.15).

E. ref. H. Ghost τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ πατρὸς καὶ β. τοῦ υἱοῦ ἀοράτως παρὸν ὑποδεικνύει τὴν ἐνέργειαν τὴν θείαν ‡Bas.*h.myst.*60(p.395.16); ref. identity of his will and power, Jo.D.*f.o.*1.7(M.94.805C).

II. *sense, meaning*; of an author or speaker, Clem.*str.*1.28(p.110.5; M.8.925A); *ib.*5.8(p.360.24; M.9.80C); Or.*Jo.*10.13(p.183.12; M.14.328B).

***βουλητικός,** *capable of willing*, Epiph.*haer.*72.7(p.262.11; M.42.392C).

***βουλητικῶς,** *by willing*, Max.*schol.d.n.*1.4(M.4.193C).

βουλητός, *willed, object of will* οὔτε δυνατὸν ἦν ⟨οὔτε⟩ β. εἶναί μοι εἴποιμ' ἂν Gr.Thaum.*pan.Or.*1(p.3.5; M.10.1053A); Dion.Ar.*d.n.*4.32 (M.3.733A); τέλος οὖν εἶναί φασι τὸ β. ... πρὸς τὸ τέλος δέ, τὸ βουλευτόν Max.*opusc.*(M.91.13C); of object of God's will τὸ τῷ θεῷ β. πάντως εἶναι δυνατόν Athenag.*res.*11(p.59.19; M.6.993B).

***βούλκανος** (*βουρκ-), **ὁ,** (Lat. *Vulcanus*) *volcano*, Gr.Mag.*dial.* (tr.Zach.)4.30(M.*PL.*77.370B); met. βούρκανος ἀσεβείας ‡Jo.D.*ep. Thphl.*9(M.95.356B).

βοῦλλα, ἡ, (Lat. *bulla*) *seal*, Leont.N.*v.Jo.Eleem.*46(p.99.11); CCP(681)*act.*15(H.3.1376A).

***βουλλόω,** *seal*, Leont.N.*v.Jo.Eleem.*46(p.96.19); *ib.*(p.97.3); CCP(681)*act.*13(H.3.1349A); ref. sending of robe of BMV to Constantinople under seal, Jo.D.*hom.*9.18(M.96.752A).

βούλ-ομαι, I. *wish*;

A. of men; **1.** of rational willing in rel. to desire and reason προηγεῖται τοίνυν πάντων τὸ ~εσθαι· αἱ γὰρ λογικαὶ δυνάμεις τοῦ ~εσθαι διάκονοι πεφύκασι Clem.*str.*2.17(p.153.12; M.8.1016B); οὐδεὶς ζητεῖ, μὴ ~ηθείς· καὶ οὐδεὶς ~εται, μὴ λογισάμενος· καὶ οὐδεὶς λογίζεται μὴ ὀρεγόμενος· καὶ οὐδεὶς λογικῶς ὀρέγεται, μὴ ὑπάρχων φύσει λογικός Max.*opusc.*(M.91.24A); **2.** of free will in rel. to grace γίνωσκε ὅτι ψυχὴν ἔχεις αὐτεξούσιον...ζῷον λογικὸν ἄφθαρτον... ἐξουσίαν ἔχον ποιεῖν ἃ ~εται Cyr.H.*catech.*4.18; ἡμῶν γὰρ τὸ προελέσθαι καὶ ~ηθῆναι, θεοῦ δὲ τὸ ἀνύσαι καὶ εἰς τέλος ἀγαγεῖν Chrys.*hom.12.3 in Heb.*(12.125A); ὁμολογουμένου μὲν γὰρ τοῦ παρ' ἡμῖν εἶναι τὴν ἐξουσίαν τῆς τε τῶν καλῶν καὶ τῶν χειρόνων αἱρέσεως, συναπηλέγχετο καὶ τὸ τὰ περὶ ἡμᾶς γινόμενα ἀπὸ τῆς ἡμετέρας συμβαίνειν αἰτίας. τῆς δέ γε τοῦ ποιεῖν ἐξουσίας ἅπερ ἂν ~ώμεθα ἐν ἡμῖν οὐκ οὔσης, οὐδὲ τὰ περὶ ἡμᾶς γινόμενα ἑτέρως γινόμενα ἐφαίνετο ἀλλ' ἢ κατὰ τὸ δοκοῦν τῷ ποιοῦντι θεῷ Thdr.Mops.*Rom.*9:14(p.144.37; M.66.836C); but τὸ ~εσθαι παρὰ θεοῦ Gr.Naz.*or.*37.13(M.36.300A); **3.** ref. importance of right motive in moral action τοῖς μὲν γὰρ ὁμοῦ τῷ θέλειν καὶ τὸ δύνασθαι πάρεστιν...οἱ δέ, εἰ καὶ μήπω δύνανται, τὸ ~εσθαι ἤδη ἔχουσιν. ἔργον δὲ τὸ μὲν ~εσθαι ψυχῆς, τὸ πράττειν δὲ οὐκ ἄνευ σώματος. οὐδὲ μὴν τῷ τέλει παραμετρεῖται μόνῳ τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ τῇ ἑκάστου κρίνεται προαιρέσει Clem.*str.*2.5 (p.127.9; M.8.961B); ὁρᾷς ὅτι...πλείονα καρποῦσθαι τὸν ἔπαινον τόν γε ἑλόμενον καὶ ~ηθέντα, ἢ ἀναγκασθέντα καλὸν εἶναι Chrys.*laud. Paul.*6(2.509A); **4.** of evil desire, Gr.Naz.*or.*42.8(M.36.468D).

B. of God; **1.** of relation of God's will to his power ὁ θεὸς εἰ ὅσα μὲν ~εται ποιεῖν, δύναται ποιεῖν, οὐχ ὅσα δὲ δύναται ποιεῖν, ~εται ποιεῖν· οὐ ταὐτὸν ἄρα παρ' αὐτῷ τὸ εἶναι τῷ ~εσθαι ‡Just.*qu.Chr.*3.2 (M.6.1433B); θεοῦ δὲ τὸ ~εσθαι πρᾶξίς ἐστιν Gr.Naz.*or.*20.9(M.35.1076C); οὐ γὰρ πάθει συνέχεται τὸ θεῖον, ἵνα ὃ ~εται μὴ πράττῃ ἢ πράττῃ ὃ μὴ ~εται· δυνατὸς γάρ ἐστι ποιεῖν ὃ ~εται Epiph.*haer.*70.7 (p.239.20; M.42.349C); **2.** of God's will in Creation ψιλῷ τῷ ~εσθαι δημιουργεῖ Clem.*prot.*4(p.48.18; M.8.164A); **3.** of God's providence in rel. to evil οὔτε πάθοιμεν ἄν τι, μὴ ~ομένου θεοῦ, οὔτε μὴν ὧν πάσχομεν βλαβερόν τί ἐστιν, ἢ τοιοῦτον, ὥστε ἐνεῖναι βέλτιόν τι κἂν ἐπινοίᾳ λαβεῖν Bas.*hom.*9.3(2.74A; M.31.332C); τούτου δὴ χάριν ἐνδίδωσιν ὁ πάνσοφος ἐπιφανῆναι τὸν ἀλιτήριον. εὔδηλον γὰρ ὡς οὐκ ἂν ὤφθη μὴ ~ομένου θεοῦ· οὐ μὴν ἐνέργειαν καλοῦμεν τὴν βούλησιν. κακῶν γὰρ ἀναίτιος ὁ θεός Thdt.*haer.*5.23(4.456); **4.** of God's will in

rel. to Son's generation: (Arian) τότε ἐγέννησεν ὅτε ἐβούλετο Eun. ap.Gr.Nyss.*Eun.*9(2 p.209.12; M.45.808A); (orthodox), Gr.Naz.*or.* 20.9 (M.35.1076C); εἰ γὰρ 'τότε ἐγέννησε τὸν υἱόν, ὅτε ἐβούλετο',... ἐβούλετο δὲ τὸ ἀγαθὸν ἀεί, σύνδρομος δὲ τῇ βουλήσει ἡ δύναμις, ἀεὶ ἄρα ὁ υἱὸς μετὰ τοῦ πατρὸς νοηθήσεται, τοῦ ἀεὶ καὶ ~ομένου τὸ καλόν, καὶ δυναμένου ἔχειν ὃ ~εται Gr.Nyss.*Eun.*9(2 p.211.20; M.45.809B); **5.** of identity of will in Father and Son ἔλεγεν, 'εἰ ~ει', οὐχ ἕτερόν τι ~όμενον εἰδὼς εἶτα τοῦτο πυνθανόμενος, ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδὼς ὅτι ~εται παρενεγκεῖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ ποτήριον, ἠπίστατο δικαίως ὃ ~εται δυνατὸν αὐτῷ ‡Dion.Al.*fr.in Lc.22*:*42*(p.235.1; M.10.1598C); Chrys. *hom.in Mt.26*:*39*(3.18E); **6.** of one will in Trin., Sever.*creat.*5.2 (M.56.472).

II. *mean, signify*, Clem.*str.*2.8(p.133.28; M.8.973C); ἐρωτῆσαι...τί ~εται αὐτοῖς ἡ τοσαύτη δαπάνη Chrys.*hom.3.5 in Jo.*(8.23D); Evagr. Pont.*or.*50(M.79.1177B).

III. *maintain* in argument, Clem.*paed.*1.6(p.119.7; M.8.308B); id.*str.*2.8(p.134.8; M.8.976A).

***βουνευρίζω**, *beat with whip formed of tendon of an ox*, Leont.N. *v.Jo.Eleem.*16(p.34.12); Marc.Diac.*v.Porph.*99.

***βούνευρον, τό**, *whip made of tendon of an ox*, *V.Dan.*(p.388.24); Cyr.S.*v.Euthym.*58(p.81.19); †Jo.D.*B.J.*28(M.96.1129B); as a torment in hell, †Cyr.*hom.div.*14(5^2.411C).

βουνίζω, *heap up, mass together*, Epiph.*mens.*21(M.43.272C).

βουνός, ὁ, 1. *hill, mound*, Herm.*vis.*1.3.4; *Hom.Clem.*3.45; Thdt. *qu.42 in 2 Reg.*(1.445); Gel.Cyz.*h.e.*2.17.20(M.85.1269B); as symbol of Creation πρὸ τῶν β. (Pr.8:25) †Ath.*exp.fid.*3(M.25.203C); interpretations; **a.** Pr.8:25 ὄρη and βουνοί equated with apostles and their successors, Marcell.*fr.22* ap.Eus.*e.th.*3.3(p.150.19; M.24.989C); and with τὰς θείας καὶ ὑπερκοσμίους δυνάμεις, Eus.*e.th.*1.11(p.70.24; 845B); **b.** Jer.3:23 ὄντως εἰς ψεῦδος ἦσαν οἱ β. interpreted of pagan gods and heroes, Or.*hom.5.3 in Jer.*(p.34.2; M.13.300D); **2.** *heap* of corn, *Apophth.Patr.*(M.65.192D); as measure, Epiph.*mens.*21(M.43.272C).

***βουοπρόσωπος**, *ox-faced*, *T.Sal.*18.1(one MS; M.122.1341A).

[*]**βουρδουνάριος, ὁ**, v. βουρδωνάριος.

βουρδών ([*]**βορδών**), **ὁ**, (Lat. *burdo*) *mule*, βορ- Eustrat.*v.Eutych.* 72(M.86.2356C); βορ- Jo.Mosch.*prat.*101(M.87.2960B); *Chron.Pasch.* p.113(M.92.297B).

βουρδωνάριος ([*]**βορδον-**, [*]**βουρδουν-**), **ὁ**, (Lat. *burdonarius*) *muleteer*, Cyr.S.*v.Sab.*8(p.92.13); βορδον- Jo.Mosch.*prat.*125(M.87. 2988B); βουρδουν- Leont.N.*v.Sym.*56(M.93.1737C).

[*]**βουριχάλιον** (**βουρικ-**), **τό**, a kind of carriage, plur. βουρικ- Gr.Naz.*test.*(M.37.392D); *Chron.Pasch.*p.309(M.92.788B).

***βούρκανος, ὁ**, v. *βούλκανος.

βοῦς, ὁ, ἡ, 1. *sea-cow*, ‡Gr.Nyss.*or.1 in Gen.1*:*26*(M.44.265D); **2.** a district of Constantinople (=*forum boarium*), *Chron.Pasch.* p.382(M.92.981A).

***βουτιστής, ὁ**, *baptizer*, an official in Church of S. Sophia at CP ὁ β. ἵσταται ἐν τῇ ἁγίᾳ κολυμβήθρᾳ, καὶ ὁ ἱερεὺς λέγει τὰς εὐχάς. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς σταυρώνει τὸ ὕδωρ, ὁ δὲ β. βαπτίζει τὸν μέλλοντα βαπτισθῆναι *Euchol.*(p.225); *ib.*(p.230).

[*]**βουττίον** ([*]**βοττ-**), **τό**, *cask*, Jo.Mal.*chron.*12 p.314(βοττ- cod., M.97.473A) = *Chron.Pasch.*p.276(M.92.685A).

βοῦττις, ἡ, *cask*, Jo.Mal.*chron.*12 p.314(M.97.473A).

βούτυρον, τό, *butter*, ref. Is.7:15 τὸ β. τρέφεσθαι ἄρτου παρίστησι λιμόν Eus.*Is.*7:21–22(M.24.140A); παιδικῇ τροφῇ χρῆται ὁ 'Εμμανουὴλ διὰ τὴν σάρκα, β. †Bas.*Is.*202(1.529E; M.30.465B); Thdt.*Is.* 7:15(p.39.6; 2.218D).

βραβεῖον, τό, *prize, reward*; **1.** of heavenly reward (freq.); **a.** of Christ's conquest of death τὸν τὰ β. τῆς κατὰ τοῦ θανάτου νίκης ἀναδησάμενον Eus.*l.C.*15(p.247.24; M.20.1420B); **b.** of reward of virtue, *1Clem.*5.5; Eus.*d.e.*3.7(p.146.27; M.22.245D); Chrys.*sac.*1.8 (p.20.14; 4.369B); with nature of reward specified, e.g., immortality, *M.Polyc.*17.1; Eus.*v.C.*1.9(p.11.14; M.20.921B); eternal life, Clem.*q.d.s.*1(p.160.13; M.9.605B); understanding, Const.ap.Gel.Cyz. *h.e.*2.7.6(M.85.1233B); H. Ghost, Bas.*Spir.*40(3.35A; M.33.144A); of a palm Μαρία, ἐγερθεῖσα, λάβε τοῦτο τὸ β., ὃ ἔδωκέ μοι ὁ φυτεύσας τὸν παράδεισον Jo.Thess.*dorm.BMV* 1.3(p.378.23); cf. τὸ δὲ β. ἦν φοῖνιξ *ib.*2.5(p.414.7); **2.** of reward of evil-doing, Tat.*orat.*33(p.35. 12; M.6.876A).

βραβευτής, ὁ, *awarder, judge at contest*; of God, Synes.*ep.*137 (M.66.1525B); of Christ ὁ β. ὁ μονογενὴς υἱός Clem.*str.*7.3(p.14.25; M.9.424D).

***βραδεύ-ω**, *come slowly, delay in coming* ~οντες εἰς τὸ βάπτισμα Eustrat.*stat.anim.*17(p.471).

***βραδυγλωσσία, ἡ**, *slowness of speech*, Cyr.*Os.*3(3.12E); Sophr.H. *ep.syn.*(M.87.3196C); id.*or.*7.17(M.87.3348C).

***βραδυγράφος**, *slow at writing*, Geo.Pis.*Heracl.*1.153(M.92. 1327A).

***βραδυνόητος**, *slow of intellect*, Melet.*nat.hom.*8(M.64.1188A).

***βραδυπαθέω**, *make way slowly*, ‡Nil.*perist.*11.22(M.79.936C).

***βραδυπευθής**, *slowly heard*, Nonn.*par.Jo.*5:7(M.43.785A).

***βραδύπιστος**, *slow of belief*, Ph.Carp.*Cant.*239(M.40.149A).

βραδύς, *slow*, neut., *late* ὀψὲ καὶ β. περὶ τὴν νύκτα ‡Ath. *azym.*(M.26.1329B); comp. adv. βράδιον *later, too late*, *1Clem.*1.1; Or.*princ.*1.14(p.219.9; M.11.276B); Eus.*qu.Marin.*3.4(M.22.952C); *Apophth.Patr.*(M.65.220A); v. πρᾶος.

***βραδυστομέω**, *be slow of utterance*, Cyr.*Jon.*proem.(3.366B).

***βραδυτοκέω**, *delay in giving birth*, ‡Chrys.*concept.Jo.Bapt.*(2. 950).

***βραδυφαγέω**, *eat slowly*, Ant.Mon.*hom.*7(M.89.1453A).

***βραδυφαγία, ἡ**, *eating slowly*, Ephr.3.425F.

βράσις, ἡ, 1. *boiling* (of water), Anast.S.*qu.et resp.*92(M.89.728C); **2.** *throwing up*; of Jonah's ejection from great fish, Gr.Naz.*carm.* 2.1.68.65(M.37.1414A).

βράσμα, τό, 1. *boiling*, Jo.Mosch.*prat.*29(M.87.2877A); Jo.Mon. *hymn.Geo.*7(M.96.1397C); **2.** *boiled* (i.e. cooked) *food*, *Nomoc.*255; **3.** *surging* (of fire), Geo.Pis.*hex.*954(M.92.1508A); of fires of hell, *Apoc.Esd.*(p.28); βράσματα βελιάρ †Cyr.*hom.div.*14(5^2.410A); hence **a.** *shaking* γέλως παρειᾶς β. Gr.Naz.*carm.*1.2.34.111(M.37.953A); **b.** *tumult, turmoil*; of persecution, Petr.I Al.*ep.can.*11(M.18.496A); of passion, Gr.Naz.*carm.*1.2.1.544(M.37.563A); *ib.*1.2.3.27(635A); *ib.* 2.1.45.306(1375A); of secular life, id.*or.*42.24(M.36.488B); of this world, Max.*cap.*5.76(M.90.1380C); of turmoil produced by rise of heresy, Anast.S.*hod.*8(M.89.136C).

***βρασματώδης**, *spluttering*; of laughter, Gr.Naz.*or.*5.23(M.35. 692B).

***βρασμώδης**, *boiling, effervescent*, Gr.Nyss.*hom.opif.*12(M.44. 160C); met., *tumultuous*, Melet.*nat.hom.*synops.(M.64.1136B,1137B).

[*]**βραυκάνομαι**, *cry*; of children, Philost.*h.e.*11.6(M.65.600B).

βραχιάλιον ([*]**βραχιάριον**), **τό, 1.** *bracelet*, AQ ap.Thdt.*qu.2 in 2Reg.*(1.404); βραχιάριον AQ ap.Proc.G.*2Reg.*1:10(M.87.1120C); **2.** a part of the defences of CP, *Chron.Pasch.*p.393(M.92.1009A).

βραχιόλιον, τό, = foreg. 1, Leont.N.*v.Jo.Eleem.*7(p.14.5).

βραχίων, ὁ, *arm*, as symbol of strength β. τὴν δύναμιν καλεῖ Thdt. *Is.*51:5(p.203.37; 2.354); τὸν β. ἐπὶ τῆς ἐνεργείας...ἔλαβε id.*Ps.*88:14 (1.1234); δικαιοσύνης β. καὶ ὅπλα Thphyl.*exc.gent.*(p.482.23; M.113. 941D); of Son τὸν υἱόν...'Ησαίας β. ἀπεκάλει Eus.*e.th.*1.20(p.95.27; M.24.892B); β. ... μὴ ἄλλον τοῦ λόγου καὶ τῆς σοφίας καὶ αὐτοῦ τοῦ κυρίου, ὅς ἐστιν ὁ Χριστὸς...νόμιζε id.*d.e.*6.24(p.293.29; M.22.481D); ἐκλήθη β., ὅτι ὁμοούσιος...τῷ πατρί Chrys.*Eutrop.*2.8(3.393B); β. δὲ τοῦ πατρὸς ὀνομάζει τὸν υἱόν· ἐνεργεῖ γὰρ δι' αὐτοῦ τὰ πάντα Cyr.*Ps.* 88:11(M.69.1212B); of H. Ghost εἴωθεν ἡ γραφὴ...ἢ χεῖρα ἢ β. καλεῖν τὸ πνεῦμα Gel.Cyz.*h.e.*2.21.12(M.85.1286B); dat. as adv., *violently* εἰσελθεῖν βραχίονι διεβεβαιώσατο Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)3.29(M.*PL.* 77.286C).

***βραχυδίαιτος**, *of sparing appetite*, Jo.Carp.*cap.*48(M.85.1847B).

***βραχυεπῶς**, *in few words*, Just.*1apol.*49.6(M.6.401B); id.*2apol.* 9.1(M.6.460A).

***βραχυμέριμνος**, *full of short-lived cares*, Chrys.*fr.in Jer.*5:24 (M.64.817A).

βραχύνομαι, *shorten, reduce to small compass*, Meth.*Porph.*2 (p.505.11,14; M.18.481D).

***βραχυπορέω**, *take a short cut, pass quickly through*, Meth.*res.*2.6 (p.339.17; M.41.1172C); Cyr.*ador.*3(1.82A).

βραχύσκιος, *with a short shadow*, Or.*or.*17.1(p.338.12; M.11. 469D).

βραχυτελής, *speedily ending, brief*, Dion.Al.ap.Eus.*p.e.*14.25 (774C; M.21.1276B); Isid.Pel.*epp.*1.31(M.78.201B); *ib.*1.493(449D).

βραχύτης, ἡ, *shortness*; **1.** of stature, Philost.*h.e.*10.11(M.65. 592A); of range (of sun's rays) εἴ τι αὐτῶν οὐ μετέχει, τοῦτο οὐ...τῆς β. ἐστι τῆς φωτιστικῆς αὐτοῦ διαδόσεως Dion.Ar.*d.n.*4.4(M.3.697D); **2.** *smallness* (of children), of incarnate Christ πάσης γενόμενον ἥττονα β. ‡Meth.*Sym.et Ann.*14(M.18.381B); **3.** in polite address, as term of self-depreciation, *your humble servant* παρὰ τῆς β. ἡμῶν, οὐκ ἄκαιρον...ἀκοῦσαί σου τὴν σεμνοπρέπειαν Gr.Naz.*ep.* 202(M.37.332B); Epiph.*haer.*40.1(p.81.22; M.41.680A); Ammon.Aeg. *ep.*23(p.110.36); *Supplicatio* ap.Evagr.*h.e.*3.5(p.105.11; M.86.2605A); **4.** *poverty*, Thphn.*chron.*p.298(M.108.728B).

***βραχύτιμος**, *cheap*, Thdr.Stud.*or.*11.3(M.99.817C).

***βραχυφαγέω**, *eat sparingly*, Ant.Mon.*hom.*7(M.89.1453A).

***βραχυφαγία, ἡ**, *light diet, eating sparingly*, Ephr.3.425F; Thal. *cent.*4.31(M.91.1461B).

βρέβιον, τό, (Lat. *breviarium*) **1.** *brief, document*; **2.** *summary*, *Cod.Afr.*94 tit.; of the Hippo Breviary (393), *ib.*33,34; **3.** *inventory*, Pall.*v.Chrys.*3(p.19.16; M.47.14); **4.** *accounts*, *ib.*5(p.32.8; M.47.20); *ib.*12(pp.70.7,72.12; M.47.39,41).

***βρεγκάριος, ὁ,** (?) *water-carrier*, Ephr.2.176A.

βρεκτός, *soaked*; of soaked pulse as article of monastic diet, Pall.*h.Laus.*18(p.48.6; M.34.1051A); Marc.Diac.*v.Porph.*10; Jo.Mosch.*prat.*107(M.87.2968A); Niceph.Ur.*v.Sym.*14(M.86.3000A).

[*]**βρένθιον, τό,** *luxurious scent*, Clem.*paed.*2.8(p.196.9; M.8.469B).

βρεφικός, *of an infant* *βοήν...β.* Petr.Rav.*ep.*(p.45.27; M.*PL.*54.742A).

***βρεφοκτονία, ἡ,** *infanticide*, Jo.Schol.*nomoc.*40(p.25.27).

***βρεφοπρεπής,** *suitable to a child*, Nil.*epp.*4.61(M.79.577D); Diad.*perf.*61(p.70.7).

***βρεφοπρεπῶς,** *as* or *like an infant*, Nil.*epp.*2.49(M.79.221A); Jo.Mon.*hymn.Chrys.*7(M.96.1381D).

***βρεφοτρεφής,** *nourishing an infant*, Thdr.Stud.*nativ.BMV* 7 (M.96.696A).

***βρεφοτροφεῖον, τό,** *foundling-hospital*, CCP(536)*act.*1(*ACO* 3 p.129.42; H.2.1192C).

***βρεφουργέω,** *form into an embryo, engender*, ‡Ath.*occurs.*3(M.28.976C); Melet.*nat.hom.*synops.(M.64.1085B); *ib.*25(1244A); met., of spiritual rebirth, ‡Proc.G.*Pr.*23:25(M.87.1456C).

***βρεφοφανής,** *appearing as an infant*, ‡Ath.*occurs.*12(M.28.988C).

βρεφόω, pass., *become an infant*, ‡Rom.Mel.29.44(*AS* 1 p.231).

βρέχω, **1.** *rain*; exeg. Gen.19:24, v. *κύριος*; **2.** pass., *descend* upon; hence *happen* to *ὄντως νομίζομεν πρᾶγμά σοι ἐβράχη* Leont.N.*v.Jo.Eleem.*22(p.45.22); **3.** pass., *meet* with *ἡ καλῶς βραχεῖσά μοι κόρη* *ib.*24(p.51.17).

***βριαρῶς,** *vigorously, strongly* *β. αὐτῷ διαλεχθῆναι* Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)1.4(M.*PL.*77.174B).

***βρῖθον, τό,** *vigour, strength*, Call.*v.Hyp.*p.48.

***βριμηδόν,** *with groans*, Nonn.*par.Jo.*11:38(M.43.845A).

βρισαύχην, *haughty, bombastic*, Gr.Naz.*carm.*1.2.14.101(M.37.763A).

***βρόμα, τό,** v. *βρῶμα*.

***βρομιαῖος,** *crackling*, ‡Jo.D.*ep.Thphl.*13(M.95.361B).

***βροντέος,** *thunderous*, Gr.Nyss.*Eun.*4(M.45.624A; *βρονταία* 2 p.53.1).

βροντή, ἡ, *thunder*, exeg. *ἰδοὺ ἐγὼ στερεῶν β.* (Am.4:13): *πρεπόντως ἂν νοηθείη ἡ στερεουμένη β. ὁ πιστὸς λόγος, καὶ ἀσάλευτος τοῦ πνεύματος ὁ νόμος. τούτου γὰρ ὑπηρέτας εἶναι θέλων τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἰωάννην, ἐκάλεσεν ὁ κύριος βοανεργές, ὅ ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς* Ath.*ep.Serap.*1.10(M.26.556A); on meaning of *υἱοὶ βροντῆς* (Mc.3:17): *γεννώμενοι ἀπὸ τῆς μεγαλοφωνίας τοῦ θεοῦ βροντῶντος καὶ μεγάλα οὐρανόθεν βοῶντος τοῖς ἔχουσιν ὦτα καὶ σοφοῖς* Or.*comm.in Mt.*12.32 (p.140.41; M.13.1057A); *υἱοὺς β. κεκλημένους διὰ τὴν μεγαλοφωνίαν τῶν νοημάτων καὶ δογμάτων αὐτῶν* id.*Apoc.*36(p.40.5); *β. ... τὸ κήρυγμα τὸ εὐαγγελικὸν αἰνίττεται...διὸ καὶ τοὺς ἀποστόλους... βοανῆργες ὠνόμαζεν* Eus.*Ps.*76:18(M.23.897C); *υἱοὶ β. ... διὰ τὸ μέγα καὶ διαπρύσιον ἠχῆσαι τῇ οἰκουμένῃ τῆς θεολογίας τὰ δόγματα* Vict.*Mc.*3:14ff.(p.297.15); *υἱοὺς β. ... τουτέστι βαπτίσματος υἱούς. ἐπειδὴ γὰρ ἡ β. συνίσταται ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, τοῦτο δέ ἐστιν ἡ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος μυσταγωγία, συμβολικῶς τὸ βάπτισμα β. καλεῖ ἐστερεωμένην ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος* ‡Ath.*dial.Trin.*3.27(M.28.1245A).

***βροντηδόν,** *like thunder*, *Orac.Sib.*5.345; *Hymn.*(*AS* 1 p.505).

***βρόντησις, ἡ,** *thundering*, Thdt.*Ps.*80:8(1.1182).

***βροντοηχ-έομαι,** *be called by voice of thunder* *τὸν...~ούμενον ἐξ οὐρανοῦ* Chrysipp.*enc.in Jo.Bapt.*3(p.33.17).

***βροντοηχής,** *sounding like thunder*, Germ.CP *or.*1(M.98.221C).

***βροντόλογος,** *uttering thunder*, Procl.CP *or.*15.6(M.65.805A).

***βροντόπαις, ὁ,** *son of thunder*; of S. John, ‡Caes.Naz.*dial.*29 (M.38.889).

***βροντόφωνος,** *with voice of thunder*, Chrysipp.*enc.in Jo.Bapt.*3 (p.33.14).

***βροτογενής,** *born of mortal man*, Mod.*dorm.*(M.86.3297C).

βροτοειδής, *like mortal man*, Nonn.*par.Jo.*1:14(M.43.752B); *ib.*8:15(816A); *ib.*14:9(868B).

***βροτόμορφος,** *in mortal form*, Mod.*dorm.*(M.86.3297B).

***βροτοπλάστης, ὁ,** *former of mortal men*, Mod.*dorm.*(M.86.3297C).

***βροτοπορία, ἡ,** *movement, transport of men*, ‡Caes.Naz.*dial.*156 (M.38.1113).

βροτοσσόος, *saving mortals*, Jo.D.*carm.pent.*106(p.217; M.96.837B).

***βροτοφόρος, ὁ,** *bearer of mortals*, Ephr.3.537A.

***βροτοφυής,** *in mortal nature*, Mod.*dorm.*(M.86.3285C).

***βροτόω,** *make mortal*; of incarnate Christ, Gr.Naz.*carm.*1.1.9.42 (M.37.460A); ‡Gr.Naz.*Chr.pat.*511(M.38.177A).

***βρουμάλιον, τό,** (usu. plur.) *brumalia*, the Roman winter-solstice festival; instituted by Romulus, Jo.Mal.*chron.*7 p.179(M.97.285B); *Chron.Pasch.*p.114(M.92.300) quoting authority of Licinius Macer (cf. Pliny, *naturalis historia* 4.3); observance forbidden (along with that of *τὰ βότα*) to Christians, CTrull.*can.*62; observed by Leo III *τὸ κατ' ἐκεῖνο καιρὸν βρουμάλιον, ἤτοι ἑορτὴν δαιμονιώδη, ἐξετέλει, Διόνυσον καὶ Βροῦμον εὐφημῶν εἰς τὴν αὐτὴν τελετήν, ὡς τῶν σπερμάτων καὶ τοῦ οἴνου γενεσιουργούς* Steph.Diac.*v.Steph.*(M.100.1170B).

βροῦχος, ὁ, *wingless locust*, Nil.*epp.*3.153(M.79.457A); as divine plague, *Apoc.Bar.*16(p.94.11); *κάμπη, ἀκρίς, β., ἐρυσίβη* interpreted respectively of Tiglath-pileser, Shalmaneser, Sennacherib, Nebuchadnezzar, Thdr.Mops.*Joel.*1:4(M.66.213B); exeg. Joel 2:25 (*ἡ ἀκρὶς καὶ ὁ β. ... ἡ δύναμίς μου*) text employed by Arians to minimize significance of **δύναμις** when applied to Son, Ath.*decr.*20 (p.16.38; M.25.452A); *ὥσπερ ἡ κάμπη καὶ ὁ β. λέγονται δύναμις, οὕτω καὶ αὐτὸς λέγεται δύναμις τοῦ πατρός* id.*ep.Aeg.Lib.*12(M.25.565B).

***βροχθισμός, ὁ,** *gulping*, ‡Nil.*narr.*5(M.79.645B).

βροχίζω, *ensnare*, Hipp.*Dan.*4.33.4; ‡Chrys.*hom.*8(13.231E).

***βρόχιος,** *of* or *by a noose* *θανεῖν ἐθέλει βρόχιον μόρον* Nonn.*par.Jo.*8:22(M.43.816C).

***βρόχισμα, τό,** *noose*, Nil.*epp.*2.226(M.79.317B).

***βροχισμός, ὁ,** *gulp, mouthful*, Epiph.*haer.*66.34(p.74.2; M.42.84A).

βρυγμός, ὁ, *roaring* *β. τῶν λεόντων* Hier.*vir.ill.*16(p.19.27; M.*PL.*23.636A).

***βρυερῶς,** *vigorously, powerfully* *β. τούτῳ ἀντέλεγεν* Thphn.*chron.*p.236(M.108.593B, ? for *βριαρῶς*).

βρύζ-ω, *ferment, abound in* *ἀρτιτόκοις ἐπέεσσι τόσος ~ες* Gr.Naz *carm.*2.2(epitaph.)4(M.38.13A); *foam*, Agath.*v.Gr.Ill.*110(p.56).

***βρυκτικός,** *given to roaring*, ‡Caes.Naz.*dial.*140(M.38.1072).

***βρύλλιον, τό,** *reed*, Jo.Clim.*scal.*15(M.88.881C).

βρύσις, ἡ, *spring*; of the fountain of divine grace, ‡Proc.G.*Pr.*5:18(M.86.1265B); of Christ *ἡ β. ἡ γλυκεῖα* *A.Thom.*A 39(p.157.5).

βρυτήρ, ὁ, *one who causes to spring forth*, Thdr.Stud.*nativ.BMV* 7(M.96.692C); of Christ *β. νοημάτων* *Hymn.*(*AS* 1 p.630).

βρυχητικός, *given to roaring*, ‡Gr.Nyss.*or.1 in Gen.1:26*(M.44.268A).

***βρυχικός,** *able to roar* *ἀπολέσας...τὸ β. ὁ λεών, οὐκ ἔστι λεών* Anast.Ap.*a.Max.*8(M.90.121D).

βρυώδης, *mossy*; met., *useless* *β. συγγραφὰς ἀποπτύεις* Geo.Pis.*Sev.*101(M.92.1629A).

βρῶμα, τό, A. *food*; **1.** esp. plur., of foods forbidden by Jewish Law, *Did.*6.3; *Barn.*10.9; Eus.*e.th.*2.20(p.127.14; M.24.949C); **2.** *βρωμάτων ἀποχή* etc., of Christian abstinence; **a.** in gen., Bas.*jej.*1.1 (2.2B; M.31.164B); Eus.Al.*serm.*1(M.86.317D); Jo.D.*jej.*3(M.95.69B); in form *βρομάτων* Pamph.H.*can.*5; **b.** of heret. vegetarianism and excessively scrupulous abstinence from certain foods, Hipp.*haer.*1.24(p.28.2; M.16.3052A); Epiph.*haer.*48.8(p.230.22; M.41.868B); *Const.App.*6.26.3; of supply of food to Manichean 'elect' by the 'hearers', Hegem.*Arch.*10(p.16.13; M.10.1444A); 1Tim.4:3 (*κωλυόντων γαμεῖν, καὶ ἀπέχεσθαι βρωμάτων*) discussed, Isid.Pel.*epp.*4.112 (M.78.1177C); **3.** of food for use in heathen sacrifices; **a.** in gen. *τὰ ...β. τῆς πομπῆς τοῦ σατανᾶ, τῇ ἰδίᾳ φύσει λιτὰ ὄντα, τῇ ἐπικλήσει τῶν δαιμόνων βέβηλα γίνεται* Cyr.H.*catech.*19.7; Chrys.*hom.17.1 in 1Cor.*(10.115D); **b.** by Christians under persecution; **i.** of food tasted under compulsion, CAnc.(314)*can.*3; **ii.** of food taken by Christians to scene of pagan festivals, but not offered as sacrifice, *ib.*7; **4.** met.; **a.** of faith and knowledge as food of soul, Clem.*paed.*1.6(p.112.26; M.8.296A); id.*str.*5.11(p.373.1; M.9.105B) al.; **b.** exeg. 1Cor.3:1–3 *ὁ ἀπόστολος δυνατὸς ἦν διδόναι τὸ β., οἷς γὰρ ἂν ἐπετίθουν χεῖρας, ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον, ὅ ἐστι β. ζωῆς* Iren.*haer.*4.38.2(M.7.1106C); *γάλα μὲν ἡ κατήχησις...β. δὲ ἡ ἐποπτικὴ θεωρία* Clem.*str.*5.10(p.370.15; M.9.101A); v. *γάλα*; **5.** of eucharist *β. σωτήριον* Sever.*creat.*6 ap.Cosm.Ind.*top.*10(p.306.14; *θυσιαστήριον* M.56.488).

B. *voracity*; *edacitas...Graece β. appellatur*, Isid.H.*etym.*5.35.6.

βρωματίζ-ω, *feed*, pass., of Christ *χολὴν ~εται* Gr.Naz.*or.*29.20 (p.105.16; M.36.101B); met., of S. Paul, c. dupl. acc. *~ων αὐτοὺς ...τὴν φυσικὴν τῶν ὁρατῶν θεωρίαν* Max.*ep.*36(M.91.629C).

βρωμέω, *stink*, †Cyr.*hom.div.*14(5^2.411E).

βρῶσις, ἡ, A. *food*; **1.** of diet forbidden by Jewish Law, *Barn.*10.9; *Diogn.*6.3; Just.*dial.*57.3(M.6.605C); **2.** of fruit of Eden, *A.Andr.et Mt.*20(p.92.1); Nil.*epp.*2.318(M.79.356B); ‡Anast.Ant.

*serm.*4(M.89.1389C); **3.** of eucharist, Eus.*e.th.*3.12(p.169.1; M.24. 1024A); Chrys.*hom.47.1 in Jo.*(8.275D); *ἡ αὐτοζωὴ τοῖς θνητοῖς ἑαυτὸν εἰς β. ... χαρίζεται* †Cyr.*hom.div.*10(5².372B); *ib.*(378C); **4.** met., exeg. Jo.6 *β. γὰρ καὶ πόσις τοῦ θείου λόγου ἡ γνῶσίς ἐστι τῆς θείας οὐσίας* Clem.*str.*5.10(p.370.20; M.9.101A); good works as *οὐκ ἀπολλυμένη β.* Chrys.*hom.44.1 in Jo.*(8.260A); *τὴν τῆς ψυχῆς β.* Leont.N.*v.Jo.Eleem.*1(p.7.10,12); Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)2.22(M.*PL.* 66.176D).

B. *rust*, only in citations of Mt.6:19, e.g. Just.*1apol.*15.11(M.6. 352A); Chrys.*hom.20.2 in Mt.*(7.262C).

βρωστήρ, ὁ, *devourer*; hence *moth*, Cyr.*Os.*58(3.90E).

***βύβλον, τό,** = *βίβλος*, *book*, Eudoc.*Cypr.*2.77(M.85.852C).

***βυζάνω,** *suckle*, †Jo.Jej.*poenit.*(M.88.1924A).

***βύζια, τά,** *breasts*, *V.Dan.*(p.52.26); *T.Sal.*18.35(p.58.7).

βύθιος, 1. *deep*; of a well, Nonn.*par.Jo.*4:15(M.43.776C); **2.** *in the deep*; of ark of Moses, Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.329A); of Israelites at Red Sea, *ib.*33(312A); of a catch of fish, Nonn.*par.Jo.*21:6(916B); **3.** *of the deep τὴν β. ἄμμον* Chrys.*hom.17.3 in 1Tim.*(11.651C); Nonn.*par.Jo.*21:10(M.43.917A); as subst., *fish ἔστι καὶ ἐν βυθίοισι πόθου νόμος* Gr.Naz.*carm.*2.2(poem.)4.27(M.37.1507A); **4.** met., *deep β. καὶ σκοτεινὲ διάβολε M.Seb.*5(p.175.27); of a deep sigh, Nil.*epp.* 3.274(M.79.520C); **5.** Valent., one of the first pair (*βύθιος* and *μίξις*) of aeons of the decad, Iren.*haer.*1.1.2(M.7.449A); Hipp.*haer.* 6.30(p.157.15; M.16.3238C); Val.Gn.ap.Epiph.*haer.*31.5(p.392.14; M. 41.484A).

***βυθοδρόμος, ὁ,** *ranger of the deep, diver*, Geo.Pis.*hex.*1007(M.92. 1512A).

βύθοθεν, *from the abyss*, Jo.Mon.*hymn.Blas.*8(M.96.1405A).

βυθός, ὁ, 1. *depth*; of the sea, *Barn.*10.5; Herm.*vis.*3.2.5; Eus. *v.C.*1.15(p.15.20; M.20.929C); of primeval 'sea' as symbol of death, Herm.*vis.*3.5.2; of water of baptism *ὁ β. διὰ σωφροσύνην θνησκούσῃ βάπτισμα ἐγίνετο πρὸς ψυχῆς σωτηρίαν Hom.Clem.*13.20; connected with Red Sea, Cosm.Mel.*hymn.*2(M.98.465B); **2.** met.; **a.** usu. in bad sense *εἰς β. ἀτοπίας...ἐκπεπτωκότα* Eus.*Marcell.*2.4(p.55.19; M. 24.817B); Chrys.*hom.56.2 in Mt.*(7.568B); Gel.Cyz.*h.e.*2.20.4(M.85. 1281C); **b.** in good sense *τὸ πάντων αἴτιον...ἐν ἀπορρήτῳ β. γνώσεως τεταμιευμένον* Eus.*l.C.*12(p.229.24; M.20.1385B); **3.** Gnost.; **a.** one of primary elements (with *σκότος* and *ὕδωρ*) in Nicolaitan doctrine of Creation, Epiph.*haer.*25.5(p.272.19; M.41.328B); **b.** the primary aeon, with *σιγή*, of Valent. ogdoad, Val.Gn.*ib.*31.2(p.386.1; 476D); **4.** Manich., abode of *θέλησις*, *Disp.Phot.*(M.88.536D); **5.** of depths of mysteries *ὁ ἡσυχίαν καταλαβὼν ἔγνω β. μυστηρίων* Jo.Clim.*scal.* 27(M.88.1100C); **6.** of depths of soul *ἀρχὴ μὲν ἡσυχίας τὸ ἀποσείεσθαι κτύπους, ὡς τὸν β. ταράσσοντας ib.*(1097B).

***βυθοστροφία, ἡ,** *upheaval from the depths*, Nil.*Magn.*62(M.79. 1052D); ‡Nil.*perist.*2.5(M.79.821C).

***βύλαρος, ὁ,** *dung-beetle*, Epiph.*haer.*40.1(p.83.26; M.41.681B).

***βυρροφόρος, ὁ,** v. **βιρροφόρος*.

βυρσεῖον, τό, *tannery*, Pall.*h.Laus.*39(p.96.3; M.34.1105B).

βυρσεύω, *make out of leather*; ref. Origen's objection that literal interpretation of Gen.3:21 would make God a leather-worker, Epiph.*anc.*62(p.74.14; M.43.128C); ref. book-production out of parchment *'Ιουδαῖε, διὰ τί...προσκυνεῖς τὸ βιβλίον τοῦ νόμου, ἐπειδὴ ἐκ δερμάτων τυγχάνει...βεβυρσευμένον;* ‡Anast.S.*Jud.disp.*2 (M.89.1233C).

***βυρσοδεύτης, ὁ,** *leather-worker*, Epiph.*anc.*62(M.43.128C; *βυρσοδέψης* p.74.13).

βυρσοτόμος, ὁ, *cutter of leather*, exeg. Gen.3:21, ‡Caes.Naz.*dial.* 152(M.38.1105); cf.Epiph.*anc.*62(p.74.13; M.43.128C).

***βυτίον, τό,** a sound indicative of ridicule *διέσυρε τὸ λαλούμενον, βυτία ποιῶν καὶ λαιβία* Anast.Ap.*a.Max.*1.3(M.90.113C).

***βωβόομαι,** pass., *become dumb*, *M.Ner.et Ach.*22(p.21.18).

βῶλος, ὁ, ἡ, 1. *lump, clod* of earth; used in medicine to staunch flow of blood, Geo.Pis.*hex.*1516(M.92.1551A); ref. Jews deprived of their country *οὐδ' ὁποῖά τις β. οὐδ' ἑστία λείπεται* Cels.ap.Or.*Cels.*8.69(p.286.6; M.11.1621A); fig. *ἄνθρωπος...δεκτικὸς ὢν ἀγαθοῦ καὶ πονηροῦ, ὡσεὶ β. τῶν ἑκατέρων σπερμάτων* Mel.*pass.* 48 p.8.7; **2.** *lump, nugget*; of gold, Clem.*str.*2.20(p.175.29; M.8. 1060B); of another mineral, Gr.Nyss.*hom.14 in Cant.*(M.44.1072C); **3.** Manich., of mass of matter to be destroyed by fire in final consummation, Hegem.*Arch.*11(p.19.4; M.10.1445B); *ib.*13(p.21.7; 1448C); Tit.Bost.*Man.*1.30(M.18.1113A).

βωμός, ὁ, A. *altar*; **1.** usu. of pagan altars, *1Clem.*25.4; Hipp. *antichr.*49(p.33.5; M.10.769A); *A.Thom.*A 76(p.191.16); **2.** of Jewish altars (as rarely in LXX): of altar of sacrifice of Isaac, ‡Eust. *hex.*(M.18.764D); and of Jephthah's daughter, Meth.*symp.*11(p.134. 20; M.18.212A); of an altar erected by Joshua, Thdt.*qu.19 in Jos.* (1.316); **3.** Christian; **a.** freq. met. *β. δὲ ἀληθῶς ἅγιον τὴν δικαίαν ψυχήν* Clem.*str.*7.6(p.24.17; M.9.445A); in reply to charge of Celsus that Christians have no *β.*: *βωμοὶ μέν εἰσιν ἡμῖν τὸ ἑκάστου τῶν δικαίων ἡγεμονικόν* Or.*Cels.*8.17(p.234.18; M.11.1541A); ref. widows *θεοῦ εἰσιν ἔμψυχος β.* Meth.*symp.*5.8(p.62.21; M.18.112A); Chrys.*hom.65.3 in Jo.*(8.393A); **b.** rarely lit., Synes.*catast.*1(M.66. 1573B); in inventory of Church furniture in Egypt, *Pap.Chr.*(p.161. 21) (saec. v or vi).

B. *base* of a pillar, Paul.Sil.*ambo.*155(M.86.2257B).

***βωμόσκοπος,** v. *μωμόσκοπος*.

Γ

***γαβέξ,** sign denoting *six*; used at Alexandria, Ammon.*Jo.* 19:14(M.85.1512B).

γάγ(γ)ραινα, ἡ, *gangrene*; met., of heresy, Gr.Nyss.*Maced.*1 (M.45.1301C); of addiction to sin, †Nil.*mal.cog.*10(M.79.1212C); Thdt.*2Tim.*2:17(3.684); term of abuse *ταῦτα λαλήσει ἡ γ. Vaticin.*2 (p.56).

Γάδειρα, τά, *Cadiz*; met., *extreme limits πέρατα...τὰ τῆς φύσεως Γ.* Jo.D.*hom.*11.2(M.96.764C).

γαζαρηνός, ὁ, *diviner*; ? for *γαληνοῦ*, Gr.Nyss.*Apoll.*38(M.45. 1209C); as name of a class of Babylonian magicians, Epiph.*exp. fid.*12(p.512.19; M.42.804C).

γαζοφυλάκιον, τό, 1. *offertory box γ. ... ἐστὶν τόπος νομισμάτων εἰς τιμὴν θεοῦ καὶ οἰκονομίαν ἀναπαύσεως πενήτων προσφερομένων* Or. *Jo.*19.7(2; p.306.31; M.14.537D); as symbol of charity, Chrys.*hom. 43.1 in 1Cor.*(10.401B); id.*eleem.*4(3.254A); **2.** *repository* for Jewish scriptures, i.e. *genizah*, Epiph.*haer.*30.3(p.338.6,10; M.41.409C).

γαζοφύλαξ, ὁ, = *γαζοφυλάκιον*, Nonn.*par.Jo.*8:20(M.43.816B).

***Γαιανῖται, οἱ,** *followers of Gaius*, sect with monophysite tendencies, Tim.CP *haer.*(M.86.44B); †Leont.B.*sect.*7(M.86.1245Bff.); *ib.*10(1260B,1261D).

γαι-όω, *make earthy, solid*; met., of the soul *κακυνομένης δὲ παχύνεται καὶ ~οῦται* Synes.*insomn.*6(M.66.1292B; *γεοῦται* p.155.5).

γάλα, τό, *milk*; **1.** met.; **a.** of rudiments of Christian doctrine (cf. 1Cor.3:2, Heb.5:12) *γ. ἔτι ἐδέοντο, τῆς εἰσαγωγικῆς...τοῦ εὐαγγελίου διδασκαλίας* Bas.*hom.*12.13(2.108E; M.31.412D); Chrys.*hom. 8.3 in Heb.*(12.87B); Cyr.*Joel.*44(3.243C); cf.Dion.Ar.*ep.*9.4(M.3. 1112A); *ἀνατραφεὶς ἐν τῷ γ. τῶν ἐντολῶν* Philox.*ep.*6(p.161); **b.** symbolizing whole doctrine of Christ, cf. 1Petr.2:2 *ὁ ἀναγεννήσας ἡμᾶς ἐκτρέφει τῷ ἰδίῳ γ., τῷ λόγῳ· πᾶν γὰρ τὸ γεννῆσαν ἔοικεν εὐθὺς παρέχειν τῷ γεννωμένῳ τροφήν. καθάπερ δὲ ἡ ἀναγέννησις, ἀναλόγως οὕτως καὶ ἡ τροφὴ γέγονεν τῷ ἀνθρώπῳ πνευματική...τὸ αὐτὸ ἄρα καὶ αἷμα καὶ γ. τοῦ κυρίου πάθους καὶ διδασκαλίας σύμβολον* Clem.*paed.*1.6(p.119.19ff.; M.8.309A) al.; and his blood, *ib.* (p.118.13; 305B); exeg. Is.55:1 *οἶνος δὲ καὶ γ. τὰ μυστικὰ τῆς ἀναγεννήσεως σύμβολα. οἱ γὰρ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος ἀναγεννώμενοι, ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τῷ λογικῷ τρέφονται γάλακτι, οἶνόν τε πίνουσι, περὶ οὗ φησι· τοῦτό μού ἐστι τὸ αἷμα* Proc.G.*Is.*55:1(M.87.2552A); v. *αἷμα*; gospel of S. Luke compared with milk, ‡Germ.CP *contempl.* (M.98.413B); **c.** of Christ's humanity *ὡς νηπίοις, ὁ ἄρτος ὁ τέλειος τοῦ πατρός, γ. ἡμῖν ἑαυτὸν παρέσχεν, ὅπερ ἦν ἡ κατ' ἄνθρωπον αὐτοῦ παρουσία* Iren.*haer.*4.38.1(M.7.1106A); **d.** exeg. Gen.49:12 *ἤτοι τοὺς ἀποστόλους ἐσήμανεν τοὺς ὑπὸ τοῦ λόγου ἁγιασθέντας καὶ ὡς γ. γεννηθέντας...ἢ...τὰς ἐντολὰς τοῦ κυρίου λέγει...γ. δὲ ἡμῖν γεγενημένας* Hipp.*ben.Jac.*19(p.35.5); **2.** liturg.; milk mixed with honey given to newly baptized, as symbol of entry into land of promise and as food suitable for babes, *Barn.*6.17; cf.Hipp.*trad.ap.*16; ‡Hipp. *can.*144,148; cf.Tertullianus *de corona* 3, *adversus Marcionem* 1.14; interpreted as symbolizing reception of Christian doctrine, Clem. *paed.*1.6(p.120.11; M.8.309B).

[*]γαλάγρα ([*]γαλαιάγρα), ἡ, = *γαλεάγρα*, **1.** *cage* for lions, *T.Job* 27(p.120.1); **2.** *trap*, *-αιάγρα*, Nil.*epp.*2.96(M.79.244A).

***γαλαδοτέω,** *suckle*, *Orac.Sib.*2.192.

[*]γαλαιάγρα, ἡ, v. [*]*γαλάγρα*.

***γαλακτικός,** *milky*, of colour *λίθος γ.* Hipp.*haer.*4.33(p.59.23; M.16.3098A).

***γαλακτοδοτέω,** *suckle*, Or.*sel.in Ps.*21:10(M.12.1253C).

γαλακτοειδής, *milk-like*, Clem.*paed.*1.6(p.119.10; M.8.308B).

***γαλακτοροία, ἡ,** *flow of milk*, plur., Jo.Eub.*innoc.*(M.96.1505B).

***γαλακτόροος**, *flowing with milk*, *Hymn.*(*AS* 1 p.468).

***γαλακτορροέω**, *flow with milk*, Anast.S.*hod.*13(M.89.220A).

γαλακτοτροφ-έω, *nourish with milk*, *suckle*, in gen., Chrys.*hom.* *17.6 in Mt.*(7.230E); id.*Laz.*3.1(1.736E); ref. Christ, as sign of his real humanity σαρκωθεὶς...καὶ ~ηθεὶς ἀληθῶς Cyr.H.*catech.*4.9; Chrys.*hom.80.1 in Mt.*(7.766D); Eus.Al.*serm.*11(M.86.376A); met., of rudiments of Christian doctrine ἐκ τῶν αὐτῶν μαζῶν ~ούμεθα, τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς καινῆς διαθήκης ‡Ath.*v.Syncl.*21(M.28.1500A); of bishops τοὺς τῷ λόγῳ ~ήσαντας *Const.App.*2.33.2.

γαλακτοτροφία, ἡ, *nourishing with milk*, *suckling*, Isid.Pel.*epp.* 3.180(M.78.872A); of Christ, Chrys.*hom.8.3 in Mt.*(7.124A); of OT in contrast with solid food of NT, id.*hom.2.3 in 2Cor.4:13*(3.272B); acc. Nestorius attributed to the Godhead by Arians and Apollinarians γαλακτοτροφίας κοινωνὸν διὰ τὴν οἰκειότητα τὸν θεὸν λόγον ποιεῖν Nest.*ep.Cyr.*2(p.31.32; M.77.56B); sign of reality of Inc. τὴν μέχρι σαρκὸς καὶ αἵματος καὶ γ. ἐνανθρώπησιν τοῦ θεοῦ Areth.*Apoc.* 67(M.106.773D).

***γαλακτουργία, ἡ**, *milk-feeding*, of humanity of Christ διὰ τῆς τοιαύτης γ. ἐθισθέντες τρώγειν καὶ πίνειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ Iren.*haer.* 4.38.1(M.7.1106A).

***γαλακτουχία, ἡ**, *weaning*, Clem.*str.*2.18(p.163.6; M.8.1033A); *ib.* 3.11(p.228.25; 1173A); *ib.*(p.229.1; 1173B).

***γαλακτοφαής**, *milk-coloured*, †Ath.*fr.Mt.*(M.27.1388D).

***γαλακτοφορέω**, *yield milk*, Gr.Nyss.*hom.9 in Cant.*(M.44.956C).

γαλακτώδης, *milky*; met., *suitable for babes*; of teaching given to beginners, Eus.*h.e.*4.23.8(M.20.388A); Cyr.H.*catech.*4.3; Thdt. *qu.6 in Dt.*(1.264).

***γαλαποτίζω**, s.v.l., *feed with milk*, Or.*exp.in Pr.*17(M.17.197B).

***Γαλατιστί**, *in the Galatian language*, Tim.CP *haer.*(M.86.16A).

***γαλατρωπρόσωπος**, *having a milk-white face*; of the moon, *Ev.Barth.*(Vassiliev p.14).

***γαλβιανός, ὁ**, a medicinal herb, Sophr.H.*mir.Cyr.et Jo.*19(M.87. 3477D).

***γαλεύομαι**, *live on milk*, Jo.D.*haer.*101(M.94.772B).

γαληναῖος, **1.** *calm*, *tranquil*, of souls who receive Christ ὁ... λόγος ἁπάσης ψυχῆς τὸ εὐσταθὲς καὶ γ. ... σημαίνει τῆς τὸν γεννηθέντα θεὸν παραδεξαμένης Eus.*d.e.*7.1(p.307.19; M.22.501D); Gr.Nyss.*virg.* 14(p.311.1; M.46.384A); γ. ... δεῖ τὴν τῆς παρθένου ψυχήν †Bas.Anc. *virg.*49(M.30.765C); **2.** *serene*, *benign* of countenance; of emperor, CArim.*ep.Const.*1(p.238.16; M.26.700A) cit. s. βλέμμα; γ. τῇ προσόψει *ib.*2(p.278.18; M.26.792C); of Christ, Nonn.*par.Jo.*1:43(M.43.757A).

γαληναίως, *peacefully*, *tranquilly* γ. ἔχωμεν Meth.*symp.*4.2(p.47. 13; γαλήνην ἔχομεν M.18.89A).

***γαληνεύω**, *calm*, met., Isid.Pel.*epp.*1.183(M.78.301B).

***γαληνέω**, *be calm*, Eus.Al.*serm.*1(M.86.317A).

γαλήνη, ἡ, *calm*, esp. *interior calm*, *tranquillity*; **1.** in gen. ὁ Χριστιανὸς...γ. καὶ εἰρήνης οἰκεῖός ἐστιν Clem.*paed.*2.7(p.193.30; M.8.465A); *ib.*2.10(p.224.18; 532B); Or.*Ps.*44:3f.(p.55); γυνὴ καθάπερ ἐν τινὶ διδασκαλείῳ φιλοσοφίας τῇ οἰκίᾳ καθημένη...διηνεκῶς δύναται ἀπολαύειν γ. Chrys.*hom.61.3 in Jo.*(8.366A); **2.** esp. of quiet from passions εἰσὶν ἀνεπίδεκτοι πάντῃ καὶ κατὰ τὴν σάρκα καὶ κατὰ τὴν καρδίαν οὗτοι τῆς ἐπιθυμίας, γ. ἄγοντες τῶν παθημάτων Meth. *symp.*11(p.138.16; M.18.216C); *ib.*(p.138.21; 216C); necessary for approaching Holy Communion, Chrys.*nativ.*1.7(2.365B); Thdt.*h.e.* 5.36.5(3.1072); quality of Christian life effected by Inc., Procl.CP *or.*13.2(M.65.792B); **3.** myst. ὑπ' αὐτοῦ [sc. Χριστοῦ] ὁδηγούμενοι ἐν πολλῇ γ. ἐσόμεθα Mac.Aeg.*hom.*14.3(M.34.572B); ἡ ἀληθὴς γίνεται γ., ὅταν μὴ μόνον αἱ ἐνέργειαι, ἀλλὰ καὶ αἱ περὶ αὐτῶν μνῆμαι σχολάζουσαι καιρὸν παρέχωσι τῇ ψυχῇ δυνηθῆναι τοὺς ἐνεσφραγισμένους τύπους ἰδεῖν Nil.*exerc.*48(M.79.777C); of calm of prayer when discursive thought is stilled, ‡Chrys.*pat.et consumm.*(12.819D); ὁ διὰ πνεύματος ἁγίου γ. κτησάμενος, οὐκ ἀγνοεῖ τὸ θεώρημα Jo.Clim.*scal.*27(M.88. 1109B); **4.** *serenity*; as style of address to emperor, CCP(681)*act.*2 (H.3.1061C).

***γαληνιαῖος**, *calm*, *tranquil*, Const.ap.Eus.*v.C.*4.10(p.122.9; M. 20.1160B); Gr.Nyss.*virg.*21(p.329.18; M.46.401C); Olymp.*Job* 38:11 (M.93.401B).

γαληνιάω, *be calm*, *find peace* ~ῶντας ἁγίῳ συμφέρεσθαι πνεύματι Clem.*paed.*3.12(p.291.6; M.8.680C); resulting from faith, id.*str.*4.6 (p.262.17; M.8.1244B); from presence of a saint, Ath.*v.Anton.*87 (M.26.965B); from absence of desire, ‡Just.*or.Gr.*5(M.6.240A); Bas. *hom.in Ps.*33(1.153E; M.29.376B); from divine revelation, Cyr.*Jo.*10 (4.839D).

γαλήνιος, *calm*, Eus.*v.C.*1.17(M.20.933A; conj. γαληνὸν p.16.24); Epiph.*exp.fid.*1(p.496.21; M.42.773C).

***γαληνόμορφος**, *calm*, Jo.D.*carm.pent.*12(p.213; M.96.833A).

γαληνότης, ἡ, **1.** *calm*, *tranquillity*, of Trin. ἡ αὐτὴ ὁδηγία καὶ γ., ἡ αὐτὴ καὶ οὐσία Didym.*Trin.*2.8(M.39.629B); esp. of divine clemency in regard to man τῆς ἑνούσης γ. τῷ θεῷ νικώσης ἀεὶ τὰς ἀνθρωπίνας μικροψυχίας Cyr.*Is.*3.1(2.378C); id.*Joel.*30(3.221D); id. *glaph.Num.*(1.386A,B); Isid.Pel.*epp.*2.123(M.78.576B); **2.** *serenity*, as term of polite address to emperor, Cyr.*ep.*31(p.73.21; 5².97C); Thdr.Scyth.*libell.*(M.86.232C); *Ep.*ap.CCP(536)*act.*1(*ACO* 3 p.131. 19; H.2.1193D); and bishops, Max.*ep.*18(M.91.589A).

***γαληνοφόρος**, *bringing peace*, v.l. for γαμνοφόροι, †Cyr.*hom.div.* 11(5².379C); Alex.Sal.*Barn.*proem.6(p.438D).

***Γαλιλαῖοι, οἱ**, *Galileans*; **1.** Jewish sect, founded by Judas Galilaeus (cf. Ac.5:37), Just.*dial.*80.4(M.6.665B); **2.** term of abuse for Christians used by emperor Julian who wrote κατὰ Γαλιλαίων and used the word in his letters, e.g. *ep.*89(p.146.5); Γαλιλαίους ἀντὶ Χριστιανῶν ὀνομάσας Gr.Naz.*or.*4.76(M.35.601B); *M.Thdot.1* 31 (p.80.15); **3.** term of abuse used for orthodox by Manes, *ep.Add.* (M.86.904A).

§**γαλλάζω**, *vex oneself*, Ephr.3.220E.

***γαλλικόν, τό**, *soap*, Thphn.*chron.*p.292(M.108.716C).

***γαλοπάροχος**, *providing milk*, met. γ. τοῦ Χριστοῦ φιλανθρωπίαν Andr.Cr.*or.*19(M.97.1225A).

γαλουχ-έω, *suckle*; ref. Christ, a sign of true humanity, Nil.*epp.* 1.149(M.79.144D); Amph.*hom.*1.3(M.39.40C); met. (cf. γάλα) *feed with milk*, of elementary Christian doctrine οὐδέπω τέλειος...ἐν Χριστῷ γεννᾶται πρότερον καὶ ~εῖται Meth.*symp.*3.9(p.37.18; M.18.76A); Vict.*Mc.*9:48(p.368.4); of Judaism as preparation for Christianity, Eus.*Is.*28:9(M.24.288D); of penitence, Ephr.3.164F; of an evil influence ~εῖ τὸ βρέφος τῷ τῆς μαγείας μαζῷ Sophr.H.*v.Anast.*(M. 92.1684A).

***γαλούχησις, ἡ**, *suckling*, Sophr.H.*or.*2.32(M.87.3257B); *ib.*7.3 (3325B); Anast.S.*hod.*13(M.89.233A).

γαλουχία, ἡ, **1.** *suckling*, Diad.*perf.*86(p.118.15); **2.** *possession of milk*, Thdr.Stud.*nativ.BMV* 7(M.96.696A).

***γαλουχικός**, *consisting of milk*, Thdr.Stud.*epp.*2.144(M.99. 1453A).

γαμ-έω, *marry* εἰ...τις ἐν κλήρῳ ὢν ~οίη, μένειν τὸν τοιοῦτον ἐν τῷ κλήρῳ ὡς μὴ ἡμαρτηκότα [i.e. under Callistus] Hipp.*haer.*9.12(p.249. 25; M.16.3386B).

***γαμιαῖος**, *matrimonial*, *Pers.*(M.10.105C; προγαμιαίων p.17.9).

γαμικός, *of marriage*, *bridal*, ref. Cant. γ. τις διασκευή, δίδωσι τῇ θεωρίᾳ τὰς ὕλας Gr.Nyss.*hom.6 in Cant.*(M.44.892B); εἰκὼν γ. τίς ἐστι κατασκευή, ἐν ᾗ κάλλους ἐπιθυμία μεσιτεύει τῷ πόθῳ *ib.1*(772B).

γαμικῶς, *as in marriage*, *like married people*, Or.*hom.20.4 in Jer.*(p.182.23; M.13.508C); fig. ψυχὴ πρακτική,...ἣν...πᾶς τις τὴν θείαν μετιὼν φιλοσοφίαν γ. εἰσοικίζεται Max.*ambig.*(M.91.1372A).

***γαμνοφόρος**, v. *γαληνοφόρος.

***γαμοκλοπία, ἡ**, *illicit intercourse*, *Orac.Sib.*2.52; *ib.*5.430.

γάμος, ὁ, *marriage*;

A. lit.; **1.** as divine institution; **a.** in gen., common way of life, willed by God for procreation of children, Clem.*str.*2.23(p.188.26; M.8.1085C); Gr.Naz.*or.*37.9(M.36.293B); βίου κοινωνίαν εἶναι τὸν γ. Chrys.*laud.Max.*3(3.216E); Ast.Am.*hom.*5(M.40.228C); **b.** instituted after the Fall ὁ προηγούμενος σκοπὸς τοῦ θεοῦ ἦν τοῦ μὴ διὰ γ. γενέσθαι ἡμᾶς καὶ φθορᾶς, ἡ δὲ παράβασις τῆς ἐντολῆς τὸν γ. εἰσήγαγε διὰ τὸ ἀνομῆσαι τὸν Ἀδάμ Ath.*exp.Ps.*50:7(M.27.240C) cit. Max. *qu.dub.*3(M.90.788B); Chrys.*virg.*17(1.282B); to prevent fornication, *ib.*19(282E); id.*hom.in 1Cor.7:2*(3.195A); **c.** a χάρισμα endowed with special blessings, Clem.*str.*3.12(p.231.31; M.8.1180A); Or.*comm.in Mt.*14.16(p.324.9; M.13.1229A); [sc. κοινωνία γάμου]...ὁ τῆς φύσεως δεσμός, ὁ διὰ τῆς εὐλογίας ζυγός Bas.*hex.*7.5(1.68A; M.29.160B); Chrys.*hom.12.4 in Col.*(11.418E); **2.** marriage and eccl. law; **a.** a concern of bishops πρέπει δὲ τοῖς γαμοῦσι καὶ ταῖς γαμουμέναις μετὰ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου τὴν ἕνωσιν ποιεῖσθαι, ἵνα ὁ γ. ᾖ κατὰ κύριον Ign.*Polyc.*5.2; celebrated in their presence, Gr.Naz.*ep.*193(M.37. 316C); **b.** with heretics εἰ δὲ τὸν οὐκ ἔχοντα τὴν τῆς πίστεως συμφωνίαν οὐ διέλυσε γ., δῆλον ὅτι τὸν γ. ἔννομον, ἀλλ' οὐ παράνομον οἶδεν Thdt.*haer.*5.25(4.469); **c.** forbidden to persons consecrated to God τῶν κανονικῶν τὰς πορνείας εἰς γ. μὴ καταλογίζεσθαι Bas.*ep.*188 *can.*6(3.272B; M.32.673B); *ib.*199 *can.*18(292A; M.720B); to bishops, priests, and deacons after ordination, *Const.App.*6.17.1; to deaconesses who have received imposition of hands, CChalc.*can.* 15; to consecrated virgins and monks, *ib.*16; **3.** in heret. opinion; attacked by Saturninus and Marcion, Iren.*haer.*1.28.1(M.7.691A); by Hieracas as contrary to gospel, Epiph.*haer.*67.1(p.133.23; M.42. 173A); by Tatian and his school as fornication, *ib.*46.2(p.205.6; M.41.840B); Thdt.*haer.*1.20(4.312); by Gnostics as work of Devil,

*ib.*1.3(291); defended by orthodox εἴ τις τὸν γ. μέμφοιτο...ἀ. ἔ. CGangr.*can.*1; *ib.*9; †Bas.Anc.*virg.*38(M.30.745C); Chrys.*hom.4.2f. in Is.6:1*(6.123C); *Const.App.*6.14.3 al.; cf. ἀποτάσσω; **4.** inferior to virginity, v. παρθενία; **5.** second marriage (cf. δίγαμος, διγαμία) opposed ἢ οἷός τις ἐτέχθη, μένειν, ἢ ἐφ' ἑνὶ γ. ὁ γὰρ δεύτερος εὐπρεπής ἐστι μοιχεία Athenag.*leg.*33.2(M.6.965A); regarded as fault to be expiated by prayer and fasting before admission to Communion, CLaod.*can.*1; admitted as concession to human weakness, Clem. *str.*3.1(p.197.14; M.8.1104C); but forbidden to priests, Epiph.*haer.* 59.4(p.367.14; M.41.1024A); who may not assist at wedding meal of a second marriage, CNeocaes.*can.*7; man who has contracted second marriage ineligible for holy orders, *Can.App.*17; more than two marriages opposed ὀνομάζουσι δὲ τὸ τοιοῦτον οὐκ ἔτι γ., ἀλλὰ πολυγαμίαν Bas.*ep.*188 *can.*4(3.271D; M.32.673A); *ib.*199 *can.*50 (297D; M.732C); but from later 4th cent. more lenient view taken based on 1Cor.7:39, widow may marry as often as she loses her husband and thus remain ἐν σεμνῷ γ. Epiph.*haer.*59.6(p.371.11; M.41.1028B); καλὸν μὲν καὶ ὁ δεύτερος γ. Chrys.*hom.in 1Tim.5:9*(3. 325C); discussed, Thdt.*haer.*26(4.469); marriage with deceased wife's sister forbidden, Bas.*ep.*160.2(3.249C; M.32.624B).

B. met.; **1.** of Christ and Church, v. νύμφη, νυμφίος; exeg. Ex. 2:21 διὰ τοῦ γ. Μωυσέως ὁ τοῦ Ἰησοῦ νοητὸς γ. ἐδείκνυτο, καὶ διὰ τῆς Αἰθιοπικῆς νύμφης, ἡ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία ἐδηλοῦτο Iren.*haer.*4.20.12 (M.7.1042C); cf.Cyr.*glaph.Ex.*1.8(1.259A); Thdt.*qu.4 in Ex.*(1.121); ref. Eph.5:23–32 ἅγιος ὁ γ. τὸ μυστήριον τοίνυν τοῦτο εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἄγει ὁ ἀπόστολος Clem.*str.*3.12(p.234.30; M.8. 1185A); id.*paed.*2.8(p.200.16; M.8.480B); Chrys.*hom.20.5 in Eph.* (11.149E); Thdt.*Eph.*5:31(3.435); Andr.Cr.*triod.*(M.97.1409C); exeg. Apoc.19:7ff. πνευματικὸς γ. τοῦ κυρίου ἐπὶ τῇ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν μνηστείᾳ ἐστί, καὶ οὕτω τέλειος γ. Areth.*Apoc.*57(M.106.740A); **2.** of spiritual marriage of Christ with individual soul, Mac.Aeg. *hom.*47.17(M.34.808C) cit. s. νύμφη; Gr.Nyss.*virg.*15(p.311.23; M.46. 384D); id.*hom.1 in Cant.*(M.44.765A); ἐπὶ τοῦ κόσμου παρθένοι μένουσι πρὸ τοῦ γ., μετὰ δὲ τὸν γ. οὐκέτι. ἐνταῦθα δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλὰ κἂν μὴ ὦσι παρθένοι πρὸ τοῦ γ. τούτου, μετὰ τὸν γ. παρθένοι γίνονται Chrys.*hom.23.1 in 2Cor.*(10.595E); ‡Chrys.*pasch.*6.5(p.181.5; 8^2. 272C); Jo.Clim.*scal.*7(M.88.813C); **3.** in pagan and Gnost. symbolism, of numbers γ. παρὰ τοῖς Πυθαγορείοις...ἡ ἑξὰς καλεῖται Clem.*str.*5.14(p.387.24; M.9.137A); *ib.*6.16(p.502.24; 365A); of spiritual marriage enacted in Valent. mysteries, Iren.*haer.*1.21.3(M.7. 661A); connected with 'marriage' of those who are admitted as the saved into the pleroma, this marriage being related to the syzygies of aeons, Clem.*exc.Thdot.*64(p.128.19; M.9.689C).

γαμοστολέω, *prepare for wedding,* Jo.Mal.*chron.*p.244(M.97. 373B).

***γανοφόρος,** *joy-giving,* v.l. for γαμνοφόρος, †Cyr.*hom.div.*11(5^2. 379A).

γάν(ν)υμαι, *be glad, rejoice,* ref. spiritual joy, Clem.*paed.*1.1(p.90. 5; M.8.249A); ὁ υἱὸς...γ. ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς θέᾳ Eus.*e.th.*3.3(p.156.3; M.24.1000B); γάνν- Chrys.*hom.53.5 in Mt.*(7.544D); *radiate* [sc. αἰτία]...εἰς τὴν εὔτακτον ταυτότητα...γαννυμένη Dion.Ar.*d.n.*12.3(M. 3.972A).

***γάνυσμα, τό,** *exultation,* Gr.Naz.*carm.*2.1.88.128(M.37.1440A); †Cyr.*hom.div.*10(5^2.374A).

***γαράμαντες, οἱ,** parrot-like birds, so called from Garamantidae (African tribe which exported them), Philost.*h.e.*3.11(M.65.500A).

γαργαλίζω, *tickle, titillate*; met., *tempt, seduce,* ref. Sophists κνήθοντες καὶ γ. Clem.*str.*1.3(p.15.5; M.8.712C); of lasciviousness, id.*paed.*2.4(p.122.15; M.8.441A); id.*prot.*10(p.77.29; M.8.225B); Mac. Aeg.*hom.*15.50(M.34.609C); of Devil, Ath.*v.Anton.*5(M.26.848B); Cosm.Ind.*top.*2(M.88.120D).

γαργαρίζω, *gargle,* Melet.*nat.hom.*10(M.64.1196B).

***γάργαρος, ὁ,** *throat,* Sophr.H.*mir.Cyr.et Jo.*41(M.87.3580B).

γαστήρ, ἡ, 1. *belly, stomach*; met., as seat of lower appetites τὰ ὑπὸ γαστέρα Clem.*paed.*2.10(p.211.24; M.8.504C); id.*str.*1.5(p.19.18; M.8.724A); Gr.Naz.*or.*14.17(M.35.880B); †Jo.D.*B.J.*24(M.96.1084A); τὸ κατὰ γαστρός Clem.*str.*8.4(p.87.4; M.9.576A); τοῖς μετὰ γαστέρα Isid.Pel.*epp.*5.28(M.78.1341A); **2.** *womb*; met., of generative power of God (Ps.109:3) esp. ref. begetting of Son γ. ἐπὶ θεοῦ...πνευματικόν τι...αὐτὸ τὸ γεννητικὸν τοῦ θεοῦ Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1. 316C; M.29.757C); ‡Ath.*dial.Trin.*1.19(M.28.1148A) cit. s. στόμα; ἡ ὑπόστασις τὸ εἶναι σημαίνει· ἡ γ. τὸ γεννητικὸν *ib.*1.20(M.l.c.); Mac. Aeg.*hom.*30.2(M.34.721D); μυσταγωγεῖται γ. θεὸν ἀγέννητον, τουτέστι τὸν...πατέρα, γ. πρὸ ἑωσφόρου καὶ πρὸ αἰώνων τὸν υἱὸν γεννῶσαν, καθὼς λέγει [Ps.109:3b] ‡Bas.*h.myst.*60(p.395.10); **3.** a kind of earthen pot, *Exorc.*31(p.342).

***γαστρέομαι,** *be distended,* Melet.*nat.hom.*21(M.64.1225A).

γαστρίδουλος, ὁ, *slave of the belly,* Chrys.*hom.44.1 in Jo.*(8. 258C); Pall.*v.Chrys.*15(p.92.12; M.47.52).

γαστριμαργέω, *be gluttonous,* Chrys.*hom.4.8 in Mt.*(7.61A); Isid. Pel.*epp.*2.135(M.78.577B); Nil.*epp.*3.46(M.79.413D).

γαστριμαργία, ἡ, *gluttony* ἡ γ. ἀκρασία περὶ τὴν τροφήν Clem. *paed.*2.1(p.162.13; M.8.397A); μήτηρ τῶν ἀλόγων παθῶν γ. τοὺς πρώτους ἀνθρώπους τῆς τρυφῆς ἐξεώσατο Isid.Pel.*epp.*1.69(M.78. 228D); γ. ... τὸ ὀξέως ἐσθίειν καὶ πολλά, λαιμαργίαν δὲ τὸ ἐνηδύνεσθαι βρώμασιν ‡Nil.*vit.cog.*(M.79.1437D); ἡ μανία περὶ τὸ πληροῦσθαι τὴν γαστέρα...λέγεται γ. ... ὅταν γένηται περὶ τὸν λαιμὸν...ἡ ἡδονή, καλεῖται λαιμαργία Dor.*doct.*15.2(M.88.1789C); ref. institution of salaried church officials by Montanus ἵνα διὰ τῆς γ. ἡ διδασκαλία... κρατύνηται Apollon.ap.Eus.*h.e.*5.18.2(M.20.476B).

***γαστριμαργικός,** *gluttonous,* Meth.*res.*1.60(p.324.22; M.41.1157B); †Cyr.*hom.div.*14(5^2.406A).

γαστρίμαργος, *gluttonous* ὁ νοῦς...πτερνίζει τὰ πάθη τὰ γ. Isid. Pel.*epp.*1.192(M.78.305B); as subst., Clem.*paed.*2.1(p.155.16; M.8. 381A); γ. ἔξω ἔστω τῆς ἐκκλησίας Or.*hom.7.3 in Jer.*(p.54.3; M.13. 333A); τῶν γ. ὧν θεὸς ἡ κοιλία Amph.*Seleuc.*115(M.37.1585A).

***γαστρόφιλος, ὁ,** *belly-lover,* Gr.Naz.*carm.*2.2(poem.)5.141(M.37. 1532A).

***γαστρόφρων,** *gluttonous,* Steph.Diac.*v.Steph.*(M.100.1120A).

***γαύδιον, τό,** measure of length used in Ceylon (Taprobana), about 3 Roman miles, Cosm.Ind.*top.*11(M.88.445C).

[*]**γαυνάκης, ὁ,** = καυνάκης; *thick rug,* Clem.*paed.*2.9(p.204.21; M.8.489B).

***γεγεννημένως,** *as being generated,* of Son ὑπόστασις χαρακτηρίζεται...ἐπὶ τῆς θείας οὐσίας ἀπὸ τρόπου ὑπάρξεως· καθ' ὃν ἡ μὲν γεννητικῶς, ἡ δὲ γ., ἡ δὲ ἐκ πορευτικῶς Leont.H.*Nest.*2.4(M.86. 1537C).

***γεγωνόφωνος,** *loud-voiced,* Isid.Pel.*epp.*3.280(M.78.957A).

γέεννα, ἡ, *gehenna* (Hebr. גֵּי הִנֹּם *valley of Hinnom*), *hell*; **1.** place of future punishment, Just.*1apol.*19.8(M.6.357B); Chrys. *hom.38.4 in Jo.*(8.221D); habitation of fallen angels, *Orac.Sib.*1. 103; demons confessing its existence, Chrys.*hom.13.5 in Mt.*(7. 175B); though ἡ γέεννα οὐ φαίνεται τοῖς ἀπίστοις id.*Laz.*4.3(1.755B); **2.** characterized by fire, Chrys.*hom.25.3 in Jo.*(8.147C); as a punishment for fire of lust, Max.*ep.*1(M.91.385D); by fiery river running through it, Clem.*exc.Thdot.*38(p.118.30; M.9.677B); emptiness, *ib.*; separation from God, Chrys.*hom.23.8 in Mt.*(7.295C); but comprising degrees of punishment, Mac.Aeg.*hom.*40.3(M.34. 764C); *ib.*(765A); **3.** eternity questioned by Or., *hom.19.15 in Jer.* (p.175.5; M.13.497C); defended esp. by Chrys., *hom.36.3 in Mt.*(7. 411A); εἰ τέλος ἔχει τὸ τῆς γ. πῦρ. ὅτι μὲν οὐκ ἔχει, ὁ Χριστὸς ἀπεφήνατο id.*hom.9.1 in 1Cor.*(10.73C); †Cyr.*hom.div.*14(5^2.404A); **4.** revelation of gehenna due to God's mercy ἡ γ. γὰρ τῇ βασιλείᾳ συμπράττει, τοὺς ἀνθρώπους τῷ φόβῳ ὠθοῦσα πρὸς αὐτήν Chrys.*hom. 15.3 in 1Tim.*(11.638C); id.*hom.3.2 in Philm.*(11.790C); Jo.Jej.*serm.* (M.88.1961B); though God should be desired μὴ φόβῳ γ., ἀλλ' ἐπιθυμίᾳ βασιλείας Chrys.*hom.15.4 in 1Tim.*(639E); **5.** symbolized by Flood, *ib.15.3*(638D); **6.** Manich., place of imprisonment of matter, Jo.D.*Man.*1.68(M.94.1565B); v. ᾅδης.

***γεεννικός,** *of gehenna,* ‡Caes.Naz.*dial.*71(M.38.940).

[*]**γεημόρος, ὁ,** = γημόρος, *husbandman,* Gr.Naz.*carm.*1.1.5.42 (M.37.427A).

γεη-πονέω, -πόνος, v. γη-.

[*]**γεηπονικός,** *agricultural,* Bas.*ep.*260.4(3.398B; M.32.960C); Cyr.*glaph.Gen.*1(1.14E).

γεῖσος, τό, *projecting part of the roof, cornice,* Chrys.*stat.*11.3 (2.118D).

[*]**γείσσωμα, τό,** *cymatium,* exeg. אֵילָם *waved moulding* round door of Temple, Thdt.*qu.40 in Ezech.*40:26(2.1022).

[*]**γειτονιάρχης, ὁ,** *chief officer of a ward, local administrator* κατέστησεν ἀνὰ ἑκάστῳ ῥεγεῶνι τοὺς λεγομένους γ. †Gregent.*leg.Hom.* (M.86.577D); fig. ἐγέννησεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν γ. τῶν οὐρανῶν Chrysipp. *enc.in Jo.Bapt.*(p.33.5).

γ(ε)ιώρας ([*]**γηόρας**), **ὁ,** *stranger,* (representing Hebr. גֵּר, i.e. not a Jew) sts. equated with proselyte, γηόρ-, Just.*dial.*122.1(M.6. 760A); τούς τε καλουμένους γ. τοὺς ἐπιμίκτους Afric.*ep.Arist.*5(M.10. 61A); γιώρ-, Thdt.*Is.*14:1(p.70.3; 2.266).

γελασῖναι, αἱ, *dimples,* Jo.Mal.*chron.*5 p.106(M.97.196B) perh. for γελασῖνοι.

***γελαστέον,** *one must laugh,* Clem.*paed.*2.5(p.185.24; M.8.448B); *ib.*(p.186.17; 449A).

γελ-άω, 1. *laugh* ἂν δὲ ~ῶμεν καὶ παίζωμεν,...καὶ πρὸ τῆς συμβολῆς ὑπὸ τῆς οἰκείας καταπεσούμεθα ῥᾳθυμίας. οὐ τοίνυν ἡμέτερον τὸ ~ᾶν διηνεκῶς Chrys.*hom.*6.7 *in Mt.*(7.99A); to laugh may lead into sin τὸ ~ᾶν...οὐ δοκεῖ μὲν ὡμολογημένον ἁμάρτημα εἶναι, ἄγει δὲ εἰς ὡμολογημένον ἁμάρτημα id.*stat.*15.4(2.157A); τὸ ~ᾶν ὅλως Χριστιανοῖς οὐκ ἐπιτρέπεται, μάλιστα δὲ μοναχοῖς Ant.Mon.*hom.*95 (M.89.1721C); of spiritual 'mirth' σοφία γελῶσα Synes.*hymn.*1.38 (p.58; M.66.1589); 2. *laugh at, deride*, of pagans deriding Christians ~ᾶτε δὲ ὑμεῖς, ὡς καὶ κλαύσοντες Tat.*orat.*32(p.33.14; M.6.872B); of Sophists ἀπιστεῖν ἐθέλοντες, ~ῶσι τῆς ἁπάσης σεμνότητος ἀξίαν ἀλήθειαν Clem.*str.*1.3(p.14.21; M.8.712A); ταῦτα [sc. Christian funeral rites] μὲν εἴπερ ἴδοιεν...οἱ ἀνίεροι πρὸς ἡμῶν τελούμενα... γελάσουσιν Dion.Ar.*e.h.*7.3.1(M.3.556D); of Christians ridiculing pagan errors; ref. followers of Aristotle γελάσαιμι δ' ἂν καὶ τοὺς μέχρι νῦν τοῖς δόγμασιν αὐτοῦ καταχρωμένους Tat.*orat.*2(p.3.4; M.6.808B); *ib.*3(p.4.6; 812A); v. γέλως.

γελοιάομαι, *make oneself ridiculous*, Epiph.*exp.fid.*11(p.511.23; M.42.801C).

***γελοίασμα, τό**, *jest*, Thdr.Stud.*epp.*1.13(M.99.953C); *ib.*2.114 (1381B).

***γελοιάστρια, ἡ**, *female buffoon*, Ath.*virg.*13(p.48.3; M.28.268A).

***γελοιολογία, ἡ**, *jesting language*, Ath.*Ar.*1.4(M.26.20B).

γελοιότης, ἡ, *absurdity*, Cyr.*Os.*83(3.116A).

***γελοποιός**, *mirth-provoking*; *hilarious* γ. καὶ ἐμβρόντητον... ἑστίασιν ‡Meth.*Sym.et Ann.*1(M.18.349B); as subst., *jester*, Nil.*epp.* 2.13(M.79.205D).

[*]**Γελώ, ἡ**, [-οῦς, plur. -οῦδες] kind of female *vampire*, believed to fly through the air, enter by closed doors and suffocate children λέγουσιν ὅτι γυναῖκές εἰσι Στρύγγαι αἱ καὶ Γελοῦδες λεγόμεναι Jo.D. *drac.*(M.94.1604A).

γέλως, ὁ, A. *laughter*; 1. def. and descriptions γ., παρειᾶς βράσμα, παλμὸς καρδίας Gr.Naz.*carm.*1.2.34.111(M.37.953A); εὐκολίαν τινὰ τῇ διεξόδῳ τοῦ πνεύματος μηχανωμένη ἡ φύσις, ἀνευρύνει τὸν περὶ τὸ στόμα πόρον, ἑκατέρωθεν περὶ τὸ ἆσθμα τὰς παρειὰς διαστέλλουσα. ὄνομα δὲ τῷ γινομένῳ γ. ἐστίν Gr.Nyss.*hom.opif.*12.5(M.44.160C); οὕτως γὰρ καὶ αὐτὸν ὁρίζονται· βρασμώδη κίνησιν τῶν περὶ τὸ πρόσωπον μυῶν, ἤτοι τοῦ μυώδους πλατύσματος ἐκ τῶν ἔνδοθεν σπλάγχνων τοῦ κινουμένου πνεύματος ὠθουμένου. παρὰ τὸ γελῶ γ. ἐκλήθη· τὸ δὲ γελῶ παρὰ τὸ ἕλη, ὃ σημαίνει τὴν θερμασίαν· οἱ γὰρ θερμοὶ πολλὰ γελῶσιν Melet.*nat.hom.*synops.(M.64.1137B); for etymology of Ἰσαάκ v.s.v.; 2. permissible and objectionable laughter ἡ...καθ' ἁρμονίαν τοῦ προσώπου...κόσμιος ἄνεσις μειδίαμα κέκληται... σωφρονούντων [ὁ] γ.· ἡ δὲ ἐκμελὴς τοῦ προσώπου ἔκλυσις, εἰ μὲν ἐπὶ γυναικῶν γίνοιτο, κιχλισμὸς προσαγορεύεται, γ. δέ ἐστι πορνικός, εἰ δὲ ἐπὶ ἀνδρῶν, καγχασμός, γ. ἐστὶν οὗτος μνηστηριώδης κἀξυβρίζων Clem. *paed.*2.5(p.186.2ff.; M.8.448C–449A); τὸ γὰρ γ. ἀκρατεῖ...κατέχεσθαι, ἀκρασίας σημεῖον...ἄχρι μὲν γὰρ μειδιάματος φαιδροῦ τὴν διάχυσιν τῆς ψυχῆς ὑποφαίνειν οὐκ ἀπρεπὲς Bas.*reg.fus.*17(2.359D; M.31.961A); ταῦτα λέγω, οὐ τὸν γ. ἐκκόπτων, ἀλλὰ τὴν διάχυσιν ἀναιρῶν Chrys. *hom.*6.6 *in Mt.*(7.97A); 3. moderation counselled, Gr.Naz.*carm.* 1.2.32.13(M.37.917A); Chrys.*pasch.*5(3.756E); right use κατακαλύπτεις...τὴν κεφαλήν, καὶ γελᾷς, ὦ γύναι, ἐν ἐκκλησίᾳ καθημένη; εἰσῆλθες ἐξομολογήσασθαι τὰ ἁμαρτήματα...καὶ μετὰ γ. τοῦτο ποιεῖς;...καὶ τί κακὸν ὁ γ., φησίν. οὐ κακὸν ὁ γ., ἀλλὰ κακὸν τὸ παρὰ μέτρον, τὸ ἄκαιρον. ὁ γ. ἔγκειται ἐν ἡμῖν, ἵνα, ὅταν φίλους ἴδωμεν διὰ μακροῦ χρόνου, τοῦτο ποιῶμεν...ὁ γ. ἔγκειται τῇ ψυχῇ τῇ ἡμετέρᾳ, ἵνα ἀνῆταί ποτε ἡ ψυχή, οὐχ ἵνα διαχέηται id.*hom.*15.4 *in Heb.*(12.156B,C); 4. very often condemned; a. in gen. οὐδέποτε καιρὸς γέλωτός ἐστι τῷ πιστῷ Bas.*reg.br.*31(2.425C; M.31.1104B); γ. γέλωτος εὖ φρονοῦσιν ἄξιος, μάλιστα μὲν πᾶς, τὸν πλέον δ' ὁ πορνικὸς γ. ἄτακτος ἐκφέρει καὶ δάκρυον Gr.Naz.*carm.*1.2.33.77ff.(M.37.933A,B); id.*or.*8.9(M.35.800A); ἐχθρὸν ἑαυτοῦ ποιεῖ καὶ τὸν γ., καὶ περιφορὰν ὀνομάζει τὸ πάθος, ὅπερ ἴσον ἐστὶ κατὰ διάνοιαν τῇ παραφορᾷ τε καὶ παρανοίᾳ. εἴ τι γὰρ ἄλλο τις ὀνομάσειε κυρίως τὸν γ., ὃ μήτε λόγος ἐστί, μήτε ἔργον ἐπί τινι σκοπῷ κατορθούμενον. διάλυσις δὲ στόματος ἀπρεπής, καὶ πνεύματος κλόνος, καὶ βρασμὸς ὅλου τοῦ σώματος...τί ἂν ἄλλο εἴη τοῦτο, φησί, καὶ οὐ παράνοια; Gr.Nyss.*hom.*2 *in Eccl.*(M.44.645C); b. incompatible with Christian vocation and virtues; the example of Christ who never laughed, Bas.*reg.fus.*17(2.360A; M.31.961C); οὐ γὰρ εἰς μετεωρισμὸν ἐκλήθημεν, καὶ γ. Ant.Mon.*hom.*95(M.89.1721D); εἰ οὐδὲν οὕτω τῇ ταπεινοφροσύνῃ ὡς τὸ πένθος συνέρχεται, οὐδὲν πάντως αὐτῇ ὡς ὁ γ. ἀνθέστηκεν Jo.Clim.*scal.*7(M.88.804B); ὁ γ. ὁ ἄκαιρος, ποτὲ μὲν ἐκ πορνείας δαίμονος, ποτὲ δὲ ἐκ κενοδοξίας,... ποτὲ δὲ ἐκ τρυφῆς *ib.*26(1021D); c. its evil consequences μάλιστα γὰρ μειρακίοις καὶ γυναιξὶν ὄλισθος εἰς διαβολὰς ὁ γ. ἐστίν Clem.*paed.*2.5 (p.186.21; M.8.449B); εἰς γ. ἐκκαλούμενοι πορνείας πρόδρομον *ib.*3.4 (p.253.17; 597A); ὁ γ. τὸν μακαρισμὸν τοῦ πένθους ἔξω βάλλει...τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον λυπεῖ, ψυχὴν οὐκ ὠφελεῖ, σῶμα διαφθείρει, τὰς ἀρετὰς διώκει· οὐκ ἔχει μνήμην θανάτου...περίελε ἀπ' ἐμοῦ τὸν γ., καὶ δώρησόν μοι πένθος καὶ κλαυθμόν, ὃν ζητεῖς παρ' ἐμοῦ ὁ θεός Ephr.ap. *Schol.*35 in Jo.Clim.*scal.*26(M.88.1045A); πολλάκις γοῦν ἀπὸ γ. αἰσχρὰ ῥήματα τίκτεται, ἀπὸ ῥημάτων αἰσχρῶν πράξεις αἰσχρότεραι· πολλάκις ἀπὸ ῥημάτων καὶ γέλωτος λοιδορία καὶ ὕβρις Chrys.*stat.*15.4(2.157A); Nil.*paraen.*77(M.79.1256B); τῶν γὰρ ἀφρόνων ἐστὶν ὁ γέλως Ant. Mon.*hom.*95(M.89.1724C); 5. as expression of spiritual joy 'ὅτι πικρῷ λόγῳ μου γελάσομαι'. ἔστι τις ἐπαγγελία γ. ἧς ἐπαγγελίας ἐπώνυμός ἐστιν ὁ πατριάρχης Ἰσαάκ· ἑρμηνεύεται γὰρ Γ. ὅτι ἐπαγγελία γ., δῆλον [ὅτι] ἐκ τοῦ 'μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν'· ἡ δὲ ἐπαγγελία 'ὅτι γελάσονται' Or.*hom.*20.6 *in Jer.*(p.185.21ff.; M.13.512Df.); διὰ τοῦ κλαυθμοῦ ἄγει ἐπὶ τὸν μακαριζόμενον γ. *ib.*(p.186.14; 513B); τὸν ἐν ἐπαγγελίᾳ γ. ποθῶν καὶ τὴν θείαν ἱλαρότητα id.*fr.*10 *in Lam.* (p.239.20; M.13.612A); Bas.*reg.fus.*17(2.360B; M.31.961C); μακάριοι οἱ κλαίοντες...ὅτι...αὐτοὶ γελάσουσι. γ. δὲ λέγει οὐ τὸν διὰ τῶν παρειῶν ἐκπίπτοντα ψόφον ἐν τῷ αἵματος ἀναβρασμῷ, ἀλλὰ τὴν ἄκρατον καὶ ἀμιγῆ παντὸς σκυθρωποῦ ἱλαρότητα id.*hom.*4.4(2.28D; M.31.228A); ὁ γ. σημεῖον τῆς ἔνδον φαιδρότητος Gr.Nyss.*Placill.*(M.46.880C).

B. *derision*; objects for Christians: heathen worship, Clem.*paed.* 3.2(p.238.11; M.8.560B); id.*prot.*2(p.13.11; M.8.76B); exeg. Am.7:9 'γέλως' μὲν οὖν...ἡ παντὸς εἰδώλου ποίησις· πρέποι δ' ἄν, οἶμαι, κυρίως τε καὶ ἰδικῶς 'γέλωτα' νοεῖσθαι τὸν Βεελφεγώρ, διάτοι καὶ αὐτὸ τὸ τοῦ σχήματος ἀκαλλές Cyr.*Am.*68(3.325E); cf.Thdr.Mops. *Am.*7:4–9(M.66.289A); things of this world, ‡Nil.*perist.*9.2(M.79. 865A); for pagans, certain Christian practices, such as infant baptism and Holy Communion, Dion.Ar.*e.h.*7.3.11(M.3.565D); ἀπέθανε θάνατον γέλωτος *a ridiculous death*, Philox.*ep.*39(p.186).

***γελωτοκάρηνος**, *with a comedian's mask*, Geo.Pis.*carm.vit.*70.

***γελωτολόγος**, *making idle jests*, *Sent.App.*(p.84).

***γελωτοποιητέον**, *one must play the buffoon*, Clem.*paed.*2.5(p.185. 18; M.8.448B).

γέμ-ω, *be full*; 1. lit., c. genit., Chrys.*hom.*72.4 *in Mt.*(7.706A); c. acc. θησαυρὸν εὗρον ~οντα ταῦτα Thphn.*chron.*p.128(M.108.353B); abs. ἀνάθεμα...ἔστω...πᾶς ἀνύγων τὸ μνῆμα...ἐπειδὴ ~ει *CG–CI* 1 pp.118–19(Eleutheropolis, 588); 2. met. θεοῦ ~ετε Ign.*Magn.*14.1; ~οντες ἁμαρτιῶν *Barn.*11.11; θειότητος ~ων τοῦτο ποιεῖ *Hom.Clem.* 1.6; τοῦ φρίκης ~οντος βήματος Jo.D.*hom.*4.34(M.96.637B); c. acc. ὁδὸν...~ουσαν θλίψεις Nil.*epp.*4.1(M.79.545B); c. prep. ἀκροατήριον ~ον ἐπὶ τοῖς λεγομένοις Or.*hom.*20.6 *in Jer.*(p.186.11; γελῶν M.13. 313B).

γενάρχης, ὁ, 1. *first ancestor* Ἀδὰμ ὁ ἀνθρώπων γ. Bas.*ep.*362(3. 464C; M.32.1104A) etc.; 2. *originator*, of God as πάντων γ. Areth.ap. *cat.Apoc.*4:4(p.241.19); 3. neut., *first principle* τὰ δὲ ἐκ τῶν γ. γεγενημένα ‡Just.*confut.*proem.(M.6.1493B); τὰ μὲν γ. ἐστὶν ἔργα θεοῦ ‡Just.*qu.et resp.*49(M.6.1293B).

***γεναρχικός**, *originating*, Bas.*ep.*362(3.464C; M.32.1104A).

γενεά, ἡ, *generation*; liturg. εἰς γενεὰς γενεῶν Serap.*euch.*13.19; consisting of 1. period of about thirty years, Clem.*str.*1.21(p.85.2; M.8.872B); 2. length of time between birth of one group of contemporaries and death of their last surviving member, cf.*1Clem.* 5.1; Eus.*h.e.*3.32.8(M.20.284C); ref. date of Apoc. ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γ. πρὸς τῷ τέλει τῆς Δομετιανοῦ ἀρχῆς Iren.*haer.*5.30.3(M.7.1207B).

γενεαλογ-έω, *trace one's descent*; 1. of Christ's humanity εὐαγγελισταὶ ~οῦσι τὸν Χριστὸν τὸ κατὰ σάρκα ‡Ath.*Apoll.*1.9(M.26. 1108D); θεολογεῖται μὲν ὁ λόγος, ~εῖται δὲ ὁ ἄνθρωπος †Ath.ap. CLater.*act.*5(H.3.881D); κατὰ σάρκα γὰρ ~εῖται Χριστὸς ὁ θεὸς *Dial.Christ.et Jud.*12(p.69.25); 2. of Christians, who trace their descent from Christ, Arist.*apol.*15.1; Ph.Carp.*Cant.*4:4(M.40.92B).

γενεαλογία, ἡ, *line of descent, genealogy*; 1. exeg. 1Tim.1:4 and Tit.3:9, interpreted as referring to Gnost. aeons, Iren.*haer.*proem. (M.7.437A); Jews tracing their descent from Abraham and David, Chrys.*hom.*6.1 *in 1Tim.*(11.765E); Thdt.*1Tim.*1:3f.(3.640); those Jews who search genealogy of Christ in order to deny descent from Abraham and David, Thdr.Mops.*1Tim.*1:3f.(M.66.937Af.); Greek theogonies, Jo.D.*1Tim.*1:3(M.95.1000A); 2. of genealogies of Christ and their difficulties, Or.*Cels.*2.32(p.159.9f.; M.11.852C); 3. name for Book of Genesis, *Chron.Pasch.*p.22(M.92.109B).

γενεθλιακός, 1. *of a birthday* τοῦ γ. ἱππικοῦ *Chron.Pasch.*p.285 (M.92.712A); 2. astrol., *belonging to nativity casting* κατά τινα τερατείαν τῶν γ. λόγων Gr.Nyss.*Eun.*11(2 p.268.5; M.45.876D).

γενεθλιαλογέω, *cast nativities, practise astrology*, Or.*Cels.*1.36 (p.87.29; M.11.729A); Gr.Nyss.*fat.*(M.45.172D); *ib.*(173B).

γενεθλιαλογία, ἡ, *casting of nativities, astrology*; condemned as deceitful, Or.*Cels.*6.80(p.151.21; M.11.1420B); Bas.*hex.*6.5(1.54A; M.

29.128A); as against scripture, ‡Ath.*synops*.15(M.28.348C); Olymp. *Eccl*.7:1(M.93.557D); as work of demons, Gr.Nyss.*fat*.(M.45. 172C); its origin attributed to Chaldaeans, Thdt.*affect*.1(p.10.1; 4.699).

***γενεθλιάς**, *congenital*, Nonn.*par.Jo*.9:1(M.43.824B).

γενέθλιος, freq. with subst., e.g. ἡμέρα, understood; **1**. (*of a*) *birthday*, celebration condemned in early Church ἐπ' οὐδεμιᾶς γραφῆς εὕρομεν ὑπὸ δικαίου γ. ἀγόμενον Or.*comm.in Mt*.10.22(p.30.4; M.13.896A); id.*sel.in Gen*.(M.12.132A); **2**. *anniversary of martyrdom* as birthday to eternal life, *M.Polyc*.18.3; *M.Pion*.2.1; *M.Ariadn*. (p.123); not to be observed during Lent, CLaod.*can*.51; cf.*can*.52 where ordinary birthdays seem to be referred to; **3**. *Nativity* of Christ (v. γένεσις, γέννησις) identified with ἐπιφάνεια q.v. until later 4th cent.; from that time a separate feast, also called τὰ θεοφάνια; γ. ἥτις ἡμῖν ἐπιτελείσθω εἰκοστῇ πέμπτῃ τοῦ ἐνάτου μηνός. μεθ' ἣν ἡ ἐπιφάνιος *Const.App*.5.13.1f.; *ib*.8.33.6; Jo.Nic.*nativ*.(M. 96.1449A); from 5th cent. γ. reserved to Nativity, v. θεοφάνεια; celebrated in Roman church on 25th Dec., date adopted by other churches, cf.Chrys.*nativ*.1.1 and 4f.(2.354–62); Χριστοῦ γενέθλιον ὅπερ ἁπλανῶς λίαν ἑορτάζει ἡ...ἐκκλησία τῇ εἰκάδι πέμπτῃ τοῦ κατὰ Ῥωμαίους Δεκεμβρίου μηνός *Chron.Pasch*.p.11(M.92.89A); πάντες... διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας...ὡρίσαντο εἶναι τὴν γ. ἡμέραν τοῦ Χριστοῦ τῇ πρὸ ὀκτὼ καλανδῶν Ἰανουαρίων Alex.Sal.*cruc*.(M.87.4029C); Jo. Nic.*nativ*.(M.96.1445B); description of feast at Alexandria, Sophr. H.*mir.Cyr.et Jo*.12(M.87.3460C); **4**. of particular birthdays: of BMV, ‡Jo.D.*hom*.6.1(M.96.661B); Jo.Eub.*concept.BMV* 10(M.96. 1476A); Andr.Cr.*or*.2(M.97.841A); of Jo. Bapt., *Chron.Pasch*.p.11 (M.92.89A).

***γενεογραφία**, ἡ, *genealogy*, Andr.Cr.*or*.2(M.97.852C).

***γενεσία**, ἡ, *generation* περαιτέρω τετάρτης...γ. Ath.Scholast. *coll*.9.11(p.106).

γενεσιάρχης, ὁ, *creator, originator* κτίστης καὶ γ. τῆς ὅλης... κτίσεως Clem.*exc.Thdot*.19(p.113.9; M.9.668A); Epiph.*haer*.69.57 (p.205.24; M.42.293B); Gr.Agr.*Eccl*.3.17(M.98.876A); of Father as *author* of Logos, Eus.*l.C*.12(p.232.28; M.20.1392B).

γενέσιος, *of a birthday anniversary*; neut. as subst., *birthday* (cf. γενέσια plur., *LS*); Anast.Ant.*serm*.3.8(M.89.1384D); Thdr.Stud. *nativ.BMV* tit.(M.96.680C).

γενεσιουργ-έω, **1**. *create* τὸ φῶς οὐ ~εῖ τὴν ἑαυτοῦ αὐγήν, ἀλλὰ γεννᾷ Didym.*Trin*.2.22(M.39.553C); Cosm.Ind.*top*.1(M.88.80A); Jo.D. *Man*.1.24(M.94.1529B); **2**. *bring into being* from existing principles, Gr.Nyss.*res*.3(M.46.673C); **3**. *generate*, of Gnost. aeons δυνάμεις... ἀπορρυεῖσαι ἐγενεσιούργησαν τὸν...Ἰησοῦν Iren.*haer*.1.15.3(M.7.620B); Hipp.*haer*.6.51(p.183.12; M.16.3279B).

γενεσιουργία, ἡ, *generation*; in gen., of the earth ἀνενέργητος πρὸς...γ. Gr.Agr.*Eccl*.3.1(M.98.844C); theol., Eus.*d.e*.4.15(p.180.24; M.22.301D); id.*Marcell*.1.1(p.5.26; M.24.721B).

γενεσιουργός, (adj. and subst.) *creator*; **1**. of God as revealed in creation, ref. Sap.13:5, Or.*sel.in Ps*.1(M.12.1081D); Ath.*gent*.44 (M.25.88D); †Bas.*Is*.154(1.488D; M.30.372B); **2**. gen., epithet of God, Clem.*str*.3.10(p.227.3; M.8.1169B); Cyr.*Jo*.1.5(4.44B); id.*Juln*.1 (6[2].14D); **3**. theol., ref. Son's generation γεννητὸν γάρ ἐστι τὸ πατέρα ἔχον, γενητὸν δὲ τὸ γ. ἔχον ‡Ath.*dial.Trin*.2.10(M.28.1173A); ἡ κτίσις τοιῶσδε [sc. γεννᾷ], ὁ γ. ἐναντίως Didym.*Trin*.1.15(M.39. 312B); **4**. of Logos in relation to Creation, Max.*ep*.12(M.91.501A); **5**. of nature γ. φύσεως Clem.*paed*.2.10(p.209.26; M.8.500C).

γένεσις, ἡ, **1**. *origin, source, beginning*, Tat.*orat*.12(p.12.29; M.6.832A); Meth.*arbitr*.8(p.164.14); ἀρχὴ γενέσεως *principle of origin*, Athenag.*leg*.19.1(M.6.928B); Meth.*creat*.7(p.498.18; M.18. 340B); denied of God ἀρχῆς γ. αὐτοῦ...οὐχ εὑρισκομένης Or.*Jo*.1.29 (32; p.37.11; M.14.77D); denied of Son's divinity ὁ ἄπειρος γένεσιν ἔχειν οὐ δύναται Didym.*Trin*.3.5(M.39.841A); but used to describe Son's generation, Eus.*e.th*.1.2(p.63.21; M.24.832B); id.*d.e*.5.1(p.212. 26; M.22.353A) cit. s. δημιουργία; counterpart of φθορά: γ. δὲ καὶ φθορὰν τὴν ἐν κτίσει προηγουμένως γίνεσθαι ἀνάγκη Clem.*str*.3.9 (p.225.12; M.8.1165B); Cels.ap.Or.*Cels*.6.52(p.123.3; M.11.1377C); Hipp.*haer*.5.15(p.110.25; M.16.3170C); Eus.*p.e*.11.9(523D; M.21. 868C); **2**. *Creation* of world, Iren.*haer*.1.14.1(M.7.593A); Hipp.*haer*. 5.15(p.110.18; M.16.3170B); Gr.Nyss.*or.1 in Gen.1:26*(M.44.257A); defended against Gnostics as divine work ἁγία δὲ γ. δι' ἣν ὁ κόσμος συνέστηκεν Clem.*str*.3.17(p.243.26; M.8.1205C); βλασφημοῦσι...τὴν γ. διαβάλλοντες *ib*.(p.243.11; 1205A); of creation *ex nihilo*, *ib*.5.14 (p.411.16; M.9.185C); of man, Or.*fr.11 in Mt*.(p.19.14; M.17.289B); γ. ... ἡ ἐκ θεοῦ πρώτη πλάσις· γέννησις δέ, ἡ...διὰ τὴν παράβασιν ἐξ ἀλλήλων διαδοχή Jo.D.*f.o*.2.30(M.94.976B); God of OT as ὁ θεὸς τῆς γ. Adam.*dial*.1.10(p.22.1; M.11.1733A); *ib*.1.13(p.28.20; 1737C); **3**. *created universe, creatures*, Hipp.*haer*.5.16(p.111.17,18; M.16. 3171C); Cyr.*Jo*.5.4(4.504A); **4**. *Book of Genesis*, Just.*dial*.20.1(M.6. 517C); Or.*or*.23.3(p.351.15; M.11.489A); *Const.App*.1.6.5; **5**. *procreation, generation*, Clem.*paed*.3.3(p.247.21; M.8.581B); not to be condemned, id.*exc.Thdot*.67(p.129.5; M.9.689D); foreshadowing spiritual regeneration ὁ νόμος τὴν ἀναγέννησιν ἡμῶν προφητεύων διὰ σαρκικῆς γ. id.*str*.3.12(p.234.9; M.8.1184B); *Const.App*.6.29.2; Gnost., of generation of aeons, Iren.*haer*.1.3.1(M.7.468A); hence Pythagorean name for duality, Anat.Laod.*decad*.(p.31); **6**. *birth*; in gen., Iren.*haer*.1.18.3(M.7.645B); Or.*hom.1.11 in Jer*.(p.10.3; M.13.268B); Gr.Nyss.*or.catech*.33(p.123.3; M.45.84A); of Christ's birth, Just.*dial*.43.3(M.6.568B); speculations on its date, Clem.*str*. 1.21(p.90.18; M.8.885A); Or.*Jo*.2.37(30; p.96.8; M.14.181B); Μαρκίων τὴν γ. τοῦ σωτῆρος...παρῃτήσατο...νομίζων...χωρὶς γ. ... κατεληλυθότα αὐτόν Hipp.*haer*.7.31(p.217.5; M.16.3335A); Gr.Nyss.*or.catech*. 13(p.61.10; 45C); λόγος, γ. σαρκὸς ἀνθρωπίνης ἀνασχόμενος ‡Ath. *Apoll*.1.12(M.26.1113A); γ. τοῦ δεσπότου...κατὰ σάρκα Cosm.Ind. *top*.2(M.88.121B, v.l. γεννήσει); ref. human (sinful) nature τὴν παλαιὰν γ. παραιτούμενος Tat.*orat*.11(p.12.12; M.6.829B); τῆς φθαρτῆς γ. Ath.*ep.Marcell*.18(M.27.32A); **7**. baptismal *rebirth* γ. ... καινῆς τε καὶ πνευματικῆς Clem.*ecl*.7(p.138.32; M.9.701B); παλιγγενεσίας γ. Or.*Jo*.32.18(11; p.457.28; M.14.792D); Bas.*ep*.199 *can*.20(3.292E; M.32.721A); Chrys.*hom.7.3 in Col*.(11.374C); **8**. astrol., *nativity*; hence *fate, destiny* cf. εἱμαρμένη: οὔτε γὰρ θεός ἐστιν, οὔτε πρόνοια, ἀλλὰ γ. τὰ πάντα ὑπόκειται *Hom.Clem*.14.3; ἡ γέννησις τοῦ σωτῆρος γενέσεως ἡμᾶς...ἐξέβαλεν Clem.*exc.Thdot*.76(p.130.30; M.9.693B); Epiph.*haer*.5.1(p.184.5; M.41.201C); detailed refutation of idea, Chrys.*hom.1.3 in 1Tim*.(11.553B); εἰ γ. ἐστι, πίστις οὐκ ἔστιν· εἰ γ. ἐστι, θεὸς οὐκ ἔστιν· εἰ γ. ἐστιν, οὐκ ἔστιν ἀρετή, οὐκ ἔστι κακία· εἰ γ. ἐστι, πάντα μάτην...ποιοῦμεν καὶ πάσχομεν ‡Chrys.*prov*.5(2.772B); Marc.Diac.*v.Porph*.85.

***γενετάρχης**, ὁ, *Creator*, *cat.Apoc*.16:17(p.422.10).

γενετήρ, ὁ, *father*; of God, *Orac.Sib*.3.278; *ib*.3.296; Nonn.*par.Jo*. 1:1(M.43.749A); *ib*.1:12(752B).

***γενετήριος**, *of the Father*, Synes.*hymn*.2.41(p.45; M.66.1592).

γενέτης, ὁ, *father*; of God the Father, Gr.Naz.*carm*.1.2.2.688 (M.37.632A); Nonn.*par.Jo*.1:17(M.43.752C); of Christ, Gr.Naz.*carm*. 2.2(poem.)3.4(M.37.1480A).

***γένη**, ἡ, *jaw*, Gr.Nyss.*hom.opif*.9(M.44.244C).

***γενηΐτης**, *bearded*, Jo.Mal.*chron*.11 p.282(M.97.428A).

***γενηματικός**, ἐπὶ γ. Proc.G.*Gen*.1:27(M.87.128D) error for ἐπιγενηματικός.

***γένησις**, ἡ, error for γέννησις, e.g. Ath.*exp.Ps*.32:9(M.27.165B); and γένεσις, e.g. Bas.Sel.*or*.2(M.85.45B).

γενητός [owing to confusion of MSS and printed sources it is in many cases virtually impossible to decide whether word used by author in particular passage was γενητός or γεννητός. Entries under both these headings follow text of critical editions, where available], *having come into existence, originated*; hence *created*; **1**. of creatures in gen., Or.*Cels*.3.34(p.231.8; M.11.964C); id.*fr.10 in Jo*.(p.493.5); with idea of their being perishable Σωκράτης...γ. καὶ φθαρτός Athenag.*leg*.8.2(M.6.905A); *Orac.Sib.fr*.3.1; εἰ μὲν γ. καὶ ἀγένητον, δύναται τὸ ἀγένητον ἄφθαρτον τὸ δὲ γ. φθαρτόν Adam.*dial*. 3.8(p.126.14f.; M.11.1800B); of pagan gods θεοὺς γ., καὶ διὰ μὲν τὸ γεγενῆσθαι...φθαρῆναι Hipp.*haer*.1.19(p.20.19; M.16.3041D); of changeable nature of elements, Clem.*str*.1.11(p.34.11; M.8.749C); of angels ὅλως γὰρ τὸ γ. οὐκ ἀνούσιον id.*exc.Thdot*.10(p.109.21; M.9.660C); **2**. of human nature of Christ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ ἀρχιερέως γ. θεοῦ Or.*sel.in Ps*.1(M.12.1080B); λόγος ὢν δημιουργός, ὕστερον πεποίηται ἀρχιερεύς, ἐνδυσάμενος σῶμα τὸ γ. καὶ ποιητόν Ath.*Ar*.2.8(M.26.164A); *ib*.1.60(137B); Ign.*Eph*.7.2 which in texts has γεννητὸς καὶ ἀγέννητος is quoted by Ath. as γ. καὶ ἀγένητος *syn*.47(p.271.29; M.26.776C); and interpreted by him γενητὸν αὐτὸν λέγων διὰ τὴν σάρκα *ib*.(p.272.3; 777A); **3**. of the Arian conception of Son δύο κυρίοις λατρεύειν, ἑνὶ μὲν ἀγενήτῳ, τῷ δὲ ἑτέρῳ γ. καὶ κτίσματι Ath.*Ar*.3.16(M.26.353C); amounting to ditheism λέγουσι δύο θεούς, καὶ τούτους διαφόρους ἔχοντας τὰς φύσεις, τὸν μὲν γ., τὸν δὲ ἀγένητον *ib*.(356A); which includes him among γενητά, Athanasius Nazarbonensis ap.eund.*syn*.17(p.245.1; M.26.712C); *ib*.19(p.246.23; 716B); Ast.Soph.*fr*.3; γεννητός ἐστιν ἅμα καὶ γ. CSard.*ep.cath*.ap. Thdt.*h.e*.2.8.37(3.844); view repudiated by orthodox μὴ τῶν γ. ἐστιν ὁ λόγος Ath.*Ar*.2.28(M.26.205C); τίς ἡ χρεία...γ. θεοῦ τῷ ἀγενήτῳ θεῷ; †Diad.*Ar*.2(M.65.1153D); in gen. in subordinationist terminology ἑτέροις παρὰ Χριστὸν...γ. Or.*Jo*.2.28(23; p.85.7; M.14.161D); Eus.*d.e*.5.1(p.211.12; M.22.352A); Epiph.*haer*.64.8(p.417.14; M.41. 1084A); **4**. (Sabellian) also applied to Godhead ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν

θεὸν εἶναι πάντων δημιουργὸν καὶ πατέρα, εὐδοκήσαντα δὲ πεφηνέναι... ὄντα ἀόρατον·...οὕτως...ἀγένητος ⟨καὶ γ.⟩ Hipp.*haer*.9.10(p.244.17; M.16.3378A); οἶδα ἕνα θεὸν Χριστὸν Ἰησοῦν, καὶ πλὴν αὐτοῦ ἕτερον οὐδένα γ. καὶ παθητόν *ib*.9.11(p.246.3; 3379A).

***γενητῶς**, *in the manner of created things*, ‡Just.*qu.et resp*.129 (M.6.1380C) cit. s. συνθέτως; ‡Just.*confut*.2(M.6.1497B).

***γενίζ-ω**, prob. facetious word, *boast of one's pedigree* μή μοι γένος ~ε Gr.Naz.*carm*.1.2.10.372(M.37.707A).

γενικός, **1.** *general, universal*; **a.** in gen. οὐκ ἂν...λέγοιμεν ἔχειν ἀπὸ θεοῦ τὸ εἰδικὸν τόδε, τὸ κινεῖσθαι πρὸς τὸ τύπτειν...ἀλλὰ τὸ μὲν γ., τὸ κινεῖσθαι Or.*princ*.3.1.20(p.235.4; M.11.293B); of the Deuteronomic curse, †Bas.*bapt*.2.5.2(2.659A; M.31.1593D); of laws, Diod. *fr.Gen*.20:5(M.33.1583C); v. γενικῶς; **b.** theol.; of divine providence, Athenag.*leg*.24.3(M.6.948A); of man's punishment for Fall and redemption through Christ, Cyr.*dogm*.(p.561.7; 6².376B); of redemption, id.*Abac*.33(3.547E); of grace of Christ, id.*Ps*.32:13(M. 69.877D); Christol. εἰ...ὁ Χριστὸς συνθετός ἐστι φύσις...ἢ γ. πάντως ἐστί, ἢ μοναδική Max.*ep*.13(M.91.517D); *ib*.(521A); **2.** *principal*; of the four elements τὰ γ. σώματα, Or.*fr.29 in Jo*.(p.546.25); the four principal passions (Stoic) τὰ πάθη τὰ γενικώτατα Clem.*paed*.1.13(p.150.22; M.8.372B); Or.*fr.25 in Jer*.(p.211.2); four cardinal virtues, Nil.*epp*.1.223(M.79.164D); Areth.*Apoc*.10(M.106. 572A); of heresies, Chrys.*hom.46.3 in Ac*.(9.348D); **3.** *belonging to a class* γ. ἔχουσι τὸ γέρας οἱ ἱερεῖς Thdt.*qu.1 in 2Par*.(1.592); **4.** *of general application*, of laws δέκα εἶναι τὰς γ. ἐντολάς Bas.*hom.in Ps*.32(1.133B; M.29.328B); γ. νομοθεσίας Diod.*Ex*.22:5(M.33.1583D); Heracl.*nov*.25(p.48); Thphn.*chron*.p.45(M.108.168C); βασιλικὸς δὲ τύπῳ γ. τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἐξέβαλεν *ib*.p.104(304A); opp. τοπικός, Ath.Scholast.*coll*.1.12(p.20); **5.** *concerned with the public treasury*, Thdr.Stud.*epp*.2.82 tit.(M.99.1324A).

γενικῶς, *generically*; **a.** *as a class*, opp. ἰδικώτερον, Or.*Jo*.20.10 (p.339.27; M.14.596B); opp. τοῖς καθ' ἕκαστον, Gr.Nyss.*v.Mos*.48 (γενικός M.44.317C); **b.** *as a whole*, opp. τοῖς μέρεσιν, Chrys.*hom. 5.1 in Rom*.(9.460D).

***γενισταί, οἱ**, Jewish sect; name perh. indicating claim of descent from Abraham, Just.*dial*.80.4(M.6.665A).

γέννα, ἡ, *birth* hence *birthday*; of Nativity of Christ, †Bas.Sel. *or*.41(M.85.469B); Cosm.Ind.*top*.5(M.88.197A); *Const.Stud*.13(M.99. 1709A); as neut. plur. τὰ δὲ Χριστοῦ γ. †Jo.Jej.*poenit*.(M.88.1913A); ‡Anast.Ant.*serm*.4(M.89.1392A).

γεννάδας, ὁ, *man of noble birth, gentleman*; iron., *excellent fellow*; esp. of heretics, Or.*Cels*.4.81(p.350.20; M.11.1153A); Gr.Nyss.*Apoll*. 24(M.45.1173B); *ib*.27(1184A).

***γενναιοζωΐα, ἡ**, *nobility*, *Pers*.(p.33.4).

[*]γεννάρχης, ὁ, = γενάρχης, *generator, founder*; of Adam, Gr. Agr.*Eccl*.1.3(M.98.761A); *ib*.4.2(924A).

γενν-άω, *beget, engender*; **1.** of generation of Logos, taught in gen. terms by 2nd-cent. Apologists ὁ λόγος τῆς σοφίας,...ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν ὅλων ~ηθείς Just.*dial*.61.1(M.6.613C); id.*2apol*.6.3(M.6. 453A) al.; ὁ λόγος ἐν ἀρχῇ ~ηθεὶς ἀντεγέννησε τὴν καθ' ἡμᾶς ποίησιν Tat.*orat*.5(p.6.8; M.6.817A); **2.** of eternal generation of Son; **a.** affirmed by Origen οὐχὶ ἐγέννησεν ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν ὁ πατὴρ ἀπὸ τῆς γενέσεως αὐτοῦ, ἀλλ' ἀεὶ ~ᾷ αὐτόν Or.*hom. 9.4 in Jer*.(p.70.14ff.; M.13.357A); *ib*.(p.70.24–27; 358A); id.*princ*. 4.4.1(p.348.9; M.11.401B); **b.** opposed by Arians, in controversy with whom this became key word, esp. in phrase οὐκ ἦν πρὶν ~ηθῇ freq. cited, e.g. Ar.*Thal.fr*.3 ap.Ath.*decr*.6(M.25.433A); id.ap. eund.*ep.Aeg.Lib*.12(M.25.564B); εἰ ἀγέννητός ἐστιν ὁ θεὸς τὴν οὐσίαν, οὐκ οὐσίας διαστάσει τὸ ~ηθὲν ἐγεννήθη Aët.*synt*.5(p.353.14; M.42. 536C); ἡμᾶς χρονίτας ὠνόμασε...ἐπειδὴ ~ᾶσθαι λέγομεν ἐκ τοῦ πατρὸς τὸν υἱόν· τὸ δὲ ~ᾶσθαι τοῖς Ἀρειανοῖς χρονικὴν [l. χρονικόν] ‡Ath.*dial. Trin*.2.11(M.28.1173C); **c.** affirmed ~ηθέντα, οὐ ποιηθέντα *Symb.Nic*. (325)(p.51; M.20.1540B); and defended by orthodox, human analogy supporting consubstantiality with Father οἰκίαν μὲν οὖν τις βουλευόμενος κατασκευάζει, υἱὸν δὲ ~ᾷ κατὰ φύσιν Ath.*Ar*.3.62(M.26. 453B); τοιοῦτον εἶναι τὸν λόγον οἷός ἐστιν ὁ ~ήσας αὐτόν *ib*.1.31(76C); τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ θεὸν ~ηθέντα Cyr.H.*catech*.4.7; and expressing the divine relationship ὁ γὰρ ~ηθεὶς πρὸς τὸν γεγεννηκότα...τὴν ἀναφορὰν ἔχει Gr.Nyss.*Eun*.4(2 p.88.22; M.45.664D); ὁμοούσιος ὁ ~ηθεὶς τῷ ~ήσαντι Chrys.*anom*.7.2(1.502E); ἦν ὡς θεὸς συναΐδιος τῷ ~ήσαντι πατρί, καὶ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν ἀπορρήτως γεγεννημένος Cyr.*Chr.un*. (5¹.717B); though comparison cannot be pressed, Ath.*Ar*.1.23 (M.26.60B); because generation of Son is timeless τὸν πρὸ πάντων αἰώνων ἐκ τοῦ πατρὸς γεγεννημένον...οὐχ ὁμοίως μὲν τοῖς λοιποῖς γεννητοῖς ὑποστάντα οὐδὲ ζωὴν ἐμφερῆ τοῖς δι' αὐτοῦ γεγεννημένοις ζῶντα Eus.*e.th*.1.8(p.66.18,22; M.24.837Bf.); οὐ χρόνοις ὑπόκειται, ἵνα ὑπέρχρονος ᾖ ὁ γεννήτωρ τοῦ ~ηθέντος ‡Caes.Naz.*dial*.18(M.38. 873) and without 'passion' ὁ λόγος ὁ υἱὸς ὀνομάζεται ὡς ἀπαθῶς ~ηθείς Thdt.*Trin*.10(M.75.1157D); but rather τὸν υἱὸν ἐγέννα ὥσπερ τινὸς φωτὸς ἀκτῖνα Eus.*e.th*.1.8(p.66.29; 837C); ‡Chrys.*Jud*.(1. 825B); **3.** of double generation (divine and human) of Son from Father and BMV (v. γέννησις), affirmed against Nestorius ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ~ηθέντα μὲν θεϊκῶς πρὸ παντὸς αἰῶνος...ἐν ἐσχάτοις δὲ ...καιροῖς...κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός Cyr.*Chr.un*.(5¹.734B); id.*ep*.44 (p.36.2; 5².134A); ἐκ τοῦ πατρὸς ~ηθέντα κατὰ τὴν θεότητα,...ἐκ Μαρίας...κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα Evagr.*h.e*.2.4(p.49.26; M.86.2508C); Jo.D.*fr*.(M.96.816B); cf. ~ωμένης τῆς σαρκὸς ἐκ τῆς θεοτόκου Μαρίας, αὐτὸς λέγεται γεγεννῆσθαι Ath.*Ar*.3.33(M.26.393B); **4.** of human birth of Christ Ἰησοῦ Χριστοῦ...τοῦ ἐκ Μαρίας, ὃς ἀληθῶς ἐγεννήθη Ign.*Trall*.9.1; id.*Eph*.18.2; Just.*dial*.45.4(M.6.573A); Heraclides ap.Or.*dial*.1(p.118.9); from BMV and H. Ghost, Cyr. H.*catech*.4.9; *Symb.App*.(pp.23,24); *Symb.Nic*.(359)ap.Thdt.*h.e*.2. 21.4(3.880); on 25th Dec. ἡ γὰρ πρώτη παρουσία τοῦ κυρίου ἡμῶν...ἐν ᾗ γεγέννηται ἐν Βηθλεέμ...πρὸ ὀκτὼ καλανδῶν Ἰανουαρίων Hipp.*Dan*. 4.23.3(M.10.645A) (prob. later interpolation); **5.** of generation of Gnost. aeons τὴν δύναμιν τῶν γεγεννηκότων αἰώνων Hipp.*haer*. 6.30(p.157.25; M.16.3239A); Epiph.*haer*.31.3(p.387.11; M.41.477C); **6.** spiritually, esp. in pass., *be engendered* or *born*, cf. Jo.3:3ff.; **a.** in gen. of Christians being born anew οὐ γὰρ ἅπαξ ἐρῶ τὸν δίκαιον γεγεννῆσθαι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἀεὶ ~ᾶσθαι, καθ' ἑκάστην πρᾶξιν ἀγαθήν, ἐν ᾗ ~ᾷ τὸν δίκαιον ὁ θεός Or.*hom.9.4 in Jer*.(p.70. 11ff.; M.13.357A); πιστεύσατε ἐπὶ τῷ ~ηθέντι Χριστῷ ἵνα οἱ ~ηθέντες διὰ τῆς αὐτοῦ ζωῆς ζήσωσιν *A.Thom*.A 79(p.194.5); ἄνωθεν αὐτοὺς [i.e. Christians] ἐκ θεοῦ γεγεννῆσθαι Mac.Aeg.*hom*.5.4(M.34.497B); Proc.G.*Gen*.5:3(M.87.264A); **b.** baptismal διὰ γὰρ τοῦ ἀποθανεῖν τῇ σαρκὶ περιγίνεται ἡμῖν τὸ ~ηθῆναι τῷ πνεύματι Bas.*hom*.13.1(2.113D; M.31.424B); Chrys.*hom.7.2 in Col*.(11.374B); priests begetting children to Church by baptism πατέρας...~ᾷ [sc. the episcopal order] τῇ ἐκκλησίᾳ Epiph.*haer*.75.4(p.336.5; M.42.508D); **c.** myst., of Word engendered in hearts of saints οὗτος [sc. ὁ λόγος] ὁ ἀπ' ἀρχῆς...καὶ πάντοτε νέος ἐν ἁγίων καρδίαις ~ώμενος ‡*Diogn*. 11.4; of Christ bringing forth spiritual children, Mac.Aeg.*hom*. 30.2(M.34.721C); of soul born to spiritual life, *ib*.5.3(497A); of soul bringing forth Christ Χριστὸς ~ᾶται μυστικῶς...καὶ μητέρα παρθένον ἀπεργαζόμενος τὴν ~ῶσαν ψυχήν Max.*or.dom*.(M.90. 889C).

γέννημα, τό, *that which is begotten* or *born, offspring*; also *product*;

A. of Christ; **1.** in 2nd and 3rd cent.; **a.** of Son as begotten of Father, opp. ποίημα, v.s.v.; and κτίσμα: τὸ γ. πρὸ πάντων...τῶν κτισμάτων Just.*dial*.129.4(M.6.777B) al.; πρῶτον γ. εἶναι τῷ πατρί, οὐχ ὡς γενόμενον Athenag.*leg*.10.2(M.6.909A); **b.** of Christ as mere man, in view attributed to Simon Magus Χριστὸς...γ. γυναικός, ἐξ αἱμάτων καὶ ἐπιθυμίας σαρκικῆς...γεγεννημένος Hipp.*haer*.6.9(p.136. 6; M.16.3207C); **2.** in early stages of Arian controversy; **a.** orthodox, Eus.*h.e*.1.2.3(M.20.53C) cit. s. δημιουργία; ἀγαθοῦ πατρὸς ἀγαθὸν γ. id.*d.e*.4.2(p.152.4; M.22.253B); freq. defended agst. Arian usage εἰ ἀγένητος ὁ θεός, οὐ γενητή, ἀλλὰ γ. ἐστιν ἡ τούτου εἰκών Ath. *Ar*.1.31(M.26.76C); id.*syn*.48(p.272.26; M.26.777C) cit. s. ποίημα; **b.** used by Arius as almost synon. with κτίσμα: κτίσμα τοῦ θεοῦ τέλειον...γ. ἀλλ' οὐχ ὡς ἓν τῶν γεγεννημένων Ar.*ep.Alex*.(p.12.10; M.26.709A)cit.ap.Epiph.*haer*.69.7(p.158.11, M.42.213B reading γ. for γεγεννημένων); εἴ τις λέγει τὸν υἱὸν κτίσμα ὡς ἓν τῶν κτισμάτων, ἢ γ. ὡς ἓν τῶν γ., ἢ ποίημα ὡς ἓν τῶν ποιημάτων...ἀ. ἔ. *Symb.Ant*.(341)2 ap.Ath.*syn*.23(p.249.37f.; M.26.724B); **3.** in later stages; **a.** by Eunomians in derogatory and subordinationist sense τοῦτο καὶ λεγόμενον ἀληθῶς γ., υἱὸν ὑπήκοον, ὑπουργὸν τελειότατον, πρὸς πᾶσαν δημιουργίαν καὶ γνώμην πατρικὴν ὑπηρετήσαντα Eun.*apol*.27(M.30. 864C); as expressing substance of Son opp. the ἀγέννητον of Father γ. τοίνυν τὸν υἱόν φαμεν...οὐχ ἕτερον μέν τι τὴν οὐσίαν νοοῦντες, ἕτερον δέ τι παρ' αὐτὴν τὸ σημαινόμενον· ἀλλ' αὐτὴν εἶναι τὴν ὑπόστασιν, ἣν σημαίνει τοὔνομα *ib*.12(848B); cf.Bas.*Eun*.2.6(1.242D; M.29.584A); **b.** hence rejected by Basil as unscriptural παιδίον γάρ, φησίν, ἐγεννήθη ἡμῖν...οὐχὶ γ. ... καίτοι εἴπερ τὸ γ. οὐσίας ὑπῆρχε σημαντικόν, οὐκ ἂν ἕτερον ὄνομα παρὰ τοῦ πνεύματος ἐδιδάχθημεν *ib*.2.7(243A; M. 584C); and as designating a thing rather than a person, *ib*.2.8 (244A; M.585C); οὕτω μὲν οὖν ἀλλοτρία τῆς τε κοινῆς συνηθείας καὶ τῆς τῶν γραφῶν χρήσεως ἡ φωνὴ τοῦ γ. ἀπελήλεγκται *ib*.(244C; M.588B); **c.** but used once by Basil γεννητῶς ὑπάρχων ἐκ τοῦ πατρὸς ὁ υἱός,... ὡς δὲ γ., τὸ ὁμοούσιον διασώζει id.*hom*.24.4(2.192C; M.31.608A); following most contemporary Fathers who assert identity of nature between γεννήτωρ and γ., e.g. Gr.Naz.*or*.29.10(p.88.2; M.36.88A);

distinguishing γ. from ποίημα and κτίσμα agst. Eunomian identification, Gr.Nyss.*Eun.*4(2 pp.80.7–81.8; M.45.653D–656B); Chrys.*hom.* *10.2 in 1Cor.*(10.82E); Cyr.*Jo.*6.1(4.652B) cit. s. γινώσκω; id.*thes.*15 (5¹.147E) cit. s. ποίημα; consequence of identification discussed εἰ, εἴ τι κτίσμα θεοῦ, τοῦτο καὶ γ., οὐδὲν τῶν γεγονότων λείπεται τῆς υἱοθεσίας *ib.*18(182D); εἰ κτίσμα καὶ γ. ταὐτόν ἐστιν, ὁ κτίζων ἔσται καὶ πατήρ. εἰ δὲ κτίζει ὁ υἱός, ἔσται ὁ αὐτὸς καὶ πατὴρ *ib.*(183B); used less freq. by later writers, e.g. Jo.D.*Trin.*5(M.95.16C).

B. of Gnost. aeons δευτέραν τετράδα, γ. πρώτης τετράδος Iren. *haer.*1.18.1(M.7.641B); τῶν αἰώνων τὰ γ. Hipp.*haer.*6.31(p.158.18; M.16.3239C).

C. of H. Ghost, ref. Jo.15:26 ὁ γ. ἐστι τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ †Leont. B.*sect.*4.1(M.86.1220B).

D. met. καθάπερ ἂν ἰδίου γ. ... ὁ...σωτὴρ ἀναδέχεται τὰς ὠφελείας Clem.*str.*7.3(p.15.19; M.9.426B); τὰ ἐκ τῆς ἀδικίας...ἐκφύοντα γ. Const.*or.s.c.*16(p.176.23; M.20.1280C); τὸ ψεῦδος γ. τοῦ διαβόλου Bas.*ep.*223.4(3.339C; M.32.828B); of spoken word as analogy of Logos γ. ... ἐστι τοῦ νοῦ Sever.*sigill.*6(M.63.542).

γέννησις, ἡ, *generation, engendering,* also *birth*; **1.** of divine Son; **a.** eternal generation [v. γεννάω] τὴν ἄναρχον...παρὰ τοῦ πατρὸς γ. Alex.Al.*ep.Alex.*12(p.28.2; M.18.568B); not to be conceived of in terms of human generation, Ath.*Ar.*1.28(M.26.69A); **b.** denied by Arians as incompatible with divine essence ἡμεῖς δὲ...μήτε τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ παριεμένης γέννησιν, ὡς ἀγεννήτου,...μήτε μὴν ἑτέρας τινὸς ὑποκειμένης εἰς υἱοῦ γ., μὴ ὄντα φαμὲν γεγεννῆσθαι τὸν υἱόν Eun.*apol.*15(M.30.849C); πρὸ τῆς ἰδίας γ. μὴ εἶναι τὴν οὐσίαν τοῦ μονογενοῦς id.ap.Gr.Nyss.*Eun.*4(2 p.184.4; M.45.777B); and with divine impassibility εἰ μὲν τὸ ἀπαθὲς εἴη, μὴ εἶναι τὴν γ. Gr.Nyss. *ib.*(2 p.52.27; 621D); πάσης...γ. οὐκ ἐπ' ἄπειρον ἐκτεινομένης Eun. *ib.*(2 p.212.22; 809D); **c.** affirmed by orthodox οὔτε τοῦ πατρὸς ἐκστάντος τῆς ἀγεννησίας, διότι γεγέννηκεν, οὔτε τοῦ υἱοῦ τῆς γ. ὅτι ἐκ τοῦ ἀγεννήτου Gr.Naz.*or.*39.12(M.36.348B); because οὐσία...τοῦ υἱοῦ ἡ γ. Bas.*hom.*24.4(2.192B; M.31.605D); id.*Eun.*1.9(1.221E; M.29.533A); human analogy not to be too closely pressed οὐ χρὴ τὰ τῆς σαρκικῆς γ. ἰδιώματα ἐφαρμόζειν τῇ θείᾳ φύσει Gr.Nyss.*fid.*(M.45.140A); id.*Eun.*8(2 p.186.20; M.45.780D); for γ. is ἀπαθής, *ib.*4(p.85.1; 660C); Thdt.*Trin.*9(M.75.1157C); not temporal, Gr.Nyss.*Eun.*9 (2 p.213.29; 812C); Thdt.*Trin.*5(1152B); and an ineffable mystery, Chrys.*nativ.*2(6.394B); Cyr.*inc.unigen.*(5¹.707A); constituting difference between Persons of Father and Son, Anast.*fid.*(p.272); Jo.D.*f.o.*3.7(M.94.1008C); **2.** of incarnate Son; **a.** human γ. of Logos denied by Marcion and other heretics, ‡Ath.*Apoll.*2.5(M.26.1140A); and by Nestorius, *fr.*C 14(p.287.7)ap.Cyr.*Nest.*1.8(6¹,24E) al.; also called ἡ κάτω γ., ‡Ath.*nativ.Chr.*4(M.28.965B); **b.** 'double generation' from Father and BMV maintained against Nestorius, Eutyches, and monophysites γεγέννηκε ὁ...πατὴρ τὸν υἱὸν ἐξ ἑαυτοῦ γ. μιᾷ· πλὴν εὐδόκησεν ἐν αὐτῷ τὸ ἀνθρώπινον ἀνασῶσαι γένος...διὰ γ. δηλονότι τῆς ἐκ γυναικὸς Cyr.*Chr.un.*(5¹.721E); *ib.*(747A); id.*Jo.*5 (4.447B,C); μονογενὴς...ὠνόμασται κατὰ τὴν ἄνωθεν γ., πρωτότοκος δὲ...ὡς πρῶτος τῆς ἐπὶ τὴν ζωὴν φερούσης γ. τὰς ὠδῖνας λύσας Thdt. *Trin.*10(M.75.1160C); ὁμολογῶ δύο γ., ἐκ θείας καὶ ἐκ σαρκός·...δύο γ. ἐν ἑνὶ προσώπῳ Valerius ap.CCP(448)*act.*2(*ACO* 2.1.1 p.119.34; H.2.136B); and affirmed esp. in Three Chapters controversy εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ, τοῦ θεοῦ λόγου εἶναι τὰς δύο γεννήσεις, τήν τε πρὸ αἰώνων ἐκ τοῦ πατρός,...τήν τε ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν...ἐκ τῆς... Μαρίας...ἀ. ἔ. CCP(553)*anath.*2 ∞ Justn.*conf.anath.*2(p.90.22; M.86.1013D); Eulog.*palm.*10(M.86.2929C); Evagr.*h.e.*1.11(p.18.29; M.86.2449B); δύο γ. ... τήν τε...ἀσωμάτως καὶ ἀϊδίως, καὶ τὴν...σαρκικῶς CLater.*can.*4; **3.** *the Nativity*; **a.** in gen., Ign.*Magn.*11.1; Iren. *haer.*3.19.1(M.7.939A); Gr.Nyss.*Apoll.*28(M.45.1184B) cit. s. γήινος; its purity defended, Or.*Cels.*6.73(p.142.24; M.11.1408C); and its reality affirmed, *ib.*(p.143.3; 1408D); ἡ δὲ γ. αὐτοῦ διπλῆ γέγονε, καθ' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς id.*fr.11 in Mt.*1:18(p.20.1; M.17.289C); Bas.*hom.*3.3(2.597D; M.31.1464A); source of grace to world, Gr. Nyss.*laud.Bas.*(M.46.789A); parallel with eternal generation, †Chrys.*nativ.*2(6.394A); foretold by prophets, Chrys.*nativ.*1(2.355D); threefold birth of Christ (Nativity, Baptism, Resurrection) dist. by Jo.Nic.*nativ.*(M.96.1440A); **b.** of feast of Nativity (v. γενέθλιος); as source of all other feasts, Chrys.*Philogon.*6(1.497C); kept 12 days before Epiphany, Cosm.Ind.*top.*5(M.88.197C); on 25th Dec., Jo.Nic.*nativ.*(1440A); *ib.*(1445C); **4.** *spiritual birth, regeneration* (v. ἄνωθεν), through practice of virtue γίνεται...ἡ ἄνωθεν γ. ... ἐξ ἀναλήψεως ἀρετῆς καὶ τηρήσεως τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ Or.*fr.35 in Jo.* (p.510.14); Chrys.*hom.25.1 in Jo.*(8.143D); through baptism, Or. *fr.35 in Jo.*(p.510.21,25); νοητῆς τῆς διὰ τοῦ βαπτίσματος γ. Chrys. *hom.25.2 in Jo.*(8.145E); hence of man's threefold birth, physical, baptismal, and in resurrection, Gr.Nyss.*Eun.*4(2 p.64.21; M.45.636C); Max.*ambig.*(M.91.1325B); **5.** = γένεσις *creation,* Hipp.*haer.* 5.25(p.126.27; M.16.3194B); πρὸ γὰρ τοῦ ὁρωμένου...γεννήσεως, ἐγὼ γεγέννηκά σε Ath.*exp.in Ps.*109:3(M.27.461D); Gr.Nyss.*Eun.*4(2 p.58.3; M.45.628D); *ib.*8(p.185.10,22; 780A,B).

γεννήτειρα, ἡ, *mother,* of BMV γ. ἐστι τοῦ λόγου Leont.H.*Nest.*3 (M.86.1609A); met. [sc. παρρησία] γ. ... πάντων τῶν παθῶν Dor.*doct.* 4.5(M.88.1665A); cf.*Apophth.Patr.*(M.65.109A) cit. s. γεννήτρια.

***γεννητή, ἡ,** = γενετή *birth* in phrase ἐκ γ.: τίς γὰρ...ὁ ἅγιος ἐκ γ.; Apoll. *fr.*56(p.217.19)ap.Gr.Nyss.*Apoll.*28(M.45.1184D); Cyr.*inc. unigen.*(5¹.703C); Call.*v.Hyp.*(p.96); *Mir.Artem.*24(p.34.7).

γεννητικός, *generative, productive*; **1.** of men κάτοχος ἐπιθυμίας γ. Meth.*symp.*2.2(p.17.3; M.18.49B); Isid.Pel.*epp.*1.139(M.78.273C); ref. types of baptismal regeneration in OT ὁ νόμος τὴν ἀναγέννησιν ἡμῶν προφητεύων διὰ σαρκικῆς γενέσεως ἐπὶ τῇ γ. [sc. καταβολῇ] τοῦ σπέρματος προσέφερε τὸ βάπτισμα Clem.*str.*3.12(p.234.9; M.8.1184B); **2.** of eternal generation of Son, Father's nature being ἀεὶ γ., Ath. *Ar.*3.66(M.26.464B); ‡Ath.*dial.Trin.*1.20(M.28.1148A) cit. s. στόμα; Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.316C; M.29.757C) cit. s. γαστήρ; Leont.H. *Nest.*1.29(M.86.1496A) cit. s. ἀνεκπόρευτος; as dist. from Son, Ath. *Ar.*1.22(57A); of whom term appears to be used passively ὁ υἱὸς λόγος τοῦ θεοῦ, υἱικῶς γ. Didym.*Trin.*2.2(M.39.464C); **3.** Gnost., of Father μόνον [i.e. without female aeon] εἶναι καὶ γ. Hipp.*haer.*10.13 (p.273.27; M.16.3427A); **4.** met. ἀπείθεια ἁμαρτίας ἐστὶ γ. Clem.*paed.* 1.13(p.150.26; M.8.372B); of number ten which is γ. τελειότητος Gr. Naz.*or.*45.14(M.36.641C); of baptismal waters ὁ ἄρρητός σου λόγος... γ. αὐτὰ κατασκευασάτω Serap.*euch.*19.2; of episcopal order as πατέρων γ. τάξις Epiph.*haer.*75.4(p.336.5; M.42.508D); of original of a translation ἀνῄρηται ὁ λόγος ἀπὸ τοῦ γ. τόπου id.*mens.*7(M.43.248B).

***γεννητικῶς,** *by way of generation,* ‡Ath.*dial.Trin.*1.6(M.28.1125A) cit. s. δημιουργικῶς; Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.298B; M.29.716B); id.*Trin.*1.35(M.39.437C); οὐκέτι γ. ... ἀλλὰ κτιστικῶς Epiph. *haer.*76.40(p.394.28; M.42.604D); Leont.H.*Nest.*2.4(M.86.1537C) cit. s. γεγεννημένως.

***γεννητοαγέννητος (*γεννηταγέννητος),** *begotten-unbegotten* εἰ ταὐτόν, φασί, ὁ υἱὸς τῷ πατρὶ κατ' οὐσίαν, ἀγέννητος δὲ ὁ πατήρ, ἔσται τοῦτο καὶ ὁ υἱός· καλῶς, εἴπερ οὐσία θεοῦ τὸ ἀγέννητον, ἵν' ᾖ τις καινὴ μίξις γεννητοαγέννητον Gr.Naz.*or.*29.12(p.90.9; M.36.89A); Μακεδ.· εἰ μία θεότης ἐστίν, ἀγέννητος δέ ἐστιν ἡ τοῦ πατρός, γεννητὴ δέ ἐστιν τοῦ υἱοῦ, γ. ἐστιν ἡ θεότης ‡Ath.*dial.Trin.*3.8(M.28.1213B).

γεννητός, [v. ἀγέννητος, and γενητός (with which it is freq. confused in MSS)];

A. *begotten, generated*; **1.** of creatures; **a.** as having a beginning, not eternal, thus in Gr. philosophy (s.v.l.) τὸ μὲν ἀεὶ ὄν, τὸ νοητόν, ἀγέννητον εἶναι διδάσκει [sc. Plato]· τὸ δὲ οὐκ ὄν, τὸ αἰσθητόν, [γ.] Athenag.*leg.*19.1(M.6.929A); hence objections of Arians agst. eternal generation of Son (v. 3.b); **b.** of Gnost. aeons γ. ... ἀπὸ τοῦ ἀγεννήτου πατρός Iren.*haer.*1.11.1(M.7.561A); Hipp.*haer.*6.30 (p.157.6; M.16.3239A); **c.** ref. Gnost. conception of world οὐκ ἐκτισμένα τὰ κτιστὰ ὁρίζεται, ἀλλὰ γ. καὶ ἀπὸ μετουσίας Epiph.*haer.*32.2 (p.441.5; M.41.545C); **2.** owing to confusion with γενητός freq. = *created,* esp. in early Fathers μόνος γὰρ ἀγέννητος καὶ ἄφθαρτος ὁ θεὸς...τὰ δὲ λοιπὰ πάντα μετὰ τοῦτον γ. καὶ φθαρτά Just.*dial.*5.4(M.6.488B); τὰ θνητά τε καὶ γ. Clem.*str.*2.11(p.141.3, v.l. γενητά M.8.988B); Hipp.*haer.*6.12(p.138.9; M.16.3211B); Eus.*d.e.*3.3(p.112.11,16; M.22.192D,193A reading γενητόν); **3.** of divine Son; **a.** this confusion raised difficulties in the application of term to Son; sts. used before Nicaea to express relationship between Father and Son, in a possibly subordinationist sense, opp. ἀγέννητος: ὁ μὲν [sc. Father] ἀγέννητος, ὁ δὲ [sc. Son] γ. Eus.*d.e.*5.1(p.213.28; M.22.353D); *ib.*4.3(p.154.13; 257A); but during Arian controversy begins to be dist. from γενητός: τὰ δὲ γενητὰ ἀδύνατον, δημιουργήματα ὄντα, λέγεσθαι γ., εἰ μὴ ἄρα, μετὰ ταῦτα μετασχόντα τοῦ γ. υἱοῦ, γεγεννῆσθαι καὶ αὐτὰ λέγονται Ath.*Ar.*1.56(M.26.129B), though Athanasius does not always differentiate between the two spellings, which are constantly confused in MSS; **b.** as Arian term to express view that Son is creature, or at least subordinate divine being; ἀγέννητος expressing essence of divinity is applicable only to Father, γ. characterizes Son ἀγέννητον δὲ αὐτόν φαμεν διὰ τὸν τὴν φύσιν γ. Ar.*Thal.fr.*2 ap.Ath.*syn.*15(M.26.705D); εἰ δὲ τὸ γ. αὐτὸν λέγεσθαι ὑπόφασίν τινα παρέχει...οὐ περὶ αὐτοῦ μόνου τὸ γ. εἶναί φησιν ἡ γραφή, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνομοίων αὐτῷ Eus.Nic.*ep.Paulin.*(p.16.16,18; M.82.916A); term rejected as unscriptural by CAnc.(358)*ep. syn.*ap.Epiph.*haer.*73.3(p.271.14; M.42.408B); Geo.Laod.*ep.dogm.* (pp.291.29–292.3; M.42.437B,C); all likeness between the ἀγέννητος

and the γ. being denied by Anomoeans ἀγέννητος...ἐκφύγοι... κοινωνίαν τὴν πρὸς τὸ γ. Eun.*apol*.9(M.30.843B); *ib*.11(845D); **c.** hence comparatively rarely used by later Fathers γ. δὲ τὸν υἱὸν οὐκ ἀρνούμεθα, ἀλλ' οὐχὶ κτιστόν· οὔτε γάρ, ἐὰν τὸν υἱὸν γ. ὁρισώμεθα, ἐκ θεοῦ πατρὸς τὴν οὐσίαν ἔχειν ἀρνεῖσθαι δυνάμεθα Epiph.*haer*.76.29 (p.378.4; M.42.576A); ‡Gr.Nyss.*Ar.et Sab*.5(M.45.1288C); Jo.D.*f.o*.1.7(M.94.817C); and clearly dist. from γενητός, Epiph.*haer*.64.8 (p.417.16–19; M.41.1084A); Cyr.*thes*.2(5^{1}.15A); ‡Ath.*dial.Trin*.1.18 (M.28.1144A).

B. *born*; **1.** plur., *mortals* ἀπὸ πάντων τῶν γ. Or.*or*.23.5(p.253.11; M.11.492A); Eus.*d.e*.proem.(p.445.12; M.22.716B); Bas.*Spir*.63(3.52E; M.32.184A); γεννητοὶ γυναικῶν (cf. Mt.11:11; Lc.7:28) Or.*Jo*.20.44(33; p.388.19; M.14.677C); Gr.Nyss.*or.dom*.5(p.100.15; M.44.1181D); *Hom.Clem*.2.17; **2.** in sense of *creature* πῶς γὰρ ἂν συνεγγίσαι ποτὲ τὸ γ. τῷ ἀγεννήτῳ; Clem.*str*.2.2(p.115.23; M.8.936B); Eus.*e.th*.1.8(p.66.23; M.24.837C); Chrys.*hom.59.3 in Mt*.(7.596D); **3.** of human nature of Christ, opp. divine, Ign.*Eph*.7.2 cit. s. ἰατρός; γ. φύσει Or.*Jo*.2.18(12; p.75.21; M.14.145D); post-Nicene οὔτε ἀγέννητος οὐσία τῇ γ. κατὰ φύσιν συντίθεται Bas.Sel.*or*.25(M.85.297B); **4.** of human birth of Christ, Just.*dial*.66.1(M.6.628B); θεὸς...γ. κατὰ σάρκα Cyr.*Chr.un*.(5^{1}.725D); **5.** of Father (Sabellian) λέγων [sc. Noëtus] ἕνα τὸν πατέρα καὶ θεὸν τῶν ὅλων...γ. δέ, ὅταν γεννᾶται ἐκ παρθένου Hipp.*haer*.10.27(p.283.8; M.16.3442A); of Adam οὐ γ., ἀλλ' ἐκ τῆς θείας διαπλασθέντα χειρός Thdt.*rect.conf*.3(M.6.1209C); **6.** of spiritual birth γεννητοὶ πνεύματος ἐσόμεθα Cyr.*Chr.un*.(5^{1}.725B); id.*thes*.34(5^{1}.364B) al.

γεννήτρια, ἡ, *mother, source* οὐσία θεοῦ γ. ἐστιν Const.*or.s.c*.6 (p.160.26; M.20.1249A); Epiph.*exp.fid*.21(p.522.8; M.42.824B); [sc. παρρησία] γ. ... τῶν παθῶν *Apophth.Patr*.(M.65.109A); cf.Dor.*doct*.4.5(M.88.1665A) cit. s. γεννήτειρα; ref. *Tome* of Leo ὀρθοδοξίας γ. Sophr.H.*ep.syn*.(M.87.3188D); of BMV θεοῦ...γ. Horm.*ep.cler*.(p.55.5; M.*PL*.63.419B); Sophr.H.*or*.2(M.87.3245A); ‡Jo.D.*carm.annunt*.175(p.242; M.96.853A).

γεννήτωρ, ὁ, *begetter, father*; theol. ὁ πατὴρ ἀρχὴ τοῦ υἱοῦ καὶ γ. ἐστί Ath.*Ar*.1.14(M.26.41A); id.*ep.Aeg.Lib*.16(M.25.573C); Bas.*hom*.24.2(2.190D; M.31.601C); μὴ ὡς δημιουργὸν...λέγειν τὸν πατέρα, ἀλλ' ὡς γ. φυσικῶς Cyr.*thes*.10(5^{1}.76D); Jo.D.*f.o*.1.6(M.94.804A); of godparents, Gr.Naz.*or*.40.26(M.36.396C); of the Devil γ. τῶν κακῶν Cyr.H.*catech*.2.4.

γεννητῶς, *by generation*; theol., Bas.*hom*.24.4(2.192C; M.31.608A) cit. s. γέννημα; Gr.Naz.*or*.20.10(M.35.1077A); Gr.Nyss.*Eun*.4(2 p.79.15; M.45.653B); Cyr.*Jo*.1.5(4.46B); of Abel Ἄβελ γ. ὑποστάντος Gr.Nyss.*Eun*.3(2 p.26.27; M.45.592C).

***γενολόγιον, τό,** *brood*, *Exorc*.6(p.334).

γένος, τό, *family, class, race*; of Christians as a race or people (cf. 1Petr.2:9) καινὸν τοῦτο γ. *Diogn*.1; τοῦ...γ. τῶν Χριστιανῶν *M.Polyc*.3.2; of Church as γ. τῶν δικαίων Herm.*sim*.9.17.5; ἐκ... τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς νομικῆς εἰς τὸ ἓν γένος τοῦ σωζομένου συνάγονται λαοῦ οἱ τὴν πίστιν προσιέμενοι Clem.*str*.6.5 (p.452.25; M.9.261B).

***γεντίλιοι, οἱ,** (Lat. *gentiles*) *gentiles* περὶ τῶν Σαρακηνῶν...οἱ νῦν λεγόμενοι γ. Chrys.*fr.in Jer*.9:26(M.64.860A).

γε-όομαι, pass., *become earth* τῆς ~ωθείσης σαρκός Gr.Nyss.*ep.can*.7(M.45.233D); id.*res*.3(M.46.660C); †Cyr.*coll.VT*(6^{4}.1B); ref. state of man before Inc., Max.*ambig*.(M.91.1044D) cit. s. θεουργέω.

[*]**γεο-πονέω,** [*]**-πονία,** v. γη-.

γεοῦχος, *landlord*, Cyr.H.*catech*.15.23; *Apophth.Patr*.(M.65.181B).

γεραίρω, *do honour*; esp. to God, *worship*, *Diogn*.3.5; Clem.*paed*.2.4(p.183.10; M.8.444A); Eus.*h.e*.1.3.20(M.20.76B); Meth.*symp*.3.6 (p.32.15; M.18.69A); Nil.*epp*.1.232(M.79.168C).

γέρας, τό, 1. *privilege*, of S. John resting on breast of Christ τοῦ γ. τούτου ἀξιωθεὶς Or.*Jo*.23.20(13; p.461.25; M.14.800A); *prerogative*, of priesthood γενικὸν ἔχουσι τὸ γ. οἱ ἱερεῖς Thdt.*qu.1 in 2Par*.(1.592); id.*qu.1 in Lev*.(1.183); **2.** *reward*, in gen. εὐδαιμονία...τῆς σοφίας γ. Just.*dial*.3.4(M.6.481A); θεοῦ...γ. ἀξιοῦντος, καὶ κολάζοντος ἕκαστον κατὰ τὴν ἀξίαν Or.*or*.24.2(p.354.17; M.11.492D); id.*Cels*.4.30 (p.299.31; M.11.1072D); of happy death of Theodosius τοῦτο γ. ἐξενεγκών Philost.*h.e*.11.2(M.65.596B); of eternal life as reward for sufferings and martyrdom, *1Clem*.6.2; Mel.*fr*.1.2(M.5.1209); Cyr.*Lc*.9:27(M.72.652C); for good life on earth, Clem.*paed*.1.10(p.146.29; M.8.364C); id.*str*.7.2(p.8.31; M.9.413B).

γερδία, ἡ, (female) *weaver*, Cyr.S.*v.Sab*.80(p.186.9,11).

***Γερμανολέτης, ὁ,** *destroyer of Germany*, *Orac.Sib*.14.45.

***γεροδοσία, ἡ,** *prize-giving*, †Jo.D.*B.J*.39(M.96.1232C).

γεροντικός, *of old men*, hence τὸ [βιβλίον] γ. or τὰ γ., name of a book containing tales of desert fathers τοὺς βίους τῶν πατέρων σὺν τὰ γ. Nil.*epp*.4.1(M.79.545A); Dor.*doct*.1.13(M.88.1633C); Jo.Mosch.*prat*.55(M.87.2909B).

γερουσία, ἡ, *senate*; *synod* ἱερατικῆς...γ. Bas.Sel.*v.Thecl*.2.17 (M.85.613A); Gel.Cyz.*h.e*.2.22.21(M.85.1293D).

γέρων, ὁ, *old man*, as title of dignity; **1.** of desert fathers διδασκαλίας τῶν γ. Evagr.Pont.*cap.pract*.proem.(M.40.1221C); *ib*.99(1252B); *Apophth.Patr*.(M.65.73A); Dor.*doct*.1.17(M.88.1640D); **2.** (*senex*), title of primate of African church, *Cod.Afr*.90; *ib*.92; *ib*.100; **3.** met., of God κἀκεῖνος ἀίδιος γ. ὁ τῶν ὄντων πρεσβύτερος Clem.*paed*.3.3(p.246.9; M.8.580A); as symbol of decay, id.*str*.5.7 (p.354.16; M.9.69A).

γεῦμα, τό, *foretaste, first-fruits* γ. ... τῆς χάριτος Bas.*hom.in Ps*.33 (1.149A; M.29.365A); γ. τῆς κρίσεως Chrys.*hom.5.4 in Heb*.(12.57B); γ. ... ἁγίου πνεύματος Antip.Bost.*annunt*.16(M.85.1785C).

γεῦσις, ἡ, 1. *tasting*, of forbidden tree, *Const.App*.6.7.3; Isid.Pel.*epp*.1.181(M.78.301A); of food after a fast, Dion.Al.*ep.can*.(p.102.5; M.10.1277A); met., of enjoyment of sinful pleasures, Bas.*hom*.21.1 (2.164B; M.31.541D); γ. ἁμαρτίας Jo.Clim.*scal*.15(M.88.893D); of spiritual tasting τῶν μελλόντων δοὺς ἀπαρχὰς ἡμῖν γεύσεως *Barn*.1.7; ἡ τοῦ πνεύματος γ. Mac.Aeg.*hom*.18.13(M.34.632C); γ. ἐξ οὐρανοῦ id.*carit*.2(M.34.909A); ἡ τοῦ θεοῦ γ. *ib*.(909B); Didym.*Ps*.33:9(M.39.1329A); of perception of flesh of Christ διὰ γ. ἡμῖν νοητῆς Bas.*hom.in Ps*.33(1.149A; M.29.364D); Cyr.*Ps*.33:9(M.69.888A); **2.** *taste, flavour*, *Hom.Clem*.8.15.

γεύστης, ὁ, *taster of food*, Gr.Naz.*carm*.1.2.8.146(M.37.659A).

γευστός, *that may be tasted* εἰ γ. ἐστιν ὁ κύριος, διὰ τῆς πίστεώς ἐστι γ. Or.*sel.in Ps*.33(M.12.1308C).

γεύ-ω, med., *taste*; met. **1.** *taste, experience*, in gen., e.g. death διὰ σταυροῦ θανάτου ἐγεύσατο Arist.*apol*.15(p.110.19; M.96.1121B); Gr.Nyss.*hom.9 in Cant*.(M.44.976C); life, Meth.*res*.1.40(p.285.2; M.41.1108D); ‡Caes.Naz.*dial*.109(M.38.981); joy, Clem.*paed*.2.1(p.160.6; M.8.393A); truth, id.*q.d.s*.34(p.182.23; M.9.640C); **2.** spiritually διὰ τούτου [sc. Christ] ἠθέλεν ὁ δεσπότης τῆς ἀθανάτου γνώσεως ἡμᾶς ~σασθαι *1Clem*.36.2; the will of God, Clem.*str*.7.11(p.44.7; M.9.485A); the divine sweetness, cf. Ps.33:9 τοῦ ἀληθινοῦ ἄρτου... ~σασθε, τοῦ καταβάντος ἐξ οὐρανοῦ Ath.*exp.Ps*.33:9(M.27.168D); Didym.*Ps*.33:9(M.39.1329A); †Apoll.*met.Ps*.33:9(M.33.1356B); Procl.CP *or*.6.5(M.65.728C), Dor.*doct*.4.1(M.88.1657D) citt. s. γλυκύτης; ref. ἀπάθεια, Jo.Clim.*scal*.29(M.88.1148C).

γέφυρα, ἡ, 1. *bridge*; met., of BMV γ. κόσμου παντὸς πρὸς τὸν ὑπερκόσμιον οὐρανόν Ephr.3.528F; ἡ μόνη θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους γ. Procl.CP *or.laud.BMV* 1(p.103.18; M.65.681B); Mod.*dorm*.9(M.86.3300B); ‡Sophr.H.*triod*.(M.87.3968C); Thdr.Stud.*can.imag*.8(M.99.1777B); of John's baptism γ. τις ὂν ἑκατέρων τούτων τῶν βαπτισμάτων [sc. Jewish and Christian] Chrys.*bapt.Chr*.3(2.370C); of charity, id.*hom.1.2 in Ac.princ*.(3.54A); of Christ's descent into Hades, Procl.CP *or*.11.4(M.65.785C); of prayer, as bridge across, means of passing over, temptations προσευχὴ...πειρασμῶν γέφυρα Jo.Clim.*scal*.28(M.88.1129A); **2.** *platform* in circus, *M.Perp*.19 (p.91.1).

***γεφυροποιΐα, ἡ,** *building of bridges*, Justn.*cod*.1.4.26(*CJC* p.42) cit. s. ὁδοστρωσία.

γεφυρ-όω, *connect by a bridge, link together* ὁ τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν ~ώσας τῷ ἁγίῳ σου ὀνόματι ‡Gr.Ant.*bapt*.1.4(M.10.1181D).

[*]**γεωδεσία, ἡ,** *land-measuring, surveying*, Anat.Laod.*arith*. (M.10.733D).

[*]**γεωδέτης, ὁ,** *surveyor*, Anat.Laod.*arith*.(M.10.733B).

γεώδης, *earthy, earthly*; **1.** in bad sense, of pagans οἷς βίος ἐστὶ σαρκικός, γ. τε Cyr.*Abac*.49(3.563A); and their worship, Eus.*v.C*.4.10 (p.121.28; M.20.1157C); demons, *Hom.Clem*.9.12; heretics γ. πλάττοντες ἀπάτας Eust.*fr*.55(p.90; M.18.689B); and all kinds of error, Eus.*l.C*.15(p.248.2; M.20.1420B); Cyr.*Os*.67(3.102B); **2.** opp. spiritual; of animal part of man ψυχὴν γ. Clem.*exc.Thdot*.50(p.123.10; M.9.684A); which is purified by fear of God ἀπὸ πάσης τῆς γ. παχύτητος Diad.*perf*.16(p.18.24); Gr.Nyss.*or.dom*.2(p.40.26; M.44.1145B); Gennad.*encycl*.(p.79.12; M.85.1616A); of earthly opp. heavenly life, Eus.*v.C*.3.46(p.97.9; M.20.1105D); of earthly counterparts of spiritual realities ἐν...γεωδεστέροις διαμορφοῦντες...τὰ πνευματικά Cyr.*Os*.3(3.15E); of Mosaic worship λατρείαν ὡς γεωδεστέραν id. *Jo*.6(4.563A).

γεωμέτρης, ὁ, *land-measurer*; met., iron., of Aëtius γ. τῆς ἡμετέρας εἰς Χριστὸν σωτηρίας Epiph.*haer*.76.8(p.348.23; M.42.529A).

***γεωπετής,** *cast to the earth*; of Osiris, ‡Caes.Naz.*dial*.112(M.38.993).

γεω-πονία, -πόνος, v. γη-.

γεωργ-έω, *be a husbandman; cultivate,* met.; **1.** *cultivate*; **a.** of Christ's work διὰ ὕβρεως δόξαν ἐγεώργησεν Procl.CP *or.*2.2(M.65.693C); in souls, Ign.*Philad.*3.1 cit. s. βοτάνη; and in Church θεία χάρις ταύτην ∼εῖ τὴν ἐκκλησίαν Chrys.*anom.*12.1(1.547D); hence of work of bishops etc. τοὺς πολλοὺς ∼οῦντα τῆς ἐκκλησίας ἡγούμενον Eus.*d.e.*2.3(p.77.33; M.22.140C); ∼εῖν τὰς τῶν ἀνθρώπων πεπιστευμένας ψυχάς Thdt.*2Tim.*2:6(3.682); †Thdt.*Nest.*(4.1042); in gen., of spiritual direction μετὰ γὰρ τὸ πάντα ὑποτάξαι τὰ πάθη...καλὸν τὸ ∼εῖν ἑτέρους Nil.*exerc.*31(M.79.760B); and improvement [sc. the Christian] αὐτοῦ [sc. of the pagan] ∼εῖ τὴν ψυχὴν Chrys.*hom.*43.5 *in Mt.*(7.466B); **b.** virtues ∼οῦμεν εὐσέβειαν Just.*dial.*110.3(M.6.729B); Or.*Jo.*20.2(p.329.6; M.14.576B); *ib.*20.3(p.330.6; 577B); Jo.Carp.*cap.* 9(M.85.1840); and vices τῶν...τὴν ἀσέβειαν ∼ησάντων Bas.*ep.*92.2 (3.184D; M.32.480A); Gr.Nyss.*or.dom.*4(p.86.17; M.44.1173C); Cyr. *Jo.*5.1(4.462E); **c.** by cultivating virtue eternal life is obtained, hence ∼εῖν τὴν ζωὴν Meth.*res.*1.51(p.305.12; M.18.281B); id.*symp.* 9.4(p.119.16; M.18.185A); ∼ήσωμεν τὸν οὐρανόν Chrys.*hom.*7.9 *in Rom.*(9.496E); *ib.*21.2(9.673C); **2.** *implant* ἐν ὅλῃ τῇ φύσει καὶ τῇ γραφῇ ∼ούμενον θεῖον λόγον ‡Proc.G.*Pr.*31:16(M.87.1537D); **3.** *harvest,* met., of reaping evil, Mel.*pass.*88 p.15.30; Pall.*v.Chrys.* 20(p.125.29; M.47.71); **4.** neut. of pres. ptcpl. as subst., *farmers* τὸ αὐτόθι ∼οῦν Malchus *exc.Rom.*9(p.169.8; M.113.777D).

***γεωργητικός,** *given to cultivating,* met., Anast.S.*hod.*2(M.89.64C).

γεωργία, ἡ, *cultivation,* met.; **1.** of cultivation of virtues etc., Or.*dial.*22(p.164.1); Esaias *or.*6.4(p.20) etc.; **2.** of evangelization ἐνετείλατο κύριος γ. Clem.*str.*7.12(p.57.11; M.9.512A); ἡ γ. δὲ διττή· ἡ μὲν γὰρ ἄγραφος, ἡ δ' ἔγγραφος *ib.*1.1(p.6.12; M.8.693A); Chrys. *anom.*12.1(1.548A); Isid.Pel.*epp.*1.488(M.78.448C); as work of Father, Cyr.*Jo.*10.2(4.861D); of pastoral care, Eus.*h.e.*3.37.3(M.20.293B); **3.** of God's care and tending, Thdt.*qu.*72 *in Gen.*(1.84); **4.** *cultus* of pagan worship as γ. τοῦ ἐχθροῦ *A.Phil.*119(p.48.12); **5.** of sexual intercourse, Thdt.*qu.*1 *in Ruth*(1.346).

γεωργικός, *cultivating, concerned with husbandry,* c. genit. [sc. πῦρ] ἀγαθῶν γ. ‡Eust.*Laz.*6(p.31.10).

γεώργιον, τό, 1. *cultivated field, tillage*; of Church, Or.*hom.*17.5 *in Jer.*(p.157.2; M.13.473A); τοῦ γ. τῶν ἀποστόλων Cyr.*Ps.*51:7 (M.69.1105C); θεοῦ γ. ὁ Ἰσραὴλ id.*Os.*31(3.57B); of apostles as γ. τοῦ ἄνω καλλιέργου Rom.Mel.(*AS* 1 p.171); in pun on S. George as τὸ τοῦ δεσπότου πολύχουν γ. *Mir.Geo.*4(p.41.3); **2.** *crop,* met., Clem. *paed.*2.2(p.174.25; M.8.425A); ‡Ath.*dial.Trin.*1.12(M.28.1137A); ἐν ...γ. ... τὴν...ἁμαρτίαν Ast.Am.*prod.*(p.109.33).

γεωργός, ὁ, *husbandman, vine-dresser, gardener,* met.; **1.** of Jewish leaders, Cyr.*Joel.*9(2.208A); of Christian teachers, Just. *1apol.*44.13(M.6.396C) cit. s. δεσπόζω; Jo. Bapt. ὁ τῆς ἐρήμου γ. Clem.*prot.*1(p.9.33; M.8.65B); τὸν τοῦ Ἰορδάνου γ. Chrysipp.*enc.in Jo.Bapt.*(p.37.18); apostles εὑρίσκεις αὐτοὺς γ. τὴν ἄμπελον τῆς ψυχῆς ἐργαζομένους Mac.Aeg.*hom.*28.6(M.34.713D); Chrys.*pent.*1.2 (2.460E); Gr.Nyss.*hex.*proem.(M.44.64B); ascetics, Max.*cap.theol.*1. 17(M.90.1089B) cit. s. ἀσκητής; **2.** of God, Clem.*str.*1.7(p.24.17; M. 8.732B) cit. s. σπείρω; id.*paed.*2.8(p.200.18; M.8.480B); Or.*engast.*9 (p.294.9; M.12.1028B); of Father as husbandman of Christ, the true vine, id.*Jo.*6.57(37; p.165.26; M.14.300A); and of heaven, Gr.Nyss. *beat.*2(M.44.1213B); of men γ. δέ φησι τὸν πατέρα...οὐδὲ γὰρ ἄπρακτος ἢ ἀεργος εἰς ἡμᾶς ὁ πατήρ Cyr.*Jo.*10.2(4.858B); from whom Christ, though called ἄμπελος (Jo.15:1) does not differ in nature (against Arian interpretation of passage), *ib.*(860C); metaphor being only symbol of paternal care, *ib.*(862A) citt. s. ἄμπελος; **3.** of Christ ὁ τοῦ θεοῦ γ. Clem.*prot.*11(p.80.29; M.8.232C); Ἰησοῦς ὡς καλὸς γ. λόγου θεοῦ δεδύνηται τὴν πολλὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν πολλὴν βάρβαρον ἐπισπεῖραι καὶ πληρῶσαι λόγων Or.*Cels.*5.62(p.65.22; M.11.1281A); cultivator of chastity, Meth.*symp.*7.1(p.71.19; M.18.125A); Mac.Aeg.*hom.*28.7 (M.34.713D); Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.389B); **4.** in gen., Clem.*str.*7.12 (p.53.9; M.9.501C) cit. s. ἀμπελών; καὶ σὺ γ. γενοῦ σεαυτοῦ Or. *hom.*5.13 *in Jer.*(p.42.15; M.13.313A); of a human father γ., ὁ ἔμψυχον σπείρων ἄρουραν Clem.*paed.*2.10(p.208.6; M.8.497A); of Devil, *ib.*6.8(p.465.26; M.9.289A); ὁ γάμος, γ. τῶν κτισμάτων γενόμενος Bas.Sel.*or.*4.2(M.85.65C).

γῆ, ἡ, 1. *earth*; **a.** as stuff of which man is made (cf. Gen.3:19), *Barn.*6.9; Gr.Nyss.*v.Macr.*(p.397.7; M.46.984C); met., of human minds γῇ δὲ ἀγόνῳ...παραδεδωκότες ἀγρίαις συνεπνίξαντο βοτάναις, καθάπερ οἱ Φαρισαῖοι Clem.*str.*6.7(p.461.24; M.9.281A); v. Ἀδάμ, ἄνθρωπος, παρθένος; **b.** met., of realm of material things ἡμεῖς δὲ ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ τὸν ἀλλότριον τῆς γ. προσκυνοῦμεν θεόν, ἀλλότριον τῶν ἐπὶ τῆς γ. πραγμάτων Or.*hom.*7.3 *in Jer.*(p.54.15f.; M.13.333B); τὴν γ. πρὸ τοῦ οὐρανοῦ ζητῶν Chrys.*hom.*6.5 *in Mt.*(7.83B); abode of devils, *Chron.Pasch.*p.239(M.92.576C); **2.** *land*; **a.** esp. of Promised Land τὴν ἁγίαν γ. Or.*Cels.*7.28(p.179.18; M.11.1461A); as type of heaven, Cosm.Ind.*top.*5(M.88.248A); **b.** and in gen. of heaven τῆς...γ. ἀγαθῆς καὶ πολλῆς, ἐν ᾗ ἐστιν ἡ ἐπουράνιος Ἰερουσαλήμ Or.*Cels.*7.29 (p.180.10; M.11.1461C); exeg. Ps.26:13 γῆ ζώντων ἐκλήθη ἡ ἐν ἐπαγγελίαις γῆ, κατὰ τὴν αἰώνιον ζωήν Didym.*Ps.*26:13(M.39.1308A); Gr.Nyss.*beat.*2(M.44.1212A); Thdt.*Ps.*26:14(1.773); and beatitude Mt.5:5 εὑρήσομεν ἐκεῖ τὴν ὑπερουράνιον γ. Gr.Nyss.*beat.*2(M.44.1209A); *ib.*(1213B); this exegesis contested ποίαν γ.;...τινὲς νοητήν φασιν. ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο· οὐδαμοῦ γὰρ εὑρίσκομεν ἐν τῇ γραφῇ γ. νοητήν...αἰσθητὸν τίθησιν ἔπαθλον Chrys.*hom.*15.3 *in Mt.*(7.188B,C); **c.** of Church ἐν τῇ γῇ τοῦ θεοῦ, τῇ ἐκκλησίᾳ Or.*hom.*7.3 *in Jer.* (p.53.34; M.13.333A); id.*or.*26.4(p.361.20; M.11.501C); Cyr.*Os.*31 (3.57B); **3.** met., in gen. ψυχὴ οὖσα μὲν ἐν γῇ ἐρήμῳ Cyr.*Ps.*62:3 (M.69.1120D); ἔστι γῆ...σατανική, οὗ διάγουσι...αἱ δυνάμεις τοῦ σκότους...καὶ ἔστι γῆ φωτεινὴ τῆς θεότητος Mac.Aeg.*hom.*14.6(M.34.573B,C).

γηγενής, *earthborn*; **1.** of Adam, Or.*Cels.*4.36(p.307.8; M.11.1084C); Euthal.Diac.*epp.Paul.*(M.85.752A); implying imperfection and sinfulness τὸν γ. εἰς ἅγιον καὶ ἐπουράνιον μεταπλάσας ἄνθρωπον Clem.*paed.*1.12(p.148.21; M.8.368A); κακοήθεις ἀνθρώπους καὶ γ. id.*str.*4.6(p.261.30; M.8.1241C); τῶν γ. πράξεων Meth.*symp.*8.16 (p.105.2; M.18.168C); of the mind of the flesh τοὺς γ. φρόνημα ἔχοντες Clem.*ecl.*(p.138.3; M.9.700C); τὸ γ. ... ἐνδεικνύμενοι id.*paed.* 2.10(p.220.13; M.8.524A); of the children of Israel opp. prophets and apostles, Eus.*d.e.*2.3(p.79.32; M.22.144A); of man opp. pagan gods, Diodorus Siculus ap.Eus.*p.e.*2.1(49A; M.21.100C); **2.** as subst., *mortal, man* τίς ἰσχὺς γηγενοῦς; *1Clem.*39.2; opp. angels, *T.Sal.*5.3; of Christ as man θεὸς ὤν, καὶ γ. γενόμενος ‡Jo.D.*hom.* 6.3(M.96.665A).

γήινος, *of earth, earthly*; **1.** lit. τὸν ποιητὴν τῶν οὐρανίων καὶ γ. ... θεόν Just.*1apol.*58.1(M.6.416A); τῆς γ. αὐτοῦ [sc. Χριστοῦ] γεννήσεως Gr.Nyss.*Apoll.*28(M.45.1184B); νεκρώσας...τὰ γ. μέλη Isid.Pel.*epp.* 1.193(M.78.306D); **2.** of the body; freq. in sense of *material* opp. spiritual, Clem.*str.*5.14(p.392.7; M.9.149A); Or.*Jo.*6.14(7; p.123.34; M.14.225C); *ib.*6.42(25; p.151.17; 273B); Thdt.*h.e.*5.3.4(3.1016); **3.** of worldly things in gen. τὸ οὐράνιον φυτὸν τὸν ἄνθρωπον...γ. προσανέχειν...πλάσμασιν Clem.*prot.*2(p.19.12; M.8.96A); of Mosaic ordinances in lit. sense, Or.*Jo.*10.15(12; p.186.3; M.14.332D); of physical opp. spiritual birth, Chrys.*hom.*25.1 *in Jo.*(8.145D); ἐπὶ τὴν γ. [sc. τροφήν] τρέχετε *ib.*44.1(260B); δόξας γ.,...διαδήματα...πρόσκαιρα Thdr.Stud.*epp.*2.177(M.99.1549B); τὰ γ. *the things* or *concerns of this world,* Just.*1apol.*58.3(M.6.416B); Or.*Jo.*10.24(16; p.196.30; M.14.349C); διαιρεῖ τὰ γ. ἀπὸ τῶν οὐρανίων Chrys.*hom.*34.2 *in Jo.*(197C); scorned by Christians, Isid.Pel.*epp.*1.227(M.78.324C); Nil.*epp.*4.1 (M.79.545A); **4.** connoting *imperfect, sinful* κακία γ. Clem.*prot.*11 (p.78.28; M.8.228C); of unclean spirits, *ib.*4(p.43.26; 152C); τὰ πρὸ τῆς ἀπὸ Ἰησοῦ παιδεύσεως γ. ... κινήματα Or.*Jo.*10.24(16; p.196.24; M.14.349B); φρόνημα γ. id.*Ps.*2:4(p.448); τῶν γ. ἐνθυμημάτων Ph.Carp.*Cant.*proem.(M.40.29A); of the foolish virgins ἀγάπῃ τινὶ γ. κατασχεθεῖσαι Mac.Aeg.*hom.*4.6(M.34.471A).

***γηΐνως,** *in an earthly manner* τῶν πολιτευομένων γ. Or.*hom.*17.4 *in Jer.*(p.147.22; M.13.460A); τοὺς...γ. φρονήσαντας Didym.*Trin.* 1.27(M.39.396C).

[*]**γηνός,** for καινός, *new* τῆς γ. διαθήκης *PRyl.*3.465.11.

[*]**γηόρας,** v. γειώρας.

γηπον-έω (**γεηπονέω,** [*]**γεοπονέω**), *till the ground, cultivate,* γεηπ-, Eus.*p.e.*1.4(10C; M.21.37B); Cyr.*ador.*8(1.253C); id.*Am.*85 (3.351C); met. τοῦ ∼οῦντος τὴν ἐκκλησίαν τουτέστι τοῦ Χριστοῦ id.*Is.* 5.2(2.785C); γεοπονήσας τῷ σταυρῷ τὴν ἄρουραν τῆς διανοίας Jo.Mon. *hymn.Geo.*1(M.96.1393C).

γηπονία ([*]**γεοπονία, γεωπονία**), **ἡ,** *tillage, agriculture* γεοπ-, ‡Hipp.*fr.*9 *in Pss.*(p.138.16); τοὺς τὰς γ. ... ἐσχηκότας ἀνθρώπους †Dion.Al.*fr.Eccl.*(p.211.8); γεωπ-, Chrys.*hom.in Mt.*7:14(3.26A); ὁ τῆς γ. νόμος Cyr.*Jo.*6.4(4.392D); Thdt.*qu.*110 *in Gen.*(1.116).

***γηπονικῶς,** *by working on the land* γ. ζήσαντες Thphn.*chron.* p.412(M.108.977C).

γηπόνος (**γεηπόνος, γεωπόνος**), **ὁ,** *tiller of the ground, husbandman,* lit. γεωπ- Eus.*d.e.*2.3(p.77.34; M.22.140C); γεηπ- Gr.Nyss.*ep.* 10(M.46.1040C); Chrys.*hom.*15.4 *in 2Cor.*(10.548D); in comparison with Christians διανείμωμεν ἑαυτοῖς τὰς ἀρετάς, καθάπερ τὴν γεωργίαν οἱ γ. id.*hom.*24.3 *in Heb.*(12.225C); Isid.Pel.*epp.*1.488(M.78.448C); met., of Jewish leaders ἀγρῷ παρείκασε τὴν...γῆν, καὶ γηπόνους ὠνόμασε τοὺς προεστηκότας Cyr.*Joel.*9(3.208C); id.*Os.*121(3.152A).

[*]**γηραλαῖος**, *of old age, mature*, *M.Eleuth.*5; neut. as subst., Sophr.H.*or.*7(M.87.3348D).

***γηραλεότης**, ἡ, *old age*, Tim.Ant.*nativ.Jo.Bapt.*1(M.28.905C).

γῆρας, τό, *cast skin, slough* of serpent; met., of sin ἀποδύεται... τὸ γ. τῆς ἁμαρτίας Thdt.*Ps.*22:2(1.748); *ib.*50:12(940); id.*2Cor.*5:17(3.317); id.*Eph.*5:27(3.434).

γηράσκω, 1. *grow old*, met. ⟨ἐ⟩γηράσατε πρὸς δεισιδαιμονίαν, νέοι ἀφίκεσθε πρὸς θεοσέβειαν Clem.*prot.*10(p.77.12; M.8.225A); 2. perf., of things, *be antiquated* μύθων...γεγηρακότων Eus.*v.C.*3.54(p.102.24; M.20.1120B); Cyr.*Is.*2.3(2.276C); Thphyl.*exc.gent.*3 (p.479.17; M.113.937B).

γηροκομεῖον, τό, *home for old people, almshouse*, †Gregent.*leg.Hom.*55(M.86.609B); Cyr.S.*v.Euthym.*35(p.53.6); Leont.N.*v.Jo.Eleem.*45(p.93.20); Max.*ep.*44(M.91.648A).

γηροτροφεῖον, τό, *almshouse*, †Gregent.*leg.Hom.*56(M.86.612A).

γιγαντιαῖος, *gigantic*; met., *extraordinary, of surpassing excellence*, Agath.*v.Gr.Ill.*85(p.43).

***γιγαντιαίως**, *in the manner of a giant*, Agath.*v.Gr.Ill.*124 (p.63).

***γιγαντι-άω**, *behave like a giant*, Zach.Mit.*opif.*(M.85.1052A); of Chosroes ~ᾷ δὲ καὶ τυραννῆσαι θέλει Geo.Pis.*Heracl.*1.30(M.92.1300A).

γιγαντικός, 1. *of the giants* (cf. Gen.6:4), Eus.*p.e.*5.4(186A; M.21.324A); 2. *gigantic, enormous*, ‡Caes.Naz.*dial.*125(M.38.1020).

γιγάντιος, *gigantic* δαίμονές τινες...τιτανικοὶ ἢ γ. Or.*Cels.*4.92 (p.365.9; M.11.1169C).

***γιγαντογενής**, 1. *giant-born*, *Chron.Pasch.*p.36(M.92.145A); *ib.* p.38(149B); 2. *giant-like* γύνη...γ. ὑπάρχουσα τὴν ἡλικίαν Jo.Mal.*chron.*17 p.412(M.97.609B); Thphn.*chron.*p.147(M.108.400A).

***γιγαρτικός**, *grapestone-like*, Or.*enarr.in Job* 28:18(M.17.89C).

γίγας, ὁ, *giant*; 1. ref. Gen.6:4 γ.... σκολιοὶ μιαρῶς δύσφημα χέοντες *Orac.Sib.*1.124; *T.Reub.*5.7; offspring of angels and women, Athenag.*leg.*24.5(M.6.948B); whose souls are wandering demons, *ib.*25.1(948C) cit. s. δαίμων; *A.Andr.et Mt.*20(p.92.3); which later became pagan gods, Eus.*p.e.*5.4(186D; M.21.324A); *Hom.Clem.*8.18; not to be identified with giants of pagan mythology, *ib.*8.15; variously characterized as long-lived, impious, and abnormally tall, Thdt.*qu.48 in Gen.*(1.62); Gennad.*fr.Gen.*6:4(M.85.1644A); 2. met., of Marcion ὁ θεομάχος οὗτος γ. Clem.*str.*3.4(p.207.10; M.8.1129A); of any heretics, Ath.*Ar.*3.42(M.26.412B); of persecutors of Christians τὸ τῶν θεομάχων γ. στῖφος Eus.*l.C.*9(p.219.3; M.20.1364C); of passions οὐχ ἁμαρτάνει δὲ ὁ ἄνθρωπος...εἰ μὴ πρότερον οἱ κραταιοὶ οὗτοι γ. [sc. φιληδονία, φιλοδοξία, φιλαργυρία]...περιγένωνται Jo.D.*spir.neq.*(M.95.89A); 3. as complimentary epithet of Chosroes βασιλεὺς βασιλέων...γ. γιγάντων Men.*exc.Rom.*3(p.176.15; M.113.860B).

γί(γ)ν-ομαι, [aor. ptcpl. γενάμενος Didym.*Pss.*proem.(M.39.1157A); *CG–CI* 1.17(Corinth saec.vii); 3 pl. perf. indic. γέγοναν *Pers.*(p.19.25, p.20.21)]; 1. *be made* or *created* τοὺς ὑπὸ τοῦ ἀγεννήτου γεγονότας Athenag.*leg.*23.2(M.6.941C); ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἡμερῶν...ἄνθρωπον γεγονέναι Iren.*haer.*1.14.6(M.7.608A); ref. God αἰτία τοῦ γενέσθαι καὶ γενομένους εἶναι Clem.*str.*5.12(p.380.17; M.9.121A); πάντων τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς διὰ Χριστοῦ γεγενημένων Or.*Jo.*2.10(6; p.65.21; M.14.129A); τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ παράδοξα γεγενημένα id.*Cels.*1.46(p.95.31; M.11.744C); Eus.*p.e.*7.11(320A; M.21.541A); ἀγέννητος ὁ Μινώταυρος ...οὐ τῷ ἀγεννήτως εἶναι, ἀλλὰ τῷ μὴ γενέσθαι ὅλως Gr.Nyss.*Eun.*7 (2 p.166.18; M.45.756D); hence τὰ γεγονότα *created things*, Iren.*haer.*4.38.1(1105A); ὁ πατὴρ πάντων τῶν γεγονότων Hipp.*haer.*9.9(p.242.6; M.16.3374A); Cyr.*Jo.*9(4.773C); Max.*ambig.*(M.91.1085B); theol. οὐκ ἦν ὁ μονογενὴς θεὸς πρὶν γενέσθαι, καθώς φησιν ὁ Εὐνόμιος Gr.Nyss.*Eun.*8(2 p.193.10; M.45.788D); 2. *become*, Christol., ref. Jo. 1:14 εἰ τὸν λόγον φάσκει σάρκα γεγενῆσθαι καὶ μὴ ἀνειληφέναι σῶμα ἀνθρώπου, φρασάτω τί ἐστι τὸ πεπονθὸς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ Adam.*dial.*4.17(p.175.21; M.11.1832B); Ath.*Ar.*1.62(M.26.141A); υἱὸς ἀνθρώπου γέγονέ τε καὶ κεχρημάτικεν ὁ μονογενής Cyr.*Jo.*1.9(4.94C); text explained, Procl.CP *Arm.*6(p.189.34; M.65.861B); μείνας θεὸς ὅπερ ἦν, γέγονεν ἄνθρωπος ὅπερ οὐκ ἦν ‡Cyr.*Trin.*14(6³.21A; M.77.1152B); theol. [Arians] λέγοντας πρότερον βεβουλῆσθαι τὸν πατέρα, εἶθ' οὕτως ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ γενέσθαι πατέρα Gr.Nyss.*Eun.*8(2 p.181.8; M.45.773C); 3. with (ἑνός) μόνου *aim at, be concerned with one thing only* ἑνὸς ~εται μόνου τοῦ μὴ φλοχθῆναι Chrys.*virg.*34(1.292E); id.*hom.19.2 in Ac.*(9.155D); id.*hom.2.3 in Heb.*(12.76B); 4. c. genit., *gain control of*, Men.*exc.Rom.*3(p.184.34; M.113.872D); ~εσθαι ἑαυτοῦ *recover, rest oneself* ἀπέλθατε οὖν γενέσθαι ἑαυτῶν (ἐστὲ γὰρ ἀπὸ κόπου) Marc.Diac.*v.Porph.*40; 5. impers., *come to pass* γένοιτο δὲ ἵνα καὶ ὁ καρπὸς τέλειος ᾖ Cyr.H.*procatech.*1; id.*catech.*1.4; ‡Ath.*disp.*10(M.28.448D); τῷ σε γεννήσαντι...κράτος ἐλθεῖν γένοιτο Geo.Pis.*carm.*4.165; 6. *become of* τί ἐγένετο τὸ ἔνδυμα *A.Phil.*28(p.15.16).

γι(γ)νώσκ-ω, *know*; 1. of God; a. knowing all things as being their cause αὐτὴ [sc. divine knowledge] γὰρ ἑαυτὴν ἡ πάντων αἰτία ~ουσα...ὁ θεὸς τὰ ὄντα ~ει, οὐ τῇ ἐπιστήμῃ τῶν ὄντων, ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ Dion.Ar.*d.n.*7.2(3.869C); not by intellectual or sensible knowledge, but ὡς ἴδια θελήματα ὁ θεὸς τὰ ὄντα ~ει Max.*ambig.*(M.91.1085B); and fully known only by Son ~εται δὲ ὑπὸ μόνου τοῦ ἰδίου γεννήματος Cyr.*Jo.*6.1(4.652B); b. God's knowledge of man precedes man's knowledge of God τοὺς πρὸ καταβολῆς κόσμου εἰς πίστιν ἐγνωσμένους θεῷ Clem.*paed.*1.7(p.125.13; M.8.321B); οὐ γὰρ ἡμεῖς αὐτὸν ἔγνωμεν, ἀλλ' αὐτὸς ἡμᾶς ἔγνω Chrys.*hom.20.2 in 1Cor.*(10.171A); Cyr.*Jo.*6.1(4.654D); and unites men to him ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ ἀνακραθεὶς αὐτοὺς καὶ μεταδεδωκὼς αὐτοῖς τῆς ἑαυτοῦ θειότητος Or.*Jo.*19.4(1; p.303.5; M.14.532B); dist. from ἐπίστασθαι: διττοῦ...τοῦ τῆς γνώσεως ὀνόματος...ὅτε μὲν τὸ ἐπίστασθαι, ὅτε δὲ τὸ ἡνῶσθαι καὶ ἀνακεκρᾶσθαι τὸν ~οντα τῷ ~ομένῳ. κατὰ τὸ πρότερον σημαινόμενον, πάντας ~ει ὁ θεός...κατὰ δὲ τὸ δεύτερον σημαινόμενον, μόνους τοὺς δικαίους εἰδέναι λέγεται Didym.*Ps.*17:45 (M.39.1264B); 2. of man knowing God ἐφωτίσθημεν γάρ· τὸ δὲ ἔστιν ἐπιγνῶναι τὸν θεόν. οὔκουν ἀτελὴς ὁ ἐγνωκὼς τὸ τέλειον. καί μου μὴ λάβησθε ὁμολογοῦντος ἐγνωκέναι τὸν θεόν; Clem.*paed.*1.5(p.105.2f.; M.8.280B); ~ομεν...τουτέστιν, ἐλθεῖν εἰς οἰκειότητα τῶν προβάτων αὐτοῦ Cyr.*Jo.*6.1(4.653E); through Jesus, *ib.*1.8(p.132.4; 336C); Gr.Naz.*or.*40.45(M.36.421C); of man's knowledge in relation to faith τοῦ ~ειν τὸν θεὸν παρὰ τὸ πιστεύειν Or.*Jo.*19.3(1; p.301.15; M.14.529A); εἰ δὲ λέγεις τὸν πιστεύοντα καὶ ~ειν· ἀφ' ὧν πιστεύει, ἀπὸ τούτων καὶ ~ει...ἀφ' ὧν ~ει ἀπὸ τούτων καὶ πιστεύει. ~ομεν δὲ ἐκ τῆς δυνάμεως τὸν θεόν. ὥστε πιστεύομεν μὲν τῷ γνωσθέντι, προσκυνοῦμεν δὲ τῷ πιστευθέντι Bas.*ep.*234.3(3.358C; M.32.872A); ὁ μὴ ~ων τὴν ἀλήθειαν, οὔτε ἀληθῶς πιστεύειν δύναται Hesych.S.*temp.*1.60(M.93.1500A); esp. of knowledge of contemplatives ὁ γνωστικὸς ἐργάτης... περὶ δὲ ὧν ἔγνω, τῶν μελλόντων καὶ ἔτι ἀοράτων πεπεισμένος ἀκριβῶς Clem.*str.*7.12(p.53.30; M.9.504A); *ib.*2.17(p.153.19; M.8.1016A); who know God in a way expressed in paradoxes ἐν πᾶσιν ὁ θεὸς ~εται, καὶ χωρὶς πάντων· καὶ διὰ γνώσεως ὁ θεὸς ~εται, καὶ διὰ ἀγνωσίας... οὐδὲ ἔν τινι τῶν ὄντων ~εται...καὶ ἐκ πάντων πᾶσι ~εται, καὶ ἐξ οὐδενὸς οὐδενί Dion.Ar.*d.n.*7.3(M.3.872A); because [sc. θεός] ὑπὲρ νοῦν ~εται id.*ep.*1(M.3.1065A); and perfectly only in heaven, Clem.*str.*6.14(p.486.21; M.9.332A); knowledge of God producing holiness, *ib.*7.7(p.35.19; 468A); *ib.*1.7(p.25.17; M.8.733B); and union with Christ ὥσπερ...ἡ γνῶσις γνοῦσα ἐκεῖνο ὃ γνῶναι ἠθέλησεν, ἑνοῦται τῷ γνωσθέντι...οὕτως οἱ πιστοὶ τῇ γνώσει ἑνωθέντες τῷ γνωσθέντι Χριστῷ...ὑπὸ θεοῦ ἐγνώσθησαν Max.*schol.d.n.*7.4(M.4.353C,D); knowing being identified with doing, Or.*hom.10.1 in Jer.*(p.72.6f.; M.13.360A); and lack of knowledge meaning sin οὐκ ἔγνω τὸν κύριον ὁ λαὸς ὁ πεπλανημένος Clem.*paed.*2.8(p.202.22; M.8.485B); id.*prot.*9(p.64.9; M.8.197A); 3. of Christ's human knowledge, v. γνῶσις; 4. in phrase χάριν γινώσκειν *owe thanks*, Clem.*str.*3.3 (p.201.10; M.8.1116A); ‡Ath.*dial.Trin.*2.17(M.28.1184D).

[*]**γιώρας**, v. γειώρας.

***γλαυκαίνω**, *be bluish-grey*; of colour of leprosy, Meth.*lepr.*5 (p.455.11); *ib.*(p.456.5).

***γλαύκη**, ἡ, = γλαύξ, *owl*, ‡Caes.Naz.*dial.*140(M.38.1072).

γλαφυρός, *polished, elegant* of style; hence title of work of Cyr. Γλαφυρῶν εἰς Γένεσιν (Ἔξοδον κτλ.) Λόγοι (1.1,244 etc.).

γλεῦκος, τό, *new wine, must*; also of a barbarian drink not made from grapes, Men.*exc.Rom.*8(p.194.4; M.113.885D); met., of inspiration of H. Ghost, Gr.Nyss.*Spir.*(M.46.701A).

γλισχρολογέομαι, *dispute about trifles, quibble*, Or.*mart.*2(p.4.15; M.11.565B).

γλισχρώδης, *sticky*; neut. as subst., Epiph.*haer.*64.72(p.522.21; M.41.1197D).

γλίχ-ομαι, *desire*, pass. ὦ θαυμάσιοι θεῷ ~όμενοι Serap.*ep.mon.*9 (M.40.936A).

[*]**γλιχόνη**, ἡ, = γλήχων, *pennyroyal*, a species of mint, Leont.N.*v.Sym.*56(M.93.1740A).

γλοιόομαι, *become thick, viscous*, Leont.H.*monoph.*(M.86.1816C).

***γλούττων**, ὁ, (Lat. *glutto*) *glutton*, Pall.*h.Laus.*21(M.34.1073D; v.l. p.65.8 n.).

γλυκαίν-ω, 1. *sweeten*, met. [sc. Χριστόν] τὸν γλυκάναντα λόγοις θείοις Isid.Pel.*epp.*1.293(M.78.353C); τὸν γὰρ φάρυγγα ἔχει γλυκασμὸν οὐ ~όμενον, ἀλλὰ ~οντα Nil.ap.Proc.G.*Cant.*7:10(M.87.1693C); χρηστότης...~ουσα τὰς ψυχάς *V.Pach.Φ* 131(p.83.12); τίς δὲ συντυχὼν οὐ γεγλύκασται; Thdr.Stud.*epp.*2.29(M.99.1200B); of the

gospel τὰ λόγια κυρίου...ἐγλύκαινεν αὐτούς *A.Paul.et Thecl.*1(p.236. 3 v.l. ἐγγλυκαίνειν); ~εται τῷ λόγῳ τὰ τῆς ψυχῆς αἰσθητήρια Gr.Nyss.*hom.4 in Cant.*(M.44.844D); of use of imagery to make discourse palatable, Chrys.*hom.34.2 in Jo.*(8.197B); of Christian τῷ ξύλῳ [i.e. Cross] γλυκανθεὶς Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.368A); **2.** *taste (the sweetness of)* τῶν ~όντων τὴν τοῦ ὑψίστου χρηστότητα Or.*exc.in Ps.* 77:30f.(M.17.145A); pass., *taste sweet* ἕως γλυκανθῇ ἐν τῷ στόματι ἡμῶν τὸ γάλα αὐτῆς [sc. μετανοίας] Esaias *or.*25.18(p.170; M.40. 1186A).

γλυκασία, ἡ, *sweetness,* Meth.*symp.*2.7(p.25.8; M.18.60A); *V. Mac.*2(p.147); met. ὄψις ἀγαθὴ ὡς εἶδος τῆς γ. *A.Mt.*2(p.219.1); Nil.*epp.*4.24(M.79.561A).

γλύκασμα, τό, 1. *sweetness,* met. ψαλμῳδίας...γ. Nil.*epp.*3.318 (M.79.537B); id.*paup.*62(M.79.1052C); εὐχῆς...γ. Diad.*perf.*68(p.84. 8f.); CNic.(787)*act.*3(H.4.153D); **2.** plur., *sweet things, sweets*; of honey, ‡Ath.*synops.*(M.28.380A); met. τὰ τῆς εὐσεβείας γ. Gr.Nyss. *Spir.*(M.46.701B); id.*ordin.*(M.46.544C).

γλυκασμός, ὁ, *sweetness,* exeg. Cant.5:16 ὁ γ. τοῦ φάρυγγος τοῦ σωτῆρος Or.*sel.in Dt.*(M.12.809B); οὗ [sc. Christ] τὴν φωνὴν ἑαυτῷ [sc. S. Paul] χρήσας, γ. ἣν δι' ἐκείνου φθεγγόμενος Gr.Nyss.*hom.14 in Cant.*(M.44.1084C); Jo.D.*hymn.exod.*(M.96.1368B); †Jo.D.*B.J.* 24(M.96.1077C); ‡Gr.Naz.*Chr.pat.*810(M.38.203A); of BMV, Jo. Mon.*hymn.Nic.Myr.*(M.96.1384D); of Chrys., id.*hymn.Chrys.*6(M. 96.1381B); of eloquence ῥεῖθρα γλυκασμοῦ γλῶσσα βλύζει στωμύλη Gr.Naz.*carm.*1.2.32.25(M.37.918A); of truth and righteousness, Gr.Agr.*Eccl.*9.11(M.98.1101D); γ. ὀρθοδοξίας Geo.Pis.*carm.*91.1.

γλύκιος, *sweet,* met. γ. ἀδελφούς Thdr.Stud.*epp.*1.1(M.99.908B).

***γλυκολογ-έω,** *cloak with honeyed words* ~οῦντι τὸ πταῖσμα Nil. *Eulog.*21(M.79.1120D).

***γλυκολογία, ἡ,** *honeyed words,* Thphn.*chron.*p.163(M.108.437A).

***γλυκορήμων,** *sweet-speaking,* Ant.Mon.*hom.*16(M.89.1476D).

[*]**γλυκόφωνος,** *sweet-voiced,* ‡Caes.Naz.*dial.*140(M.38.1072).

γλυκυδερκής, *sweet to behold, Orac.Sib.fr.*1.30.

γλυκύδωρος, *bearing sweet gifts,* of BMV γ. γεννῆτορ φωτός ‡Meth.*Sym.et Ann.*14(M.18.381B).

***γλυκυμυθία, ἡ,** *honeyed speech,* Meth.*symp.*11.1(p.129.15; M.18. 204C).

***γλυκύνομαι,** *enjoy sweetness,* Ph.Carp.*Cant.*206(M.40.129C).

γλύκυσμα, τό, *sweetness* παντὸς γ. ... γλυκύτερος...ὁ κατ' ἀρετὴν... βίος Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.365B).

***γλυκυσταγής,** *sweetly dropping,* met. τὰ γ. τῆς μελιχρᾶς σου γλώττης ῥεῖθρα Thdr.Stud.*cant.*15.2(p.369).

γλυκύτης, ἡ, *sweetness,* met.; **1.** of God, *loving-kindness, mercy* χρηστευσώμεθα ἑαυτοῖς κατὰ τὴν...γ. τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς *1Clem.* 14.3; ἡ γ. τοῦ θεοῦ μου ἀνήγαγεν ὑμᾶς ἐκ τῆς ἀβύσσου *A.Phil.*139 (p.72.11); of Trin. ἡ πηγὴ πάσης γ. Epiph.*haer.*74.12(p.329.30; M.42. 497B); of Christ ὁ ἔχων τὴν γ. *A.Phil.*141(p.77.4); τῆς δεσποτικῆς ἐγεύσατο γ. Procl.CP *or.*6.5(M.65.728C); *V.Pach.Φ* 110(p.72.6); **2.** of soul united to God, Or.*hom.2.1 in Jer.*(p.17.3; M.13.277B); Gr.Nyss. *v.Mos.*(M.44.389C); γευσάμενος αὐτῆς τῆς γ. τοῦ εἶναι μετὰ τοῦ θεοῦ Dor.*doct.*4.1(M.88.1657D); ἡσυχαστὴς...ἐκκοπὴν γλυκύτητος θεοῦ λαβεῖν μὴ βουλόμενος Jo.Clim.*scal.*27(M.88.1100D); **3.** *suavity,* as style of polite address, Thds.Imp.*ep.Licin.*(p.8.12; M.*PL.*54.878C); Thphn.*chron.*p.87(M.108.261C).

***γλυκυφανής,** *seemingly pleasant,* Nil.*epp.*2.186(M.79.297A).

***γλυκυφόρος,** *yielding sweet* water πηγὰς...ἁλμυροφόρους καὶ γ. Chrys.*hom.in Ps.115:1–3*(p.357.13).

***γλυός,** prob. f.l. for γλοιὸς *glutinous,* Melet.*nat.hom.*28–29(M.64. 1260C).

γλυπτός, 1. *carved*; of pagan images, Clem.*str.*6.14(p.487.15; M.9.333A); Ath.*gent.*18(M.25.37C); neut. as subst., *carved image, A.Petr.et Paul.*26(p.190.6); Eus.*d.e.*9.1(p.404.34; M.22.653A); Cyr. *Os.*116(3.148A); **2.** *hewn* τύμβος...γ. Nonn.*par.Jo.*19:41(M.43.908A).

γλῶσσα, ἡ, 1. *tongue,* as instrument of speech; κατὰ τὴν γ. *oral* μαρτύριον Clem.*str.*7.8(p.38.21; M.9.473A); **a.** rational function, Clem.*str.*7.9(p.39.12; M.9.473C); ἡ γ. ... διάκονος...διαλεκτικῆς ἐνεργείας Cyr.H.*catech.*4.22; Thdt.*provid.*3(4.513); **b.** function in service of God: in prayer, †Bas.Anc.*virg.*20(M.30.712C); γ. δὲ ἐδόθη ...ἵνα ὑμνῇς τὸν ποιητὴν Chrys.*diab.*2.3(2.264A); χείρ ἐστιν ἡ γ. τῶν εὐχομένων, καὶ δι' αὐτῆς κατέχομεν τὰ γόνατα τοῦ θεοῦ id.*hom.51.5 in Mt.*(7.526D); in imitating Christ ἡ γ. σου ὡς ἡ γ. ... τοῦ Χριστοῦ *ib.78.3*(755D); **c.** requires bridle because of its proneness to sin οὐκ ἀπέχεται τῆς γ., ἐν ᾗ πονηρεύεται Herm.*vis.*2.2.3; γ. ... ὀλισθος ἀνθρώποις μὴ λόγῳ κυβερνωμένη Gr.Naz.*or.*3(M.35.524B); Isid.Pel. *epp.*1.325(M.78.372A); **d.** ref. Pentecost ἐν γλώσσαις δὲ διὰ τὴν πρὸς τὸν λόγον οἰκείωσιν Gr.Naz.*or.*41.12(M.36.445A); Chrys.*pent.*2.2(2. 472B); Jo.D.*carm.pent.*3(p.213; M.96.832C); **2.** *language*; **a.** ref. confusion of tongues (Gen.11:7) traditionally held to number 70 or 72 διεσκέδασε γὰρ αὐτῶν τὰς γ. καὶ ἀπὸ μιᾶς εἰς ἑβδομήκοντα δύο διένειμεν Epiph.*haer.*2(p.176.4; M.41.134B); *ib.*39.8(p.78.4; 673C); seventy, *Hom.Clem.*18.4; †Gregent.*disp.*(M.86.704A); **b.** of languages spoken at Pentecost ἐλάλουν...ξέναις γ. ... τὸ σημεῖον τοῖς ἀπίστοις Gr.Naz.*or.*41.15(M.36.449A); reason for miracle and its cessation in later times discussed, Chrys.*pent.*1.4(2.464B,C); contrasted with Babel, *ib.*2.2(472D); τοῖς...ἀποστόλοις ἡ χάρις τοῦ πνεύματος τὴν τῶν γ. εἴδησιν ἐδεδώκει, ἐπειδὴ τῶν ἐθνῶν ἁπάντων διδασκάλους ἀποφανθέντας ἔδει τὰς ἁπάντων εἰδέναι φωνάς Thdt.*1Cor.*12:1(3.241); Sever.ap.*cat.Ac.*2:7(p.27.22); **c.** γένη γλωσσῶν (1Cor.12:10, al.) interpreted as speech in foreign tongues χάρισμα εὐχῆς ἔχοντες πολλοὶ μετὰ γλώττης,...καὶ ἡ γ. ἐφθέγγετο, ἢ τῇ Περσῶν ἢ τῇ Ῥωμαίων φωνῇ εὐχομένη, ὁ νοῦς δὲ οὐκ ᾔδει τὸ λεγόμενον Chrys.*hom.35.3 in 1Cor.*(10.325C); its nature dist. from gift at Pentecost οἱ μὲν ταῖς γ. ἐλάλουν, καίτοι πρὸ οὐκ εἰδότες αὐτὰς...τὸ γλώσσαις λαλεῖν, οὐχ ὡς ἐν μοίρᾳ χαρίσματος [as at Pentecost], ἀλλ' ὡς ἐν τάξει σημείου τοῖς πιστοῖς Cyr.*1Cor.*12:9(M.74.888C); its effects εἰς τύφον ἐξώγκωσε τὸ χάρισμα τῶν γ. Thdt.*1Cor.*12:1(3.241); **3.** met. ἡ γ. τὸ ψαλτήριον κυρίου Clem.*paed.*2.4(p.182.22; M.8.441A); τὸν Ἰησοῦν ...τῇ γ. τῆς βλασφημίας μαστιγούμενον Or.*hom.19.12 in Jer.*(p.168. 5; M.13.488B); **4.** *thong* ἐν πλατείαις ταῖς κρηπῖσι καὶ γ. τῶν ὑποδημάτων προϊόντες [sc. Φαρισαῖοι] Epiph.*haer.*16.1(p.211.7; M.41.249A); **5.** *ingot,* of gold (LXX Jos.7:21), Gr.Naz.*carm.*1.2.2.435(M.37. 612A).

γλωσσαλγ-έω, 1. *have a diseased tongue,* hence *blaspheme*; of heretics, Gr.Naz.*or.*38.2(M.36.313B); Steph.Afr.*ep.*(H.3.740A); τῶν ἀπίστων...περὶ τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ ~ούντων Anast.S.*hod.*14 (M.89.252A); **2.** *have an itching tongue, speak much,* Ephr.1.71D; Nil.*Eulog.*17(M.79.1113D); ‡Nil.*perist.*11.12(M.79.920D).

γλωσσαλγία, ἡ, 1. *talkativeness,* Gr.Naz.*carm.*1.2.4.11(M.37.641A); **2.** *blasphemy*; ref. heretics, Gr.Naz.*ep.*41(M.37.85B); Cyr.*Mich.*1 (3.392A); Max.*ambig.*(M.91.1209D); Jo.D.*carm.theog.*83(p.207; M.96. 821D).

***γλωσσαλλαγή, ἡ,** *confusion of tongues*; at Babel, *Apoc.Bar.*3 (p.86.14).

γλωσσαργία, ἡ, *loquacity,* Clem.*paed.*2.6(p.189.14; M.8.456A).

***γλωσσίζ-ω,** *kiss*; fig., of fire, *lick* πῦρ ~ον καὶ ἐξερχόμενον διὰ ...θυρίδων †Anast.S.*relat.*1(p.60).

γλωσσόκομον, τό, 1. *casket,* Ath.*apol.sec.*60(p.141.1; M.25.360A); Marc.Diac.*v.Porph.*14; Chrys.*hom.47.5 in Jo.*(8.281D); **2.** *coffin, A.Mt.*24(p.251.7); Thdt.*h.e.*3.23.3(3.940); Cyr.S.*v.Euthym.*40(p.60. 25); *Chron.Pasch.*p.309(M.92.788B).

***γλωσσοκοπ-έω,** *cut out the tongue of* ἐγλωσσοκόπησαν Μαρτῖνον Thphn.*chron.*p.283(M.108.697B); pass. ἐπισκόπων τῶν διὰ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ~ηθέντων Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)3.32(M.*PL.*77. 294B).

***γλωσσοκόπος,** *sharp-tongued, Sent.App.*(p.84).

***γλωσσολογία, ἡ,** *chatter,* ‡Proc.G.*Pr.*10:31(M.87.1321D).

***γλωσσομανία, ἡ,** *insane talk,* Tat.*orat.*3(p.4.10; M.6.812A).

***γλωσσοπύρσευτος,** *like tongues of fire* τὸ πνεῦμα τεύχει γ. θεῷ Jo.D.*carm.pent.*108(p.217; M.96.837B).

***γλωσσοπυρσόμορφος,** *shaped like tongues of fire*; of H. Ghost, Sophr.H.*carm.*20.57(M.87.3821A); Jo.D.*carm.pent.*55(p.215; M.96. 836A).

γλωσσότμητος, *with the tongue cut out,* ‡Just.*or.Gr.*3(M.6.236B).

γλωσσοτομέω, *cut out the tongue of, M.Tar.*9; *M.Pers.*1.15(p.433. 13); pass., *have one's tongue cut out* ἐγλωσσοτομήθη πρῶτον Or.*mart.* 23(p.21.5; M.11.592B); CChalc.*act.*1(*ACO* 2.1.1 p.180.36; H.2.216C); *Chron.Pasch.*p.380(M.92.973B).

***γλωσσοτομία, ἡ,** *cutting out of the tongue,* Anast.S.*serm.imag.*3 (M.89.1156C).

γλώττημα, τό, *tongue,* Jo.D.*carm.pent.*14(p.214; M.96.833A).

***γλωττιαῖος,** *of the tongue,* Tim.Ant.*nativ.Jo.Bapt.*2(M.28.909D).

***γλώττισμα, τό,** *daintiness of language,* Soz.*h.e.*3.16.2(M.67. 1088A).

***γλωττοφόρος,** *having a tongue, uttering speech,* Gr.Nyss.*Thdr.* (M.46.737D).

γνάμψις, ἡ, *bending,* Melet.*nat.hom.*7(M.64.1184C).

***γνησιάζω,** *be familiar with,* ‡Ath.*synops.*46(M.28.380B).

***γνησιεύω,** *be genuine,* Thdr.Stud.*epp.*2.31(M.99.1204A); *ib.*2.177 (1549B).

***γνήσιμος,** *sincere,* Tim.Ant.*cruc.*(M.86.257A).

***γνησιοδίδακτος,** *truly taught,* ‡Chrys.*ador.*2(11.824A).

γνήσιος, 1. *belonging to the race,* i.e. *lawfully begotten, legitimate,*

e.g. of Isaac opp. Ishmael, Chrys.*hom.16.6 in Rom.*(9.612B); hence of Son, expressing genuine sonship υἱὸς τοῦ νοῦ γ. ὁ θεῖος λόγος Clem.*prot.*10(p.71.25; M.8.212C); τὸν τοῦ θεοῦ παῖδα γ. καὶ μονογενῆ Eus.*h.e.*1.2.3(M.20.56A); Χριστὸς γέννημα γ. Chrys.*hom.10.2 in 1Cor.*(10.82E); Cyr.*Jo.*1.3(4.23A); Thdt.*Col.*1:13(3.476); **2.** met., *genuine*; **a.** of spiritual children ὁ τοῦ πιστοῦ Ἀβραὰμ υἱὸς γ. Clem.*exc. Thdot.*56(p.126.4; M.9.685C); γ. ... τῆς ἐκκλησίας τέκνα Cyr.H. *catech.*19.1; γ. ... τέκνον τῆς χάριτος Gel.Cyz.*h.e.*2.23.3(M.85.1296B); **b.** of other relationships ὁ τοῦ Ἰησοῦ γ. μαθητὴς Παῦλος Or.*Cels.*1.13 (p.66.12; M.11.680B); γ. τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας ἐραστής Eus.*h.e.* 4.8.3(M.20.324A); γ. φίλῳ *Hom.Clem.*1.16; γ. τῶν ἄνω μύστας Gr.Naz. *or.*8.6(M.35.796B); **3.** of things; **a.** of biblical books, *authentic*, e.g. of 2 and 3 Jo. οὐ πάντες φασὶ γ. εἶναι ταύτας Or.*Jo.*5.3(p.101.33; M.14.189A); *ib.*13.17(p.241.15; 424C); τὰ μὲν ὀνομαζόμενα Πέτρου, ὧν μόνην μίαν γ. ἔγνων ἐπιστολήν Eus.*h.e.*3.3.4(M.20.217A); of an interpretation of scripture, *Barn.*9.9; **b.** of virtues etc., *genuine, true*, *1Clem.*62.2; Eus.*theoph.fr.*9(p.24.3; M.24.633A τοῖς...γνησίοις); Chrys.*hom.2.2 in Rom.*(9.439A); id.*comm. in Gal.*4:13f.(10.707A); Thdt.*ep.*97(4.1167); **4.** as subst.; **a.** masc., *friend*, Ath.*ep.Serap.*1.1 (M.26.529A); Chrys.*comm. in Gal.*6:11f.(10.727A); **b.** neut., *genuineness, reality* τὸ γ. τῆς ἀγάπης *Ep.Lugd.*ap.Eus.*h.e.*5.2.6(M.20. 436B); Cyr.*Nah.*3(3.476D); of eternal generation of Son τὸ γ. τοῦ υἱοῦ Ath.*Ar.*1.61(M.26.140A); τὸ γ. τῆς υἱότητος Chrys.*hom.71.2 in Mt.*(7.696B); τὸ γ. τῆς γεννήσεως Thdt.*Heb.*1:3(3.548); αἱ κλήσεις αὗται [sc. υἱός, πατήρ] τὸ γ. καὶ οἰκεῖον γνωρίζουσιν Gr.Naz.*or.* 29.16(p.98.9; M.36.96A); τὰ γ. *legitimate things*, i.e. true religion, Geo.Pis.*Pers.*1.22(M.92.1199A).

***γνησιοτέρως**, adv. from comp. of γνήσιος, *courteously*, Dam. *troph.*2.8.3(p.234.6).

γνησιότης, ἡ, 1. *legitimacy, true sonship*, Chrys.*hom.29.2 in Heb.* (12.272C); theol. ὁ σωτὴρ...γ. ἐμφανίζων Alex.Al.*ep.Alex.*8(p.24.30; M.18.560B); Ath.*Ar.*3.66(M.26.464B); μονῆς τῆς γ. ἐπὶ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός Gr.Nyss.*Eun.*3(2 p.28.2; M.45.593B); CAnc.(358)*ep.syn.*ap. Epiph.*haer.*73.2(p.269.21; M.42.405A); Epiph.*anc.*30(p.39.22; M.43. 72B); ἡ γ. τοῦ υἱοῦ Chrys.*hom.15.2 in Jo.*(8.87C); *ib.38.2*(219B); of Father–Son relationship τῆς αὐτῆς γ. πατρὸς πρὸς τὸν υἱόν, καὶ υἱοῦ πρὸς τὸν πατέρα Epiph.*haer.*62.8(p.397.26; M.41.1061B); **2.** met., *sincerity, truth*; **a.** of men towards God μετὰ τῆς γ. ... τὴν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ τελεῖν Thdr.Mops.*Ps.*32:1(p.143.5; M.66.668C); τῆς εἰς θεὸν...γ. ... ἐπίδειξιν Cyr.*Ps.*11:1(M.69.793D) al.; id.*ador.*7(1.229C); and Christ, Eus.*h.e.*7.29.2(M.20.709A); Oecum.*Apoc.*3:8(p.61); **b.** between men, Cyr.*Zach.*55(3.734A); Thal.*cent.*1.21(M.91.1429B); **c.** generally, *friendly relationship*, Epiph.*ep.Arab.*(p.464.11; M.42. 720A); of husband and wife, id.*exp.fid.*6(p.502.6; M.42.784B); hence *friendship*, Eus.*v.C.*3.60(p.108.15; M.20.1132B); Chrys.*comm.in Gal.* 6:11(10.727B); Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)4.11(M.*PL*.77.335B); of searching of hearts by H. Ghost οὐκ ἀγνοίᾳ...ἀλλὰ γ. ‡Caes.Naz.*dial.*1.14 (M.38.869D); **3.** as style of address, *your sincerity*, Bas.*ep.*124(3. 214C; M.32.545A); *M.Areth.*(p.42, v.l. ὁσιότης).

γνησίως, 1. *legitimately, truly*, ref. Christ ὑπ' αὐτοῦ γ. γεγεννημένος Epiph.*haer.*69.55(p.202.2; M.42.288B); ref. Christians as truly members of Christ, Chrys.*hom.20.3 in Eph.*(11.147A); of discipleship etc. τοὺς τῷ Ἰησοῦ γ. μεμαθητευμένους Or.*Jo.*1.26(24; p.32.11; M.14. 69B); Gr.Naz.*or.*7.20(M.35.780B); ref. a loyal servant γ. δουλεύοντα *CG–CI* 1.2(Corinth, saec. vi); **2.** *sincerely, affectionately* γ. τε αὐτὸν ἑώρακε Ath.*h.Ar.*22(p.194.18; M.25.717D); *Hom.Clem.*18.11; Chrys. *hom.60.3 in Mt.*(7.609C).

γνόφος, ὁ, *darkness*; **1.** lit.; **a.** *darkness*, ref. Ex.20:21, *Hom.Clem.* 2.44; Gr.Nyss.*v.Mos.*45(M.44.316B); **b.** plur., *storm clouds* τοὺς ἀνέμους τῶν γ. *Apoc.En.*17.7(p.46.3); ἄγγελοι νεφελῶν καὶ γ. Epiph. *mens.*22(M.43.276C); **2.** met.; **a.** of sins γ. ἁμαρτημάτων Thdr. Heracl.*Is.*1:16(M.18.1309C); Gr.Naz.*or.*35.2(M.36.260A); of unbelief, exeg. Ex.20:21 γ. ... ἡ τῶν πολλῶν ἀπιστία Clem.*str.*5.12(p.378.3; M.9.116B); and mental confusion, Philost.*h.e.*6.2(M.65.533B); **b.** myst., of divine darkness where God dwells, ref. Ex.20:21 ὁ γ. τῆς ἀσαφείας...ἐν ᾧ ἐστιν ὁ θεός Gr.Nyss.*hom.1 in Cant.*(M.44.773B); Dion.Ar.*myst.*1.3(M.3.1000C); as symbol of transcendence θεόν.., γνόφῳ τῇ ἀκαταληψίᾳ πανταχόθεν διειλημμένον Gr.Nyss.*v.Mos.*(M. 44.377A); ὁ θεῖος γ. ἐστὶ τὸ ἀπρόσιτον φῶς Dion.Ar.*ep.*5(M.3.1073A); hence associated with contemplation of mysteries, ref. Moses ὁ ἐν τῷ θείῳ γ. ὀξυωπῶν, καὶ βλέπων ἐν αὐτῷ τὸ ἀόρατον Gr.Nyss.*Pss.titt.* A 7(M.44.457A); whose entering into darkness is type of mystical experience, id.*hex.*(M.44.65C); being progress from rational knowledge to mystical 'un-knowing', id.*v.Mos.*(376D); ἡ...ὁδεύουσα πρὸς τὰ ἄνω ψυχή...ἐντὸς τῶν ἀδύτων τῆς θεογνωσίας γίνεται, τῷ θείῳ γ. πανταχόθεν διαληφθεῖσα id.*hom.11 in Cant.*(1000D); εἰς τὸν γ. τῆς ἀγνωσίας εἰσδύνει τὸν ὄντως μυστικὸν καθ' ὃν ἀπομύει πάσας τὰς γνωστικὰς ἀντιλήψεις Dion.Ar.*myst.*1.3(1001A); def. as τὸ ὑπὸ θεῖον γ. γενέσθαι, τὸ δι' ἀβλεψίας καὶ ἀγνωσίας ἰδεῖν καὶ γνῶναι τὸ ὑπὲρ θέαν καὶ γνῶσιν Max.*schol.in myst.*2(M.4.421); the place of mystical knowledge ἃ προεπαιδεύθη διὰ τοῦ γ., πάλιν διὰ τοῦ γ. διδάσκεται Gr. Nyss.*v.Mos.*(377B); εἰς τὸν γ. εἰσελθών, τὸν ἀειδῆ καὶ ἄυλον τῆς γνώσεως τόπον Max.*cap.theol.*1.84(M.90.1117C); used as synonym of contemplation πολλάκις ἔγνωμεν αὐτὸν [sc. Basil] καὶ ἐντὸς τοῦ γ. γενόμενον, οὗ ἦν ὁ θεός Gr.Nyss.*laud.Bas.*(M.46.812C); τὸν ὑπὲρ νοῦν εἰσδύνοντες γ. Dion.Ar.*myst.*3(1033B); and for the mystical presence of God κατὰ τοῦτον ἡμεῖς γενέσθαι τὸν ὑπέρφωτον εὐχόμεθα γ. *ib.*2 (1025A); κατὰ τὸν θεῖον ἐκεῖνον καὶ ὑπέρφωτον καὶ ἀόρατον γ. Andr. Cr.*or.*7(M.97.949C).

γνωματεύω, *judge, consider* ἐγνωμάτευσε δὲ ὅπως τὰ ἡμαρτημένα εὖ διαθείη Men.*exc.Rom.*6(p.192.12; M.113.884C).

γνώμη, ἡ, many meanings πότε μὲν γὰρ δηλοῖ τὴν παραίνεσιν... πότε δὲ βουλὴν...πότε δὲ ψῆφον...πότε δὲ ἐπὶ πίστεως, ἢ δόξης, ἢ φρονήματος, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, κατὰ εἴκοσι ὀκτὼ σημαινόμενα λαμβάνεται τὸ τῆς γ. ὄνομα Jo.D.*f.o.*3.14(M.94.1045B); cf.Max.*Pyrr.* (M.91.308B,C);

A. *mind*; **1.** in gen. ὡς θεοῦ γνώμην κεκτημένος Ign.*Polyc.*8.1; Just.*dial.*44.2(M.6.569B); τὴν γ. ὑγιῆ κεκτῆσθαι Clem.*str.*5.1(p.329. 30; M.9.16C); its instability, *ib.*8.7(p.93.20; 588B); made strong in the true Christian, Bas.*ep.*293(3.432A; M.32.1036A); ἀκόρεστον τοῦ διαβόλου γ. Chrys.*hom.7.7 in Rom.*(9.492A); **2.** in sense of *spirit, character* διὰ τὸ ἀσθενὲς τῆς γ. Just.*dial.*47.2(M.6.577A); opp. body Tat.*orat.*32(p.33.29; M.6.873A); μηδὲ τὴν τῆς γ. νόσον παραπλησίαν τῇ τῶν εἰς τὰ σώματα δυστυχησάντων Bas.*leg.lib.gent.*8(2.184E; M.31.589A).

B. *opinion, view, doctrine*, esp. of heretics εἴ τις ἐν ἀλλοτρίᾳ γ. περιπατεῖ, οὗτος τῷ πάθει οὐ συγκατατίθεται Ign.*Philad.*3.3; contrasted with true γνῶσις, Iren.*haer.*1 proem.(M.7.440A); Just.*dial.* 35.4,6(M.6.552Af.); Heges.ap.Eus.*h.e.*4.22.7(M.20.381A); γ. ἑτεροδοξούντων Or.*Jo.*13.1(p.227.9; M.14.401A); *ib.*13.27(p.251.21; 445C).

C. *will*; **1.** of God; **a.** gen. συντρέχητε τῇ γ. τοῦ θεοῦ Ign.*Eph.*3.2; expressed by Christ, *ib.*; id.*Rom.*8.3; γ. θεοῦ ὑπηρετοῦντες Just.*dial.* 95.2(M.6.701C); τῆς θείας προνοίας καὶ γ. Clem.*str.*6.17(p.513.23; M. 9.392A); μονογαμία...κατὰ γνώμην θεοῦ ὑπάρχουσα *Const.App.*3.2.2; **b.** opp. ἀνάγκη: εἰ μὲν γὰρ ἁπανταχοῦ παρὼν τῇ εὐδοκίᾳ, ἑτέρως πάλιν ἀνάγκῃ δουλεύων εὑρίσκετο, οὐκέτι κατὰ γ. τὴν παρουσίαν ποιούμενος, ἀλλὰ τῷ ἀπείρῳ τῆς φύσεως, καὶ τὴν γ. ἑπομένην ἔχων Thdr.Mops.*fr.inc.*(p.295.24f.; M.66.973D); **c.** of Father, ref. generation of Son, Eus.*d.e.*4.3(p.153.14; M.22.256B) cit. s. προαίρεσις; εἶναι δὲ γεννηθεῖσαν [sc. hypostasis of Son]...γνώμῃ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός Eun.*apol.*12(M.30.848B); **2.** of Christ πρεσβυτέροις...ἀποδεδειγμένοις ἐν γ. Ἰησοῦ Χριστοῦ Ign.*Philad.*proem.; Const.ap.Eus. *v.C.*3.60(p.107.15; M.20.1129B); μὴ...παρὰ γ. αὐτὸν [sc. Christ] τὸ σωτήριον ὑπομεῖναι πάθος Thdt.*Zach.*13:7(2.1658); οὐ γὰρ διαμάχεται ἐν τῷ...θεῷ γ. καὶ φύσις Leont.H.*Nest.*1.41(M.86.1501B); this application freq. rejected by later writers because of equivocal uses of γ.: διχῶς δὲ τῆς γ. λεγομένης· λέγεται γὰρ γ. καὶ ἡ ἁπλῶς ῥοπὴ πρὸς τὸ θελητόν...λέγεται γ. καὶ ἡ ἐκ προβουλεύσεως καὶ κρίσεως περί τι διάθεσις· οὐκ ἀσφαλὲς ἢ γ. ἢ θέλημα γνωμικὸν εἰπεῖν ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸ τῆς γ. δεύτερον σημαινόμενον διὰ τὸ συνεισάγεσθαι τούτοις τὴν ἄγνοιαν ‡Cyr.*Trin.*21(6^2.26D,E; M.77.1160Dff.); hence γ. λέγοντες ἐπὶ Χριστοῦ...ψιλὸν αὐτὸν δογματίζουσιν ἄνθρωπον Max.*Pyrr.*(M.91. 308C); Jo.D.*f.o.*3.14(M.94.1044B,C); v. θέλημα; **3.** of man's will; **a.** *free will, choice* τῇ...τῶν αἱρουμένων αὐτεξουσίων γ. Tat.*orat.*7 (p.7.21; M.6.820C); Clem.*paed.*1.2(p.92.4; M.8.253A); κυρία τῶν ἐν αἱρέσει πρακτέων ἡ ἑκάστου γ. Cyr.*ador.*6(1.202D); opp. ἀνάγκη: ταῦτά σε βούλεται ποιεῖν τῇ γ., ἃ καὶ ἀνάγκῃ σε δεῖ ποιῆσαι Chrys. *hom.76.4 in Mt.*(7.738A); Cyr.*ador.*1(1.33E); assisted by divine protection, Thdt.*Dan.*1:9(2.1071); // ἀγάπη: ἔστι δὲ καὶ τοῖς νοήμασι συμφωνοῦντα, μηδέπω καὶ τῇ γ. συμφωνεῖν· οἷον, ὅταν τὴν αὐτὴν πίστιν ἔχοντες, μὴ ὦμεν συνημμένοι κατὰ τὴν ἀγάπην Chrys.*hom. 3.1 in 1Cor.*(10.15C); = *motive*, Bas.Sel.*or.*29.2(M.85.329B); opp. φύσις: ἐξουσία...καὶ αὐθεντία...γ. προδήλως, ἀλλ' οὐ φύσεως ὑπάρχει κινήματα [hence condemned as basis for union of wills in Christ] Max.*Pyrr.*(M.91.829D); γνώμῃ *of one's own accord, voluntarily*, Rom.Mel.(*BZ* 24 p.4); **b.** of will weakened by sin τὴν ἀπὸ γ. καὶ ἔργων τοῖς ἀνθρώποις προσοῦσαν ἁμαρτίαν Didym.*Trin.*3.10(M.39. 857C); Bas.Sel.*or.*4.1(M.85.64A); *ib.*4.3(69A); **4.** of Devil, Ign. *Philad.*6.2; and demons, Tat.*orat.*16(p.17.28; M.6.841A).

D. *decision, judgement*, Tat.*orat.*32(p.33.14; M.6.872B); κύριον εἶναι τὸν κριτὴν τῆς ἑαυτοῦ γ. Clem.*str.*4.11(p.283.13; M.8.1288B); Philost.*h.e.*8.4(M.65.560B); ἄνευ τῆς ἐμῆς γ. *CG–CI* 1.23(Corinth,

saec. v); of conciliar ordinances, applied to spurious *Gnomes* of CNic.(325), cf. Pitra, *SS* 1 pp.523ff.

E. *advice* γ. ἀγαθή *Barn.*21.2; ‡Chrys.*Spir.*3(3.801D).

γνωμικός, A. *of the mind* or *will*; **1.** *intentional, purposely effected* ἰατρευόμενος ἀπὸ τῆς ἰδίας γ. αὐτοῦ κακίας ‡Just.*qu.et resp.* 123(M.6.1373A); opp. φυσικός: οὐ φυσικὴν ἀλλὰ γ. νοοῦμεν συγγένειαν Thdt.*Cant.*proem.(2.10); ref. Christ [Ps.44:8a] γ. γὰρ ταῦτα αἱρέσεως, οὐ φυσικῆς δυνάμεως id.*Ps.*44:8(1.891); τοῖς γ. κατορθώμασι opp. physical descent, id.*2Cor.*11:22(3.345); **2.** *of free will* [LXX ἑκούσια] τῶν θυσιῶν τὰ μὲν νομικά, τὰ δὲ γ. id.*Ps.*118:108(1.1465); id. *Ezech.*46:12(2.1037).

B. θέλημα γ. *moral will* or *will of choice* which is variable; **1.** of men in gen., v. θέλημα; **2.** Christol., v. θέλημα; by making the union of divinity and humanity one of θελήματα γ. which remain distinct after the union Nestorius συνήγαγε τῇ τῶν γ. θελημάτων διαφορᾷ καὶ τὴν τῆς γνώμης παραλλαγήν· καθ' ἣν οὐχ ἡ κατὰ φύσιν διαφορὰ δείκνυσθαι πέφυκεν, ἀλλ' ἡ καθ' ὑπόστασιν, ποιουμένη τῆς ἀγαθότητος ἐν τῇ διαφορᾷ τῶν γ. θελημάτων, ἄνεσιν καὶ ἐπίτασιν Max. *opusc.*(M.91.44C); cf. ὁ μὲν γὰρ [sc. Nest.] ποιοτήτων γ. εἰσηγούμενος ἕνωσιν...ὁ δὲ [sc. Severus] ποιοτήτων φυσικῶν λέγων μόνον εἶναι διαφορὰν μετὰ τὴν ἕνωσιν *ib.*(44A).

C. neut. as subst., *proverb, sentence*, Pall.*v.Chrys.*16(p.94.26; M. 47.53).

γνωμικῶς, 1. *succinctly* τὴν ἀπόδειξιν...γ. σχηματίσας Thdt.*Heb.* 11:6(3.614); comp., Clem.*str.*5.3(p.337.21; M.9.36B); superl., *ib.*5.14 (p.416.5; 196A); **2.** *deliberately* ἑκουσίως καὶ γ. τὰ πάθη κατεδέξατο ὁ Χριστός Anast.S.*hod.*23(M.89.304A); **3.** *by the will* ὁ θεὸς λόγος γ. δύναται ἑνωθῆναι τῇ κτιστῇ φύσει, φυσικῶς δὲ οὐ δύναται Leont.H. *Nest.*1.41(M.86.1501A); **4.** *spiritually* κατὰ σάρκα ζῇ...γ. ἀποθνήσκων Max.*qu.Thal.*63(M.90.669D).

***γνωμοδοσία, ἡ,** *counsel*, Cyr.*ador.*12(1.427C).

γνωμοδοτ-έω, 1. *give advice, counsel*, ‡Chrys.*Spir.*4(3.801D); Cyr. *ador.*3(1.95A); iron. ~ῆσαι τῷ θεῷ id.*Is.*4.2(2.609E); **2.** *give as an opinion*, Nil.*Eulog.*22(M.79.1121D).

***γνωμοδότης, ὁ,** *adviser, counsellor*, Didym.*Trin.*2.7(M.39.565A); Ast.Soph.*Ps.*7(M.40.461B); Oecum.*1Cor.*7:25ff.(p.436.20).

***γνωμοδότις, ἡ,** fem. of foreg. αὕτη [sc. πλεονεξία] γ. εὐμήχανος ‡Nil.*perist.*8(M.79.880C).

***γνωμόνως,** *purposefully*, Evagr.Pont.*or.*73(M.79.1184A).

***γνωμοφθόρος,** *mind-corrupting*; of heretics, Pall.*v.Chrys.*9 (p.56.23; M.47.33).

γνώμων, ὁ, 1. *one that knows*, hence *guide* ἀκριβεῖς γ. τῆς ἀληθείας ...οἱ γνωστικοί Clem.*str.*7.16(p.68.3; M.9.533A); γ. χρήσασθαι τοῦ προβλήματος Πλάτωνι Eus.*p.e.*11 proem.(508B; M.21.844C); σωφροσύνη...εὐχῆς γ. †Nil.*vit.*2(M.79.1141C); **2.** *rule, norm*, of faith τῶν πατέρων...παράδοσιν, ὥσπερ τινὰ γ. καὶ κανόνα προεκθέμενοι Eun. *apol.*4(M.30.840B); τὸν γ. τῆς ἀληθείας Bas.*Eun.*1.4(1.213D; M.29. 513B); of divine law, Chrys.*hom.13.4 in 2Cor.*(10.536A); Synes. *regn.*3(p.14.4; M.66.1061C); of behaviour, Nil.*epp.*3.193(M.79.437A); **3.** a measure ὁ μόδιος...καλεῖται δὲ καὶ γ. Epiph.*mens.*23(M.43. 280B).

***γνωνιώδης,** error for γωνιώδης, *angular*, Proc.G.*Ex.*26:15(M.87. 645C).

γνωρίζ-ω, A. *make known*; supernaturally, **1.** God through Christ ἔδει γὰρ τὸν μεσίτην θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπων...ἀνθρώποις... γνωρίσαι τὸν θεόν Iren.*haer.*3.18.7(M.7.937B); ὁ λόγος, ᾧ...ὁ θεός... ~εται Clem.*paed.*1.7(p.124.4; M.8.320A); id.*exc.Thdot.*10(p.110.5; M. 9.661A); who is known in Inc., Meth.*symp.*8.9(p.91.14; M.18.152B); Gel.Cyz.*h.e.*2.19.25(M.85.1280D) cit. s. διαφορά; and in created order, Ath.*inc.*2.2(M.25.100A); **2.** mysteries of the faith ἐγνώρισεν...ἡμῖν ὁ δεσπότης διὰ τῶν προφητῶν τὰ παρεληλυθότα καὶ τὰ ἐνεστῶτα *Barn.* 1.7; *ib.*5.3; τῆς ἀμπέλου Δαυὶδ...ἧς ἐγνώρισας ἡμῖν διὰ Ἰησοῦ *Did.* 9.2; *ib.*9.3; *ib.*10.2; **3.** pass.; **a.** of a dream, *appear* ἐνύπνιον...σοὶ μὲν γνωρισθέν Thdt.*Dan.*2:7(2.1080); **b.** *seem* ὁ μάρτυς ὡς ἄλλου πάσχοντος ἐγνωρίζετο ‡Jo.D.*Artem.*37(M.96.1285B).

B. *know*; **1.** in gen., Just.*1apol.*12.11(M.6.345A); ὁ γνωστικός, τά τε ὄντα καὶ τὰ ἐσόμενα ~ων Clem.*str.*7.11(p.47.12; M.9.492A); *ib.* 7.14(p.63.17; 524A); in sense of *pay attention to* Λάζαρον, ὃν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐρριμμένον...οὐκ ἐγνώριζες ‡Nil.*perist.*15(M.79.844B); **2.** *recognize* οἱ ἐν οὐρανῷ ἄρχοντες...οὐ ~οντες αὐτόν Just.*dial.*36.6(M.6. 556A); *ib.*92.3(696A); Leont.N.*v.Jo.Eleem.*46(p.99.7); **3.** *acknowledge* ~ομεν ὅτι...τοῦτό ἐστι τὸ ὕδωρ τῆς ζωῆς Just.*dial.*14.1(M.6. 504C); σὲ βασιλέα ~ομεν Const.ap.Eus.*v.C.*4.20(p.125.7; M.20.1168B); hence *profess*, Const.*ib.*4.9(p.121.14; 1157B); ὀφείλει...ἐκκλησία... τούτους [sc. Nicene canons] ~ειν Innoc.*ep.cler.*(M.52.538); **4.** *deem* οἱ δ' ἂν μὴ εὑρίσκωνται βιοῦντες ὡς ἐδίδαξε, ~έσθωσαν μὴ ὄντες Χριστιανοί Just.*1apol.*16.8(M.6.353A); id.*dial.*102.4(713B); **5.** pass., *be well-known, famous*, Eus.*h.e.*5.11.1(M.20.456C); id.*p.e.*10.14(503D; M.21.837D); id.*v.C.*1.8(p.11.7; M.20.921A); Philost.*h.e.*3.4(M.65. 485A); Cyr.*Juln.*6(6².206B).

γνώριμος, *well-known*; **1.** as subst. masc., *pupil, disciple*; of the Twelve οἱ γ. αὐτοῦ πάντες ἀπέστησαν Just.*1apol.*50.12(M.6.404A); Clem.*paed.*1.5(p.97.3; M.8.261C); Eus.*d.e.*3.4(p.115.5; M.22.197A); of S. Paul's converts ὑπὲρ τῶν γ. οὓς αὐτὸς ἐγέννησεν ἐν πίστει Clem. *str.*7.9(p.39.28; M.9.477A); **2.** as subst. neut.; *knowledge*, Ath.*gent.*1 (M.25.4A); *familiarity* τὸ γ. τοῦ σαρκικοῦ γένους Vict.*Mc.*6:1(p.321. 24).

γνώρισμα, τό, *that by which a thing is known, mark*; **1.** in gen., *characteristic*, Ath.*decr.*4(p.4.2; M.25.421C); Didym.*Ps.*8:1(M.39. 1185A); Gr.Nyss.*or.catech.*40(p.159.14; M.45.101D); εὐεργετεῖν... πεφυκότες [sc. βασιλεῖς], καὶ ἰδιαίτατον...ἔχοντες τοῦτο γ. Anast. Ant.*redit.*(p.254); **2.** of God, *property* τῆς ἐκ τοῦ πατρὸς γεννήσεως ...γ. Ath.*decr.*17(p.14.14; M.25.444C); υἱὸν...ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς γ. χαρακτηριζόμενον Gr.Nyss.*diff.ess.*6(M.32.337A); ἴδιον θεότητος γνώρισμα, τὸ ἀληθῶς εἶναι id.*Eun.*10(2 p.238.15; M.45.840D); ἴδιον δὲ γ. τῆς θείας φύσεώς ἐστι τὸ παντὸς ὑπερκεῖσθαι γνωρίσματος id. *v.Mos.*(M.44.404B); Max.*Pyrr.*(M.91.300B); **3.** *distinctive feature*, of baptism πῶς δὲ σὺ ἐρεῖς, τοῦ θεοῦ εἰμι, μὴ ἐπιφερόμενος τὰ γ.; Bas.*hom.*13.4(2.117B; M.31.432C); of charity τὸ γ. τῶν τοῦ Χριστοῦ μαθητῶν Chrys.*sac.*2.4(p.40.23; 1.377D); id.*hom.4.7 in Mt.*(7.59C); **4.** *sign, proof*, ref. Christ's Messiahship τὸ καθεσθέντα αὐτὸν ὄνῳ... τοῖς ἀνθρώποις γ. ἔφερεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός Just.*dial.*88.6 (M.6.688A); of contrition μέγα γ. παλιγγενεσίας Clem.*q.d.s.*42(p.190. 18; M.9.649D); id.*str.*5.1(p.330.19; M.9.17B); Eus.*e.th.*3.3(p.157.28; M.24.1001C); Ath.*h.Ar.*3(p.184.13; M.25.697A); Gr.Nyss.*v.Mos.*(M. 44.429A); τὸ γ. τῆς ἀποστολικῆς εἰκόνος Chrys.*hom.2.3 in Ac.princ.* (3.66B); **5.** hence *document*, Phil.Thm.*ep.*ap.Eus.*h.e.*8.10.2(M.20. 764A); Cyr.*Is.*3.2(2.423C); *profession* of faith λέγε...τῆς σεαυτοῦ πίστεως τὸ γ. Const.ap.Gel.Cyz.*h.e.*3.19.13(M.85.1348C); **6.** *sign, symbol*, Eus.*d.e.*1.6(p.24.3; M.22.49C); of Cross γ. τοῦ ἁγιωτάτου πάθους Const.ap.Eus.*v.C.*3.30(p.91.23; M.20.1089C); **7.** *signification, name*, Leont.H.*Nest.*4.37(M.86.1705D); αὐτὸς δὲ Μαγουνδὰτ τῷ γ. Sophr.H.*v.Anast.*(M.92.1684A); Max.*schol.c.h.*15.8(M.4.113D).

γνωρισμός, ὁ, *faculty of knowledge*, Nil.*Magn.*62(M.79.1052C).

***γνωριστήριον, τό,** *distinguishing feature* τὸ θεῖον καὶ τὰ ἁπλᾶ πάντα...τοῦ εἴδους γ. φέρουσι Leont.H.*Nest.*1.1(M.86.1408C); τὸ ἰδιώτατον θεοῦ γ. *ib.*4.37(1705C).

γνωριστικός, 1. *making known, indicative of, revealing* ὄνομα γ. τοῦ τῆς σῆς θεότητος μύρου Gr.Nyss.*hom.1 in Cant.*(M.44.781D); *ib.13*(1045A); ὡς ὑπέρκειται [sc. ἡ θεία φύσις] παντὸς γ. νοήματος id.*v.Mos.*47(v.l. γνωστικοῦ M.44.317B); ὁ παράκλητος...γ. ἐστιν ὄνομα Chrys.*hom.5.1 in Jo.*(8.36A); †Leont.B.*sect.*7.5(M.86.1245B); **2.** *characteristic, distinctive* γ. τινας ἰδιότητας...τὸ γεννητὸν καὶ τὸ ἀγέννητον Bas.*Eun.*2.28(1.265B; M.29.637B); Gr.Nyss.*Eun.*4(2 p.51. 16; M.45.621A); Chrys.*hom.4.3 in Jo.*(8.30D); **3.** neut. as subst., *distinguishing faculty*, Just.*2apol.*14.2(conj. for γνωριστόν M.6. 468B).

***γνωριστός,** *recognized*, Or.*adnot.in Ex.*13(M.17.20A).

***γνωσιμάχοι, οἱ,** *opponents of knowledge*; name of an heretical sect opposed to all doctrine, holding that God demands only good works, Jo.D.*haer.*88(M.94.757A); Thdr.Stud.*epp.*1.48(M.99.1080D).

γνῶσις, ἡ, *knowledge*;

A. def. and scope; **1.** in gen. γ. δὲ ἐπιστήμη τοῦ ὄντος αὐτοῦ Clem. *str.*2.17(p.153.8; M.8.1013C); ἕξις ἡ γ., εἴτε διάθεσις *ib.*4.22(p.309.28; 1349A); γ. ... ἐστὶ θεωρία τῆς φύσεως τῶν ὄντων Olymp.*Eccl.*1:16ff. (M.93.492D); **2.** its twofold nature λέγεται...διττὴ ἡ γ. ἡ μὲν κοινῶς, ἡ ἐν ἀνθρώποις ὁμοίως σύνεσίς τε καὶ ἀντίληψις...ἣν οὐκ ἄν ποτε ἔγωγε γ. τε ὀνομάσαιμι...ἡ δέ, ἐξαιρέτως ὀνομαζομένη γ. ἀπὸ τῆς γνώμης καὶ τοῦ λόγου χαρακτηρίζεται· καθ' ἣν μόναι αἱ λογικαὶ δυνάμεις γνώσεις γενήσονται Clem.*str.*6.1(p.423.17ff.; M.9.209B,C); ἡ μὲν [sc. γ.] ἐπιστημονική, ἡ δὲ...πρακτική Max.*cap.*1.22(M.90.1092B); **3.** freq. identified with Christian doctrine, as Christianity in gen., sometimes called γ. ἀληθή or ἀληθείας, ‡*Diogn.*12.6; Iren.*haer.*4.33. 8(M.7.1077B) cit. s. B.3.d infra; Or.*fr.2 in Jo.*1:4(p.486.22); opp. Gnost. fancies, Hipp.*haer.*10.31(p.288.5; M.16.3446C); Cosm.Ind. *top.*1(M.88.57B); opp. worldly knowledge, Philox.*ep.*4(p.159f.); **4.** of the spiritual meaning of scripture, *Barn.*9.8; *ib.*10.10; *ib.* 13.7; cf.Herm.*vis.*2.2.1.

B. of gen. human knowledge of God; **1.** its object; **a.** God in himself, transcending all knowledge, Gr.Nyss.*ep.*24(M.46.1089D); ἐν τῷ θείῳ πᾶσα γ. ἀργεῖ Max.*schol.d.n.*1.3(M.4.200C); Jo.D.*f.o.*1.4 (M.94.800B); **b.** in his mysteries to which γ. holds the key (ref.

Lc.11:52) πύλη ἐστὶ κεκλεισμένη, τὰ μυστήρια...τὰ ἀκατάκλειστα. ἡ γ. κλεῖδα ἔχει Or.*fr.in Ezech.*44:1(M.17.288C); cf.*Hom.Clem.*18.15; of Trin. τὴν χάριν τῆς γ. τῆς ἁγίας τριάδος Eus.*Marcell.*1.1(p.3.10; M.24.716B); of the gospel, *A.Phil.*142(p.80.5); of the kingdom, Chrys.*hom.66.2 in Jo.*(8.396C); **2.** its character; **a.** diversity οὐ συγγενᾶται τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' ἐπίκτητός ἐστιν ἡ γ. καὶ...δεῖται κατὰ τὰς ἀρχὰς ἡ μάθησις αὐτῆς, ἔπειτα...εἰς ἕξιν ἔρχεται, οὕτως ἐν ἕξει τελειωθεῖσα τῇ μυστικῇ ἀμετάπτωτος δι' ἀγάπην μένει Clem.*str.*6.9(p.470.22; M.9.297C); πολλαχῶς ἡ γ. ... ἥ τε γὰρ τοῦ κτίσαντος ἡμᾶς σύνεσις, καὶ ἡ τῶν θαυμασίων αὐτοῦ κατανόησις Bas.*ep.*235.3(3.360A; M.32.873C); **b.** a higher mystical and lower discursive knowledge, Mac.Aeg.*hom.*29.6(M.34.720B); former distinguished as γ. ἄληπτος, Dion.Ar.*d.n.*4.35(M.3.736A); interpreted as ἄληπτον δὲ τὴν γ. ... τὴν ἐκ φυσικῆς θεωρίας ἢ ἐλλάμψεως ἀδιδάκτως προσγινομένην Max.*schol.d.n.*4.35(M.4.308C); id.*myst.*5(M.91.676C); **3.** its attainment; **a.** in rudimentary form derived from senses, Clem.*str.*4.26(p.320.24; M.8.1373A); Dion.Ar.*ep.*7.2(M.3.1080B); πᾶσι...ἡ γ. τοῦ εἶναι θεὸν ὑπ' αὐτοῦ φυσικῶς ἐγκατέσπαρται Jo.D.*f.o.*1.1(M.94.789B); **b.** in higher forms a gift, Clem.*str.*5.1(p.334.6; M.9.28A); Or.*schol.in Cant.*7:4(M.17.281C); κατηξιώθη χαρίσματος γνώσεως Pall.*h.Laus.*38(p.120.14; M.34.1194B); **c.** obtained through Christ, *1Clem.*36.2 cit. s. γεύω; *2Clem.*3.1; Clem.*str.*6.7(p.462.21; 284A); who is himself called γ., Ign.*Eph.*17.2; Clem.*str.*6.1(p.423.16; 209B); Manich. τὸ δὲ ἐν παραδείσῳ φυτὸν ἐξ οὗ γνωρίζουσι τὸ καλόν, αὐτός ἐστι ὁ Ἰησοῦς, ἡ γ. αὐτοῦ, ἡ ἐν τῷ κόσμῳ Hegem.*Arch.*11(p.18.4; M.10.1445A); **d.** contained in teaching of apostles and in Church γ. ἀληθής, ἡ τῶν ἀποστόλων διδαχή Iren.*haer.*4.33.8(M.7.1077B); ἐν... τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησίᾳ ἡ...γ. Clem.*str.*7.15(p.65.21; 528D); in scripture οἶμαι...τῆς ὅλης γ. στοιχεῖα...ὅλας γραφάς Or.*Jo.*13.5(p.230.14; M.14.405C); Chrys.*hom.51.1 in Mt.*(7.299E); **e.** passed on through instruction, Serap.*Euch.*3.2f.; Eus.*h.e.*2.1.13(M.20.137D); Cyr.H.*procatech.*11; **4.** its aim and effects: to enhance man's responsibility, *1Clem.*41.4; to teach him to despise death, Tat.*orat.*19(p.21.10; M.6.849A); and to discern good and evil, Chrys.*hom.13.1 in Rom.*(9.558D); and to lead him to the First Cause, Dion.Ar.*d.n.*5.9(M.3.825A); **5.** its relation; **a.** to πίστις; γ. and πίστις closely connected ἵνα μετὰ τῆς πίστεως ὑμῶν τελείαν ἔχητε τὴν γ. *Barn.*1.5; πίστις perfected by γ.: ἔστιν...ἡ γ. τελείωσίς τις ἀνθρώπου ὡς ἀνθρώπου...πίστις μὲν...ἐνδιάθετόν τί ἐστιν ἀγαθὸν...ὅθεν χρή, ἀπὸ ταύτης ἀναγόμενον τῆς πίστεως...τὴν περὶ αὐτοῦ κομίσασθαι...γ. Clem.*str.*7.10(p.40.21ff.; M.9.477C); *ib.*6.18(p.516.26; 397A); Or.*Jo.*10.37(21; p.211.25; M.14.373D); γ. unattainable without πίστις: οὐδ' ἄνευ πίστεως γ. ἐπακολουθῆσαι Clem.*str.*2.6(p.129.29; M.8.968A); *ib.*5.1(p.326.9; M.9.9A); ὅταν γὰρ πίστις μὴ ᾖ, γ. οὐκ ἔστιν Chrys.*hom.18.2 in 1Tim.*(11.655C); Gnost. divorce of the two rejected, Clem.*str.*2.3(p.118.5; M.8.941B); natural knowledge of God precedes faith, Bas.*ep.*235.1(3.358E; M.32.872A,B); ἡ γὰρ γ. κατὰ φύσιν προηγεῖται τῆς πίστεως Marc.Er.*opusc.*1.112(M.65.920A); Hesych.S.*temp.*1.60(M.93.1500A); **b.** to σοφία: ᾗ μὲν γάρ τί ἐστι γ., ταύτῃ πάντως καὶ σοφία τυγχάνει, ᾗ δέ τι σοφία, οὐ πάντως γ.· ἐν μόνῃ γὰρ τῇ τοῦ προφορικοῦ λόγου τὸ τῆς σοφίας ὄνομα φαντάζεται Clem.*str.*7.10(p.40.29ff.; M.9.477C); σοφία...γ. θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων...γ. δέ ἐστι θεωρία τῆς φύσεως τῶν ὄντων Olymp.*Eccl.*1:16ff.(M.93.492D); **c.** to ἀγάπη: ὁ δὲ εἰς γ. ἐπαναβαίνων τῆς ἀγάπης τὴν τελειότητα αἰτήσεται Clem.*str.*7.7(p.34.25; 465B); *ib.*7.10(p.41.7f.; 480A); **d.** to θεωρία, Just.*2apol.*8.3(M.6.457B); Clem.*str.*4.22(p.308.23; M.8.1345C); Evagr.Pont.*ep.*7(M.32.257B); οἶδε...καὶ ἐπὶ τῆς ἀκριβοῦς γ. θεωρίαν λέγειν Chrys.*hom.75.1 in Jo.*(8.440A); τῆς ἐπ' αὐτῷ θεωρίας συλλέγων τὴν γ. Cyr.*Jo.*5.4(4.505B); **e.** to ζωή, v.s.v.; **f.** to σωτηρία, v.s.v.; **6.** as charisma; of OT prophets, Eus.*p.e.*11.7(521B; M.21.864C); given to understand mysteries, Or.*Jo.*32.8(6; p.438.6ff.; M.14.761A); ‡Pall.*h.mon.*28(p.12.1; M.34.1116D); of Daniel's interpretation of dreams, Thdt.*Dan.*2:30(2.1088).

C. contemplative or mystical knowledge; **1.** in gen., Clem.*str.*3.5(p.216.19ff.; M.8.1148B); γ. ... θέα τίς ἐστι τῆς ψυχῆς τῶν ὄντων... τελειωθεῖσα δὲ τῶν συμπάντων *ib.*6.8(p.466.24; M.9.292A); **2.** its transcendence; expressed in paradoxes, Dion.Ar.*d.n.*7.3(M.3.872A) cit. s. γινώσκω; id.*ep.*1(M.3.1065A) cit. s. ἀγνωσία; ἡ περὶ θεὸν ἀγνωσία...οὐκ ἔστιν ἀμαθία, ἀλλὰ γ. Max.*schol.d.n.*7.1(M.4.341A); **3.** its growth; after victory over passions, Clem.*str.*3.5(p.215.27; M.8.1145C); cf.*ib.*6.12(p.482.11; M.9.321B); given to each acc. his progress, id.*ecl.*57(p.154.1; M.9.725C); fostered by the practice of the virtues, esp. temperance, id.*str.*7.12(p.50.18; 497A); humility, Max.*carit.*4.58(M.90.1061A) = Hesych.S.*temp.*1.67(M.93.1501D) cit. s. ταπείνωσις; and reception of the sacraments, Dion.Ar.*e.h.*6.3.5(M.3.536C); **4.** its transmission; not intended for all, Clem.*str.*1.1(p.4.2; M.8.689A); but given to SS. James, John, and Peter after Resurrection, id.*fr.*13(p.199.22; M.20.136B); and handed down to the few in unwritten traditions of apostles, id.*str.*6.7(p.462.28; M.9.284A); and by other Christian teachers, esp. bishops, Dion.Ar.*e.h.*1.3(M.3.373C); id.*ep.*8.6(M.3.1097C); **5.** its perfection; loving union with God διὰ γνώσεως...εἰσελθὼν ὁ νυμφίος ταῖς ἡγιασμέναις ἐνοικήσῃ ψυχαῖς Thdt.*Cant.*5:3(2.111); ἡ γ. ἑνωτικὴ τῶν ἐγνωκότων καὶ ἐγνωσμένων Dion.Ar.*d.n.*7.4(M.3.872C); Max.*schol.d.n.*7.4(M.4.353C) cit. s. γινώσκω; ἡ γ. τῇ πείρᾳ τὸν ἄνθρωπον συνάπτει τῷ θεῷ Diad.*perf.*9(p.10.22); and assimilation to him ὁ δ' ἐν γ. καθεστώς, ἐξομοιούμενος θεῷ Clem.*str.*4.26(p.323.8; M.8.1377A); ‡Just.*fr.*18(M.6.1600B) cit. s. ὁμοίωσις; but never completely attained in this life, Or.*Jo.*2.28(23; p.85.5; M.14.161D); Thdt.*rect.conf.*8(M.6.1221B); Areth.ap.*cat.Apoc.*14:5(p.388.6); **6.** its effects: repentance and purification βραδεῖα γὰρ γ. μετάνοια· γ. δὲ ἡ πρώτη ἀναμαρτησία Clem.*str.*2.6(p.127.14; M.8.961B); ἡ γ. ... ἀπὸ τῶν παθῶν ἀπάγων καὶ χορίζων τὴν ψυχὴν *ib.*7.12(p.51.19; M.9.500A); nourishment of the soul, *ib.*5.10(p.370.21; 101A) cit. s. βρῶσις; illumination, id.*paed.*1.6(p.107.30; M.8.285B) cit. s. φωτισμός; φῶς ἐστι γ. ἀληθινῆς τὸ διακρίνειν...τὸ καλὸν ἐκ τοῦ κακοῦ Diad.*perf.*6(p.8.11); Esaias *or.*24.2(p.184); joy, Clem.*paed.*1.6(p.111.31; 293B); good works ἕπεται... τὰ ἔργα τῇ γ. ὡς τῷ σώματι ἡ σκιά id.*str.*7.13(p.59.11; 516B); immortality, *ib.*6.8(p.466.11f.; 289C); preparation for beatific vision, *ib.*6.7(p.462.31; 284A); **7.** its nature; holy, Clem.*str.*6.15(p.498.12; M.9.356B); Diad.*perf.*80(p.102.13); ἐκκλησιαστική Clem.*str.*6.16(p.507.9; 377A); θεία Dion.Ar.*d.n.*4.9(M.3.705B); Max.*or.dom.*(M 90.889D); καθαρά Dion.Ar.*d.n.*4.6(701B); θεουργική id.*e.h.*5.2(M.3.501B).

D. divine knowledge; **1.** characteristics; fullness of perfection, Dion.Ar.*d.n.*7.2(M.3.869A); itself the source of all knowledge, *ib.*(869C); *ib.*1.6(596B); a knowledge *sui generis*, Max.*schol.myst.*5(M.4.429D); **2.** mutual knowledge of Father and Son within Trin., ref. Lc.10:22 αὕτη ἡ ἀντιταλαντεύουσα γ. ἐπ' ἴσης δικαιοσύνης... σύμβολον Clem.*paed.*1.9(p.142.3; M.8.356B); from which H. Ghost is not excluded, Bas.*ep.*236.1(3.361A; M.32.877A); Thdt.*Trin.*23(M.75.1180C); **3.** God's knowledge of creatures; no knowledge of wicked, in sense of love or sympathy, but only of righteous, Or.*sel.in Ps.*1:6(M.12.1100B); id.*hom.1.8 in Jer.*(p.7.20; M.13.264D); ‡Proc.G.*Pr.*10:7(M.87.1313A).

E. Christ's knowledge; **1.** perfect knowledge of his human soul due to hypostatic union ἡ τοῦ κυρίου ψυχή...ἔχουσα...πᾶσαν γ. τῶν γεγονότων, τῶν ὄντων, τῶν ἐσομένων, οὐ φύσει, οὐ χάριτι, διὰ δὲ τὴν... καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν ‡Cyr.*Trin.*21(6^{3}.26E; M.77.1161A); Jo.D.*f.o.*3.21(M.94.1085A); **2.** its apparent defectiveness (Mc.13:32) utilized by Arians, Ath.*Ar.*3.44(M.26.417B); *ib.*3.37f.(404B–405A); *ib.*3.42(412B); his 'ignorance' variously interpreted as indication that ἐκ ...τοῦ πατρὸς αὐτῷ ὑπῆρχε δεδομένη ἡ γ. Bas.*ep.*236.4(3.362C; M.32.880B); Gr.Naz.*or.*30.15f.(pp.131.12,133.8; M.36.124A,C); as a feigning of ignorance, Didym.(‡Bas.)*Eun.*4(1.289E; M.29.696B,C); cf.id.*Ps.*68:6(M.39.1453A); ‡Caes.Naz.*dial.*20(M.38.877,880); as speaking acc. human, not divine, nature, Gr.Naz.*or.*30.15(p.132.3; 124A); Cyr.*thes.*22(5^{1}.218–24); as speaking as judge, not knowing judgement as a present but as a future event, ‡Caes.Naz.*dial.*21(880); **3.** his perfect knowledge of Father ἐπὶ τελείαν γ. ἣν γινώσκει ὁ υἱὸς τὸν πατέρα Or.*Jo.*32.28(18; p.473.14; M.14.817B); Ath.*Ar.*3.46(M.26.421B); Chrys.*hom.50.2 in Jo.*(8.295B); **4.** acc. monophysites μία...ἡ γ. ἐπὶ Χριστοῦ, καθάπερ καὶ ἡ θέλησις Them.*fr.*ap.*Doct.Patr.*41.39(p.314.3).

F. angelic knowledge; **1.** not discursive, but intuitive, Dion.Ar.*d.n.*7.2(M.3.868B); filled with immutable divine love, id.*e.h.*4.5(M.3.480C); and with purifying power, id.*c.h.*7.3(M.3.209D); against gen. opinion (based on Mt.18:10) held to be defective and not face to face, ref. Mc.13:32 οὐδὲ οἱ ἄγγελοι, φησίν, ἴσασι...παχεῖα γὰρ καὶ τούτων ἡ γ., συγκρίσει τοῦ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον Evagr.Pont.*ep.*7(M.32.257A); **2.** its transmission; in hierarchical order, Dion.Ar.*c.h.*7.4(M.3.212A); τῶν θεολογικῶν γ. οἱ πρῶτοι τοῖς δευτέροις μεταδιδόασιν *ib.*10.2(273B); *ib.*12.2(293B); also to men, e.g. of Inc., *ib.*4.4(181B).

G. Gnost.; **1.** denoting a secret science, Clem.*str.*7.7(p.31.8; M.9.457A); so hymn of Naassenes τὰ κεκρυμμένα τῆς ἁγίας ὁδοῦ, γ. καλέσας, παραδώσω ap.Hipp.*haer.*5.10(p.104.3; M.16.3159B); Gnost. claim to have τελεία γ. in contrast to ordinary Christians οἱ ψυχικοὶ ἄνθρωποι, οἱ δι' ἔργων καὶ πίστεως ψιλῆς βεβαιούμενοι, καὶ μὴ τὴν τελείαν γ. ἔχοντες Iren.*haer.*1.6.2(M.7.505A); whom they seek to seduce under pretext of γ., Or.*Jo.*5.8(p.105.4; M.14.196A); alleging gospel to be source of their secret knowledge, Hipp.*haer.*

7.27(p.207.5; M.16.3319A); γ. and baptism ἔστιν δὲ οὐ τὸ λουτρὸν μόνον τὸ ἐλευθεροῦν, ἀλλὰ καὶ ἡ γ., τίνες ἦμεν, τί γεγόναμεν Clem.*exc.Thdot.*78(p.131.17; M.9.696A); Manich. denial of salvation to orthodox ὅτι οὐκ ἔμαθε τὴν γ. τοῦ παρακλήτου Hegem.*Arch.*11 (10; p.19.4; M.10.1445B); they themselves being saved γνώσει καὶ πίστει *Disp.Phot.*(M.88.572C); **2.** their doctrine πνεῦμα γνώσεως... ἐν γ. προέβαλε τὸν μονογενῆ Clem.*exc.Thdot.*7(p.108.3ff.; M.9.657B); fall of an aeon attributed to desire to snatch τὸ ὑπὲρ τὴν γ. *ib.* 31(p.117.10; M.9.676A); beginning of perfection is γ. ἀνθρώπου [i.e. Adamas, the heavenly man], Hipp.*haer.*5.6(p.78.13ff.; M.16. 3126B).

H. *relationship* with a person ἡ θεία γραφὴ γ. οἶδε τὴν οἰκειότητα Cyr.*Jo.*6.1(4.652D); hence *sexual intercourse*, Clem.*str.*3.17(p.244.6; M.8.1208A); Hipp.*haer.*5.25(p.126.21; M.16.3194B).

I. *list, order, certificate* ἐπιδίδωσιν αὐτῷ...γ. ξενίου πέντε κεντηναρίων χρυσίου Leont.N.*v.Jo.Eleem.*11(p.21.15); γ. συνηθείων ἃς παρεῖχον...τῶν στενῶν οἱ ναύκληροι *IGC As.Min.*4.17.

γνώστης, ὁ, *one who knows*; **1.** divine, of Christ ὁ...τῶν κρυπτῶν γ. *A.Xanthipp.*28(p.78.17); τὸν πάντων γ. ‡Just.*monarch.*1(M.6. 313B); as one of divine names, Dion.Ar.*d.n.*1.6(M.3.596B); **2.** human, *A.(Pass.)Andr.*4(p.48.11); of bishops as οἱ γ. τῶν γραφῶν *Const. App.*2.25.7; equivalent to *seer, diviner*, Cyr.*Am.*31(3.281D); τοὺς μάντεις γ. ἐκάλουν, ὡς καὶ γινώσκειν τὰ κεκρυμμένα οἰομένους καὶ προγινώσκειν τὰ μηδέπω γεγενημένα Thdt.*qu.32 in 4Reg.*(1.531).

γνωστικός, I. adj.; **A.** *of* or *for knowing*; **1.** *cognitive* opp. practical τῆς ἀληθείας τὸ μέν ἐστι γ., τὸ δὲ ποιητικόν ἐρρύηκεν δὲ ἀπὸ τοῦ θεωρητικοῦ Clem.*str.*6.11(p.477.25; M.9.312C); Dion.Ar.*myst.*1.3 (M.3.1001A); Max.*ambig.*(M.91.1205D); **2.** *producing knowledge* εἶδος ...γ. διδασκαλίας Clem.*str.*6.15(p.492.3; M.9.344A); id.*ecl.*16(p.141. 10; M.9.705B); **3.** of the *Gnostic* sects τῆς λεγομένης γ. αἱρέσεως Iren.*haer.*1.11.1(M.7.560A); v. II.B.

B. applied to spiritual life; **1.** *wise, prudent, enlightened* ἡ πίστις ἡ γ. Clem.*str.*6.8(p.466.6; M.9.289B); *ib.*6.9(p.469.32; 297A); ἀνὴρ ὁ γ. πάντα ἐν μέτρῳ ἐργάζεται Ephr.2.101D; of teachers ὁ γ. Μωυσῆς Clem.*str.*5.11(p.376.6; 112B); Pall.*h.Laus.*47(p.138.2; M.34. 1196D); Evagr.Pont.*Gnost.*ap.Socr.*h.e.*4.23.70(M.67.520C); Thdr. Stud.*epp.*2.110(M.99.1372B); **2.** *spiritual*; **a.** in gen., esp. in Clem., of a way of life τὴν γ. ἀγωγήν Clem.*str.*6.15(p.498.1; M.9.356A); *ib.*5.4(p.342.13; 45B); which leads to heaven, *ib.*4.6(p.262.11; M.8. 1244A); of virtue, *ib.*4.22(p.313.5; 1356B); of perfection, *ib.*5.4 (p.342.2; M.9.45A); βρώματος γ. μεταλαμβάνουσιν *ib.*(p.342.10; 45A); of spiritual exercises, *ib.*4.21(p.306.33; 1344A); of truth, *ib.*5.14 (p.384.21; 129B); of love, ref. 1Cor.13 δι' ἀγάπης γ. ἀγαπήσω *ib.*4. 18(p.297.16; 1320B); opp. φόβος, *ib.*4.21(p.306.4; 1341A); bracketed with πνευματικός, *ib.*5.4(p.341.22; 44C); in title of *Stromateis* at end of several books, e.g. ὁ...κατὰ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν γ. ὑπομνημάτων πρῶτος...Στρωματεύς *str.*1.29(p.112.5; 929A); *ib.*3.18(p.247.15; 1213B); **b.** as comprising both action and contemplation, Clem. *ecl.*37(p.148.9; M.9.717A) cit. s. πρακτικός; πρᾶξις καὶ θεωρία μίαν κατὰ σύνοδον σοφίαν ἀποτελεῖ γ. *Schol.*32 in Max.*qu.Thal.*63(M.90. 692A); **c.** of spiritual interpretation of scripture τὴν διάπτυξιν... τὴν γ. τῶν γραφῶν Clem.*str.*6.15(p.498.9; M.9.356B); *ib.*6.16(p.499. 13; 357C); of esoteric tradition, handed down by apostles through oral teaching τὴν γ. παράδοσιν, ἣν μεταδοῦναι αὐτοῖς παρὼν [sc. S. Paul] παροῦσι ποθεῖ, οὐ γὰρ δι' ἐπιστολῆς οἷά τε ἦν ταῦτα μηνύεσθαι *ib.*5.10(p.369.16f.; 100A); *ib.*6.7(p.462.19; 284A); **3.** *perfect*, i.e. having attained to fullness of Christian life (not always clearly distinguishable from 2.a) τὸν γ. ἡμᾶς παρακελεύεται βίον ἔργῳ τε καὶ λόγῳ ζητεῖν, τὴν ἀλήθειαν προτρέπει Clem.*str.*4.6(p.263. 27; M.8.1245C); which life leads to God, *ib.*4.23(p.315.29; 1361A); and is a perfect μαρτυρία, *ib.*4.4(p.255.21; 1229A); *ib.*4.21(p.306.3; 1341A); of the soul γυμνὴν τῆς ὑλικῆς δορᾶς γενομένην τὴν γ. ψυχὴν *ib.*5.11(p.371.8; M.9.104A); which is an earthly image of God, *ib.*7. 11(p.46.19; 489B); *ib.*7.2(p.10.7; 416C); compared with wise virgins, *ib.*7.12(p.52.10; 500C); ἡσυχαστὴς γ. οὐ δεηθήσεται λόγων Jo.Clim. *scal.*27(M.88.1097B); **4.** *contemplative* or *mystical*, freq. in connexion with θεωρία and kindred words μεταλαμβάνειν...τῶν γ. θεωρημάτων Clem.*str.*6.17(p.509.16; M.9.381B); *ib.*7.3(p.10.27; 417A); Eus.*p.e.*11.6(519B; M.21.860D) cit. s. θεωρητικός; ἐν πνεύματι γ. θεωρίας Max.*ambig.*(M.91.1237D); id.*ep.*1(M.91.380B); opp. πρακτικός, Or.*Jo.*19.8(2; p.307.32; M.14.541A) cit. s.v.; γενέται δὲ καὶ ὁ θεολόγος...τῆς πείρας τῆς γ. καὶ ὁ γνωστικός...ἔχει μέρος τῆς θεωρητικῆς πρὸς ὀλίγον ἀρετῆς Diad.*perf.*72(p.90.1); and which effects purification, Geo.Pis.*hex.*26(M.92.1428A).

II. masc. as subst., *one who possesses true knowledge*;

A. the *perfect Christian*, with Clement a t.t. expressing his ideal of holiness, described esp. in *str.*7; his twofold perfection τέλος...τοῦ γ. ... διττόν, ἐφ' ὧν μὲν ἡ θεωρία ἡ ἐπιστημονική, ἐφ' ὧν δὲ ἡ πρᾶξις Clem.*str.*7.16(p.72.7; M.9.541A); a friend of God who loves him, *ib.*7.11(p.49.12; 496A); a mirror of divine perfection ἡ τοῦ γ. ὁσιότης...τὴν εὐεργεσίαν ἐπιδείκνυσι τοῦ θεοῦ *ib.*7.7(p.31.28; 457C); constant in prayer, *ib.*(p.30.30; 456C); through which he rises above the world, *ib.*(p.30.25; 456B); not subject to passions, *ib.*6.9(p.468.27; 296A); *ib.*7.3(p.13.19; 424A); Diad.*perf.*72(p.88.23) al.; a lover of truth, Clem.*str.*4.3(p.252.9; M.8.1221B); perfectly orthodox and living acc. the gospel, *ib.*7.16(p.73.15,19; M.9.544A,B); desiring both his own and his neighbour's salvation, *ib.*7.3(p.12.3; 420B); which he identifies with his own advantage, *ib.*7.9(p.39.8; 473C); doing good only for love, *ib.*4.22(p.308.16; M.8.1345B); eager to obey and ready for martyrdom, *ib.*4.4(p.254.6; 1225B); a deified man, *ib.*7.13(p.58.25; M.9.513B); *ib.*4.23; (p.314.23; M.8. 1360A); who combines action with contemplation, ‡Max.*cap.al.*188 (M.90.1445A); but esp. of contemplative opp. active Christian, *ib.*162(1440A); whose main concern is θεωρία, Clem.*str.*7.3(p.12. 22; M.9.421A); who prays that his θεωρία may continue and increase, *ib.*7.7(p.34.26; 465B); and teaches it to others, *ib.*7.1(p.4. 22; 405A); whose end is ἡ θεωρία τῶν ἀρετῶν ‡Max.*cap.al.*143(M. 90.1434C); who is the true Christian though believed insane by his brethren, Max.*schol.d.n.*7.3(M.4.356A); pursued by demons πολεμοῦσιν οἱ δαίμονες...τοὺς δὲ γ., ἵνα ἐγχρονίζωσιν ἐν αὐτοῖς οἱ ἐμπαθεῖς λογισμοί id.*carit.*2.90(M.90.1013B); acc. Socr.*h.e.*4.23.60(M. 67.520A) ὁ Γ., title of a book by Evagrius Ponticus, prob. dealing with the ideal of the contemplative monk; cf. ἐπιστήμη.

B. plur., *Gnostics*, members of one or more sects; modern use of term for a variety of 2nd-cent. dualistic heresies is prob. of 18th-cent. origin. Irenaeus seems to have confined its use to Ophites, Valentinians, and Carpocratians, *haer.*1.11.1(M.7.560A); cf.*ib.*1.30.15(704A); 1.31.3(705A,B); split into various schools, *ib.*2. 13.10(748B); comp., iron. of some Valentinians who invent other aeons antecedent to Βυθός and Σιγή: τελείων τελειότεροι φανῶσιν ὄντες, καὶ γνωστικῶν γνωστικώτεροι *ib.*1.11.5(569A); and of Carpocratians, *ib.*1.25.6(685B); so also Hipp. of Naassenes, otherwise called Ophites, Hipp.*haer.*5.2(p.77.4; M.16.3123A); *ib.*5.6(p.78.2; 3125A); and their offshoots, *ib.*5.23(p.125.23; 3191C); Epiph., also of Ophites, *haer.*26 passim, which states their doctrines in detail; and of Valentinians, *ib.*31.1(p.382.18; M.41.473B); Jo.D.*haer.*26(M. 94.692B); of followers of false γνῶσις of 1Tim.6:20, Chrys.*hom. 18.2 in 1Tim.*(11.655C).

III. neut. as subst.;

A. *sphere of (greater) knowledge*, in comp. ἐπὶ τὸ ὑψηλότερον καὶ γνωστικώτερον ἐπεκτεινόμενος Iren.*haer.*1.11.3(M.7.565A).

B. *cognitive faculty*, Dion.Ar.*c.h.*7.1(M.3.205C); *ib.*13.3(304A).

γνωστικῶς, 1. *intellectually, concerning knowledge* (opp. faith) τὸ αὐτὸ γοῦν ἔργον...ἤτοι διὰ πίστεως ἢ καὶ γ. ἐνεργούμενον Clem.*str.*4. 18(p.298.17; M.8.1321B); Dion.Ar.*c.h.*14(M.3.321A); *ib.*15.3(332A); **2.** *wisely* κατ' ἐκλογὴν τῶν καλῶν τἀγαθὸν ἑλομένῳ γ. Clem.*str.*4. 23(p.313.27; M.8.1357A); Max.*or.dom.*(M.90.889A); **3.** *spiritually*; **a.** ref. spiritual life τὸν γ. πολιτευόμενον Clem.*str.*4.5(p.257.33; M.8. 1233C); *ib.*3.10(p.227.19; 1172A); ἀπανδροῦσθαι γ. *ib.*4.21(p.307.5; 1344B); of love, *ib.*6.9(p.468.23; M.9.296A); νόμος...τῆς καινῆς [sc. διαθήκης]...τὸν νοῦν γ. ἀναβιβάζει Max.*cap.*1.67(M.90.1205C); in sense of *perfectly* ὁ μίαν ἔχων ἀρετὴν γ. πάσας ἔχει Clem.*str.*2.18(p.155. 3; M.8.1020A); *ib.*4.7(p.272.22; 1265A); Max.*qu.Thal.*25(M.90.333B); **b.** of spiritual (mystical) interpretation of scripture ὁ νόμος πνευματικὸς ὢν καὶ γ. νοούμενος Clem.*str.*3.12(p.234.20; M.8.1184C); γνωστικώτερον...ὁ τόπος οὗτος τῆς γραφῆς κατανοούμενος Max.*qu. Thal.*63(M.90.681C).

***γνωστοποιέω,** *make known*, *Hymn.*ap.*Mir.Geo.*(p.150.20).

γνωστός, *known, knowable*; *filled with, characterized by, knowledge* γ. δὲ ἡ πίστις Clem.*str.*2.4(p.121.7; M.8.948A); *giving knowledge* τοῦ 'τῆς ζωῆς' ξύλου καὶ τοῦ γ. 'καλοῦ τε καὶ πονηροῦ' Meth. *symp.*3.7(p.34.10; M.18.72A); Pall.*h.Laus.*25(p.80.18; τοῦ γινώσκειν M.34.1091A); Procl.CP *or.*6.3(M.65.725A); Bas.Sel.*or.*3.2(M.85.52C); plur. as subst., *relatives* γνωστοὺς οὖν ἔθος ἀποκαλεῖν τοῖς Ἑλλήνων παισὶν οὐχ ὅπως τοὺς κατὰ γένους οἰκείους μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁμαίμους ἀδελφοὺς Cyr.*Jo.*6.1(4.652D).

γνωστῶς, *intelligibly, clearly*, of Psalms which foretell Christ ἐν ἀπορρήτῳ δὲ καὶ οὐ γ. Or.*Jo.*19.5(1; p.304.3; M.14.533B); ref. Ex. 33:13 τῷ...Μωσῇ γ. ἰδεῖν αἰτήσαντι τὸν θεόν Thdt.*Ezech.*3:9(2.703); explained τὸ γ. ὁρώμενον εὔδηλον ὡς θεωρίᾳ μόνον, καὶ οὐκ αἰσθήσει καταλαμβάνεται Didym.*Ex.*33:13(M.39.1113D).

***γνωτοκτόνος, ὁ,** a *fratricide*, Eudoc.*Cypr.*1.39(M.85.833C).

[*]**γνωφερός**, for γνοφερός, *gloomy*, †Anast.S.*relat.*40(p.85).

γογγύζω, *murmur, grumble*; pass., *be murmured at* or *against*, of bishops τί μέγα ἂν γογγυσθῶμεν, οἱ τοῦ σταυρωθέντος διάκονοι; Gr.Nyss.*castig.*(M.46.516D); of Moses εἰ μὴ ὁ γογγυσθεὶς ἱκέτευσεν, οὐκ ἂν τὴν τιμωρίαν διέφευγεν Ast.Am.*hom.*13(M.40.361B).

γογγυστικός, *inclined to grumble*, neut. as subst. πάτριον γὰρ τὸ γ. τοῖς θεομάχοις οὐκ ἐπιστραφήσεται Germ.CP *or.*2(M.98.244C).

***γογγύστρια**, ? adj. fem., *cooing* ἡ περιστερὰ γ. ‡Caes.Naz.*dial.* 140(M.38.1072).

γοητεία, ἡ, *magic, witchcraft*; **1.** lit., pagan explanation of Christ's miracles, Or.*Cels.*2.49(p.171.16; M.11.873A); pagan designation of Christianity ἄλλος τῶν ἐκ τῆς αὐτῆς γ. Cels.*ib.*2.55(p.178.26; 884C) etc.; **2.** met., *magic of Nature, deceitful attraction of world of sense*, as in Philo and Plotinus ἡ ἡδονὴ...νύκτωρ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐνυπνίοις μετὰ γ. ... ἐπιβουλεύουσα Clem.*str.*2.20(p.178.18; M.8. 1065A); hidden in pagan mysteries, id.*prot.*2(p.11.12; M.8.69B) cit. s. ἐγκρύπτω; defined γ. δὲ ἀκούσας, νόησόν μοι τὴν ποικίλην τῆς ζωῆς ταύτης ἀπάτην, δι' ἧς οἱ ἄνθρωποι...εἰς ἀλόγων μορφὰς μεταπλάττονται Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.428C); of pleasures of present life ἡ διὰ τῶν ἡδονῶν γ. id.*hom.11 in Cant.*(M.44.996B); opp. εὐσέβεια, id.*Pss.titt.*A 7(M.44.457A).

γοητεύ-ω, *bewitch*; **1.** lit., δακτυλίους Ἐξηκέστου...γεγοητευμένους Clem.*str.*1.21(p.83.4; M.8.868C); ὁ μάγος [sc. S. Thomas]...ἐλαίῳ καὶ ὕδατι καὶ ἄρτῳ...σὲ οὐδέπω ἐγοήτευσεν *A.Thom.*A 152(p.261.16); **2.** met., *beguile, entice, seduce*, of Devil τὸ θηρίον ∼ον καταδουλοῦται ...τοὺς ἀνθρώπους Clem.*prot.*1(p.8.3; M.8.61C); †Dion.Al.*fr.1 in Job* (p.202.7); of sinful pleasures that beguile soul, Meth.*symp.*6.5 (p.70.5; M.18.121A); of women, Isid.Pel.*epp.*1.213(M.78.317A); of Potiphar's wife, *ib.*2.236(673C); of deceivers in gen., Ammon.*Ac.* 17:32f.(M.85.1568C); **3.** *use artifices* ὁ δὲ ἡμέτερος διδάσκαλος οὐδέν τι τοιοῦτο ἐγοητεύσατο *Hom.Clem.*3.15.

γοήτης, ὁ, *sorcerer*, Leont.Abb.*v.Gr.Agr.*53(M.98.641B).

γοητικός, *magic, of witchcraft* γ. πράγματος *Apoc.Adam* 4(p.142); γ. βίβλους Gr.Naz.*or.*24.12(M.35.1184A); of staffs of Egyptian magicians γ. ξύλα Gr.Nyss.*v.Mos.*24(M.44.308C); Chrys.*hom.8.4 in 2Cor.*(10.497B); γ. μαγγανείαις Thphn.*chron.*p.11(M.108.85A).

***γοητόστομος**, *bewitching with* one's *speech*, of Eve γύναι γ. ‡Chrys.*hom.in Ps.92:3*(5.622E).

***γοήτρια, ἡ**, *sorceress*, *M.Pers.*3.4(p.442.8); Agath.*v.Gr.Ill.*86 (p.44).

***γοητρίς, ἡ**, *sorceress*, Gr.Nyss.*engast.*(p.63.22; M.45.108A).

γομάρι(ο)ν, τό, *load of a beast*, Jo.Mosch.*prat.*24(M.87.2869B,C); Dor.*doct.*7.3(M.88.1700D).

***γομᾶτος**, *laden, filled* δόρκωνα...γ. σίτου Leont.N.*v.Jo.Eleem.*10 (p.19.7).

***γομεύς, ὁ**, *loader, stevedore*, *CG–CI* 1(p.123).

γομ-όω ([*]γωμόω), **1.** *load*, γωμ-, *T.Job* 9(p.109.1); *ib.*25(p.118. 13); Adam.*dial.*1(p.26.27; M.11.1737A); intrans., of the waxing moon ὁ τῆς σελήνης φόρτος, ἵνα ἄρξηται πάλιν ἀπὸ νεομηνίας ∼οῦν Epiph.*haer.*66.23(p.51.17; M.42.69A); met., c. dupl. acc. ∼ώσας τὸν ἀέρα λόγους *Dial.Tim.et Aquil.*(79 v°); **2.** *fill* ∼οῦνται...οἱ...λάκκοι Cyr.S.*v.Euthym.*44(p.66.4, v.l. γεμοῦνται); ἐγομώθησαν *ib.*(p.66.9, v.l. ἐγεμίσθησαν).

***γομφότομος**, *pierced* or *fastened with nails*, Nonn.*par.Jo.*19:15 (M.43.901A).

***γομφώδης**, *articulated*, ‡Caes.Naz.*dial.*140(M.38.1077).

γομφωτός, *fastened with nails*, Nonn.*par.Jo.*19:15(M.43.901A).

***γενατίς, ἡ**, *knot* or *joint* of a reed, Epiph.*haer.*64.68(p.513.15; M.41.1189D).

***γόνατον, τό**, *knee*, *Apoc.Paul.*34(p.58).

γονατόομαι, *be furnished with knees*; exeg. Phil.2:10 λέγομεν μὴ πάντως τὰ ἐπουράνια ἔχειν σώματα γεγονατωμένα Or.*comm.in Eph.*3:14(p.410).

***γονάχιον, τό**, *covering*, prob. *cloak*, used alternately with παλλίν, Leont.N.*v.Jo.Eleem.*21(p.38.9f.); *ib.*(p.39.14).

γονεύς, ὁ, *parent*; of Christ and Church, apostles and prophets, as spiritual parents of believers, ‡Petr.I Al.*phys.*21; of Athanasius as spiritual parent, Constantius Imp.ap.Ath.*h.Ar.*24(M.25.721B).

[*]**γονία, ἡ**, for γωνία, *corner*, *A.Pil.*B 15.5(p.321).

***γονικάρχης, ὁ**, *one who has right of ownership by inheritance* κυριεύσει ὁ γ. *Nomoc.*105; *ib.*106.

γονικός, **1.** *ancestral, parental* τῷ πλούτῳ...γ. *Asen.*14(p.55. 14); Cyr.S.*v.Euthym.*47(p.68.10); Jo.Mosch.*prat.*188(M.87.3065B); **2.** neut. as subst., *ancestral property*; sing., *Nomoc.*105; plur., *A. Thom.*A 61(p.177.20).

***γονιμοποιός**, *fertilizing*, Dion.Ar.*c.h.*15.8(M.3.337A).

γονιμότης, ἡ, *fertility, fecundity*; **1.** lit., Cyr.*Mal.*39(3.860C); Dion.Ar.*c.h.*15.9(M.3.337C); of BMV ἡ ἄχραντος γ. Horm.*ep.Epiph.* (p.58.33; M.*PL.*63.520D); **2.** met., of divine fecundity ἀδύνατον γὰρ τὸν θεὸν...ἔρημον τῆς φυσικῆς γ. ἡ δὲ γ. ... ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας, ὅμοιον κατὰ φύσιν γεννᾶν ‡Cyr.*Trin.*7(6².9C; M.77.1133A) = Jo.D.*f.o.*1.8 (M.94.812B); of Trin., Dion.Ar.*d.n.*1.4(M.3.592A) cit. s. ἔκφανσις; Ant.Mon.*hom.*1(M.89.1433C); of divine fecundity received into the mind, Max.*ambig.*(M.91.1260D).

***γονοποιός**, *fertilizing, generating*; of soul held by some philosophers to be ὕδωρ γ., ‡Just.*coh.Gr.*7(M.6.256B); Hermias *irris.*1 (M.6.1169A).

γόνυ, τό, *knee*, γόνυ (γόνατα) τίθημι, κλίνω, κάμπτω *bend one's knees*, in posture of Christian prayer, v. γονυκλισία; **1.** in private prayer; **a.** in gen. τοὺς...στρατιώτας...γ. θέντας ἐπὶ τὴν γῆν κατὰ τὸ οἰκεῖον ἡμῖν τῶν εὐχῶν ἔθος Eus.*h.e.*5.5.1(M.20.441A); κλίνας τὰ γ. καὶ τὰς χεῖρας ἐκτείνας προσηύχετο Ath.*v.Anton.*54(M.26.921A); Nil. *epp.*1.57(M.79.121A); Jo.Clim.*scal.*15(M.88.900C); of Christ as man, proving his bodily incarnation, ‡Ath.*serm.fid.*24(p.20; M.26.1277C); **b.** esp. of intercession ἔκλιναν τὰ γ. ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸν κύριον *A.Phil.*31(p.16.17); of S. James κείμενος ἐπὶ τοῖς γ., καὶ αἰτούμενος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἄφεσιν, ὡς ἀπεσκληκέναι τὰ γ. αὐτοῦ δίκην καμήλου Heges.ap.Eus.*h.e.*2.23.6(M.20.197A); and as sign of sorrow for sins θεὶς τὰ γ. ἐξωμολογούμην τῷ κυρίῳ πάλιν τὰς ἁμαρτίας μου Herm. *vis.*3.1.5; met. παιδεύθητε εἰς μετάνοιαν, κάμψαντες τὰ γ. τῆς καρδίας ὑμῶν *1Clem.*57.1; cf.*Const.App.*2.22.14; **c.** as ascetical exercise, of Palestinian monks εἰσὶ δὲ γονάτων αὐτοῖς συχναὶ καὶ ἀδιάκοποι κλίσεις Evagr.*h.e.*1.21(p.32.6; M.86.2481C); ‡Sophr.H.*v.Mar.Aeg.* 1.9(M.87.3704D); **2.** liturg.; **a.** at beginning of anaphora after penitents and catechumens have left, deacon says: ὅσοι πιστοί, κλίνωμεν γ. *Lit.*ap.*Const.App.*8.10.2; **b.** forbidden on Sunday κυριακὴν δὲ χαρμοσύνης ἡμέραν ἄγομεν διὰ τὸν ἀναστάντα ἐν αὐτῇ, ἐν ᾗ οὐδὲ γ. κλίνειν παρειλήφαμεν Petr.I Al.*ep.can.*15(M.18.508B); and in Paschaltide, *A.Paul.*(p.1.13); ἐπειδή τινές εἰσιν ἐν τῇ κυριακῇ γ. κλίνοντες καὶ ἐν ταῖς τῆς πεντηκοστῆς ἡμέραις...ἑστῶτας ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τὰς εὐχὰς ἀποδιδόναι τῷ θεῷ CNic.(325)*can.*20; οὐδ' ἐν ταῖς εὐχαῖς γ. κλίνομεν...τοὺς γὰρ τῆς κατὰ θεὸν ἀναστάσεως ἠξιωμένους οὐκέτ' αὖθις οἷόν τε ἐπὶ γῆς πίπτειν Eus.*pasch.*5(M.24.700C); custom traced back to Irenaeus τὸ δὲ ἐν τῇ κυριακῇ μὴ κλίνειν γ. σύμβολόν ἐστι τῆς ἀναστάσεως...ἐκ τῶν ἀποστολικῶν δὲ χρόνων ἡ τοιαύτη συνήθεια ἔλαβε τὴν ἀρχήν, καθώς φησιν ὁ μακάριος Εἰρηναῖος ‡Just.*qu.et resp.*115(M.6.1364B) = Iren.*fr.*7(M.7.1233A); later detailed legislation: Sev.Ant.ap.*cat.Ac.*2:1(p.16.11); ταῖς κυριακαῖς μὴ γ. κλίνειν ἐκ τῶν...πατέρων κανονικῶς παρελάβομεν...δῆλον τοῖς πιστοῖς καθιστῶμεν, ὥστε μετὰ τὴν ἐν τῷ σαββάτῳ ἑσπερινὴν τῶν ἱερωμένων πρὸς τὸ θυσιαστήριον εἴσοδον...μηδένα γ. κλίνειν μέχρι τῆς ἐφεξῆς κατὰ τὴν κυριακὴν ἑσπέρας, καθ' ἣν μετὰ τὴν ἐν τῷ λυχνικῷ εἴσοδον αὖθις τὰ γόνατα κάμπτοντες CTrull.*can.*90; spiritual interprn. πεντηκοστὴ γάρ ἐστιν ἀνάστασις ψυχῆς...τοῦτο γὰρ καὶ σύμβολόν ἐστι τὸ μὴ κλίνειν ἡμᾶς γ. ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ πᾶσαν τὴν πεντηκοστήν Dor.*doct.*15.1(M.88.1789A); τὸ μὴ κλίνειν γ. τῇ ἀναστασίμῳ ἡμέρᾳ τῆς ἁγίας κυριακῆς, σημαίνει τὴν τῆς καταπτώσεως ἡμῶν ἀνόρθωσιν γενομένην διὰ τῆς...τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως. τὸ δὲ μέχρι τῆς πεντηκοστῆς μὴ κλίνειν γ., ἔστι τὰς ἑπτὰ ἡμέρας μετὰ τὸ ἅγιον πάσχα ἑπταπλουμένας κρατεῖν τῇ διακαινησίμῳ ‡Germ.CP *contempl.*(M.98. 392C); **c.** γ. κλίνοντες *penitents*, either as special category of penitents or more prob. in gen. of those supplicating for reconciliation and undergoing discipline, CNeocaes.*can.*5 cit. s. κατηχέω; **d.** at renunciation of Devil, Chrys.*hom.2.7 in 2Cor.*(10.438D); **3.** ref. Phil.2:10 ἐπὶ τῆς ἀναστάσεως...ὅτε πάντες...ἄγγελοι, οἵ τε ἄνθρωποι καὶ...νεκροὶ ἀνιστάμενοι γ. κλινοῦσιν ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ τῷ θεῷ Cosm.Ind.*top.*2(M.88.132A).

γονυκλινέω, *kneel*, Ph.Carp.*Cant.*88(M.40.85C).

γονυκλινής, *on bended knee, kneeling*, *Hom.Clem.*3.1; Eus.*v.C.* 4.67(p.145.16; M.20.1221B).

***γονυκλισία, ἡ**, *bending the knee, genuflexion*, v. γόνυ; **1.** in private prayer; **a.** of kneeling posture in prayer, Clem.*exc.Thdot.*84 (p.132.20; M.9.697A); Nil.*epp.*1.87(M.79.121A); **b.** esp. in intercession, Marc.Diac.*v.Porph.*20; Leont.N.*v.Jo.Eleem.*26(p.54.10); and as sign of penitence ἡ γ. δὲ ὅτι ἀναγκαία ἐστίν, ὅτε τις μέλλει τῶν ἰδίων ἐπὶ θεοῦ ἁμαρτημάτων κατηγορεῖν Or.*or.*31.3(p.396.21; M.11. 552A); ἐπαύσαντο αἱ ἀποστασίαι [i.e. after the persecutions], καὶ ἤκμασαν αἱ γ. Ast.Soph.*hom.5 in Ps.*5(M.40.436A); performed before confession, †Jo.Jej.*poenit.*(M.88.1889D); imposed as a penance, Thdr.Stud.*epp.*2.219(M.99.1661A); τὸ δὲ ἐπιτίμιον, γ. πεντεκαίδεκα *ib.*(1661D); **c.** among monks, as ascetical exercise, Nil.*epp.*3.68(M.79.429D); where genuflexions were multiplied πολλὰς

ὥρας γ. ποιῶν ηὔχετο Eustrat.*v.Eutych.*5.38(M.86.2320B); Jo.Mosch. *prat.*80(M.87.2937C); Thdr.Stud.*or.*11.16(M.99.817D); ἑβδομήκοντα ἑπτὰ γ. ποιοῦντες *V.Alex.Acoem.*30(p.680.17); also addressed to men, accompanying a request, Jo.Clim.*scal.*4(M.88.689B); **d.** symbolizing spiritual submission τὸ κάμπτειν τὰ γόνατα σύμβολόν ἐστιν ἄλλης γ. τῆς γινομένης ἐν τῷ ὑποτάσσεσθαι τῷ θεῷ Or.*comm.in Eph.*3:14(p.410); τὴν δὲ νοητὴν γ., οὕτως ὀνομαζομένην παρὰ τὸ ὑποπεπτωκέναι τῷ θεῷ id.*or.*31.3(p.396.26; M.11.552B); and of sinfulness ἡ...γ. σύμβολόν ἐστι τῆς ἐν ταῖς ἁμαρτίαις πτώσεως ἡμῶν ‡Just. *qu.et resp.*115(M.6.1364B); Bas.*Spir.*66(3.56D; M.32.192C) cit. s. διανάστασις; **e.** as synonym of prayer, id.*ascet.*1.4(2.321D; M.31.877A); αὐτῶν τῇ γ. προσκαρτερούντων Gr.Nyss.*mart.*2(M.46.760A); **2.** in liturg. prayer; **a.** in gen., of a certain prayer of the synaxis, recited with people kneeling, styled εὐχὴ γονυκλισίας, Serap.*euch.*12 tit.; of genuflexions after each psalm in divine office, Ath.*virg.*20(p.55.22; M.28.276C); εὐχὰς...προστάσσεται [sc. ἡ ἐκκλησία] μετὰ πάσης...γ. ἐν ταῖς τεταγμέναις ὥραις (v.l. ἡμέραις) Epiph.*exp.fid.*24 (p.525.17; M.42.832A); **b.** ref. eccl. legislation forbidding genuflexion and kneeling on Sunday and at paschal season τῆς πεντηκοστῆς ὅλης τῶν πεντήκοντα ἡμερῶν, ἐν αἷς οὔτε γ. γίνονται, οὔτε νηστεία προστέτακται *ib.*22(p.523.6; 828A); Phot.*nomoc.*7.4(M. 104.1076A); *ib.*7.5(1076C); sometimes also on Saturday σάββατον καὶ κυριακήν· ταύτας τὰς ἡμέρας οὔτε γ. ... βαλεῖν *Nomoc.*36; *ib.*290; *ib.*298; τὰς δὲ σαββατοκυριακὰς καὶ τὰς ἑορτὰς γ. κάτω μὴ ποιῶμεν, ἀλλὰ προσκυνήσεις μόνον Jo.Jej.*canonar.*3.3(p.440); at Quinquagesima no meat to be eaten until after first genuflexion at vespers, *Nomoc.*39; **3.** in exorcism μετὰ δευτέραν γ. ἐξέβαλε τὸ πνεῦμα Pall.*h.Laus.*36(p.107.21; M.34.1180A).

γονυκλιτέω, *kneel*, †Jo.Jej.*poenit.*(M.88.1916D); †Jo.D.*B.J.*30(M. 96.1149C).

γονυπετ-έω, *fall on one's knees, genuflect* αἰτεῖ ~ῶν ἀθανασίαν Clem.*q.d.s.*8(p.165.2; M.9.612C); *ib.*42(p.190.13; 649C); Eus.*v.C.*4.22 (M.20.1169A); ἐν κυριακῇ...μήτε ~εῖν...μήτε ἐν πεντηκοστῇ ‡Ath. *syntag.*2.17(M.28.840A); c. acc. and εἰς, *kneel for* something to someone ταῦτα ~ῶν εἰς τὸν ἅγιον *Mir.Geo.*8(p.97.3).

***γονυπέτησις,** ἡ, *genuflexion*, Thdr.Stud.*or.*11(M.99.813C).

***Γοραθηνοί,** οἱ, v. **Γορθηνοί*.

γοργεύ-ω, act. and med.; **1.** *hasten, move eagerly* towards, Mac. Aeg.*hom.*4.6(M.34.476D); Nil.*epp.*1.26(M.79.92C); **2.** *be eager, keen* ~ου ἐν ταῖς προσευχαῖς ‡Ath.*renunt.*2(M.28.1409C); Ephr.3.272C.

***γοργονεύ-ω,** *be diligent, watchful* ~σον, ἵνα μὴ ἔξω μείνῃς μετὰ τῶν μωρῶν παρθένων Nil.*epp.*4.1(M.79.545D).

γοργότης, ἡ, **1.** *swiftness*, Anast.S.*hod.*2(M.89.64C); **2.** *vigour, zeal* ἐν ποίᾳ νήψει καὶ γ. πίστεως Mac.Aeg.*hom.*5.6(M.34.512C); τὸ... ἐζῶσθαι τὴν ὀσφύν, γοργότητος...σύμβολον Cyr.*glaph.Ex.*2(1.274C); **3.** *ferocity*, ref. Devil μηχανημάτων γ. Bas.Sel.*pasch.*2.6(M.28.1089A).

Γορθηνοί** (Γοραθηνοί, *Γορθηωνοί, *Γοροθηνοί**), **οἱ,** adherents of early heresy mentioned by Heges.ap.Eus.*h.e.*4.22.5(*Γοραθηνοί*; *Γορθηωνοί* M.20.380A); of Samaritan origin, observing festivals with Jews, Epiph.*haer.*12(p.205.5ff. *Γοροθηνοί*, v.l. *Γορθηνοί* M.41.236Af.); Jo.D.*haer.*10(M.94.685A); offshoot of Simonians, Thdt.*haer.*1.1(4. 288).

***γούλα,** ἡ, (Lat. *gula*) *throat*, Leont.N.*v.Jo.Eleem.*38(p.76.24).

§γοῦνα, ἡ, *fur, fur garment*, Barth.Edess.*Agar.*(M.104.1405A).

***γουνάριος,** ὁ, *furrier*, *Chron.Pasch.*p.337(M.92.880A); cf.*CG-CI* 1(p.56).

§γοώδης, *magic*; neut. plur. as subst., *magic devices*, Eust.*engast.* 9(p.27.12; M.18.629C).

***γοωδῶς,** *by trickery*, Eust.*engast.*12(p.35.5; M.18.637C).

Γραικιστί, *in Greek*, CCP(678)*act.*16(H.3.1384B).

***γραϊκός,** *old-womanish* μυθολογῶν ὕθλῳ γ. Clem.*prot.*6(p.51.12; M.8.172B); id.*paed.*3.4(p.252.29; M.8.596B); Chrys.*hom.1.1 in 2 Thess.* (11.511E).

γραῖς, ἡ, *woman of mature years, old woman*, *A.Phil.*1(p.1.5); Ath.*apol.Const.*15(M.25.613A); Pall.*h.Laus.*61(p.155.4; M.34.1228A); id.*v.Chrys.*8(p.45.18; M.47.27).

γράμμα, τό, **1.** *written character*, ref. Gal.6:11, variously interpreted; of S. Paul's awkward Gr. handwriting ἐνταῦθα οὐδὲν ἄλλο αἰνίττεται, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ἅπασαν...τὸ δέ, πηλίκοις, ἐμοὶ δοκεῖ οὐ τὸ μέγεθος, ἀλλὰ τὴν ἀμορφίαν τῶν γ. ἐμφαίνων λέγειν Chrys.*comm.in Gal.*6:11(10.727B,C); Thdt.*Gal.*6:11(3.394); as emphasizing seriousness of his admonitions μείζοσιν ἐχρήσατο γ. ἐμφαίνων ὅτι οὔτε αὐτὸς ἐρυθριᾷ, οὔτε ἀρνεῖται τὰ λεγόμενα Thdr. Mops.*Gal.*6:11(p.107.23; M.66.912A); as signifying sublimity of doctrine and intimating that it was his own handwriting, Jo.D. *Gal.*6:11(M.95.817D,820A); **2.** of scripture (v. γραφή); **a.** with distinctive attribute, e.g. ἱερόν, Cyr.*ador.*4(1.139E); Cosm.Ind.*top.*2 (M.88.92D); plur. ἱερὰ...ὡς...τὰ ἱεροποιοῦντα καὶ θεοποιοῦντα γ. Clem.*prot.*9(p.65.5; M.8.197C); Or.*Cels.*4.27(p.296.15; M.11.1068A); Cyr.*inc.unigen.*(5¹.681A); θεῖον, Gr.Thaum.*pan.Or.*6(p.18.23; M. 10.1073B); Epiph.*haer.*80.1(p.485.17; M.42.757A); plur., Or.*Cels.*4.9 (p.280.23; 1040A); ἅγιον, plur., Or.*Jo.*6.40(24; p.150.2; M.14.269C); Ath.*gent.*41(M.25.84B); τῶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ γ. Chrys.*hom.19.9 in Mt.*(7.257D); **b.** of OT or NT, Or.*comm.in Mt.*12.3(p.73.17; M.13. 981A); id.*Jo.*10.30(18; p.203.24; M.14.361A) cit. s. παλαιός; **c.** of particular books τοῦ προφητικοῦ γ. Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.301A; M.29.721C); τὰ γ. ἀποστολικὰ τείχη τῶν ἐκκλησιῶν ἐστιν Chrys.*hom. in 2 Tim.3:1*(6.282B); of Canticles, Thdt.*Cant.*procm.(2.3); **d.** of partic. passages τὸ ἀποστολικὸν γ. τὸ λέγον CNic.(325)*can.*2; Thdt. *rect.conf.*6(M.6.1217B); γ. θεῖον ἀντιτιθεὶς ἀγράφῳ παραδόσει ἀνθρώπων Vict.*Mc.*7:9(p.334.19); **3.** *letter* opp. Spirit (cf. 2Cor.3:6 al.) ὁ νόμος κατὰ τὸ γ. ... τῷ νόμῳ κατὰ τὸ πνεῦμα Or.*Jo.*13.8(p.232.23; M.14.409C); *ib.*10.26(17; p.199.24; 353D); ἔνδυμα τῆς ἀσεβείας...ἡ φιλία τοῦ γ. Gr.Naz.*or.*31.3(p.147.10; M.36.136B); Gr.Nyss.*Eun.*12 (1 p.286.17; M.45.996A); of OT contrasted with NT πεπαλαίωται τὰ τοῦ γ., ἀνακεκαίνωται τὰ τοῦ πνεύματος Didym.*Job* 9:5(M.39.1144A); Max.*myst.*(M.91.684B,C); v. πίστις; **4.** *rescript, imperial letter*, Chrys. *exp.in Ps.*3(5.1B); γ. βασιλικῶν Evagr.*h.e.*1.3(p.8.15; M.86.2425C); *Chron.Pasch.*p.341(M.92.889B); γ. κανονικά issued by bishop to travelling clergy, CLaod.*can.*41; Bas.*ep.*224.2(3.343B; M.32.836C); γράμματα τιμῆς *letter of congratulation*, sent by one patriarch to another on his enthronement, Apoll.*ep.Diocaes.*(p.255.21; M.86. 1969C); **5.** Gnost. interprn. of letters of alphabet, Hipp.*haer.*6.46 (p.178.3; M.16.3270B) cit. s. ἀπόρροια.

γραμματεύς, ὁ, *scribe*, Jewish καλεῖ μὲν σοφὸν τὸν τῇ Ἑλληνικῇ στωμυλίᾳ κοσμούμενον· γ. δέ, τὸν τῶν Ἰουδαίων διδάσκαλον Thdt. *1Cor.*1:20(3.170); believed to be descendants of Simeon, Hipp. *ben.Jac.*(p.29.19); regarded as one of seven Jewish sects, Epiph. *anac.*14(p.167.4; M.41.172A); id.*haer.*17.1(p.214.6; M.41.256A).

γραμματίζω, perf. pass., *be learned* οἱ ⟨ἐν⟩ Κριῷ γεννώμενοι... γεγραμματισμένοι Hipp.*haer.*4.15(p.50.1; M.16.3083B).

***γραμματοδιακομιστής,** ὁ, *letter-carrier*, *Ep.Tib.*(p.79.19).

***γραμματοκομιστής,** ὁ, *letter-carrier*, *Ep.Abg.*ap.Eus.*h.e.*1.13.8 n. (M.20.121C).

[*]γραμματόκυφος, *that binds under the letter* (of the Law), *of slavery to the letter* ἀπολυθῶ τοῦ γ. ζυγοῦ ‡Meth.*Sym.et Ann.*8 (M.18.368C).

γραμματοφύλαξ, ὁ, *keeper of records*, Socr.*h.e.*1.19.6(M.67.128A).

***γραμμιστής,** ὁ, *image designer*, Thphn.*chron.*p.247(M.108.620B).

γραμμοειδής, *like a straight line*; of lightning, Jo.D.*drac.*(M.94. 1601C).

***γραοπρεπής,** *old womanish*, Cyr.*ador.*6(1.197C); *ib.*(210E); id. *Chr.un.*(5¹.749E).

***γραοπρεπῶς,** *like an old woman*, Cyr.*ep.*50(p.91.2; 5².158E).

***γραοτέρα,** comp. fem. formed from γραῦς, *older* γραοτέρας πρεσβυτίδας Epiph.*haer.*79.4(p.478.28; M.42.745A).

***γραπτοάγραπτος,** *both able to be depicted and not able to be depicted*, of Christ εἴη ἂν οὔτε γραπτός, οὔτε ἄγραπτος· ἀλλὰ γ. ἐξ ἡμισείας συνηνεγμένος. καὶ κατ' οὐδ' ἕτερον τέλειος Thdr.Stud.*probl.*1 (M.99.477B).

γραπτός, *able to be depicted*; of Christ, Thdr.Stud.*probl.*1(M.99. 477B).

γραφεῖον, τό, **1.** *pencil, paint brush*, met. γ. νηστείας Jo.Clim. *scal.*18(M.88.933D); **2.** *writing, book*, applied to third group of OT books (hagiographa), hence of Psalter λέγει...τὸ γ. *1Clem.*28.2; also of historical books (Jos., Jud. with Ruth, 1 and 2 Par., 1–4 Reg.), Epiph.*mens.*4(M.43.244B); Jo.D.*f.o.*4.17(M.94.1180A,B); cf.Epiph. *haer.*29.7(p.329.8; M.41.401B); of scripture as a whole, Didym.*Trin.* 2.8(M.39.608C); of Gnost. books, Epiph.*haer.*26.12(p.290.19; 349C).

γραφή, ἡ, *writing, written document*;

A. *scripture*; **1.** use of term; **a.** in gen., for OT λέγει γὰρ ἡ γ. *1Clem.*34.6; *2Clem.*6.8; 14.1; *Barn.*4.7,11; of OT and NT indifferently (from end of 2nd cent.), Iren.*haer.*1.1.3(M.7.452A); Or. *princ.*4.1.1(p.292.11; M.11.341B) cit. s. διαθήκη; Alex.Lyc.*Man.*5 (p.8.22); τῆς νέας καὶ ἀρχαιοτέρας γ. Cyr.*inc.unigen.*(5¹.678E); ταῖς γ. αὐτῶν [sc. Ἰουδαίων] περιέτυχον καὶ τὰς ὑμῶν [sc. Χριστιανῶν] ἔγνων *Pers.*(p.9.20); **b.** of individual books: γ. ... εὐαγγελίου [sc. Mt.] Iren.*haer.*3.1.1(M.7.844B); γ. τοῖς Κορινθίοις *ib.*3.3.3(850A); of gospels, Clem.*paed.*1.13(p.152.7; M.8.376B); 1Cor., *ib.*1.6(p.111.17; 292D); Rom., id.*str.*4.16(p.292.5; M.8.1305B); Gr.Nyss.*diff.ess.*6(M. 32.336C); Chrys.*hom.1.6 in Mt.*(7.13B); of apocryphal writings, Iren.*haer.*1.20.1(M.7.653A); **c.** of partic. texts; in OT, *1Clem.*23.3;

περὶ τῆς γ. ἣν ἔφη Ἡσαΐας Just.*dial.*65.1(M.6.625B); in NT, of Mt. 9:13 ἑτέρα δὲ γ. λέγει *2Clem.*2.4; indifferently in OT or NT, Or. *princ.*4.2.5(p.314.6; M.11.365B); Gr.Nyss.*Apoll.*12(M.45.1145C); accompanied by a title, feature of Mohammedan scriptures ἡ γ. τῆς γυναικός Jo.D.*haer.*101(M.94.769B); γ. τῆς καμήλου τοῦ θεοῦ *ib.*(769D); **2.** distinctive epithets ἱερά, *1Clem.*53.1; Thphl.Ant.*Autol.* 1.14(M.6.1045A); Eus.*h.e.*6.25.1(M.20.580A); ἁγία, Thphl.Ant.*Autol.* 2.19(1081B); Polycr.ap.Eus.*h.e.*5.24.7(M.20.497A); plur., Hipp.*haer.* proem.(p.3.17; M.16.3021A); Or.*mart.*2(p.3.15; M.11.565A); θεία, Thphl.Ant.*Autol.*2.22(1088A); Or.*Cels.*1.6(p.59.32; M.11.668A); Chrys. *hom.58.3 in Gen.*(4.566B); plur., Iren.*haer.*2.27.1(M.7.802C); Or.*Cels.* 2.20(p.149.3; 836C); κανονική, plur., *Cod.Afr.*24; v. θεῖος, θεϊκός, θεόπνευστος, κυριακός; **3.** characteristics; **a.** unity τολμητέον εἰπεῖν πασῶν τῶν γ. εἶναι ἀπαρχὴν τὸ εὐαγγέλιον Or.*Jo.*1.2(4; p.6.5; M.14.25C); Chrys.*hom.22 in 2Cor.4:13*(M.3.270D) cit. s. σῶμα; **b.** difficulties, intended to lead men to deeper understanding, Or.*princ.*4.2.9(p.321.6; M.11.373B); σιωπῆς δὲ εἶδος καὶ ἡ ἀσάφεια, ᾗ κέχρηται ἡ γ., δυσθεώρητον κατασκευάζουσα τῶν δογμάτων τὸν νοῦν, πρὸς τὸ τῶν ἐντυγχανόντων λυσιτελές Bas.*Spir.*66(3.56A; M.32.189Bf.); τὴν ἐν ταῖς γ. ἀσάφειαν ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ νοῦ, διεγείρων [sc. God] αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν ἐπετήδευσε †Bas.*Is.*proem.6(1.382B; M.30.128C); due to anthropomorphism, Chrys.*hom.75.2 in Jo.*(8.441A); ἡ γ. τὴν ἀλήθειαν πεζῷ λόγῳ ἡρμήνευσεν Isid.Pel.*epp.*4.67(M.78.1125A); **c.** but unimpaired veracity τὰς γ. τὰς ἀληθεῖς *1Clem.*45.2; αἱ κυριακαὶ γ., τὴν ἀλήθειαν ἀποτίκτουσαι καὶ μένουσαι παρθένοι μετὰ τῆς ἐπικρύψεως τῶν τῆς ἀληθείας μυστηρίων Clem.*str.*7.16(p.66.23; M.9.529B); Epiph.*haer.*9.2(p.199.11; M.41.225C); Chrys.*hom.68.2 in Jo.*(8.406C); though in *Hom.Clem.* difficult passages of scripture are called 'lies' τὰ τῶν γ. ψευδῆ εὐλόγως πρὸς δοκιμὴν ἔχοντα τυγχάνει, 3.4, 3.5; **d.** role as a tutor, Clem.*prot.*9(p.65.21; M.8.200B); ἐξετάζοντες…εὑρίσκομεν διὰ τῆς τῶν γ. ὁδηγίας Gr.Nyss.*tres dii*(M.45.125D); **e.** sufficiency, Ath.*gent.*1(M.25.4A) cit. s. θεόπνευστος; οὐδὲν ἔλειπεν, οὐδὲ παρεσιώπησε τῶν συμφερόντων ἡμῖν ἡ θεία γ. ‡Chrys.*pseud.*1(8².73B); Thdt.*qu.4 in Gen.*(1.8); Cyr.*glaph.Gen.*2(1.25B); **f.** canon of scripture, v. κανών; **4.** interpretation of scripture; **a.** necessity τὰ ἀσαφῆ τῆς γ. … οὐ δεῖ ἀναγιγνώσκειν, εἰ μή τις αὐτῶν σαφηνίζει τὸν νοῦν τῇ διηγήσει Or.*comm.in 1Cor.*14:7(*JTS* 10 p.36); Chrys.*hom. 57.1 in Jo.*(8.331E); *ib.*53.3(313B); **b.** gen. rules ἡ ἀλήθεια δὲ οὐκ ἐν τῷ μετατιθέναι τὰ σημαινόμενα εὑρίσκεται,…ἀλλ' ἐν…τῷ βεβαιοῦν ἕκαστον τῶν ἀποδεικνυμένων κατὰ τὰς γ. ἐξ αὐτῶν πάλιν τῶν ὁμοίων γ. Clem.*str.*7.16(p.68.20f.; M.9.533C); οὗτος τῆς γ. ἐστιν ὁ τρόπος, ὡς αἰτιολογίαν τιθεμένης τὰ ἐκ τῆς ἐκβάσεως συμβαίνοντα. καὶ δεῖ πάντα μετὰ ἀκριβείας ἐξετάζειν, καὶ τὸν τρόπον τοῦ λέγοντος, καὶ τὴν ὑπόθεσιν, καὶ τοὺς νόμους τοὺς τῆς γ., εἴ γε μὴ μέλλοιμεν παραλογίζεσθαι Chrys.*hom.81.2 in Jo.*(8.481A); οὐ γὰρ ἀρκεῖ τὸ λέγειν, ὅτι ἐν ταῖς γ. γέγραπται, οὐδὲ ἁπλῶς παρασπῶντας ῥήματα καὶ σπαράσσοντας τὰ μέλη τοῦ σώματος τῶν θεοπνεύστων γ., ἔρημα καὶ γυμνὰ τῆς οἰκείας αὐτῶν συναφείας λαβόντας…ἀλλὰ χρὴ καὶ τὴν ἀκολουθίαν ἀναγνῶναι πᾶσαν id.*hom.in Jer.10:23*(6.160C,D); v. ἀλληγορέω; **c.** threefold sense, elaborated esp. by Or. who developed principles of Philo to facilitate exegesis of difficult texts ὥσπερ γὰρ ὁ ἄνθρωπος συνέστηκεν ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς καὶ πνεύματος, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ οἰκονομηθεῖσα ὑπὸ θεοῦ εἰς ἀνθρώπων σωτηρίαν γ. Or.*princ.*4.2.4(p.313.4; M.11.365A); thus ἡ…ὁδὸς ποῦ πῶς δεῖ ἐντυγχάνειν ταῖς γ. … ἐστι τοιαύτη…. τριχῶς ἀπογράφεσθαι δεῖ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν τὰ τῶν ἁγίων γραμμάτων νοήματα· ἵνα ὁ μὲν ἁπλούστερος οἰκοδομῆται ἀπὸ τῆς οἱονεὶ σαρκὸς τῆς γ., οὕτως ὀνομαζόντων ἡμῶν τὴν πρόχειρον ἐκδοχήν, ὁ δὲ ἐπὶ ποσὸν ἀναβεβηκὼς ἀπὸ τῆς ὡσπερεὶ ψυχῆς αὐτῆς, ὁ δὲ τέλειος…ἀπὸ τοῦ πνευματικοῦ νόμου *ib.*(p.312.2ff.; 364B); Chrys. *fr.in Pr.*22:20(M.64.728C); Andr.Caes.*Apoc.*proem.(M.106.217C) cit. s. ἀναγωγή; some texts without literal sense εἰσί τινες γ. τὸ σωματικὸν οὐδαμῶς ἔχουσαι…ἔστιν ὅπου οἱονεὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα τῆς γ. μόνα χρὴ ζητεῖν Or.*princ.*4.2.5(p.314.6; M.11.365B); περὶ πάσης τῆς θείας γ., ὅτι πᾶσα μὲν ἔχει τὸ πνευματικόν, οὐ πᾶσα δὲ τὸ σωματικόν *ib.*4.3.5(p.331.13; 385B); another interprn. of threefold sense τὸν ποιήσαντα τῇ γ. σῶμα καὶ ψυχὴν καὶ πνεῦμα, σῶμα μὲν τοῖς πρὸ ἡμῶν, ψυχὴν δὲ ἡμῖν, πνεῦμα δὲ τοῖς ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι κληρονομήσουσι ζωὴν αἰώνιον id.*hom.2 in Lev.*ap.*philoc.*1.30(p.36.15; M.12.421C); τὴν…γ., ἄνθρωπον…εἶναι· τὴν μὲν παλαιὰν διαθήκην ἔχουσαν σῶμα, ψυχὴν δὲ καὶ πνεῦμα καὶ νοῦν, τὴν καινήν, καὶ πάλιν, ὅλης τῆς ἁγίας γ., παλαιᾶς τέ φημι καὶ νέας, τὸ καθ' ἱστορίαν γράμμα, σῶμα· τὸν δὲ νοῦν τῶν γεγραμμένων…ψυχήν Max. *myst.*6(M.91.684A,B); superiority of spiritual sense ἡ ἁγία γ., τὸ μὲν φαινόμενον γράμμα, παρερχόμενον ἔχουσα· τὸ δὲ κρυπτόμενον τῷ γράμματι πνεῦμα, μηδέποτε τοῦ εἶναι παυόμενον *ib.*(684B); **5.** authority and inspiration; **a.** in gen. scripture to be preserved intact τοῦ προσθέντος ἢ ἀφελόντος τι τῆς γ., ἐπιτιμίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἔχοντος Iren.*haer.*5.30.1(M.7.1204C); ὅσα…κηρύσσουσιν αἱ θεῖαι γ. ἴδωμεν, καὶ ὅσα διδάσκουσιν ἐπιγνῶμεν…μὴ κατ' ἰδίαν προαίρεσιν…μηδὲ βιαζόμενοι τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ δεδομένα, ἀλλ' ᾗ ὃν τρόπον αὐτὸς ἐβουλήθη διὰ τῶν ἁγίων γ. δεῖξαι, οὕτως ἴδωμεν Hipp.*Noet.*9(p.251.6; M.10.817A); μὴ οὖν ἐπίσπειρε ζιζάνια τῷ ἀγρῷ τῆς θείας γ. ‡Ath. *dial.Trin.*2.9(M.28.1169B); ἐὰν δέ τις ἐγκαλῇ τῇ θείᾳ γ. … καταμανθανέτω πᾶσαν τὴν τῶν ἀνθρωπίνων διακόσμησιν †Bas.*Is.*proem.6(1.381E; M.30.128B); not to be neglected, Chrys.*hom.85.4 in Mt.*(7.810B); Isid.Pel.*epp.*3.292(M.78.965D); **b.** scripture as rule of faith, Ath.*exp.in Ps.*118:137f.(M.27.504A); ‡Ath.*dial.Trin.*2.3(M.28.1161B); Gr.Nyss.*Trin.*3(p.73.10; M.32.688A); κανόνι παντὸς δόγματος καὶ νόμῳ κεχρημένοι τῇ ἁγίᾳ γ. … τοῦτο δεχόμεθα μόνον, ὅ τί περ ἂν ᾖ συμφωνοῦν τῷ τῶν γεγραμμένων σκοπῷ id.*anim.et res.*(M.46.49C); Chrys.*hom.53.3 in Jo.*(8.313B); **c.** inspiration, the work of H. Ghost τὰς γ. … τὰς διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου *1Clem.*45.2; Iren. *haer.*2.28.3(M.7.806Af.) cit. s. πνευματικός; μυρίας ἂν ἔχοιμί σοι γραφὰς παραφέρειν, ὧν οὐδὲ κεραία παρελεύσεται μία…τὸ γὰρ στόμα κυρίου, ἅγιον πνεῦμα, ἐλάλησεν ταῦτα Clem.*prot.*9(p.62.9; M.8.192D); τὰς γ. αἷς πεπιστεύκαμεν κυρίας οὔσας ἐξ αὐθεντείας παντοκρατορικῆς id.*str.*4.1(p.248.21; M.8.1216B); *ib.*5.13(p.382.13; M.9.125B); Or. *princ.*4.1.6(p.301.10; M.11.352B); τῷ ἐν ταῖς θεοπνεύστοις γ. λαλοῦντι πνεύματι id.*Jo.*6.48(29; p.157.2; M.14.284A); ἃ δὲ αἱ γ. φθέγγονται, ταῦτα ὁ δεσπότης ἐφθέγξατο· ὥστε κἂν νεκρὸς ἀναστῇ, κἂν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ καταβῇ, πάντων ἔστωσαν αἱ γ. ἀξιοπιστότεραι Chrys.*Laz.* 4.3(1.755B); οὐδὲν ἁπλῶς ἐν ταῖς θείαις γ. κεῖται· πνεύματι γὰρ εἰρημέναι εἰσὶν ἁγίῳ id.*hom.50.1 in Jo.*(8.293E); Thdt.*2Tim.*3:16(3.690); *ib.*(691); **d.** scripture and tradition, v. παράδοσις; **6.** scripture and spiritual life; produces deification ὁ δὲ…κατακούσας τῶν γ. … οἷον ἐξ ἀνθρώπου θεὸς ἀποτελεῖται Clem.*str.*7.16(p.67.15; M.9.532B); τροφὴ ψυχῆς ἡ γ. Euther.*confut.*2(M.28.1314B); all are urged to read it for spiritual advancement, Bas.*reg.br.*95(2.449A; M.31.1148D); Chrys.*hom.2.6 in Mt.*(7.30B–32B); **7.** use by heretics; **a.** their methods of interprn. τὴν μὲν τάξιν καὶ τὸν εἱρμὸν τῶν γ. ὑπερβαίνοντες, καί, ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς, λύοντες τὰ μέλη τῆς ἀληθείας Iren.*haer.*1.8.1(M.7.521A); κἂν τολμήσωσι προφητικαῖς χρήσασθαι γ. καὶ οἱ τὰς αἱρέσεις μετιόντες, πρῶτον μὲν οὐ πάσαις, ἔπειτα οὐ τελείαις, οὐδὲ ὡς τὸ σῶμα καὶ τὸ ὕφος τῆς προφητείας ὑπαγορεύει Clem.*str.*7.16(p.68.8; M.9.533A); *ib.*(p.73.2f.; 541D); Ath.*exp.Ps.* 67:27(M.27.301B) cit. s. διαιρέω; or complete abandonment of scripture μὴ γὰρ μαθόντες τὰ τῆς γνώσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς μυστήρια,…παρεπέμψαντο τὰς γ. Clem.*str.*7.16(p.69.12; 536B); **b.** appealed to (esp. by Arians) agst. conciliar definitions παρὰ τὸ βούλημα τῆς θεοπνεύστου γ. τοιαῦτα [sc. eternal generation of Son] τετολμήκασι περὶ αὐτοῦ διορίσασθαι *Symb.Ant.*(345)8(p.253.25; M.26.733A); ἐν ταῖς θείαις γ. οὐ γέγραπται περὶ τούτων [sc. ὁμοούσιος and ὁμοιούσιος] *Symb.Sirm.*2 ap.Ath.*syn.*28(p.257.6; M.26.741B); *Symb.Sirm.*3 ap. Ath.*syn.*8(p.236.11,14; 693B,C); CSel.*ep.*ap.Epiph.*haer.*73.25(p.298.24; M.42.452A); cf. μαθέτωσαν ἀπὸ τῶν γ., ὅτι καὶ ὁ τὰς αἱρέσεις ἐπινοήσας διάβολος διὰ τὴν ἰδίαν τῆς κακίας δυσωδίαν κιχρᾶται τὰς λέξεις τῶν γ. Ath.*Ar.*1.8(M.26.25C); of Eutyches μόνας δὲ τὰς γ. ἐρευνᾶν, ὡς βεβαιοτέρας οὔσας τῆς τῶν πατέρων ἐκθέσεως CCP(448) *act.*3(*ACO* 2.1.1 p.124.23; H.2.141A).

B. (royal) *edict*, Eus.*v.C.*2.21(p.49.30; M.20.1000A); *ib.*2.23(p.50.21; 1000D).

C. *indictment, accusation*; in gen., apart from legal proceedings ἀπειθίας…γ. Cyr.*Ps.*36:7(M.69.928B); id.*Jo.*9(4.724B); Thdt.*qu.37 in Gen.*(1.48); id.*Tit.*1:14(3.702).

D. ? *image, picture* ὅπερ μόνον ἐγκαλεῖν ἡμῖν ἔχετε, ὅτι μὴ…ἐν γραφαῖς στεφάνους καὶ θυσίας φέρομεν Just.*1apol.*24.2(M.6.365A conj. ταφαῖς).

E. met. θεοῦ…γ. … δημιουργία τοῦ κόσμου Clem.*str.*6.16(p.499.17; M.9.357C).

γραφία, ἡ, *writing, treatise*, Gr.Nyss.*Eun.*11(M.45.873A; λογογραφίας 2 p.265.7).

γραφικός, 1. *of drawing* or *writing*; γ. ἄσκησις as ascetical exercise, Pall.*h.Laus.*13(p.36.14; M.34.1035C); **2.** *of scripture, scriptural*, Mac.Aeg.*hom.*5.24(M.34.492A); Bas.*fid.*6(2.229D; M.31.692A); γ. … προβάλλει μαρτυρίας Diod.*fat.*(M.103.872B); θεορρύτους πηγὰς γ. Dam.*troph.*2.2.3(p.220.3); †Jo.D.*B.J.*28(M.96.1128A); **3.** *skilled, versed in the scriptures* γ. ἐστιν καὶ μέγας διδάσκαλος *Didasc.Jac.*3.2(p.53.7); ἐπισκόπους οὓς ἐδόκουν γ. ὑπάρχειν Anast.S.*hod.*(M.89.185D); γραφικώτατος ὑπάρχων †Anast.S.*relat.*49(p.69); **4.** neut. as subst., *scriptural passage*, Pall.*v.Chrys.*12(p.69.4; M.47.39); Jo. Mosch.*prat.*40(M.87.2893D); plur., *the scriptures*, Gr.Nyss.*Eun.*10(2 p.242.12; M.45.845A).

γράφ-ω, 1. *write*; pass., γέγραπται *it stands written* [sc. in scripture] and hence is authoritative; of OT and NT, *1Clem.*4.1; *Barn.* 4.3; Just.*dial.*100.1(M.6.709A); Or.*princ.*3.1.19(p.232.6; M.11.289B); Bas.*ep.*160.3(3.249D; M.32.624C) etc.; more rarely in act. ~ει γάρ, μὴ ἀποκρίνου Didym.*Trin.*3.42(M.39.989B); τὸ γεγραμμένον *passage* or *word of scripture*, *1Clem.*13.1; Or.*fr.12 in Jo.*1:17(p.494.7); ‡Ath. *pass.*21(M.28.221D); plur., ‡*Diogn.*12.1; Or.*Jo.*1.15(p.19.32; M.14. 49B); Bas.*ep.*160.3(3.250D; 625C); 2. *depict* (fig.), *typify* τὸ τίμιον δὲ τῶν νοημάτων βάθος τὸ πορφυραυγὲς εἰκότως ἴον ~ει Geo.Pis. *carm.*107.19.

***γράψιμον, τό**, *handwriting*, Zos.*alloquia* 12(M.78.1696C).

***γραωδῶς**, *like an old woman*, Or.*Jo.*10.42(26; p.219.25; M.14. 389A).

γρηγορ-έω, *be vigilant, watch*; 1. as characteristic of God, Gr. Naz.*or.*31.22(p.172.12; M.36.157B); 2. of spiritual vigilance ~ει ἀκοίμητον πνεῦμα κεκτημένος Ign.*Polyc.*1.3; ass. psalmody, *Pss. Sal.*3.2; with expectation of the Lord, Meth.*symp.*5.3(p.55.18; M. 18.100D); with fasting ἐν ἡμέρᾳ ἂν ~ῇ τις, μὴ νήφῃ δέ, μυρίοις περιπεσεῖται δεινοῖς Chrys.*hom.9.3 in 1Thess.*(11.489D); *ib.1.3*(429D); as defence against Devil, Gr.Nyss.*instit.*(M.46.301A); ὅτι ἂν ~ῶμεν, οὐ δεησόμεθα τῆς ἑτέρων βοηθείας Chrys.*hom.1.3 in 1Thess.*(11. 429E); Cyr.*Lc.*12:35(M.72.744D); *ib.*(745A); 3. liturg., of paschal vigil ἀγρυπνοῦντες καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ συναθροιζόμενοι ~εῖτε *Const.App.*5.19.3.

γρηγόρησις, ἡ, *wakefulness, vigilance*; 1. in gen., Hipp.*Dan.* 3.15.5; Epiph.*haer.*16.1(p.210.22; γρήγορσιν M.41.249A); 2. of spiritual vigilance, *Pss.Sal.*3.2; ἔνυξέ με...ἐπὶ τὴν γ. αὐτοῦ [sc. θεοῦ] *ib.*16.4; ass. sobriety, Epiph.*haer.*26.13(p.293.21; M.41.353B); and fasting, Chrys.*hom.9.3 in 1Thess.*(11.489D); Cyr.*Lc.*12:35(M.72.744D).

***γρηγορητέον**, *one must watch*, Eus.*fr.Lc.*12:39(M.24.564A); Thdr.Stud.*epp.*2.122(M.99.1400C).

***Γρηγοριολόγοι, οἱ**, *those who speak like Gregory* (of Nazianzus), Cosm.Mel.*schol.*proem.(M.38.343).

***γρήγορος**, *wakeful, vigilant*, *Orac.Sib.*1.98; Mac.Aeg.*hom.*7.8 (M.34.528B); neut. as subst., *vigilance*, Serap.*Man.*54(p.78; M.40. 924A).

γρήγορσις, ἡ, *vigilance*, Cyr.*ador.*14(1.509B); id.*Jo.*6.1(4.647C).

[*]**γρήπισμα, τό**, for γρίπισμα, *rapacious act*, *T.Reub.*3.6.

γριπίζω, *seize, lay hold of*, Leont.N.*v.Sym.*42(M.93.1724A); of netting a profit, Gr.Nyss.*ep.*27(p.81.13; M.32.1092).

γριφοειδής, *enigmatical*; of Eunomian manner of argument, Gr. Naz.*or.*28.11(p.38.14; M.36.40A).

***γριφοειδῶς**, *enigmatically*, Zach.Mit.*opif.*(M.85.1081C).

***γρονθίζω**, *beat with fists*, Thphn.*chron.*p.208(v.l. γροθιζόμενον M.108.533B).

γρόνθος, ὁ, *fist*; hence *blow of the fist*, Polyc.*ep.*2.2; *M.Ner.et Ach.*3(p.3.7).

***γρυγμός, ὁ**, *grunting* of a pig, Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)3.4 (M.*PL.*77.226A) perh. for γρυσμός.

***γρυλλοειδής**, *hideous*, Jo.Jej.*poenit.cont.virg.*(M.88.1972C).

***γρυπόρυγχος**, *hook-nosed*, Jo.Mal.*chron.*10 p.258(M.97.392B).

γρυτάριον, τό, *frivolity* τελευτῶν...καταλιμπάνει τὰ γ. Pall.*h.Laus.* 13(p.37.8; M.34.1035C).

***γυγγλυσμός, ὁ**, = γίγγλυμος, kind of *joint*, Melet.*nat.hom.* synops.(M.64.1120B, v.l. γυγλυσμός).

γυμνάζ-ω, 1. *train, exercise*, esp. ref. Christian life; of this life as training for next ~όμεθα τῷ νῦν βίῳ, ἵνα τῷ μέλλοντι στεφανωθῶμεν *2Clem.*20.2; for salvation, ‡Dion.Al.*fr.in Lc.22:46*(p.248.2); of martyrs, *M.Thdot.1* 3(p.63.8); of faith requiring training, *Ep. Lugd.*ap.Eus.*h.e.*5.1.43(M.20.425A); Clem.*ecl.*36(p.148.4; M.717A); sometimes provided by heresies, Or.*Cels.*3.13(p.212.26; M.11. 936B); ~ομένων τῶν ἀγαθῶν ἐν αὐτῷ [sc. τῷ κακῷ] Proc.G.*Gen.*1:26 (M.87.113A); divine love being its ultimate cause ἡ ἀγάπη... γυμνάσασα κατασκευάζει τὸν ἴδιον ἀθλητήν Clem.*str.*7.11(p.48.22; M.9.493B); Cyr.*Jo.*3.4(4.276E); in higher stages of spiritual life τοῖς εἰς γνῶσιν ~ουσιν Clem.*str.*6.10(p.471.19; 300C); *ib.*7.7(p.35.5; 465C); esp. organs of moral and spiritual perception διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γυμνάσαντι πρὸς διάκρισιν καλοῦ καὶ κακοῦ Or.*Cels.* 4.50(p.323.10; M.11.1109B); †Bas.*Is.*172(1.503B; M.30.405A); Cyr.H. *catech.*4.3; ἡ γεγυμνασμένη τὰ αἰσθητήρια ψυχή Gr.Nyss.*hom.4 in Cant.* (M.44.844C); Chrys.*hom.8.4 in Heb.*(12.88E); 2. *dispute*, Athenag.*res.* 7(p.56.14; M.6.988B); κακῶς γυμνασθὲν κατὰ τοῦ θεοῦ Thdr.Heracl. *Is.*49:15(M.18.1349B); Socr.*h.e.*3.7.4(M.67.392A); 3. *discuss* ἐπὶ πολὺ γυμνάσας τὸ πρόβλημα Eus.*h.e.*7.7.5(M.20.649A); Ath.*decr.*27(p.23. 20; M.25.465B); id.*ep.Epict.*3(p.6.16; M.26.1056A); Chrys.*hom.55.1 in Mt.*(7.555D); 4. *examine* γυμνάσωμεν τὰ κατὰ τὸν τόπον Or.*Jo.*32. 24(16; p.467.22; M.14.808C); τὸν περὶ τῆς πίστεως ~ων λόγον Chrys. *hom.10.3 in 1Cor.*(10.84E); 5. *explain* γύμνασον καὶ τὸν ἄλλον λόγον Or. *hom.1.7 in Jer.*(p.5.31; M.13.261C); Eus.*d.e.*2.3(p.80.4; M.22.144B); σαφέστερον...ἐπὶ ὑποδείγματος αὐτὸ γυμνάσωμεν Chrys.*hom.65.3 in Mt.*(7.647D); 6. *meditate on* τοὺς περὶ προνοίας καὶ κρίσεως κατὰ σαυτὸν ἀεὶ ~ε λόγους Evagr.Pont.*Gnost.*ap.Socr.*h.e.*4.23.70(M. 67.520C); ~ε τοὺς λόγους τῶν ἁγίων γερόντων Dor.*doct.*4.11(M.88. 1673D); 7. *investigate* legally ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τὰ τῶν ἐπαρχιῶν ~εσθαι Chrys.*ep.Innoc.*1.1(3.516D); Pall.*v.Chrys.*2(p.15.9; M.47.12); Heracl.*nov.*25(p.46); Thphn.*chron.*p.77(M.108.238C).

γυμνασία, ἡ, *exercise, training*; in gen. of spiritual exercise, Iren.*haer.*4.38.2(M.7.1107A) cit. s. αἰσθητήριον; ἀναγκαία γὰρ ἡ γνῶσις...πρὸς ψυχῆς γυμνασίαν Clem.*ecl.*28(p.145.26; M.9.713A); Jo. Clim.*scal.*4(M.88.712A); of fasting, Chrys.*hom.12.2 in 1Tim.*(11. 612A) cit. s. σωματικός; *ib.*(612B); Euthal.Diac.*Ac.*proem.(M.85. 632A); of study of scripture, Dion.Ar.*d.n.*2.9(M.3.648B).

γυμνάσιον, τό, 1. *exercise, training, discipline*; a. in gen. ἄτυφον ἡ αὐτουργία γ. Clem.*paed.*3.10(p.266.15; M.8.625A); opp. αὐτάρκεια: δικαιοσύνης...κοινωνικῆς τὸ γ. *ib.*(p.266.18; 625B); id.*q.d.s.*3(p.161. 26; M.9.608A); Or.*Cels.*proem.5(p.54.25; M.11.649A); b. of external events as means of training soul τῷ θεῷ, ἃ βούλεται πρὸς γυμνάσιον ἡμῶν διατασσομένῳ Or.*or.*10.1(p.319.27; M.11.445B); ἡ νόσος...γ. δὲ καὶ δοκίμιον Dion.Al.ap.Eus.*h.e.*7.22.6(M.20.688B); of sufferings, Eus.*d.e.*3.5(p.125.4; M.22.213A); Chrys.*hom.50.1 in Mt.*(7.514C); of tortures of martyrs as γ. ἀρετῆς Thdt.*h.e.*4.22.19(3.994); and other evils as a training τοῦ βίου τὰ δυσχερῆ φιλοθείας γ. Bas.Sel.*or.*17.2 (M.85.220A); Proc.G.*Gen.*1:26(M.87.113A); c. of spiritual training γ. μὲν φαμεν εἶναι τῆς ψυχῆς τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν, τέλος δὲ τὴν θείαν Or.*Cels.*6.13(p.83.16; M.11.1309B); γ. γὰρ ταπεινοφροσύνης ἡ ἐν τοῖς εὐτελεστέροις πράγμασι διατριβή Bas.*reg.br.*289(2.517B; M.31.1285B); and pious exercises, Eus.*d.e.*4.7(p.161.6; 268C); Cyr.*Ps.*76:11(M.69. 1192B); 2. *training ground*; met., of Palestine, for the apostles, Chrys.*hom.32.2 in Mt.*(7.367B); εἰς τὸ τῶν θλίψεων κατιέναι γ. Thdt. *Ps.*33:20f.(1.818); ἐν τῷ τῆς ἀρετῆς γ. Jo.Clim.*scal.*4(M.88.724C).

γύμνασμα, τό, *exercise, training*; of sufferings of martyrs, *Ep. Lugd.*ap.Eus.*h.e.*5.1.42(M.20.424C); and of the just, Or.*sel.in Ps.* 4:6 ap.*philoc.*26.5(p.236.29; M.12.1157A); of ascetical practices, Clem.*paed.*3.8(p.260.13; M.8.612B); διὰ τῶν τῆς ταπεινοφροσύνης γ. Bas.*reg.br.*289(2.517B; M.31.1285B); γ. τι πρὸς εὐπείθειαν Cyr.*Juln.* 8(6^2.277D); θεῖα γ. Jo.Clim.*scal.*4(M.88.685B).

***γυμνασμός, ὁ**, *exercise* τοῦ γ. τῆς χάριτος Mac.Aeg.*hom.*19.11 (M.34.641B).

γυμναστής, ὁ, *trainer of athletes*; of a spiritual guide, Jo.Clim. *scal.*4(M.88.724B); *ib.*(725C).

γυμναστικός, neut. as subst., *what is suitable for* spiritual *training* εὑρήσεις δὲ ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ μίγμα τοῦ ὡσὰν ἱστορικοῦ πρὸς τὸ γ. Or.*fr.74 in Jo.*10:31(p.541.15).

γυμναστικῶς, *by way of* spiritual *discipline* αἱ κακώσεις...ἐπιφέρονται...καὶ γ. ἵνα δοκιμασθῶσιν οἱ δίκαιοι Olymp.*Job* 15(M.93.172C).

***γυμνήτευσις, ἡ**, *nakedness, poverty* ἡ γ., τοῦ τῆς ἀθανασίας περιβολαίου [sc. πρόξενον] Thdr.Stud.*epp.*2.58(M.99.1272D).

[*]**γυμνιτεύω**, = γυμνητεύω, *be naked*, Or.*or.*11.2(p.322.24; M.11. 449B).

***γυμνοκέφαλος**, *bare-headed*, *A.Thom.*A 56(p.173.1).

***γυμνόκριθον, τό**, a kind of wheat, *Schol.* in *Can.App.*3(*Mon.*2 p.642).

γυμνοποδέω, *be barefooted*, Gr.Naz.*or.*45.19(M.36.649B).

γυμνός, A. *naked*, of Adam and Eve before Fall οὐδὲ γὰρ ᾔδεισαν ὅτι γ. ἦσαν, τῆς δόξης τῆς ἀφάτου περιστελλούσης αὐτούς Chrys.*hom. 16.1 in Gen.*(4.124A); ἡ τῶν ὀφθαλμῶν διάνοιξις [sc. παρέσχεν αὐτοῖς] γνῶναι ὅτι γ. ἐτύγχανον, καὶ αἰσχύνεσθαι Diod.*Gen.*3:8(M.33.1568B); Cyr.*glaph.Gen.*1.2(1.6C); Andr.Cr.*triod.*(M.97.1401B).

B. met.; 1. *unadorned, plain, (as it is) in (it)self* γ. δικαιοσύνης ἐπιδείξω τὸ σχῆμα Clem.*prot.*12(p.85.10; M.8.241B); θεὸς...γ. ἔσωθεν τὴν ψυχὴν βλέπων id.*str.*6.17(p.512.21; M.9.388C); Eus.*h.e.*1.3.12(M. 20.73A); ‡Ath.*qu.al.*20(M.28.793C,D.) cit. s. διαβολότης; hence *plain, clear* ἴχνη Eus.*h.e.*1.1.3(49B); of a pronouncement, Bas.*jud.*8(2. 222A; M.31.672C); esp. of truth τὴν ἀλήθειαν γ. Meth.*symp.*9(p.115. 3; M.18.180A); Eus.*p.e.*7.8(312D; M.21.528D); Eun.*apol.*3(M.30. 840A); Bas.*hom.*23.3(2.186D; M.31.593A); 2. of divinity of Christ, *unveiled, unclothed*, i.e. by manhood; a. γ. ἔτι παρὰ πατρὶ λόγος Cyr.*Jo.*2.5(4.186A); †Gregent.*disp.*(M.86.636A); not thus would Devil have attacked him φύσιν οὐκ εἶχεν ἡ ἐναντία δύναμις...γυμνὴν ὑποστῆναι αὐτοῦ τὴν ἐμφάνειαν Gr.Nyss.*or.catech.*24(p.92.18; M.45. 64D); *ib.*26(p.96.14; 68A); ἐννόησον...πῶς...ἀντιπαρετάξατο ὁ διάβολος, μᾶλλον δὲ οὐ θεῷ γ., ἀλλὰ θεῷ ἀνθρωπίνῃ κρυπτομένῳ φύσει Chrys.

hom.2.1 in Mt.(7.20A); Const.Diac.*laud.*16(M.88.497D); as such incapable of suffering, Thdot.Anc.*exp.symb.*16(M.77.1337B); *θεὸς δὲ πάσχειν οὐ πέφυκεν* ‡Caes.Naz.*dial.*133(M.38.1036); normal term for unincarnate Godhead, as *ψιλός* for mere manhood *μήτε θεὸν γ. οὔτε ἄνθρωπον ψιλὸν ὑποπτεύσητε* Gr.Ant.*bapt.*2.6(M.88.1877B); Thdr.Raith.*praep.*(p.199.12; M.91.1501B) cit. s. *ἐνανθρωπέω*; Max. *ep.*19(M.91.593A); **b.** c. genit., *without* (v. infra C) *λόγον γ. τῶν ὑποδεεστέρων καθ' αὑτόν* Or.*Jo.*6.35(19; p.144.34; M.14.261B); acc. Apollinarius *γ. εἶναι τὴν θεότητα τοῦ σώματος* [i.e. after Ascension] Gr.Naz.*ep.*101(M.37.181A).

C. with genit., *not having*, often best translated by Eng. prep., *without*; **1.** *free* from, *devoid* of *γυμνὸν αἰσθητῶν πνευματικόν* Or. *Jo.*13.40(p.265.29; M.14.469A); *νοῦς...πάσης κακίας γ. Hom.Clem.*6. 16; esp. armour, in context of spiritual life *γ. τοῦ θυρεοῦ τῆς πίστεως καρδίαν* Or.*Jo.*32.2(p.429.5; 745B); *ψυχὴ ἡ γ. ... ἀπὸ κοινωνίας πνεύματος* Mac.Aeg.*hom.*18.2(M.34.636C); *ib.*18.3(636D); **2.** *freed* from, *divested*, *stripped* of, fig. *γυμνὴν τῆς ὑλικῆς δορᾶς γενομένην τὴν γνωστικὴν ψυχήν* Clem.*str.*5.11(p.371.7; M.9.104A); *ib.*4.25(p.319. 7; M.8.1368C); met. *γ. πάσης ἀγνοίας...κατὰ τὸ δυνατὸν αὐτὸν ὀψόμενοι* Or.*fr.10 in Jo.*(p.493.7); *γ.* [sc. *ψυχήν*] *διαμεῖναι σώματος* Meth.*res.*1.29(p.259.2; M.41.1136D); *γυμνὸν ἡμῖν αὐτὸν* [sc. *διάβολον*] *ὁ Χριστὸς τῶν μηχανημάτων κατέστησεν* ‡Ath.*pasch.*2.7(M.28. 1089C); in spiritual life, *detached πρὸς τούτων γυμνὸς...Χριστῷ ἀκολουθεῖ* Jo.Clim.*scal.*2(M.88.653C); as condition of prayer, *ib.* 20(940C); *ib.*4(700D); abs., [sc. arms] *without defence*, Chrys. *hom.9.3 in 1Thess.*(11.490A); ‡Ath.*pass.*29(M.28.236A); of souls at Judgement *γ. ἑστώτων πάντων* Andr.Cr.*triod.*(M.97.1408B); *ib.* (1408D).

D. *bare*, *mere*, often where Eng. would use the adverbial *only*, *nothing but* *ἐκ προαιρέσεως γ.* Clem.*str.*7.12(p.53.11; M.9.501C); id.*prot.*1(p.3.7; M.8.52A); Or.*princ.*4.3.4(p.329.13; M.11.384B); *ἐξ οὐκ ὄντων γ. τῷ βουλήματι...ὃ βούλεται* [sc. *θεός*] *ποιεῖν* Meth.*creat.*9 (p.498.25; M.18.341A); Chrys.*hom.14.1 in Rom.*(9.575E); *ἐκεῖ δὲ τῆς ψυχῆς γ. ἐστι τὸ κατόρθωμα ib.8.5*(505D); Vict.*Mc.*7:14f.(p.335.24); of unaccompanied chant *γ. φωνῇ, μὴ συνηχοῦντος αὐτῇ τοῦ ὀργάνου* Bas.*hom.in Ps.*44(1.160A; M.29.392A).

E. in phrase *γ. (τῇ) κεφαλῇ bareheaded*, i.e. *fearlessly*; **1.** in good sense, *freely*, *boldly*, Clem.*paed.*2.10(p.211.11; M.8.504B); Chrys. *hom.34.2 in Mt.*(7.390D); id.*hom.10.1 in Phil.*(11.276A); **2.** more freq. in bad sense, *shamelessly*, Clem.*prot.*7(p.58.26; M.8.185C); Or.*princ.*3.1.9(p.209.11; M.11.264A); Eus.*h.e.*3.32.8(M.20.284C); Chrys.*hom.48.3 in Mt.*(7.498A); Jo.D.*Jacob.*(M.94.1473B); Thdr. Stud.*epp.*1.8(M.99.937A); in same sense also *γ. τῇ φωνῇ* ref. Eunomius denying equality of Father and Son, Gr.Nyss.*Eun.*1 (1 p.152.18; M.45.393A).

γυμνότης, ἡ, *nakedness*, of Adam and Eve *πρὸ τῆς παρακοῆς ἀναισθήτως ἔχειν τῆς γ. ... μετὰ δὲ τὴν παρακοὴν εἰς ἔννοιαν ἐλθεῖν τῆς γ.* Diod.*Gen.*3:8(M.33.1568C); Proc.G.*Gen.*2:25(M.87.180A); *τὴν γ. ... ἐκ τοῦ ἀπολωλεκέναι τὴν ἀρετὴν ἔνδυμα θεῖον ὑπάρχουσαν ib.*3:7 (193C).

γυμνοφανής, *openly visible*, *manifest*, *Const.App.*7.33.1.

γυμν-όω, *strip naked*; **1.** met., *strip*, *deprive*; **a.** in gen., Clem.*prot.* 2(p.20.27; M.8.100A); Or.*sel.in Gen.*9:20f.(M.12.109C); Meth.*symp.* 3.10(p.38.11; M.18.76C); of God, acc. opinion attributed to Origen *ὁ θεὸς...οὐδὲν οὐδαμῶς δημιουργήσας ἐγύμνωτο τοῦ πατὴρ καὶ προκράτωρ εἶναι* Meth.*creat.*12(p.500.2; M.18.344B); of Christ's divinity after death and before Resurrection *τρέμει ὁ ᾅδης θεὸν σαρκὸς γεγυμνωμένον* Procl.CP *or.*13.3(M.65.792D); of Christ on Cross, Cyr. H.*catech.*20.2; *~ωθεὶς οὖν ἀπὸ τοῦ παντός* ‡Ath.*pass.*25(M.28.228C); *ib.*32(241C); of Jews, whom God deprived of their privileges, Chrys. *hom.6.2 in Rom.*(9.474D); *ib.*6.6(480B); Andr.Cr.*triod.*(M.97.1401B); of Devil after third temptation *γυμνωθεὶς τῶν βελῶν* Bas.Sel.*pasch.* 2.7(M.28.1089C); and at Passion *μόνον γὰρ τοῦτο αὐτῷ* [sc. *διαβόλῳ*] *περιελείπετο λοιπὸν τὸ ἆθλον, πάντων ~ωθέντι* ‡Ath.*pass.*14(M.28. 209C); *ib.*29(236A,B); **b.** spiritually *~ωθεὶς τῆς ἐκ θεοῦ ἐλπίδος* Eus. *v.C.*1.58(p.35.10; M.20.975A); *τοὺς τῆς θεοσεβείας κατ' ἐπήρειαν τοῦ διαβόλου...γεγυμνωμένους* Nil.*epp.*2.190(M.79.300C); *ib.*2.322(357B); of Adam and Eve, ‡*Diogn.*12.3; *παραβάντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θείου χαρίσματος ἐγυμνώθησαν* Gel.Cyz.*h.e.*2.24.5(v.l. *ἐστερήθησαν* M.85. 1300B); of Eve *ἐγυμνώθη τῆς θείας σωφροσύνης* Nil.*epp.*2.318(356B); **c.** more rarely in good sense, *deliver*, *free* from *τὴν ψυχὴν...~ῶσαι τῶν ὑπόντων παθῶν* Clem.*q.d.s.*12(p.167.15; M.9.616C); Jo.Clim. *scal.*7(M.88.801D); **2.** met., *lay bare*, *discover*; **a.** *reveal*, *make manifest* *~ώσω γὰρ τὸ ἦθος τὸ ἐμαυτοῦ* Clem.*paed.*3.12(p.284.7; M.8. 665B); *τὰ ἀπόρρητα ~οῦντες* Eus.*l.C.*11(p.223.26; M.20.1376A); Nil. *epp.*3.102(M.79.432D); Thdt.*Cant.*1:5(2.41); id.*Ezech.*20:33(2.832); **b.** unfavourably, *expose τὴν γοητείαν...~ώσαντες* Meth.*symp.*8.14 (p.99.18; M.18.161C); Cyr.*Os.*11(3.31E); **3.** *unsheathe*, Meth.*arbitr.*3 (p.151.1; M.18.245A); Jo.Mosch.*prat.*15(M.87.2861D); Jo.D.*hom.*3.8 (M.96.600A); **4.** *leave empty*, of Christ *ὁ μὴ ~ώσας τὸν πατρικὸν θρόνον, σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου* Procl.CP *or.*15.6(M.65.894D); pass., *be emptied οἶνον...ἀμφιφορῆες...ἐγυμνώθησαν* Nonn.*par.Jo.*2:3(M. 43.760C); **5.** *set aside*, *disregard οἱ Ἕλληνες...τοὺς τῆς φύσεως ~οῦντες νόμους* Chrys.*hom.4.6 in 1Cor.*(10.33A).

γυμνῶς, **1.** *openly*, *plainly*, opp. *ᾐνιγμένως*, *μυστικῶς*, Clem.*exc. Thdot.*66(p.128.26; M.9.689C); Or.*Jo.*2.30(24; p.88.1; M.14.168B); Meth.*symp.*1.3(p.12.5; M.18.44B); *ib.*5.7(p.61.24; 109B); *τότε μὲν κεκαλυμμένως, τότε δὲ γ.* Eus.*d.e.*2.3(p.81.15; M.22.145B); Ath.*ep. Epict.*3(p.6.12; M.26.1056A); Proc.G.*Gen.*3:1(M.87.181D); comp., Or.*Jo.*1.1(p.3.7; 21A); Eus.*d.e.*2.3(p.81.7; 145A); Ath.*syn.*17(p.244. 29; M.26.712B); **2.** *simply*, *merely*, of Logos *οὐ γ. εἶναι αὐτὸν 'πρὸς τὸν θεόν' ἀλλὰ ὄντα 'ἐν τῇ ἀρχῇ'* Or.*Jo.*1.39(42; p.51.10; M.14.101D).

γύμνωσις, ἡ, **1.** *stripping*, fig. *σοῦ, Χριστέ, γυμνωθέντος, εὗρεν ἡ φύσις γ. ὄντως ψυχικῆς ἁμαρτάδος* Geo.Pis.*carm.*30.2; **2.** *nakedness*, of Adam and Eve, Meth.*res.*1.29(p.260.18; M.41.1137C); Diod.*Gen.* 3:22(M.33.1569A); regarded as a gift from God, Nil.*exerc.*65(M.79. 800A,B); *ἔδει μὴ γινώσκειν τὴν γ., ἵνα μὴ τῆς πρὸς θεὸν ἀτενίσεως ὁ ἄνθρωπος ἀφελκόμενος περισπᾶται περὶ τὴν τοῦ ἐλλείποντος ἀναπλήρωσιν* Proc.G.*Gen.*2:25(M.87.177B); *ἀθάνατον εἶχον τὸ φρόνημα, μηδὲν γυμνώσεως αἰσθανόμενοι ib.*(177C); of Noah, Just.*dial.*139.1 (M.6.793C); Clem.*paed.*2.6(p.188.11; M.8.453B); of those possessed by demons, Epiph.*haer.*30.10(p.345.25; M.41.421C); Chrys.*hom. 81.3 in Mt.*(7.777E); of Adamites, Epiph.*haer.*52.3(p.313.25; M.41. 957B); met., of Christ redeeming nakedness of mankind, Gr.Naz. *carm.*1.2.34.196(M.37.959A); *ἐλευθεροῦτο τῆς γ. ἡ γῆ* Procl.CP *hom.* 1.2(M.65.836A).

***γυναιάζω,** *be addicted to women*, Thdr.Stud.*epp.*2.107(M.99. 1368A).

***γυναικαδέλφη, ἡ,** *wife's sister*, Pall.*h.Laus.*55(p.148.16, v.l. *γυναῖκα ἀδελφήν* M.34.1244A).

***γυναικοαρρενομανία, ἡ,** *erotomania*, †Jo.Jej.*serm.*(M.88.1921D).

***γυναικόδουλος, ὁ,** *slave of women*, Chrys.*subintr.*6(1.236C); id. *hom.62.5 in Mt.*(7.627B); Isid.Pel.*epp.*2.53(M.78.497A).

γυναικοειδής, *womanish*, Cyr.*ador.*3(1.104C).

γυναικοιέραξ, ὁ, *woman-hunter*, Pall.*h.Laus.*65(p.161.14; M.34. 1251C); id.*v.Chrys.*12(p.77.30; M.47.44); *Max.invect.*(M.90.204B).

γυναικομανία, ἡ, *madness for women*, Clem.*str.*3.9(p.225.9; M.8. 1165B); Eus.*l.C.*5(p.204.7; M.20.1336B); †Bas.*contub.*10(M.30.825A).

***γυναικομαστοβορέω,** *eat the breasts of women*, ‡Caes.Naz.*dial.* 110(M.38.985).

[*]γυναικονῖτις, ἡ, v. *γυναικωνῖτις*.

***γυναικόπαιδα, τά,** *women and children*, Thphn.*chron.*p.325 (M.108.785C).

***γυναικοπρεπῶς,** *like a woman*, Cyr.*Mich.*64(3.459C).

[*]γυναικοτραφής, *reared by women*, *effeminate*, Chrys.*hom. 33.2 in 1Cor.*(10.301D).

γυναικωνῖτις (-ονῖτις), ἡ, **1.** *women's apartments*; hence **a.** women's part of church *ἡ γ. γέγονεν ἵνα διαιρῶνται αἱ γυναῖκες ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν* ‡Sophr.H.*liturg.*4(M.87.3985A); cf.Procopius Caesariensis *de Sancta Sophia*(M.87.2836A); of convent of women, *-ονῖτις*, Thdt. *h.rel.*9(3.1192); **b.** *womankind*, *women* collectively, Clem.*str.*1.13 (p.36.20; M.8.756A); Gr.Naz.*or.*27.2(p.3.10; M.36.13B); Pall.*v.Chrys.* 16(p.95.5; M.47.54); Isid.Pel.*epp.*4.71(M.78.1129C); **c.** *wooldresser's shop* (where women carried on the work), Cels.ap.Or.*Cels.*3.55 (p.251.7; M.11.993B); **2.** as adj.; **a.** *of women*, Epiph.*haer.*79.4(p.478. 32; M.42.745B); **b.** *of the wooldressing trade γ. ἐργάνη* Clem.*paed.*3.4 (p.252.11; M.8.593B).

γυνή, ἡ, *woman*;

A. in relation to man; **1.** her spiritual equality with man; **a.** due to both being made in image of God, ‡Gr.Nyss.*or.1 in Gen. 1:26*(M.44.276A); *οὐκ ἐχρῆν μόνον τὸν ἄνδρα εἰκόνα λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὴν γ. γυναικὸς γὰρ καὶ ἀνδρὸς εἷς ὁ τύπος καὶ ὁ χαρακτήρ, καὶ ἡ ὁμοίωσις μία* Chrys.*serm.2.2 in Gen.*(4.654A); but cf. Diod.*Gen.*1:26 (M.33.1564C,D) cit. s. *εἰκών*; **b.** and being redeemed in same way *ὑπὲρ ἀνδρὸς σὰρξ ἐγένετο; τοῦτο καὶ ὑπὲρ γ. ὑπὲρ ἀνδρὸς ἀπέθανε; καὶ ἡ γ. τῷ θανάτῳ σώζεται* Gr.Naz.*or.*37.7(M.36.289C); **c.** hence human nature and virtue are same in man and woman *οὐκ ἄλλην τοίνυν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα φύσιν ἔχειν ἡ γ., ἄλλην δὲ ὁ ἀνὴρ φαίνεται, ἀλλ' ἢ τὴν αὐτήν, ὥστε καὶ τὴν ἀρετήν* Clem.*str.*4.8(p.275.10; M.8.1272A); *ib.*(p.275.15; 1272B); *τὴν γ. οὐχ ἑτέρωθέν ποθεν διέπλασεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀνδρός...διά τοι τοῦτο καὶ τοὺς αὐτοὺς νόμους καὶ ἀνδράσι προσφέρει καὶ γ.· ἐπειδήπερ ἐν τῷ τοῦ σώματος σχήματι, καὶ οὐκ ἐν τῇ ψυχῇ τὸ

διάφορον Thdt.*affect*.5(p.139.11; 4.836); *οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γ., οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς ἐν κυρίῳ· εἰ γὰρ καὶ δευτερεύει τῷ σώματι, ἀλλ' οὖν κατὰ ψυχὴν ἀθάνατόν τε οὖσαν καὶ λογικὴν οὐδὲν τοῦ ἄρρένος διενήνοχεν* Proc.G.*Gen*.2:18(M.87.172A); but *γ. δὲ ἀνδρὸς πολλῷ ἐλάττω λαχοῦσα τὴν φύσιν* †Bas.Anc.*virg*.34(M.30.740A); **d.** their equality in martyrdom, Clem.*str*.4.8(p.275.4; M.8.1272A); *ib*.(p.278.32; 1280A); Ath.*inc*.27.3(M.25.144A); Chrys.*pan.Barn*.1(2.634B); id. *pan.Barl*.4(2.686E); **e.** and in spiritual life *ὡς γὰρ σώφρονα τὸν ἄνδρα καὶ τῶν ἡδονῶν κρείττονα δεῖν εἶναί φαμεν, οὕτω καὶ τὴν γ. σώφρονά τε ὁμοίως ἀξιώσομεν εἶναι* Clem.*str*.4.8(p.275.31; 1272C); *ib*.6.12(p.482.14; M.9.321B); *πότε δύναται ἀνθρώπου φύσις ἁμιλληθῆναι γυναικὸς φύσει καρτερικῶς διαγούσῃ τὸν ἑαυτῆς βίον; πότε τὸ ἐν νηστείαις εὔτονον γυναικῶν μιμήσασθαι δύναται ἄνθρωπος, τὸ ἐν προσευχαῖς φιλόπονον, τὸ ἐν δάκρυσι δαψιλές, τὸ περὶ εὐποιίας ἕτοιμον;* ‡Gr.Nyss.*or.1 in Gen.1:26*(M.44.276B); Bas.*hom*.2.2(2.11E; M.31.188A); **2.** physical inferiority and subjection to man; **a.** due to method of creation *ὁ ἀνὴρ ἐκ τῆς γῆς καὶ ἡ γ. ἐκ τοῦ ἀνδρός* Isid.Pel.*epp*.1.141(M.78.276D); and esp. to Fall *ἔστι τοίνυν ἀρχὴ καὶ δουλεία πρώτη, καθ' ἣν καὶ γυναικῶν οἱ ἄνδρες κρατοῦσι· μετὰ γὰρ τὴν ἁμαρτίαν ἡ ταύτης ἐγένετο χρεία. πρὸ γὰρ τῆς παρακοῆς ὁμότιμος ἦν τῷ ἀνδρί* Chrys.*serm.4.1 in Gen*.(4.659A); but with qualifications *εἰ γὰρ ὑποτέτακται ἡμῖν ἡ γ., ἀλλ' ὡς γ., ἀλλ' ὡς ἐλευθέρα καὶ ὡς ὁμότιμος* id.*hom.26.2 in 1Cor*.(10.229E); **b.** relating only to physical matters *τὸ γοῦν κυοφορεῖν καὶ τὸ τίκτειν τῇ γ. προσεῖναί φαμεν, καθὸ θήλεια τυγχάνει, οὐ καθὸ ἄνθρωπος...ἧ μὲν τοίνυν ταὐτόν ἐστι, κατὰ ψυχήν* Clem.*str*.4.8(p.275.21; M.8.1272B); ‡Bas.*struct.hom*.1.22 (1.335A; M.30.33D).

B. position in Christianity; **1.** position in world, inferior to that of man, Chrys.*laud.Max*.4(3.217D); *γυναιξὶν ἀναγκαῖον...τὸ τῶν οἰκείων προνοεῖσθαι παίδων, καὶ εἰς φιλοσοφίαν αὐτοὺς ἐνάγειν* id. *Anna* 1.4(4.705C); *ἐπέτρεψε...τῇ γ. ... τὴν οἰκίαν...ἱστὸς γὰρ καὶ ἠλακάτη τῆς γ. αὐτὸς γὰρ ἔδωκε τῇ γ. ὑφάσματος σοφίαν* id.*hom.34.4 in 1Cor*.(10.316B); Gr.Naz.*or*.28.24(p.59.8; M.36.60B); **2.** position in Church; **a.** debarred from teaching and priestly functions *οὐκ ἐπιτρέπομεν οὖν γ. διδάσκειν ἐν ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ μόνον προσεύχεσθαι* *Const.App*.3.6.1; *γ. τὸ σῶμα τυγχάνεις...πέπαυσο τοίνυν τοὺς ἄνδρας διδάσκουσα ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας* Nil.*epp*.2.116(M.79.249D); from baptizing, *Const.App*.3.9.1; reasons *ὁ Χριστὸς...γυναῖκας οὐδαμοῦ ἐξαπέστειλεν εἰς τὸ κήρυγμα...εἰ γὰρ ἦν ἀναγκαῖον γυναιξὶν διδάσκειν, αὐτὸς ἂν ἐκέλευσε πρῶτος* *ib*.3.6.2; *ἡ ἐξ ἀρχῆς τῆς γ. διδασκαλία οὐ καλῶς τὸ κοινὸν ἔβλαβε γένος* Didym.*Trin*.3.41(M.39.989A); cf.Anast.S.*qu. et resp*.59(M.89.625C); *εἰ ἱερατεύειν γ. θεῷ προσετάσσοντο ἢ κανονικόν τι ἐργάζεσθαι ἐν ἐκκλησίᾳ, ἔδει μᾶλλον αὐτὴν τὴν Μαρίαν ἱερατείαν ἐπιτελέσαι ἐν καινῇ διαθήκῃ...ἀλλ' οὐδὲ βάπτισμα διδόναι πεπίστευται* Epiph.*haer*.79.3(p.477.27; M.42.744A); *ib*.79.7(p.482.4; 749D); *Const. App*.3.9.4; **b.** eccl. legislation *οὐ δεῖ γ. ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ εἰσέρχεσθαι* CLaod.*can*.44; *ἄνευ τῆς διακόνου μηδεμία προσίτω γ. τῷ διακόνῳ ἢ τῷ ἐπισκόπῳ* *Const.App*.2.26.2; to sit apart in church, *ib*.2.57.4; and receive Holy Communion *κατακεκαλυμμέναι τὴν κεφαλήν, ὡς ἁρμόζει γυναικῶν τάξει* *ib*.2.57.21; **c.** in Montanist sect *γυναῖκες... εἰς ἐπισκοπὴν καὶ πρεσβυτέριον καθίστανται διὰ τὴν Εὔαν* Epiph.*haer*.49.3(p.343.18; M.41.881B); **3.** in monasticism; strict separation of women from monks, ‡Bas.*const*.3.1(2.543C; M.31.1344C); *ib*.3.2(2.544C; 1345C); Nil.*epp*.3.150(M.79.453A); *ἀνάρμοστον γὰρ τοῖς ἅπαξ φυγοῦσι τὸν κόσμον ὁμιλεῖν γυναιξίν, ἢ γλίχεσθαι συντυχίας γυναικῶν* Ant.Mon.*hom*.17(M.89.1480A); same applies to nuns *παρεκτὸς μέντοι τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τοῦ διακόνου οὐδεὶς περᾷ εἰς τὸ μοναστήριον τῶν γ.* Pall.*h.Laus*.33(p.97.2; M.34.1105C); **4.** woman and spiritual life, her restoration to grace by faith in resurrection *ἡ γ. ἐξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει...πρώτη τῆς ἀναστάσεως γίνεται μάρτυς, ἵνα τὴν ἐκ τῆς παραβάσεως καταστροφὴν διὰ τῆς κατὰ τὴν ἀνάστασιν πίστεως ἀνορθώσῃ* Gr.Nyss.*Eun*.12(2 p.280.2; M.45.892A); *αἱ γ. ἐκκαεῖ τοῦ διδασκάλου τῷ φίλτρῳ πυρούμεναι,...τῶν ἀποστόλων τὴν παρρησίαν ἐνίκησαν,...ἔδει γὰρ δι' ὧν διηκονήθη ὁ θάνατος, διὰ τούτων λειτουργηθῆναι καὶ τὴν ἀνάστασιν* Jo.D.*hom*.4.33(M.96.636B); contemplative nature of her life *ἡ δὲ γ. καθάπερ ἐν τινὶ διδασκαλείῳ φιλοσοφίας τῇ οἰκίᾳ καθημένη, καὶ τὸν νοῦν συνάγουσα εἰς ἑαυτήν, καὶ εὐχαῖς προσέχειν καὶ ἀναγνώσεσι καὶ τῇ ἄλλῃ δυνήσεται φιλοσοφίᾳ* Chrys.*hom.61.3 in Jo*.(8.365D); her mission *αἱ...γ. διὰ τῆς αἰδοῦς καὶ πραότητος τὴν θεοσέβειαν ἐνδείκνυσθε εἰς ἐπιστροφὴν καὶ προτροπὴν πίστεως καὶ τοῖς ἐκτὸς πᾶσιν* *Const.App*.1.10.3; exercised esp. by wives towards their husbands *οὐδὲν ἰσχυρότερον γ. εὐλαβοῦς καὶ συνετῆς, πρὸς τὸ ῥυθμίζειν ἄνδρα, καὶ διαπλάττειν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν ἐν οἷς ἂν θέλῃ* Chrys.*hom.61.3 in Jo*.(8.366A); Jo.D.*1Cor*.7:16f.(M.95.624C); [1Tim.2:12] *περὶ τῆς ἐν τῷ βήματι διδασκαλίας λέγει,...ἰδίᾳ δὲ παραινεῖν καὶ συμβουλεύειν οὐκ ἐκώλυσεν* Chrys.*hom.1.3 in Rom.16:3*(3.177A); **5.** woman's moral qualities; **a.** virtues, her true ornaments, Gr.Naz.*or*.8.10(M.35.800C); Chrys.*hom.1.5 in Ps.48:17* (5.513A); Isid.Pel.*epp*.2.53(M.78.496C); **b.** vices *τῶν γ. ὅσαι λίαν ἐπιδεικτικαὶ καὶ ῥάθυμοι, καὶ τὸ κάλυμμα τῆς αἰδοῦς ἀτιμάζουσαι* Gr.Naz.*or*.8.9(M.35.800A); *οὐδὲν αἰσχρότερον γ. τρυφώσης, οὐδὲν αἰσχρότερον μεθυούσης....πῶς ἐστιν ἀηδὴς οἴνου ἀποπνέουσα γ. ὀδωδότος, σεσηπότος* Chrys.*hom.27.2 in Ac*.(9.218A); id.*hom.15.3 in Eph*.(11.112E,114A); *γ. δεινὸς καταγοητεῦσαι ῥήτωρ τοὺς μὴ προσέχοντας, καὶ παλαιὸν τοῦ διαβόλου ὅπλον* Isid.Pel.*epp*.4.71(M.78.1129C); *τί γ.; ἐπὶ γῆς ναυάγιον, πηγὴ κακίας, θησαυρὸς ῥυπαρίας* Anast.S.*qu.et resp*.59(M.89.636cf.).

C. exeg.; **1.** 1Tim.3:15, as ref. good education of her children, Chrys.*Anna* 1.3(4.704D,E); cf.Isid.Pel.*epp*.1.316(M.78.365B); or BMV *ἡ δὲ γ. ἐξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε· σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας...Μαρίας* ‡Chrys.*trid*.(2.826A); **2.** 1Cor.9:5, not of wives, but of pious women ministering to apostles '*γ.*' *εἰπὼν καὶ προσθεὶς 'ἀδελφήν', τὸ πρέπον καὶ σῶφρον καὶ καθαρὸν τῆς συνεκδημούσης ἐδήλωσεν* Sever.*1Cor*.9:5(p.256.4); *τὸ δὲ ἀδελφὴν γ. περιάγειν τινὲς οὕτως ἡρμήνευσαν, ὅτι καθάπερ τῷ κυρίῳ εἵποντο γ. πισταὶ...οὕτω καί τισι τῶν ἀποστόλων ἠκολούθουν τινὲς θερμοτέραν ἐπιδεικνυμέναι πίστιν* Thdt.*1Cor*.9:5(3.219); *γ. ἠκολούθουν, οὐ παιδοποιίας, οὐδὲ συμβιώσεως ἕνεκεν, ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων χορηγοῦσαι* Isid.Pel.*epp*.3.176(M.78.865D); **3.** 1Cor.11:5, ref. Church *ἡ γ. κεῖται εἰς τύπον τῆς ἐκκλησίας· καὶ ὥσπερ...ἐκεῖναι εἶχον ἐξηπλωμένας τὰς τρίχας ἀντὶ σκεπάσματος· οὕτω καὶ ἡ ἐκκλησία τὰ τέκνα αὐτῆς ἐνδύει...ἐνδύμασι θεϊκοῖς* Mac.Aeg.*hom*.12.15(M.34.565C); in series of myst. interprn. understood as part of soul, e.g. *γ. ... νοός εἶναί φαμεν, αὐτὴν τὴν ἕξιν τῆς πράξεως,...κατακεκαλυμμένην πρακτικοῖς τε λογισμοῖς καὶ ἤθεσι* Max.*qu.Thal*.25(M.90.329D); *γ. ... ἡ σύνοικος αἴσθησις δι' ἧς ἐπιβατεύει* [sc. *ὁ νοῦς*] *τῇ φύσει τῶν αἰσθητῶν* *ib*.(M.90.332B); *πᾶσα γ., διάνοια...νοός, προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ κεφαλῇ, τουτέστιν, ἄφετος τῆς ἐπ' αὐτῇ τοῖς πολλοῖς πεπυκνωμένης μυστικοῖς θεωρήμασι νοερᾶς δυνάμεως, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, ἀποβαλλομένη τὴν ὡς κεφαλὴν καλύπτουσαν τὸν νοῦν, θείαν...γνῶσιν* *ib*. (333D); *ὀφείλει οὖν ἔχειν...πᾶσα τοιαύτη γ., τὴν ἐξουσίαν τοῦ λόγου διὰ παντὸς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, λέγω δὲ τὴν λογικὴν ἐπιστασίαν* *ib*.(336B).

D. as synonym of Eve, Iren.*fr*.14(p.484; M.7.1237B); *τί λέγει ἡ γ. τῷ θεῷ;* Or.*hom.20.3 in Jer*.(19; p.182.5; M.13.508B); Gr.Naz.*or*.45.8(M.36.633A); *ib*.37.7(289C); *Lit*.ap.*Const.App*.8.12.20; contrasted with BMV *ἐκκλείσασα τὸν θάνατον τὸν ἐκ γ. πάλιν ὁ διὰ γυναικὸς ἡμῖν ζωὴ γεγεννημένος* Epiph.*ep.Arab*.(p.469.13f.; M.42.729A); id. *haer*.79.9(p.483.24f.; M.42.753B); Andr.Cr.*or*.1(M.97.809C); Jo.Eub. *concept.BMV* 21(M.96.1496B) cit. s. *ἀνάκλησις*; with BMV and Elisabeth *πρὸ Ἰωάννου Ἐλισάβετ προφητεύει, πρὸ τῆς γενέσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἡ Μαρία προφητεύει. καὶ ὥσπερ ἤρξατο ἡ ἁμαρτία ἀπὸ τῆς γ. καὶ μετὰ τοῦτο ἔφθασεν ἐπὶ τὸν ἄνδρα, οὕτω καὶ τὰ ἀγαθὰ ἀπὸ τῶν γ. ἤρξατο, ἵνα προτραπῶσιν αἱ γ., τὴν ἀσθένειαν...ἀποθέμεναι, ζηλῶσαι τοὺς βίους τῶν μακαρίων τούτων* Or.*hom.8 in Lc*.(p.55.2–5); with Canaanitish woman *γ. ... τὸ παλαιὸν ὅπλον τοῦ διαβόλου, ἡ τοῦ παραδείσου με ἐκβαλοῦσα, ἡ μήτηρ τῆς ἁμαρτίας,...Ἰουδαῖοι φεύγουσι, καὶ ἡ γ. καταδιώκει* Chrys.*dimiss.Chan*.4(3.435C); cf. s. *Ἀδάμ* passim.

E. met., of soul *ὁ μὲν* [sc. *νόμος*] *τοῦ νοὸς (τουτέστιν ὁ πνευματικός) ἀνήρ ἐστι, πρὸς ὃν ἡρμόσθη ἀπὸ θεοῦ γ. (ἡ ψυχὴ) ἀνδρὶ (τῷ νόμῳ)* Or. *comm.in Mt*.12.4(p.73.28; M.13.981B); of heresy *πᾶσα γὰρ αἵρεσις φαύλη γ.* Epiph.*haer*.79.8(p.483.11; M.42.752D); of weakness and imbecility *σημεῖον μὲν γὰρ ἡ γ. καὶ φρονήματος ἀνάνδρου, καὶ κεκλασμένου τύπος* Cyr.*Os*.5(3.25B); id.*Zach*.30(3.698A).

F. heret. *φάσκουσι* [sc. Severians] *δὲ καὶ τὴν γ. εἶναι ἔργον τοῦ σατανᾶ, καθάπερ καὶ οἱ ἀρχοντικοὶ τοῦτο ἔφασαν* Epiph.*haer*.45.2 (p.200.16; M.41.833B).

***γύπειος**, *of a vulture*, Bas.*ep*.236.4(3.363D; M.32.881D).

***γυρευτής, ὁ**, *vagabond, restless person* *μοναχὸς γ. οὐκ οἴσει καρπὸν ἀρετῆς* Ant.Mon.*hom*.26(M.89.1516B); Jo.Clim.*scal*.27(M.88.1112D).

γυρεύ-ω, A. trans.; **1.** *move in circles through* *γύψ, διὰ τὸ ~ειν ὕψη* Anast.S.*hod*.2(M.89.68D); hence *witness, see* *Γαβριὴλ...μετὰ στρατιᾶς ἀγγέλων οἵτινες ἐγύρευσαν πάσας τὰς κολάσεις* *Apoc.Paul*.43(p.62); *see to, attend to*, *Euchol*.(p.225) cit. s. *ἔξαρχος*; **2.** *roam, wander in* *πλατείας ~ειν* Gr.Mag.*dial*.(tr.Zach.)1.10(M.*PL*.77.202C); *πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν ~οντες* Jo.Mosch.*prat*.110(M.87.2973B); *ib*.185(3060B); **3.** *encompass* *τί κακὸν εὑρὼν εἰς τὸν Ἰησοῦν ἐγύρευσας τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ;* *A.Pil*.B 23(p.330); **4.** *seek*, *Mir.Geo*.5(p.45.10); *inquire into*, †Hipp.Th.*fr*.8 c.6(p.39.27; M.117.1045C); **5.** *surround* *~σαντες τὴν οἰκίαν* *V.Mac*.A(p.138).

B. intrans.; **1.** ref. movements made in pain, *writhe*, Leont.N. *v.Sym*.31(M.93.1709A); **2.** *wander* about, *A.Phil*.B 15.1(p.319); Jo. Clim.*scal*.27(M.88.1113A); *μοναχοῦ ~οντος ἐν τῇ πόλει μετὰ μιᾶς κόρης*

Leont.N.*v.Jo.Eleem.*24(p.49.17); *ib.*(p.51.26); **3.** *trace a circle, Mir. Artem.*41(p.69.3).

***γυρηδόν,** *all round,* Mac.Mgn.*apocr.*3.13(p.86.2).

***γυρίζω,** *whirl round, T.Gad* 1.3, v.l.; Cosm.Mel.*schol.*(M.38.532) in Gr.Naz.*carm.*2.2(epigr.)25.

***γυροβολέω,** *turn in a circle, Vaticin.*2(p.56).

γυροειδής, *circular, round*; of tonsure of priests, ‡Germ.CP *contempl.*(M.98.392D).

γῦρος, ὁ, *circle, ring*; of the earth, Gr.Nyss.*Eun.*2(2 p.347.19; M.45.524C); *ib.*(p.361.19; 540D); Chrys.*Thdr.*1.12(1.17C); Jo.Mosch. *prat.*76(M.87.2929C); of dancers, *A.Jo.*94(p.197.15).

[*]γύρωθεν, = *γυρόθεν, in a circle, round about, A.Pil.*B 10.2 (p.304); cf.*Lit.Chrys.*(p.371.19); as prep. c. genit., *round,* Barth. Edess.*Agar.*(M.104.1392B).

***γυψοπλασία, ἡ,** *plaster casting,* Nil.*epp.*4.61(M.79.577C).

[*]γωμόω, v. *γομόω.*

γωνία, ἡ, *angle, corner*; met., of Christ as corner-stone *ὥσπερ τινὰ γ. συνείρων εἰς ὁμοψυχίαν* Cyr.*Mich.*35(3.422A); with prep., *in a corner, in some obscure place, secretly* (cf. Eng. 'hole and corner'), ref. false prophet *κατὰ γωνίαν...προφητεύει* Herm.*mand.* 11.13; pagan philosophers, Tat.*orat.*26(p.28.13; M.6.364A); heretics, Ath.*apol.sec.*2(p.88.18; M.25.249C); agst. idea that Christ thus disposed of his body at Resurrection, id.*inc.*23.1(M.25.136C); with *μία* esp. implying belittlement *τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἀπὸ μιᾶς γ. ἐπισπεῖραι* Or.*Cels.*5.50(p.55.4; M.11.1262A); *εἰς μίαν γ. ἔπεμψε τοῦτο ὃ φατε πνεῦμα* Cels.*ib.*6.78(p.149.25; 1416D).

γωνιόομαι, *become angular, have corners ἀνάβασις...περὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ μὴ γεγωνιωμένη, ἀνακλάσεις εὐθειῶν ἔχουσα. γέγραπται γὰρ 'καὶ ἑλικτὴ ἀνάβασις'* Or.*Jo.*10.40(24; p.218.1; M.14.385B); *ὁδοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ...οὐδὲ ὅλως γεγωνιωμένης* id.*or.*19.3(p.343.12; M.11.477B); met. *πᾶς ἅγιος οὐ γεγωνίωται οὐδὲ ἔχει τι σκολιόν* Cyr. *Ps.*77:19(M.69.1193B).

Δ

Δαβ-, v. *Δαυ-.*

δαγύς, ἡ, *wax doll, Schol.Clem.prot.*(p.314.22; M.9.787A).

δαδίς, ἡ, *torch,* Cyr.*Os.*46(3.77E).

δᾳδουχ-έω, 1. *carry as a torch,* of BMV *ἡ ὡς λυχνία...~ήσασα αὐτὸν ἐν κόσμῳ* Mod.*dorm.*12(M.86.3308C); **2.** *conduct with torches πρὸς τὸν νυμφῶνα ἠπείγετο ~ούντων αὐτήν* Chrys.*pan.Dros.*4(2. 694C); **3.** *celebrate by carrying torches in procession,* ref. mysteries *τὴν πλάνην καὶ τὴν ἁρπαγὴν καὶ τὸ πένθος αὐταῖν Ἐλευσὶς ~εῖ* Clem. *prot.*2(p.11.22; M.8.72A); **4.** (since δᾳδοῦχος and hierophant were chief officers in Eleusinian mysteries) *enlighten, initiate ~οῦμαι τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸν θεὸν ἐποπτεῦσαι...ἱεροφαντεῖ δὲ ὁ κύριος ib.*12(p.84.23; M.8.241A); *περιλάμπει* [sc. S. Philip] *τὸν Ναθαναὴλ δᾳδουχήσας αὐτῷ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον* Gr.Nyss.*hom.15 in Cant.*(M.44.1089A); intrans. *ἀποστόλοις ~οῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν* Thdt.*Is.*8:20(p.46.20); **5.** *illuminate,* in gen. *νεφέλης...νύκτωρ μὲν ~ούσης ib.*4:6(p.22.27; 2.196); *τοὺς ἐξ ἐθνῶν πάντων τῷ φωτὶ τῆς ἀστραπῆς ἐδᾳδούχησε* [sc. Sion] Hesych.H.*serm.*8(M.93.1480B); ref. H. Ghost *παρ' οὗ νοῦς ἀνθρώπων ~εῖται ὁρᾶν* Hesych.S.*temp.*1.29 (M.93.1489A); ref. teachers *λάμποντες καὶ ~οῦντες* ‡Caes.Naz.*dial.*1 (M.38.856); of Christ, Jo.D.*hom.*1.13(M.96.564D).

δᾳδουχία, ἡ, *torch-bearing,* esp. in mysteries; hence *illumination διὰ τῆς ἄνωθεν δ. Χριστοῦ καθιέντος εἰς νοῦν...οἱάπερ ἀκτῖνα λαμπράν* Cyr.*Os.*172(3.196B); *διὰ τῆς τοῦ πνεύματος δ. προεγνωκὼς ὁ προφήτης* id.*Is.*3.1(2.363D); *προφητικῆς δ.* Thdt.*affect.*1(p.33.19; 4.724); Geo. Pis.*carm.*51.1.

δᾳδοῦχος, ὁ, *torch-bearer,* esp. in mysteries; met., of BMV *θεογεννῆτορ καὶ δ. τῶν πιστῶν* ‡Meth.*Sym.et Ann.*10(M.18.372C); of fathers at Chalcedon *σύνταγμα τῶν...δ. τῆς πίστεως* Sophr.H.*ep. syn.*(M.87.3185A).

***δαιδαλόγλωσσος,** *subtle-tongued,* Synes.*hymn.*3.257(p.14; M.66. 1597).

δαιδαλοεργός, ὁ, *skilful worker,* Paul.Sil.*ambo*.123(M.86.2256B).

δαίδαλον, τό, *cunningly worked thing,* plur., Paul.Sil.*Soph.*605 (M.86.2142B); id.*ambo*.97(M.86.2255B).

δαιμον-άω, *be possessed by a devil*; **1.** lit., *Hom.Clem.*7.10; Gr. Nyss.*v.Macr.*(M.46.1001A; *δαιμόνων* p.414.3); ‡Just.*qu.et resp.*40(M. 6.1285E); such possession better than sin, Chrys.*hom.83.6 in Mt.* (7.789E); id.*hom.48.3 in Jo.*(8.287B); of witch of Endor, Eust. *engast.*4(p.21.14; M.18.620D); **2.** with underlying sense of *rage*; of pagan actors, Tat.*orat.*22(p.24.26; M.6.856A); Clem.*prot.*1(p.4.25; M.8.56A); esp. of heretics, Anon.ap.Eus.*h.e.*5.16.8(M.20.468A); Rhod.*ib.*5.13.2(460B); †Hipp.*Artem.ib.*5.28.18(516A); *~ῶσα αἵρεσις* Eus.*h.e.*7.31.1(720C); Chrys.*stag.*2.2(1.182A); **3.** ref. accusation brought against Christ by Jews, Chrys.*hom.56.1 in Jo.*(8.326B); *οὐδὲ γὰρ ~ῶντος ἦν τοσαύτην ἐπιδείκνυσθαι ἐπιείκειαν· οὐ ~ῶντος τὸ τὰ ἀπόρρητα εἰδέναι* id.*hom.41.1 in Mt.*(7.445A); Leont.N.*serm.*2 (M.93.1592A).

δαιμονιακός, v. *δαιμονικός.*

***δαιμονιάριος, ὁ,** *maniac τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον...ἀπεκάλει* [sc. Chrysostom] *δ.* CQuerc.(M.103.107A); *δ. ἐστιν καθαρός* Leont.N.*v. Sym.*34(M.93.1712C); *ὁ ταξεώτης τοῦ ἐπάρχου...ὁ ἐπιλεγόμενος ἀπὸ Δαιμονιαρίων Chron.Pasch.*p.383(M.92.981B).

***δαιμονιασμός, ὁ,** *demonic possession,* Or.*comm.in Mt.*13.6(p.195. 15; M.13.1109A).

δαιμον-ιάω, = δαιμονάω, mostly lit., Just.*2apol.*1.2(M.6.444A); Clem.*ecl.*15(p.141.4; M.9.705A); Chrys.*dimiss.Chan.*11(3.443E); *~ιῶντας γὰρ ἐκάλουν* [sc. the Jews] *τοὺς εἰδωλολάτρας, διὰ τὸν ἐν αὐτοῖς ὄντα διάβολον* Cyr.*glaph.Num.*(1.381C).

δαιμονίζ-ομαι, *be possessed by a devil, T.Sal.*17.3; Or.*fr.79 in Jo.*(p.547.3); *A.Mt.*5(p.222.10); Pall.*h.Laus.*18(p.51.17; M.34.1059C); legislation on reception of sacraments by those possessed *ἐὰν ~όμενος κατηχούμενος ᾖ, καὶ θελήσῃ αὐτός, ἢ οἱ ἴδιοι αὐτοῦ, ἵνα λάβῃ τὸ ἅγιον βάπτισμα...ἐὰν ὁ ~όμενος μὴ καθαρισθῇ ἀπὸ τοῦ ἀκαθάρτου πνεύματος, οὐ δύναται λαβεῖν τὸ ἅγιον βάπτισμα· περὶ δὲ τὴν ἔξοδον βαπτίζεται. ἐὰν πιστός τις ὢν ~εται, ὀφείλει μεταλαβεῖν τῶν ἁγίων μυστηρίων...ἐὰν μὴ ἐξαγορεύῃ τὸ μυστήριον, μήτε ἄλλως πως βλασφημῇ, μεταλαμβανέτω· μὴ μέντοι καθ' ἑκάστην* Tim.I Al.*resp.*(M.33. 1297B,C).

δαιμονικός, -ιακός, 1. *phantom-like, ghostly,* ref. Docet. *καθὼς φρονοῦσιν καὶ συμβήσεται αὐτοῖς, οὖσιν ἀσωμάτοις καὶ δ.* Ign.*Smyrn.* 2; **2.** *of* or *pertaining to evil spirits αἱ ἀπὸ τοὐναντίου πνεύματος δ. κινήσεις* Athenag.*leg.*25.3(M.6.949B); Or.*Cels.*8.61(p.277.17; M.11. 1608A); Eus.*e.th.*1.12(p.72.31; M.24.849B); *φανερὸν ἂν εἴη...μὴ εἶναι δ. τινα δύναμιν...Χριστόν* Ath.*inc.*48.8(M.25.184A); Chrys.*sac.*3.6 (p.57.3; 1.384C); Nil.*epp.*3.153(M.79.456A); Thdt.*h.rel.*6(3.1169); *μὴ ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς θέλειν...περιγενέσθαι λογισμῶν δ.* Dor.*ep.*1 (M.88.1840A); esp. *belonging to* or *caused by demons* (i.e. heathen gods), Eus.*v.C.*2.61(p.65.27; M.20.1036A); *ib.*3.27(p.90.29; 1088C); *ἀπέχεσθε...πάσης τῆς τῶν εἰδώλων πομπῆς...καὶ πάσης θέας δ. Const. App.*2.62.4; Chrys.*hom.20.1 in 1Cor.*(10.168E); Bas.Sel.*or.*8.2(M.85. 120A); Euthal.Diac.*epp.cath.*(M.85.688A); **3.** *possessed by evil spirits, demoniac,* Clem.*str.*6.12(p.481.9; M.9.320B); *-ιακός* Eus. *p.e.*4.15(154D; M.21.269A); *-ιακός Apophth.Mac.Aeg.*5.3(M.34.213B); esp. of heretics *δ. τις ὢν* [sc. Manes] *καὶ μανιώδης* Eus.*h.e.*7.31.1 (M.20.720C); *οἱ ἐκ τῆς δ. ἐκκλησίας* Jo.Nic.*nativ.*(M.96.1448B); **4.** *τὸ δ.* = *δαιμόνιον T.Sal.*1.1(v.l. *δαιμόνιον* M.122.1316A).

***δαιμονιόθυτος,** *sacrificed to demons* (i.e. to heathen gods), Or. *Cels.*8.21(p.238.13; M.11.1549A).

***δαιμονιόληπτος,** *possessed by an evil spirit,* Just.*1apol.*18.4 (M.6.356B); id.*2apol.*6.6(M.6.453B) cit. s. *δαίμων.*

***δαιμονιόμορφος,** *having the shape of demons,* ‡Jo.D.*hom.*5(M.96. 657A).

δαιμόνιον, τό, 1. *spirit, phantom ψηλαφήσατέ με, καὶ ἴδετε ὅτι οὐκ εἰμὶ δ. ἀσώματον* Ign.*Smyrn.*3.2; *δ. ... ἄσαρκα φανταζόμενοι ἐκ νεκρῶν ἀναστήσεσθαι Const.App.*6.26.3; **2.** *genius,* ref. Socrates, Clem.*str.*1.17(p.54.11; M.8.797D); Or.*Cels.*6.8(p.78.18; M.11.1301A); **3.** *evil spirit*; **a.** in gen., *Barn.*16.7; Herm.*mand.*2.3 cit. s. *καταλαλία*; *μέγα...δ. ἐστιν ἡ αὐθάδεια* id.*sim.*9.22.3; *ib.*9.23.5; *Μένανδρον. ...ἐνεργηθέντα...ὑπὸ τῶν δ.* Just.*1apol.*26.4(M.6.368B); id.*dial.*78.9 (M.6.660C); Iren.*haer.*1.5.4(M.7.497B); *τὰ δ. ἀσώματα εἴρηται, οὐχ ὡς σῶμα μὴ ἔχοντα. ... ἀλλ' ὡς πρὸς σύγκρισιν τῶν σῳζομένων πνευματικῶν σκιὰ ὄντα ἀσώματα εἴρηται* Clem.*exc.Thdot.*14(p.111.15; M.9.664B); *οἱ...πολλοὶ παῖδες ἄχρηστοι γίνονται, ὑπὸ δ. ὀχλούμενοι. ... γίνονται γὰρ ἢ σεληνιαζόμενοι. ... ἢ πηροὶ...ἢ μωροί A.Thom.*A 12 (p.117.8); Or.*Cels.*1.31(p.82.29; M.11.720A); *οὐκ ὤκνησαν...καὶ τὰ νομισθέντα ἂν ἐλάχιστα εἶναι τῶν ἁμαρτημάτων δαιμονίοις προσάψαι οἱ φήσαντες τὴν ὀξυχολίαν δ. εἶναι, ὁμοίως δὲ...τὴν καταλαλίαν* id.*Jo.*20. 36(29; p.376.4; M.14.657B); *τὸ δ. ὁ σεληνιασμός* id.*hom.12.12 in Jer.* (p.98.17; M.13.393C); *ἵνα δ. νοῆτε τὰ ἐφεδρεύοντα πνεύματα τοῖς ἀψύχοις μορφώμασι* id.*Apoc.*35(p.39.5); *χάρισαι δύναμιν θεραπευτικὴν ἐπὶ τὰ κτίσματα ταῦτα* [sc. water and oil] *ὅπως...πᾶν δ. καὶ πᾶσα νόσος...ἀπαλλαγῇ* Serap.*euch.*17.2; *δ. μεσημβρινόν* (Ps.90:6), identified with *ἀκηδία,* Cyr.*Ps.*90:6(M.69.122A); *Euchol.*(p.277);

b. exeg. 1Reg.28:3ff., v. δαίμων; c. of heathen gods regarded as evil spirits ψευδοπροφῆται, ... τὰ τῆς πλάνης πνεύματα καὶ δ. δοξολογοῦσιν Just.*dial.*7.3(M.6.492C); Tat.*orat.*19(p.21.17; M.6.849A); δεισιδαίμων...ὁ δεδιὼς τὰ δ. Clem.*str.*7.1(p.5.12; M.9.408A); πάντων τῶν παρὰ τοῖς ἔθνεσι νομιζομένων θεῶν καταφρονεῖν ὡς οὐ θεῶν ἀλλὰ δ. Or.*Cels.*3.2(p.204.29; M.11.924A); τῷ τοῦ τόπου δ. *ib.*8.36(p.251.23; 1572C); μή ποτε εἰδωλολατρήσωμεν καὶ τοῖς δ. ἑαυτοὺς ὑποτάξωμεν· τὰ γὰρ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν δ. id.*mart.*32(p.28.7; M.11.604B); τὸ λαοπλάνον δ. Eus.*h.e.*7.17(M.20.680A); τὰ λίχνα δ., θερώμενα τὴν ἀπὸ τῶν αἱμάτων...τῶν θυσιῶν ἀπόλαυσιν, περὶ τοὺς βωμοὺς εἰλεῖται †Bas.*Is.*236(1.558E; M.30.532D); τὰ...δ., τὰ προσδιατρίβοντα τῷ περιγείῳ τόπῳ...εἰς τὸν οἰκεῖον τῆς ἀβύσσου ἀπελαθήσεται τόπον *ib.*(559B; M.533B); Gr.Nyss.*Eun.*4(2 p.75.16; M.45.648D); Chrys.*hom.in Is.*45:7(6.154A); Philost.*h.e.*7.8(M.65.545B); ἡ τῶν ἐθνῶν πληθύς, ἡ...καθέδρα δαιμονίων τυγχάνουσα Job.Mon.*inc.*1(M.86.3316A); **4.** *Devil, Satan* τοῦ δ. ἡμᾶς νικήσαντος Or.*Jo.*20.36(29; p.376.32; M.14.660A); Nonn.*par.Jo.*17:12(M.43.885B).

δαιμόνιος, 1. *supernatural, divine* ὄνομα δ. ἔσχε Μωϋσῆς Cels.ap.Or.*Cels.*1.21(p.72.4; M.11.696C); Cels.*ib.*5.24(p.36.23; 1233A); Cels.*ib.*8.48(p.263.6; 1588B); **2.** *demonic, caused by demons* δ. νόσου Gr.Nyss.*Eun.*8(2 p.194.15; M.45.789B).

δαιμονισμός, ὁ, *demonic possession,* Or.*Cels.*8.58(p.275.17; M.11.1605B); *ib.*8.66(p.282.5; 1616A).

δαιμονιώδης, *devilish,* Or.*princ.*2.8.3(p.160.9) cit. s. κατάστασις; δ. αἵρεσις Ath.*decr.*5(p.5.22; M.25.425A); δ. διδασκαλίας Epiph.*haer.*42.14(p.183.28; M.41.813B); δ. ἐπιβουλὰς δι' ὧν ἐπάγεται τοῖς ἀνθρώποις τὰ πονηρὰ πρὸς ἁμαρτίαν συμπτώματα Gr.Nyss.*or.dom.*1(p.20.14; M.44.1132B); Nil.*epp.*3.33(M.79.392C) cit. s. θυμός; ἐγκόσμιον...καὶ δ. καὶ ψυχικὴν σοφίαν Cyr.*Ps.*9:23(M.69.780A); ‡Jo.D.*ep.Thphl.*9(M.95.356C) cit. s. οἰώνισμα.

***δαιμονιωδῶς,** *devilishly, madly, like one possessed,* Pall.*h.mon.*8(p.40.6; M.34.1140B); Thphn.*chron.*p.93(M.108.276B); δαιμωνιωδῶς Sophr.H.*ep.syn.*(M.87.3184A).

δαιμονίως, *by supernatural power, miraculously,* Cels.ap.Or.*Cels.*3.26(p.222.11; M.11.952A).

***δαιμονομανία, ἡ,** *madness of demon-worship*; of pagan cult, Areth.*Apoc.*27(M.106.636A).

δαιμονόπλοκος, *woven by the Devil* σειρά τις εἶναι δ. ἡ καθόλου αἵρεσις Thdr.Stud.*epp.*1.40(M.99.1053C).

***δαιμονοποιός,** *making* men *into demons* ἀποσχέσθαι αὐτὸν τῶν σκοτεινῶν...καὶ δ. φθεγμάτων Thdr.Stud.*epp.*2.116(M.99.1385C).

δαιμονώδης, *devilish,* Chrys.*exp.in Ps.*11(5.120B).

***δαιμοχαίρων,** *demon-loving* Βεελφεγὼρ...ἑρμηνεύεται εἶδος ἀσχημοσύνης, καὶ δαιμοχαίρων Hesych.H.*Ps.tit.*105.58(M.27.1117C).

δαίμων, ὁ, [acc. δαίμοναν *Mir.Geo.*13(p.133.5)]; *demon, devil, evil spirit*; etym. δ. ... οὐχ ᾗπερ Ἕλλησι δοκεῖ παρὰ τὸ δαήμονας εἶναι καὶ ἐπιστήμονας, ἀλλ' ἢ παρὰ τὸ δειμαίνειν, ὅπερ ἐστὶ φοβεῖσθαι καὶ ἐκφοβεῖν, δαίμονάς τινας προσφυῶς ὀνομάζεσθαι Eus.*p.e.*4.5(142B; M.21.248C); cf. *daemonas autem grammatici dictos aiunt quasi* δαήμονας *id est peritos ac rerum scios,* Lactantius *divinae institutiones* 2.15(M.*PL.*6.331A).

A. origin; **1.** older view, offspring of marriages between 'angels' and women (cf. Gen.6:4), or these angels themselves, Just.*2apol.*5.3(M.6.452B); αἱ τῶν γιγάντων ψυχαὶ οἱ περὶ τὸν κόσμον εἰσὶ πλανώμενοι δ. Athenag.*leg.*25.1(M.6.948C); **2.** later refutation ἀναγκαῖον...ἡμᾶς...εἰπεῖν...ἐπειδὴ δὲ οἱ υἱοί, φησίν, τοῦ ἐπικληθέντος θεοῦ, τουτέστι, τοῦ Ἐνώς, τὰς ἐκ τοῦ Κάϊν θυγατέρας τεθέανται, ἃς καὶ τῶν ἀνθρώπων θυγατέρας εἶπεν ἡ γραφή· εἶτα προσεφθάρησαν αὐταῖς... ἀσύνετον δὲ τὸ οἴεσθαι τοὺς ἀσωμάτους δ. ἐνεργεῖν δύνασθαι τὰ σωμάτων, καὶ τὸ παρὰ φύσιν ἰδίαν ἐπιτελεῖν Cyr.*resp.*15(p.601.18; 6^2.385B); id.*glaph.Gen.*2(1.28B); ‡Caes.Naz.*dial.*48(M.38.917).

B. nature and destiny; **1.** discussion whether material; **a.** old view that they have a certain kind of body δ. δὲ πάντες σαρκίον μὲν οὐ κέκτηνται, πνευματικὴ δέ ἐστιν αὐτοῖς ἡ σύμπηξις ὡς πυρὸς καὶ ἀέρος. μόνοις γοῦν τοῖς πνεύματι θεοῦ φρουρουμένοις εὐσύνοπτα καὶ τὰ τῶν δ. ἐστὶ σώματα, τοῖς λοιποῖς δὲ οὐδαμῶς, λέγω δὲ τοῖς ψυχικοῖς Tat.*orat.*15(p.16.27; M.6.840A); Clem.*str.*7.6(p.24.5; M.9.444B); cf.id.*exc.Thdot.*81(p.131.32; M.9.696B); cf. *tale corpus quale habent daemones, quod est naturaliter subtile quoddam et velut aura tenue, et propter hoc vel putatur a multis vel dicitur incorporeum,* Or.*princ.*1 proem.8(p.15.12; M.11.120A); for they must be fed, id.*mart.*45(p.41.31; M.11.624B); id.*Cels.*4.32(p.302.14; M.11.1076C,D); *ib.*8.30(p.245.6; 1560B); **b.** later view, that they do not possess bodies; †Bas.*Is.*97(1.447B; M.30.277B); yet given to material lusts *ib.*; τῶν δ. ἕκαστος, οὔτε ὄψα προσφέρεται, οὔτε πολυποσίας, ἢ μέθης δέχεται κατηγόρημα. φύσις γὰρ αὐτοὺς τῆς τῶν βρωμάτων μετουσίας ἐχώρισεν Gr.Nyss.*paup.*1(M.46.456A); ‡Chrys.*indict.*1.1(8^2.94C); Thdt.*Is.*13:21(p.69.15; 2.265); Dion.Ar.*d.n.*4.27(3.728D); **c.** whether they differ in nature from angels ἅγιοι ἄγγελοι ἄλλης εἰσὶ φύσεως καὶ προαιρέσεως παρὰ τοὺς ἐπὶ γῆς πάντας δ. Or.*Cels.*3.37(p.233.25; M.11.968B); later view τί παρήλλακται ἡ οὐσία τῶν δ. τῶν ἀγγέλων; ἡ οὐσία οὐ παρήλλακται, ἀλλ' ἡ προαίρεσις ‡Ath.*qu.Ant.*(M.28.604A); †Bas.*Is.*97(1.447B; M.30.277B); **d.** not souls of the dead, Tat.*orat.*16(p.17.11; M.6.840B); Chrys.*hom.28.2 in Mt.*(7.336B); **2.** demons and evil; **a.** not created evil δεῖ...περὶ δαιμόνων ἀκριβέστερον διειληφέναι ὅτι τε μὴ εἰσί, καθὸ δ. εἰσί, δημιουργήματα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ μόνον καθὸ λογικοί τινες, καὶ πόθεν ἐληλύθασιν ἐπὶ τὸ τοιοῦτοι γενέσθαι, ὡς ἐν καταστάσει δαιμόνων αὐτῶν ὑποστῆναι τὸ ἡγεμονικόν Or.*Cels.*4.65(p.336.13; M.11.1133C); κατὰ δὲ ἡμᾶς πάντες δ. ἀποπεσόντες τῆς ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν ὁδοῦ, πρότερον οὐκ ὄντες δ.· καὶ ἔστιν εἶδος τῶν ἐκπεσόντων θεοῦ τὸ τῶν δ. *ib.*7.69(p.218.18ff.; 1517C); οἱ δ. οὐ καθ' ὃ δ. καλοῦνται, οὕτω γεγόνασιν· οὐδὲν γὰρ κακὸν ἐποίησεν ὁ θεός· ἀλλὰ καλοὶ μὲν γεγόνασι καὶ αὐτοί Ath.*v.Anton.*22(M.26.876A); Gr.Naz.*or.*39.7(M.36.341B); τούτους [sc. δ.]...οὐ πονηροὺς ἐξ ἀρχῆς παρὰ τοῦ θεοῦ τῶν ὅλων δημιουργηθῆναί φαμεν, οὐδὲ τοιάνδε φύσιν λαχεῖν· ἀλλὰ τῇ παρατροπῇ τῆς γνώμης, ἀπὸ τῶν ἀμεινόνων εἰς τὰ χείρω μεταπεσεῖν Thdt.*affect.*3(p.97.6; 4.788f.); id.*haer.*5.8(4.407); Dion.Ar.*d.n.*4.34(M.3.733C); view that demons are evil by nature elaborately refuted, *ib.*4.23(M.3.724C–725C); πλῆθος πολὺ...τῶν ἀγγέλων, οἵτινες, κακοὶ γεγονότες τὴν προαίρεσιν, καί, ἀντὶ τοῦ ἀγαθοῦ, τῇ ἀποστασίᾳ ἐξακολουθήσαντες τοῦ ἄρχοντος αὐτῶν, δ. ὠνομάσθησαν †Jo.D.*B.J.*7(M.96.908A,B); **b.** but all are now evil, without possibility of repentance ἡ τῶν δ. ὑπόστασις οὐκ ἔχει μετανοίας τόπον Tat.*orat.*15(p.17.1; M.6.840A); Clem.*prot.*3(p.33.3; M.8.128B); τὸ τῶν δ. ὄνομα οὐδὲ μέσον ἐστὶν ὡς τὸ τῶν ἀνθρώπων, ἐν οἷς τινὲς μὲν ἀστεῖοι τινὲς δὲ φαῦλοί εἰσιν...ἀεὶ δ' ἐπὶ τῶν φαύλων ἔξω τοῦ παχυτέρου σώματος δυνάμεων τάσσεται τὸ τῶν δ. ὄνομα Or.*Cels.*5.5(p.5.15ff.; M.11.1188A); *ib.*8.31(p.246.24; 1561C); Eus.*p.e.*4.5(142A; M.21.248B); **c.** and cause all evil in the world, Tat.*orat.*17(p.19.16; 844B); **d.** cause of their apostasy; man ὑπόθεσις δὲ αὐτοῖς τῆς ἀποστασίας οἱ ἄνθρωποι γίνονται *ib.*8(p.8.4; 821A); Eus.*d.e.*4.9(p.162.14; M.22.272A); whose honourable place in Creation they envied, ‡Bas.*Lac.*8(2.592E–593B; M.31.1452B,C); cf.†Bas.*Is.*279(1.591E–592A; M.30.609A,B); pride, Thdt.*haer.*5.8(4.407); ἐξ ἀγγέλων δ. τινὰς αὕτη [sc. οἴησις] πεποίηκε Jo.Clim.*scal.*25(M.88.1001B); transgression and ignorance, Tat.*orat.*7(p.8.1; 821A); **e.** demons and passion, v. πάθος; **3.** their ultimate fate; **a.** eternal punishment, cf. ἀθανασία, ἀθάνατος; Just.*1apol.*28.1(M.6.372B) al.; *M.Carp.*7; Thdt.*haer.*5.8(4.406); view that Christ died also for them is condemned, Nil.*epp.*1.204(M.79.160A); **b.** acc. Or. they participate in final *apocatastasis* πάντων ἀσεβῶν ἀνθρώπων καὶ πρός γε δ. ἡ κόλασις πέρας ἔχει καὶ ἀποκατασταθήσονται ἀσεβεῖς τε καὶ δ. εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν τάξιν Or.*princ.*2.10.8(p.183.3f.)ap.Justn.*Or.*(M.86.975A); δ. ... τὴν αὐτὴν τοῖς ἁγίοις τάξιν διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως λαμβάνειν Justn.*ib.*(p.205.28; M.86.975C); †Leont.B.*sect.*10(M.86.1265C); **4.** their present habitat; earth itself or air surrounding earth, Or.*Cels.*8.33(p.248.28; M.11.1565B); id.*mart.*45(p.41.17; M.11.621A); Eus.*p.e.*5.2(181D; M.21.316A); Chrys.*exp.in Ps.*41(5.137D).

C. pagan gods as demons; **1.** in gen., Just.*1apol.*5.2(M.6.336B); οἱ δ. αὐτοὶ μετὰ τοῦ ἡγουμένου [αὐτῶν] Διός Tat.*orat.*8(p.8.18; M.6.824A); Clem.*prot.*2(p.30.15ff.; M.8.121B); a demon confessing προσκυνούμεθα ὑπ' αὐτων [sc. pagans] ὡς θεοί· ἀλλ' ἐν ἀληθείᾳ ἐσμὲν δ. *A.Barth.*6(p.142.20); ἑορταῖς...αἵτινες ἐπὶ τιμῇ τῶν δ. ἐπιτελοῦνται *Const.App.*2.62.3; *ib.*5.11.1; **2.** individual pagan gods called demons, e.g. Apollo, Clem.*prot.*3(p.33.18; M.8.129A); Or.*Cels.*3.28(p.225.20; M.11.956B); Proteus, Clem.*paed.*3.1(p.236.8; M.8.556B); Ὀλυμπιακός, ἡ δαίμονος ἑορτή Bas.Sel.*or.*27.1(M.85.309B); **3.** pagan gods and heroes, demons in disguise, Eus.*p.e.*5.3(182C; M.21.316C); *ib.*4.15(153D–154B; M.268B,C); **4.** demons in statues δ. ἐνιδρυμένοι τισὶν ἀγάλμασι Or.*Cels.*8.41(p.256.12; M.11.1577C); Ath.*exp.Ps.*5:7(M.27.73D); Chrys.*exp.in Ps.*134(5.395B,C).

D. demons' relationships with men, apart from possession; **1.** demon (i.e. Satan) caused Fall, Bas.*hex.*6.1(1.50C; M.29.117C,D); cf.id.*hom.*9.8(2.808; M.31.348B); **2.** demons generally hostile to man, producing droughts, famines, storms etc. πάντα ταῦτα δ. αὐτουργοῦσι δήμιοι, κρίσει τινὶ θείᾳ λαβόντες ἐξουσίαν ἐν καιροῖς τισι ταῦτ' ἐνεργεῖν εἴτε εἰς ἐπιστροφὴν ἀνθρώπων Or.*Cels.*8.31(p.247.3ff.; M.11.1564A); Gr.Nyss.*anim.et res.*(M.46.72A); ὁ...δ., καθάπερ ἐχθρὸς καὶ πολέμιος, πολεμεῖ τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ Chrys.*exp.in Ps.*44(5.161C); οἱ δ. πανταχοῦ τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἀθυμίαν ἐμβάλλειν ἐσπουδάκασι, καὶ πανταχοῦ χαίρουσι τῇ ἀπωλείᾳ id.*hom.28.3 in Mt.*(7.338A); Synes.*ep.*57(M.66.1384C); χαρὰ τοῖς δ. ἡ τῶν ἀνθρώπων

ἀπώλεια, καὶ τρυφῶσιν ἐκεῖνοι τοῖς ἡμετέροις κακοῖς Bas.Sel.*or*.23 (M.85.277B); **3.** in paganism; **a.** instigators of idolatry οἱ μὲν περὶ τὰ εἴδωλα αὐτοὺς ἕλκοντες οἱ δ. εἰσιν...οἱ προστετηκότες τῷ ἀπὸ τῶν ἱερείων αἵματι καὶ ταῦτα περιλιχμώμενοι Athenag.*leg*.26.1(M.6.949D); *ib*.27.2(953A); Eus.*p.e*.4.14(153B; M.21.265C); of belief in fate τοιοῦτοί τινές εἰσιν οἱ δ. [οὗτοι] οἱ τὴν εἱμαρμένην ὥρισαν Tat.*orat*.9(p.9.23; M.6.825A); and of other evils δ. φαῦλοι, ἐπιφανείας ποιησάμενοι, καὶ γυναῖκας ἐμοίχευσαν καὶ παῖδας διέφθειραν Just.*1apol*.5.2(M.6.336A); Tat.*orat*.14(p.15.12; 836B); through sacrifice offered to them, demons obtain power over men, cf.1Cor.10:20, *Hom.Clem*.9.9; *Const.App*.7.21; **b.** as objects of worship τὸν...παρελθόντα εἰς τὸν βίον δ. τοῖς τὰ ἐπὶ γῆς εἰληχόσιν εὐχαριστητέον καὶ ἀπαρχὰς καὶ εὐχὰς ἀποδοτέον, ἕως ἂν ζῶμεν, ὡς ἂν φιλανθρώπων αὐτῶν τυγχάνοιμεν Cels. ap.Or.*Cels*.8.33(p.248.17; M.11.1565A); equated with angels ἀγγέλους θεοῦ ἢ δ. ἀγαθούς Or.*ib*.3.37(p.234.6; 967C); *ib*.4.24(p.243.27; 1061B); Plato's view δαιμόνων δὲ φύσεις ἀποδέχεται, καὶ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς εἶναί φησιν αὐτῶν, τοὺς δὲ φαύλους Hipp.*haer*.1.19(p.21.3; M.16.3044A); **c.** Christian refutation of pagan views οὐχ ὑποκείμεθά γε δαίμοσιν ἀλλὰ τῷ ἐπὶ πᾶσι θεῷ διὰ τοῦ ἡμᾶς προσαγαγόντος Ἰησοῦ τοῦ Χριστοῦ, καὶ κατὰ νόμους μὲν θεοῦ οὐδεὶς εἴληχε δ. τὰ ἐπὶ γῆς· διὰ ⟨δὲ⟩ τὴν σφῶν παρανομίαν τάχα μὲν αὐτοῖς διελόντες τοὺς τόπους Or.*Cels*.8.33(p.248.26ff.; M.11.1565B); Κέλσος μὲν οὐ θέλει ἡμᾶς ἀχαρίστους εἶναι πρὸς τοὺς τῇδε δ., οἰόμενος ἡμᾶς ὀφείλειν αὐτοῖς χαριστήρια· καὶ ἡμεῖς δὲ...φαμὲν πρὸς τοὺς μηδὲν εὐεργετοῦντας ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου ἱσταμένους μηδὲν ἀχάριστον ἡμᾶς ποιεῖν, ὅταν αὐτοῖς μὴ δύωμεν *ib*.8.57(p.273.31; 1601D); *ib*.8.25(p.241.21; 1553C); **d.** pagan opinion that demons govern world had to be opposed even by later Christians οὐχ οὕτως ἥλιος φανός, ὡς ἡ τοῦ θεοῦ πρόνοια σαφής· ἀλλ' ὅμως τολμῶσί τινες λέγειν, ὅτι δ. τὰ καθ' ἡμᾶς διοικοῦσι Chrys.*diab*.1.6(2.255D); εἰ δ. διῴκουν, οὐδὲν τῶν δαιμονιώντων ἀνθρώπων ἄμεινον διεκείμεθα, μᾶλλον δὲ κἀκείνων χείρους ἂν ἦμεν *ib*.(256D); μὴ δαίμοσι λογιζώμεθα τοῦ κόσμου τὴν οἰκονομίαν ‡Chrys.*prov*.1(2.753C); **4.** their activities among Christians; **a.** in gen., seek to draw men away from God and Christ, Just.*1apol*.58.3(M.6.416B); *ib*.58.1(416A); Or.*Cels*.8.64(p.280.15ff.; M.11.1613A); δ., οἵτινες ἡμᾶς ἐξαφανίσαι ἀπὸ τῶν σωζομένων καὶ ἐρημῶσαι σπουδάζουσι Nil.*epp*.3.99 (M.79.432A); Cyr.*Ps*.118:11(M.69.1272A); cause Christians to be persecuted, Just.*2apol*.1.2(M.6.444A); and are both tempters and accusers αὐτοὶ γὰρ διεγείρουσιν ἡμᾶς εἰς τὸ ἁμαρτεῖν, καὶ αὐτοὶ κατήγοροι γίνονται...αὐτοὶ οἱ δ. λέγοντες· οὐχ ἡμεῖς ὑπηρέται ὑμῶν γεγόναμεν εἰς τὸ ὀργισθῆναι, ἢ κενοδοξῆσαι Jo.Jej.*poenit.cont.virg*. (M.88.1965A); **b.** being responsible for many vices τῶν δὲ ἀμφὶ τὰς φλεγμαινούσας κυπταζόντων τραπέζας, τὰ σφέτερα τιθηνουμένων πάθη, δ. καθηγεῖται λιχνότατος, ὃν ἔγωγε οὐκ ἂν αἰσυνθείην 'κοιλιοδαίμονα' προσειπεῖν [καὶ] δαιμόνων κάκιστον Clem.*paed*.2.1(p.165.9f.; M.8.404A); ὁ δ. τοῦ θυμοῦ, ὁ δ. τῆς κενοδοξίας, ὁ δ. τῆς λύπης καὶ... ἑκάστου πάθους ἡ δύναμις Or.*hom.6.11 in Ezech*.(p.390.18f.; M.13.719D); ἔστι μὲν ὅτε καὶ ἄλλοι ἄλλας διαφόρους σατανικὰς διανοίας ἐκτελοῦσιν οἱ δ. πρὸς πειρασμόν, καὶ βλάβην τῶν ἀνθρώπων· ἔστι δὲ ὅτε καὶ εἷς δ. πολλὰς τεκταίνει φαυλότητας Nil.*epp*.1.294(M.79.189C); †Nil.*mal.cog*.1(M.79.1200D); Jo.Clim.*scal*.3(M.88.664D); *ib*.23(965B); Max.*carit*.2.19(M.90.989B); but not so as to exonerate man from responsibility for sin, Clem.*str*.6.12(p.481.7; M.9.320A); theory that there are two kinds of demons, the one to tempt soul, the other to tempt body, fully propounded, Diad.*perf*.81(p.104.8ff.); **c.** deceiving by magic διὰ τῆς τῶν ἐνεργούντων δ. τέχνης δυνάμεις ποιήσας μαγικάς Just.*1apol*.26.2(M.6.368A); ἵνα...πιστεύσωμέν τινας, ἐκ τῆς ἀσήμου φωνῆς τῶν ὀρνίθων μαθόντας ὅτι ἀπίασί ποι ὁ ὄρνιθες καὶ ποιήσουσι τόδε ἢ τόδε, προδηλοῦν, καὶ τοῦτ' ἐροῦμεν ἀπὸ τῶν δ. συμβολικῶς ἀνθρώποις δεδηλῶσθαι κατὰ σκοπὸν τὸν περὶ τοῦ ἀπατηθῆναι ὑπὸ τῶν δ. τὸν ἄνθρωπον καὶ κατασπασθῆναι αὐτοῦ τὸν νοῦν ἀπ' οὐρανοῦ καὶ θεοῦ ἐπὶ γῆν καὶ τὰ ἔτι κατωτέρω Or.*Cels*.4.97(p.370.27; M.11.1177A); cf. *sive auguratio, sive extispicium, sive quaelibet immolatio, sive etiam sortitio aut quicumque motus avium vel pecudum ...ut aliquid de futuris videatur ostendere, in operatione daemonum fieri non dubito, dirigentium vel avium vel pecudum...motus aut sortium secundum ea signa, quae docuerunt idem daemones observari ab his, quibus artis hujus scientiam tradiderunt*, id.*hom.16.7 in Num*.(p.147.24ff.; M.12.698A); id.*Cels*.4.93(p.366.15ff.; 1172B,C); Eus.*h.e*.8.14.5(M.20.781C); occupation with which is forbidden to Christians, cf.Or.*hom.16.7 in Num*.(pp.148.28–149.2; 699A); εἰ δὲ ἀπὸ δαιμόνων ἐνεργείας ἀπατηλὰ περιπέτονται, μή μοι καθέζου δαιμόνων ἀπάταις προσκεχηνώς, μηδὲ γίνου διαβολικαῖς ἔκδοτος ἐνεργείαις †Bas.*Is*.77(1.434A; M.30.248C); *ib*.78(434D; M.249B); demonic predictions not true prophecy, Jo.Clim.*scal*.3(M.88.669C); ἐν τοῖς πειθομένοις τῷ δ. πολλάκις προφήτης ἐγένετο· ἐν τοῖς δὲ ἐξουθενοῦσιν αὐτόν, ἀεὶ ἐψεύσατο...οὐδὲν τῶν μελλόντων ἐκ προγνώσεως οἴδασιν *ib*.(672A); because they are liars, should never be believed, Chrys. *hom.13.2 in Mt*.(7.170C); Cyr.*Jo*.12(4.1039C); speak truth only if compelled by higher power, Eust.*engast*.4(p.20.30; M.18.620C); **d.** tempting and vexing Christians in other ways πολλῆς τοῖς ἀγωνιζομένοις διὰ τοὺς ἀνταγωνισμένους δ. χρεία τῆς νήψεως...τῶν ἀντιπάλων φυλάξασθαι τὰς ἐπιβουλὰς πολλῶν ὄντων, καὶ ἀοράτων, καὶ πάθεσιν ἡμετέροις καὶ αἰσθήσεσιν ὅπλοις καθ' ἡμῶν κεχρημένων Nil. *Magn*.59(M.79.1048B); ἀλλήλοις...βοηθοῦσιν οἱ δ., εἰς ἀπώλειαν τῶν τούτοις [sc. sins] περιπιπτόντων συμφωνοῦντες, τάχα πως ὁ ἄνθρωπος τῆς οἰκείας ἀπογνῷ σωτηρίας id.*epp*.3.42(M.79.408C); καὶ τοῖς ἔξωθεν πράγμασι κέχρηνται πρὸς τὰς φαντασίας οἱ δ. †Nil.*mal.cog*.4(M.79.1205A); ἐν ταῖς καθ' ὕπνον φαντασίαις τυποῦσιν ἡμῶν τὸ ἡγεμονικὸν καὶ σχηματίζουσιν οἱ δ. *ib*.(1204C); πρὸ μὲν τοῦ πτώματος, φιλάνθρωπον· μετὰ δὲ τὸ πτῶμα ἀπότομον τὸν θεὸν λέγουσιν οἱ δ. Jo.Clim.*scal*.5 (M.88.780A); εἰσὶν ἀκάθαρτοι πονηρῶν πονηρότεροι δ., οἳ τὴν ἁμαρτίαν ἡμᾶς κατεργάζεσθαι μόνους οὐ συμβουλεύουσιν· ἀλλὰ κοινωνοὺς ἡμᾶς πρὸς τὸ κακόν, καὶ ἑτέρους ἔχειν συμβουλεύουσιν *ib*.26(1060D); freq. also in disguise ὁ δ. ὁ ἐν τῷ στρατιωτικῷ σχήματι φανείς *A.Mt*.14 (p.232.6); Evagr.Pont.*or*.107(M.79.1192A); **e.** receiving souls of wicked after death, *Hom.Clem*.9.9; Mac.Aeg.*hom*.22(M.34.660A); and detaining those not yet perfectly purified, *ib*.43.9(777C); ἐὰν ἐξέλθῃ ἡ ψυχὴ μὴ γνοῦσα τὴν ἀλήθειαν, παραδίδοται τοῖς δ., ὅπως δαμάσωσιν αὐτὴν ἐν ταῖς γεένναις τοῦ πυρός Hegem.*Arch*.11(p.18.10; M.10.1445A); **5.** demons in spiritual life (for special demon of accidie, the noonday devil, v. ἀκηδία); **a.** distractions in prayer caused by demons λίαν βασκαίνει ὁ δ. ἀνθρώπῳ προσευχομένῳ, καὶ πάσῃ χρᾶται μηχανῇ, λυμήνασθαι τὸν τούτου σκοπόν· οὐ παύεται οὖν τὰ νοήματα κινῶν τῶν πραγμάτων διὰ τῆς μνήμης, καὶ ὅλα τὰ πάθη ἀναμοχλεύων διὰ τῆς σαρκός, ἵνα ἐμποδίσαι δυνηθῇ τῷ ἀρίστῳ αὐτοῦ δρόμῳ Evagr.Pont.*or*.46(M.79.1176D); τοὺς μὲν ἄκρως προσευχομένους πολεμοῦσιν οἱ δ., ἵνα τὰ νοήματα τῶν αἰσθητῶν ψιλὰ μὴ ἀναλαμβάνωσι· τοὺς δὲ γνωστικούς, ἵνα ἐγχρονίζωσιν ἐν αὐτοῖς οἱ ἐμπαθεῖς λογισμοί Max.*carit*.2.90(M.90.1013B); distinction between distractions that come from man himself and those caused by demons εἰ...χρημάτων, ἢ δόξης ἀνάμνησις γένοιτο, ἐκ τοῦ πράγματος δῆλον ὅτι ὁ θλίβων ἡμᾶς ἐπιγνωσθήσεται· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ λογισμῶν ὡσαύτως, ἀπὸ τοῦ πράγματος εὑρήσεις τὸν παρεστῶτα, καὶ ὑποβάλλοντα τὰς φαντασίας δ. οὐ πάσας δὲ τὰς μνήμας τῶν τοιούτων πραγμάτων ἐκ δαιμόνων λέγω συμβαίνειν· ἐπειδὴ πέφυκε καὶ αὐτὸς ὁ νοῦς κινούμενος ὑπὸ ἀνθρώπου τῶν γεγονότων ἀναφέρειν τὰς φαντασίας, ἀλλ' [viz. ἐκ δαιμόνων] ὅσαι τῶν μνημῶν θυμόν, ἢ ἐπιθυμίαν παρὰ φύσιν συνεπισπῶνται †Nil.*mal. cog*.2(M.79.1201C); **b.** special temptations in prayer ἐπὰν καθαρῶς... προσεύχηται ὁ νοῦς...οἱ δ. ... ὑποτίθενται...αὐτῷ δόξαν θεοῦ, καὶ σχηματισμόν τινα τῶν τῇ αἰσθήσει φίλων, ὡς δοκεῖν τελείως τετεῦχθαι αὐτὸν τοῦ περὶ προσευχῆς σκοποῦ. τοῦτο δέ,...ὑπὸ τοῦ τῆς κενοδοξίας πάθους γίνεσθαι, καὶ ὑπὸ τοῦ δαίμονος τοῦ ἁπτομένου, τοῦ κατὰ τὸ ἐγκέφαλον τόπου, καὶ φλεψὶ πάλλοντος Evagr.Pont.*or*.72(M.79.1181D); ὁ παμμίαρος φιλεῖ πολλάκις παρ' αὐτὰς τὰς ἁγίας συνάξεις...δυσφημεῖν τὸν κύριον. ... ὅθεν...μανθάνομεν σαφῶς μὴ οὖσαν τὴν ἡμετέραν ψυχὴν τὴν τὰ ἄθεσμα...καὶ ἄρρητα λόγια ἔνδοθεν φθεγξαμένην· ἀλλὰ τὸν μισόθεον δ. Jo.Clim.*scal*.23(M.88.976C); through visions, Evagr. Pont.*or*.94(1188B); **c.** in eremitical and monastic life, †Nil.*mal. cog*.8(M.79.1209C) cit. s. ἀναχωρητής; εἴθισται τῷ δ. καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἀγωνιζομένοις, καὶ τὸν μονήρη βίον μετερχομένοις πολλάκις πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ὁρμήν...ἐν τοῖς παρὰ φύσιν μόνον...αὐτοὺς παρασκευάζειν πολεμεῖσθαι Jo.Clim.*scal*.15(M.88.885B); **d.** principal temptations and remedies ἐν πάσαις ἡμῶν ταῖς κατὰ θεὸν ἐργασίαις τρεῖς ἡμῖν βοθύνους οἱ δ. ὀρύσσουσι. καὶ πρῶτον μὲν παλαίουσιν, ἵνα τὸ ἀγαθὸν κωλύσωσι γενέσθαι· δεύτερον δὲ μετὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ἧτταν, ἵνα μὴ κατὰ θεὸν τὸ τυχὸν γένηται. ὅταν δὲ καὶ τούτου οἱ κλέπται τοῦ σκοποῦ ἀποτύχωσι, τότε λοιπὸν ἡσυχίως ἐπιστάντες ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ μακαρίζουσιν ἡμᾶς, ὡς κατὰ θεὸν ἐν πᾶσιν πολιτευομένους. τοῦ μὲν προτέρου ἐχθρός, σπουδὴ καὶ μέριμνα θανάτου· τοῦ δὲ δευτέρου, ὑποταγὴ καὶ ἐξουδένωσις· τοῦ δὲ τρίτου, τὸ ἑαυτὸν διηνεκῶς καταμέμφεσθαι *ib*.26(1013C); *ib*.23(977D); **6.** limitations of their power; **a.** cannot truly prophesy, heal, or help men in other ways, Tat.*orat*.18(p.20.15; M.6.845B); *ib*.17(p.18.24; 844A); Or.*Cels*.8.57(p.274.9; M.11.1604A); τοῦτο [sc. προφητεία]...ἔργον θεοῦ, ὅπερ οὐδὲ μιμήσασθαι δύναιντ' ἂν οἱ δ., κἂν σφόδρα φιλονεικῶσιν...εἰ δέ που καὶ δ. τοῦτο πεποιήκασιν, ἀλλ' ἀπατῶντες τοὺς ἀνοητοτέρους Chrys.*hom.19.2 in Jo*.(8.112D); δ. οὐ θεραπεύουσιν. εἰ δέ ποτε, καὶ συγχωροῦντος τοῦ θεοῦ, ἐπιτύχοιέν τινος θεραπείας, καθάπερ ἄνθρωποι, εἰς δοκιμὴν τὴν σὴν ἡ συγχώρησις γίνεται, οὐκ ἐπειδὴ θεὸς ἀγνοεῖ, ἀλλ' ἵνα σὺ παιδευθῇς, μηδὲ θεραπευόντων ἀνέχεσθαι τῶν δ. id.*Jud*.1.7(1.598E); τῶν ἐσομένων οὐδὲν οἱ δ. ἴσασι· καταστοχαζόμενοι δὲ τῶν πραγμάτων,

...προλέγειν ἐπιχειροῦσι Thdt.*Ezech.*21:22(2.845); Jo.D.*f.o.*2.4(M.94.877A); do not know secrets of heart, †Nil.*mal.cog.*27(M.79.1232B); **b.** cannot harm Christians οὐ Χριστιανὸς...ὑποτάξας ἑαυτὸν μόνῳ τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, πάθοι τι ἂν ὑπὸ τῶν δαιμονίων, ἅτε κρείττων δαιμόνων τυγχάνων Or.*Cels.*8.36(p.251.28; M.11.1572C); *ib.*8.27(p.243.7; 1556C); τὸ μὲν παρὰ δαίμονος ἐνοχλεῖσθαι χαλεπὸν οὐδέν· οὐ γὰρ εἰς γέενναν ἐμβαλεῖν τὸ δαιμόνιον δύναται Chrys.*hom.in 1Tim.*5:9(3.321B); οὐδεὶς...τῶν πονηρῶν δ. τοῦ ἐναρέτου ποτὲ κωλύει τὸ πρόθυμον Max.*qu.Thal.*56(M.90.581B,C); Jo.D.*f.o.*2.4(M.94.877B); but only those who subject themselves to them, Or.*Cels.*8.36(p.251.15; 1572B); *ib.*8.34(p.250.6; 1569A); being dependent on permission of God for man's good διὰ πέντε αἰτίας φασὶ παραχωρεῖσθαι ἡμᾶς ὑπὸ θεοῦ πολεμεῖσθαι ὑπὸ δαιμόνων καὶ πρώτην...ἵνα πολεμούμενοι καὶ ἀντιπολεμοῦντες, εἰς διάκρισιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς κακίας ἔλθωμεν. δευτέραν δέ, ἵνα πολέμῳ...τὴν ἀρετὴν κτώμενοι, βεβαίαν αὐτὴν...ἕξωμεν. τρίτην δέ, ἵνα προκόπτοντες εἰς τὴν ἀρετὴν ...μάθωμεν ταπεινοφρονεῖν. τετάρτην δέ, ἵνα πειρασθέντες τῆς κακίας, τέλειον μῖσος αὐτὴν μισήσωμεν. πέμπτην δὲ ἐπὶ πάσαις, ἵνα ἀπαθεῖς γενόμενοι, μὴ ἐπιλαθώμεθα τῆς οἰκείας ἀσθενείας Max.*carit.*2.67(M.90.1005B); their power limited to this world, Chrys.*incomprehens.*4.2(1.474B) cit. s. κοσμοκράτωρ.

E. possession, freq. described in same bridal imagery as mystic union between Christ and soul; **1.** close relationship between certain men and demons (familiar spirits), cf. *ostenditur ab adversariis spiritibus quosdam a prima aetate possessos, id est nonnullos cum ipso daemone esse natos, alios vero a puero divinasse historiarum fides declarat, alii a prima aetate daemonem, quem Pythonem nominant, id est ventriloquum, passi sunt,* Or.*princ.*3.3.5(pp.261.19–262.1; M.11.318B,C); *A.Thom.*A 42 tit.(p.159.8); *ib.*43(p.161.9); οἱ μὲν κοινωνοῦσι Χριστῷ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ, οἱ δὲ τῷ σατανᾷ καὶ τοῖς δ. Mac.Aeg.*hom.*15.32(M.34.597B); *ib.*26.13(684A); *ib.*27.19(708A); οἱ δ. ... οἰκήτορες ἀνθρώπων ἐγίνοντο Bas.Sel.*or.*23.1(M.85.272B); its cause τὸ δὲ τοὺς δ. γλίχεσθαι εἰς τὰ τῶν ἀνθρώπων εἰσδύειν σώματα, αἰτία αὕτη. πνεύματα ὄντες καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἔχοντες εἰς βρωτὰ καὶ ποτὰ καὶ συνουσίαν, μεταλαμβάνειν δὲ μὴ δυνάμενοι διὰ τὸ πνεύματα εἶναι καὶ δεῖσθαι ὀργάνων τῶν πρὸς τὴν χρῆσιν ἐπιτηδείων, εἰς τὰ ἀνθρώπων εἰσίασιν σώματα, ἵνα, ὥσπερ ὑπουργούντων ὀργάνων τυχόντες, ὧν θέλουσιν ἐπιτυχεῖν δυνατοὶ ὦσιν *Hom.Clem.*9.10; **2.** before Christ all men possessed by demons, cf. *omnes daemones ante adventum domini et salvatoris nostri, quieti et securi humanas animas possidentes, in earum mentibus corporibusque regnabant,* Or.*hom.14.1 in Jos.*(p.376.21; M.12.893B); *per singula peccata, quae committimus, maxime si...studio affectuque peccamus, illi...daemoni, cui peccatum illud, quod admisimus, inoperari curae est, consecramur. et fortasse continget nobis tot daemoniis esse consecratos, quot peccata committimus...per alia peccata,...aliis daemonibus homines consecrantur. ...si senseris malignum spiritum loqui in corde tuo, ut te ducat ad aliquod opus peccati, intellige quia te ducere vult, ut consecret te alicui daemoni; ducere te vult, ut suscipias mysteria diabolica,* id.*hom.20.3 in Num.*(p.193.13ff.; M.12.732C–733A); *si infelix anima divini verbi dereliquerit sancta connubia et in adulterinos se complexus diaboli aliorumque daemonum illecebris decepta tradiderit, generabit sine dubio etiam inde filios, ib.*20.2(p.188.22; 729A); Jews possessed by demons both before and after Christ, Chrys.*Jud.*1.6(1.596B,C); **3.** description of possession ὁ...ἀκάθαρτος δ., ὅταν ἔρχηται ἐπὶ ψυχὴν ἀνθρώπου...ὡς λύκος αἱμοβόρος ἕτοιμος εἰς βορὰν...ἔρχεται· ἀγριωτάτη ἡ παρουσία, βαρυτάτη ἡ αἴσθησις, σκοτώδης ἡ διάνοια γίνεται...σώματι γὰρ ἀλλοτρίῳ, ὡς ἰδίῳ κεχρῆσθαι βιάζεται, καὶ ὀργάνῳ ἀλλοτρίῳ. τὸν ἑστῶτα καταβάλλει. οἰκεῖος γάρ ἐστι τοῦ πεσόντος ἐξ οὐρανοῦ. παρατρέπει τὴν γλῶσσαν. στρεβλοῖ τὰ χείλη. ἀφρὸς ἀντὶ ῥημάτων. σκοτοῦται ὁ ἄνθρωπος. ἤνοικται ὁ ὀφθαλμός, καὶ δι' αὐτοῦ οὐ βλέπει ἡ ψυχή· καὶ σπαίρει τρομικῶς ὁ ἄθλιος ἄνθρωπος πρὸ θανάτου. ἐχθροὶ τῶν ἀνθρώπων ἀληθῶς οἱ δ. Cyr.H.*catech.*16.15; Chrys.*Stag.*1.1(1.156D,E); which demonstrates wickedness of demons and goodness of God ὅταν ἴδῃς ἄνθρωπον ὑπὸ δ. κινούμενον, προσκύνησον τὸν δεσπότην, μάθε τῶν δ. τὴν πονηρίαν· ἀμφότερα γάρ ἐστιν ἰδεῖν ἐπὶ τῶν δαιμονώντων τούτων, καὶ τὴν τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν, καὶ τὴν τῶν δ. κακίαν· τὴν μὲν τῶν δ. κακίαν, ὅταν ταράττωσι καὶ θορυβῶσι τὴν ψυχὴν τοῦ παραπαίοντος· τὴν δὲ τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν, ὅταν οὕτως ἄγριον δαίμονα...κατέχῃ id.*diab.*1.6(2.256B); Thdt.*h.e.*3.20.1(3.936); a difference to be made between diabolic possession and natural depression ὡς καὶ πολλάκις σε ἀναπείθειν τὸν δ. εἰς πέλαγος, ἢ κατὰ κρημνῶν ἀφανίσαι σαυτόν...οὐ γὰρ ἐκείνου μόνον ἐστὶν αὕτη ἡ συμβουλή, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀθυμίας τῆς σῆς, καὶ ταύτης μᾶλλον ἢ ἐκείνου, τάχα δὲ καὶ μόνης ταύτης Chrys.*Stag.*2.1(179C); οὐχ ὁ δ. ἐστὶν ὁ τὴν ἀθυμίαν κινῶν, ἀλλ' ἐκείνη ἡ ποιοῦσα τὸν δ. ἰσχυρόν *ib.*(180A); **4.** exorcism, practised from earliest times δαιμονιολήπτους...ἰῶνται, καταργοῦντες καὶ ἐκδιώκοντες τοὺς κατέχοντας τοὺς ἀνθρώπους δ. Just.*2apol.*6.6(M.6.456A); εἰ ἠπίστατό γε [sc. Celsus] τὸν περὶ δαιμόνων λόγον...οὐκ ἂν ἐνεκάλεσεν ἡμῖν, φάσκουσιν ὅτι οὐ χρὴ θεραπεύειν δ. ὅστις σέβει τὸν ἐπὶ πᾶσι θεόν. καὶ τοσοῦτόν γε ἀποδέομεν τοῦ θεραπεύειν δ., ὥστε καὶ ἀπελαύνειν αὐτοὺς εὐχαῖς...ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν καὶ ἀπὸ τῶν τόπων, ἐν οἷς ἱδρύκασιν Or.*Cels.*7.67(p.216.19ff.; M.11.1516B); *ib.*8.73(p.291.7; 1628B); Dion.Al.ap.Eus.*h.e.*7.10.4(M.20.660A); *A.Phil.*12(p.6.22) and freq. in popular literature; performed not by human power, but through Christ, *Const.App.*8.1.3; **5.** eccl. legislation on possession, v. προσδέχομαι.

F. defeat of demons through Christ and Church; **1.** through Inc. and Passion ὁ δὲ πέμψας τὸν Ἰησοῦν θεὸς ἐκλύσας πᾶσαν τὴν τῶν δ. ἐπιβουλὴν Or.*Cels.*3.29(p.227.2; M.11.957B); ὁ νομιζόμενος ἄνθρωπος πρὸς τὸ ἀποθανεῖν ἐπὶ καθαιρέσει μεγάλου δ. καὶ δαιμόνων ἄρχοντος, ὑποτάξαντος ὅλας...ψυχὰς *ib.*1.31(p.83.4; 720A); *ib.*1.60(p.111.4; 769C); cf. *una hostia omnis daemonum cultura depulsa,* id.*hom.17.1 in Num.*(p.155.5; M.12.703C); *ib.*17.6(p.165.13; 710D); ἐπεδήμησεν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ Χριστός...ἵνα δὴ τὰ κράτη τῶν τυραννούντων ἀνατρέψας δ. ἐξέληται τῆς πικρᾶς τὰς ψυχὰς δουλείας Meth.*Porph.*1(p.503.3; M.18.397C); τούτου γὰρ ἕνεκα καὶ σάρκα ἐφόρεσεν ὁ κύριος Ἰησοῦς... ὅπως δι' ἧς σαρκὸς οἱ δ. ἀναδεῖξαι θεοὺς ἠλαζονεύσαντο...διὰ ταύτης ἀνατραπέντες κατοπτευθῶσιν οὐκ ὄντες θεοί *ib.*(p.503.15; 397D); *ib.*(p.504.3ff.; 400A,B); ἀπὸ χρόνων τῆς ἐπιφανείας τοῦ...Χριστοῦ... δαιμόνων θάνατοι μνημονεύονται Eus.*d.e.*5 procem.(p.203.34; M.22.337C); Porphyry himself testifying to it περὶ δὲ τοῦ μηκέτι δύνασθαί τι κατισχύειν τοὺς φαύλους δ. μετὰ τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εἰς ἀνθρώπους πάροδον, καὶ αὐτὸς ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν δ. προήγορος ἐν τῇ καθ' ἡμῶν συσκευῇ...μαρτυρεῖ id.*p.e.*5.1(179D; M.21.312C); *ib.*(178D; M.309C); εἰ ὁ ἐχθρὸς τοῦ γένους ἡμῶν διάβολος ἐκπεσὼν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, περὶ τὸν ἀέρα τὸν ὧδε κάτω πλανᾶται, κἀκεῖ τῶν σὺν αὐτῷ δ. ὡς ὁμοίων ἐν τῇ ἀπειθείᾳ ἐξουσιάζων, φαντασίας μὲν δι' αὐτῶν ἐνεργεῖ τοῖς ἀπατωμένοις, ἐπιχειρεῖ δὲ τοῖς ἀνερχομένοις ἐμποδίζειν...ἦλθε δὲ ὁ κύριος, ἵνα τὸν μὲν διάβολον καταβάλῃ, τὸν δὲ ἀέρα καθαρίσῃ...ποίῳ δ' ἂν ἄλλῳ θανάτῳ ἐγεγόνει ταῦτα ἢ τῷ ἐν ἀέρι γενομένῳ, φημὶ δὴ τῷ σταυρῷ; μόνος γὰρ ἐν τῷ ἀέρι τις ἀποθνήσκει, ὁ σταυρῷ τελειούμενος...οὕτως γὰρ ὑψωθείς, τὸν μὲν ἀέρα ἐκαθάριζεν ἀπό τε τῆς διαβολικῆς καὶ πάσης τῶν δ. ἐπιβουλῆς Ath.*inc.*25.5,6(M.25.140B,C omitted in 'short recension'); Cyr.H.*catech.*19.3 cit. s. ἀμνός; Gr.Nyss.*or.catech.*18(p.75.1; M.45.53C); Chrys.*exp.in Ps.*41(5.133B); Bas.Sel.*or.*23.1(M.85.272B); **2.** through Holy Name ὁ ἡμέτερος Ἰησοῦς, οὗ τὸ ὄνομα μυρίους ἤδη ἐναργῶς ἑώραται δ. ἐξελάσαν ψυχῶν καὶ σωμάτων Or.*Cels.*1.25(p.76.14; M.11.708A); *ib.*3.36(p.233.10; 968A); Eus.*d.e.*3.6(p.138.31; M.22.233C); Chrys.*exp.in Ps.*110(5.275D); **3.** through sacraments and sacramental signs; **a.** baptism δ. ... ἐν τῷ σωτηρίῳ ὕδατι ἀφανίζεται Cyr.H.*catech.*19.3; *ib.*20.3; τῷ κατὰ Χριστὸν γινομένῳ βαπτίσματι ἀκροτηριάζονται...οἱ πρὸ τῆς πίστεως ἡμᾶς δουλωσάμενοι, καὶ τὰς ψυχὰς ἀποκτείναντες δ. Nil.*epp.*2.16(M.79.208A); **b.** eucharist, Chrys.*hom.46.3 in Jo.*(8.273A) cit. s. αἷμα; **c.** sign of cross τοῦ σταυροῦ γενομένου...δαιμόνων φαντασία τῷ σημείῳ τούτῳ ἀπελαύνεται Ath.*gent.*1(M.25.5A); Thdt.*h.e.*3.3.4(3.913); **4.** through saints, esp. martyrs αἱ ψυχαὶ τῶν διὰ Χριστιανισμὸν ἀποθνησκόντων δι' εὐσέβειαν...καθῄρουν τὴν δύναμιν τῶν δ. Or.*Cels.*8.44(p.258.28; M.11.1581C); *ib.*8.55(p.272.17; 1601A); ἡ τέφρα τῶν ἁγίων μαρτύρων πονηροὺς ἀπελαύνει δ. Chrys.*stat.*8.2(2.93B); id.*pan.Juln.*2(2.674D); id.*pan.Bab.*2.13(2.558A,B) al.; ‡Chrys.*indict.*1.1(8².94C); Thdt.*affect.*3(p.99.2; 4.791); **5.** through vigorous spiritual life, Mac.Aeg.*hom.*9.11(M.34.537D) cit. s. ἀγωνίζομαι; Chrys.*hom.14.5 in Gen.*(4.114A); *ib.*37.1(373C); and the virtues οὐδεμίαν γὰρ τῶν ἀρετῶν σχεδὸν οὕτω δεδοίκασιν οἱ δ., ὡς πραΰτητα †Nil.*mal.cog.*14(M.79.1216C); ἀσθενοῦσι μὲν οἱ δ., ὅταν διὰ τῶν ἐντολῶν μειῶνται τὰ πάθη τὰ ἐν ἡμῖν· ἀπόλλυνται δέ, ὅταν εἰς τέλος διὰ τῆς ἀπαθείας τῆς ψυχῆς ἐξαφανίζωνται Max.*carit.*2.22(M.90.992A).

G. exeg.; **1.** 1Reg.28:3ff.; view that demon feigned Samuel's appearance πῶς γὰρ ἠδύνατο δ. ψυχήν, οὐ λέγω δικαίου μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ τυχόντος, τὴν ἀπελθοῦσαν, ἣν οὐκ ᾔδει ποῖ διάγει, καλέσαι;... ἀλλὰ Σαοὺλ οὐκ εἶδεν, ἀλλ' ἀκούσας παρὰ τῆς γυναικός, ὅπερ ἔβλεπεν, σχῆμα τῶν ἀνιόντων ἑνὸς καὶ ἐπιγνοὺς ὡς Σαμουήλ, τοιούτῳ ἐχρᾶτο, προσεκύνησεν. οὐδὲν δὲ τῷ δ. μορφῶσαι, ὅπερ ᾔδει, σχῆμα τοῦ Σαμουὴλ ‡Hipp.*engast.*(p.123.3ff.; M.10.605C); cf. οὐχ ὅτι οὖν ἀνήγαγε τὸν Σαμουήλ, ἀλλὰ τῇ ἐγγαστριμύθῳ καὶ τῷ ἀποστάτῃ Σαοὺλ δ. ταρταραῖοι ἐξομοιωθέντες τῷ Σαμουὴλ ἐνεφάνισαν ἑαυτούς *M.Pion.*14.11; cf. reasons advanced by Origen agst. demon's having spoken in Samuel's person δαιμόνιον δὲ οὐ δύναται εἰδέναι τὴν βασιλείαν Δαβὶδ τὴν ὑπὸ τοῦ κυρίου χειροτονηθεῖσαν Or.*engast.*5(p.287.19; M.12.1020A); cf. reply of defender of traditional view οὐκ ἔστι Σαμουήλ,

ψεύδεται τὸ δαιμόνιον, ἐπεὶ οὐ δύναται ψεύδεσθαι ἡ γραφή. τὰ δὲ ῥήματα τῆς γραφῆς [ἐστιν] οὐκ ἔστιν ἐκ προσώπου τοῦ δαιμονίου [αὐτοῦ], ἀλλ' ἐκ προσώπου αὐτῆς *ib.*6(p.288.8ff.; 1020B,C); cf. ἐγὼ δὲ οὐ δύναμαι διδόναι δαιμονίῳ τηλικαύτην δύναμιν, ὅτι προφητεύει περὶ Σαοὺλ [Σαμουὴλ] καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ προφητεύει περὶ βασιλείας Δαβὶδ ὅτι μέλλει βασιλεύειν *ib.*8(p.292.10; 1025A); ἡ ψυχὴ τοῦ Σαμουὴλ ἀνελθοῦσα ἐκ τοῦ ᾅδου διά τινα οἰκονομίαν, καὶ λαλήσασα τῷ Σαοὺλ, καὶ προειποῦσα αὐτῷ τὸν...θάνατον...ὅπερ δ. οὔτε ἐγίνωσκεν, οὔτε προειπεῖν ἠδύνατο, κἂν τινες οὕτω νομίζωσιν Anast.S.*serm.imag.*3(M.89.1176A); this view refuted δαιμόνιον δὲ λέγων [sc. Origen] οὐ δύναται εἰδέναι τὴν βασιλείαν Δαβὶδ κτλ. ... εἰ μὲν οὖν ἄδηλος ἦν ἡ βασιλεία, ἐξῆν ἂν ἴσως ἄγνοιαν ὑποκρίνεσθαί τινα σκηπτόμενον· εἰ δὲ μεμαρτύρητο μὲν ὑπὸ θεοῦ, κέχριστο δ' ἐπὶ τούτοις ὑπὸ τοῦ Σαμουήλ, ἔν τε τοῖς πολέμοις ἀριστεύων ἀεί...εἰ δὲ ταῦτα...καθεστήκει σαφῆ, τί ξένον...εἰ τὴν οὖσαν καὶ κεχειροτονημένην ὑπὸ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου βασιλείαν ἐπεγίνωσκεν ὁ δ.; Eust.*engast.*23(p.52.3; M.18.660C); cf. answer to second objection from inspiration of scripture τροπολογῶν [sc. Origen] οὐ φρίττει 'μύθους' ὀνομάζειν ὅσα δεδημιουργηκέναι μὲν ἱστορεῖται θεός...ἀλλ' ἐκ τῶν ἐναντίων, ἅπερ ὁ μῦθος ἐν γαστρὶ πλαττόμενος ἀφανῶς ὑπηχεῖ, ταῦτα δογματικῷ βεβαιοῖ προγράμματι, δεικνύων ἀληθῆ *ib.*21(p.48.13ff.; 656A,B); to third οὐκοῦν ἀπορίᾳ προγνώσεως οὐδὲν ἀληθὲς ἐξεῖπεν ὁ δ. (οὐ γὰρ ἂν ἐναντία τῶν γεγονότων ἀπήγγειλεν), ἀλλὰ τὰ τῷ Σαμουὴλ εἰρημένα πρότερον, ὡς ἔφην, ὑποκλέψας, ὀλίγα ἄττα προσετίθη τούτοις, ἐκ τῶν εἰκότων ὁμοιότροπα συμπλέξας *ib.*13(p.37.16; 641A); traditional view of apparition being a demonic fraud defended, Gr.Nyss.*engast.*(p.66.1; M.45.112A); ‡Just.*qu.et resp.*52(M.6.1296C); third view, based on 1Par.10:13f., that God, in order to punish Saul for impiety in consulting woman of Endor, announced his doom through mouth of Samuel δ. δέ τινα λαοπλάνον ἔφησαν δεῖξαι τὸ σχῆμα τοῦ Σαμουήλ...ἀνοίας...ἐστι...αὐτὴν τοῖς τοῦ ψεύδους διδασκάλοις ἀνέθεσαν δαίμοσιν...δῆλον...ὡς αὐτὸς ὁ τῶν ὅλων θεός, σχηματίσας...τὸ εἶδος τοῦ Σαμουήλ, ἐξήνεγκε τὴν ἀπόφασιν, οὐ τῆς ἐγγαστριμύθου δρᾶσαι τοῦτο δυνηθείσης Thdt.*qu.63 in 1Reg.*(1.398f.); opinion that ἐγγαστρίμυθος prophesied nothing that she could not have known by natural means rejected, *ib.*(400); cf.*cat.Tit.*1:12 (p.91.14); **2.** allegorical: Ex.11:5, cf. *quosdam primogenitos etiam in Aegyptiis, id est in contrariis potestatibus, quasi electos in malitia et primos inter daemones; qui nisi percussi fuerint..., sanctificationem percipere Istrahelitarum primogeniti omnino non possunt. quis ergo est, qui primogenitos Aegyptiorum, id est 'principatus et potestates' daemonum percussit? nonne dominus meus Jesus Christus?* Or.*hom.3.4 in Num.*(p.19.5ff.; M.12.597D–598A); Ps.20:8, cf. *dixit de his qui in daemonibus confidebant: 'hi in curribus et hi in equis'... illi invocant 'currus et equos' id est daemones,* id.*hom.15.3 in Jos.*(p.384.15ff.; M.12.899A,B); Ps.16:7 ἀνθεστηκότας τῇ δεξιᾷ τοῦ θεοῦ· τοὺς δαίμονάς φησι,...φυλαχθείημεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ δαιμόνων τῶν ἐναντιουμένων τῇ δεξιᾷ Cyr.ad loc.(M.69.816B,C).

H. heret.; **1.** in teaching ascribed to Simon Magus, v. ὀνειροπομπός; **2.** in dualist heresies; demons uncreated τὸν δὲ διάβολον καὶ τοὺς ὑπ' ἐκείνῳ τελοῦντας δ., κατὰ τοὺς Μαρκίωνος, καὶ Κέρδωνος, καὶ τοὺς Μάνεντος μύθους, οὐκ ἀγενήτους εἶναι φαμέν Thdt.*haer.*5.8(4.406); themselves creators of world, Chrys.*hom.18.3 in 1Cor.*(10.155D); assisting especially the wicked, Hipp.*haer.*7.28(p.209.12; M.16.3323A); and givers of Law, Chrys.*hom.8.2 in Jo.*(8.50C); 'familiar demons' possessed by Marcus and Carpocratians, Iren.*haer.*1.13.3(M.7.581B); Epiph.*haer.*27.3(p.303.16; M.41.365D); **3.** Euchite (Messalian) λέγουσιν ὅτι ἑκάστῳ ἀνθρώπῳ τικτομένῳ παραυτίκα δ. οὐσιωδῶς συνάπτεται, ἐκ τῆς καταδίκης τοῦ Ἀδὰμ τούτου κεκληρωμένου· καὶ ὅτι οὗτος ὁ δ. εἰς τὰς ἀτόπους πράξεις κινεῖ τὸν ἄνθρωπον, οὐσιωδῶς αὐτῷ συνημμένον Tim.CP *haer.*(M.86.48B); λέγουσιν ὅτι τὸ ἅγιον βάπτισμα οὐδὲν συμβάλλεται εἰς τὴν τοῦ δ. τούτου δίωξιν...ὅτι μόνη ἡ ἐκτενὴς προσευχὴ διώκειν δύναται τοῦτον τὸν δ. διὰ χρέμψεως καὶ ἀποπτύσεως τοῦ προσερχομένου, φυγαδευομένου τούτου τοῦ δ. ὡς καπνοῦ ὁρωμένου *ib.*; λέγουσιν ὅτι σπέρμα καὶ λόγος ἐνέπεσεν εἰς τὴν Μαρίαν· καὶ ὅτι τὸ σῶμα ὃ ἀνέλαβεν ἐξ αὐτῆς ὁ κύριος, δαιμόνων ἦν πεπληρωμένον, καὶ ἐξέβαλεν τὰ δαιμόνια, καὶ οὗτος αὐτὸ ἐνεδύσατο *ib.*(49A); cf.Thdt.*h.e.*4.11.7(3.966).

I. in folk-lore, v. *T.Sal.* passim; κἀγὼ Σολομῶν...ἔδωκα αὐτοῖς [sc. Israelites] ὥστε εἰδέναι τὰς δυνάμεις τῶν δ. καὶ τὰς μορφὰς αὐτῶν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῶν ἀγγέλων ἐν οἷς καταργοῦνται οἱ δ. *T.Sal.*15.14 (M.122.1340A); female demons, *ib.*4.1(1320D); used for Solomon's building activities, *ib.*10.10(1332C); though by nature instigators of many evils, *ib.*8.1ff.(1328A); but view that demons were subject to Solomon vigorously opposed, Leont.B.*mesopent.*(M.86.1980B).

J. term of abuse, Socr.*h.e.*3.23.42(M.67.445B); Evagr.*h.e.*3.41 (p.139.27; M.86.2684C).

K. of antichrist, Or.*hom.9.3 in Jer.*(p.410.32; M.13.736A).

***δαιμωνιωδῶς**, v. *δαιμονιωδῶς.

[*]**δαίρω**, = δέρω, *beat*, Herm.*sim.*6.2.6.

δάκν-ω, **1.** *bite, sting,* met. ~ων...καὶ κατεσθίων τὸν πλησίον Or.*Jo.*20.37(29; p.378.28; M.14.661C); ὅταν γὰρ ὁ ὑβρίσας ἴδῃ μὴ καθικνουμένην αὐτοῦ τὴν πληγὴν τῆς τῶν λοιδορηθέντων ψυχῆς, αὐτὸς ~εται μειζόνως Chrys.*stat.*2.8(2.33D); Sever.*serp.*5(M.56.508); **2.** *stab,* Jo.Mosch.*prat.*60(M.87.2913B).

***δακρυηρός**, *tearful,* Germ.CP *or.*2(M.98.272A).

***δακρυολογία, ἡ**, *tearful speech,* Ephr.3.186A.

δάκρυον, τό, *tear*; [dat. plur. δάκρυσι];

A. causes and explanations διὰ τῆς λύπης μύουσιν αἱ λεπταί...τῶν πόρων διαπνοαί, καὶ διασφίγξασαι τὴν ἔνδοθεν τῶν σπλάγχνων διάθεσιν, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς μήνιγγας τὸν νοτερὸν ἀτμὸν ἀναθλίβουσιν, ὃς πολὺς ἐναποληφθεὶς ταῖς τοῦ ἐγκεφάλου κοιλότησι, διὰ τῶν κατὰ τὴν βάσιν πόρων ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξωθεῖται, τῆς τῶν ὀφρύων συμπτώσεως ἐξελκομένης διὰ σταγόνων τὴν ὑγρασίαν (ἡ δὲ σταγὼν δ. λέγεται) Gr.Nyss.*hom.opif.*12.5(M.44.160C); γίνεται τῶν τῆς ψυχῆς τραυμάτων ὥσπερ αἷμα τὸ δ. id.*Placill.*(M.46.880C); Jo.Clim.*scal.*7(M.88.808B); τὸ...ἐξ ἀγαθῶν ἄρξασθαι τοῦ πένθους δακρύων, καὶ εἰς πονηρὰ καταλῆξαι, οὐ θαῦμα. τὸ δὲ ἐξ ἐναντίων ἢ φυσικῶν εἰς πνευματικὰ μετεγκεντρίσαι ἀξιέπαινον *ib.*(808C); οὐκ ἦν ἐν τῷ Ἀδὰμ πρὸ τῆς παραβάσεως δάκρυον· ὥσπερ οὐδὲ μετὰ τὴν ἀνάστασιν *ib.*(809C).

B. right use τὸ δ. οὐκ ἔστι νομοθεσία πρὸς τὸ θρηνεῖν, ἀλλὰ μέτρον...καὶ κανὼν ἀκριβής, καθ' ὃν προσῆκε σεμνῶς...τοῖς τῆς φύσεως ὅροις ἐμμένοντας διαφέρειν τὰ λυπηρά. οὔτε οὖν γυναιξίν, οὔτε ἀνδράσιν ἐπιτέτραπται τὸ φιλοπενθὲς καὶ πολύδακρυ, ἀλλ' ὅσον ἐπιστυγνάσαι τοῖς λυπηροῖς, καὶ μικρόν τι δ. ἀποστάξαι, καὶ τοῦτο ἡσυχῇ, μὴ ἀναβρυχώμενον μηδὲ ὀλολύζοντα, μηδὲ καταρρηγνύντα χιτῶνα Bas.*hom.*4.6 (2.30B; M.31.229C); ὅταν ἀδελφὸν παρακαλῶμεν ἁμαρτάνοντα, κλαίειν δεῖ...ὅταν παραινῶμέν τινι, ὁ δὲ μὴ προσέχῃ, ἀλλὰ ἀπολλύηται, κλαίειν δεῖ. ταῦτα φιλοσοφίας τὰ δ.· ὅταν μέντοι πένης τις γένηται, ὅταν ἐν νόσῳ ᾖ σωματικῇ, ὅταν ἀποθάνῃ, οὐκέτι· ταῦτα γὰρ οὐ δ. ἄξια...διαβάλλομεν...τὰ δ., ἀκαίρως αὐτὰ μεταχειρίζοντες Chrys.*hom.12.4 in Col.*(11.417C); bad results if suppressed; paralysis or apoplexy, Bas.*hom.*4.5(2.29E; M.31.229B); Isid.Pel.*epp.*2.176(M.78.628C); to be shed in accordance with reason, Jo.Clim.*scal.*7(M.88.805A).

C. tears of repentance; **1.** in gen., ref. S. Mary Magdalene ἐπισπένδουσα τῷ κυρίῳ μετανοίας δ. Clem.*paed.*2.8(p.194.8; M.8.465B); τὸ γὰρ ὄντως ἐκ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας προχεόμενον δ., ἐν γνώσει ἀληθείας μετὰ καὶ πυρώσεως σπλάγχνων, βρῶσίς ἐστι ψυχῆς χορηγουμένη ἐκ τοῦ ἐπουρανίου ἄρτου, οὗ προηγουμένως μετέσχε Μαρία καθεσθεῖσα πρὸς τοῖς ποσὶ τοῦ κυρίου Mac.Aeg.*hom.*25.8(M.34.672D); Bas.*hom.*5.7(2.41C; M.31.256C); ἐν οὐδενὶ μῶμον εὑρίσκων οὔτε παρὰ τῷ ἐπισκόπῳ οὔτε μὴν παρὰ τῷ ὑπ' αὐτὸν τεταγμένῳ λαῷ, αἰσχυνθεὶς μετὰ αἰδοῦς καὶ πολλῶν δ. ἐξελεύσεται εἰρηνικῶς κατανενυγμένος...καὶ τὸ ποίμνιον ὅλον, θεασάμενον ἐκείνου τὰ δ. *Const.App.*2.10.4; Evagr.Pont.*or.*78(M.79.1184C); **2.** efficacy μεγάλη γὰρ ἀρετή ἐστι τὸ δ., μέγα κατόρθωμα, μεγάλαι ἁμαρτίαι...διὰ δ. ἀπαλείφονται Ath.*virg.*17(p.51.24; M.28.272B); S. Peter as proof, *ib.*(p.52.5; M.l.c.); πορνεία...καὶ ὅσα τοιαῦτα...πρὸς τὸ μηδὲ εἶναι χωρεῖ, λυθέντα τοῖς δ. Bas.*hom.*21.7(2.168D; M.31.552D); Gr.Naz.*carm.*2.1.46.27(M.37.1379A); exeg. Ps.6:7 ἀκουέτωσαν οἱ τὰς ἀργυρᾶς κλίνας ἔχοντες, οἵα τοῦ βασιλέως ἦν ἡ κλίνη· οὐ λιθοκόλλητος...ἀλλὰ δάκρυσι λελουμένη...ἴσασιν οἱ πεῖραν λαβόντες ὃ λέγω, ὅσην εὐφροσύνην ἔχουσιν αὗται τῶν δ. αἱ πηγαί. ταῦτα τὰ δ. τὸ ἄσβεστον πῦρ σβέσαι δύνανται, τὸν ποταμὸν ἐκεῖνον τὸν πρὸ τοῦ βήματος ἑλκόμενον...οἱ νήφοντες...ὥσπερ ὑετῷ τοῖς δ. κεχρημένοι τούτοις, καὶ τὰ σπέρματα τῆς ἀρετῆς αὔξοντες. πάσῃ κακίᾳ...ἄβατός ἐστιν εὐνὴ τοιαῦτα δ. σταλάζων, οὐδὲν ἡγεῖται τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ πάσης πολιορκίας ἀπαλλάττει τὴν ψυχήν Chrys.*exp.in Ps.*6(5.46A–C); δ. καταφερομένων γαλήνη γίνεται, καὶ εὐδία, καὶ τὸ ἐκ τῶν ἁμαρτημάτων ἀφανίζεται σκότος. καὶ ὥσπερ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὕτως ἀπὸ δ. καὶ ἐξομολογήσεως καθαιρόμεθα πάλιν...ἐκεῖνα ζητῶ τὰ δ. τὰ μὴ πρὸς ἐπίδειξιν, ἀλλὰ πρὸς κατάνυξιν γινόμενα id.*hom.6.5 in Mt.*(7.96A); id.*hom.12.4 in Col.*(11.417D) cit. s. ἀποσμήχω; id.*hom.in 1Cor.7:39*(3.210B); id.*Laz.*1.8(1.718B); μέγας σπόγγος τὰ δ. τῶν ἁμαρτιῶν· μεγάλη ἡ δύναμις τῶν δ. εἴπω σοι, πόσον ἰσχύει τὰ δ.;...οἱ μάρτυρες ἐκχέουσιν αἷμα, οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐκχέουσι δ. καὶ ἵνα μάθῃς ὅσην δύναμιν ἔχει τὰ δ., ἡ πόρνη μὴ αἷμα ἐξέχεεν; οὐ πηγὴν δακρύων ἐξέχεε, καὶ ἐξήλειψε τὰ ἁμαρτήματα;...ὁ Πέτρος, οὐκ ἠρνήσατο τὸν Χριστόν...; οὐ πηγὰς δ. ἐξέχεε...καὶ ἀπεσμήξατο αὐτοῦ τὸ ἁμάρτημα; ‡Chrys.*hom.3.5 in Ps.50*(5.589B,C); Ant.Mon.*hom.*107(M.89.1761B–D); ἀναιρετικὸν...τὸ δ. τὸ ἁγνὸν παντὸς φαινομένου, καὶ νοουμένου ῥύπου Jo.Clim.*scal.*7(M.

88.808B); *ib.*(808D); **3.** tears identified with repentance, Clem. *paed.*2.8(p.194.20; M.8.465C); εἰ μὲν οὐ μεταγνόντας, δικαίως [sc. Novatian treated sinners]...εἰ δὲ τοὺς ἐκτακέντας τοῖς δ., οὐ μιμήσομαι Gr.Naz.*or.*39.19(M.36.357B); **4.** danger of pride in tears Evagr. Pont.*or.*7(1169A); μὴ ἐπαρθῶμεν ἐν τῇ προσευχῇ ἡμῶν ἐκχέοντες δ. οὐ γὰρ ἐξ ἡμῶν τὰ δ., ἀλλ' ἐκ τῆς ἐπιχορηγούσης χάριτος Ant.Mon. *hom.*104(M.89.1748C); ὁ ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ δ. ψυχικῶς φυσιούμενος, καὶ τοὺς μὴ δακρύοντας κατακρίνων, ὅμοιός ἐστι τῷ ὅπλον κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ ἐχθροῦ...αἰτησαμένῳ, ἑαυτὸν δὲ ἐν τούτῳ διαχειρησαμένῳ Jo.Clim.*scal.*7(M.88.809B); to be judged by pain they express, *ib.*(805C); **5.** discussion of inability to shed physical tears τί ποιήσω, ὅτι ἐπιθυμῶ τοῦ...πενθῆσαι ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις μου...καὶ οὐκ ἔρχεται εἰς ὀφθαλμόν μου δ.;...πρὸς ὅπερ φημί, ὅτι ὠφέλιμόν ἐστι τὸ ὅλως ἐπιθυμεῖν δακρύων...ἔστι δὲ καὶ κατασκευὴ ἔν τισιν ἀνθρώποις φυσική, εὐχερῶς δ. μὴ παρέχουσα. τί οὖν χρὴ δακρύων ἐπιθυμοῦντα; λέξω σοι. ἐὰν μὴ δύνῃ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν φαινομένων δακρῦσαι, ποίησον τὴν διάνοιάν σου, ὥσπερ καθ' ὕπνον κλαίουσαν πολλάκις τεθέασαι, οὕτως καὶ γρηγοροῦσαν, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ...τῇ ἐνθυμήσει,...ἐκχέον δ. ... συνεχῶς γάρ...καὶ πυκνὰ τὴν καρδίαν κεντοῦντες τῇ μνήμῃ τῶν τοῦ θεοῦ θαυμάτων, παρεσκεύασαν ἔξωθεν ἀπὸ ἔσω βλύσαι ἀπὸ λιθίνων ὀφθαλμῶν τὸ τῶν δ. νᾶμα Nil.*epp.*3.257(M.79.512A–513A).

D. tears and baptism τοῖς δ. βαπτιζόμενος ἐκ δευτέρου Clem.*q.d.s.* 42(p.190.11; M.9.649C); οἶδα καὶ πέμπτον [sc. βάπτισμα] ἔτι, τὸ τῶν δ.· ἀλλ' ἐπιπονώτερον, ὡς ὁ λούων καθ' ἑκάστην νύκτα τὴν κλίνην αὐτοῦ...τοῖς δ. Gr.Naz.*or.*39.17(M.36.356A); δεύτερον β. διὰ τῶν δ. Chrys.*poenit.*3.4(2.301A); μείζων τοῦ βαπτίσματος μετὰ τὸ βάπτισμα τῶν δ. πηγὴ καθέστηκεν, εἰ καὶ τολμηρόν ἐστί πως τὸ λεγόμενον· διότι ἐκεῖνο μὲν τῶν προγεγονότων ἐν ἡμῖν κακῶν ἐστι καθαρτήριον· τοῦτο δὲ τῶν μεταγεγονότων...καθαρτήριον Jo.Clim.*scal.*7(M.88. 804A); ὥσπερ γὰρ διὰ τοῦ ἐν τῷ βαπτίσματι ὕδατος ἀναγεννώμεθα, οὕτω διὰ δ. καὶ κατανύξεως ἀναβαπτιζόμενοι καθαιρόμεθα. πλήν, οὔτε τὸ βάπτισμα, οὔτε ἡ τῶν δ. κατάνυξις, ἄνευ τοῦ ἁγίου δίδοται πνεύματος. καὶ μὴ θαυμάσῃς· τὴν χάριν γὰρ ἣν ἐν τῷ βαπτίσματι νήπιοι βαπτιζόμενοι λαμβάνομεν, ταύτην ἀπολλύντες διὰ ῥαθυμίας... διὰ μετανοίας, καὶ τῆς τῶν δ. πηγῆς ἀπολαμβάνομεν Anast.S.*Ps.*6(M. 89.1129C).

E. tears and prayer τίς γὰρ οὐκ ἐπίσταται ὑμῶν, ὅτι μάλιστα μὲν ἡ μετὰ οἴκτου καὶ δ. εὐχὴ μειλίσσεται τὸν θεόν; Just.*dial.*90.5(M.6. 692A); Ath.*virg.*16(p.51.12; M.28.272A); Bas.*ep.*45.1(3.134A; M.32. 368A); κέχρησο τοῖς δ. πρὸς παντὸς αἰτήματος κατόρθωσιν· λίαν γὰρ χαίρει σου ὁ δεσπότης ἐν δ. προσευχὴν δεχόμενος Evagr.Pont.*or.*6 (M.79.1169A); τὸ φυτὸν τῆς εὐχῆς αἱ πηγαὶ τῶν δ. ποτίζουσαι Chrys. *Anna* 3.1(4.721E); ἐν κατανύξει μένει διηνεκεῖ, πηγὰς συνεχεῖς ἀφιεὶς δ.,...οὐδὲν γὰρ οὕτως συγκολλᾷ καὶ ἑνοῖ τῷ θεῷ, ὡς τὰ τοιαῦτα δ. id. *hom.6.5 in Mt.*(7.95A); Nil.*sent.*58(M.79.1245B) cit. s. λουτήρ; Bas. Sel.*v.Thecl.*2.28(M.85.613C); χρὴ οὖν, πρὸ παντὸς αἰτήματος, κατόρθωσιν κεχρῆσθαι τοῖς δ. πάνυ γὰρ χαίρει ὁ δεσπότης ἡμῶν δεχόμενος προσευχὴν ἐν δ. μετὰ ταπεινῆς καρδίας...ὅθεν ὄντως ἔστιν ἰδεῖν τὰ σπέρματα τῆς εὐχῆς μετὰ δακρύων ἐν τῇ γῇ τῆς καρδίας ἐνσπειρόμενα διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς τοῦ θερισμοῦ χαρᾶς Ant.Mon.*hom.*107(M.89.1761B–D); *ib.*106(1757A).

F. gift of tears οὐχ οἱ πολλοὶ ἔχουσι τὸ χάρισμα τῶν δ., ἀλλ' ὅσοι τὸν νοῦν ἔχουσιν ἄνω, ὅσοι τῶν γηΐνων ἐπιλανθάνονται, ὅσοι τῆς σαρκὸς πρόνοιαν οὐ ποιοῦσιν, οἵτινες οὐκ ἐπίστανται ὅλως, εἰ ἔνι κόσμος, οἵτινες ἐνέκρωσαν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· τούτοις μόνοις δίδοται πένθος δακρύων Ath.*virg.*17(p.52.12; M.28.272C); Mac.Aeg.*hom.*15. 26(M.34.593B); περὶ λήψεως δ. προσεύχου, ἵνα διὰ τοῦ πένθους μαλάξῃς τὴν ὑπάρχουσαν ἐν τῇ ψυχῇ σου ἀγριότητα Evagr.Pont.*or.*5(M. 79.1168D).

G. exeg.; **1.** tears of Christ (Jo.11:35) τὸ δ. αὐτοῦ, χαρὰ ἡμετέρα Ath.*inc.et c.Ar.*5(M.26.992A); κύριος...τὸ δ. προσήκατο, τὸ φυσικὸν τῇ σαρκὶ ἐπιγίνεσθαι σύμπτωμα συγχωρῶν. ὅπερ συμβαίνει, ὅταν τὰ κοῖλα τοῦ ἐγκεφάλου τῶν ἐκ τῆς λύπης ἀναθυμιάσεων πληρωθέντα, οἷον δι' ὀχετῶν τινων τῶν κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς πόρων τοῦ ὑγροῦ τὸ βάρος ἀποσκευάζηται...εἶτα, οἶμαι, ὥσπερ τὸ νέφος εἰς ψεκάδα, οὕτως τὸ πάχος τῶν ἀτμῶν εἰς δ. διαλύεται Bas.*hom.*4.5(2.29Df.; M.31. 228Df.); *ib.*(29A; M.228B) cit. s. ἐμπαθής; μέτρα γὰρ ὁρίζει τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει μέχρι πόσου ἐπιστάζειν δεῖ τοῖς κειμένοις τὸ δ., καὶ μὴ πέρα τοῦ προσήκοντος ἐπὶ νεκρῶν πρὸς θρήνους ἐξάγεσθαι Thdr. Mops.*Jo.*11:35(p.365.19; M.66.764D); Cyr.*Jo.*7(4.686A) cit. s. δακρύω; **2.** rel. of Mt.5:5 to Phil.4:4 πῶς σύμφωνα ταῦτα, φασί, τῷ 'πάντοτε χαίρετε'; οὐδὲ γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν δ. τε καὶ χαρὰ τὴν γένεσιν ἔχουσι...πρὸς δὴ ταῦτα ἐροῦμεν, ὅτι...τὰ δ. τῶν ἁγίων διὰ τὴν πρὸς θεὸν ἀγάπην ἐγίγνοντο. ἀεὶ οὖν ἐνορῶντες τῷ ἀγαπητῷ, καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἑαυτοῖς εὐφροσύνην συναύξοντες, τὰ περὶ τοὺς ὁμοδούλους ἑαυτῶν ᾠκονόμουν· πενθοῦντες τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐπανορθούμενοι αὐτοὺς διὰ τῶν δ. ... ὑπὲρ τῶν εἰς τὸν ἀδελφὸν δ., τῆς χαρᾶς τοῦ κυρίου καταξιούμενοι...κλαίειν οὖν μετὰ κλαιόντων συγχωρεῖ ὁ ἀπόστολος, ἐπειδὴ τὸ δ. τοῦτο οἱονεὶ σπέρμα...γίνεται τῆς αἰωνίου χαρᾶς Bas.*hom.*4.4(2.28B; M.31.225B); τὴν ἐκ τῶν δ. τούτων λέγων ἡδονήν. ὥσπερ γὰρ ἡ διὰ κόσμον χαρὰ λύπην ἔχει συγκεκληρωμένην, οὕτω τὰ κατὰ θεὸν δ. χαρὰν βλαστάνει διηνεκῆ καὶ ἀμάραντον Chrys.*hom.6.5 in Mt.*(7.95B); **3.** exeg. Lc.7:37 δ. δέ ἐσμεν οἱ ἁμαρτωλοὶ μετανενοηκότες Clem. *paed.*2.8(p.194.28; M.8.468A).

H. tears of fallen angels, alleged Christian belief οὓς [sc. ἀγγέλους] δὴ γενέσθαι κακοὺς καὶ κολάζεσθαι δεσμοῖς ὑποβληθέντας ἐν γῇ, ὅθεν καὶ τὰς θερμὰς πηγὰς εἶναι τὰ ἐκείνων δ. Cels.ap.Or.*Cels.*5.52(p.56.9; M.11.1261C); refuted 'τὰς θερμὰς πηγὰς εἶναι τὰ ἐκείνων δ.', πρᾶγμα οὔτε λεγόμενον οὔτ' ἀκουόμενον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ...οὐδὲ γὰρ ἀνόητος οὕτως τις ἦν, ἵνα σωματοποιήσῃ δ. παραπλήσια τοῖς τῶν ἀνθρώπων ἐν τοῖς καταβεβηκόσιν ἐξ οὐρανοῦ ἀγγέλοις...λεκτέον ὅτι οὐκ ἄν τις εἶπε τὰς θερμὰς πηγάς, ὧν αἱ πλεῖσται γλυκεῖαί εἰσι, δ. εἶναι τῶν ἀγγέλων, ἐπεὶ ἡ φύσις τῶν δ. ἐστὶν ἁλμυρά· εἰ μὴ ἄρα οἱ κατὰ τὸν Κέλσον ἄγγελοι γλυκέα δακρύουσιν Or.*ib.*5.55(p.59.10ff.; 1269A).

***δακρυρῶς**, *tearfully*, Thdr.Stud.*epp.*1.3(M.99.917D).

δακρυσταγής, *tearful*, Meth.*symp.*11(p.136.9; M.18.212D).

***δακρυτικός**, *lamentable*, Ath.*apol.Const.*23(M.25.624B).

δακρύ-ω, *weep*; **1.** in gen., of pagan deities ~οντες θεοί Clem. *prot.*4(p.43.16; M.8.152B); ref. Celsus' allegation of Christian belief that hot springs are caused by tears of fallen angels, v. δάκρυον; of weeping as denoting spiritual affliction ἔστι καὶ ἔσω τὸ ~ειν *V.Pach.Φ* 33(p.20.21); δι' ὧν εἰς αἴσθησιν ὁ νοῦς ἔρχεται, καὶ βρίθει μὲν ~ουσα ἡ ψυχή *ib.Λ* 20(p.145.26); **2.** of Christ as man τίς δὲ χρεία ~ειν ὁ ἔμελλεν ἀνιστᾶν μετ' ὀλίγον; ἀλλ' ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς, ἵνα τὸ συμπαθὲς καὶ τὸ φιλάνθρωπον...ἡμῖν ὑποδείξῃ· ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς ἵνα τὸ κλαίειν μετὰ κλαιόντων ἔργῳ μᾶλλον ἢ λόγῳ διδάξῃ. ... ἐδάκρυσεν, οὐκ ἐπένθησεν, τὸ μὲν ἀδάκρυτον...ὡς...ἀπάνθρωπον παραιτούμενος, τὸ δὲ φιλοπενθὲς ὡς ἀγενὲς καὶ ἄνανδρον διωθούμενος· τάξιν δὲ ἐπιτιθεὶς τῇ συμπαθείᾳ ἐδάκρυσεν †Hipp.*Laz.*(p.244.14; M.62.777); οὕτως εἰδότες αὐτὸν ἄνθρωπον γενόμενον οὐκ ἀρνούμεθα τὰ περὶ αὐτοῦ ἀνθρωπίνως λεγόμενα οἷά ἐστι...τὸ δακρῦσαι Ath.*ep.Serap.*2.8(M.26. 621B); ‡Ath.*serm.fid.*24(p.20; M.26.1277A); ὅταν οὖν λέγηται...~ειν ...δέχεται παρ' ἡμῶν καὶ τῷ πατρὶ ἀναφέρει, πρεσβεύων ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα ἐν αὐτῷ ἐξαφανισθῇ ‡Ath.*Ar.*4.6(p.50.11; M.26.476B); τάχα καὶ ~ει, ἵνα τὸ δάκρυον ἐπαινετὸν ἀπεργάσηται Gr.Naz.*or.*37.2(M.36.284C); ~ει δὲ ὁ κύριος, ἑωρακὼς τὸν κατ' ἰδίαν εἰκόνα γεγονότα ἄνθρωπον κατεφθαρμένον, ἵνα τὸ ἡμῶν περιστείλῃ δάκρυον...~ει δὲ μόνον καὶ εὐθὺς ἐπέχει τὸ δάκρυον, ἵνα μὴ δόξῃ τις ὠμὸς...εἶναι, καὶ ἡμᾶς ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς παιδεύων μὴ ἐπὶ πολὺ ἐκλύεσθαι ἐπὶ τοῖς τεθνηκόσι...διὰ τοῦτο οὖν συνεχώρησε τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ κλαῦσαι ὀλίγον, καίπερ ὢν τῇ φύσει ἄδακρυς καὶ ἀπάσης ἀνεπίδεκτος λύπης ὅσον εἰς ἰδίαν φύσιν...ἐνόμιζον δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ὅτι διὰ τὸν θάνατον ἐδάκρυσε Λαζάρου, αὐτὸς δὲ πᾶσαν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν κατελεῶν ἐδάκρυσεν...ὅτι πᾶσα ἡ ἀνθρωπότης γέγονεν ὑπὸ θάνατον δικαίως Cyr.*Jo.*7(4.686A); v. δάκρυον.

δακρυώδης, **1.** *tearful*; of drunken men, Bas.*hom.*14.3(2.124E; M.31.449B); δ. φωνάς Isid.Pel.*epp.*1.191(M.78.305A); **2.** *sorrowful*, hence *repentant* ἐν τῷ καιρῷ τῆς θεωρίας...δ. αὐτῷ [sc. τῷ νῷ]...ἐννοίας περιποιήσομεν Diad.*perf.*68(p.84.6); *ib.*73(p.90.17); ὅταν ἡ ψυχὴ ...δ. καὶ κάθυγρος...γένηται, ὁ...κύριος...ἐλήλυθε Jo.Clim.*scal.*7(M.88. 805D).

δακτύλιος, ὁ, *ring*; **1.** signet ring as symbol of gifts of H. Ghost τί γὰρ ἂν εἴη σφραγὶς ἢ δ. ἀλλ' ἢ τοῦ πνεύματος τὰ δῶρα, καὶ χάρις, καὶ εἰς υἱοθεσίαν ἀνάκλησις; Job.Mon.*inc.*5(M.86.3320A); exeg. Lc.15:22 δότε...δ. τὸ σημεῖον τῆς πίστεως τὸ κατὰ τοῦ διαβόλου Tit.Bost.*fr.Lc.* 15:22[3](p.223); ὅ τε περὶ τὴν χεῖρα δ., διὰ τῆς ἐν τῇ σφενδόνῃ γλυφῆς τὴν τῆς εἰκόνος ἐπανάληψιν ὑποσημαίνει Gr.Nyss.*or.dom.*2(p.40.1; M.44. 1144D); **2.** *ring* or *staple* to secure a bolt, Cosm.Ind.*top.*5(M.88.204B).

***δακτυλοδεικνέω**, = (perh. f.l. for) δακτυλοδεικτέω, Ast.Am. *hom.*1(M.40.165D); Thdr.Stud.*antirrh.*3.1.31(M.99.404C).

δακτυλοδεικτ-έω, **1.** *point the finger at*; lit., Clem.*paed.*3.11(p.276. 24; M.8.649B); Epiph.*anc.*106(p.128.10; M.43.209A); Cosm.Ind.*top.*5 (M.88.212B); esp. in derision, Chrys.*fem.reg.*6(1.261C); id.*hom.in 1Tim.*5:9(3.319B); Jo.D.*hom.*12.18(M.96.808A); met., *indicate, point to*, Cyr.H.*catech.*18.18; Gel.Cyz.*h.e.*2.20.4(M.85.1281C); **2.** hence *symbolize, point to* Σὴμ δὲ καὶ Ἰαφὲτ ~οῦσι τοὺς περὶ τὸν Ἰωσὴφ ἐντυλίξαντα τὸ σῶμα τοῦ σωτῆρος Nil.*epp.*1.85(M.79.120C).

***δακτυλοδείκτης, ὁ**, *pointer-out, indicator*; of Jo. Bapt. as one who pointed to Christ, Chrysipp.*enc.in Jo.Bapt.*3(p.33.5).

***δακτυλοδειξία, ἡ**, *pointing with the finger, indication*, Cyr.*Jo.*2.5 (4.195E).

***δακτυλοκοπέω**, *mutilate by cutting off fingers*, *M.Pers.*1.14 (p.433.4).

δάκτυλος, ὁ, *finger*; of God, interpreted **1.** as power, ref. Ex. 31:18 δ. γὰρ θεοῦ δύναμις νοεῖται θεοῦ, δι' ἧς ἡ κτίσις τελειοῦται οὐρανοῦ καὶ γῆς ὧν ἀμφοῖν αἱ πλάκες νοηθήσονται σύμβολα Clem.*str.* 6.16(p.499.15; M.9.357C); **2.** as H. Ghost; **a.** in gen. τὸ ἅγιον πνεῦμα δ. θεοῦ καλεῖ Ath.*inc.et c.Ar.*19(M.26.1020A); δ. δὲ θεοῦ... εἴρηται τὸ πνεῦμα, οὐχ ὅτι μικρά τίς ἐστι τῷ θεῷ συνοῦσα δύναμις... ἀλλ' ἐπειδὴ ἕν τι τῶν κατὰ διαίρεσιν χαρισμάτων αὐτοῦ ἐστι τὸ χάρισμα τῶν σημείων καὶ ἰαμάτων, τὸ ἕν τι, καὶ οὐχὶ τὰ ὅλα χαρίσματα τοῦ πνεύματος δ. καλεῖ [1Cor.12:8–11] Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.298D; M. 29.716C); πνεῦμα...ὃ καὶ δ. θεοῦ εἶναι διδασκόμεθα, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ...[Lc.11:20] *ib.*(306A; M.733B); δ. θεοῦ τὸ πνεῦμα λέγων τὸ ἅγιον. δ. δὲ...τῆς οὐσίας ἐστὶ τοῦ σώματος. τὴν τοίνυν ἀχώριστον...τῆς θείας οὐσίας τοῦ πνεύματος...ὑπόστασιν τῷ τοῦ δ. ὀνόματι ἐφανέρωσε Isid. Pel.*epp.*1.60(M.78.221C); ἐνεχάραξε...ταῖς ἁπάντων καρδίαις ὁ τοῦ πατρὸς κάλαμος, τουτέστιν ὁ υἱὸς τὴν παντὸς εἴδησιν ἀγαθοῦ, οἱονεί τινι δ. θεοῦ, τῷ τε τοῦ πατρὸς καὶ τῷ ἰδίῳ χρώμενος πνεύματι Cyr.*ador.* 1(1.8A,B); δ. δὲ λέγεσθαι τὸ πνεῦμα μαρτυρεῖ Job.Mon.*inc.*5(M.86. 3320A); **b.** esp. in OT; as instrument in plagues of Egypt, Ath.*ep. Serap.*4.22(M.26.673A); ὁ δ. τοῦ θεοῦ ὁ μεταβαλὼν...τὸν χοῦν εἰς ζῶα...ὁ παράκλητος ἦν, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας Didym.(‡Bas.)*Eun.*5 (1.298D; M.29.716B); δ. ἀντὶ τοῦ τῇ θεοῦ ἐνεργείᾳ ταῦτα γίνεται, καὶ οὐκ ἀνθρώπων...ἐπεὶ...ἠρέμα ἐγίνοντο τὰ γινόμενα, δ. ἐκάλεσαν, ἀλλ' οὐ χεῖρας...ἡ μὲν οὖν τρίτη μάστιξ δ. εἴρηται· ἡ δὲ πέμπτη ὡσανεὶ συμπληρωθέντων πέντε δ. ... χεὶρ ὠνόμασται· ἃς τὸ πνεῦμα τὸ θεῖον ἐνήργησε Proc.G.*Ex.*8:22(M.87.553A); through whose power commandments were written down καὶ ἔλαβεν [sc. Μωυσῆς] παρὰ κυρίου τὰς δύο πλάκας τὰς γεγραμμένας τῷ δ. τῆς χειρὸς κυρίου ἐν πνεύματι *Barn.*14.2; **c.** as God's instrument in souls of men τὰς τοῦ θεοῦ ἐντολὰς ἐν τῷ τῆς ψυχῆς πίνακι καὶ τῇ τῆς καρδίας πλακὶ δ. θεοῦ πνεύματι ἁγίῳ ἀναγεγραμμένας ἔχων ‡Pion.*v.Polyc.*4; μεταμελόμενος γὰρ πάλιν λέξει, δ. θεοῦ ἐστιν ἐν αὐτῷ Cosm.Ind.*top.*3(M.88. 164B); **d.** as instrument of Inc. αὐτὸς τῆς ἰδίας σαρκὸς γίνεται λατόμος [cf.Ex.24:12, 31:18, 34:1] τῆς τῷ θείῳ δ. καταγραφείσης... πάλιν τὸ ἀσύντριπτον ἔσχεν ἡ φύσις, ἀθάνατος γενομένη τοῖς τοῦ δ. χαράγμασιν [cf.Lc.1:35] Gr.Nyss.*v.Mos.*2(M.44.398B).

δαλίον, τό, *small torch*, Cyr.*Am.*29(3.294D, v.l. δᾳδίον; δαλίδιον Aubert).

[*]δαλματάκιον, τό, dim. of δαλματική, ‡Epiph.*epit.haer.*15(p.350. 31).

δαλματική, ἡ, *robe*, worn by Scribes and Pharisees, Epiph.*haer.* 15.1(p.209.15; M.41.245A); σχήματα ἐθελοθρησκευτικὰ τῆς ἐνδυσίας... τῶν δ. ἤγουν κολοβίων Jo.D.*haer.*15(M.94.688A).

[*]δαλματίκιον, τό, dim. of foreg., Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)4.40 (M.*PL.*77.398A).

δαμάζ-ω, 1. *tame, subdue*; Manich., ref. punishment of soul after death, Hegem.*Arch.*11(p.18.11; M.10.1445A); of God ὁ πᾶσαν ἐνέργειαν κακωτικὴν ~ων *A.Jo.*75(p.187.25); **2.** *assail*, Nonn.*par.Jo.* 18:23(M.43.893B).

***δαμασμός, ὁ,** *taming, chastening*, Mac.Aeg.*hom.*23.2(M.34.661B); Nil.*epp.*1.169(M.79.149B); Pall.*h.Laus.*2(p.16.21; M.34.1011A).

***δαμαστήριον, τό,** *place of chastisement*; lit., Petr.II Al.*encycl.*4 (M.33.1281C)ap.Thdt.*h.e.*4.22.15; met. ἐγκράτεια...λογισμῶν δ. †Nil. *vit.*2(M.79.1141B); ἀγρυπνία...πνευμάτων δ. Jo.Clim.*scal.*20(M.88. 940D).

***δαμάτωρ, ὁ,** *subduer*, Thdr.Stud.*epp.*2.17(M.99.1169B).

***Δαμιανισταί, οἱ,** an heretical sect (monophysite), Tim.CP *haer.* (M.86.45B); cf.*ib.*(41B).

***δανατζᾶνος, ὁ,** *janitor*, Leont.Abb.*v.Gr.Agr.*54(M.98.644C).

δανείζ-ω, 1. *lend on usury*; met., to God ὃ ἑτέρῳ μέλλεις ~ειν χρυσίον τοῦτο δάνεισον ἐμοί, καὶ ἐπὶ πλείοσι Chrys.*hom.76.4 in Mt.* (7.738A); **2.** *lend*; met., of prophets τὴν γλῶτταν μὲν οὗτος ἐδάνεισεν Chrys.*hom.21.1 in Gen.*(4.181E); Cyr.*Mich.*4(3.393A); of a priest, Chrys.*hom.87.4 in Jo.*(8.518E); **3.** *bestow* ἐδάνεισας χάριν *Hom.Clem.* 1.16; καθάπερ ἐκείνη [sc. the poor widow] δύο κατέβαλεν ὀβόλους... οὕτω καὶ σὺ δύο δάνεισον ὥρας τῷ θεῷ Chrys.*bapt.*1(2.368B); of BMV σὺ ἐδάνεισας θεῷ θείαν σάρκωσιν ἣν οὐκ εἶχε ‡Meth.*Sym.et Ann.* 10(M.18.373A); **4.** med., *borrow*; met. εἰ μὴ ἄρα παρὰ...'Ιουδαίων καὶ τοῦ Καϊάφα δανείσωνται τὰς δυσφημίας Ath.*Ar.*3.67(M.26.468A); Chrys.*hom.52.4 in Mt.*(7.534C); ἡμέρα καὶ νὺξ...παρ' ἀλλήλων τὸν χρόνον ~όμεναι Thdt.*Ps.*18:3(1.719); τῶν ἀγγέλων τὸν ὕμνον ~ομαι Sophr.H.*nativ.*(p.503.27).

δάνειον, τό, *loan*, met. παρὰ σοῦ [sc. God] τὸ δ. εἰς τὸ μέλλον ἐκδέχεσθαι, καὶ ἐπίμετρον ζωὴν αἰώνιον Didym.*Trin.*2.27(M.39. 765B).

δανειστής, ὁ, *money-lender, creditor*, met. τρισὶ δ. περιέπεσα [sc. covetousness, greed, harlotry], Pall.*h.Laus.*37(p.111.7; M.34.1185D); of God εὖγε ἡ ὑποχρέων ἔχουσα [i.e. BMV] τὸν πάντων δ. ‡Meth. *Sym.et Ann.*10(M.18.373A).

δαπάνη, ἡ, 1. *cost*; met., of compensation for sin αὕτη τῶν ἁμαρτημάτων μου ἡ δ., τὸ...διὰ τοιούτων ὁδεύειν πειρασμῶν Chrys.*ep.* 14.1(3.595C); δ. τυγχάνει τῶν ἡμετέρων ἁμαρτημάτων ἡ πρὸς τοὺς λυπήσαντας καταλλαγή id.*hom.27.7 in Gen.*(4.267B); **2.** *consumption*; of waste of time, id.*hom.32.5 in Jo.*(8.182E); hence *material for consumption, food* for, Bas.*hex.*3.5(1.27C; M.29.65A); πυρὸς δ. Chrys.*hom.14.4 in Jo.*(8.76E); Philost.*h.e.*9.17(M.65.581B); *fodder, provisions*, *V.Pach.A* 9(p.133.17); *Chron.Pasch.*p.392(M.92.1005C); *ib.*p.397(1016B); Thphn.*chron.*p.332(M.108.801A).

δαπάνησις, ἡ, *consumption, expenditure*, Jo.Mosch.*prat.*185(M.87. 3060B).

δαπανητικός, 1. *consuming*; *devouring*, ‡Eust.*Laz.*6(p.31.7); πῦρ ...δ. τοῦ ὕδατος Gr.Nyss.*hex.*5(M.44.68A); comp. τοῦ πυρὸς τούτου δαπανητικωτέραν...φλόγα Chrys.*hom.7.6 in Rom.*(9.490D); id.*hom. 28.5 in Mt.*(7.340B); **2.** *destructive, wasteful*, Bas.*hex.*1.7(1.8B; M. 29.20B); *ib.*2.4(16B; M.37B); δ. ... πλούτου ἡ θεραπεία τῶν δεομένων id.*hom.*7.1(2.52B; M.31.281B); δ. τῶν καθομιλούντων παθῶν ἐγκράτειαν Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.388A); **3.** neut. as subst., *destruction*, Gr.Naz.*or.*30.18(p.136.8; M.36.128A); Chrys.*hom.16.8 in Rom.*(9. 615C); Nil.*epp.*2.235(M.79.320D).

***δάπτριος (*δαπτρεῖος),** *destructive* πρὶν πτόρθου γλυκεροῖο φυγεῖν δαπτρεῖαν ἐδωδήν Gr.Naz.*carm.*1.1.8.121(M.37.456A); -τρια *ib.*2.2 (poem.)3.33(1482A); -τρια *ib.*2.1.50.15(1386A).

***δαρήσιμος,** *liable to beating*, Thdr.Stud.*epp.*2.14(M.99.1160A).

***δαρμός, ὁ,** *beating*, *Const.App.*4.11.4; Max.*carit.*4.81(M.90. 1068C); Thdr.Stud.*epp.*1.51(M.99.1097B).

***δασμογράφος, ὁ,** *tax-collector's clerk*, Gr.Naz.*carm.*1.2.15.64 (M.37.770A).

δασμολογ-έω, *exact tribute from*, met. ὁ Μαμωνᾶς...~ῶν τοὺς ὑποχειρίους Gr.Nyss.*ep.*18(M.46.1069C); Nil.*Magn.*18(M.79.993A); Cyr. *ador.*4(1.132D).

δασμολόγος, ὁ, *collector of tribute*, Cyr.*glaph.Ex.*1(1.260C).

δασμός, ὁ, *tribute*; met., of gifts of Nature to man, Thdr.*provid.* 2(4.510).

***δασυκέφαλος,** *with thick hair*, *A.Barth.*2(p.131.18).

***δασύκομος,** *with thick foliage*, *V.Mac.*A(p.148).

δασύτης, ἡ, *roughness*; of Syrian pronunciation of Greek, Soz. *h.e.*8.10.1(M.67.1541B); τὴν προσοῦσαν αὐτοῖς [sc. Syrians] δ. ἐδόκει πρὸς τὴν συνήθη ἡμῶν διηλλάχθαι φωνήν, τοῦτ' ἔστι τοῦ η στοιχείου εἰς τὸ ει μεταβολὴν ἢ τὸ ἀνάπαλιν Call.*v.Hyp.*(p.4).

***δασύφωνος,** *hoarse-voiced*, Chrys.*exp.in Ps.*41(5.133C).

***δάτιβος,** (Lat. *dativus*) *appointed* ὁ ἐπίσκοπος, δ. γενόμενος δικάστης Ath.Scholast.*coll.*4 paratit.1(p.90).

***Δαυίδ, *Δαβίδ, *Δαυείδ, ὁ,** *David*;

A. as ancestor of Christ ὁ Χριστὸς...ἐκ σπέρματος μὲν Δ., πνεύματος δὲ ἁγίου Ign.*Eph.*18.2; id.*Trall.*9.1; Just.*dial.*43.1(M.6.568A); ὁ...κύριος υἱὸς μὲν τῇ οὐσίᾳ...τοῦ θεοῦ ἐστι, τὸ δὲ κατὰ σάρκα ἐκ σπέρματός ἐστι Δ. Ath.*ep.Epict.*2(p.5.13; M.26.1053B); Cyr.H.*catech.* 11.5 cit. s. πατήρ; ‡Ath.*Apoll.*1.9(M.26.1108C,D); Chrys.*hom. 2.3 in Mt.*(7.24Aff.); Cyr.*hom.pasch.*15(5.209B); Andr.Cr.*or.*1(M.97. 817B,C); but with qualification, cf.Mt.22:42–45, *Barn.*12.10; not implying that Christ is mere man, Ath.*Dion.*8(p.51.11ff.; M.25. 489C–492A); ref. Gen.49:9, David as λέων and Christ as σκύμνος λέοντος, Andr.Cr.*or.*2(M.97.832A,B); chronology of his life etc., Clem.*str.*1.21(p.71.22ff.; M.8.837B).

B. in relation to Christ ὁ δὲ ἐκ Δ. καὶ πρὸ αὐτοῦ, ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, λύραν μὲν καὶ κιθάραν, τὰ ἄψυχα ὄργανα, ὑπεριδὼν...τὸν ἄνθρωπον, ψυχήν τε καὶ σῶμα αὐτοῦ, ἁγίῳ πνεύματι ἁρμοσάμενος, ψάλλει τῷ θεῷ διὰ τοῦ πολυφώνου ὀργάνου καὶ προσᾴδει τῷ ὀργάνῳ τῷ ἀνθρώπῳ... ναὶ μὴν ὁ Δ. ... προὔτρεπεν ὡς τὴν ἀλήθειαν, ἀπέτρεπε δὲ εἰδώλων, πολλοῦ γε ἔδει ὑμνεῖν αὐτὸν τοὺς δαίμονας ἀληθεῖ πρὸς αὐτοῦ διωκομένους μουσικῇ Clem.*prot.*1(p.6.11ff.; M.8.60A); type of Christ, exeg. Ezech.34:23, Or.*Jo.*1.23(p.28.26; M.14.64C); cf.*ib.*1.36(41; p.46. 12; 93D); exeg. Os.3:5, Cyr.*Os.*34(3.62E); exeg. Am.9:11 σκηνὴ γὰρ ἡ πεσοῦσα τοῦ ἐκ σπέρματος Δ. τὸ κατὰ σάρκα Χριστοῦ, πρώτη πρὸς ἀφθαρσίαν διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ...πατρὸς ἐξεγήγερται id.*Jo.*4.5 (4.403A); Δ. ἐστι νοητὸς...Χριστός Max.*qu.Thal.*53(M.90.501A); elaborated in myst. exegesis of biblical narratives, *ib.*(501Bff.); desired Christ, Chrys.*compunct.*2.3(1.144A); and prophesied him, Nil.*epp.*1.289(M.79.188C); liturg. εὐχαριστοῦμέν σοι...ὑπὲρ τῆς ἁγίας ἀμπέλου Δ. τοῦ παιδός σου, ἧς ἐγνώρισας ἡμῖν διὰ 'Ιησοῦ *Did.*9.2; cf. οὗτος [sc. Christ] ὁ τὸν οἶνον, τὸ αἷμα τῆς ἀμπέλου τῆς Δ., ἐκχέας ἡμῶν ἐπὶ τὰς τετρωμένας ψυχάς Clem.*q.d.s.*29(p.179.11; M.9.636A).

C. and Christians; his kingdom continued in Church, Epiph.

*haer.*29.3(p.323.5ff.; M.41.392A); ref. Am.9:11, David's tabernacle being identified with Church, Chrys.*hom.33.2 in Ac.*(9.255D); resurrection of body, Meth.*res.*1.53(p.308.18ff.; M.41.1128B,C); prophets *λέγουσιν αὐτοῖς παραγίνεσθαι Δ. καὶ ἀνίστασθαι, οὐ περὶ ἐκείνου λέγοντες τοῦ τετελευτηκότος, ἀλλὰ τῶν ζηλούντων τὴν ἀρετὴν τὴν ἐκείνου* Chrys.*hom.2.3 in Mt.*(7.24C); Gregory of Nyssa's fight against Eunomius compared with fight with Goliath, Gr.Nyss.*Eun.* 12(1 p.217.27; M.45.912A).

D. ref. Psalms as equivalent for Psalmist, *1Clem.*52.2; *Barn.*10.10; Just.*1apol.*41.1(M.6.392A); Clem.*paed.*1.5(p.97.28; M.8.264C); view that David is not author of all Psalms repudiated, Cosm.Ind.*top.*5(M.88.249B).

E. significance of certain incidents in his life: his dancing before the ark *ἣν ἡγοῦμαι τῆς εὐκινήτου καὶ πολυστρόφου κατὰ θεὸν πορείας εἶναι μυστήριον* Gr.Naz.*or.*5.35(M.36.709C); his sparing Saul (1Reg. 24:8) *οὐ γὰρ ὡς στρατηγὸς στρατιωτῶν, ἀλλ' ὡς ἱερεύς, οὕτως αὐτῶν προειστήκει, καὶ ἦν ἐκκλησία τὸ σπήλαιον ἐκεῖνο λοιπόν* Chrys.*David* 2.1(4.761A); which was a greater victory than that over Goliath, *ib.*2.2(761C,D); his sin and repentance discussed, id.*hom.26.6 in Mt.*(7.321Dff.); cf.*ib.2.6*(31C); id.*exp.in Ps.*6(5.45C,D); *Δ. ἥμαρτε, καὶ μέγιστα ἁμαρτήματα ἐπλημμέλησεν· ἀλλ' οὐ κατέλιπεν, ἣν ὥδευσεν ὁδόν, ἀλλὰ...πεσὼν ἀνέστη* Thdt.*Ezech.*3:20(2.706); Andr.Cr.*or.*15 (M.97.1120B); his eating the shewbread *ἵνα διὰ τούτου πάλιν ἡ τῶν ἐθνῶν πίστις καὶ ἀπὸ μέρους τῶν ἐξ Ἰσραὴλ σημαίνηται* Cyr.*Jo.*4.4 (4.390A).

F. various qualities: pattern of penitence, Cyr.H.*catech.*2.11f.; of meekness, Gr.Naz.*or.*5.30(M.35.704A); *ib.*14.2(861A); esp. in his attitude to Saul, Chrys.*David* 1.3(4.751Dff.) et passim; *ὁ μέγας θεραπευτής, ὁ καὶ πνευμάτων πονηρῶν κατεπᾴδων διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ πνεύματος* Gr.Naz.*or.*17.2(968B); id.*carm.*1.2.25.202(M.37.827); of patience, Chrys.*David* 2.1(4.759D); humility, *ib.*2.4(766E); generosity, id.*hom.in Rom.12:20*(3.169D); faith, id.*hom.3.8 in 2Cor. 4:13*(3.286B); living by law of gospel, Thdt.*Ps.*34:29(1.827); *Δ. τὴν εὐαγγελικὴν προθεωρῶν πολιτείαν, κατ' ἐκείνην ἤθελε βιοῦν* *ib.* 140:4(1.1544); cf. *ἔκστασις*.

Δαυϊτικός** (Δαβιδικός**, ***Δαβιτικός**), *of David* *Δαυϊτικὸν... θησαύρισμα* Didym.*Trin.*1.18(M.39.356A); *ψαλτήριον Δαβιτικόν* ‡Ath.*synops.*1(M.28.285D); *τὴν Δαβιδικὴν...λύραν* Sophr.H.*v.Anast.*(M.92.1705D).

Δαυϊτικῶς** (Δαβιτικῶς**), *in the words of David, after the manner of David* *Δαυϊτικῶς ἐπιφθέγγεσθαι· τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι* Leont.H.*Nest.*1.13(M.86.1452B); Sophr.H.*nativ.*(p.514.21); *ἡ γῆ... Δαβιτικῶς ἀλαλάζουσα* Germ.CP *or.*2(M.98.252A); Thdr.Stud.*nativ. BMV* 7(M.96.696D).

***δαφνηδαία**, ἡ, *laurel* or *bay tree* *εἶδε δαφνηδαίαν* *Protev.*2(vv.ll. *δαφνιδίαν, δαφνηδέαν, δαφνίδα, δάφνην* p.6); *ib.*3(vv.ll. *δαφνηδέα, δάφνῃ* p.7).

***δαφνόω**, *crown with laurels*, pass., Jo.Mal.*chron.*12 p.307(M.97.464A).

***δαψίλαιος**, *rich, fertile* *ἐν δ. χώρῳ* *A.Thom.*A 130(p.238.15, conj. *διψαλέῳ*).

δαψίλεια, ἡ, **1.** *abundance, plenty*; hence in bad sense *excess* *δ. ... χρήζει ἡ τρυφή* Clem.*paed.*1.12(p.149.16; M.8.369A); Bas.*hom.*1.4 (2.3D; M.31.168C); **2.** *liberality* *μετὰ...τῆς ἄλλης ἀρετῆς καὶ τὴν περὶ τοὺς πένητας δ. ἐπιδεικνυώμεθα* Chrys.*hom.3.6 in Gen.*(4.21B); *ἐλεημοσύνην μετὰ δαψιλείας ἐργαζόμενος* *ib.*5.2(33C); *εἶδες...οὐκ ἐν τῇ πολυτελείᾳ τῆς τραπέζης τὴν φιλοξενίαν ἐπιδεικνυμένην, ἀλλ' ἐν τῇ δ. τῆς γνώμης*; *ib.*43.3(439A); **3.** *imperial treasury* (*largitio*), Men.*exc.gent.*23(p.464.6; M.113.828B).

δαψιλής, **1.** *large, ample* *ἡ ἐπαγγελία ὡς δ.* Gr.Naz.*or.*41.13(M.36.448A); Synes.*ep.*4(M.66.1340C); Bas.Sel.*or.*8.1(M.85.116A); **2.** *full, copious*; of speech and writing, Eus.*d.e.*2 proem.(p.52.7; M.22.96A); Gr.Naz.*or.*16.1(M.35.936A); **3.** neut. as subst.; **a.** *abundance, largeness* *τὸ δ. τῆς διακονίας* Bas.*hom.in Ps.*14(1.357C; M.29.264B); **b.** *liberality, munificence*, Cyr.H.*procatech.*3; **4.** neut. as adv., with *γελάω*, laugh *heartily* *καὶ γελάσαι μοι λοιπὸν δ. ἐνταῦθα ἐπέρχεται* Chrys.*hom.22.5 in 1Cor.*(10.199D); id.*hom.13.10 in Rom.*(9.573D).

δαψιλῶς, **1.** *abundantly, plentifully*, Clem.*paed.*1.6(p.120.8; M.8.309A); Or.*fr.48 in Jo.*(p.523.20); Eus.*h.e.*6.2.15(M.20.525C); **2.** *excessively, inordinately*, Tit.Bost.*Man.*2.10(M.18.1152D); Nil.*epp.* 1.185(M.79.153A); Isid.Pel.*epp.*1.329(M.78.372C); **3.** with *γελάω*, *heartily, deeply*, Chrys.*sac.*3.18(p.93.26; 1.400C).

***δεδειγμένως**, *conclusively*, ‡Just.*qu.Chr.*4.1(M.6.1445D).

***δέδιξις**, ἡ, *terror*, Sophr.H.*or.*2.24(M.87.3244B).

***δεδοκιμασμένως**, *in approved fashion*, Or.*or.*29.15(p.390.21; M.11.544A).

δέησις, ἡ, *entreaty, supplication, petition*; **1.** def. and characteristics, exeg. 1Tim.2:1, Or.*or.*14.2(p.331.4; M.11.460C) cit. s. *εὐχή*; *δ. μέν ἐστιν, ὑπὲρ ἀπαλλαγῆς τινων λυπηρῶν ἱκετεία προσφερομένη* Thdt.*1Tim.*2:1(3.646); to be addressed not only to God but also to holy men, though not to others, Or.*or.*14.6(p.333.11,14; 464C); *δ. λέγεται, ὅταν τις ἀξιοῖ τὸν θεὸν εἰς πρᾶγμα* ‡Chrys.*inc.*6 (8^2.224D); in contradistinction to *προσευχή*: *δ. οἷον, τὴν αἴτησιν ἐνδεῶν· τὴν δὲ προσευχὴν ἴσθι τῶν ἀμεινόνων* Gr.Naz.*carm.*1.2.34.138 (M.37.955A); *ἡ μὲν προσευχὴ τὴν ἱκετηρίαν δηλοῖ τὴν πρὸς τὸν θεόν, καὶ τὴν παράκλησιν· ἡ δὲ δ. τὴν αἴτησιν τὴν περὶ ὧν βούλεται αὐτῷ δεομένῳ παρασχεθῆναι* ‡Chrys.*hom.1.1 in Ps.101*(5.644B); *δ. ἐστιν ἡ ἔνδεια καὶ τὸ λεῖμμα οὗ ἕκαστος ἀπορεῖ...οὕτως πτωχός εἰμι καὶ ταπεινὸς πνεύματι, ὅτι αὕτη μου ἡ ἔνδεια...ὡς χάρτης δεήσεως τῶν κατορθωμάτων διὰ γραμμάτων βοᾷ* Ast.Soph.*hom.4.3 in Ps.5*(M.40.439C); **2.** *supplication*, expressed in words, opp. mental prayer *τοῖς μὲν οὖν ἐξ ἁμαρτιῶν μετανενοηκόσι...διὰ τῶν δεήσεων παρέχει ὁ θεὸς τὰ αἰτήματα, τοῖς δ' ἀναμαρτήτως καὶ γνωστικῶς βιοῦσιν ἐννοησαμένοις μόνον δίδωσιν* Clem.*str.*6.12(p.482.23; M.9.321C); reinforced by fasting, Polyc.*ep.*7.2; *A.Jo.*84(p.192.29); and tears, Chrys.*poenit.*4.2 (2.304D); its efficacy *ἐπειδὰν δὲ ἀποκαθαρθεῖσα ψυχὴ τῆς περὶ θεοῦ ἀγνοίας, ἀνενέγκῃ δεήσεις, ἐν τῇ λαμπρότητι τῆς λογικῆς καὶ πνευματικῆς ἡμέρας γενομένη, εἰσακούοντα ἔχει τῆς φωνῆς τὸν θεόν* †Bas.*Is.* 162(1.494B; M.30.384C); *κατὰ δύο τρόπους ἐνεργουμένην οἶδα τοῦ δικαίου τὴν δ.· καθ' ἕνα μέν, ὁπόταν μετὰ τῶν κατ' ἐντολὴν ἔργων τῷ θεῷ τὴν ταύτης ποιεῖται προσαγωγὴν τῆς δ. ὁ εὐχόμενος...εὐχῆς γὰρ καὶ δ. ὑπόστασις, ἡ διὰ τῶν ἀρετῶν ὑπάρχει προδήλως ἐκπλήρωσις· καθ' ἣν ἰσχυρὰν καὶ πάντα δυναμένην ὁ δίκαιος ἔχει τὴν δ., ἐνεργουμένην ταῖς ἐντολαῖς. καθ' ἕτερον δὲ τρόπον ὁπόταν ὁ τῆς εὐχῆς τοῦ δικαίου δεόμενος, τὰ ἔργα τῆς εὐχῆς διαπράττεται, τόν τε πρότερον διορθούμενος βίον, καὶ τὴν δ. τοῦ δικαίου ἰσχυρὰν ποιούμενος διὰ τῆς οἰκείας καλῆς ἀναστροφῆς δυναμουμένην* Max.*qu.Thal.*57(M.90.589D–592A); **3.** esp. *intercessory prayer*; **a.** in gen., *Barn.*12.7; *ἐνορκίζοντες αὐτὸν μνήμην αὐτῶν ἔχειν ἐν ταῖς δ. αὐτοῦ* *A.Thom.*A 68(p.185.7); Clem.*str.*4.19(p.300.25; M.8.1329A); **b.** liturg. *ἡ πρώτη δὲ δ. ἐλέους γέμει, ὅταν ὑπὲρ τῶν ἐνεργουμένων παρακαλῶμεν· καὶ ἡ δευτέρα πάλιν, ὑπὲρ ἑτέρων τῶν ἐν μετανοίᾳ,...καὶ ἡ τρίτη...ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν* Chrys.*hom.71.4 in Mt.*(7.699E); *καθ' ἑκάστην ἡμέραν...καὶ ἐν ἑσπέρᾳ καὶ ἐν πρωΐᾳ...ὑπὲρ παντὸς τοῦ κόσμου, καὶ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων ποιούμεθα τὴν δ.* id.*hom.6.1 in 1Tim.*(11.579B); of prayers for dead *μεγίστην ὄνησιν πιστεύοντες ἔσεσθαι ταῖς ψυχαῖς ὑπὲρ ὧν ἡ δ. ἀναφέρεται τῆς ἁγίας καὶ φρικωδεστάτης προκειμένης θυσίας* Cyr.H.*catech.*23.9; **4.** combined with other terms denoting petition *τὴν δ. καὶ ἱκεσίαν ποιούμενοι* *1Clem.*59.2; *μία προσευχή, μία δ.* Ign.*Magn.*7.1; *τῇ εὐχῇ καὶ τῇ δ.* *A.Thom.*A 67(p.184.12); *νηστεῖαι, δ., εὐχαί* Clem.*exc.Thdot.*84(p.132.20; M.9.697A); *Const.App.*2.26.2; *πρόσδεξαι ὁ θεὸς τὴν δ. ἡμῶν καὶ ποίησον ἡμᾶς ἀξίους γενέσθαι τοῦ προσφέρειν σοι δ. καὶ ἱκεσίας καὶ θυσίας ἀναιμάκτους* *Lit.Chrys.*(p.316.19); v. *εὐχή*; **5.** written *petition* *χωρὶς ψηφισμάτων καὶ χωρὶς δ.* Maximinus Daia ap.Eus.*h.e.*9.7.13(M.20.813C); Firminus *ep.Bas.* (M.32.533C); *δ. δὲ ἔγγραφον οὐδεὶς ἀρχόντων ἐπιδέχηται, ἀλλὰ βασιλεὺς μόνον* Ast.Soph.*hom.1 in Ps.5*(M.40.401B); Socr.*h.e.*1.8.18(M.67.64C).

***δεητήριον**, τό, *place of prayer*, Germ.CP *or.*1(M.98.236C).

δεητικός, *supplicatory*; neut. as subst., *petition*, Leont.Abb *v.Gr.Agr.*86(M.98.704A).

δειγματίζω, **1.** *make a show of, expose*, *Ascens.Is.*A 3.13(p.92); *ἔλεγεν...ἵνα μὴ μόνον ἀπὸ τῆς τοῦ Σίμωνος ἀπάτης φύγωσιν, ἀλλὰ καὶ δειγματίσουσιν αὐτόν* *A.Petr.et Paul.*33(p.194.3); *εὖ...τὸ 'μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι' εἰρῆσθαι δοκεῖ ὑπὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ· οὐ γὰρ ἔφησε 'μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι' ἀλλὰ 'μὴ δειγματίσαι θέλων'· πολλῆς οὔσης διαφορᾶς...τὸ μὲν γὰρ παραδειγματίσαι τὴν ἐπὶ κακῶς πράξαντι εἰς πάντας φανέρωσίν τε καὶ διαβολὴν ὑποβάλλει νοεῖν· τὸ δὲ δειγματίσαι τὸ φανερὸν ἁπλῶς ποιῆσαι* Eus.*qu.Steph.*1.3(M.22.884C,D); *ἀποδῦσαι τὸ κάλυμμα τῆς ἀσεβείας καὶ δειγματίσαι τὴν αἵρεσιν* Ath.*ep.Aeg.Lib.* 11(M.25.564A); *ὅτε...ἐπεδήμησεν ὁ σωτήρ, τότε ἡ πᾶσα φαντασία αὐτοῦ* [sc. Devil] *ἐδειγματίσθη* id.*fr.Job*(M.27.1348B); *ἵνα...γυμνὸν αὐτὸν τῶν ἀρετῶν στήσαντες τοῖς ἀγγέλοις δειγματίσωσι* Nil.*Eulog.*28 (M.79.1132A); **2.** *make a show of, display*, in good sense *τοῦτο... εἰπὼν ἑαυτὸν ἐδειγμάτισεν* ‡Chrys.*hom.in Ps.76*:4(10.740D); **3.** *make an example of* *μὴ τὸν κακοπαθήσαντα χαροποιῆσαι πένητα μηδὲ τὸν τρυφήσαντα δειγματίσαι πλούσιον* Mac.Mgn.*apocr.*4.30(p.225.14).

δεικτήριον, τό, *pulpit, platform*, Bas.Sel.*v.Thecl.*2.27(M.85.612D).

δειλαίν-ω, **A.** act.; **1.** *fear*; c. acc., Herm.*sim.*9.1.3; with dependent clause, Sophr.H.*mir.Cyr.et Jo.*32(M.87.3528A); **2.** *terrify, frighten*, *A.Xanthipp.*21(p.73.21); pass., Pall.*h.Laus.*35(p.103.15; M.34.1114B); Thphn.*chron.*p.74(M.108.232C); **3.** *make a coward of*

ἐγὼ...σιγῆσαι βούλομαι, διότι ∼ει με ὁ ἀνθρώπινος λογισμός *A.Xanthipp.*14(p.68.1).

B. med., *be afraid*, Ign.*Rom.*5.2; Chrys.*exp.in Ps.*3(5.5C); Jo.Clim.*scal.*21(M.88.945B).

δειλανδρέω, *be cowardly*, *A.Paul.et Thecl.*25(p.253.6); Ephr.3.393D; Eun.ap.Gr.Nyss.*Eun.*2(2 p.388.9; M.45.569C); †Cyr.*hom.div.*11(5^2.382C).

***δειλανδρία**, ἡ, *cowardice*, Geo.Pis.*Pers.*3.42(M.92.1238A).

***δειλανδρίζω**, **1.** *play the coward*, *M.Seb.*11(p.180.1); **2.** c. acc., *fear*, *A.(Pass.)Andr.*8(p.21.25, v.l. ἐκφοβεῖν M.2.1233B).

[*]**δειλητήριον, τό**, = δηλητήριον, *poison*, Dam.*troph.*4.1(p.261.10).

δειλιαίνομαι, *be a coward*, Jo.Clim.*scal.*21(M.88.945C).

δειλιάω, *be afraid*; trans., *fear*, †Jo.Jej.*serm.*(M.88.1921B) cit. s. ἐξαγορεύω.

δειλοκοπέω, *terrify*, Nil.*Eulog.*23(M.79.1124D).

δειλός, *cowardly*; in good sense, *reverent, fearing God*, of bishop εἰ καὶ νέος, ἀλλὰ πρᾶος ὑπαρχέτω δ. τε καὶ ἡσύχιος *Const.App.*2.1.3.

***δειλοψυχέομαι**, *be disheartened*, ‡Ath.*pat.*6(M.26.1304B).

***δειμάζω**, *fear*, *Apophth.Patr.*(M.65.196B).

***δειμαλέως**, *timidly, in fear*, *Orac.Sib.*1.228.

δεινολογέω, *complain loudly*, Or.*Cels.*4.52(p.325.16; M.11.116A).

δεινοπαθ-έω, *suffer acutely* πολλὰ δ. *Mir.Geo.*4(p.29.3); τὰ εὖ πεπονθότα πρόσωπα καὶ τὰ ∼ήσαντα ὑφ' ἡμῶν Thdr.Stud.*epp.*2.99(M.99.1352D).

***δεινοπαθῶς**, *movingly*, Philost.*h.e.*9.8(M.65.576A).

***δεινοποίησις, ἡ**, *dreadful composition*, of books of Manichean heresy πλασματικῆς δ. Epiph.*haer.*66.4(p.22.5; M.42.36C).

[*]**δεῖνος, ὁ**, late form of δεῖνα, *such a one*, used to indicate that the name of a person is to be inserted by the reader or speaker, cf. Lat. and Eng. 'N.' ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν, ὁ δ. *Lit.Chrys.*ap.*Euchol.*(p.50).

δεινῶς, *cleverly*, Iren.*haer.*1.3.6(M.7.477B; conj. δεινοτέρως ap. Epiph.*haer.*31.15(p.409.13)).

δείνωσις, ἡ, = δεινότης, *ability, cleverness*, Cyr.*apol.orient.*(p.62.23; 6^1.197A); id.*Is.*4.2(2.597A).

δειπνάριον, τό, (dim. of δεῖπνον), used contemptuously, *wretched dinner*, Clem.*paed.*2.1(p.156.13,17,18; M.8.384B).

δειπνίζ-ω, *entertain*; of a spiritual feast, Or.*Jo.*13.32(31; p.257.7; M.14.456A); τίνα...τρόπον...ἀλείφεται καὶ ∼εται καὶ δοξάζεται [sc. ὁ Ἰησοῦς] *ib.*1.11(12; p.17.15; 45A).

δειπνοκλήτωρ, ὁ, *one who invites to a feast*, Cyr.*ador.*1(1.113D); id.*glaph.Ex.*2(1.294C); id.*Lc.*14:23(M.72.792C).

δειπνολόχος, *hanging around at feasts, parasitic*, *Orac.Sib.*2.258; Gr.Naz.*carm.*1.2.29.121(M.37.893A).

δεῖπνον, τό, δεῖπνος, ὁ, *dinner, supper*; **1.** in gen., ref. Lc.7:37 ἀλάβαστρον μύρου παρὰ τὸ δ. τὸ ἅγιον κομίσασα ἡ γυνή Clem.*paed.*2.8(p.194.1; M.8.465B); ref. Cana, *A.Thom.*A 146(p.254.5,14); ref. Mt.22:4 ἰδοὺ τὸ δ. ἕτοιμον καὶ μακάριος ὁ καλούμενος *A.Phil.*135(p.67.7); ref. feeding of five thousand ὁ τοὺς ἰχθύας θηρεύων [sc. ὁ Ἰησοῦς] εἰς τὸ ἄριστον καὶ εἰς τὸ δ. *A.Thom.*A 47(p.164.8); symbolical interpretation ἄριστον μέν ἐστιν ἡ πρώτη...τροφή· δ. δὲ ἡ τελευταία καὶ τοῖς ἤδη ἐπὶ πλεῖον προκεκοφόσι παρατιθεμένη...ἄριστον μὲν εἶναι τὸν νοῦν τῶν παλαιῶν γραμμάτων, δ. δὲ τὰ ἐναποκεκρυμμένα τῇ καινῇ διαθήκῃ μυστήρια Or.*Jo.*32.2(p.426.14,16; M.14.741B); **2.** of Last Supper τὸ μὲν δ. ἐδείπνησε πρὸ τοῦ πάσχα, τὸ δὲ πάσχα οὐκ ἔφαγεν Hipp.*pasch.fr.*5(p.270.11; M.92.80C); περὶ τοῦ δ. τοῦ δεσποτικοῦ Jo.Philop.*pasch.*(p.209.5); κυριακὸν δ. *ib.*(p.212.7); ἣν δὲ ἡ μεγάλη τοῦ μυστικοῦ δ. ... ἡμέρα Niceph.Ur.*v.Sym.*224(M.86.3192C); τὸν μυστικὸν τοῦ κυρίου μετὰ τῶν μαθητῶν δ. *Chron.Pasch.*p.225(M.92.548C); **3.** of eucharist τὸ μὴ κοινωνεῖν τῶν μυστικῶν δ. ἐκείνων λιμὸς καὶ θάνατος Chrys.*hom.24.5 in 1Cor.*(10.218D); id.*scand.*14(3.500E); id.*hom.6.3 in Is.*6:1(6.142C); τοῦ μυστικοῦ δ. πᾶσαν ἡμέραν μέτεχε Nil.*paraen.*120(M.79.1260D); †Cyr.*hom.div.*10(5^2.371B); Dion.Ar.*e.h.*3.3.1(M.3.428B); Max.*schol.e.h.*3.3.1(M.4.137B); Geo.Pis.*carm.*74 tit.; esp. κυριακὸν δ. (1Cor.11:20), Bas.*reg.br.*310(2.525E; M.31.1304C); Thdt.*1Cor.*11:20(3.236); ἐξηρημένης μιᾶς ἐτησίας ἡμέρας ἐν ᾗ τὸ κυριακὸν δ. ἐπιτελεῖται *Cod.Afr.*41; Oecum.*1Cor.*11:17(p.441.1; M.118.801C); **4.** Θυέστεια δ. cannibal *feasts*, of which Christians were accused by pagans, Athenag.*leg.*3.1(M.6.896C); id.*res.*4(p.52.22; M.6.981C); *Ep.Lugd.*ap.Eus.*h.e.*5.1.14(M.20.413B); **5.** τὸ ἔσχατον δ. given to condemned before martyrdom τὸ ἔσχατον ἐκεῖνο δ. ὅπερ ἐλεύθερον ὀνομάζουσι. ὅσον δὲ ἐφ' ἑαυτοῖς οὐκ ἐλεύθερον δ. ἀλλ' ἀγάπην ἐπεκάλουν τῇ αὐτῶν παρρησίᾳ *M.Perp.*17(p.87.8).

δειπνοποιΐα, ἡ, *preparation of a feast*, Gr.Naz.*carm.*1.2.32.47(M.37.919A).

δεῖπνος, ὁ, v. δεῖπνον.

***δειροπέδη, ἡ**, *necklace*, Gr.Naz.*carm.*1.2.29.229(M.37.901A).

δεῖσα, ἡ, *mud, filth*, *Schol.Clem.prot.*4(p.313.31; M.9.786C); *Schol.Clem.paed.*3.11(p.339.7; M.9.794B).

***δεισαλέος**, *filthy*, Clem.*prot.*4(p.43.26; M.8.152C); id.*paed.*3.11(p.278.8; M.8.653A).

δεισιδαιμον-έω, **1.** *hold false religious beliefs*; **a.** ref. popular paganism, Clem.*prot.*10(p.77.4; M.8.224C); οἱ φιλοσοφοῦντες καὶ διδασκόμενοι μὴ ∼εῖν Or.*Cels.*5.35(p.38.15; M.11.1236A); τίς ἀπόδειξις περὶ τοῦ εἶναι τούτους θεοὺς γένοιτ' ἂν τοῖς ἐν τούτοις ∼οῦσιν; Ath.*gent.*18(M.25.37A); εἰς Ἡλιούπολιν ἔνθα ∼ῶν πᾶς Petr.II Al.*encycl.*7(M.33.1287A)ap.Thdt.*h.e.*4.22.26; **b.** ref. heresy οὐ ∼οῦμεν κατὰ τοὺς αἱρετικούς, μήπως ἡ τοῦ θεοῦ κτίσις κόσμος οὖσα ἐν τῷ πονηρῷ ἵδρυται *cat.1Jo.*5:19(p.144.14); Leont.H.*monoph.*testimonia(M.86.1877C); συνόδων οὖν διαφόρων δεισιδαιμονησασῶν κατήργηνται συνόδοις μὲν κυριωτέραις τὰ ὑπ' αὐτῶν *ib.*(1889A); **2.** *have scruples, be hesitant* (for religious reasons) εἰ μὴ ∼οῦντές γε περὶ τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ βλέποντες τὰ πράγματα Or.*Jo.*19.15(4; p.315.29; M.14.553C); ref. Ac.10:13 τὸ πνεῦμα...ἦλθε πρὸς αὐτὸν [sc. S. Peter] ἔτι ∼οῦντα id.*Cels.*2.2(p.129.16; M.11.800A); ∼οῦμεν πῇ μὲν εἰπεῖν δύο θεούς, πῇ δὲ εἰπεῖν ἕνα θεόν id.*dial.*2(p.122.9).

δεισιδαιμονία, ἡ, *false religion, superstition*, in gen. ἀθεότης καὶ δ. Clem.*prot.*2(p.18.22; M.8.93A); ἡ...δ. πάθος, φόβος δαιμόνων οὖσα ἐκπαθῶν τε καὶ ἐμπαθῶν id.*str.*2.8(p.134.9; M.8.976A); Or.*exp.in Pr.*22:28(M.17.221A); of paganism τῆς Ἑλληνικῆς δ. Clem.*str.*7.4(p.16.15; M.9.428C); τῇ, ὡς ἡμεῖς ὀνομάζομεν, εἰδωλολατρείᾳ, ὡς δὲ οἱ πολλοὶ λέγοιεν ἄν...τῇ δ. Or.*Cels.*6.17(p.87.28; M.11.1316B); Dion.Al.ap.Eus.*h.e.*6.41.1(M.20.605B); Ἑλληνισμόν...τὴν κατὰ τὰ πάτρια τῶν ἐθνῶν ἁπάντων εἰς πλείονας θεοὺς δ. Eus.*d.e.*1.2(p.7.30; M.22.24B); *ib.*(p.8.12; 24C); of Judaism, *Diogn.*1; πᾶσαν Ἰουδαϊκὴν δ. Or.*Cels.*7.41(p.192.7; 1480C); Gr.Nyss.*or.catech.*18(p.77.7; M.45.50B); of Christianity as seen by pagans, Maximinus Daia ap.Eus.*h.e.*9.9^a.5(M.20.825C); within Christianity, Or.*Cels.*3.79(p.269.30; 1021D); οἱ τὰ ὀρθὰ φρονοῦντες μηδεμίᾳ δ. τῶν τόπων [ref. Donatist martyr-shrines] καταδεσμῶνται *Cod.Afr.*83; Socr.*h.e.*7.25.9(M.67.793C).

δεισιδαίμων, *superstitious* μὴ προλήψει μηδ' ἀνθρωπαρεσκείᾳ τῇ δ. κατεχομένους Just.*1apol.*2.3(M.6.329B); Ἑλλήνων τοὺς δ. Clem.*prot.*2(p.12.6; M.8.73A); μεταβάλλειν...ἐκ δ. εἰς εὐσεβῆ τὸν παραδεξάμενον τὴν τοῦ λόγου...ἐπιδημίαν Or.*Cels.*4.5(p.278.12; M.11.1036B); τοὺς δ. τῶν εἰδώλων Epiph.*haer.*62.7(p.396.7; M.41.1060B); applied to Christians by pagans, Or.*Cels.*3.79(p.270.1; 1021D).

δέκα, *ten*; **1.** perfect number symbolizing perfection μέγιστος ...ἀριθμὸς ὁ δ. κατὰ τοὺς Πυθαγορικοὺς ὁ τετρακτύς τε ὢν καὶ πάντας τοὺς ἀριθμητικοὺς καὶ τοὺς ἁρμονικοὺς περιέχων λόγους Athenag.*leg.*6.1(M.6.901A); Or.*Jo.*10.1(p.171.7; M.14.308A); τὸν δ. τέλειον ὄντα καὶ οἰκεῖον θεοῦ (δεκάται γὰρ ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν ἱλασμῶν ἀναφέρονται, καὶ δεκάλογος ἡ πρώτη νομοθεσία) id.*fr.62 in Jer.*(p.228.27); cf. *decem numerus ubique perfectus invenitur; totius enim numeri ex ipso ratio et origo consurgit*, id.*hom.13.4 in Lev.*(p.473.7; M.12.548B); ἔθος τῇ θείᾳ γραφῇ τὸν ἀριθμὸν τὸν δ., τέλειον ἀεὶ προσδέχεσθαι καὶ εἰδέναι πληρέστατον, ἐπείπερ ἡ τῶν ἐφεξῆς ἀριθμῶν πάροδός τε καὶ θέσις, ἀνακύκλησίν τινα καὶ πολυπλασιασμὸν τῶν αὐτῶν εἰς τὰ αὐτὰ δεχομένη, πρὸς ὅπερ ἄν τις ἐθελήσαι βαδίζει καὶ ἐκτείνεται Cyr.*Jo.*4.2(4.356E); Areth.*Apoc.*62(M.106.753B); **2.** in Gnost. theory (Valentinian); of number of aeons produced by Λόγος and Ζωή, Iren.*haer.*1.1.2(M.7.449A); *ib.*11.1(561A); *ib.*12.4(576A); symbolized by ι', first letter of Ἰησοῦς *ib.*3.2(469A).

***δεκάγλωσσος**, *ten-tongued*, i.e. *eloquent*, Geo.Pis.*bell.Avar.*86(M.92.1270A).

δεκαδικός, *tenfold, multiplied by ten*, Gr.Naz.*or.*28.9(p.36.14; M.36.37B); Areth.*Apoc.*62(M.106.753B).

***δεκαδρομ-έω**, *outrun, exceed ten*, of seventeen nonads as representing the number of fathers at Council of Ephesus εἰς ἣν ἀριθμὸς ἑπτασυνθέτους ἔχων ∼ούσας εἰς ἑαυτὸν ἐννάδας Geo.Pis.*Sev.*120(M.92.1632A).

δεκαέξ, *sixteen*, Jo.Eleem.*v.Tych.*(p.123); †Anast.S.*relat.*49(p.69).

***δέκαθλος, ὁ**, *tenfold contest*, Geo.Pis.*carm.*20.1.

***δεκακέρατος**, **1.** *with ten horns*, name applied to monophysite heretics τοὺς λεγομένους δεκακεράτων συνομοκεράτους, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐν ἁγίοις Σωφρονίου ἐν τῷ λιβέλλῳ αὐτοῦ ἀναθεματιζομένους Thdr.Stud.*test.*(M.99.1816B); **2.** neut. as subst., *heresy of the Ten Horns* Σευῆρος...εἶπεν ἀποτελεῖσθαι μίαν φύσιν τὸν Χριστόν. ὡσαύτως καὶ Εὐτυχής, καὶ Διόσκορος, Τιμόθεός τε, καὶ Γαϊανός, καὶ Ἰουλιανός, Ἰάκωβος, καὶ Πέτρος ὁ Γναφεύς, καὶ Βαρσανούφιος, καὶ Θεοδόσιος τὸ δ. τῆς πλάνης...παρέλαβον τὸ λέγειν, τὴν φύσιν πρόσωπον καὶ οὐκ ἔστι φύσις ἀπρόσωπος Anast.S.*hod.*6(M.89.108B).

***δεκάκτινος**, *ten-rayed* θεοτόκε, δι' ἣν τὸ δ. κάλλος τῶν ἀποστόλων ἐκλέλεκται †Cyr.*hom.div.*11(5².381A; ? f.l. for δωδεκάκτινον).

δεκάλογος, ἡ, *decalogue* ἡ δ. ... προσηγορίαν σωτηρίαν ἁμαρτιῶν περιγράφουσα Clem.*paed.*3.12(p.285.1; M.8.668A); ὑπόδειγμα...εἰς σαφήνειαν γνωστικὴν ἡ δ. id.*str.*6.16(p.499.13; M.9.357C); Hipp.*haer.* 8.14(p.234.8; M.16.3362A) cit. s. ἀλληγορέω; Or.*fr.62 in Jer.*(p.228.28) cit. s. δέκα; τὸν νόμον θεοῦ...παρασχόμενον αὐτοῖς τέλειον ἀριθμοῦ δ. *Const.App.*6.3.2.

***δεκάνευρος**, *ten-stringed*, Or.*sel.in Ps.*32:2(M.12.1304C).

***δεκανομέω**, *have ten* nummi, Thdr.Stud.*epp.*2.180(M.99.1557D).

δεκανός (δικανός), ὁ, **1.** *court usher*, Chrys.*hom.13.5 in Heb.*(12.137C); CQuerc.(M.103.108A); μεταπέμπεται ἡμᾶς ὁ κουβικουλάριος ...διὰ δύο δεκανῶν ἀπελθεῖν εἰς τὸ παλάτιον Marc.Diac.*v.Porph.*39; *ib.* 40; Thal.CP *libell.*3(p.8.28; δικανῶν M.91.1476A); **2.** church worker who buried the dead, Just.*nov.*43 proem.et 1(pp.270.3,271.8); *ib.* 59.2(p.319.5,15); Hypat.*fr.*(p.126.15, see note p.116) = *IGC* As.Min. 108 [c. 538]; Θεοδόρο δεκανοῦ *MAMA* 3.397; **3.** astrol.; plur., *decans*, thirty-six divinities each of whom presided over ten degrees of the zodiac, Jo.D.*f.o.*2.7(M.94.897C).

***δεκάνουμον, τό**, *ten* nummi, exeg. Mt.10:29 ἀσσάριον δ. εἶναι. δηλοῦται δὲ διὰ τοῦ δέκα, τοῦ ἰῶτα γράμματος· ἀρχὴ δέ ἐστι τοῦτο τοῦ ὀνόματος...Ἰησοῦ Χριστοῦ Max.*qu.dub.*6(M.90.789B).

δεκαπέντε, *fifteen*, Pall.*h.Laus.*32(p.94.7; M.34.1100D); *Didasc. Jac.*5.3(p.73.12).

δεκαπλασιάζω, *multiply by ten*, Hipp.*haer.*4.43(p.65.21; M.16.3106C) cit. s. ἑκατοντάς; Or.*comm.in Mt.*14.9(p.296.15; M.13.1205A); Meth.*symp.*8.11(p.94.11; M.18.156A).

***δεκαπλασιασμός**, ὁ, *multiplying by ten*, Gr.Nyss. *hom.15 in Cant.*(M.44.1113B); Max.*ambig.*(M.91.1404B).

δεκάπληγος, ἡ, *ten plagues* of Egypt, Hipp.*haer.*8.14(p.234.10; M.16.3362A); ‡Ath.*synops.*6(M.28.297A); *Const.App.*2.26.2 cit. s. δεκάς; †Bas.*hom.in Ps.*37(1.363D; M.30.85C).

***δεκάπλωσις**, ἡ, *multiplication by ten*, Max.*qu.Thal.*55(M.90.541D).

***δεκάριθμος**, *ten in number*, *Hymn.*(*AS* 1 p.624).

δεκάς, ἡ, **A.** as subst.; **1.** *decad, group* or *series of ten*; **a.** in Gnost. system (Valentinian); of ten aeons produced by Λόγος and Ζωή, Iren.*haer.*1.1.3(M.7.449B); (Marcosian) formed from the tetrad ἐκ μονάδος καὶ δυάδος φάσκοντες τὰ ὅλα συνεστηκέναι· καὶ ἀπὸ μονάδος ἕως τῶν τεσσάρων ἀριθμοῦντες οὕτω γεννῶσι τὴν δ. μία γὰρ καὶ δύο καὶ τρεῖς καὶ τέσσαρες συντεθεῖσαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὸν τῶν δέκα αἰώνων ἀπεκύησαν ἀριθμόν *ib.*1.16.1(629A); typified astronomically ἑπτὰ μὲν σωματικὰ κυκλοειδῆ, ἃ καὶ οὐρανοὺς καλοῦσιν· ἔπειτα τὸν περιεκτικὸν αὐτῶν κύκλον, ὃν καὶ ὄγδοον οὐρανὸν ὀνομάζουσι· πρὸς δὲ τούτοις ἥλιόν τε καὶ σελήνην. ταῦτα δέκα ὄντα τὸν ἀριθμὸν εἰκόνας λέγουσιν εἶναι τῆς ἀοράτου δ. τῆς ἀπὸ Λόγου καὶ Ζωῆς προελθούσης *ib.*1.17.1(637A); by objects of natural creation μεθ' ἣν τῆς δ. μνημονεύοντα [sc. τὸν Μωυσῆν] φῶς λέγειν, καὶ ἡμέραν καὶ νύκτα στερέωμά τε καὶ ἑσπέραν, καὶ ὃ καλεῖται πρωΐ, ξηράν τε καὶ θάλασσαν, ἔτι τε βοτάνην, καὶ...ξύλον· οὕτω δὲ διὰ τῶν δέκα ὀνομάτων τοὺς δέκα αἰῶνας μεμηνυκέναι *ib.*1.18.1(644A); by various passages in scripture τὴν δ. σημαίνεσθαι διὰ τῶν δέκα ἐθνῶν, ὧν ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ εἰς κατάσχεσιν δοῦναι, λέγουσι...ἔτι τε Ῥοβοὰμ ὁ τὰ δέκα σκῆπτρα λαμβάνων, καὶ τῆς σκηνῆς αἱ δέκα αὐλαῖαι...καὶ οἱ δέκα υἱοὶ Ἰακὼβ...καὶ οἱ δέκα ἀπόστολοι οἷς φανεροῦται μετὰ τὴν ἔγερσιν ὁ κύριος *ib.*1.18.3(648A); refutation, cf. *quid quia ex Logo et Zoe decem emissi sunt Aeones et non plures aut minus...universum quoque pleroma, quid ubique tripartitum est in octonationem et decadem et duodecadem, et non alterum quendam praeter hos numerum? ib.*2.15.1(758A); **b.** in other contexts ὁ δέκατος ἀριθμὸς τετήρηται ὡς ἅγιος, οὐκ ὀλίγων μυστηρίων ἐν τῇ δ. ἀναγραφομένων Or.*Jo.*2.36(29; p.95.16; M.14.180C); ἄκουε, ἱερὰ καθολικὴ ἐκκλησία, ἡ τὴν δεκάπληγον ἐκπεφευγυῖα...καὶ τὴν δ. ἐγνωκυῖα καὶ ἐπὶ τὸ ἰῶτα, ὅπερ ἐστὶν ἀρχὴ ὀνόματος Ἰησοῦ, πεπιστευκυῖα *Const.App.*2.26.2; **2.** the number *ten* as a sacred number, Clem.*str.*6.16(p.499.13; M.9.357C); as a perfect number, *ib.*6.11(p.473.30; 305A); Anat.Laod. *decad.*(p.39); cf. δέκα; in man ἡ τὸν ἄνθρωπον συνέχουσα δ. ... εἴη δ' ἂν σῶμά τε καὶ ψυχὴ αἵ τε πέντε αἰσθήσεις καὶ τὸ φωνητικὸν καὶ σπερματικὸν καὶ τὸ διανοητικὸν ἢ πνευματικόν Clem.*str.*2.11(p.139.25; M.8.985B); cf.*ib.*6.16(p.500.1; M.9.360A); in various passages in scriptures, cf. *at...Istraheliticus populus honorat decadem perfectionis numerum; decem enim verba legis accepit; sed et in novo testamento similiter venerabilis est decas, sicut et fructus spiritus denis exponitur germinare virtutibus, et servus fidelis de negationis suae lucris decem mnas offert Domino, et decem civitatium accepit potestatem*, Or.*hom.16.6 in Gen.*(p.143.15,18; M.12.252A); symbolized by ι', first letter of Ἰησοῦς: τὸ δεκάχορδον ψαλτήριον (Ps.32:2) τὸν λόγον τὸν Ἰησοῦν μηνύει, τῷ στοιχείῳ τῆς δεκάδος φανερούμενον Clem.*paed.*2.4(p.183.33; M.8.444C).

B. as adj.; *tenfold*, †Apoll.*met.Ps.*32:2(M.33.1353B); *ib.*143:9 (1529A).

δεκατηλόγος, ὁ, *tithe-exactor*, Bas.*hom.in Ps.*14(1.113C; M.29.280B).

***δεκατήμερος**, *every ten days*, Thdr.Stud.*or.*11.15(M.99.917C).

***δεκατία**, ἡ, *tithing*, Dor.*doct.*15.1(M.88.1788D).

***δεκατοπεντάς**, ἡ, *the fifteenth day*, Jo.Thess.*dorm.BMV* A suppl.(p.438.5).

δέκατος, *tenth*; **1.** neut. [sc. μέρος]: προστιθεμένου τοῦ σαββάτου μεγάλου καὶ τοῦ ἡμίσεως τῆς...φωτοποιοῦ νυκτὸς τριάκοντα ἓξ... ἡμέραι εἰσίν· ὅπερ ἐστὶ τὸ δ. ... τοῦ ἐνιαυτοῦ Dor.*doct.*15.1(M.88.1788D); **2.** fem.; **a.** [sc. μερίς] *tenth part* οὐ γὰρ ὥς τινες ὑπενόησαν δ. τῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ νηστεύειν νενομοθετήμεθα Jo.D.*jej.*3(M.95.68C); *tithe*; given to God, Clem.*str.*2.11(p.140.9; M.8.988A); to bishops, *Const.App.*2.27.6; to other clergy, *ib.*8.30.2; **b.** [sc. ἡμέρα] *tenth day* ἡ τοῦ πάσχα ἑορτὴ ἀπὸ δ. ἤρχετο Clem.*str.*2.11(p.140.10; 988A); Or.*fr.62 in Jer.*(p.228.28) cit. s. δέκα.

***δεκάτωσις**, ἡ, *tithing*, Didym.*Trin.*1.15(M.39.321B); Epiph. *haer.*16.1(p.211.2; M.41.249A); *ib.*50.2(p.246.13; 885B).

δεκάφυλος, *consisting of ten tribes*, *Orac.Sib.*2.171(conj. for δωδεκάφυλος).

δεκάχορδος, *ten-stringed*, of an instrument used in psalmody, ref. Ps.32:2 εἶχον δὲ ἓξ ψαλμοὺς καὶ δ. κιθάραν *T.Job* 14(p.111.22); δ. δὲ τὸ ψαλτήριον λέγεται...τὸ σῶμα, ὡς πέντε αἰσθήσεις ἔχον, καὶ πέντε ἐνεργείας ψυχῆς Or.*sel.in Ps.*32:2(M.12.1304C); *psalterium autem Hebraei decachordon usi sunt propter numerum Decalogi legis*, Isid.H.*etym.*3.22.7; as symbolizing name of Jesus (ι' = 10), Clem.*paed.*2.4(p.183.33; M.8.444C); neut. as subst. ἐν τῷ παναρμονίῳ δ. πρὸς τὸν θεὸν ἐκελάδει Didym.*Trin.*2.16(M.39.721B).

***δεκαχῶς**, *ten times*, Max.*ambig.*(M.91.1293B).

***δεκάωρος**, *of ten hours*, Mac.Mgn.*apocr.*4.11(p.173.7).

***Δεκέμβριος**, (Lat. *Decembrius*) *(of) December*, *A.(Pass.)Andr.* 15(p.37.8); δ. μηνὸς *Chron.Pasch.*p.11(M.92.89A) cit. s. γενέθλιος; Thphn.*chron.*p.167(M.108.445C).

***δεκέμπριμος**, ὁ, (cf. Lat. *decemprimi*) *corporal*, Nil.*epp.*2.299 tit.(M.79.348D).

***δεκουρίων**, ὁ, (Lat. *decurio*) *decurion*, Ath.*apol.sec.*56(p.136.10; M.25.349C); *IGC Aeg.*584.6.

***δέκρετον**, τό, (Lat. *decretum*) *decree*, *Cod.Afr.*56.

***δεκτήριον**, τό, *receptacle*, Gel.Cyz.*h.e.*3.19.19(M.85.1349B).

δεκτικός, **1.** *capable of receiving*; in gen., *capable* of γεννητοῦ δὲ παντὸς ἥδε ἡ φύσις, κακίας καὶ ἀρετῆς δ. εἶναι Just.*2apol.*7.6(M.6.456C); ἀφθαρσίας ἡμῶν ὑπάρχον τὸ σῶμα δ. Meth.*res.*3.5(p.396.11; M.18.320C); denied by heretics μὴ γὰρ εἶναι τὴν ὕλην δ. σωτηρίας Iren.*haer.*1.6.1(M.7.505A); τὴν σάρκα ταύτην μὴ εἶναι ταύτην ἀθανασίας δ. Meth.*res.*1.40(p.284.11; M.41.1108C); δι' ἁμαρτίαν...πάθους γέγονε δ. [sc. ὁ ἄνθρωπος] *Hom.Clem.*19.15; of man in relation to divine gifts ὁ νοῦς δ. πως ὑπάρχει τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως Clem.*str.*3.5 (p.215.24; M.8.1145C); ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, ἵνα τὸν ἄνθρωπον δ. θεότητος ποιήσῃ Ath.*Ar.*2.59(M.26.273A); δ. γινόμεθα τῆς δημιουργοῦ σοφίας καὶ δι' αὐτῆς γινώσκειν δυνάμεθα τὸν αὐτῆς πατέρα *ib.*2.78 (312C); τὸ πνεῦμα...παρακαλοῦν τοὺς δ. αὐτοῦ ‡Ath.*Ar.*4.29(p.77.22; M.26.513A); ref. Inc. τὴν σάρκα δ. τοῦ λόγου κατασκευάσας Ath.*Ar.* 1.60(137C); Christol. ἴδιον ἑαυτοῦ σῶμα...δ. θανάτου *ib.*1.44(104A); παύσονται δὲ καὶ οἱ εἰπόντες μὴ εἶναι δ. θανάτου τὴν σάρκα, ἀλλὰ τῆς ἀθανάτου φύσεως εἶναι ταύτην id.*ep.Epict.*8(p.13.10; M.26.1064B); heret. αὐτὴν...τὴν θεότητα...ἐρεῖτε δ. εἶναι θανάτου ‡Ath.*Apoll.*1.11(M.26.1112B); αὐτὸν ἀπαθῆ θεὸν λόγον καὶ πρὸ τῆς σαρκώσεως... ἐρεῖτε δ. εἶναι πάθους *ib.*2.2(1136A); (Arian) κακίας καὶ ἀρετῆς δ. αὐτὸν εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ Gel.Cyz.*h.e.*2.26.1(M.85.1308A); Trin. ἀλλήλων φημὶ γεγονέναι δ. καὶ χωρητικούς...ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς κατὰ τοῦ αὐτοῦ κεχωρηκότες τόπου καὶ ἀλλήλων δ. γεγονότες καὶ ἐν ὄντες ‡Gr.Nyss. *Ar.et Sab.*12(M.45.1297B,D); **2.** = δεκτός, *acceptable* ἵνα τοῦ λόγου τὸ κέρδος δ. αὐτοῖς γένηται Thdt.*Rom.*10:2(3.111).

***δεκτικῶς**, *hospitably, kindly*, *Hom.Clem.*4.1.

δεκτός, **1.** *acceptable*; to God, in gen. εἰς τὸ φανῆναι δ. [sc. the people] τῷ κυρίῳ Dion.Al.ap.Eus.*h.e.*7.11.21(M.20.669B); δ. γὰρ τὰ εὐδοκούμενα Thdt.*qu.33 in Dt.*(1.297); of religious observances, *Barn.*15.8 cit. s. σάββατον; νηστεία...δ. τῷ κυρίῳ Herm.*sim.*5.1.3; Clem.*str.*5.11(p.370.26; M.9.101B); τὰς προσευχὰς ἀναπέμπουσα κυρίῳ δ. εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Meth.*symp.*5.8(p.63.10; M.18.112C); τὴν ἀντίτυπον τοῦ βασιλείου σώματος Χριστοῦ δ. εὐχαριστίαν προσφέρετε *Const.App.*6.30.2; μετανοοῦντας γενέσθαι δ. Proc.G.*Gen.*3:7(M.87.

196C); of a martyr ὥσπερ...ὁλοκαύτωμα δ. τῷ θεῷ ἡτοιμασμένον *M.Polyc.*14.1; neut. as subst. τὸ τῆς ἀγάπης δ. ἀναφέρειν τὸν κύριον Clem.*paed.*2.8(p.197.23; M.8.473B); **2.** *capable of being admitted*, to Church, of heretics εἰ δὲ μεταγνοῖεν καὶ ἀναθεματίζοιεν ἕκαστον τούτων τῶν κακῶς λεχθέντων δ. αὐτοὺς γίνεσθαι C.Gangr.*can.*proem.(p.80.27); CCP(360)*ep.*ap.Thdt.*h.e.*2.28.6(3.901); Bas.*ep.*199 *can.*18 (3.291B; M.32.717A); δ. ... τῇ ἐκκλησίᾳ *ib.can.*20(292D; M.720D); τοὺς ἑπομένους αὐτῷ [sc. Marcellus] ἀναγκαῖον, ἀναθεματίσαντας ἐκείνην τὴν αἵρεσιν οὕτω δ. γενέσθαι τῇ κοινωνίᾳ *ib.*265.3(410E; M. 989A); to priesthood οὗτοι [i.e. insubordinate clergy] οὐδαμῶς δ. ὀφείλουσιν εἶναι ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ CNic.(325)*can.*16; Bas.*ep.*188 *can.* 14(275D; M.681C); **3.** *admissible* τὸ βάπτισμά ἐστιν δ. *ib.can.*1 (270B; M.669A); μήτε δὲ τὸ παρὰ τῶν ἀσεβῶν δ. ὑμῖν ἔστω *Const. App.*6.15.2; of writings τὰ ἐν τοῖς σοῖς γεγραμμένοις βίβλοις, οὐκ ἔστιν δ. *Dial.Tim. et Aquil.*99 r°; πῶς οὖν μὴ δ. ἔσονται οἱ ο̅β̅ μᾶλλον ἢ Ἀκύλας; *ib.*119 r°; **4.** *capable of receiving* κεῖνος δεκτὸν ἔθηκε καλοῦ Gr.Naz.*carm.*1.2.9.98(M.37.675A).

δεκτρία, ἡ, *receptacle*, Gr.Naz.*carm.*1.2.17.22(M.37.783A).

δελεάζ-ω, 1. *entice*; met., *allure*, in good sense ἡ γραφὴ...πρὸς ὁμοιότητα προθέσεως ~ουσα Bas.Sel.*or.*14.1(M.85.184B); in bad sense ἀπολαύσεις ~ουσας τὴν γεῦσιν Clem.*str.*7.7(p.28.16; M.9. 452B); ~όμενος τῇ...πρωτοκαθεδρίᾳ †Hipp.*Artem.*ap.Eus.*h.e.*5.28.12 (M.20.513C); Meth.*symp.*4.4(p.50.17; M.18.93A); ἡδονῇ βραχείᾳ δελεασθείς Bas.*hom.*14.1(2.122E; M.31.445A); **2.** *catch by bait, deceive*, ref. Inc. ὁ θεότητος ἐλπίδι δελεάσας [sc. Devil] τὸν ἄνθρωπον σαρκὸς προσλήμματι εἰκότως δελεασθήσεται Jo.D.*hom.*1.10(M.96.561C); ἐπειδὴ θεότητος ἐλπίδι ὁ ἐχθρὸς ~ει τὸν ἄνθρωπον σαρκὸς προβλήματι ~εται id.*f.o.*3.1(M.94.981C); **3.** pass., *be offered as bait*, Epiph.*haer.* 64.30(p.448.17; M.41.1105A); *ib.*69.43(p.191.13; M.42.269B).

δέλεαρ, τό, *bait*, fig. τούτῳ [sc. wealth] καθάπερ δ. ἀγκιστρεύουσιν τοὺς ἀθλίους Clem.*paed.*3.5(p.254.25; M.8.601A); ref. Inc. κατὰ τοὺς λίχνους τῶν ἰχθύων...τῷ δ. τῆς σαρκὸς συγκατασπασθῇ τὸ ἄγκιστρον τῆς θεότητος Gr.Nyss.*or.catech.*24(p.93.3; M.45.65A); ὥσπερ γάρ τι δ. αὐτῷ τὴν οἰκείαν σάρκα προβαλλόμενος, διὰ τῶν οἰκείων ἥλων, ὡς δι' ἀγκίστρων, ἰχθὺν ἤγρευσεν Olymp.*Job* 40:20(M.93.432D); in a good sense τὸ τῆς δικαιοσύνης δ. Clem.*paed.*2.1(p.163.21; M.8.400A); in bad sense, *allurement* τῆς ἐπιθυμίας τὰ δ. id.*str.*4.6(p.266.12; M.8. 1252B); τοῖς τῆς ἡδονῆς δ. ... κατέσπα ψυχάς Eus.*d.e.*4.9(p.163.12; M.22.272D); Nil.*serm.*8(M.79.1276B).

δελέασμα, τό, *bait*, fig. οὗτος νόμου πολιτείαν προβάλλεται δελεάσματος δίκην Hipp.*haer.*9.14(p.252.18; M.16.3390B); hence *seduction, temptation* μακάριος ὁ μὴ περιτραπεὶς ἐκ τῶν τῆς ἡδονῆς δ. Bas. *hom.in Ps.*1(1.95E; M.29.224B); ὁ προαπατήσας τὸν ἄνθρωπον τῷ τῆς ἡδονῆς δ. Gr.Nyss.*or.catech.*26(p.98.13; M.45.68D); ἡ τῶν τοῦ πονηροῦ δ. προτίμησις id.*or.dom.*5(p.98.22; M.44.1181B); Nil.*Magn.* 52(M.79.1037B).

δελεασμός, ὁ, *allurement, temptation*, Epiph.*haer.*69.73(p.221.22; M.42.321A); Nil.*Magn.*2(M.79.972A).

***δελεαστικός,** *seductive*, Clem.*str.*2.20(p.173.27; M.8.1056A); Cyr. H.*catech.*12.34.

***δελεαστικῶς,** *in seductive manner*, Clem.*str.*2.20(p.178.18; M.8. 1065A).

δελτίον, τό, *small book*, Cyr.*ador.*1(1.1A).

δελτωτός, *in the shape of the letter Δ*; neut. as subst., the constellation *Triangle* τὸ...διὰ τὴν Σικελίαν ἀστροθετούμενον Δ. Tat.*orat.* 9(p.10.19; M.6.825C).

***δελφιναῖος,** *of a dolphin*, *A.Mt.*19(p.240.18).

δέμα, τό, 1. *bundle, bunch*, Pall.*h.Laus.*18(p.49.18; M.34.1052B); *ib.*2(p.17.8; 1011B); Soz.*h.e.*6.29.5(M.67.1373C); **2.** *something that binds, charm* περὶ δ. καὶ λύματος †Jo.Jej.*serm.*(M.88.1924A).

δεμάτιον, τό, *small bundle*, *Apophth.Patr.*(M.65.349A).

***δενδροκόλαψ, ὁ,** *wood-cutter*, Melet.*nat.hom.*27(M.64.1253A, v.l. δενδροκόλαφος).

***δενδροκοπία, ἡ,** *cutting down of trees*, plur., Thdr.Al.*libell.* (p.16.18; H.2.324C); Isch.*libell.*(p.17.21; H.2.325C).

δένδρον, τό, *tree*, fig. ταῦτα...τὰ δ. τὰ βλαστῶντα οἱ δίκαιοί εἰσιν οἱ μέλλοντες κατοικεῖν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἐρχόμενον Herm.*sim.*4.1; τοὺς ἀγνίνους...κλάδους...τὸ δ. τῆς ἁγνείας Meth.*symp.*9.4(p.119.6; M.18. 188A); as figure of Church, Clem.*fr.*54(p.226.4; M.9.744B); of trees in paradise ἀποστείλῃ [sc. ὁ θεός] τὸν ἄγγελον αὐτοῦ εἰς τὸν παράδεισον καὶ δώσῃ μοι ἐκ τοῦ δ. ἐν ᾧ ῥέει τὸ ἔλαιον ἐξ αὐτοῦ *Apoc.Mos.*9(p.5); τὸ θυμίαμα τῶν δ. τῶν ζώντων *Apoc.Bar.rel.*9.3; τὸ δ. τῆς ζωῆς... ποιήσει πάντα τὰ δ. τὰ ἄκαρπα ποιῆσαι καρπόν *ib.*9.14; δ. παμμεγέθη ὡραῖον, ἐν ᾧ ἐπανεπαύετο τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ ἐξήρχετο πᾶν εὐωδέστατον ὕδωρ, μεριζόμενον εἰς τέσσαρα ὀρύγματα *Apoc.Paul.*45(p.64); of Cross as δ. ἀειθαλές, ‡Chrys.*serm.pasch.*37.

δενδροτομέω, *cut down trees*, Clem.*str.*2.18(p.164.16; M.8.1037A).

δενδροτομία, ἡ, *laying waste*, Synes.*calv.*1(p.190.14; M.66.1168A).

δενδροφυής, *growing as trees*, Hipp.*haer.*5.7(p.79.16; M.16.3127B).

δενδρ-όω, pass., *become like a tree* in shape φλὸξ...~ωθεῖσα δὲ εἰς ὕψος εἴρψεν Pall.*v.Chrys.*10(p.62.10; M.47.35).

δέννω, (= δέω), *bind* δέννω σε⟨,⟩ Σκόρπιε Ἀρτεμίσιε *Pap.Chr.*3 R. 2(p.422).

***δεξιολαβέω,** *receive kindly*, pass., ‡Jo.D.*ep.Thphl.*11(M.95. 360A).

δεξιός, A. adj.; **1.** *right*, in gen. διὰ τοῦτο ἐκείνων [sc. martyrs] ἐστὶν τὰ δ. μέρη τοῦ ἁγιάσματος Herm.*vis.*3.2.1; τῆς γὰρ ἀριστερᾶς χειρὸς κατεχούσης τὸ χρῆμα, ἤτοι τὸ βαλάντιον, ἡ δ. χεὶρ σπείρει τὸν καλὸν σπόρον εἰς τὴν χώραν τῆς καρδίας τῶν πενήτων †Ath.*fr.Mt.*6:3 (M.27.1372B); of hand of God θεὸς δὲ αὐτὸς...ἄνωθεν αὐτῷ δ. χεῖρα προτείνων Eus.*l.C.*10(p.223.15; M.20.1373C); οὐ βούλεται δὲ ὁ μονογενὴς εἰδέναι τοὺς σαρκικοὺς λογισμοὺς τί ποιεῖ ἡ δ. χεὶρ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἵνα μή ποτε τῇ ἀγαθῇ προθέσει καὶ τῇ πλουσίᾳ προαιρέσει προσεμποδίζωσι †Ath.*fr.Mt.*6:3(1372B); neut. as subst. ἐὰν μὴ ποιήσητε...τὰ ἀριστερὰ εἰς τὰ δ. οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν *Agraph.*73[a](p.279); cf.*A.Petr.c.Sim.*38(p.94.10); **2.** neut. as subst., *right hand* of God τὸ γὰρ δ. οὐ τὴν κάτω χώραν δηλοῖ...ἀλλὰ τὴν πρὸς τὸ ἴσον σχέσιν Bas.*Spir.*15(3.11D; M.32.89C); **3.** *on the right hand*, Gnost. τὸν σωτῆρα γεν⟨ν⟩ητὸν καὶ παθητὸν διὰ τοὺς ἀριστ⟨ερ⟩οὺς... καὶ κατὰ τὸ πνευματικὸν ἐξ ἁγίου πνεύματος καὶ παρθένου, ὡς οἱ δ. ἄγγελοι γινώσκουσιν Clem.*exc.Thdot.*23(p.114.26; M.9.672A); οἱ δ. ... οὐκ εἰσὶν ἱκανοὶ παρακολουθοῦντες σώζειν καὶ φυλάσσειν ἡμᾶς· οὐ γάρ εἰσι τέλεον προνοητικοί, ὥσπερ ὁ ἀγαθὸς ποιμήν *ib.*73(p.130.8; 692D); ref. just men δ. τόποι στηκέτωσαν, ἀριστεροὶ μὴ μενέτωσαν *A.Jo.*114 (p.214.7); but usu. in phrase ἐκ δεξιῶν, in gen. οἱ πρεσβύτεροι ἐκ δ. αὐτοῦ [sc. ἐπισκόπου] *Lit.*ap.*Const.App.*8.12.3; ὃν ἐθεάσατο Στέφανος ...ἑστῶτα ἐκ δ. τῆς δυνάμεως *Const.App.*6.30.10; Marc.Er.*opusc.* 3.11(M.65.981B); ref. souls of just οἱ τοιοῦτοι ἐκ δ. ἵστανται τοῦ ἁγιάσματος Clem.*str.*4.6(p.261.12; M.8.1241A); Or.*sel.in Ps.*44:10 (M.12.1432A); ref. place of Son in relation to Father θρόνον ἐκ δ. αὐτοῦ Polyc.*ep.*2.1; λόγος θεός...ὁ ἐκ δ. τοῦ πατρός Clem.*paed.*1.2 (p.91.24; M.8.252C); ἐκ δ. γοῦν καθήμενος, ἀριστερὸν οὐ ποιεῖ τὸν πατέρα· ἀλλ' ὅπερ ἐστὶ δ. καὶ τίμιον ἐν τῷ πατρί, τοῦτο καὶ ὁ υἱὸς ἔχει...διὰ τοῦτο γὰρ καὶ καθήμενος ἐκ δ. ὁ υἱὸς ὁρᾷ τὸν πατέρα καὶ αὐτὸς ἐκ δ. ... ὁ υἱὸς ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. δ. γὰρ ὄντος τοῦ πατρὸς ἐν τῷ δ. ἐστιν ὁ υἱός· καὶ καθημένου τοῦ υἱοῦ ἐκ δ., ὁ πατήρ ἐστιν ἐν τῷ υἱῷ Ath.*Ar.*1.61(M.26.140B); οὔτε κάθηται ἐκ δ. ἀφ' ἑαυτοῦ ἀλλ' ἀκούει λέγοντος τοῦ πατρός [Ps.109:1] *Const.App.* 7.25.2; in creeds: *Symb.Ant.*(341)3(p.250.14; M.26.724D); *Symb. Ant.*(345)1(p.251.29; M.26.728B); *Symb.Sirm.*1 *anath.*18; *Symb. Sirm.*3(p.236.4; M.26.693B); *Symb.Nic.*(359)ap.Thdt.*h.e.*2.21.6(3. 880); *Symb.*ap.Epiph.*anc.*118(p.147.10; M.43.232D); *Symb.App.* (p.32); **4.** *right hand* man, Eus.*v.C.*4.44(p.136.1; M.20.1193C); **5.** *courteous, kindly*, neut. as subst. διὰ τὸ δ. τῆς προαιρέσεως μὴ δυνάμενον [sc. τὸν θεόν] παρορᾶν τὸν δεδεημένον τῶνδέ τινων Or.*or.* 11.4(p.323.29; M.11.453A); **6.** ψυχὴν πίστεως καὶ θεοῦ δ. ὁπόταν ἴσον τὸ τῆς ἐπαγγελίας καταστήσῃ *A.Jo.*69(p.184.16, conjj. ἀξίαν, δεκτικήν).

B. as fem. subst.; **1.** *right hand*, imposed by bishop in baptismal rite διὰ τοῦ ἐπισκόπου σου ὁ θεὸς υἱοποιεῖταί σε, ἄνθρωπε· γνώριζε, υἱέ, τὴν δ., τὴν μητέρα σου καὶ στέργε, καὶ τὸν μετὰ θεὸν γενόμενόν σου πατέρα σέβου *Const.App.*2.33.1; in rite of consecration ὁ δὲ ἱερεὺς... ἐπὶ κεφαλῆς ἔχει τὴν τοῦ τελοῦντος αὐτὸν ἱεράρχου δ. Dion.Ar.*e.h.* 5.2.2(M.3.509B); of God, symbol of honour, glory, and power δ. δὲ τοῦ θεοῦ ὅταν ἀκούσῃς, τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τοῦ θεοῦ εἶναι νόει ‡Ath.*qu.script.*45(M.28.728C); δ. ... τὴν θείαν οὕτως ὀνομάζων ἐνέργειαν Thdt.*Ps.*19:7(1.727); δ. δὲ τὴν ἐπὶ τοῖς αἰτίοις αὐτοῦ βοήθειαν Jo.D.*f.o.*1.11(M.94.844A); δ. δὲ τοῦ πατρὸς λέγομεν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῆς θεότητος *ib.*4.2(1104B); giving life, help, protection διὰ τῆς δ. ζωοποιῆσαι δύναται *Hom.Clem.*7.3; Eus.*h.e.*6.3.4(M.20. 528B); θεός...δ. αὐτοῖς ἐπήκοον παρέχων id.*m.P.*13(p.949.7; M.20. 1517A); ποίμανον αὐτοὺς ὑπὸ τὴν δ. σου *Const.App.*8.41.8; as heavenly place of Christ καθίζοντα αὐτὸν ἐν δ. αὐτοῦ [sc. θεοῦ] Just.*dial.*32.3 (M.6.544B); ἐν δ. ὢν αὐτοῦ [sc. θεοῦ] Or.*Jo.*13.8(p.233.5; M.14. 412A); Eus.*e.th.*3.14(p.171.14; M.24.1028A); ἐκάθισεν ἐν τῇ δ. τοῦ πατρός. δ. γὰρ τοῦ πατρὸς λέγω, οὐ τοπικήν, ἢ περιγραπτήν· ἀλλὰ λέγω δ. τοῦ θεοῦ εἶναι, τὴν ἄναρχον, καὶ προαιώνιον δόξαν, τὴν ἔχων ὁ υἱὸς πρὸ τῆς ἀνθρωπήσεως καὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν ταύτην ἔσχηκε *Euchol.*(p.254); in the creeds, *Symb.Ant.*(341)1(p.249.5; M.26.721A); *ib.*2(p.249.25; 724A); *ib.*4(p.251.8; 752C); *Symb.Sirm.*1 (p.254.27; M.26.736B); cf.*Symb.Sard.Orient.*(pp.190,191); Marcell. *ep.*(p.258.10; M.42.385D); *Symb.App.*(pp.24,30,31,34); *Symb.*ap.

Epiph.*anc.*119(p.148.24; M.43.236A); ‡Ath.*interpr.*(p.66.20; M.26.1232B); *Symb.*ap.*Const.App.*7.41.6; *Symb.Nic.-CP*(p.80.11, v.l. ἐκ δεξιῶν II.2.288B); name for the Son ἡ δ. τοῦ φωτὸς ἡ καταστρέφουσα τὸν πονηρὸν ἐν τῇ ἰδίᾳ φύσει *A.Thom.*A 48(p.164.12); ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ σοφία ὁμοίως χρηματίζει...καὶ δ. ‡Ath.*Ar.*4.33(p.82.4; M.26.517C); ἡ δ. τοῦ θεοῦ ἡ ποιητικὴ πάντων τῶν ὄντων, ἥτις ἐστὶν ὁ κύριος ...αὕτη τὸν ἑνωθέντα πρὸς αὐτὴν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἴδιον ὕψος ἀνήγαγε διὰ τῆς ἀνακράσεως Gr.Nyss.*Eun.*5(2 p.117.4; M.45.697B); δ. τοῦ πατρὸς τὴν τοῦ θεοῦ λέγομεν δύναμιν τὴν ποιητικὴν τοῦ παντός, ἥτις ἐστὶν ὁ κύριος *ib.*6(p.135.25; 720C); δ. γὰρ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ υἱός Cyr.*glaph.Gen.*3(1.76A); Manich. ἡ δ. τοῦ φωτός Hegem.*Arch.*5(p.6.1; M.10.1433B); *ib.*7(p.10.14; 1437B); fig., of the good man σώζει δὲ [sc. ὁ θεός] καὶ εὐεργετεῖ διὰ τῆς δ., τοῦτ' ἔστι διὰ τοῦ...ἀγαθοῦ *Hom.Clem.*20.3; **2.** *right hand, pledge*, plur. θεῷ δ. ἔδωκα Pall.*h.Laus.*21(p.65.16; M.34.1074B); sing. συνείδησις πίστεως...τῆς μελλούσης τρυφῆς δ. ἀπολαμβάνει *Const.App.*7.33.3.

δεξιότης, ἡ, *uprightness, righteousness*, Gr.Thaum.*pan.Or.*6 (p.16.17; M.10.1069D); Gr.Nyss.*Eun.*1(1 p.54.12; M.45.284A).

δεξι-όω, 1. act., *alleviate*, Gr.Ant.*exerc.*ap.Evagr.*h.e.*6.12(p.229.17; M.88.1884B); **2.** med.; **a.** *entertain* δέκα ἄρτοις...ἑκατὸν ἐδεξιώσαντο ‡Nil.*perist.*11.20(M.79.932A); **b.** *welcome, receive as a friend*, Ath.*ep.Aeg.Lib.*22(M.25.589A); ‡Nil.*perist.*12.12(965A); **c.** *receive kindly, treat kindly*, Eus.*d.e.*8 proem.(p.351.1; M.22.572A); Euthal. Diac.*epp.cath.*(M.85.688C); **d.** *honour*, Gr.Nyss.*hom.4 in Cant.* (M.44.845D); **e.** *honour, endow* τοῖς ἐντεῦθεν χρηστοῖς πολλάκις ~οῦται τὸ θεῖον τοὺς εὐσεβεῖς Gr.Naz.*or.*14.19(M.35.881B); **f.** *greet*; *embrace* φιλήματι τὸν τράχηλον δεξιώσασθαι Gr.Nyss.*or.dom.*2(p.38.30; M.44.1144D); **g.** *embrace, accept* μαθόντες...~οῦσθαι τὰ βλάπτοντα Nil.*Magn.*39(M.79.1016D); **3.** med., in pass. sense, *be received* σατανᾶς...πολλοὺς σπεύδει λυπῆσαι τοῦ ~ώσασθαι Ephr.3.80A; **4.** pass., *be received*; of repentant sinners, Eus.*h.e.*4.23.6(M.20.385B).

δεξίωσις, ἡ, 1. *graciousness, kind treatment*; plur., Eus.*h.e.*8.1.2 (M.20.740C); sing., Gr.Nyss.*bapt.diff.*(M.46.429A); Chrys.*hom.43.2 in Gen.*(4.437E); **2.** *hospitality*, Eus.*v.C.*4.44(p.136.5; M.20.1193C); Gr.Naz.*or.*8.12(M.35.801C); Bas.Sel.*v.Thecl.*1(M.85.481D); **3.** *protection, kindly assistance*; plur., Eus.*l.C.*18(p.259.13; M.20.1440A); id.*h.e.*4.15.47(M.20.361A); Chrys.*hom.1.5 in Phil.*(11.201B); **4.** *relief, comfort*, ‡Bas.*struct.hom.*2.5(1.340E; M.30.48A); **5.** *gift, offering*, Eus.Al.*serm.*8(M.86.357D); *bribe*, ‡Gr.Naz.*Chr.pat.*2271(M.38.315A).

***δεξιώτης, ὁ,** *guest-master*, Pall.*h.Laus.*52(p.145 n.(one MS); M.34.1217A).

δέος, τό (A), 1. *fear*; godly, Just.*dial.*82.4(M.6.672A); Eus.*e.th.* 1.10(p.69.5; M.24.841D); **2.** *ground for* godly *fear* δ. γάρ τι ἔχουσιν [sc. οἱ τοῦ σωτῆρος λόγοι] ἐν ἑαυτοῖς Just.*dial.*8.2(M.6.492D).

§**δέος, τό (B),** *lack* πενία...καὶ τὸ δ. τῶν ἀναγκαίων Chrys.*hom.2.4 in Eph.*(11.14C).

***δεπορτατίων, ἡ,** (Lat. *deportatio*) *exile*, Ath.Scholast.*coll.*10.2 (p.114); Phot.*nomoc.*9.26(M.104.769D).

***δεπόσιτον, τό,** (Lat. *depositum*) *deposit*, Ign.*Polyc.*6.2 cit. s. ἄκκεπτα.

***δερβᾶς,** Persian word, = *praetorium* τὴν τάξιν...τοῖς προπυλαίοις τοῦ δ. ἐφιζάνοντες, ὃ δὴ φίλον ἀρχεῖον παρ' Ἕλλησιν ὀνομάζεσθαι Sophr.H.*v.Anast.*(M.92.1697B).

δέρμα, τό, 1. *skin, hide*, Gr.Nyss.*or.catech.*8(p.46.6; M.45.36C); used as clothing by prophets (Heb.11:37) διὰ τῆς...τῶν κτηνογενῶν δ. ἐνδύσεως, καὶ ἡ ἔνσαρκος οἰκονομία τοῦ Χριστοῦ προδιετυποῦτο Anast.S.*hex.*12(M.89.1053A); **2.** *bark* of a tree, Thdt.*qu.39 in Gen.* (1.53); **3.** *parchment*, Pall.*v.Chrys.*20(p.125.17; M.47.70); **4.** *leather* ἐσκεπασμένοις...τοῖς ποσὶν ὑπὸ παχέων τινῶν δ. Gr.Thaum.*pan.Or.*2 (p.5.20; M.10.1056C).

***δερμακατούδιον, τό,** ? *garment of cat's fur*, Barth.Edess.*Agar.* (M.104.1405B).

δερμάτινος, *of skin*, ref. Gen.3:21, v. χιτών.

δερματοφόρος, *wearing skins*, Anast.S.*hex.*12(M.89.1053B).

δερματόω, *clothe with skin*, Geo.Pis.*hex.*1366(M.92.1539A).

***δερμοκουκούλιον (-κουλον), τό,** *leather cowl*, Nil.*epp.*2.178(M.79.292C); δερμοκούκουλον Niceph.Ur.*v.Sym.*117(M.86.3096B).

δερμότυλον, τό, *leather cushion*, Pall.*h.Laus.*55(p.149.1; M.34.1244B).

***δεσέρτωρ, ὁ,** v. *δησέρτωρ.

δέσις, ἡ, *binding together, bond* λῦσαι τὴν δ. τῆς συμβιώσεως Clem. *paed.*2.7(p.190.17; M.8.457B); of body and soul at Creation ἡ δὲ μὲν ἀρχεγόνοιο βροτοῦ δ. Gr.Naz.*carm.*1.1.8.78(M.37.452A); at resurrection ἀνάστασις, ἡ δ. τοῦ συνθέτου *ib.*1.2.34.251(963A).

***δέσμευσις, ἡ,** *imprisonment*, Sophr.H.*v.Anast.*(M.92.1720A).

δεσμεύω, δεσμέω, *bind*, ref. powers of Church in regard to sin οὐ γὰρ ἄνθρωπός ἐστιν ὁ δεσμῶν, ἀλλ' ὁ Χριστὸς ὁ τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἡμῖν δεδωκώς Chrys.*hom.4.6 in Heb.*(12.49C); αὐτῷ μεταδίδωμι τὴν ἐξουσίαν τοῦ δεσμεύειν καὶ λύειν *Clem.ep.*2(M.2.36B); ἐν χειρὶ γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐλύετο καὶ ἐδεσμεύετο τὰ ἁμαρτήματα Epiph.*anc.*97(p.118.11; M.43.193A); this power is from God σὺ δὸς ἐξουσίαν...λύειν ἃ δεῖ λύειν, καὶ δεσμεῖν ἃ δεῖ δεσμεῖν *Hom.Clem.*3.72; ref. Mt.7:1 εἰ γὰρ μὴ μέλλουσι κρίνειν ἁπάντων ἔσονται ἄκυροι καὶ μάτην τοῦ δεσμεῖν καὶ τοῦ λύειν ἐξουσίαν εἰλήφασι Chrys.*hom.24.1 in Mt.*(7.284C); ref. imposed penances ὅσα ἂν ἔτη ἔλαβον παρὰ τοῦ δεσμεύσαντος αὐτούς †Jo.Jej.*poenit.*(M.88.1905C); δεσμήσαντος †Jo.Jej.*serm.*(M.88.1929D); ref. observances πότε γὰρ τὸ σάββατον ἐπὶ ἀγαθῇ προφάσει οὐ λέλυται; πότε δὲ οὐκ ἐδεσμεύθη ἀπὸ πονηρίας οὐ μόνον τὸ σάββατον, ἀλλὰ πᾶσα ἡμέρα; Epiph.*haer.*66.82(p.124.3; M.42.157B); of the soul δεσμεῖται φόβῳ *Hom.Clem.*17.2; c. εἰς *bind to*, ‡Petr.I Al.*phys.*3 (p.34).

δεσμίδι(ο)ν, τό, dim. of δεσμίς, *small bundle*, *A.Petr.et Andr.*6 (p.120.19,23).

***δεσμολύτης (δεσμόλυτος), ὁ,** *one who releases from bonds, liberator*, ‡Gr.Naz.*Chr.pat.*447(M.38.172A); δεσμόλυτος *ib.*2529(332A).

δεσμός, ὁ, 1. *bond*; of physical bonds as ornament of martyrs, Ign.*Eph.*11.2; id.*Smyrn.*11.1; Polyc.*ep.*1.1; met., in good sense, of God's love etc. τὸν δ. τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τίς δύναται ἐξηγήσασθαι; *1Clem.*49.2; μεμαθηκὼς τὰ θεῖα δ. Thdt.*qu.50 in 1Reg.*(1.386); of human love ἡ τῆς ἀναλύσεως τῶν ἱερῶν τῶν φιλίων τούτων δ. ἐξουσία Gr.Thaum.*pan.Or.*6(p.18.3; M.10.1072D); of chastity, Meth.*symp.* 4.6(p.52.3; M.18.96B); in bad sense; in gen., *2Clem.*20.4; τοῦ δ. καταμεγαλοφρονοῦντες τοῦ σαρκικοῦ Clem.*str.*7.7(p.30.24; M.9.456B); of Mosaic Law ἔλυσεν γὰρ ἡμᾶς ὁ κύριος ἐκ τῶν δ. *Const.App.*6.12.11; ἦλθεν...λύων...τὰ πεπεδημένα δεσμοῖς τῆς κατάρας Epiph.*haer.*29.8 (p.331.11; M.41.404B); heret., of relationship between body and soul δ. αὐτῇ τὸ σῶμα δεδόσθαι τιμωρόν Meth.*res.*1.29(p.260.12; M.41.1137C); δ. ... τὸ σῶμα μεμηχανῆσθαι κατὰ τῆς ψυχῆς *ib.*1.30(p.261.19; 1140B); ἔφης δ. εἶναι τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα Adam.*dial.*3.1(p.116.35; M.11.1793B); ref. Inc. ἐλύετο...πᾶς δ. ... θεοῦ ἀνθρωπίνως φανερουμένου Ign.*Eph.*19.3; ref. Christ at Ascension λύσας πάλιν τὸν δ. τοῦ σώματος Hipp.*haer.*8.38(p.224.20; M.16.3346C); **2.** *restriction*; met., in gen., Thdt.*ep.*113(4.1192); id.*Jon.*1(2.1464); CCP(381)*ep.*ap. Thdt.*h.e.*5.9.3(3.1028); **3.** *censure, discipline*, of God δέχου τὸν δ. ᾧ ὁ θεὸς...γίνεται σύμψηφος Thdt.*h.e.*5.18.4(3.1047); of Church τὰ τῆς ἱερωσύνης αὐτοῖς δεσμὰ περιτέθεικα id.*h.rel.*21(3.1237); id.*h.e.*5.18.8(3.1048); τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτὸν κοινωνίας ἐκώλυσε, καὶ τὸν δ. ἐπιθεὶς ὑπεχώρησεν *ib.*5.37.1(3.1078); id.*ep.*154(4.1319); this power of Church comes through Christ, Chrys.*hom.4.6 in Heb.*(12.49C,D); **4.** *chain of argument*, Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)4.6(M.*PL.*77.331A).

***δεσμόω,** *bind together*, *A.Mt.*14(p.234.1); Melet.*nat.hom.*22(M.64.1229D).

δεσμώτης, ὁ, *prisoner*; eccl., *one under censure*, Chrys.*hom.4.6 in Heb.*(12.49D).

***δεσμωτικός,** *of prison*, Eus.*h.e.*8.10.11(M.20.768A).

δεσπόζ-ω, 1. abs., *be lord* or *master*, of man προσετάγη τῷ...~ειν Meth.*res.*1.35(p.274.1; M.41.1100B); of God ὡς γεωργοὶ γὰρ ἀγαθοὶ παρὰ τοῦ ~οντος τὴν ἀμοιβὴν ἕξομεν Just.*1apol.*44.13(M.6.396C); of Christ εἰ ὁμοῦ θεὸς καὶ ἄνθρωπος ὁ Χριστός, δηλονότι ὁμοῦ ~ει καὶ ~εται Leont.H.*Nest.*1.43(M.86.1504A); cf. 2 fin.; **2.** c. genit., *be lord* or *master of*, of man τὸν ~ειν...παντὸς τοῦ ὁρωμένου κόσμου λαχόντα Max.*ep.*10(M.91.449B); of BMV πάντων ~ουσα Ephr.3.526E; of angels δ. τῆς κτίσεως πάσης Herm.*vis.*3.4.1; of God τοῦ πάντων ~οντος Just.*1apol.*14.3(M.6.348C); Ath.*gent.*29(M.25.57B); ~οντα τῶν στοιχείων Cyr.*Am.*46(3.300E); τὸ θεῖον...οὐδὲ μόνον Ἰουδαίων ~ον Thdt.*Ezech.*1:3(2.681); pass., *be a servant, be ruled*, Leont.H.*Nest.*1.43 cit. supra; εἰ...κύριος καὶ Χριστὸς...ἐποιήθη ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ Ἰησοῦς, πῶς ἔτι ὑπὸ τοῦ θεοῦ ~εται; *ib.*5.14(M.86.1736C); **3.** *keep charge of*, c. genit. τῶν...χρυσῶν ἐδέσπωσεν [sic] *Mir.Geo.*8(p.94.9).

δέσποινα, ἡ, *mistress*; *queen*; of BMV, Petr.I Al.*fr.*(M.18.517B) cit. s. θεοτόκος; Ἰωάννης...υἱὸς ὢν θέσει τῆς δ. Leont.H.*Nest.*3.9 (M.86.1641D); †Gregent.*disp.*(M.86.669B); Jo.Mosch.*prat.*45(M.87.2900B) cit. s. ἐκτύπωμα; *Chron.Pasch.*p.11(M.92.89A); Thphn.*chron.* p.90(M.108.269C); ἐδυνήθη...ὁ θεῖος λόγος...ἐνανθρωπῆσαι ἐν τῇ δ. Jo.V H.*icon.*7(M.96.1356B); ἡ δ. πάντων καὶ θεοτόκος Niceph.Ur.*v.Sym.*145(M.86.3121B); as form of address παρθένε δ. Ephr.3.526C; Mod.*dorm.*10(M.86.3305); Jo.D.*carm.dorm.BMV* 32(p.229; M.96.1364B); Jo.Mon.*hymn.Nic.Myr.*7(M.96.1388C); ‡Gr.Naz.*Chr.pat.*634 (M.38.187A).

***δεσποινιακός,** *with authority of empress*, Sym.Styl.J.*ep.Just.* (M.86.3217C).

δεσπόσυνος, *belonging to the Lord*, of relatives of Christ δ. καλούμενοι διὰ τὴν πρὸς τὸ σωτήριον γένος συνάφειαν Afric.*ep.Arist.*5 (p.61.20; M.10.61A).

δεσποτεία, ἡ, 1. *ownership*; in legal sense, Eus.*v.C.*2.36(p.57.5; M.20.1013B); Gr.Naz.*test.*(M.37.392A); Chrys.*hom.20.6 in Mt.*(7.267D); Thdt.*Ezech.*46:16(2.1037); met., of the things of this life ῥήματι μόνον ἐστὶν ἡ δ. Chrys.*hom.11.2 in 1Tim.*(11.608B); **2.** *lordship*, as title μὴ προσδεχομένης τῆς ἡμερωτάτης ὑμῶν δ. Sym.Styl.J.*ep.Just.*(M.86.3217C); **3.** *mastery, power*, of Trin. μία θεότης, μία δ., μία κυριότης Epiph.*haer.*57.4(p.349.23; M.41.1001B); of God εἰ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ μὴ εἶναι ἡμᾶς δεσπόζει θεός, πῶς οὐκ ἔσται ἀπὸ τῆς αὐτῆς αὐτοῦ δ. τὸ γίνεσθαι ἡμᾶς ἀθανάτους; εἰ δὲ τὸ γενέσθαι ἡμᾶς ἀθανάτους, ἔξωθεν τῆς τοῦ θεοῦ δ. καθέστηκε, πῶς οὐκ ἔσται θεὸς τοῦ μὴ εἶναι ἡμᾶς μὴ δεσπόζων; ‡Just.*qu.Gr.*11.43(M.6.1489A); πάνθ' ὑποτετάχθαι τῇ ἐκείνου δ. μόνου Const.*or.s.c.*3(p.156.20; M.20.1240A); Chrys.*hom.45.2 in Mt.*(7.478D); δοῦλον δὲ τῆς τοῦ θεοῦ δ. id.*hom.42.5 in Jo.*(8.253B); οὐ διὰ τὸν φόβον, οὐδὲ διὰ δ. μόνον, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴν τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν εὐχαριστοῦμεν id.*hom.2.2 in Col.*(11.336A); τὸ ἐπικείμενον ἡμῖν τῆς σῆς δ. ὄνομα Thdt.*Dan.*3:33(2.1116); of Christ, Eus.*d.e.*5.6(p.230.4; M.22.380B) cit. s. δευτέρως; ὁ γὰρ βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς καὶ τοῦ μέρους πάντως τὴν δ. ἔχει Gr.Nyss.*hom.7 in Cant.*(M.44.909A); *Const.App.*6.23.5; πῶς οὖν οὐκ ἐσχάτης ἀνοίας τῆς οὕτω προσηνοῦς δ. ... ἀμελοῦντας, ἀχαρίστῳ καὶ ἀγνώμονι δουλεύειν τυράννῳ; Chrys.*hom.8.2 in Jo.*(8.51D); ἡ δὲ Μωσέως καὶ Ἠλίου παρουσία τὴν ζώντων καὶ νεκρῶν ἐμαρτύρησεν αὐτῷ δ. [i.e. at Transfiguration] Isid.Pel.*epp.*1.239(M.78.329B); Gel.Cyz.*h.e.*2.21.17(M.85.1285D); of Devil μὴ γὰρ ἑαυτοὺς ἠλευθερώσατε ὅτι πάλιν ἐπὶ τὴν προτέραν τρέχετε δ. Chrys.*comm.in Gal.*5:1(10.712D).

δεσπότης, ὁ, *lord, master* (usu. = κύριος q.v.); **1.** in gen., as having authority ἄμπελος...οὐκέτι εὔχρηστός ἐστι τῷ δ. ἑαυτῆς...καὶ τοιοῦτοι ἄνθρωποι...γίγνονται ἄχρηστοι τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν Herm.*sim.*9.26.4 al.; ὥστε...τὸν δ. ἥκειν ἐπὶ τὸ νίπτειν τοὺς πόδας τοῦ πιστεύοντος δούλου Or.*Jo.*32.12(7; p.444.33; M.14.772B); of a husband καὶ δ. σὲ οἶδα καὶ κύριον τῆς ἐμῆς ζωῆς Pall.*h.Laus.*61(p.155.13; M.34.1228A); fig. ἀγοράζει...ἡμᾶς κύριος τιμίῳ αἵματι, δ. πάλαι τῶν πικρῶν ἀπαλλάσσων ἁμαρτιῶν Clem.*ecl.*20(p.142.10; M.9.708A); δ. ... γεγόνασιν ὑμῶν ἐκεῖνοι [sc. idols] *Hom.Clem.*10.7; δύνασθε δ. γενέσθαι πάλιν *ib.*10.25; **2.** partic., of Devil ὁ τοῦδε τοῦ κόσμου δ. Hipp.*haer.*5.16(p.112.24; M.16.3174B); normal title of emperors; of princes, Thphn.*chron.*p.312(M.108.757B); as form of address to bishops, Alex.Thess.*ep.Ath.*(p.145.7; M.25.368A); Jo.Ant.*ep.Cyr.*2(p.9.19; M.77.173B); of priest (liturg.) εὐλόγησον, δ. cf.*Lit.Chrys.*(p.362.23); **3.** esp. of God; **a.** in gen. ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ μετανοίας τόπον ἔδωκεν ὁ δ. *1Clem.*7.5; σύ, δ. ἔδωκας...αὐτοῖς...οἷς δός, κύριε... *ib.*61.1; δ., ἐπουράνιε βασιλεῦ *ib.*61.2; *Barn.*1.7 cit. s. γνωρίζω; Herm.*vis.*2.2.5; βλασφήμους εἰς τὸν ἑαυτῶν εὑρίσκεσθαι δ. Iren.*haer.*2.26.1(M.7.803A); ὁ ὤν, δ. κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ *Lit.*ap.*Const.App.*8.5.1; σὺ οἶδας, δ., ὅτι... *V.Pach.A* 18(p.142.3); **b.** of Father, *1Clem.*64; *Did.*10.3; τοῦ πατρὸς πάντων καὶ δ. θεοῦ υἱός Just.*1apol.*12.9(M.6.345A); *ib.*61.10(421B); Clem.*prot.*10(p.78.13; M.8.228A) cit. s. ἐξισόω; ὦ τῶν πάντων ἔχων τὸ κῦρος δ. ὦ τῆς μονήρους δυνάμεως πάτερ Const.ap. Gel.Cyz.*h.e.*3.19.26(M.85.1352A); δ., δ. τῶν ἁπάντων, κύριε οὐρανοῦ καὶ γῆς..., ὁ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ *Lit.Bas.*(p.322.17); **c.** of Christ, Clem.*str.*4.7(p.267.9; M.8.1253B); διὰ τὴν πρόσταξιν ὡς δ. τοῦ Χριστοῦ Or.*Jo.*28.7(6; p.398.26; M.14.696D); ὁ πάσης κτίσεως δ. ὁ μονογενὴς υἱός Gr.Nyss.*ep.*1(M.46.1004D); οὐ γὰρ κύριος ὁ ἄνθρωπος τῆς διατάξεως τῆς τοῦ σωτῆρος, ἐπείπερ ὁ μὲν δ., ὁ δὲ ὑπήκοος *Const.App.*7.22.6; ἵνα...τῆς παρὰ τοῦ δ. φιλοτιμίας ἀπολαύσωμεν Chrys.*hom.30.1 in Gen.*(4.294B); μήτηρ τοῦ δ. σου γέγονε id.*hom.53.3 in Jo.*(8.314B); Thdt.*1Cor.*2:8(3.176); τὴν τοῦ δ. σταύρωσιν Anast.S.*hod.*12(M.89.196C); id.*synax.*(M.89.841A).

δεσποτικός, *of* or *for a lord* or *master*; **1.** theol.; **a.** *of, for,* or *towards the Lord*, objectively προΐετο [sc. Judas] φόνον δ. Chrys.*hom.81.3 in Mt.*(7.777B); δ. φίλος ἐστίν Antip.Bost.*Jo.Bapt.*7(M.85.1772A); ὁ λῃστὴς...πόθῳ δεσποτικῷ τῶν ἥλων τὸν πόνον οὐ λογιζόμενος Bas.Sel.*or.*17.1(M.85.217A); θείῳ καὶ δ. φόβῳ ‡Proc.G.*Pr.*15:27(M.87.1380A); †Jo.D.*B.J.*19(M.96.1032B) cit. s. ἐκτύπωμα; **b.** *of the Lord, belonging to the Lord*, freq. τὸν δ. τόκον Antip.Bost.*Jo.Bapt.*13(M.85.1776B); πάθει Areth.*Apoc.*60(M.106.748D); θάνατον Chrys.*hom.27.1 in Heb.*(12.245D); κοινωνίαν τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ δ. Didym.*Trin.*2.14(M.39.716B); κοινωνήσας τῶν δ. συμβόλων Pall.*v.Chrys.*11(p.68.9; M.47.38); θέλημα Cyr.*Ps.*7:11(M.69.753A); δόγμασι id.*Abac.*10(3.525E); νόμῳ Gennad.*encycl.*(p.79.31; M.85.1617C); οἶκός ἐστι δ. ἡ ἐκκλησία ‡Chrys.*prov.*3(2.763B); **c.** esp. of festivals etc., *dominical* νηστεία Pall.*v.Chrys.*9(p.55.2; M.47.32); ἑορτῆς [i.e. Hypapante] Cyr.*hom.div.*12(5^2.385E); ἡ δ. ἡμέρα τῇ ἀναστάσει τετιμημένη Thdt.*1Cor.*16:2(3.281); ἑορτῶν Andr.Cr.*or.*17(M.97.1172A); *Const.Stud.*4(M.99.1704D); **2.** secular; **a.** *royal* τῶν δ. παιδίων Pall.*v.Chrys.*17(p.111.11; M.47.61); τὸ δ. βρέφος [i.e. Christ] *Pers.*(p.17.5; M.10.105C); hence **b.** *imperial* τῷ δ. καθίσματι τοῦ Ἱππικοῦ *Chron.Pasch.*p.339(M.92.884C); *Euchol.*(p.5).

δεσποτικῶς, *with the authority of a master*; of Father, ref. Inc. τὸν ἀποστείλαντα οὐ δ. ἀλλὰ πατρικῶς Jo.D.*hom.*1.18(M.96.573B); of Son δ. εἰπεῖν μὴ ῥίπτεσθαι μαργαρίτας Thdt.*Ezech.*proem.(2.671); τῶν ἀνθρώπων τὴν σωτηρίαν, ἣν δ. πραγματεύεται id.*Heb.*8:2(3.594); of H. Ghost δ. τὴν ἐλευθερίαν οἷς ἐθέλει χαρίζεται id.*Trin.*21(M.75.1177B).

***δέτης, ὁ,** *one who binds*, Gr.Naz.*carm.*1.1.8.51(M.37.450A).

δετός, *that may be bound*, Gr.Naz.*carm.*1.1.2.15(M.37.403A).

δευσοποι-έω, *dye*, met. δόγματα ~ήσαντα...καὶ ποιώσαντα...τὴν ψυχήν Or.*Cels.*1.52(p.103.6; M.11.757A); ὡσπερεὶ ~ηθέντες ἀπὸ τῆς κακίας *ib.*3.65(p.259.5; 1005B).

δευσοποιός, 1. *deeply dyed* οἱονεὶ δ. τις βαφὴ γίνεται...περὶ τὴν ψυχήν Or.*comm.in Rom.*4:15(*JTS* 13 p.360); Gr.Thaum.*pan.Or.*13(p.29.26; M.10.1088C); τοῖς...καθάπερ τινὰ δ. βαφὴν τὴν αἱρετικὴν παραδεδεγμένοις Gr.Nyss.*or.catech.*7(p.38.11; M.45.32A ψευδοποιόν); καθάπερ τις δ. βαφὴ καὶ δυσέκνιπτος ἡ ἀπάτη id.*Eun.*9(2 p.212.11; M.45.809D); met. ὅταν ἁμάρτῃ δευσοποιά τε καὶ ἀναπόνιπτα Synes.*ep.*44(M.66.1369A); **2.** as subst., *dyer*, Bas.*leg.lib.gent.*2(p.43; M.31.568A); Chrys.*hom.20.5 in 1Cor.*(10.177B); Thdt.*Is.*1:18(p.9.8; 2.179).

δευσοποιῶς, *in deeply dyed fashion*; hence met., *ineffaceably*, *cat.Apoc.*12:9(p.361.27).

***δευτεραρία, ἡ,** *prioress, deputy head of nunnery*, *V.Dan.*5(p.69.20).

***δευτεράριος, ὁ,** *second in command*, ‡Ath.*doct.Ant.*18(M.28.581A); Cyr.S.*v.Euthym.*48(p.70.13); Φλαβιανὸς πρεσβύτερος καὶ δ. τῆς Μοδέστου CCP(536)*act.*2(*ACO* 3 p.157.18; H.2.1232A); *prior* of monastery, Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)1.2(M.*PL.*77.158A).

***δευτεράω,** v. δευτερόω.

δευτερεῖος, plur. δευτερεῖα, τά *second rank*, of Son ὡσανεὶ τοῦ πατρὸς ὑπάρχοντα δύναμιν καὶ σοφίαν ἰσοκλεῆ καὶ τὰ δ. τῆς κατὰ πάντων βασιλείας τε καὶ ἀρχῆς ἐμπεπιστευμένον Eus.*h.e.*1.2.11(M.20.60A); πρωτείοις μὲν τῆς τῶν ὅλων ἀρχῆς δ. δὲ τῆς πατρικῆς βασιλείας ἐνδοξαζόμενος id.*l.C.*1(p.198.26; M.20.1324B); of sin πολὺ γὰρ δεινὸν ἡ μοιχεία τοσοῦτον ὅσον τὰ δ. ἔχειν αὐτὴν τῆς κολάσεως *Clem.ep.*7(M.2.41B).

δευτερεύ-ω, 1. *hold second place*; in rank, of Son in relation to Father ἄξιον εἶναι τῆς ~ούσης μετὰ τὸν θεὸν...τιμῆς Or.*Cels.*7.57(p.206.26; M.11.1501D); τὸν δὲ τούτῳ [sc. τῷ πανηγεμόνι] ~οντα θεῖον λόγον Eus.*h.e.*1.2.5(M.20.56B); πατὴρ...ἀγαθοῦ γεννητικός, ~οντος δὲ καὶ ὡς ἂν ἀπὸ πρώτης καὶ ἡγουμένης οὐσίας ἐπιχορηγουμένου τοῦ υἱοῦ id.*d.e.*5.1(p.214.16; M.22.356B); ~ούσης δὲ μετὰ τὸν πατέρα τῆς δημιουργικῆς ὁμοῦ καὶ φωτιστικῆς δυνάμεως τοῦ θείου λόγου id.*p.e.*7.15(325A; M.21.549B); ὁ γὰρ ἐν ἔργοις ἴσος ὢν τῷ πατρὶ πῶς ἂν ~ων κατὰ φύσιν αὐτοῦ; Cyr.*fr.*ap.CLater.*act.*5(H.3.861E); of H. Ghost ἀξιώματι μὲν γὰρ ~ειν τοῦ υἱοῦ Bas.*Eun.*3.1(1.272B; M.29.653B); **2.** *come second* in time, of Inc. μὴ πρὸ τῆς καθόδου νοεῖσθαι τὴν σάρκα, ἀλλὰ ~ειν μετὰ τὴν κάθοδον Gr.Nyss.*Apoll.*9(M.45.1141A); of Christ in relation to Jo. Bapt. ἐχὼν μὲν τὸ πρωτεύειν καθὸ λόγος ἐστί, ~ων δὲ κατὰ τὴν σάρκα Cyr.*Pulch.*(p.109.24; 5^2.113C); **3.** *repeat* ~σαντος δὲ τοῦ προφήτου, δῆλον ὡς ταῖς αὐταῖς λέξεσιν ἕτερα πάλιν τὸ πνεῦμα ἐμήνυσεν Or.*Ps.*58:15(p.66).

***δευτερογαμέω,** *marry a second time*, Epiph.*haer.*61.1(p.381.19; M.41.1041A); Phot.*nomoc.*13.2(M.104.1168B); readers marrying a second time to be ineligible for preferment, Ath.Scholast.*coll.*1.1(p.3); Jo.Scholast.*coll.cap.*47 tit.(p.388).

***δευτερογαμία, ἡ,** *second marriage*, Afric.*ep.Arist.*(p.58.19; M.10.56A); *Const.App.*3.2.1; Ath.Scholast.*coll.*9.10(p.105); ὁ πολιτικὸς νόμος οὐ κολάζει τὴν δ. Phot.*nomoc.*13.2(M.104.901A).

***δευτερόγαμος,** *twice married*, hence ineligible for priesthood, Epiph.*exp.fid.*21(p.522.11; M.42.824B); Ath.Scholast.*coll.*1.1(p.2).

***δευτερογραφέω,** *copy*, Mac.Mgn.*apocr.*3.10(p.74.11).

***δευτεροδεκάδη, ἡ,** *tenth part of a tithe*, Hier.*comm.in Ezech.*14.45(M.*PL.*25.450D) prob. f.l. for δευτεροδεκάτη.

***δευτεροκῆρυξ, ὁ,** *later preacher*; ref. 2Cor.11:14, Marc.Er.*opusc.*10.10(M.65.1136B).

δευτερολογέω, *repeat*, Epiph.*haer.*76.46(p.399.30; M.42.613B).

δευτερολογία, ἡ, *repetition*, Epiph.*mens.*2(M.43.240B).

***δευτερόνοια, ἡ,** *second thought*, Marc.Er.*opusc.*4(M.65.996D).

δευτερονόμιον, τό, *Deuteronomy*, fifth OT book, *Barn.*10.2; written by Moses, Or.*Cels.*2.54(p.178.5; M.11.884A); Chrys.*hom.*

9.4 *in Mt.*(7.135B); ϵʹ δὲ βίβλος ἐστὶ τὸ δ. οὐ διὰ στόματος θεοῦ ὑπαγορευθέντα· διὸ οὔτε ἐτέθη ἐν τῷ ἀρῶνα τοῦτ᾽ ἔστιν ἐν τῇ κιβωτῷ τῆς διαθήκης *Dial.Tim.et Aquil.*77 r°.

δευτερόπρωτος, (cf. Lc.6:1) *second after the first*; of Low Sunday τῆς δ. κυριακῆς Eustrat.*v.Eutych.*96(M.86.2381B); δ. δὲ σάββατον καλεῖ τοῦτο τὸ σάββατον, οὐ μόνον ὡς ἑβδόμης ἡμέρας οὔσης, ἐν ᾗ ἡ πρώτη τῶν ἀζύμων εὑρέθη, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἀπ᾽ αὐτῆς ἀριθμεῖν τὰς νʹ ἡμέρας, καὶ ἑορτάζειν τὴν ἑορτήν, ἣν ἑορτὴν τῶν ἑβδομάδων ὁ θεῖος προσαγορεύει νόμος...εἴτε οὖν τὴν ιεʹ τῆς σελήνης, ὡς ἐν σαββάτῳ φθάσασαν, μετὰ τὸ θῦσαι τὸν ἀμνόν, δεύτερον ὠνόμασε σάββατον ὁ εὐαγγελιστής, εἴτε ὡς πρώτην οὖσαν τῆς πεντηκοστῆς, ἤγουν τῶν ἑπτὰ τῆς ἐν τούτῳ τῷ ἔτει πεντηκοστῆς, πανταχόθεν φαίνεται ὅτι τὴν ἐν τούτῳ τῷ ἔτει τοῦ πάσχα ἑορτὴν δηλῶσαι βουλόμενος ὁ εὐαγγελιστὴς δ. ὠνόμασε σάββατον *Chron.Pasch.*p.211(M.92.516C, 517B,C); neut. as subst. τί δέ ἐστι ἐν δ.; ὅταν διπλῆ ἡ ἀργία ᾖ καὶ τοῦ σαββάτου τοῦ κυρίου, καὶ ἑτέρας ἑορτῆς διαδεχομένης Chrys.*hom.39.1 in Mt.*(7.431D); δ. εἴρηται ἐπειδὴ δεύτερον μὲν ἦν τοῦ πάσχα πρῶτον δὲ τῶν ἀζύμων Isid.Pel.*epp.*3.110(M.78.816B).

δεύτερος, *second*; **1.** in rank; **a.** of Son's relationship to Father υἱὸν...θεοῦ μαθόντες, καὶ ἐν δ. χώρᾳ ἔχοντες Just.*1apol.*13.3(M.6.348A); οὕτω καὶ σοφία καὶ ἀλήθειά ἐστιν ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλης σοφίας δ. Ath.*Dion.*25.3(p.65.9; M.25.517B); ἡ ἐκ τοῦ πατρὸς μεγαλιότητος δ. μεγαλιότης *Pap.Chr.*4.16.1.14(p.446); in subordinationist sense ὁ υἱός...δ. γάρ ἐστι τοῦ πατρός Or.*princ.*1.3.5(p.56.3; M.11.150B); ὁ δέ, ὡς ἐξ αἰτίου γεγονὼς υἱὸς δ. οὐ ἐστιν υἱὸς καθέστηκεν ...βουληθεὶς γὰρ ὁ θεὸς γέγονεν υἱοῦ πατὴρ καὶ φῶς δ. κατὰ πάντα ἑαυτῷ ἀφωμοιωμένον ὑπεστήσατο Eus.*d.e.*4.3(p.153.11,15; M.22.256B); τὸν πρῶτον κύριον ὡς ἂν καθόλου τῶν ἁπάντων δεσπότην, Ἑβραῖοι ἀνεκφωνήτῳ προσρήσει τῇ διὰ τῶν τεσσάρων στοιχείων ἀνηγόρευον· τὸν δὲ δ. οὐκέθ᾽ ὁμοίως, ἰδίως δ᾽ αὐτὸν κύριον ὠνόμαζον *ib.*5.3(p.219.13; 361C); δ. εἰκότως καὶ αὐτὸς ἂν εὐσεβῶς χρηματίζοι κύριος *ib.*5.6(p.230.6; 380B); Eunomian δ. ἔσται τοῦ πατρὸς ὁ υἱός, αἴτιον αὐτὸν ἔχων Cyr.*thes.*9(5¹.68C); **b.** of man in relation to God, Max.*ep.*10(M.91.452D); **2.** in time λέγει ἡ θεία γραφὴ περὶ τοῦ δ. οὐρανοῦ...[Gen.1:8] Cosm.Ind.*top.*2(M.88.81C); of economy of Creation and Inc. in relation to generation of Son, ref. Pr.8:22, Ath. *Ar.*2.50(M.26.252C); εἰ γὰρ εἰς ἔργα φησὶν ἐκτίσθαι, φαίνεται μὴ τὴν οὐσίαν ἑαυτοῦ σημᾶναι θέλων, ἀλλὰ τὴν εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ οἰκονομίαν γενομένην, ὅπερ δ. ἐστι τοῦ εἶναι *ib.*2.51(256A); μηδὲ κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ, μηδὲ κατὰ δ. γέννησιν τινὶ τῶν πάντων κοινωνοῦντα Leont. H.*Nest.*4.9(M.86.1669B); τὴν ἐπίκτησιν τῶν ἐκ τῆς δ. γεννήσεως προσληφθέντων *ib.*4.12(1673D); of Second Advent, v. παρουσία; met. δ. φύσις ἡ συνήθεια *Hom.Clem.*5.25; ref. Mt.20:16 δ. πλάσιν ἐπ᾽ ἐσχάτων ἐποίησεν *Barn.*6.13; fem. as subst., *second day of week, Monday*, *V.Dan.*10(p.371.7); Jo.Jej.*canonar.*3.3(p.439); neut. as adv. πρότερον μὲν θεὸς λόγος ὤν, γενόμενος δὲ δ. υἱὸς ἀνθρώπου Eus.*d.e.* 8.1(p.364.8; M.22.592B).

δευτεροστάτης, ὁ, *soldier of the second line*, Or.*sel.in Ex.*14:7 (M.12.288C).

***δευτερότης, ἡ,** *duplication* καὶ υἱὸς μὲν κυρίως ἐστὶ δ. ὑποστάσεως ἐν ταυτότητι φύσεως Anast.S.*hod.*2(M.89.56A).

***δευτερότοκος,** *second-born*, Didym.*Trin.*3.4(M.39.836C).

***δευτεροφανῶς,** *by a secondary manifestation*, Dion.Ar.*c.h.*8.1 (M.3.240B); *ib.*15.6(336A).

δευτερ-όω (*-άω), 1. *put in second place*, Procl.CP *hom.*1.4(M.65.837A); **2.** *discuss in the second place*, Mac.Mgn.*apocr.*2.20(p.37.1); *ib.*3.41(p.141.2); **3.** *teach tradition* (δευτέρωσις), cf. *discipulis suis solent dicere* οἱ σοφοὶ ∼οῦσιν, *id est, sapientes docent traditiones*, Hier.*ep.*121.10(*CSEL* p.49.18,v.l.(one MS); ∼ῶσιν M.*PL.*22.1034); **4.** med., *repeat oneself*, *Dial.Tim.et Aquil.*79 v°.

δευτέρως, *secondarily*, Or.*Jo.*13:16(p.240.2; M.14.421C); of relationship between Father and Son ὀνομάζει κύριον δὲ τὸν...λόγον, τὸν δὴ καὶ δ. ἡμῖν μετὰ τὸν τῶν ὅλων θεὸν κυριολογούμενον Eus.*d.e.*4.7 (p.160.32; M.22.268B); δ. τὴν κυρείαν καὶ δεσποτείαν παρὰ τοῦ πατρὸς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος ἀναδεξάμενος *ib.*5.6(p.230.4; 380B).

δευτέρωσις, ἡ, 1. *second rank*, Dion.Ar.*c.h.*8.2(M.3.240C); **2.** *second quarter* of Jerusalem, interprn. of מִשְׁנֶה SM ap.Proc.G. *2Par.*34:22(M.87.1217D); **3.** *repetition*, Gr.Nyss.*hom.8 in Cant.* (M.44.949C); hence **4.** Jewish *tradition*, Eus.*p.e.*12.4(576A; M.21.956C); *Const.App.*1.6.3; *ib.*2.5.6 cit. s. διαστολεύς.

***δευτερωτής, ὁ,** *interpreter*, Cosm.Mel.*schol.*(M.38.466) in Gr. Naz.*carm.*1.1.10; esp. Jewish *scribe* ναὶ μὴν καὶ τῶν πρώτων μαθημάτων δ. τινες ἦσαν αὐτοῖς· (οὕτω δὲ φίλον τοὺς ἐξηγητὰς τῶν παρ᾽ αὐτοῖς γραφῶν ὀνομάζειν) Eus.*p.e.*11.5(513C; M.21.852B); Proc. G.*Is.*22:1(M.87.2176D); Jo.D.*haer.*14(M.94.685B).

***δεφενσίων, ἡ,** (Lat. *defensio*) *defence*, Ath.Scholast.*coll.*6.3 (p.81).

***δεφένσωρ, ὁ,** (Lat. *defensor*) *protector*, Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.) 1.4(M.*PL.*77.171C).

δέχ-ομαι, *receive*; Sophr.H.*conf.*(M.87.3365B); of receiving or admitting into Church, Jul.Papa *ep.Dian.*ap.Ath.*apol.sec.*31(p.111.4; M.25.301B); *Chron.Pasch.*p.336(M.92.872A); of receiving back penitents, CAnc.(314)*can.*5; Bas.*ep.*199 *can.*22(3.293C; M.32.724A); †CCP(381)*can.*2; Thdr.Scyth.*libell.*proem.(M.86.232C); and reconciled heretics, Bas.*ep.*188 *can.*5(3.272A; M.673B); ‡CCP(381)*can.*7; of hearing confession ἐξαγόρευσιν ∼όμενοι †Jo.Jej.*serm.*(M.88.1929D); of God accepting sinners, Ammon.*ep.*17(p.106.24); in Inc.; of Christ taking human nature to himself, Isid.Pel.*epp.*1.193(M.78.305C).

[*]**δηάκων, ὁ,** v. διάκων.

***δηκτήρ,** *biting*, ‡Nil.*perist.*2.4(M.79.820D).

***δηλατόρευσις, ἡ,** *work of an informer*, Leont.B.*mesopent.*(M.86.1985C).

***δηλατορεύω,** *inform against*, Heges.ap.Eus.*h.e.*3.20.1(M.20.253A); Pall.*v.Chrys.*17(p.108.6; M.47.60); *V.Olymp.*3(p.411).

***δηλάτωρ, ὁ,** (Lat. *delator*), **1.** *informer*, Thdt.*ep.*43(4.1103); **2.** *public prosecutor*, †Gregent.*leg.hom.*22(M.86.592C).

δηλαυγῶς, *clearly*, *Dial.Tim.et Aquil.*110 v°.

***δηληγάτωρ, ὁ,** (Lat. *delegatus*) *delegation*, Jo.Mal.*chron.*13 p.319(M.97.477B).

δηλητήριος, met., *noxious*; hence, neut. as subst., *poison* τερπνὰ δ. Gr.Naz.*carm.*2.1.12.338(M.37.1190A); of diabolical inducements to sin, Eus.*h.e.*10.4.14(M.20.853C); Chrys.*hom.62.3 in Mt.*(7.624A).

δηλητηριώδης, *noxious*; neut. plur. as subst., Nemes.*nat.hom.*1 (M.40.532A).

***δηλοποιέω, 1.** *make clear, reveal*, †Bas.*parad.*1(1.347F; M.30.64A); ‡Proc.G.*Pr.*3:11(M.87.1244D); *Contrad.*1(p.6); **2.** *make celebrated* τοῦ...ἀνδρὸς τὸ φαιδρὸν ὄνομα ἐδηλοποιήθη Gr.Mag.*dial.* (tr.Zach.)3.1(M.*PL.*77.215D).

δῆλος, *clear, manifest*; as subst. δῆλοι, οἱ *Urim* εἶπεν ὁ ἱερεὺς διὰ τῶν δ. ‡Epiph.*v.proph.Elisaei* A 6(p.32; M.43.396D); τά...δῆλα Hesych.S.*temp.*2.93(M.93.1541C); hence *oracles, revelations* δότε ἡμῖν δήλους· τί ἄρα ἀποβήσεται ἡμῖν; *Pers.*(p.8.18).

***δηλοσιεύω,** error for δημοσιεύω, †Anast.S.*relat.*49(p.69).

***δηλοτικός,** v. δηλωτικός.

δηλ-όω, 1. *make clear, manifest*; *signify* ἀνέστη [sc. Χριστός]... ὡς καὶ...αἱ...γραφαὶ ἐδήλουν Just.*dial.*85.1(M.6.676B); exeg. Am.4:12 κτίζειν πνεῦμα λέγεται...τοῦ τοῖς ἀποστόλοις ἐμπνεύσαντος Χριστοῦ ∼ουμένου Eus.*d.e.*4.16(p.189.29; M.22.316D); Gel.Cyz.*h.e.*2.7.23(M.85.1237A); **2.** *mean* ∼οῖ δὲ [sc. προτίκτωρ]...τὸν προσκεπαστήν Men. *exc.Rom.*19(p.216.26; M.113.920C); ∼οῖ δὲ ἡ λέξις [i.e. χαβάρ] τὴν μεγάλην ‡Barth.Edess.*Muham.*(M.104.1448B); pass. ptcpl. as subst., *meaning*, Or.*Apoc.*14(p.27.6); **3.** *order* ∼οῦσιν αὐτῷ· ἐλθέ Call. *v.Hyp.*(p.76); Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)3.10(M.*PL.*77.235C); **4.** *declare* war, *Chron.Pasch.*p.286(M.92.716A); **5.** pass. ptcpl., *aforesaid*, Eus.*h.e.*1.5.1(M.20.81A); *ib.*6.14.8(552B); id.*v.C.*1.58(p.34.25; M.20.972C).

δήλωμα, τό, 1. *indication, proof*, Dion.Al.ap.Ath.*Dion.*18(p.60.9; M.25.508A); ‡Dion.Al.*fr.in Lc.22:42*(p.234.13; M.10.1598B); **2.** *news*, Gr.Nyss.*v.Macr.*(p.411.23; M.46.997A); id.*Eun.*2(2 p.328.25; M.45.504B); **3.** *communication, report*, CEph.(431)*act.*4(*ACO* 1.1.3 p.17.23; H.1.1488E); Heracl.*ep.*(M.92.992B); *Chron.Pasch.*p.392(M.92.1005B); Thdr.Stud.*epp.*1.24(M.99.981D); *ib.*2.159(1497B).

δήλως, *clearly*, Chrys.*hom.80.3 in Mt.*(7.769C).

δήλωσις, ἡ, 1. *manifestation, indication* οὐδέπω γὰρ ἀποκεκάλυπτο ἡ τῶν προφητικῶν δ. μυστηρίων πρὸ τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας Clem. *str.*5.14(p.385.22; M.9.132B); τῶν τῆς κιβωτοῦ μέτρων ὁ λόγος τῆς τριάδος δ. Cyr.*glaph.Gen.*2(1.37A); ‡Sophr.H.*liturg.*2(M.87.3981D); **2.** *Urim*, Gr.Nyss.*laud.Bas.*(M.46.812C); Epiph.*gemm.*(M.43.301C); Proc.G.*Dt.*33:8(M.87.984A).

δηλωτικός, *significant, indicative*, in gen. ὄνομα [sc. τοῦ Χριστοῦ] μύρου κεκενωμένου δ. Eus.*d.e.*4.16(p.195.20; M.22.325A); Σαβέκ... τοῦ μυστηρίου τοῦ σταυροῦ δ. Diod.*Gen.*22:13(M.33.1575C); καὶ τί θαυμαστὸν εἰ ἐπὶ θεοῦ, ὅπου γε οὐδὲ ἐπὶ ἀγγέλου εὕροι τις ἂν ὄνομα τῆς οὐσίας δ. Chrys.*hom.2.2 in Heb.*(12.17C); of prophecy τὸ δὲ [sc. Gen.49:10] σύμβολον δ. ἦν τῶν γενησομένων τῷ Χριστῷ Just.*1apol.* 32.5(M.6.380A); τὸ δὲ 'ὅτι ἔρχεται κρῖναι τὴν γῆν' γένοιτ᾽ ἂν δ. καὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας Eus.*d.e.*6.6(p.256.33; 421C); δηλοτικός Max.*ep.*12(M.91.469B).

δημαγωγ-έω, *be a leader of the people*, Chrys.*hom.80.3 in Mt.*

(7.770D); hence *govern* τοῦ πνεύματος πάντα ~οῦντος id.*hom.36.4 in 1Cor.*(10.339C).

δημαγωγικός, *fit to lead the people*; neut. as subst., Chrys.*hom.* *56.2 in Mt.*(7.567D).

***δημαίτητος**, *demanded by the people*, Synes.*ep.*13(M.66.1349C).

δήμαρχος, ὁ, 1. *leader of the people* τὸν Ἰακὼβ πατέρα εἶναι τῶν δώδεκα πατριαρχῶν, κἀκείνους τῶν δ. Or.*princ.*4.3.7(p.333.12,14; M.11.388A); **2.** *leader of one of the circus factions*, Thphn.*chron.* p.241(M.108.608B).

***δημεκδικ-έω,** *be a* defensor civitatis ὁ ~ῶν Marc.Diac.*v.Porph.*25.

δημεύ-ω, 1. *make public*; **a.** *divulge* τὰ τῶν Καβίρων ~οντι μυστήρια Athenag.*leg.*4.1(M.6.897A); pass., Clem.*prot.*2(p.25.20; M.8.112A); **b.** *admonish publicly*, †Gregent.*leg.Hom.*22(M.86.593B); *ib.*30(597B); *ib.*48(605D); **2.** *punish by fining*, Ath.*ep.encycl.*4(p.173. 11; M.25.232A); Chrys.*hom.7.7 in 1Cor.*(10.61A); *Chron.Pasch.*p.327 (M.92.844A); c. acc. of respect τοῖς ~θεῖσι τὰς οὐσίας αὐτῶν Gel. Cyz.*h.e.*1.8.2(M.85.1208D).

***δημηγέρτης, ὁ,** *seditious person*, Leont.et Jo.*sacr.*2 tit.(M.86. 2021D).

[*]δημηγορεύω, *proclaim publicly*, ‡Caes.Naz.*dial.*177(M.38. 1145).

δημηγορέω, *make a public speech*, Eus.*h.e.*2.10.1(M.20.157C); Chrys.*hom.83.3 in Jo.*(8.492C); Isid.Pel.*epp.*3.300(M.78.973A).

δημηγορία, ἡ, 1. *idle talk*, Or.*Cels.*6.33(p.103.6; M.11.1348B); **2.** *public speech, oration*, *ib.*6.10(p.80.11; 1305A); Chrys.*hom.54.2 in Jo.*(8.317D); Bas.Sel.*v.Thecl.*1(M.85.480B); hence *sermon*, Or.*Cels.*4.5 (p.277.25; M.11.1033D); Chrys.*hom.48.1 in Jo.*(284A); Philost.*fr.* (M.65.636C).

δημιουργ-έω, 1. *fashion*, Tat.*orat.*33(p.35.17; M.6.876B); *Hom. Clem.*10.20; Eus.*d.e.*4.5(p.157.2; M.22.261C); **2.** *effect, produce* εἰρήνην ~ῆσαι Or.*hom.12.5 in Jer.*(p.91.29; M.13.385A); κακοδοξίαν ~εῖ Gr.Naz.*ep.*183(M.37.301A); Chrys.*hom.58.3 in Mt.*(7.589B); **3.** *create*; **a.** of God in gen., Arist.*apol.*13.8; Just.*1apol.*59.1(M.6. 416C); ψιλῷ τῷ βούλεσθαι ~εῖ Clem.*prot.*4(p.48.18; M.8.164A); οὐκ ἄλλῳ τινὶ κελεύει ~εῖν, ἀλλὰ τὰ μὴ ὄντα καλεῖ Thdt.*qu.9 in Gen.* (1.13); applied also to God's activity in fashioning existing entities θεὸς καὶ ἐξ ὄντων καὶ ἐκ μὴ ὄντων ~εῖ *ib.20*(1.26); καὶ ἐκ μὴ ὄντων ποιεῖ, καὶ ἐξ ὄντων ~εῖ· τὸν μὲν γὰρ πρότερον οὐρανὸν ἐκ μὴ ὄντων ἐδημιούργησε, τὸν δὲ δεύτερον ἐξ ὑδάτων ἐποίησεν *ib.14*(1.17); **b.** through the second Person ὁ λόγος ἐν ἀρχῇ γεννηθείς, ἀντεγέννησε τὴν καθ' ἡμᾶς ποίησιν, αὐτὸς ἑαυτῷ τὴν ὕλην ~ήσας Tat.*orat.*5 (p.6.9; M.6.817A); Athenag.*leg.*6.3(M.6.901C); τοῦ κατὰ τὴν ἀρχὴν ...~ήσαντος λόγου Ath.*inc.*1.4(M.25.97C); τὸ δὲ ἐξ οὐκ ὄντων ~εῖσθαι τὸν κόσμον νεωτέραν ἔχει τὴν ὑπόστασιν καὶ πρόσφατον τὴν γένεσιν, ὑπὸ τοῦ πατρὸς διὰ τοῦ υἱοῦ πάντων εἰληφότων τὴν τοιαύτην οὐσίωσιν Alex.Al.*ep.Alex.*4(p.22.17; M.18.553B); ἀρχὴ γὰρ τῶν ὄντων μία, δι' υἱοῦ ~οῦσα καὶ τελειοῦσα ἐν πνεύματι Bas.*Spir.*38(3.31E; M.32.136B); this being special function of Son in relation to other Persons τοῦ μὲν πατρὸς εὐδοκοῦντος καὶ κελεύοντος, τοῦ δὲ υἱοῦ πράσσοντος καὶ ~οῦντος, τοῦ δὲ πνεύματος τρέφοντος καὶ αὔξοντος Iren.*haer.*4.38.3 (M.7.1108B); but creation through Son is due to Father's will, not to necessity οὕτω γὰρ ἂν οὔτε πατὴρ προσδεηθείη υἱοῦ, μόνῳ τῷ θέλειν ~ῶν, ἀλλ' ὅμως θέλει διὰ υἱοῦ Bas.*Spir.*38(32A; M.136B); question addressed to those who said Father created Son to serve him in creating world εἰ γὰρ καλὸν τὸ ~εῖν (ὥσπερ οὖν καλόν, καὶ μόνον ἴδιον, καὶ μόνον ἐξαίρετον τῆς θεϊκῆς ἀφθόνου φύσεως, ἵν' ἔχοι καὶ ὑπὸ τοῦ δοξάζηται), ἀνθότου μὴ πάντα δι' ἑαυτοῦ ἔκτισεν, ἀλλ' οἷον εἴπως κατῴκησεν; Didym.*Trin.*1.8(M.39.276C); heret. ἐκ μὴ ὄντων ἑκάτερον αὐτῶν πέφυκε ~εῖν Philost.*h.e.*10.3(M.65.585A); **c.** as activity of Trin. τριὰς...ἁγία...ὅλη τοῦ κτίζειν καὶ ~εῖν οὖσα Ath.*ep. Serap.*1.28(M.26.596A); CCP(543)*anath.*6(p.228; H.3.285A) cit. s. δημιουργικός; **d.** Son not himself created, Thdt.*Trin.*8(M.75.1157A); οὗτός ἐστιν ὁ πρὸ πάντων τῶν αἰώνων ἐξ ἐμοῦ γεννηθεὶς οὐ δημιουργηθεὶς Gr.Ant.*bapt.*2.1(M.64.33); οὐ δ. om. M.88.1872C); as asserted by Arians υἱός...ὡς τὰ κτίσματα διὰ τὸ δεδημιουργῆσθαι Ath. *decr.*22(p.19.5; M.25.456B); τότε γὰρ γέγονεν ὅτε βεβούληται αὐτὸν ὁ θεὸς ~ῆσαι id.*ep.Aeg.Lib.*12(M.25.564B); **e.** ref. Inc. ὁ θεὸς λόγος ...ἐν τῇ γαστρὶ τῆς...ἀεὶ παρθένου Μαρίας ἐδημιούργησεν ἑαυτῷ ἐξ αὐτῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει σάρκα ὁμοούσιον ἡμῖν Just.Imp.*edict.* ap.Evagr.*h.e.*5.4(p.200.12; M.86.2800A); ὁ τεχνίτης ἐν σοὶ πρὸς ἑαυτοῦ ἀσπόρως βρέφος ~ηθήσεται Jo.D.*fr.*(M.96.816A); **f.** ref. 'nature miracles', Chrys.*hom.42.3 in Jo.*(8.251D); *cat.Jo.*2:6(p.198. 35); **g.** ref. man's creation ὁ πλάσας ἡμᾶς καὶ ~ήσας *1Clem.*38. 3; Clem.*exc.Thdot.*51(p.123.19; M.9.684A); Εὔα οὐκ ἐγεννήθη, ἀλλ' ἐδημιουργήθη ‡Ath.*disp.*23(M.28.465D); **h.** ref. new creation by spiritual regeneration, of H. Ghost ~εῖ δὲ τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν Gr.Naz.*or.*41.14(M.36.448B); ~εῖ τὸ μέγα κτίσμα τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρει, καὶ ζωοποιεῖ καὶ εἰς οὐρανὸν ἐπιστρέφει...τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Didym.*Trin.*2.7(M.39.564A); ἑτέραν ἐδημιούργησε κτίσιν...ἐν Χριστῷ Chrys.*hom.26.1 in Jo.*(8.148D); *ib.25.2*(145C); in baptism, Eustrat.*v.Eutych.*8(M.86.2284A); **i.** angels cannot create, being themselves creatures, Ath.*Ar.*2.21(M.26.192A); but man's creative capacity imitates that of God though it is restricted to fashioning of existing material, Thdt.*qu.20 in Gen.*(1.26); **j.** angels prob. created along with heaven and earth, *ib.4*(1.8); **4.** ptcpl. as subst.; **a.** *creator*, Athenag.*res.*5(p.52.31; M.6.981D); Ath.*decr.*18(p.15.23; M.25.448B); Gr.Naz.*or.*4.15(M.35.545A); **b.** neut., *creature, created thing*, Ath.*syn.*35(p.262.31; M.26.756B); †Bas.*Is.*161 (1.493C; M.30.384A).

δημιούργημα, τό, 1. *work, product*; in gen., fig. ἐπιορκίαι...τῆς γλώσσης...δ. Bas.*hom.in Ps.*33(1.153A; M.29.373C); λοιδορίαν...τῆς κακίας δ. Gr.Nyss.*instit.*(p.76.10; M.46.301A); **2.** *created thing, creature*; **a.** in gen., Clem.*prot.*11(p.81.13; M.8.233B); ἀρχὴ δημιουργημάτων ὁ δημιουργός Or.*Jo.*1.17(p.22.10; M.14.53A); πάντα μὲν καλὰ καὶ καλὰ λίαν τὰ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν δ. †Hipp.*theoph.*1 (p.257.3; M.10.852A); αἰσθητὸς κόσμος...θεοῦ δ. Eus.*l.C.*12(p.233.4; M.20.1392C); οὐκ ἠδύνατο μὴ δι' αὐτοῦ [sc. Logos] γενέσθαι τὰ δ. Ath.*Ar.*2.31(M.26.212B); ἑνὸς δημιουργοῦ ἀγαθοῦ ἐστι πάντα τὰ ἄλογα ζῷα δ. ‡Just.*qu.et resp.*127(M.6.1377D); θαυμαστὰ...δ. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ Cyr.*Ps.*8:5(M.69.760A); **b.** of man, Clem.*paed.*2.1 (p.157.1; M.8.385B); σὸν γὰρ ἦν [sc. ὁ ἄνθρωπος] δ. *Lit.*ap.*Const. App.*8.12.20; κοινὸν γὰρ τῆς θεότητος δ. τὸ πλαττόμενον Bas.Sel.*or.*1.3 (M.85.36A); Gnost. denial that man's physical nature is creature of God τὴν μὲν σάρκα...τοῦ πονηροῦ λέγοντες εἶναι δ. *cat.Judae* 8(p.158. 20); **c.** of angelic powers ἀρχαὶ καὶ κυριότητες καὶ ταῦτα δοῦλα καὶ ταῦτα δ. ‡Chrys.*hom.*8(13.221E); **d.** of Devil τὸ πονηρὸν καὶ κακὸν οὐκ ὄν. καὶ τάχα τοῦτο ἔσηνε τοὺς εἰπόντας τὸν διάβολον μὴ εἶναι θεοῦ δ.· καθὸ γὰρ διάβολός ἐστιν οὐκ ἔστι θεοῦ δ., ᾧ δὲ συμβέβηκε διαβόλῳ εἶναι, γενητὸς ὤν, οὐδενὸς κτιστοῦ ὄντος παρὲξ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, θεοῦ ἐστι κτίσμα· ὡς εἰ ἐφάσκομεν καὶ τὸν φονέα μὴ εἶναι θεοῦ δ., οὐκ ἀναιροῦντες τὸ ᾗ ἄνθρωπός ἐστι πεποιῆσθαι αὐτὸν ὑπὸ θεοῦ Or.*Jo.*2.13 (7; p.69.18; M.14.136B); **e.** of Son τὸ τέλειον τελείου δ. Eus.*d.e.*4.2 (p.152.3; M.22.253B); denied against Arians οὗτοι [sc. Arians]...τὸν κτίστην τῶν ἁπάντων κτίσμα ἢ δ. βλασφημῆσαι ἐτόλμησαν Ath.*inc.et c.Ar.*1(M.26.985B); μὴ λεγέσθω θελήματος δ. ὁ υἱός id.*Ar.*2.67(M.26. 464C); ἀσεβὲς...τὸ τὸν κτίστην τοῖς δι' αὐτοῦ κεκτισμένοις δ. παραβάλλειν id.*syn.*26.8(p.253.31; M.26.733A); εἰ μὲν δ. ὁ μονογενής, οὐ παρίστησιν ἡμῖν τοῦ πατρὸς τὴν οὐσίαν· εἰ δὲ γνωρίζει ἡμῖν δι' ἑαυτοῦ τὸν πατέρα, οὐχὶ δ. ἀλλὰ υἱὸς ἀληθὴς καὶ εἰκὼν τοῦ θεοῦ Bas.*Eun.* 2.32(1.269E; M.29.648D); ‡Gr.Nyss.*Ar.et Sab.*9(M.45.1293C); **f.** of H. Ghost (Arian), Bas.*Eun.*2.33(1.270A; M.29.649A).

***δημιουργητικός,** *creative*; neut. as subst., *creative power*, of God, Hesych.H.*Ps.tit.*78.21(M.27.1028C); Anast.S.*serm.imag.*3(M. 89.1165A).

***δημιουργητικῶς,** *by way of creation*, ref. Son τὸ μὲν εἶναι γεννητῶς καὶ οὐ δ. Jo.D.*f.o.*4.18(M.94.1181C).

***δημιουργητός,** *created*, ‡Just.*coh.Gr.*22(M.6.281A).

δημιουργία, ἡ, A. *creation*; **1.** in pagan thought ποτὲ μὲν φύσιν λέγουσι ποιηταί, ποτὲ δὲ νοῦν ἀρχηγὸν γενέσθαι τῆς ὅλης δ. *Hom.Clem.* 6.19; δημιουργὸν αὐτὸν [sc. God]...ἀλλὰ ὕλης πρὸς δημιουργίαν δεόμενον Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.337B); ὕλην...τὴν πρόφασιν αὐτῷ τῆς δ. παρέχουσαν ‡Just.*coh.Gr.*6(M.6.253B); **2.** Gnost. and Manich. ascription of Creation to inferior or evil creator, Hegem.*Arch.*12 (p.20.7; M.10.1448A); τὸν πονηρὸν μηδὲν ἔχειν κοινὸν πρὸς τὸν ἀγαθὸν θεὸν εἰς τὴν τοῦ κόσμου δ. Cyr.H.*catech.*6.13; εἰ γὰρ ἀγαθῆς φύσεως ἡ κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐνέργεια πάντως ἐστίν, ὁ λυπηρὸς οὗτος καὶ ἐπίκηρος βίος οὐκέτ' ἄν, φησίν, εἰς τὴν τοῦ ἀγαθοῦ δ. ἀνάγοιτο Gr.Nyss.*or. catech.*7(p.38.8; M.45.32A); Gennad.*fr.Gen.*1:1(M.85.1625D); **3.** orthodox; **a.** in gen., *1Clem.*20.6; τὴν ἐπὶ πάσης τῆς δ. θεωρουμένην ἀγαθότητα καὶ σοφίαν Athenag.*res.*12(p.62.10; M.6.997B); ἐπαναπαύεται δὲ τερπόμενος τῇ δ. Clem.*str.*2.2(p.116.8; M.8.937A); τὸ σάββατον δημιουργίας ἐστὶν ὑπόμνημα *Const.App.*7.23.3; ἤρκει τῆς δ. ὁ τρόπος δεῖξαι τοῦ νόμου τὸν δεσπότην Chrys.*hom.40.1 in Mt.*(7.438A); creation of evils justified εἰ τοίνυν μέμφεταί τις τῇ τῶν πονηρῶν δ., ἀποστερεῖ ἄρα τῶν τῆς νίκης βραβείων τοὺς τῆς ἀρετῆς ἀθλητάς Thdt.*qu.36 in Gen.*(1.47); in heret. determinist view γέγονασί τινες ἐξ αὐτῆς τῆς δ. οἱ μὲν ἀγαθοὶ τὸν τρόπον, οἱ δὲ κακοί Cyr. *Ps.*57:4(M.69.1169B); **b.** of man's place in it ἐπὶ τέλει τῆς δ. αὐτὸν προήγαγεν Clem.*exc.Thdot.*41(p.119.30; M.9.680A); τῆς τοῦ θεοῦ δ. ἐχθρός [i.e. self-mutilator] *Can.App.*22; πάντες...γὰρ ἄνθρωποι τοῦ θεοῦ...κατὰ τὸν τῆς δ. λόγον Chrys.*hom.17.2 in 1Tim.*(11.649C); ἡμεῖς αὐτοὶ τὸ κεφάλαιον τῆς δ. Gennad.*fr.Rom.*8:23(p.381.17; M.

85.1697C); ref. sonship τὸ δέ, τέκνον, ἢ καὶ αὐτῷ πιστεύσαντι, ἢ κατὰ τῆς δ. λόγον Vict.*Mc.*2:5(p.285.10); method of man's creation as Christol. illustration ὡς γὰρ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ θεοῦ καὶ τῆς γῆς οὐ κατὰ μίξιν, ἀλλὰ κατὰ δ., οὕτως...Χριστὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου *Dial.Ath.et Zach.*45(p.31); **c.** ref. Person and work of Son, cf.Eus.*h.e.*1.2.3(M.20.53C) cit. s. F; ἄλλη γὰρ υἱοῦ γένεσις καὶ ἄλλη ἡ διὰ τοῦ υἱοῦ δ. id.*d.e.*5.1(p.212.26; M.22.353A); συνόντα... πρὸ αἰώνων τῷ...πατρὶ καὶ πρὸς πᾶσαν διακονησάμενον αὐτῷ τὴν δ. εἴτε τῶν ὁρατῶν εἴτε τῶν ἀοράτων *Symb.Ant.*(345)6(p.253.7; M.26.732B); εἴ τις λέγων θεὸν τὸν Χριστὸν πρὸ αἰώνων υἱὸν τοῦ θεοῦ ὑπουργηκότα τῷ πατρὶ εἰς τὴν τῶν ὅλων δ. μὴ ὁμολογῇ, ἀ. ἔ. *Symb. Sirm.anath.*3; Arian objection πολλοὺς λαλεῖ λόγους ὁ θεός. ποῖον αὐτῶν ἄρα λέγομεν...λόγον μονογενῆ τοῦ πατρός;...μικροῦ δεῖν ἄνθρωπον τὸν θεὸν ὑπολαμβάνουσιν...ὥσπερ οὐκ ἀρκοῦντος ἑνὸς ἐκ τοῦ θεοῦ λόγου πᾶσαν τὴν ἐκ τοῦ βουλήματος τοῦ πατρὸς δ. ... πληρῶσαι Ath.*decr.*16(p.13.34; M.25.'444'(452)A); Eunomian, Eun.*apol.*27(M.30.864C) cit. s. γέννημα; *ib.*15(852A); **d.** of H. Ghost οὔτε υἱὸς ἐλλιπῆ τὴν δ. μὴ τελειουμένην παρὰ τοῦ πνεύματος Bas.*Spir.*38(3.31E; M.32.136B); Gr.Nyss.*Maced.*9(M.45.1313D); hence of Trin. οὐδὲ τῆς τοῦ παντὸς δ. υἱοῦ καὶ πνεύματος τὴν ἐνέργειαν κεχωρισμένην τοῦ πατρός Thdt.*rect.conf.*5(M.6.1217A); Gel.Cyz.*h.e.*2.21.6(M.85.1284D); (Eunomian) H. Ghost included in Creation, Eun.*apol.*25(M.30.861C); **e.** angels having no part in Creation, Didym.*Trin.*2.6(M.39.549A).

B. spiritual *creation* or *recreation* in Christ, *Diogn.*9.5; αὕτη μείζων ἡ δ. Chrys.*hom.8.3 in 2Cor.*(10.495C); εἴ τις ἐπίστευσεν αὐτῷ...εἰς ἑτέραν ἦλθε δ. *ib.11.2*(10.515A); esp. in baptism, id.*hom. 25.1 in Jo.*(8.144C); as work of whole Trin., Thdt.*haer.*5.3(4.392).

C. *working*, of God's providence κατὰ δ. τοῦ ἀγαθοῦ...θεοῦ περιέπεσαν αὐτοὶ οἱ Πέρσαι *Chron.Pasch.*p.395(M.92.1012C); in gen., *T.Sal.*D 2.1.

D. *construction*, Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.320A); *ib.*(321B); Chrys. *sac.*5.7(p.136.7; 1.419B).

E. *procreation*, Thdt.*provid.*6(4.576).

F. concrete, *creation, creatures* δ. τὴν ὑπ' αὐτοῦ γεγενημένην... προσκυνεῖν οὐ θέλω Tat.*orat.*4(p.5.6; M.6.813B); πρὸ πάσης...δ. ὁρωμένης τε καὶ ἀοράτου τὸ πρῶτον καὶ μόνον τοῦ θεοῦ γέννημα Eus.*h.e.* 1.2.3(M.20.53C).

δημιουργικός, A. *of a craftsman*; as subst., *craftsmanship* δραστήριος ἡ δ. Clem.*prot.*4(p.45.6; M.8.156B).

B. *creative*; **1.** of man in procreation, Clem.*paed.*2.10(p.212.16; M.8.505B); **2.** of God; **a.** in gen. ἐπὶ δὲ θεοῦ χεὶρ μὲν τὸ δ. Or.*fr.4 in Reg.*(p.295.26; M.17.44B); τόν...τῶν καθόλου τε καὶ κατὰ μέρος δ. νοῦν Eus.*p.e.*3.6(97A; M.21.177C); εἶχε γὰρ ἐν ἑαυτῷ τὸ ἀεὶ δ. καὶ τέλειον Epiph.*haer.*76.38(p.391.21; M.42.600A); οὐ κτιστή τις οὖσα ἐν τῇ τοῦ θεοῦ οὐσίᾳ φύσις, ἀλλὰ δ. τῶν πάντων *ib.*76.50(p.405.14; 624A); θεότητος...γνώρισμα τὸ δ. Chrys.*hom.68.2 in Ac.*(9.289A); Proc.G. *Gen.*1:6(M.87.72A); θεοῦ δὲ χεῖρες αἱ...δ. τε καὶ ἐνεργητικαὶ δυνάμεις Eustrat.*stat.anim.*7(p.365); μίαν ἀρχὴν...μίαν κίνησιν...τῶν μετ' αὐτὴν ὄντων ἁπάντων δημιουργικήν Sophr.H.*ep.syn.*(M.87.3157A); **b.** Manich. ἡ ἀγαθὴ ἀρχὴ τῶν Χριστιανῶν ἄρχει, ἡ δὲ δ. τῶν Ἰουδαίων Adam.*dial.*1.3(p.4.26; M.11.1720A); **c.** of Person and work of Son τὸ δ. αἴτιον Ath.*syn.*49(p.273.16; M.26.780B); Bas.*Spir.*38(3.31D; M.32.136B) cit. s. προκαταρκτικός; Chrys.*hom.4.3 in Jo.*(8.30E); χείρ...ἡ δ. τῶν ὄντων ἁπάντων δύναμις,...υἱὸς τοῦ θεοῦ Proc.G.*Is.*8:11 (M.87.1984A); **d.** of H. Ghost, Bas.*hom.in Ps.*32(1.135D; M.29.333A); δ. κατὰ φύσιν τὸ πνεῦμα Cyr.*thes.*31(5^1.331B); denied by Eunomius θεότητος μὲν καὶ δ. δυνάμεως ἀπολειπόμενον [sc. τὸ πνεῦμα], ἁγιαστικῆς καὶ διδασκαλικῆς πεπληρωμένον Eun.*apol.*25(M.30.861D); **e.** ref. doctrine of operation of Trin. in Creation εἴ τις λέγει...ὅτι οὐχ ἡ παναγία καὶ ὁμοούσιος τριὰς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον...ἀλλ' ὁ νοῦς, ὅν φασι δ., προϋπάρχων τοῦ κόσμου καὶ τὸ εἶναι αὐτῷ τῷ κόσμῳ παρέχων, γενητὸν ἀνέδειξεν, ἀ. ἔ. CCP(543)*anath.*6 (p.228; H.3.285A).

C. *pertaining to Creation*, hence *natural* τρεῖς εἰσιν οὗτοι θεῖοι σύμπαντος νόμοι· εἷς μὲν ὁ φυσικὸς ὁμοῦ καὶ δ. καθ' ὃν...τὸ δέον γινώσκομεν Cyr.*Ps.*19:8(M.69.832A); κόσμος διττῶς λέγεται, καὶ ἡ σύστασις ἡ δ. καὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ σύστημα τὸ πονηρόν Sever.*Eph.* 2:2f.(p.307.27).

D. *relating to, concerned with, Creation* κατὰ μὲν οὖν τὸν δ. λόγον, ἐξ ὑδάτων καὶ ἐν ὕδασι ἔχει τὸ εἶναι ἡ γῆ...κατὰ δὲ τὸν θεωρητικὸν καὶ τροπικὸν ὁ φθαρτὸς οὗτός ἐστι κόσμος, διϋγροῖς πράξεσι...διεξαγόμενος *cat.Apoc.*17:11(p.433.18).

δημιουργικῶς, *by way of creation*, in gen. πάντα διὰ τοῦ υἱοῦ ἐγένετο...δ. *cat.Heb.*1:2(p.292.31); φωτίζει...δ. μὲν υἱός...κατὰ μετοχὴν δὲ ἡ κτίσις ‡Just.*qu.et resp.*49(M.6.1293C); Cyr.*Is.*5.3(2.809E) cit. s. ἐκπόρευσις; Trin. τὰ μὲν ἔστιν ἐκ τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ δ.· ὁ δὲ υἱὸς ἐκ τῆς ὑποστάσεως γεννητικῶς τὸ δὲ πνεῦμα ἐκπορευτικῶς ‡Ath.*dial.Trin.*1.6(M.28.1125A); Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.298A; M.29.716A); id.*Trin.*1.9(M.39.281C); ‡Cyr.*Trin.*23(6^3.28E; M.77.1164C); ref. Inc. τῆς τοῦ πνεύματος παρουσίας...δ. αὐτὸ [sc. Christ's body] διαπλαττούσης Leont.B.*Nest.et Eut.*2(M.86.1352C).

δημιουργός, ὁ, A. as subst.; **1.** *craftsman*; met., *maker, author* ὁ δ. τῆς...ἐπιστολῆς Synes.*ep.*101(M.66.1469B); of Devil πάσης κακίας δ. Cyr.H.*catech.*19.4; and δ. τῆς ὑπερηφανίας †Bas.*Is.*88(1.440B; M.30.261C); αὐτὸς δ. τῆς ἁμαρτίας Chrys.*hom.13.2 in Eph.* (11.98B); hence, fig., *cause* ἔννομος ζωὴ παρρησίας δ. Ath.*exp.Ps.* 118:46(M.27.488C); Gr.Naz.*carm.*2.1.11.458(M.37.1061A); βίᾳ γὰρ ἢ φόβῳ ἀρετῆς οὐκ ἄν ποτε γένοιτο δ. Bas.Sel.*v.Thecl.*1(M.85.500B); *practiser* οἱ τῆς ἀρετῆς δ. Isid.Pel.*epp.*5.188(M.78.1445A); **2.** *creator*; **a.** of God, in gen. κτίστην καὶ δ. τῶν ἁπάντων Arist.*apol.*15.3; *Hom. Clem.*17.4; τὰ γὰρ κτίσματα μηνύει τὸν ἑαυτῶν δ. Ath.*Ar.*1.12(M.26.36C); ἀποσεσιώπηται μὲν ὁ τρόπος τῆς κτίσεως τῶν οὐρανίων δυνάμεων, ἀπὸ γὰρ τῶν αἰσθητῶν μόνον τὸν δ. ἡμῖν ὁ τὴν κοσμογονίαν συγγραψάμενος ἀπεκάλυψε Bas.*Spir.*38(3.31D; M.32.136A); **b.** esp. of Father, *1Clem.*20.11; Just.*1apol.*8.2(M.6.337B); ἔστι δὲ οὗτος ὁ δ., ὁ κατὰ μὲν τὴν ἀγάπην πατήρ, κατὰ δὲ τὴν δύναμιν κύριος, κατὰ δὲ τὴν σοφίαν ποιητής Iren.*haer.*5.17.1(M.7.1169A); Clem.*str.*1.11(p.34.10; M.8.749C); Or.*Jo.*20.30(24; p.367.23; M.14.644A); *Hom.Clem.*2.45; Ath.*gent.*2(M.25.5C); πιστεύομεν εἰς ἕνα τὸν μόνον...πατέρα...δ. τῶν πάντων *Symb.Sirm.*3(p.235.25; M.26.692B); ref. 1Cor.8:6 τὸ μὲν γὰρ 'ἐξ οὗ' τὸν δ. σημαίνειν Bas.*Spir.*4(3.4D; M.73C); Chrys.*hom. 22.2 in Mt.*(7.277D); Jo.D.*f.o.*1.3(M.94.796C); **c.** of Son, *Diogn.*7.2; Tat.*orat.*7(p.7.12; M.6.820B); Clem.*prot.*1(p.7.31; M.8.61C); Or.*Jo.* 1.19(p.22.18; 56B); Ath.*Ar.*3.28(384B); δ. ἀθανάτων καὶ θνητῶν, δ. τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκός Eun.*exp.fid.*2(p.256); Cyr.*Is.*3.5 (2.527A); **d.** of H. Ghost ὡς δ. καὶ ἀγαθὸς θεὸς μένων εἰς ἀεὶ τὸ πνεῦμα Didym.*Trin.*2.7(M.39.564C); *ib.*3.41(801C); ‡Cyr.*Trin.*9(6^3.13C; M.77.1140B); cf.Sev.Ant.*fr.*(*SR* 10 p.204), Jo.D.*hom.*4.6(M.96.608C) citt. s. B; **e.** denied of Father in relation to Son, Cyr.*thes.* 10(5^1.76D) cit. s. γεννήτωρ; τοῦ δὲ ἰδίου γεννήματος οὐκ ἔστι δ. ἀλλὰ κατὰ φύσιν πατήρ id.*hom.pasch.*11(5^2.159A); **f.** in pagan thought δ. ... πάντων φησὶν ὁ Πυθαγόρειος λόγος τὸν μέγαν γεωμέτρην καὶ ἀριθμητὴν ἥλιον Hipp.*haer.*6.28(p.154.14; M.16.3234D); περὶ τοῦ δ. φησι [sc. Πλάτων] 'τὸν...πατέρα...τοῦ παντὸς εὑρεῖν τε ἔργον· καὶ εὑρόντα εἰς πάντας ἐξειπεῖν, ἀδύνατον' Zach.Mit.*opif.*(M.85.1089A); **g.** Gnost. ὁ δὲ Καρποκράτης ἀγγέλους τοῦ κόσμου δ. εἶναί φησι Ath. *Ar.*1.56(M.26.129C); Valentinian τὸν δ. δὲ καὶ αὐτὸν ἄγγελον θεῷ ἐοικότα Iren.*haer.*1.5.2(M.7.496A); τὸν μὲν γὰρ δ. ὡς θεὸν καὶ πατέρα κληθέντα εἰκόνα τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ καὶ προφήτην προσεῖπεν Clem.*str.* 4.13(p.287.28; M.8.1297B); ἐάν...ἀπολογούμενοι περὶ θεοῦ, ἕτερον μὲν εἶναι λέγωσι τὸν ἀγαθόν, οὐδενὸς τούτων ἔχοντα τὴν ἀρχήν, τῷ δὲ δ. πάντων τὰ τοιαῦτα προσάπτωσι... Or.*comm.in Gen.*ap.Eus.*p.e.*6.11 (282C; M.12.53B); cf. ὁ πρῶτος δ. ἐδημιούργησεν *A.Thom.*A 6(p.109.11); **h.** Marcionite δ. ... τοῦ κόσμου πονηρόν...ἀγαθὸν...θεὸν καταλύοντα τὰ τοῦ δ. ποιήματα Hipp.*haer.*7.30(p.216.1; M.16.3334B); *ib.*6.33(p.162.5; 3246A); ἄλλον δὲ εἶναι ὁρατὸν θεὸν καὶ κτίστην καὶ δ. Epiph. *haer.*42.3(p.97.5; M.41.697D); οἱ μὲν τὰ Μαρκίωνος νοσοῦντες λέγουσι περὶ τοῦ δ. τοῦ δικαίου μόνον, καὶ οὐκ ἀγαθοῦ, ταῦτα εἰρῆσθαι Chrys. *hom.8.2 in 2Cor.*(10.493D); **i.** Manich., Thdr.Heracl.ap.*cat.Mt.*15:32 (p.127.16); Chrys.*hom.83.4 in Jo.*(8.496A); δ. τῆς κτίσεως ἕτερον ἐπεισαγαγεῖν παρὰ τὸν ὄντα βουλόμενοι id.*hom.8.2 in 2Cor.*(10.493D); φύσεως...δ. ὁ διάβολος ‡Ath.*Apoll.*1.15(M.26.1120C); **j.** ref. Arian argument φασί,...ἀεὶ ποιητής ἐστιν ὁ θεός, καὶ οὐκ ἐπιγέγονεν αὐτῷ τοῦ δημιουργεῖν ἡ δύναμις· ἆρ' οὖν, ἐπειδὴ δ. ἐστιν, ἀΐδιά ἐστι καὶ τὰ ποιήματα, καὶ οὐ θέμις εἰπεῖν οὐδὲ ἐπὶ τούτων, οὐκ ἦν πρὶν γεννηθῇ; ἄφρονες...· τί γὰρ ὅμοιον υἱὸς καὶ ποίημα; Ath.*Ar.*1.29(M.26.72A); εἰ ἐκ διδασκαλίας τὸ δημιουργεῖν τινι προσγίνεται, φθόνον...περὶ τὸν θεὸν εἰσάγουσιν...ὅτι μὴ πολλοὺς δημιουργεῖν ἐδίδαξεν, ἵν' ὥσπερ πολλοὶ...ἄγγελοι, οὕτω καὶ πολλοὶ δ. περὶ αὐτὸν ὦσιν *ib.*2.29(208B); δ. αὐτοὶ ἀντεισάγουσι τοῦ κόσμου, ἵνα καὶ τοῦ δημιουργεῖν τὸν υἱὸν ἀφέλωνται *ib.*2.38(228C); **k.** in argument agst. Jews: [sc. if they ascribe Christ's healing miracles to Beelzebul] φρονήσουσί ποτε καὶ δ. εἶναι τὸν Βεελζεβοὺλ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως Ath.*ep.Serap.*4.21(M.26.672B).

B. as adj., *creative*, esp. of Son ὁ δ. λόγος Bas.*hom.in Ps.*32 (1.135E; M.29.333B); Epiph.*haer.*69.52(p.199.16; M.42.284B); of H. Ghost δ. τὸ πνεῦμα ὡς ὁ υἱός Sev.Ant.*fr.*(*SR* 10 p.204); τὸ πνεῦμα ...τὸ ζωοποιὸν καὶ δ. Jo.D.*hom.*4.6(M.96.608C); of wisdom, Ath.*Ar.* 2.40(M.26.232A); *ib.*2.77(312A); Didym.*Trin.*3.3(M.39.812B); of fire acc. Messalians, Jo.D.*haer.*80(M.94.732A).

δημοβόρος, *devouring the people*; met., *grasping* δ. βασιλεῖς *Orac.Sib.*11.225; τῶν δ. ἔξαρχος Isid.Pel.*epp.*3.153(M.78.844D).

***δημοδιδάσκαλος, ὁ,** *demagogue*, Synes.*ep.*154(M.66.1553B).

δημοθοινία, ἡ, *public feast,* ref. 1Cor.11:22ff. πανδαισίας καὶ δ. πληροῦντες ἐν ἐκκλησίαις Cyr.*Nest*.4.5(p.86.8; 6^{1}.111D).

***δημοθόρυβος,** *disturbing people;* of ravens' cries, ‡Caes.Naz. *dial*.140(M.38.1072).

δημοκατάρατος, *cursed by the people,* Or.*exp.in Pr*.11:26(M.17. 192B).

δημοκῆρυξ, ὁ, *public crier,* CEph.Orient.*act*.(*ACO* 1.1.5 p.120.21; H.1.1452B).

δημοκοπέω, *force into public life;* pass., Bas.*ep*.33(3.112E; M.32. 320A).

δημοκοπία, ἡ, *popular appeal* πομπείας καὶ δ. τῶν λόγων Bas.Sel. *v.Thecl*.1(M.85.500D).

***δημοκοπικῶς,** *so as to gain popular support* οὔτε δ. τὴν ταπεινοφροσύνην ἐπιτηδεύειν Bas.*reg.fus*.21(2.366C, vv.ll. δημοκοπητικῶς, δημοτικῶς; M.31.976C).

δημοκρατέω, *be in power;* of a circus faction, Jo.Mal.*chron*.10 p.244(M.97.373C); Thphn.*chron*.p.142(M.108.385B).

δημοκρατία, ἡ, 1. *democracy;* met., of heavenly bodies θαυμαστή γε τῶν ἀτόμων ἡ δ. ... εἰς μίαν...συνοικίαν ἐπειγομένων Dion.Al.ap. Eus.*p.e*.14.25(776D; M.21.1277B); **2.** *popular pressure,* Attic.*ep.Cyr*. (p.23.33; M.77.349D); *ib*.(p.24.11; 352A); **3.** *change of power* among circus factions, Thphn.*chron*.p.154(M.108.416D).

δῆμος, ὁ, 1. *people,* plur. τοῦ ἐκείνου [sc. God] δ. Const.ap.Eus.*v. C*.2.71(p.70.12; M.20.1045A); τοῖς Χριστοῦ δ. Bas.Sel.*or*.27.1(M.85. 312A); **2.** *company, band,* plur. δ. μαρτύρων ἄπειροι Chrys.*hom. 12.4 in Rom*.(9.547D); τῶν μαρτύρων οἱ δ. Thdt.*Ps*.46:6(1.1571); τῶν ἀοράτων οἱ δ. id.*Eph*.1:10(3.405); **3.** *township, commune* τῷ δ. τῆς Ἀλεξανδρείας Ath.*h.Ar*.48(p.211.7; M.25.752C); **4.** *circus faction* τὸν πλοῦτον ἑαυτοῦ θηριομάχοις προσαναλίσκων, καὶ ταῖς ματαίαις τῶν δ. φωναῖς ἐπαγαλλόμενος Bas.*hom.in Ps*.61(1.196B; M.29.477A); τῶν δ. ἀλλήλοις συναφθέντων Evagr.*h.e*.4.13(p.163.12; M.86.2728A); οἱ δ. τῶν πρασίνων *Chron.Pasch*.p.336(M.92.873A); **5.** *family* Σάτυρος ἱστορῶν τοὺς δ. Ἀλεξανδρέων Thphl.Ant.*Autol*.2.7(M.6.1057A).

Δημοσθενίζω, *imitate Demosthenes,* Gr.Naz.*ep*.190(M.37.312A).

***δημοσίευσις, ἡ,** *publicity, making manifest;* of Second Advent λαθὼν ἦλθον· τότε δὲ μετὰ πολλῆς τῆς δ. Chrys.*hom.53.2 in Mt*. (7.541A); id.*incomprehens*.5.7(1.490D); ἐπαισχύνῃ τῶν αἰσχρῶν τὴν δ. Nil.*Eulog*.14(M.79.1112C); πρὸς...δημοσίευσιν τῶν κεκρυμμένων ἐπενοήθη ἡ εἰκών Jo.D.*imag*.3.17(M.94.1337C).

δημοσιεύ-ω, A. *reveal;* **1.** *make known publicly;* in gen., Isid. Pel.*epp*.2.109(M.78.549D); Ammon.*Jo*.12:50(M.85.1480C); οὐράνιος ἀστὴρ ἐδημοσίευσεν αὐτὸν καὶ τὴν γέννησιν αὐτοῦ *Pers*.(p.28.8); ref. Jo. Bapt. μέσος τῶν δύο διαθηκῶν τῆς μὲν καταλύων τὸ γράμμα, τῆς δὲ ~ων τὸ πνεῦμα Gr.Naz.*or*.43.75(M.36.597B); ὁ πρόδρομος...τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον...~ειν ἀποστελλόμενον Jo.D.*hom*.1.3(M.96.549B); of Christ τὴν πατρικὴν αὐτοῦ περὶ ἡμᾶς ἀγάπην ἐδημοσίευσεν *ib*.2.2 (580A); **2.** *admit to, confess,* sins, Nil.*epp*.1.37(M.79.100D); Bas.Sel. *or*.17.3(M.85.225B); Niceph.Ur.*v.Sym*.15(M.86.3000D); **3.** *bring to light,* Gr.Nyss.*hom.6 in Cant*.(M.44.892A); Pall.*v.Chrys*.20(p.146.22; M.47.82); Thdt.*Ps*.72:1(1.1114); **4.** *show up* a person, to his credit, Bas.Sel.*or*.7.2(M.85.105A); to his discredit, Chrys.*hom.35.4 in Mt*. (7.403C); Anast.S.*Ps*.6(M.89.1084A); **5.** *display publicly,* Gr.Naz. *or*.27.2(p.3.2; M.36.13A); id.*ep*.45(M.37.93B); good works, Sev.Ant. ap.*cat.Mt*.6:3(p.43.18); **6.** *utter publicly,* Bas.*ep*.2.5(3.74A; M.32. 229C); Gr.Naz.*ep*.114(M.37.209C); Synes.*insomn*.14(p.174.10; M.66. 1307B); **7.** *publish* in writing τὸ...ἀπόρρητον...ἐν βίβλοις γράφων ~ει Bas.*Eun*.1.13(1.226A; M.29.544A); **8.** *mark publicly,* Cain σημεῖον εἶχε ~ον αὐτόν †Epiph.*num.myst*.5(M.43.513C); **9.** *appear in public,* Or.*Jo*.28.23(18; p.419.10; M.14.732A); Bars.*resp*.(M.88. 1813C).

B. *be in public service, in public use,* Eus.*h.e*.9.9.10(M.20.824A); Didym.*Ac*.8:39(M.39.1669C); of things, Chrys.*hom.82.4 in Jo*.(8. 487E); ptcpl. as subst., *police,* Marc.Diac.*v.Porph*.99.

δημόσιος, *public;* **1.** fem. as subst., *harlot,* *T.Jud*.23.2; **2.** neut. as subst.; **a.** *public building;* of an amphitheatre, *Ep.Lugd*.ap. Eus.*h.e*.5.1.37(M.20.421C); of public baths, *Chron.Pasch*.p.314 (M.92.797C); **b.** *tax,* Phot.*nomoc*.1.34(M.104.557C); plur., *public affairs,* Chrys.*sac*.6.4(p.149.7; 1.425B); **3.** δημοσίᾳ *publicly,* Just. *2apol*.3.2(M.6.449A); Tat.*orat*.25(p.26.26; M.6.860B); Or.*Cels*.2.63 (p.185.4; M.11.896A).

δημοσίως, *publicly,* Gr.Mag.*dial*.(tr.Zach.)3.37(M.*PL*.77.311B).

***δημοσκοπέω,** *court the populace,* Nil.*epp*.2.215(M.79.312D).

δημότεροι, οἱ, *the people* δημοτέρων ἔριδός με...σάωσον †Apoll. *met.Ps*.18:44(M.33.1333D).

δημοτεύω, *compel to serve as soldiers,* Thphn.*chron*.p.197(M.108. 512A).

δημότης, ὁ, *partisan, member of circus faction;* plur., *Chron. Pasch*.p.337(M.92.880A); *ib*.p.340(887A).

δημοτικός, 1. *of the common people; of the laity* χρῆναι τούτοις, ἐν ταῖς δ. καθέδραις Synes.*ep*.67(M.66.1432A); **2.** neut. as subst., *the people,* Cyr.*ador*.13(1.452D); ἐξείργεται τὸ δ. παντὸς ἱεροῦ πράγματος *ib*.(454D).

δημοφθόρος, *destroying the people,* Geo.Pis.*hex*.343(M.92.1460A).

δημοχαρής, *courting the populace,* Ephr.3.450D; Nil.*Eulog*.22 (M.79.1121C).

δημώδης, 1. *public* δ. λεηλασίᾳ †Mel.*fr*.(p.307; M.5.1209); **2.** *popular;* **a.** *usual* τῷ δ. ὀνόματι Athenag.*leg*.23.5(M.6.944C); **b.** *proverbial* τὸ δ. ῥῆμα Dion.Al.ap.Eus.*h.e*.7.22.7(M.20.689A); **c.** *common* δ. πλῆθος Eus.*p.e*.11.7(522D; M.21.865C); κόσμον ἐνταῦθα τὸ δ. πλῆθός φησι *cat.Jo*.1:10(p.184.20); **d.** *vulgar, low, coarse* ταῖς δ. ἑστιάσεσιν Clem.*paed*.2.1(p.161.26; M.8.396B); χρῆσιν...τὴν δ. μέν, λαθραίως δὲ καὶ μοιχικῶς ἐπιτελουμένην Ath.*ep.Amun*.(M.26.1173B); neut. as subst. τὸ λαϊκὸν καὶ δ. καὶ ⟨τὸ⟩ ἄναγνον Clem.*paed*.2.10(p.213.16; M.8.508B).

δημωδῶς, *in public,* Or.*Cels*.2.63(p.185.10; M.11.896A).

δηνάριον, τό, *denarius;* met., of BMV χαίροις, καλλιέμπορε τοῦ παρθενικοῦ δ. Thdot.Anc.*hom.BMV et Sym*.3(M.77.1393C).

***δηναρισμός, ὁ,** *valuation in terms of* δηνάρια, Epiph.*mens*.24 (M.43.292A).

***δηπουτᾶτος, ὁ,** (Lat. *deputatus*) *deputy,* Thdr.Al.*libell*.(p.16.2; δηποτᾶτον H.2.324A).

***δησέρτωρ (*δεσ-), ὁ,** (Lat. *desertor*) *deserter* δεσέρτωρ Ign.*Polyc*. 6.2; Bas.*ep*.268(3.414E; M.32.997C).

διά, I. c. genit., *through;* v. B;

A. in gen.; **1.** *because of* δ. τῆς ἐνδείας Didym.*Trin*.2.8(M.39.612A); **2.** *at intervals of,* idiom in form δ. δύο (δυῶν, δυοῖν) [sc. ἡμερῶν] *every second* [etc.] *day;* δ. δύο ἐσθίοντες Epiph.*haer*.29.5(p.326.10; M.41.397B); cf.Cyr.S.*v.Cyriac*.(p.225.7); Jo.Disc.*v.Epiph*.9(M.41. 33C); δ. πέντε Pall.*h.Laus*.43(p.130.8; M.34.1210C).

B. theol.; *through, by means of* an agent; **1.** exeg. Jo.1:3, Or. *Jo*.2.10(6; p.64.12; M.14.125A); εἰ πάντα δ. τοῦ λόγου ἐγένετο οὐχ ὑπὸ τοῦ λόγου ἐγένετο *ib*.(p.64.29; 125C); τὸ δὲ δ. τοῦ θεοῦ ἁπλούστερον εἴρηται ἀντὶ τοῦ παρὰ τοῦ θεοῦ...τὸ μὲν ἐκ, ὡς ἐξ ὕλης· τὸ δὲ ὑπό, ὡς αἰτίου, τὸ δὲ δ., ὡς ὀργάνου Proc.G.*Gen*.4:1(M.87.233B); but cf. οἶδε γὰρ τὸ δ. οὗ, τὸ ὑφ' οὗ λέγειν ἡ γραφή...οὐ τὸ δεύτερον αἴτιον ἀλλὰ τὸ πρῶτον τιθεῖσα Chrys.*hom.59.3 in Mt*.(7.598C); **2.** ref. Father; **a.** who works through Son, Thphl.Ant.*Autol*.1.7(M.6. 1036A); Or.*Jo*.2.10(6; p.65.21; 129A); Ath.*ep.Serap*.1.28(M.26.596A); **b.** who is made known through Son, Cyr.ap.*cat.Heb*.suppl.1:8 (p.355.28); cf. εἰς μίαν ἄναρχον τῶν ὅλων ἀρχὴν δ. υἱοῦ...τὰ πάντα ἀνάγομεν *Symb.Sirm*.1 *anath*.26; and creates through Son, Bas. *Spir*.4(3.4D; M.32.73B) etc.; **c.** glorified through Son; **i.** as high priest σὲ δοξάζω διὰ τοῦ...ἀρχιερέως Ἰησοῦ Χριστοῦ...δι' οὗ σοι σὺν αὐτῷ καὶ πνεύματι ἁγίῳ δόξα *M.Polyc*.14.3; αἰνοῦμέν σε, ὑμνοῦμέν σε, δοξολογοῦμέν σε...διὰ τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως *Const.App*.7.47.2; **ii.** in doxologies applied esp. to second Person Ἰησοῦ Χριστοῦ, δ. οὗ ἐστιν αὐτῷ ἡ δόξα *1Clem*.58.2; *ib*.64; δ. τοῦ παιδὸς αὐτοῦ τοῦ... Ἰησοῦ Χριστοῦ, δόξα, τιμή, κράτος, μεγαλωσύνη *M.Polyc*.20.2; δ. οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος Ath.*ep.Afr*.11(M.26.1047C); id.*ep. Serap*.2.6(M.26.617C) cit. s. ἐν; *Const.App*.7.47.3; *ib*.7.49; Gr.Nyss. *Melet*.(M.46.864A); for further reff. v. μετά; with ἐν for third Person v. ἐν; with σύν for third Person v. σύν; in Arian sense, Bas. *Spir*.13(3.10C; M.32.88B) cit. s. μετά; ἐνταῦθα...τὴν δ. οὗ, ἣν οἱ τὰ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου φρονοῦντες προσνέμουσι τῷ υἱῷ, ἐπὶ τοῦ πατρὸς τέθεικεν Thdt.*1Cor*.1:1(3.165); defended by Arians as more scriptural, Bas.*Spir*.16(3.13B; M.93B); Basil's refutation ἐν μὲν...τῷ λέγειν 'δ. οὗ ἐλάβομεν χάριν'...τὴν...χορηγίαν ἐμφαίνει· ἐν δὲ τῷ λέγειν 'δ. οὗ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν', τὴν ἡμετέραν πρόσληψιν...δ. Χριστοῦ πρὸς τὸν θεὸν...παρίστησιν. ἆρ' οὖν ἡ ὁμολογία τῆς ἐνεργουμένης παρ' αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς χάριτος, ὑφαίρεσίς ἐστι τῆς δόξης; *ib*. 17(3.14B; M.96C); *ib*.(3.15A; M.97B) cit. s. μετά; defence of Eusebius of Caesarea's use of δ., Socr.*h.e*.2.21.4f.(M.67.240B); to second and third Persons, Just.*1apol*.65.3 cit. s. προΐστημι; ὁ πατὴρ...ᾧ δ. τοῦ παιδὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ...καὶ δ. τοῦ ἁγίου πνεύματος εἴη δόξα, τιμή, κράτος Clem.*q.d.s*.42(p.191.10; M.9.652B); **3.** ref. H. Ghost; **a.** who proceeds from Father through Son, Geo.Laod.*ep.dogm*.(p.289.7; M.42.433B); Epiph.*haer*.76.44(p.398.13; M.42.609D); **b.** is known through Son, Gr.Thaum.*symb*.(p.3.7; M.10.985A); Eus.*e.th*.3.6 (p.163.31; M.24.1013B); cf.*Symb.Sirm*.2(p.257.26; M.26.744A); ‡Cyr. *Trin*.10(6^{2}.17A; M.77.1145A); **c.** through whom comes revelation, Cyr.*thes*.33(5^{1}.333D); perfection, Bas.*Spir*.38(3.32A; M.32.136C); Cyr.*thes*.34(344E); id.*dial.Trin*.7(5^{1}.652D); indwelling of God in men,

Ath.*Ar*.3.25(M.26.376B); Bas.*Eun*.3.5(1.276D; M.29.665B); **d.** who comes into existence through Son (Eunomian), Eun.*apol*.26(M.30.864A); *ib*.(864B); **4.** ref. Inc. ἄνθρωπον αὐτὸν δ. παρθένου γεννηθῆναι Just.*dial*.75.4(M.6.652C); ὁ θεὸς λόγος...ἐτέχθη δ. παρθένου Thdot.Anc.*hom*.2.7(p.77.23; M.77.1377B); (Valent.) of Christ as διά and not ἐκ BMV, v. ἐκ, σωλήν; as mediator between God and man δ. σοῦ γὰρ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ τὴν ἔχθραν κατέλυσεν...δ. σοῦ ...εἰρήνη τῷ κόσμῳ ἐδωρήθη ‡Epiph.*hom*.5(M.43.501B); πέπαυται γὰρ δ. σοῦ τὰ τῆς Εὔας στυγηρά· ὤλοντο διὰ σοῦ τὰ φαῦλα Thdot.Anc.*hom.BMV* 12(p.331.9f.); Mod.*dorm*.1(M.86.3281A); indwelling of God in men achieved through Christ, Cyr.*Jo*.9.1(4.824B).

II. c. acc.; **1.** of time, *throughout*, Jo.Mosch.*prat*.137(M.87.3000C); **2.** *by using* δ. ταύτην τὴν πρόφασιν Hegem.*Arch*.8(p.12.9; M.10.1440A); δ. τέχνην...ποιοῦνται Chrys.*hom.3.4 in Phil*.(11.217B); Pall.*h.Laus*.32(p.94.12; M.34.1105A); **3.** *with a view to*, esp. with infin. δ. τὸ εἶναι Epiph.*haer*.52.2(p.312.29; M.41.956C); Jo.Mal.*chron*.15 p.388(M.97.576B); **4.** *with reference to, about, concerning*, Jo.Mal.*chron*.5 p.102(M.97.189B); εἶπεν αὐτῇ δ. Μαρκιανόν *Chron.Pasch*.p.319(M.92.812B).

διαβάθρα, ἡ, 1. *ladder*, met. θεοῦ κάθοδος ἐπ' ἄνθρωπον...δ. [sc. ἐστί] τῶν ἐπειρομένων ἀπολαῦσαι τοῦ ἐκεῖ φωτός Meth.*Porph*.1 (p.504.24; M.18.400C); **2.** *staircase*, Jo.Mosch.*prat*.73(M.87.2925C); **3.** *bridge*; met., of boats, Thdt.*h.e*.3.25.2(3.942).

διαβαίν-ω, 1. *pass through*, Or.*fr.20 in Jo*.(p.500.32); met., temptations, Ath.*v.Anton*.5(M.26.848C); trials, Thdt.*Ezech*.24:6 (2.877); pass. πάντων αὐτῷ διαβαθέντων τῶν κατ' εὐσέβειαν τρόπων Max.*ep*.2(M.91.401D); id.*ambig*.(M.91.1216C); **2.** *pass over, go beyond*, met. νῷ καὶ αὐτὴν τὴν ἀγγελικὴν φύσιν διέβην Thdt.*Cant*.3:4 (2.79); hence *transcend* τὴν ἕξιν δ. Eus.*d.e*.1.8(p.39.6; M.22.76B); **3.** *go over, be transferred*, to ταύτην τέθεικε τὴν αἰτίαν...ἡ πάλιν εἰς τὴν τοῦ θεοῦ δόξαν διέβαινεν Chrys.*hom.17.5 in Mt*.(7.228E); id.*hom.12.1 in 2Cor*.(10.521A); **4.** *progress*; met., ref. etymology of πάσχα: ~ων ἀεὶ τῷ λογισμῷ...ἀπὸ τῶν τοῦ βίου πραγμάτων ἐπὶ τὸν θεόν Or.*Cels*.8.22(p.239.22; M.11.1552A); in gen. δ. ἐπὶ τὸ...φθάσαι τῆς ἀληθείας θεάματα id.*Jo*.13.48(46; p.275.26; M.14.485C); ὁ δὲ ~ων ἀναβαίνει καὶ ἐπὶ τὸ πιστεῦσαι εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ id.*fr.71 in Jo*. (p.539.20); ἐκ τοῦ παιδὸς ἐπὶ τὸν νεανίαν δ. Eus.*v.C*.1.19(p.17.20; M.20.936A); εἰς τὸν...πατέρα ἡ πίστις ~ει δι' ἐμοῦ [sc. Christ] Apoll. ap.*cat.Jo*.12:44(p.333.14); **5.** *proceed, pass on*; met., Eus.*v.C*.3.35 (p.93.25; M.20.1096A); ἐπὶ τὸν ὕστατον αὐτοῦ τῆς ζωῆς διαβησόμεθα χρόνον *ib*.4.39(p.132.31; 1188C); **6.** perf. ptcpl., *advanced* λόγου... δεόμενον σοφοῦ...καὶ ἐπὶ πλεῖον διαβεβηκότος Or.*Cels*.7.32(p.182.22; M.11.1465A); hence *consummate* διαβεβηκόσι καὶ τελεωτέροις ἀθληταῖς id.*or*.29.2(p.382.18; M.11.532B).

διαβάλλω, *reprove, reproach* (without malice) μετὰ πολλῆς δ. [sc. Jo. Bapt.] τῆς παρρησίας Chrys.*hom.11.1 in Mt*.(7.149E); τοὺς ἄρχοντας...δ. [sc. Christ] *ib.68.2*(7.672B).

διαβαπτίζομαι, *overwhelm, submerge*, Tit.Bost.*Man*.2.7(M.18.1145B).

διάβασις, ἡ, 1. *crossing over, passage*; hence *Passover* in etym. of πάσχα: ἡ τοῦ πάσχα ἑορτή...παντὸς πάθους καὶ παντὸς αἰσθητοῦ δ. οὖσα Clem.*str*.2.11(p.140.10; M.8.988A); τὸ πάσχα τοῦτο...φάσκα τοῖς Ἑβραίοις προσαγορεύεται...δηλοῖ δὲ...τὴν δ. Gr.Naz.*or*.45.10(M.36.636B); Cyr.*ador*.17(1.598D) cit. s. διαβατήριος; φασὲκ ὁ τῆς ἑορτῆς... καιρός, δηλοῖ δὲ δ. id.*Lc*.22:8(M.72.904B); πάσχα κυρίου, δ. ἀπὸ κακίας Dor.*doct*.22(M.88.1821C); *Chron.Pasch*.p.226(M.92.549B); met., freq. with etym. of πάσχα in mind ἀθυμίας νέφος...οὐκ ἀφίησιν εὔκολον γίνεσθαι τὴν τοῦ λόγου δ. Chrys.*stat*.2.3(2.23B); ἡμῖν δ. βαπτίσματος Cosm.Ind.*top*.5(M.88.196A); προκάλυμμα τῆς...τοῦ νοῦ πρὸς τὰ νοητὰ δ. Max.*ambig*.(M.91.1124B); **2.** *means of crossing, conduit*, ‡Epiph.*v.proph.Is*.1(p.20; M.43.397B,420B).

***διαβασκαίνω,** *continually begrudge, show ill will* to, c. dat., Or. *Ps*.5:9(p.455).

διαβαστάζ-ω, 1. *carry over*, met. χεῖρα τὸν μακάριον αἰτῶ προτεῖναί μοι μάρτυρα ~οντα τὸν λόγον ἐν τῷ πελάγει τοῦ θαύματος Sophr.H.*v.Anast*.(M.92.1708A); **2.** *carry, bear*, *A.Andr.et Mt*.16 (p.84.9); †Jo.D.*B.J*.40(M.96.1232D); abs., Niceph.Ur.*v.Sym*.179 (M.86.3152B); met., *sustain* τὸ σῶμα ἀναπαύλαις ~όμενον Clem.*paed*.2.9(p.207.21; M.8.496C); Eus.*Is*.49:23(M.24.440A); of God ἐν αὐτῷ [sc. temptation]...~ων ἡμᾶς Chrys.*paralyt*.2(3.36A); **3.** *endure, tolerate*, Epiph.*haer*.59.4(p.368.13; M.41.1024C); Chrys.*hom.70.1 in Jo*.(8.414A); id.*hom.11.2 in Col*.(11.407D); abs., id.*hom.27.2 in Rom*.(9.720C).

***διαβαστάω,** *contain*, Melet.*nat.hom*.22(M.64.1229B).

διαβατήριος, 1. *of the Passover*, Gr.Naz.*ep*.120(M.37.213C); **2.** neut. as subst., *crossing over, passage*; **a.** *Passover* in etym. of πάσχα: πάσχα ὅπερ ἑρμηνεύεται διαβατήρια, διαβαίνων ἀεὶ τῷ λογισμῷ ...ἀπὸ τῶν τοῦ βίου πραγμάτων ἐπὶ τὸν θεόν Or.*Cels*.8.22(p.239.22; M.11.1552A); Eus.*pasch*.1(M.24.696A); πάσχα...ἐστὶ κυρίου, τουτέστι, διάβασις ἤτοι διαβατήρια Cyr.*ador*.17(1.598D); *Chron.Pasch*.p.227 (M.92.552C); **b.** met. θάνατος δ. γίνεται τῆς ἀιδίου ζωῆς †Jo.D.*B.J*.4 (M.96.888B).

διαβατικός, *penetrating* γεγόναμεν...διαβατικοὶ τὴν διάνοιαν Gr.Naz.*or*.4.124(M.35.664C); comp., ‡Thdt.*nativ.Jo.Bapt*.(5.91).

διαβεβαιωτικός, *affirmative*; gram., *indicative* τὸ ὁριστικὸν ὑπό τινων καλούμενον δ. Or.*sel.in Ps*.4:5(M.12.1141D).

***διαβεβλημένως,** *slanderously*, *cat.Apoc*.16:13ff.(p.418.19).

διάβημα, τό, *step*; fig., Or.*exc.in Ps*.16:14(M.17.109E); Gr.Naz.*or*.8.12(M.35.801C); ‡Pion.*v.Polyc*.16; met., exeg. Ps.17:37 διαβήματα λέγει καθ' ἃ ἐκ κακίας εἰς ἀρετήν, καὶ ἐξ αἰσθητῶν ἐπὶ νοητά, καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος αἰῶνος εἰς τὸν μέλλοντα διαβαίνει Cyr.*Ps*.17:37(M.69.825B); exeg. Ps.16:5 διαβήματα...τῆς πράξεως τὴν ὁρμὴν προσηγόρευσεν Thdt.*Ps*.16:5(1.696); διὰ δακρύων ἀποκαθαρθῆναι τοὺς πόδας ἤτοι τὰ σαρκικὰ δ. Eulog.*fr.Novat*.(M.104.388A).

διαβήτης, ὁ, *pair of compasses*, Dor.*doct*.6.9(M.88.1696B).

***διαβίωσις, ἡ,** *course of life*, Epiph.*haer*.24.1(p.256.21; M.41.308D); Gr.Nyss.*v.Ephr*.(M.46.832D); Thdr.Stud.*epp*.1.31(M.99.1013C); *ib*.2.69(1297C).

διαβιώσκω, *survive*, *cat.Apoc*.6:6(p.269.21).

***διάβλεψις, ἡ,** *clear vision*, Or.*comm.in Mt*.11.14(p.58.6; M.13.949B).

***διαβλητέος,** *necessarily to be found fault with*, Tat.*orat*.4(p.5.14; M.6.813B); neut., *one must find fault with*, Clem.*str*.2.6(p.129.2; M.8.965A).

διαβλήτωρ, ὁ, *slanderer*, Thdr.Stud.*conf*.6(M.99.1724C).

διαβλύζ-ω, *pour forth*, fig. αἱ τῆς δεσποτικῆς φιλανθρωπίας πηγαὶ τοῖς πιστεύουσι ~ουσι τἀγαθά Thdt.*ep*.26(4.1089).

διαβο-άω, *make to resound* with πᾶσαν...Ἑλλάδα...ψευδέσι φήμαις ~ῶσιν Const.*or.s.c*.10(p.164.29; M.20.1257B).

διαβόησις, ἡ, *crying out* or *aloud*; plur., Const.*or.s.c*.11(p.167.16; M.20.1261B).

***διαβοήτως,** *loudly*, Thdr.Stud.*epp*.1.48(M.99.1073D).

διαβολή, ἡ, 1. *censure* κατηγορίας ἄξιος καὶ δ. Chrys.*hom.6.3 in 2Tim*.(11.696F); id.*hom.23.4 in Heb*.(12.217B); ταῖς ἐκ νόμου δ. ὑπενηνεγμένους Cyr.*ador*.14(1.503A); **2.** *ground for censure* ἡδονή... ᾗ μὴ πρόσεστι τὸ χρειῶδες, ἤθους ἐστὶν ἑταιρικοῦ διαβολή Clem.*paed*.2.8(p.198.21; M.8.476B); οὐδὲ...εἰ θαυμαστὸν οἶκον...λάβοι...λῃστής, δ. τῆς οἰκίας τὸ γινόμενον Chrys.*hom.13.3 in Rom*.(9.561C); id.*hom.48.1 in Jo*.(8.284B); *blameworthiness* διαβολῆς τῆς ἐσχάτης...ἀνάπλεων τὴν...νόσον Cyr.*ador*.6(1.178B); *ib*.(1.179D); **3.** *dislike, hatred* αὐτόματον ἔχομεν τὴν πρὸς τὰ λυποῦντα δ. Bas.*hex*.9.4(1.83D; M.29.196C).

διαβολικός, 1. *belonging to the Devil*, acc. Valentinus of human body ἐκ τῆς δ. οὐσίας πεπλασμένος Hipp.*haer*.6.34(p.163.13; M.16.3246C); ἡ κακία ἐπλήμμυρε τῇ δ. ... φύσει Gr.Nyss.*res*.1(M.46.609C); of power, Or.*fr.54 in Jer*.(p.225.17); id.*Ps*.35:13(p.9); Cyr.H.*catech*.22.7; Nil.*epp*.2.314(M.79.353C); of demons and men, *M.Pion*.14.9; Ath.*apol.Const*.7(M.25.604D); Cyr.*Abac*.1(3.531E); **2.** *inspired by the Devil, emanating from the Devil*; of persons, Ath.*Ar*.3.8(M.26.337A); of acts and practices, *A.Pil*.B 1.1(p.288); Ath.*fug*.23 (p.83.28; M.25.673B); Chrys.*hom.26.3 in Heb*.(12.240C); τὸ ἐν ταῖς θλίψεσι σαλεύεσθαι δ. ἐστι id.*hom.4.1 in 1Thess*.(11.452D); of paganism, id.*hom.4.1 in Rom*.(9.454D) cit. s. δόγμα; esp. of idolatry, Cyr.*Jo*.11.7(4.963B); Olymp.*fr.in Jer*.48:13(M.93.708B); ‡Jo.D.*Artem*.69(p.100.33; M.96.1317A); of mental states and processes, Ath.*Ar*.2.38(M.26.228B); ‡Bas.*const*.7.1(2.553A; M.31.1365B); Cyr.*Os*.4(3.97B); of temptation, Const.ap.Eus.*v.C*.2.71(p.70.9; M.20.1045A); *Lit.Jac*.(p.54.7); of wine (Encratite view), Epiph.*haer*.47.1 (p.216.12; M.41.852B); **3.** *like that of the Devil, diabolical*; of deceit, Or.*enarr.in Job* 2:9(M.17.61A); Bas.Anc.al.*libell*.(H.4.41E); of cruelty, Const.ap.Eus.*v.C*.3.20(p.87.18; M.20.1080B); freq. of immorality, Clem.*str*.3.12(p.233.2; M.8.1181B); Chrys.*hom.51.5 in Mt*.(7.527A); *ib.73.4*(713E).

***διαβολικῶς,** *diabolically*, Chrys.*hom.28.5 in 1Cor*.(10.256E).

διάβολος, ὁ, A. *calumniator, slanderer*, Polyc.*ep*.5.2; *Const.App*.3.12.3; Chrys.*hom.8.1 in 2Tim*.(11.706E); ὁ δ. ἐξ ἑαυτοῦ προῆλθεν δ. Proc.G.*Gen*.1:2(M.87.45B).

B. *Devil, Satan*, prince of demons, leader of evil angels; **1.** in gen., Just.*1apol*.28.1(M.6.372B); *V.Aberc*.41(p.31.6); Clem.*str*.5.14 (p.387.5; M.9.136B); Ath.*ep.Aeg.Lib*.1(M.25.540B); **2.** derivation of name; **a.** from διαβάλλω (*calumniate*), Cyr.H.*catech*.2.4; Chrys.*diab*.2.2(2.262B); ‡Caes.Naz.*dial*.123(M.38.1016); cf. *Graece vero*

diabolus criminator vocatur, quod vel crimina...ad deum referat, vel quia electorum innocentiam criminibus fictis accusat, Isid.H.etym.8.11.18; **b.** from διαβάλλω (*cross over*), Evagr.Pont.ep.10(M.32.264A); **3.** origin and nature; **a.** Gnost. etc.; **i.** Valentinian τὴν ὑλικὴν οὐσίαν ἐκ τριῶν παθῶν συστῆναι...φόβου τε, καὶ λύπης, καὶ ἀπορίας. ... ἐκ...τῆς λύπης τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας...γεγονέναι· ὅθεν τὸν δ. τὴν γένεσιν ἐσχηκέναι Iren.haer.1.5.4(M.7.497A); ὁ δ. ... ἄρχων τοῦ κόσμου Hipp.haer.6.34(p.162.13; M.16.3246A); ἡ σοφία... ἐξέπεσε τῶν οὐρανῶν. ... εἶτα στενοῦσα, ἐκ τῶν στεναγμῶν ἐγέννα τὸν δ. ... καὶ...ὁ δ. ἐγέννησεν ἄλλους, οἵτινες κατεσκεύασαν τὸν κόσμον Cyr.H.catech.6.18; **ii.** Marcionite τὸν δ. αὐτοφυῆ...καὶ αὐτογένητον Adam.dial.3.3(p.118.12; M.11.1793C); **iii.** Manich., God and Devil as eternal principles, Epiph.haer.66.8(p.29.4; M.42.41B); **iv.** equated by other heretics with σκότος, Proc.G.Gen.1:2(M.87.45B); **b.** orthodox; **i.** a creature, Or.Jo.2.13(7; p.69.20; M.14.136C); Meth.res.1.36(p.276.10; M.41.1101B,C); Ath.Ar.2.70(M.26.296A); ref. Job 40:14 τὸν δ. πρῶτον κτίσμα εἶναι λέγει Didym.Trin.1.17(M.39.341B); Areth.Apoc.54(M.106.720C); being an archangel ἀγαθὸς κατασκευασθείς, δ. γέγονεν ἐξ οἰκείας προαιρέσεως...ἀρχάγγελος γὰρ ὤν, δ. ὕστερον ἐκλήθη Cyr.H.catech.2.4; Hesych.H.fr.Ps.81:7(M.93.1260B); one of cherubim, Ath.ep.Serap.1.26(M.26.592B); **ii.** mutable, Evagr.Pont.ep.10(M.32.264A); **iii.** of same essence as good angels, Or.Jo.20.23(20; p.357.20; M.14.625B); Ath.ep.Serap.1.26(592B); having authority of angel, ‡Bas.Lac.8(2.592E; M.31.1452B); immortal, Gr.Nyss.Eun.2(1 p.367.17; M.45.1092B); Antip.Bost.fr.(M.86.2077B); incorporeal, Gr.Nyss.paup.(M.46.456A); Chrys.hom.22.2 in Gen.(4.196B); Thdt.haer.5.8(4.407); not evil by nature, as proved from Rom.7:13, Didym.Rom.7(p.3.37); and from 2Cor.11:14, id.2Cor.11:13ff.(p.40.12); possessing free will, Adam.dial.3.9(p.128.10; M.11.1801A); Bas.hom.9.8(2.80B; M.31.345D); Epiph.haer.66.16(p.40.1; M.42.52D); ‡Ath.dial.Trin.1.15(M.28.1141A); **iv.** place of origin δείκνυσιν ὁ ἀπόστολος ὅτι οὐκ ἀπ' οὐρανοῦ ἄγγελος ἦν ὁ δ., ἀλλ' ἀέριόν τι πονηρὸν πνεῦμα Sever.Eph.2:2f.(p.308.5); **4.** fall; **a.** pre-cosmic, Chrys.hom.22.2 in Gen.(4.195D); ‡Caes.Naz.dial.123(M.38.1016); **b.** due to his own wickedness, Or.princ.1.8.3(p.100.4); result of exercise of free will, Cyr.H.catech.2.4; Bas.hom.9.8(2.80C; M.31.348A); Chrys.diab.2.2(2.262B); Petr.Laod.or.dom.(p.111.8; M.86.3333C); Thdt.affect.3(p.97.4; 4.789); voluntary, id.haer.5.8(4.409); Jo.D.drac.(M.94.1600A); †Jo.D.B.J.6(M.96.908A); due to pride, Or.princ.3.1.12(p.216.8; M.11.272A); cf.Ath.virg.5(p.39.17; M.28.257A); Chrys.hom.16.4 in Jo.(8.94D); Thdt.haer.5.8(4.407) cit. s. ἔκπτωσις; Jo.Clim.scal.25(M.88.1001C); Anast.S.hod.4(M.89.93C); **c.** post-cosmic, due to envy of man, Meth.res.1.37(p.278.11; M.18.293B); Const.App.6.27.6; ‡Bas.Lac.8(2.593E; M.31.1452B); **d.** irretrievable, Cyr.H.catech.4.1; ‡Bas.Lac.8(2.594B; M.31.1453C); Chrys.poenit.1.2(2.281D); hence οὐκ ἔστι τῷ δ. μέρος ἐν παραδείσῳ Synes.ep.58(M.66.1401C); cf.Clem.fr.24(p.214.1; M.9.738A); **5.** destiny, to be cast into fire with his hosts, Just.1apol.28.1(M.6.372B); ‡Hipp.consumm.40(p.305.24; M.10.941C); Chrys.Thdr.1.9(1.11A); Jo.D.f.o.2.4(M.94.877B); cf.Iren.haer.3.23.2; before Christ's advent, being ignorant of his future destiny, Devil did not dare to blaspheme against God, Epiph.haer.39.9(p.78.20; M.41.673D); ἐπειδὴ δὲ ἧκεν...ὁ σωτήριος λόγος, τῷ...δ. ... προμηνύων τὴν ἀναμένουσαν αὐτὸν δίκην... σφοδρότερον ἔπνευσε καθ' ἡμῶν, καὶ τὰς αἱρέσεις ἔτεκε Isid.Pel.epp.2.90(M.78.533C); **6.** has power given to him over the air, Ath.inc.25.5f.(M.25.140B) cit. s. δαίμων; Gr.Nyss.paup.1(M.46.456B); Thdt.haer.5.8(4.407); Bas.Sel.or.23.1(M.85.269C); **7.** relations with man; **a.** as enemy of God, always hostile to man as God's image, Or.Jo.20.23(20; p.356.27; M.14.624C); ‡Bas.Lac.9(2.594E; M.31.1456C); Chrys.stat.20.5(2.206C); id.hom.4.3 in Tit.(11.752C); Thdt.affect.3(p.97.4; 4.789); **b.** is envy personified ἐν δὲ τῷ δ. ... οὐκ ἔστιν εἰκὼν ζήλου, ἀλλ' αὐτόζηλος Or.sel.in Ezech.8:4(M.13.796D); Bas.hom.9.8(2.80C; M.31.348A); Chrys.hom.48.1 in Jo.(8.283A); Eus.Al.serm.7(M.86.356B); ἤγειρεν ἡ θέα [sc. of Adam's happiness] πρὸς βασκανίαν δ. Bas.Sel.or.3.3(M.85.53C); **c.** contrived man's fall by deceit, Ath.ep.Aeg.Lib.2(M.25.540C); Chrys.hom.16.2 in Gen.(4.124D–125C); †Jo.D.B.J.7(M.96.908B); so brought death to man, Meth.symp.5.5(p.59.8; M.18.105B); Cyr.Jo.1.9(4.86B); **d.** deceit to be expressed in last days ὁ δ. ἐκ μιαρᾶς γυναικὸς ἐξελεύσεται... τίκτεται ἐν πλάνῃ ἐκ παρθένου. ὁ γὰρ θεὸς ἡμῶν σαρκικῶς ἡμῖν ἐπεδήμησε...ὁ δὲ δ. εἰ καὶ σάρκα ἀναλάβοι, ἀλλὰ ταῦτα ἐν δοκήσει ‡Hipp.consumm.22(p.298.5; M.10.925A); **e.** surrounding man with snares, Ign.Trall.8.1; 2Clem.18.2; Herm.mand.4.3.4; Const.App.7.32.4; accompanies men in person of his emulators, Clem.str.4.14(p.290.1; M.18.1301C); in whom he dwells, T.Neph.8.6; Didym.Rom.7(p.5.18); ‡Ath.Maced.dial.1.11(M.28.1305D); as being his children, Or.hom.9.4 in Jer.(p.70.5; M.13.356C); Cyr.H.catech.2.4; Chrys.hom.54.3 in Jo.(8.318D); called by his name, ib.75.4(444A); esp. Judas, Epiph.haer.38.4(p.67.15; M.41.660C); Cyr.Jo.4.4(4.395A); Ammon.Jo.6:71(M.85.1441B); the wicked being of his essence ὁμοουσίους τινὰς τῷ διαβόλῳ λέγων [sc. Heracleon] ἀνθρώπους Or.Jo.20.20(18; p.352.33; M.14.617A); **f.** responsible for all sin, Meth.res.2.2(p.331.18; M.18.297C); Cyr.H.catech.19.5; Ath.ep.Aeg.Lib.1(M.25.540B); equated with ἁμαρτία, Didym.Rom.7(pp.1.11,3.20,37); Diod.Rom.7:8(p.87.21); fomenter of evil desires, Herm.mand.12.2.2; Meth.res.2.2(p.331.3; M.18.297B); †Bas.bapt.1.2.19(2.643D; M.31.1560B); inspirer of ridicule, Chrys.hom.84.3 in Jo.(8.502A); sower of sinful thoughts, ‡Ath.Apoll.2.6(M.26.1141A); esp. of heresy, Ath.ep.Aeg.Lib.3(M.25.544C); Isid.Pel.epp.2.90(M.78.533C); acc. one view ἡ...Ἑλληνικὴ φιλοσοφία...ἐκ τοῦ δ. τὴν κίνησιν ἔχει Clem.str.1.16(p.52.17; M.8.796A); **8.** defeated by Christ, Lit.ap.Const.App.8.12.33; ‡Ath.pass.29(M.28.236A); Chrys.hom.2.1 in Mt.(7.20B); subjected to God's will and power, Cyr.H.catech.8.4; Antip.Bost.fr.(M.86.2077C); so that faithful need not fear, Herm.mand.7.2; T.Neph.8.4; Chrys.hom.32.3 in Jo.(8.188C); has involuntarily benefited mankind, id.Stag.1.4(1.163D); id.diab.2.4(2.264D); ib.3.2(269A); being created, despite God's foreknowledge of his fall, for man to be able to prove himself in contest and win crown of victory, Cyr.H.catech.8.4; ‡Ath.qu.Ant.11(M.28.604C); Thdt.qu.36 in Gen.(1.47); **9.** as antichrist, v. σατανᾶς, ἀντίχριστος; **10.** equated with God's wrath, Or.Apoc.30(p.6.25); Proc.G.2Reg.22:1(M.87.1144B).

C. as jocular mode of address to slave ἐλθέ, δ., ἐξυπόλυσόν με Gr.Mag.dial.(tr.Zach.)3.20(M.PL.77.270C).

D. as adj., *slanderous, tale-bearing*, Hom.Clem.3.46; Const.App.3.12.3; Thdr.Mops.2Tim.3:2(p.214.23; M.66.945C).

***διαβολότης, ἡ,** *form proper to the Devil* οὐ προσῆλθε τῇ Εὔᾳ γυμνῇ τῇ ἑαυτοῦ δ. ‡Ath.qu.al.20(M.28.793C,D).

***διαβομβέομαι,** *sound meaninglessly*, Dion.Ar.d.n.4.11(M.3.708C).

διαβούλιον, τό, 1. *counsel, plan*, †Bas.Is.120(1.462C; M.30.312C); Cyr.Ps.9:23(M.69.780A); **2.** *inclination* τὰ δύο δ. ἐν στέρνοις ἡμῶν T.Aser 1.3.

διαβρέχω, *water*; met., Chrys.hom.29.4 in Heb.(12.278A).

διαβριθής, 1. *weighed down*, Cyr.ador.5(1.151C); **2.** *heavy, burdensome*, Cyr.Os.132(3.165D); id.Am.69(3.327B); id.Juln.9(6^2.325B).

διαβρωτικός, *consuming*, neut. as subst. τὸ δ. αὐτοῦ [sc. fire] Chrys.hom.20.1 in Heb.(12.187B).

***διαγαργαλίζ-ω,** *titillate*; met., *tempt, seduce*, of things of sense ὑπερεθίζει γὰρ ταῦτα καὶ ~ει καὶ παρακαλεῖ τὴν ψυχὴν προσπάσχειν αὐτοῖς Mac.Aeg.carit.20(M.34.925B).

διαγγελία, ἡ, *announcement*, Or.comm.in Gen.ap.philoc.23.20(p.209.12; M.12.84B).

διαγγέλλ-ω, *announce, proclaim, preach* χάρις...~ουσα καιρούς ‡Diogn.11.5; ἄγγελος...καλεῖται...ἐκ τοῦ ~ειν τοῖς ἀνθρώποις τὰ παρὰ τοῦ πατρός Just.dial.60.3(M.6.613A); διήγγελτο τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῖς Hipp.haer.7.26(p.204.26; M.16.3315B); ἐκεῖνοι [sc. OT prophets]... τὰ τοῦ δεσπότου διήγγελον, οὗτος δὲ τὰ τοῦ πατρός Chrys.hom.16.5 in Mt.(7.211A); hence *make evident*, Philost.h.e.11.3(M.65.597A).

διάγγελμα, τό, *announcement*, Nil.epp.1.188(M.79.153C); Leo Mag.ep.44(M.PL.54.828B; ἀγγέλῳ p.25.23); †Jo.D.B.J.1(M.96.864A); of Annunciation, Sophr.H.or.2.18(M.87.3237B).

διάγγελος, ὁ, 1. *preacher*, Gr.Naz.carm.1.2.10.560(M.37.720A); **2.** as adj., *proclaiming* ναῦς ναυπηγοῖο διάγγελος ib.2.2(poem.)7.68(1556A).

***διάγγελσις, ἡ,** = διάγγελμα, Cyr.hom.pasch.11(5^2.144A).

***διαγγελτήρ, ὁ,** *messenger*, Orac.Sib.7.33.

διάγλυφος, *carved*, Gr.Nyss.hom.4 in Cant.(M.44.840A); id.ep.25(M.46.1100A).

διαγλύφω, *pick* the teeth, Clem.paed.2.7(p.193.23; γλύφοντες M.8.465A).

***διαγνεύω,** *purify thoroughly* δ. ... τὴν καρδίαν Meth.symp.5.4(p.58.5; M.18.104B).

***διαγνίζ-ω,** *clean thoroughly* ~εται...τὰ ταῖς θυσίαις ὑπηρετοῦντα σκεύη Cyr.ador.12(1.442C).

διαγνώμων, ὁ, *arbitrator*, Cyr.ador.13(1.476C).

διάγνωσις, ἡ, 1. *discerning* ἡ δὲ ἀληθὴς φρόνησις δ. ἐστι τῶν ποιητέων καὶ οὐ ποιητέων Bas.hom.12.6(2.103A; M.31.400A); **2.** *discernment* τὴν ψυχὴν...πάσης πληροῦν ἀληθοῦς δ. Max.ambig.(M.91.1125A); hence *judgement* τὴν τοῦ μέλλοντος ἡμέραν τῆς οἰκουμενικῆς δ. Nil.epp.3.133(M.79.445A); τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς δ. Thdt.Cant.3:4(2.78).

διαγογγύζω, 1. *mutter* or *murmur among themselves* δ. κατὰ τοὺς

Ἰουδαίους Ath.*decr.*1(p.1.10; M.25.416A); abs., *T.Job* 14(p.112.5); **2.** *grumble at*; c. acc., Clem.*str.*3.4(p.213.22; M.8.1141C); c. dat., Ast.Am.*prod.*(p.107.7).

διαγόρευσις, ἡ, 1. *declaration*, Thdr.Mops.*symb.*(p.98.15; M.66.1017B); **2.** *precept* of Law, id.*Rom.*7:5(p.125.33; M.66.808B); Thdt.*1Tim.*1:10(3.641).

***διαγορευτικός,** *declaratory*, Chrys.*hom.2.2 in 1Tim.*(11.557C).

διαγραφή, ἡ, 1. *description* τῆς τοῦ Νείλου δ. Clem.*str.*6.3(p.449.12; M.9.253B); **2.** *delineation* ἀποβλέψαντας ἐκ τῆς δ. τὸν δημιουργήσαντα νοῆσαι θεόν *Hom.Clem.*1.18; **3.** *outline*, i.e. *foundations* of a building, Jo.Mosch.*prat.*92(M.87.2952A); **4.** *levy, tax*, *Chron.Pasch.* p.389(M.92.997A).

διαγράφ-ω, 1. *paint* ἢ μὴ χρώμασι ~ουσα τὸ πρόσωπον Chrys.*hom.4.3 in 1Tim.*(11.571C); fig., id.*hom.13.3 in 1Cor.*(10.112C); **2.** *imagine, conceive* διάγραψόν μοι δύο ἡμαρτηκότας τὴν αὐτὴν... ἁμαρτίαν Or.*hom.20.9 in Jer.*(p.191.18; M.13.521A); *ib.*(p.191.26; 521B); πρότερος...ὁ λογισμὸς ~ει τὴν ἁμαρτίαν Thdt.*ep.*145(4.1250); **3.** ? *write down to pay, make to pay*, c. dupl. acc. Εὐθάλιος, ὃν...εἰς μείζω τάξιν μεταχωρήσαντα, ~ειν ἐπιχειροῦσι χρυσὸν οἱ τῆς ἡγεμονικῆς τάξεως Gr.Naz.*ep.*9(M.37.36B); med., *reckon* at τοὺς ἀναιρεθέντας ~ονται εἰς τριακοσίας μυριάδας ‡Hipp.Th.*fr.*20 (p.54.24).

διαγρηγορέω, 1. *be fully awake*, Nil.*epp.*4.62(M.79.580D); **2.** *start into full wakefulness*, Cyr.*apol.Thdt.*3(p.118.14; 6[1].212A).

διαγυμνάζ-ω, 1. *keep in hard exercise*; met., of God ~οντος...τοὺς ἁγίους Cyr.*Mich.*63(3.464A); δ. τὴν ἐκκλησίαν id.*Soph.*18(3.599B); δ. ... τῶν ἁγίων τὴν πίστιν id.*Zach.*8(3.663A); pass., Petr.I Al.*ep.can.* 1(M.18.468B); Ephr.3.214C; εἰ...πρὸς ἄσκησιν ἀρετῆς τὸν λόγον ~οιμεν τὸν ἐν ἡμῖν, ὥσπερ σῶμα τῇ εὐμέτρῳ κινήσει Tit.Bost.*Man.*2(M.18.1136A); med. ~εσθαι τὴν τῶν μαθητῶν ψυχὴν εἰς τὸ πιστεύειν τῇ θείᾳ αὐτοῦ δυνάμει Thdr.Mops.*Mt.*15:34(M.66.709D); **2.** *wrestle with*, met. πρέπει τὴν ψυχὴν...τὰ περὶ τοῦ θείου νόμου ~ειν Constantius Imp.ap.Ath.*syn.*55(p.278.3; M.26.792A); Cyr.*Nest.*1.7(p.27.25; 6[1].23B); pass., id.*ador.*16(1.582A); Max.*schol.c.h.*2.4(M.4.44A); **3.** *make suitable* καιροῦ πρὸς τοῦτο τοὺς λόγους ~οντος ἀκονιτὶ διαδείξομεν Cyr.*Juln.*5(6[2].160B).

***διαγυμνασία, ἡ,** *hard exercise*; met., of spiritual conflict τὴν αὐτάρκη δ. Eus.*h.e.*10.4.15(M.20.853C); id.*d.e.*1.5(p.22.21; M.22.48B).

διαγωγή, ἡ, 1. *way, manner* βιβλίον...ἐν ᾧ ὅλην τὴν τοῦ μύθου αὐτῶν δ. ... γνώσεται Hipp.*haer.*5.27(p.133.19; M.16.3203C); τὴν καθαράν...τοῦ βίου δ. Gr.Nyss.*v.Macr.*(p.372.7; M.46.961A); **2.** *way of life*, Chrys.*hom.9.2 in Jo.*(8.56A); Nil.*exerc.*7(M.79.725D); of monks τὸν χῶρον...ἐν ᾧ τὴν δ. εἶχον Gr.Nyss.*v.Macr.*(p.410.23; M.46.996C); Chrys.*sac.*6.6(p.151.6; 1.426A); of Christians, Just.*1apol.*8.2 (M.6.337B); of Christ on earth, Ath.*inc.*19.4(M.25.129C).

διαγωνίζομαι, *decide the conflict*; hence *be decisive*; of an argument, Zach.Mit.*opif.*(M.85.1120B).

διαδάκν-ω, *bite*; hence *feed on* οὓς γὰρ ἂν φιλῶμεν, καὶ ~ομεν πολλάκις. ... καὶ ὁ Χριστὸς τῶν σαρκῶν αὐτοῦ ἔδωκεν ἡμῖν πλησθῆναι, εἰς φιλίαν πλείονα ἡμᾶς ἐπισπώμενος Chrys.*hom.24.4 in 1Cor.* (10.218A).

διαδατέομαι, *divide*, fut. διαδάσσομαι for LXX διαμεριῶ †Apoll.*met.Ps.*107:8(M.33.1480C).

διαδέχ-ομαι, 1. *succeed to, receive in succession*, in Church; ref. leadership of Alexandrian catechetical school τῆς...κατηχήσεως τὴν διατριβὴν ~εται Διονύσιος Eus.*h.e.*6.29.4(M.20.589A); ref. succession of ἐπίσκοποι and διάκονοι appointed by apostles ἀπόστολοι... ἐπινομὴν δεδώκασιν ὅπως, ἐὰν κοιμηθῶσιν, διαδέξωνται ἕτεροι δεδοκιμασμένοι ἄνδρες τὴν λειτουργίαν αὐτῶν *1Clem.*44.2; ~εται τὴν ἐκκλησίαν μετὰ τῶν ἀποστόλων ὁ ἀδελφὸς τοῦ κυρίου Ἰάκωβος Heges.ap.Eus.*h.e.*2.23.4(M.20.197A); ἄλλοι τὴν ἐπισκοπὴν διεδέξαντο ἀπὸ τῶν ἀποστόλων Epiph.*haer.*27.6(p.308.8; M.41.372B); ref. regular episcopal succession παρὰ Ἀνικήτου ~εται Σωτήρ Heges.ap.Eus.*h.e.*4.22.3(377D); Iren.*haer.*3.3.3(M.7.849B); Eus.*h.e.*3.14(249A); *ib.*3.15(249A) etc.; ref. prophetic succession, lacking among Montanists εἰ γὰρ μετὰ Κοδρᾶτον καὶ...Ἀμμίαν, ὥς φασιν, αἱ περὶ Μοντανὸν διεδέξαντο γυναῖκες τὸ προφητικὸν χάρισμα, τοὺς ἀπὸ Μοντανοῦ καὶ τῶν γυναικῶν τίνες παρ' αὐτοῖς διεδέξαντο, δειξάτωσαν Anon.*ib.*5.17.4(473B); ref. heret. teachers, Iren.*haer.*2.9.2(734B); διαδεξάμενος δὲ αὐτὸν [sc. Cerdo] Μαρκίων *ib.*1.27.2(688A); **2.** *come upon, overtake*; of disaster, Gr.Thaum.*pan.Or.*16(p.36.28; M.10.1097C); Eus.*h.e.*1.8.3(M.20.101A); Philost.*h.e.*9.6(M.65.573A); **3.** *receive back* into office, *Chron.Pasch.*p.300(M.92.753B); Thphn.*chron.* p.221(M.108.564A).

***διαδήλως,** *very clearly*, Eus.*theoph.fr.*3(p.7*.13; M.24.613A).

διάδημα, τό, 1. *diadem, crown*; met. τοῖς ἁγιοπρεπέσιν δεσμοῖς, ἅτινά ἐστιν δ. τῶν ἀληθῶς ὑπὸ θεοῦ καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἐκλελεγμένων Polyc.*ep.*1.1; τὸ δ. τῆς δικαιοσύνης Clem.*paed.*2.8(p.202.29; M.8.485C); ἀλήθειαν...τὸ δ. τῆς ἀϊδίου βασιλείας *Hom.Clem.*13.20; hence *imperial power* ἐν...τῷ δ. ... δύο καὶ ἥμισυ διανύσαντα ἔτη [sc. Ἰουλιανόν] Philost.*h.e.*7.15(M.65.553C); **2.** *head covering* ἀποσκεπάζει αὐτόν [sc. before absolution], ἐὰν ἔστι καὶ ὁ τὸ δ. φορῶν Jo.Jej.*serm.*(M.88.1924C).

διαδιδράσκ-ω, *escape*, fig. τοὺς...τῶν λέξεων ἐχομένους καὶ περὶ ταύτας ἀσχολουμένους ~ει τὰ πράγματα Clem.*str.*2.1(p.114.14; M.8.933A); ἵνα μηδὲν ἡμᾶς τῶν ἀναγκαίων διαδρᾶναι δυνηθῇ Meth.*symp.* 7.5(p.76.4, v.l. ἀποδρᾶναι M.18.132A); Eus.*h.e.*2.2.1(M.20.140A).

διαδίδωμι, 1. *distribute* τὸ διαδοῦναι τὴν κλάσιν τοῖς κληρικοῖς Serap.*euch.*15 tit.; **2.** *spread abroad, publish* τὸ πλάσμα τῶν κατὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ὑπομνήματα...διαδεδωκότων Eus.*h.e.*1.9.3(M.20.108B); **3.** pass., *spread*, of disease εἰς τὸ σῶμα διαδοθέν Meth.*lepr.*6 (p.458.2); *ib.*7(p.460.11).

διαδικάζ-ω, *bring into judgement* πᾶσα ἀρετὴ πρὸς πᾶσαν κακίαν ~εται Bas.*hom.*12.10(2.106D; M.31.408B).

διάδικος, ὁ, *prosecutor*, Isid.Pel.*epp.*2.92(M.78.537A); *MAMA* 4.325[Phrygia, saec. iv–v].

***διαδονέω,** *shake violently*, Chrys.*paralyt.*2(3.35D); Dion.Ar.*ep.* 8.6(M.3.1100A).

***διαδονίζομαι,** *be agitated*, Dion.Al.*fr.*(p.164.1).

***διαδόσιμος,** *transmitted*, Synes.*ep.*58(M.66.1401C); id.*Dion* 5 (p.277.13; M.66.1127A); of death and sin through Adam, Olymp.*Eccl.*9:18(M.93.593C).

διάδοσις, ἡ, 1. *distribution*, of eucharist, Just.*1apol.*67.5(M.6.429C); Eustrat.*v.Eutych.*37(M.86.2317C); *Chron.Pasch.*p.390(M.92.1001C); **2.** *diffusion*, of light, Dion.Ar.*c.h.*13.3(M.3.301A); Max.*schol.c.h.*9.2(M.4.85A); **3.** *transmission*: of disease etc., Dion.Al. ap.Eus.*h.e.*7.22.10(M.20.689B); Bas.*hom.in Ps.*1(1.96C; M.29.225A); of grace τοῖς μετ' ἐκείνους [sc. first disciples] ἐκ δ. τὴν αὐτὴν ἐποίησαν χάριν Gr.Nyss.*hom.1 in Cant.*(M.44.785B); νοῶμεν θελήματος δ. ... ἐκ πατρὸς εἰς υἱόν...διϊκνουμένην Bas.*Spir.*20(3.17E; M.32.104C).

διαδότης, ὁ, *distribution, dispenser*, Leont.N.*v.Jo.Eleem.*2 (p.8.18); *ib.*7(p.14.10).

***διαδοτικός,** *derivative, transmitted*, Dion.Ar.*c.h.*13.3(M.3.301B).

***διαδοχεύ-ω,** *pour forth* ~σει ⟨ἐπ'⟩ αὐτὸν ὁ θεὸς σοφίαν Gel.Cyz.*h.e.*2.17.18(M.85.1269A); σοφία ἡ ~σασα ἐπὶ Σολομῶντα *ib.*2.17.30 (1272C).

διαδοχή, ἡ, A. temporal *succession*; **1.** of time, *course* τοῦτο τῇ δ. τοῦ χρόνου συνέστησεν Synes.*ep.*74(M.66.1440D); **2.** with emphasis on idea of continuity or transmission, Meth.*symp.*6.4(p.68.16; M.18.117D); τὰ νῦν ἐκ τῆς γῆς φυόμενα ἐκ τῆς σπερματικῆς δ. ἀπὸ τῆς πρώτης κτίσεως εἰς ἀεὶ διαμένει Gr.Nyss.*Eun.*12(1 p.369.28; M.45.1093D); πῶς δύναται ἡ ἐν συνηθείᾳ τῆς ἁμαρτίας γενομένη φύσις, καὶ δ. τῆς ἁμαρτίας διαδεξαμένη, χωρὶς ἁμαρτίας εἶναι; ‡Ath.*Apoll.*2.8 (M.26.1144B); **3.** of succession in office; **a.** of OT priesthood as continuing in Christ μὴ μετετέθη ἡ ἱερωσύνη...ἀλλὰ μόνον δ. Leont.H.*Nest.*3.5(M.86.1616C); **b.** of episcopate, i.e. succession of occupants of a particular see, Iren.*haer.*1.27.1(M.7.687B) cit. s. ἐπισκοπικός; μετὰ τὴν Ἰακώβου μαρτυρίαν...λόγος κατέχει...βουλὴν...τοὺς πάντας [sc. surviving apostles, disciples, and earthly relatives of Christ] περὶ τοῦ τίνα χρὴ τῆς Ἰακώβου δ. ἐπικρῖναι ἄξιον ποιήσασθαι Eus.*h.e.*3.11(M.20.245B); Ἰγνάτιος, τῆς κατ' Ἀντιόχειαν Πέτρου δ. δεύτερος τὴν ἐπισκοπὴν κεκληρωμένος *ib.*3.36.2(288B); *ib.*4.1(303B) cit. s. κατάγω; Ἀθανάσιον, ὃν ἐξ ἀρχῆς ὁ θεὸς ἡμῖν δέδωκε κατὰ διαδοχὴν τῶν πατέρων ἡμῶν clergy of Alexandria ap.Ath.*h.Ar.*81(p.230.14; M.25.796B); Ἀνικήτου ἐπισκόπου Ῥώμης τοῦ κατὰ τὴν δ. Πίου Epiph.*haer.*27.6(p.308.8; M.41.372B); εἰς ἐμὲ ...ἡ τῆς ἐπισκοπῆς κατήντησε δ. Cyr.*hom.pasch.*1(5[2].4B); of Marcionite bishops ἐξ ὅτου Μαρκίων ἐτελεύτησεν τοσούτων ἐπισκόπων, μᾶλλον δὲ ψευδεπισκόπων, παρ' ὑμῖν διαδοχαὶ γεγόνασι Adam.*dial.* 1.8(p.18.1; M.11.1729B); **4.** of succession of pupils and teachers, hence of transmission of tradition of teaching; **a.** in gen. ὥς τινες λέγουσιν...ἐκ δ. ἀκούσαντες *Chron.Pasch.*p.284(M.92.709A); ἐκ πλάνης τῆς πρὶν κρατούσης δ. δεδεγμένοι Geo.Pis.*Pers.*1.159(M.92.1209A); **b.** of recognized succession of teachers and teaching in philosophical schools στασιώδεις δὲ ἔχοντες τῶν δογμάτων τὰς δ. Tat.*orat.*25 (p.27.4; M.6.860C); φιλοσοφίας...τρεῖς γεγόνασι δ. ἐπώνυμοι τῶν τόπων περὶ οὓς διέτριψαν Clem.*str.*1.14(p.39.15; M.8.761A); ἐκ τῆς Κυρηναϊκῆς δ. *ib.*2.21(p.184.19; 1077A); τῆς ἐπ' Ἀλεξανδρείας Ἀριστοτέλους δ. Eus.*h.e.*7.32.6(M.20.724B); Gr.Nyss.*ep.*3(M.46.1024C, conj. διδαχαῖς); Σωπάτρῳ...κατ' ἐκεῖνο καιροῦ προεστῶτι τῆς Πλωτίνου

δ. Soz.*h.e.*1.5.1(M.67.869A); **c.** of teachers and teaching in Church; in gen. *ἀλλόκοτα ἀναπλάσματα, καὶ μὴ ἀρέσκοντα τοῖς τῆς ἀπὸ τοῦ Ἰησοῦ δ.* Or.*Cels.*5.61(p.65.3; M.11.1277B); *τὴν αὐθεντίαν τῆς εὐαγγελικῆς δ.* Synes.*ep.*66(M.66.1409D); *τούτῳ δὲ τῷ...ἀρχηγῷ γενομένῳ τῶν τῇδε μοναστηρίων* [sc. Amoun], *πολλοὶ...ἐγένοντο μαθηταί, ὡς αἱ δ. ἐπιδείξουσι. πολλὰ δὲ καὶ θεσπέσια ἐπ' αὐτῷ συμβέβηκεν ἃ μάλιστα τοῖς κατ' Αἴγυπτον μοναχοῖς ἠκρίβωται, περὶ πολλοῦ ποιουμένοις, διαδοχῇ παραδόσεως ἀγράφου ἐπιμελῶς ἀπομνημονεύειν τὰς τῶν παλαιοτέρων ἀσκητῶν ἀρετάς* Soz.*h.e.*1.14.4(M.67.901B); of heret. teachers, Hipp.*haer.*9.7(p.240.26; M.16.3371A); ref. Theodotion *ἀπὸ τῆς δ. Μαρκίωνος τοῦ αἱρεσιάρχου* *Chron.Pasch.*p.263 (M.92.644A); esp. of doctrinal succession derived from apostles, (Gnost.) *μαθήσῃ γὰρ...ἀξιουμένη τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως, ἣν ἐκ δ. καὶ ἡμεῖς παρειλήφαμεν μετὰ καὶ τοῦ κανονίσαι πάντας τοὺς λόγους τῇ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν διδασκαλίᾳ* Ptol.*ep.*ap.Epiph.*haer.* 33.7(p.457.15; M.41.568B); of tradition of *γνῶσις* handed down from apostles by 'successions', Clem.*str.*6.7(p.462.28; M.9.284A); *ἐχομένοις τοῦ κανόνος τῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ διαδοχὴν τῶν ἀποστόλων οὐρανίου ἐκκλησίας* Or.*princ.*4.2.1(p.308.15; M.11.360B); cf. *servetur...ecclesiastica praedicatio per successionis ordinem ab apostolis tradita, ib.*proem.2(p.8.26; 116B); ref. Gnostic exegesis *non debemus aliter credere, nisi quemadmodum per successionem ecclesiae dei tradiderunt nobis,* id.*comm.ser.46 in Mt.*(p.94.29; M.13.1667D); *τὰς τῶν...ἀποστόλων δ. ... ὅσα τε...πραγματευθῆναι...λέγεται, καὶ ὅσοι...ἐν ταῖς...παροικίαις...προέστησαν, ὅσοι τε κατὰ γενεὰν ἑκάστην ...τὸν θεῖον ἐπρέσβευσαν λόγον* [i.e. successions from apostles of bishops and leading teachers] Eus.*h.e.*1.1.1(M.20.48B); *ib.*1.1.4 (52A); cf.*ib.*7.32.2(721B); of Clement's teachers *τοὺς ἐμφανεστέρους ἧς κατειλήφει ἀποστολικῆς δ. ἐπισημηνάμενος ib.*5.11.2(457A); cf.*ib.* 6.13.8(549A); **d.** of bishops as transmitters and upholders of apostolic doctrine *ἐν ἑκάστῃ δὲ δ. καὶ ἐν ἑκάστῃ πόλει οὕτως ἔχει ὡς ὁ νόμος κηρύσσει καὶ οἱ προφῆται καὶ ὁ κύριος* Heges.*ib.*4.22.2(377D); cf. *traditionem itaque apostolorum...in omni ecclesia adest perspicere omnibus qui vera velint videre, et habemus annumerare eos qui ab apostolis instituti sunt episcopi in ecclesiis, et successiones eorum usque ad nos, qui nihil tale docuerunt...quale ab his* [sc. Gnostics] *deliratur,* Iren.*haer.*3.3.2(M.7.848B); ref. episcopal successions *τῇ αὐτῇ τάξει καὶ τῇ αὐτῇ διδαχῇ* [v.l. *διαδοχῇ*] *ἥ τε ἀπὸ τῶν ἀποστόλων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ παράδοσις...κατήντηκεν εἰς ἡμᾶς ib.*3.3.3(851B); cf. *cum episcopatus successione charisma veritatis certum...acceperunt, ib.*4.26.2(1053C); Eus.*Is.*2:27(M.24.100C); Gr.Naz.*or.*21.8(M.35. 1089B); **5.** of bishops as successors to apostles in exercise of high-priesthood and guardianship of Church as well as in doctrine, cf. Hipp.*haer.*1 proem.(p.3.3; M.16.3020C) cit. s. *διάδοχος*; in gen. (in consecration prayer) *ποίησον ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας καὶ τόνδε ἐπίσκοπον ζῶντα, ἐπίσκοπον ἅγιον τῆς δ. τῶν ἁγίων ἀποστόλων* Serap.*euch.*28.1; **6.** of succession of prophets in Church, Anon.ap.Eus.*h.e.*5.16.7 (M.20.465C) cit. s. *παράδοσις*; **7.** of succession of generations; **a.** in gen. *κατὰ γὰρ τὰς δ. τῶν γενῶν ἕτεροι καὶ ἕτεροι ἐγένοντο προφῆται* Just.*1apol.*31.8(M.6.377B); of Christ *τοῦ...Ἰακὼβ...κατὰ γένους διαδοχὴν υἱός ib.*32.14(380C); of pagan priests *οἱ κατὰ διαδοχὴν γένους παῖς παρὰ πατρός, ὡς τὴν ἱερωσύνην καὶ τὴν ἱστορίαν διαδεχόμενοι* Athenag.*leg.*28.3(M.6.956A); Meth.*arbitr.*15(p.183.10); id. *symp.*7.5(p.76.9; M.18.132A); *ἐκ προγόνων δ.* Eus.*h.e.*2.3.2(M.20. 144A); Ath.*Ar.*1.21(M.26.56C); ‡Ath.*diab.*8(p.9.25); Thdt.*Ezech.* 17:22(2.805); **b.** of generations by which Christians were removed from apostles *ὁ Ἡγήσιππος ἐπὶ τῆς πρώτης τῶν ἀποστόλων γενόμενος δ.* Eus.*h.e.*2.23.3(M.20.196D); *τῶν κατὰ τὰς δ. ἐκκλησιαστικῶν ib.*3. 25.6(269B); of Ignatius, Quadratus, etc. *τὴν πρώτην τάξιν τῆς τῶν ἀποστόλων ἐπέχοντες δ. ib.*3.37.1(292D); **8.** of succession by inheritance, Eus.*v.C.*2.35(p.56.21; M.20.1013A).

B. *succession list, order* or *catalogue of succession*; **1.** of kings, Tat.*orat.*39(p.40.8; M.6.881C); **2.** of leaders of philosophical schools, Clem.*str.*1.14(p.41.5; M.8.765A); **3.** of bishops in their sees *γενόμενος δὲ ἐν Ῥώμῃ, διαδοχὴν ἐποιησάμην μέχρις Ἀνικήτου* Heges.ap. Eus.*h.e.*4.22.3(M.20.377D); *τῶν ἐπὶ Ῥώμης τὴν δ. ἐπισκόπων... παραθέμενος* [sc. Irenaeus] *εἰς Ἐλεύθερον...τὸν κατάλογον ἵστησιν* Eus.*ib.*5.5.9(441B); *ἡ τῶν ἐν Ῥώμῃ ἐπισκόπων δ. ταύτην ἔχει τὴν ἀκολουθίαν* Epiph.*haer.*27.6(p.310.6; M.41.373B); Soz.*h.e.*1.14.4(M.67. 901B) cit. s. A.4.c.

C. *being succeeded, appointment of a successor* *πᾶς ἄρχων μετὰ δ. τὰς νενομισμένας...ἡμέρας ἐν τῇ...ἐπαρχίᾳ προσμενέτω* Ath.Scholast. *coll.*4.18(p.60).

D. *passing over* into death *πρὶν ἐπέλθῃ ἡ δ. ὑμῶν* Eus.Al.*serm.*21.6 (M.86.432C).

E. *successor,* met. *ἐσχάτην εὐλογίαν, ἥτις δ. οὐκ ἔχει* *Protev.*6.2 (p.13); *τρεῖς γὰρ δ. εἰσι* [sc. in NT] *τῶν δέκα λόγων* Jo.Eub.*concept. BMV* 2(M.96.1497C).

F. *ἐκ δ. ᾄδειν* sing *antiphonally,* Thdt.*h.e.*2.24.9(3.889).

***διαδοχικῶς**, *successively, Disp.Phot.*3(M.88.561A).

διάδοχος, 1. adj., *succeeding* *τὸ βασίλειον...τὸ δ.* Mac.Mgn. *apocr.*3.14(p.92.14); *τοῦ θαύματος θαῦμα δ.* Bas.Sel.*or.*1.2(M.85. 29B); **2.** subst., *successor* *ὁ χρόνος...Ἰησοῦν...ἔχει τὸν παντὸς ὄντα καὶ χρόνου καὶ αἰῶνος δ.* Max.*ambig.*(M.91.1164B); succession of generations, Meth.*arbitr.*16.2(p.186.10); succession in office: of kings, Just.*dial.*103.3(M.6.716C); Or.*comm.in Gen.*ap.Eus.*p.e.*6.11 (285C; M.12.60B); with idea of inheritance of authority, privileges etc. *εἰς μέγα...τὸ Ῥωμαίων ηὐξήθη κράτος· οὗ σὺ δ. εὐκταῖος γέγονας* Mel.*fr.*1.3(p.308; M.5.1212A); of bishops, Ath.*ep.encycl.*2 (p.170.28; M.25.225B); Gr.Naz.*or.*21.8(M.35.1089B); Ammon.Aeg.*ep.* 32(p.119.4); of abbots in monasteries, *V.Pach.Φ* 106(p.69.29); *ib.* 117(p.76.3); *ib.*145(p.92.4); succession in performance of function: of Joshua as successor of Moses, *V.Pach.Λ* 41(p.164.27); apostles as successors of Christ *ὁ θεὸς λόγος...ἀνερχόμενος εἰς τὸν οὐρανὸν προκατεστήσατο δ. αὐτοῦ τοὺς ἀποστόλους V.Pach.Φ* 135(p.85.29); bishops and teachers of Church as successors of apostles, Or.*hom. 34 in Lc.*(p.202.19); cf.id.*hom.6.4 in Is.*(p.274.26); bishops as successors of apostles in various aspects of their work *τὸ ἐν ἐκκλησίᾳ παραδοθὲν ἅγιον πνεῦμα, οὗ τυχόντες πρότεροι οἱ ἀπόστολοι μετέδοσαν τοῖς ὀρθῶς πεπιστευκόσιν· ὧν ἡμεῖς δ. τυγχάνοντες τῆς τε αὐτῆς χάριτος μετέχοντες ἀρχιερατείας τε καὶ διδασκαλίας καὶ φρουροὶ τῆς ἐκκλησίας λελογισμένοι* Hipp.*haer.*proem.(p.3.3; M.16.3020C); of Pope *πρὸς Πέτρον ἤτοι τὸν αὐτοῦ δ.* Thdr.Stud.*epp.*1.33(M.99. 1017B); of heret. teachers as successors in pupil–teacher relationship, Hipp.*haer.*9.10(p.244.9; 3378A); Serap.Ant.ap.Eus.*h.e.*6.12.6 (M.20.545B); of those who continue in a tradition (ref. idolatry) *τέκνα τοὺς δ. τῆς τοιαύτης ὀνομάζων βδελυρίας* Areth.*Apoc.*6(M.106. 544A).

διαδύνω, *immerse oneself* in, *study* *εἰς τὴν τῶν ἀοράτων θεωρίαν διαδυεῖσα...ἡ διάνοια* Gr.Nyss.*hom.1 in Eccl.*(M.44.632A); med., id. *fat.*(M.45.156C); id.*tres dii*(M.45.121D).

διαέριος, 1. *through the air* *νεφῶν τε δ. πορεῖαι* Eus.*l.C.*1.4(p.197. 28; M.20.1321B); Gr.Nyss.*Eun.*10(2 p.227.24; M.45.828C); ‡Nil. *perist.*10.5(M.79.893D); **2.** *in the air* *θυρεοὶ οὐκ ἐπὶ γῆς κείμενοι, ἀλλὰ δ. περὶ αὐτὸν θεωρούμενοι* Gr.Nyss.*hom.7 in Cant.*(M.44.933D); Jo.Mon.*hymn.Petr.*3(M.96.1392C).

διαζεύγνυμι, *part, separate*; of soul and body in death, Ephr. 1.265D; Thdt.*rect.conf.*11(M.6.1228B); theol. *οὐ γάρ ἐστιν ἐπινοῆσαι τομὴν ἢ διαίρεσιν κατ' οὐδένα τρόπον...τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ διαζευχθῆναι* Gr.Nyss.*diff.ess.*4(M.32.332D); *τὰς τῆς ἁγίας τριάδος ὑποστάσεις οὐ διεζευγμένας* Gel.Cyz.*h.e.*2.22.5(M.85.1292A).

διάζευξις, ἡ, *separating, parting*; in gen., Gr.Naz.*or.*6.2(M.35. 721C); Chrys.*sac.*5.2(p.129.10; 1.416A); ‡Nil.*narr.*2(M.79.604A); *ib.* 6(660B); of death, Meth.*res.*1.38(p.280.9; M.41.1105A); Gr.Naz.*or.* 7.22(784C); Eustrat.*v.Eutych.*98(M.86.2384D).

διαζήτησις, ἡ, *quest, inquiry,* Or.*fr.64 in Jo.*9:8(p.535.18).

διαζωγραφέω, *paint in divers colours*; met., of words, writings etc., Gr.Nyss.*hom.14 in Cant.*(M.44.1065C); Leont.N.*v.Jo.Eleem.* proem.(p.3.16); Areth.*Apoc.*44(M.106.696C).

διαζωγράφησις, ἡ, *depicting, cat.2Tim.*1:13(p.61.4).

***διαθαλάττιος**, prob. f.l. for *δυσθαλάττιος*.

διαθάλπω, med., *warm oneself,* Bas.*hex.*7.3(1.65C; M.29.153B).

διαθερμαίνω, *warm through*; met., pass., *be warmed, moved,* with emotion, Chrys.*David* 2.5(4.768A); id.*hom.22.4 in Rom.*(9.684E); id. *hom.32.4 in 1Cor.*(10.292E).

διάθεσις, ἡ, 1. *disposition, arrangement*; of facial expression, Chrys.*sac.*3.18(p.93.25; 1.400C); **2.** *arrangement, ordering*; in art or rhetoric, Ath.*Ar.*2.4(M.26.153C); *τούτῳ δὲ κεχρήμεθα τῆς δ. τῷ τρόπῳ* Chrys.*hom.5.1 in Phil.*(11.227E); **3.** *disposition, attitude*; of will, purpose, Or.*or.*2.3(p.301.2; M.11.420B); id.*schol.in Cant.*6:7 (M.17.277C); *ἡ μὲν γὰρ πίστις ἀπὸ δ. ψυχῆς γίνεται* Ath.*v.Anton.*77 (M.26.952A); *ἵνα...τὴν ἡμετέραν περιπτυξώμεθα δ.* id.*tom.*2(M.26. 797A); *λέγουσι γὰρ κἂν μὴ γνησίᾳ δ. τὴν ἀλήθειαν* Serap.*Man.*29 (p.44; M.18.1116B); *ἡ...ἐμπαθεστέρα δ.* Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.328A); *ἔχουσιν Ἑλληνικὰς δ. ἐν ἑαυτοῖς* Cyr.*Ps.*67:7(M.69.1145B); id.*Is.*5.5 (2.871C); Gnost. *τῶν δύο δ. τούτων, ἢ καὶ δυνάμεων, τῆς ἐννοίας καὶ τῆς θελήσεως...τύπους...τῶν δύο δ. τοῦ πατρὸς προελθεῖν* Iren.*haer.* 1.12.1(M.7.572A); in complimentary address *τὰ γράμματα τῆς σῆς ἱερᾶς δ.* Ath.*ep.Serap.*1.1(M.26.529A); id.*decr.*2(p.2.19; M.25.420A); Ursac.*ep.Ath.*(p.138.14; M.25.353C).

διαθέ-ω, 1. *run to and fro,* met. *τὸ γὰρ θεὸς ὄνομα φύσεώς ἐστι θεωρουμένης εἴτουν ~ούσης τὰ πάντα δηλωτικόν* ‡Ath.*Maced.dial.*1.1

(M.28.1292B); **2.** *run a race*, met. ὠκυπόδως ἐνάρετον ~ουσι στάδιον ‡Caes.Naz.*dial*.1(M.38.856).

***διαθήγω**, *stimulate*, Cyr.*hom.pasch*.14.1(5[2].187E).

διαθήκη, ἡ, 1. *testament, will*; for theol. application v. infra 2.c.iii; **2.** *compact, covenant*; **a.** in gen., Ath.*ep.Aeg.Lib*.6(M.25.549C); dist. from συνθήκη: τὴν συνθήκην, τουτέστι τὴν ἐπαγγελίαν, δ. ἡ...καλεῖ γραφὴ διὰ τὸ βέβαιον. ... συνθῆκαι μὲν γὰρ πολλάκις ἀνατρέπονται, δ. δὲ νόμιμοι οὐδαμῶς Isid.Pel.*epp*.2.196(M.78.641D); ἔθος γὰρ τῇ...γραφῇ δ. ἀποκαλεῖν τὰς ἐπαγγελίας Cyr.*Os*.112(3.144C); **b.** of natural man with Devil ὅταν...τῷ σατανᾷ ἀποτάττῃ, πᾶσαν τὴν πρὸς αὐτὸν δ. λύσας Cyr.H.*catech*.19.9; **c.** of God with man; **i.** various forms δ. πλείους γεγόνασι τῇ ἀνθρωπότητι...καὶ...ἑκάστης τῶν δ. ὁ χαρακτήρ Iren.*haer*.1.10.3(M.7.556A); τέσσαρες ἐδόθησαν καθολικαὶ δ. τῇ ἀνθρωπότητι [i.e. with Noah and Abraham, through Moses and Christ] *ib*.3.11.8(889B); with Abraham, Or.*Jo*.9.39(23; p.217.4; M.14.384A); with Jacob, Esaias *or*.4(p.15); the Greeks, Clem.*str*.6.8(p.465.20; M.9.288C); but δυνάμει [sc. αἱ δ.] μία οὖσαι, ἡ μὲν παλαιά, ἡ δὲ καινή, διὰ υἱοῦ παρ' ἑνὸς θεοῦ χορηγοῦνται *ib*. 2.6(p.128.23; M.8.964C); μία τῷ ὄντι δ. ἡ σωτήριος ἀπὸ καταβολῆς κόσμου εἰς ἡμᾶς διήκουσα *ib*.6.13(p.485.17; M.9.328B); δύο δὲ τῶν καλλινίκων οἱ χοροὶ μαρτύρων, εἷς μὲν τῆς δ. τῆς καινῆς, θάτερος δὲ τῆς παλαιᾶς Meth.*res*.1.56(p.316.9; M.41.1149D); Chrys.*hom.4.4 in Eph*.(11.30F); δύο μὲν αἱ δ., εἷς δὲ ὁ νομοθέτης id.*hom.16.7 in Mt*.(7.213C); **ii.** Old Covenant Μωυσῆς δὲ φαίνεται τὸν κύριον δ. καλῶν...ἐπεὶ καὶ πρότερον εἶπεν δ. μὴ ζητεῖν αὐτὴν ἐν γραφῇ· ἔστι γὰρ δ. ἣν ὁ αἴτιος...θεὸς τίθεται, θεὸς δὲ παρὰ τὴν θέσιν εἴρηται Clem.*str*.1.29(p.111.23; M.8.929A); passed from Israel, *Barn*.4.8; Cyr.*Os*.112(3.144C); culminating in work of Jo. Bapt. ἑτοιμάζων κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον ἐπὶ τέλει τῆς παλαιᾶς γενομένης δ., ἥ ἐστι σαββατισμοῦ κορωνίς Or.*Jo*.2.33(27; p.91.2; M.14.172C); μέχρι τοῦ βαπτίσματος ὁ Χριστὸς ἐν τῷ τῆς παλαιᾶς δ. καιρῷ ὑπάρχων, τὰ τῆς παλαιᾶς ἔπραττεν *Disp.Phot*.(M.88.549D); in rel. to New Covenant ἡ δὲ παλαιὰ δ. ... μετὰ φόβου καὶ τρόμου διετάγη τοῖς πατράσιν Just.*dial*.67.9(M.6.632B); ὁ παράκλητος...ἐνεργῶν νῦν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς αὐτῆς οὐσίας ἐστὶ...τῷ...ἐνεργήσαντι κατὰ τὴν παλαιὰν δ. Clem.*exc.Thdot*.24(p.115.9; M.9.672B); εἰς ἑνότητα πίστεως μιᾶς, τῆς κατὰ τὰς οἰκείας δ., μᾶλλον δὲ κατὰ δ. τὴν μίαν διαφόροις τοῖς χρόνοις id.*str*.7.17(p.76.13; M.9.552B); cf. *apostoli enim...duo quidem testamenta in duobus populis fuisse docuerunt; unum autem et eundem esse deum, qui disposuerit utraque ad utilitatem hominum*, Iren.*haer*.4.32.2(M.7.1071B); being transitory and providing types of New Covenant, Ath.*exp.Ps*.49 proem.(M.27.229B); Cyr.H.*catech*.22.5; cf. τύπος, νόμος; Jo. Bapt. being ὁ μέσος τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς δ. Cosm.Ind.*top*.5(M.88.277A); **iii.** New Covenant; effected through Christ, *Barn*.14.5; Just.*dial*.12.2(M.6.500B); ζηλωτὴν ὄντα τῆς δ. Χριστοῦ *Ep.Lugd*.ap.Eus.*h.e*.5.4.2(M.20.440A); καινῷ...καὶ νέῳ λαῷ καινὴ καὶ νέα δ. δεδώρηται Clem.*paed*.1.7(p.125.1; M.8.321A); Or.*Cels*.2.75(p.196.14; M.11.912C); Eus.*d.e*.1.6(p.28.24; M.22.57B) cit. s. ἀνανεόω; through his death, hence interpreted as *testament, will*, Chrys.*hom.16.1 in Heb*.(12.158A); δ. διδομένης καινῆς, ἔδει γενέσθαι τὸν θάνατον. μετὰ γὰρ τὴν τῶν διατιθεμένων τελευτὴν αἱ δ. λαμβάνουσι τὴν ἰσχύν Thdt.*Heb*.9:16(3.601); Jo.D.*Heb*.9:16(M.95.972B); as being Christ himself, Just.*dial*.118.3(M.6.749C); *ib*.122.6(760C); eucharistic τροφὴ δὲ αὐτῷ καὶ ποτὸν γενέσθω τεταγμένον ἡ καινὴ δ. τοῦ κυρίου Clem.*q.d.s*.3(p.162.2; M.9.608B); exeg. Apoc.2:17 ὄνομα καινὸν γράφεται κατὰ τὴν καινὴν δ. ... ἀεὶ καινόν ἐστι κατὰ τὴν ἀδιάδοχον καινὴν δ. Or.*Apoc*.14(p.27); *Lit*.ap.*Const.App*.8.5.7; ‡Pion.*v.Polyc*.2; *Lit.Jac*.(p.194.3); esp. in words of institution τοῦτό μού ἐστι τὸ αἷμα τὸ τῆς καινῆς δ. *ib*.(p.202.18); *Lit.Chrys*.(p.328.17); cf.*Lit.Marc*.(p.133.12); *Lit.Bas*.(p.405.10); of S. Stephen as ὁ τῆς νέας δ. πρωτομάρτυς καὶ πρωτοδιάκονος Cosm.Ind.*top*.5(M.88.297A); **iv.** no such covenant with heathen 'λαὸς ὃν οὐκ ἔγνων ἐδούλευσέν μοι' κατὰ διαθήκην οὐκ ἔγνων Clem.*ecl*.43(p.149.12; M.9.720A); **3.** *written covenant, scriptures of Old* or *New Testament*; **a.** in gen. πάντων μὲν γὰρ αἴτιος τῶν καλῶν ὁ θεός...ὡς τῆς τε δ. τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας, τῶν δὲ...ὡς τῆς φιλοσοφίας Clem.*str*.1.5(p.17.37; M.8.717D); Ἰησοῦς...ὀχούμενος τῇ...ὄνῳ, λέγω δὲ τοῖς ἀφελέσι τῆς παλαιᾶς δ. γράμμασι. ... ὀχεῖται δὲ καὶ τῷ...πώλῳ, τῇ καινῇ δ. Or.*Jo*.10.28(18; p.201.25; M.14.357C); πεπιστευμένων...θείων γραφῶν, τῆς τε λεγομένης παλαιᾶς δ. καὶ τῆς καλουμένης καινῆς id.*princ*.4.1.1(p.292.12; M.11.341C); id.*fr.comm.in Ezech*.(p.60.22; M.13.664B) cit. s. ἐγκρίνω; τά τε τῆς παλαιᾶς καὶ τὰ τῆς νέας δ. βιβλία †Ath.*synops*.4(M.28.296A); *ib*.74 tit.(432A); τὰ κανονικὰ τῆς καινῆς καὶ παλαιᾶς δ. CLaod.*can*.59; *Can.App*.85; Cyr.H.*catech*.4.33 cit. s. ἐκκλησία; γαλακτοτροφίᾳ προσέοικεν ἡ τῆς παλαιᾶς δ. παιδαγωγία, στερεᾷ δὲ τροφῇ τῆς καινῆς δ. ἡ φιλοσοφία Chrys.*hom.2.3 in 2Cor*.4:13(3.272B); Isid.Pel.*epp*.4.209(M.78.1304A); Cosm.Ind.*top*.1(M.88.57B); Max.*qu.Thal*.63(M.90.676D) cit. s. ἐκκλησία; **b.** partic. of Old Testament τὰ τῆς παλαιᾶς δ. βιβλία Mel.*fr*.3(p.309; M.5.1216A); ἐν τῇ παλαιᾷ δ. νομοθετεῖ Clem.*str*.3.6(p.221.15; 1160A); ἡ γραφή...ἐκ τῆς παλαιᾶς ἤρτηται δ. *ib*.4.21(p.307.32; 1345A); Or.*princ*.3.1.16(p.224.11; M.11.281B); id.*or*.22(p.346.13; M.11.481C); Meth.*symp*.10.2(p.122.18; M.18.193B); danger to foolish, †Bas.*ep*.42.3(3.127E; M.32.353A); **c.** of NT ἡ καινὴ δ. Or.*Jo*.2.33(27; p.90.20; M.14.172C); ἄριστον μὲν γὰρ οἱ εἰσαγωγικοὶ λόγοι...ἢ τὰ παλαιὰ λόγια, δεῖπνον δὲ οἱ ἐν προκοπῇ λόγοι μυστικοὶ ἢ οἱ τῆς νέας δ. id.*fr.68 in Lc*.14:12(p.267); τῆς νέας καὶ καινῆς δ. Eus.*e.th*.2.9(p.110.16; M.24.920B); ἐν ταύταις ὁ βλέπων ἱερῶς ὄψεται τὴν ἑνοειδῆ ...σύμπνοιαν, ὡς ὑφ' ἑνὸς...πνεύματος κεκινημένην· ὅθεν...μετὰ τὴν ἀρχαιοτέραν παράδοσιν ἡ καινὴ δ. κηρύσσεται Dion.Ar.*e.h*.3.3.5(M.3.432B); **4.** *record*, *T.Sal*.26.8(M.122.1357B); *V.Zos*.21(p.108.12); *Dial.Tim.et Aquil*.83 r°.

[*]**διαθηλύομαι**, *be wanton*, Areth.*Apoc*.53(M.106.717A).

διαθλεύω, *struggle desperately*, Evagr.*h.e*.1.13(p.23.25; M.86.2457C).

***δίαθλος**, s.v.l., *full of conflict* δ. καὶ διαυγῆ καὶ διαστεφῆ ἀγῶνα Thdr.Stud.*epp*.2.140(M.99.1445A).

διαθολ-όω, *darken*; met., *tarnish* ~ῶσαι...τὸν νοῦν Niceph.Ur.*v.Sym*.137(M.86.3113B).

***διαθρέπτω**, *nourish, feed*, of BMV ἡ...ἄρτον ζωοποιὸν ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτῆς τὴν οἰκουμένην διαθρέψασα Abr.Eph.*occurs*.9(p.454.9).

διαθρυλ(λ)έω, 1. *spread abroad*, doctrines, reports, rumours etc., Ath.*h.Ar*.44(p.208.32; M.25.748B); Chrys.*hom.2.1 in 1Thess*.(11.432E); -λλει Jo.D.*haer*.101(M.94.765A); **2.** pass., *ring with the noise of, be deafened*, met. ἐκκλησίαν ὑπὸ τῆς νέας ταύτης...προφητείας... διατεθρυλημένην Anon.ap.Eus.*h.e*.5.16.4(M.20.465A); βασιλέα ὑπὸ πολλῶν τὰ ὦτα διαθρυλλούμενον Chrys.*hom.58.4 in Mt*.(7.590E); διατεθρυλλημένος Aen.*dial*.(M.85.892A).

***διαθρύλλητος**, *famous*, ‡Caes.Naz.*dial*.154(M.38.1103).

***διάθρυψις, ἡ,** *voluptuousness* κινημάτων δ. Chrys.*sac*.6.2(p.143.5; 1.422C).

διαίρεσις, ἡ, I. *division*;

A. theol.; **1.** denied within Trin., v. τομή; although μονάδα γὰρ ἐν τριάδι καὶ τριάδα ἐν μονάδι προσκυνοῦμεν, παράδοξον ἔχουσαν καὶ τὴν δ. καὶ τὴν ἕνωσιν...διαιρεῖται γὰρ ἀδιαιρέτως ἵν' οὕτως εἴπωμεν καὶ συνάπτεται διῃρημένως Just.Imp.*edict*.(p.198.19; M.86.2796B); against Monarchian view of those who *numerum et dispositionem trinitatis, divisionem praesumunt unitatis*, Tert.*adversus Praxean* 3(M.*PL*.2.180C); δεῖ δὲ καὶ τὴν ἀσεβῆ σύγχυσιν ἐκείνου [sc. Sabellius] καὶ τὴν μανιώδη τούτου [sc. Arius] δ. ἀποστρέφεσθαι καὶ φεύγειν τὴν μὲν θεότητα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος μίαν ὁμολογοῦντας προστιθέντας δὲ καὶ τὰς τρεῖς ὑποστάσεις Chrys.*sac*.4.4(p.115.16; 1.410A); οὐ τρία ἀλλόφυλά τε καὶ ἑτεροούσια...κατὰ τὴν Ἀρείου δ. τε καὶ ἀλλοτρίωσιν Thdt.*Trin*.28(M.75.1188C); of which error Sabellius accused the orthodox, ‡Ath.*Apoll*.1.21(M.26.1129C); **2.** Christol., denied of Person of Christ ἐπειδὴ καὶ φύσις ὅλη τοῦ λόγου ἐν ἐπιδείξει μορφῆς τῆς ἀνθρωπίνης καὶ σαρκὸς τῆς ὁρωμένης τοῦ δευτέρου Ἀδάμ, οὐκ ἐν δ. προσώπων ἀλλ' ἐν ὑπάρξει θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος ‡Ath.*Apoll*.2.10(M.26.1148C); πᾶσαν συναίρεσίν τε καὶ δ. τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου...ἀποπέμπεται Max.*opusc*.(M.91.88B); ἐπὶ δὲ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ συνεισενεγκὼν εἰς ἕνωσιν τὴν ἀληθῆ τε καὶ καθ' ὑπόστασιν παραιτοῦ τὴν δ.· ἕνα γὰρ οὕτως ὁμολογήσεις Χριστὸν καὶ υἱόν Cyr.*Nest*.2.8(p.45.37; 6.50B); on other hand, statement of monophysite doctrine μία φύσις ἐστίν, ἐπειδὴ πρόσωπον ἓν οὐκ ἔχον εἰς δύο διαίρεσιν, ἐπεὶ μηδὲ ἰδία φύσις τὸ σῶμα καὶ ἰδία φύσις ἡ θεότης κατὰ τὴν σάρκωσιν Apoll.*ep.Dion*.2(p.257.16) ap.Leont.H.*monoph*.(M.86.1869C); is refuted, Leont.B.*cap.Sev*.29(M.86.1912Df.); ὁ ἀριθμὸς...καθ' ἑαυτὸν οὔτε διαιρεῖ οὔτε συνάπτει· ἀλλ' ἀμφότερα δέχεται τῇ ποιᾷ σχέσει· οἷον ἡ δυάς, ἡ τετράς...ὥστε ...τὴν φύσιν τοῦ ἀριθμοῦ μηδὲν ἀφωρισμένον ἔχειν, μήτε τὸ διῃρημένον, μήτε τὸ ἡνωμένον...ἀπαίδευτον οὖν τὸ τῇ φύσει τοῦ ἀριθμοῦ ἀναγκαίως τὴν δ. τῶν πραγμάτων ἕπεσθαι νομοθετεῖν...εἰ μὲν ὁ ἀριθμὸς φύσεσιν ἐπιφημισθῇ, οὐ τὸ ποσὸν αὐτῶν προηγουμένως ἀλλὰ τὸ ἑτερογενὲς συνίστησιν...οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῆς οἰκονομίας, δύο λέγοντες τὰς φύσεις, τὸ ἑτεροειδὲς αὐτῶν οὐ τὸ κεχωρισμένον δηλοῦμεν, ἐκβάλλοντες αὐτῶν εἰ καὶ μὴ εἶεν ἀνυπόστατοι τὸν τῶν ὑποστάσεων ἀριθμόν· ὥσπερ ἐκεῖ τὸν τῶν οὐσιῶν, κἂν μηδ' ὁποτέρα ὑπόστασις τὸ ἀνούσιον, ὥσπερ οὐδὲ ἐνταῦθα τὸ ἀνυπόστατον, ἔχειν ὡμολόγηται id.*arg.Sev*.(M.86.1920Bff.); hence εἰ ὁ ἀριθμὸς πάντως χωρίζει τὰ ἀριθμούμενα, οὐχ ὁ τῶν φύσεων μόνος ἀριθμὸς χωρίσει τὰς φύσεις, ἀλλὰ καὶ ὁ τῶν ἰδιοτήτων χωρίσει πάντως ἀριθμός. πῶς τοίνυν ἰδιότητας λέγοντες, οὐχὶ καὶ αὐτοὶ τῇ αἰτίᾳ τῆς δ. ὑποκείσονται;